॥ နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ॥

ခုဒ္ဒကနိကာယေ

ဇာတက-အဋ္ဌကထာ

(တတိယော ဘာဂေါ)

၄. စတုက္ကနိပါတော

၁. ကာလိင်္ဂဝဂ္ဂေါ

[၃၀၁] ၁. စူဠကာလိင်္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝိဝရထိမာသံ ဒွါရန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စတုန္နံ ပရိဗ္ဗာဇိကာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝေသာလိယံ ကိရ လိစ္ဆဝိရာဇူနံ သတ္တ သဟဿာနိ သတ္တ သတာနိ သတ္တ စ လိစ္ဆဝီ ဝသိံသု။ တေ သဗ္ဗေပိ ပုစ္ဆာပဋိပုစ္ဆာစိတ္တကာ အဟေသုံ။ အထေကော ပဉ္စသု ဝါဒသတေသု ဗျတ္တော နိဂဏ္ဌော ဝေသာလိယံ သမ္ပာပုဏိ, တေ တဿ သင်္ဂဟံ အကံသု။ အပရာပိ ဧဝရူပါ နိဂဏ္ဌီ သမ္ပာပုဏိ ။ ရာဇာနော ဒွေပိ ဇနေ ဝါဒံ ကာရေသုံ, ဥဘောပိ သဒိသာဝ အဟေသုံ။ တတော လိစ္ဆဝီနံ ဧတဒဟောသိ “ဣမေ ဒွေပိ ပဋိစ္စ ဥပ္ပန္နော ပုတ္တော ဗျတ္တော ဘဝိဿတီ”တိ။ တေသံ ဝိဝါဟံ ကာရေတွာ ဒွေပိ ဧကတော ဝါသေသုံ။ အထ နေသံ သံဝါသမန္ဝာယ ပဋိပါဋိယာ စတဿော ဒါရိကာယော ဧကော စ ဒါရကော ဇာယိ။ ဒါရိကာနံ “သစ္စာ, လောလာ, အဝဓာရိကာ, ပဋာစာရာ”တိ နာမံ အကံသု, ဒါရကဿ “သစ္စကော”တိ။ တေ ပဉ္စပိ ဇနာ ဝိညုတံ ပတ္တာ မာတိတော ပဉ္စ ဝါဒသတာနိ, ပိတိတော ပဉ္စ ဝါဒသတာနီတိ ဝါဒသဟဿံ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ မာတာပိတရော ဒါရိကာနံ ဧဝံ ဩဝဒိံသု “သစေ ကောစိ ဂိဟီ တုမှာကံ ဝါဒံ ဘိန္ဒိဿတိ, တဿ ပါဒပရိစာရိကာ ဘဝေယျာထ။ သစေ ပဗ္ဗဇိတော ဘိန္ဒိဿတိ, တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇေယျာထာ”တိ။

အပရဘာဂေ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ တေသု ကာလကတေသု သစ္စကနိဂဏ္ဌော တတ္ထေဝ ဝေသာလိယံ လိစ္ဆဝီနံ သိပ္ပံ သိက္ခာပေန္တော ဝသိ။ ဘဂိနိယော ဇမ္ဗုသာခံ ဂဟေတွာ ဝါဒတ္ထာယ နဂရာ နဂရံ စရမာနာ သာဝတ္ထိံ ပတွာ နဂရဒွါရေ သာခံ နိခဏိတွာ “ယော အမှာကံ ဝါဒံ အာရောပေတုံ သက္ကောတိ ဂိဟီ ဝါ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ, သော ဧတံ ပံသုပုဉ္ဇံ ပါဒေဟိ ဝိကိရိတွာ ပါဒေဟေဝ သာခံ မဒ္ဒတူ”တိ ဒါရကာနံ ဝတွာ ဘိက္ခာယ နဂရံ ပဝိသိံသု။ အထာယသ္မာ သာရိပုတ္တော အသမ္မဋ္ဌဋ္ဌာနံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ရိတ္တဃဋေသု ပါနီယံ ဥပဋ္ဌပေတွာ ဂိလာနေ စ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ ဒိဝါတရံ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တော တံ သာခံ ဒိသွာ ဒါရကေ ပုစ္ဆိ, ဒါရကာ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိံသု။ ထေရော ဒါရကေဟေဝ ပါတာပေတွာ မဒ္ဒာပေတွာ “ယေဟိ အယံ သာခါ ဌပိတာ, တေ ကတဘတ္တကိစ္စာဝ အာဂန္တွာ ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကေ မံ ပဿန္တူ”တိ ဒါရကာနံ ဝတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ကတဘတ္တကိစ္စော ဝိဟာရဒွါရကောဋ္ဌကေ အဋ္ဌာသိ။ တာပိ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ဘိက္ခာယ စရိတွာ အာဂတာ သာခံ မဒ္ဒိတံ ဒိသွာ “ကေနာယံ မဒ္ဒိတာ”တိ ဝတွာ “သာရိပုတ္တတ္ထေရေန, သစေ တုမှေ ဝါဒတ္ထိကာ, ဇေတဝနဒွါရကောဋ္ဌကံ ဂစ္ဆထာ”တိ ဒါရကေဟိ ဝုတ္တာ ပုန နဂရံ ပဝိသိတွာ မဟာဇနံ သန္နိပါတေတွာ ဝိဟာရဒွါရကောဋ္ဌကံ ဂန္တွာ ထေရံ ဝါဒသဟဿံ ပုစ္ဆိံသု။ ထေရော တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ “အညံ ကိဉ္စိ ဇာနာထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “န ဇာနာမ, သာမီ”တိ။ “အဟံ ပန ဝေါ ကိဉ္စိ ပုစ္ဆာမီ”တိ။ “ပုစ္ဆ, သာမိ, ဇာနန္တိယော ကထေဿာမာ”တိ။

ထေရော “ဧကံ နာမ ကိ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ တာ န ဇာနိံသု။ ထေရော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တာ “အမှာကံ, သာမိ, ပရာဇယော, တုမှာကံ ဇယော”တိ အာဟံသု။ “ဣဒါနိ ကိံ ကရိဿထာ”တိ? “အမှာကံ မာတာပိတူဟိ အယံ ဩဝါဒေါ ဒိန္နော ‘သစေ ဝေါ ဂိဟီ ဝါဒံ ဘိန္ဒိဿတိ, တဿ ပဇာပတိယော ဘဝေယျာထ။ သစေ ပဗ္ဗဇိတော, တဿ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇေယျာထာ’တိ, ပဗ္ဗဇ္ဇံ နော ဒေထာ”တိ။ ထေရော “သာဓူ”တိ ဝတွာ တာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာယ ထေရိယာ သန္တိကေ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တာ သဗ္ဗာပိ န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပါပုဏိံသု။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေ

သုံ “အာဝုသော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော စတုန္နံ ပရိဗ္ဗာဇိကာနံ အဝဿယော ဟုတွာ သဗ္ဗာ အရဟတ္တံ ပာပေသိ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဧတာသံ အဝဿယော အဟောသိ, ဣဒါနိ ပန ပဗ္ဗဇ္ဇာဘိသေကံ အပေသိ, ပုဗ္ဗေ ရာဇမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကာလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒန္တပုရနဂရေ ကာလိင်္ဂရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ အဿကရဋ္ဌေ ဟဒ္ဒလိနဂရေ အဿကော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ကာလိင်္ဂော သမ္ပန္နဗလဝာဟနော သယမ္ပိ နာဂဗလော ပဋိယောဓံ န ပဿတိ။ သော ယုဇ္ဈိတုကာမော ဟုတွာ အမစ္စာနံ အာရောစေသိ “အဟံ ယုဒ္ဓတ္ထိကော, ပဋိယောဓံ ပန န ပဿာမိ, ကိံ ကရောမာ”တိ။ အမစ္စာ “အတ္ထေကော, မဟာရာဇ, ဥပါယော, ဓီတရော တေ စတဿော ဥတ္တမရူပဓရာ, တာ ပသာဓေတွာ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ နိသီဒာပေတွာ ဗလပရိဝုတာ ကာမနိဂမရာဇဓာနိယော စရာပေထ။ ယော ရာဇာ တာ အတ္တနော ဂေဟေ ကာတုကာမော ဘဝိဿတိ, တေန သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓံ ကရိဿာမာ”တိ ဝဒိံသု။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။ တာဟိ ဂတဂတဋ္ဌာနေ ရာဇာနော ဘယေန တာသံ နဂရံ ပဝိသိတုံ န ဒေန္တိ, ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေတွာ ဗဟိနဂရေယေဝ ဝသာပေန္တိ။ ဧဝံ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဝိစရိတွာ အဿကရဋ္ဌေ ဟဒ္ဒလိနဂရံ ပာပုဏိံသု။ အဿကောပိ နဂရဒွါရာနိ ပိဒဟာပေတွာ ပဏ္ဏာကာရံ ပေသေသိ။ တဿ နန္ဒိသေနော နာမ အမစ္စော ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော ဥပါယကုသလော။ သော စိန္တေသိ “ဣမာ ကိရ ရာဇဓီတရော သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဝိစရိတွာ ပဋိယောဓံ န လဘိံသု, ဧဝံ သန္တေ ဇမ္ဗုဒီပေ တုစ္ဆော နာမ အဟောသိ, အဟံ ကာလိင်္ဂေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိဿာမီ”တိ။ သော နဂရဒွါရံ ဂန္တွာ ဒောဝါရိကေ အာမန္တေတွာ တာသံ ဒွါရံ ဝိဝရာပေတုံ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁. “ဝိဝရထိမာသံ ဒွါရံ၊ နဂရံ ပဝိသန္တု အရုဏရာဇဿ။
သီဟေန သုသိဋ္ဌေန၊ သုရက္ခိတံ နန္ဒိသေနေနာ”တိ။

တတ္ထ **အရုဏရာဇဿာ** တိ သော ဟိ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတကာလေ ရဋ္ဌနာမဝသေန အဿကော နာမ ဇာတော, ကုလဒတ္တိယံ ပနဿ နာမံ အရုဏောတိ ။ တေနာဟ “အရုဏရာဇဿာ”တိ။ **သီဟေနာ**တိ ပုရိသသီဟေန။ **သုသိဋ္ဌေနာ**တိ အာစရိယေဟိ သုဋ္ဌု အနုသာသိတေန။ **နန္ဒိသေနေနာ** တိ မယာ နန္ဒိသေနေန နာမ။

သော ဧဝံ ဝတွာ ဒွါရံ ဝိဝရာပေတွာ တာ ဂဟေတွာ အဿကရညော ဒတွာ “တုမှေ မာ ဘာယိတ္ထ, ယုဒ္ဓေ သတိ အဟံ ဇိနိဿာမိ, ဣမာ ဥတ္တမရူပဓရာ ရာဇဓီတရော မဟေသိယော ကရောထာ”တိ တာသံ အဘိသေကံ အပေတွာ တာဟိ သဒ္ဓိံ အာဂတေ ပုရိသေ “ဂစ္ဆထ, တုမှေ ဟ ရာဇဓီတူနံ အဿကရာဇေန မဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပိတဘာဝံ တုမှာကံ ရညော အာစိက္ခထာ”တိ ဥယျောဇေသိ။ တေ ဂန္တွာ အာရောစေသုံ။ ကာလိင်္ဂော “န ဟိ နူန သော မယှံ ဗလံ ဇာနာတီ”တိ ဝတွာ တာဝဒေဝ မဟတိယာ သေနာယ နိက္ခမိ။ နန္ဒိသေနော တဿ အာဂမနံ ဉတွာ “အတ္တနော ကိရ ရဇ္ဇသီမာယမေဝ ဟောတု, မာ အမှာကံ ရညော ရဇ္ဇသီမံ ဩက္ကမတု, ဥဘိန္နံ ရဇ္ဇာနံ အန္တရေ ယုဒ္ဓံ ဘဝိဿတီ”တိ သာသနံ ပေသေသိ။ သော သာသနံ သုတွာ အတ္တနော ရဇ္ဇပရိယန္တေယေဝ အဋ္ဌာသိ။ အဿကောပိ အတ္တနော ရဇ္ဇပရိယန္တေ အဋ္ဌာသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တေသံ ဒွိန္နံ ရဇ္ဇာနံ အန္တရေ ပဏ္ဏသာလာယံ ဝသတိ။ ကာလိင်္ဂော စိန္တေသိ “သမဏာ နာမ ကိဉ္စိ ဇာနိဿန္တိ, ကော ဇာနာတိ, ကိံ ဘဝိဿတိ, ကဿ ဇယော ဝါ ပရာဇယော ဝါ ဘဝိဿတိ, တာပသံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ အညာတကဝေသေန ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ဘန္တေ, ကာလိင်္ဂော စ အဿကော စ ယုဇ္ဈိတုကာမာ အတ္တနော အတ္တနော ရဇ္ဇသီမာယမေဝ ဌိတာ, ဧတေသု ကဿ ဇယော ဘဝိဿတိ, ကဿ ပရာဇယော”တိ ပုစ္ဆိ။ မဟာပုည, အဟံ “အသုကဿ ဇယော, အသုကဿ ပရာဇယော”တိ န ဇာနာမိ, သက္ကော ပန ဒေဝရာဇာ ဣဓာဂစ္ဆတိ, တမဟံ ပုစ္ဆိတွာ ကထေဿာမိ, သွေ ဝ အာဂစ္ဆေယျာသီတိ။ သက္ကော ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ နိသီဒိ, အထ နံ ဗောဓိသတ္တော တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ ဘန္တေ, ကာလိင်္ဂော ဇိနိဿတိ, အဿကော ပရာဇိဿတိ, ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ပညာယိဿတီတိ။

ကာလိင်္ဂော ပုနဒိဝသေ အာဂန္တွာ ပုစ္ဆိ, ဗောဓိသတ္တောပိဿ အာစိက္ခိ။ သော “ကိံ နာမ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ဘဝိဿတီ”တိ အပုစ္ဆိတွာဝ “အဟံ ကိရ ဇိနိဿာမီ”တိ ဥဋ္ဌာယ တုဋ္ဌိယာ ပက္ကာမိ။ သာ ကထာ ဝိတ္ထာရိကာ အဟော

သိ။ တံ သုတွာ အဿကော နန္ဒိသေနံ ပက္ကောသာပေတွာ “ကာလိင်္ဂော ကိရ ဇိနိဿတိ, မယံ ပရာဇိဿာမ, ကိံ နု ခေါ ကာတဗ္ဗ”န္တိ အာဟ။ သော “ကော ဧတံ ဇာနာတိ မဟာရာဇ, ကဿ ဇယော ဝါ ပရာဇယော ဝါ, တုမှေ မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ ရာဇာနံ အဿာသေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “ဘန္တေ, ကော ဇိနိဿတိ, ကော ပရာဇိဿတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ကာလိင်္ဂော ဇိနိဿတိ, အဿကော ပရာဇိဿတီ”တိ? “ဘန္တေ, ဇိနန္တဿ ပုဗ္ဗနိမိတ္တံ ကိံ ဘဝိဿတိ, ကိံ ပရာဇိနန္တဿာ”တိ? “မဟာပုည, ဇိနန္တဿ အာရက္ခဒေဝတာ သဗ္ဗသေတော ဥသဘော ဘဝိဿတိ, ဣတရဿ သဗ္ဗကာဠကော, ဥဘိန္နမ္ပိ အာရက္ခဒေဝတာ ယုဇ္ဈိတွာ ဇယပရာဇယံ ကရိဿန္တီ”တိ။ နန္ဒိသေနော တံ သုတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ ရညော သဟာယေ သဟဿမတ္တေ မဟာယောဓေ ဂဟေတွာ အဝိဒူရေ ပဗ္ဗတံ အဘိရုယှ “အမ္ဘော, အမှာကံ ရညော ဇီဝိတံ ဒါတုံ သက္ခိဿထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, သက္ခိဿာမာ”တိ။ “တေန ဟိ ဣမသ္မိံ ပပါတေ ပတထာ”တိ။ တေ ပတိတုံ အာရဘိံသု။ အထ နေ ဝါရေတွာ “အလံ ဧတ္ထ ပတနေန, အမှာကံ ရညော ဇီဝိတံ ဒါတုံ သုဟဒယာ အနိဝတ္တိနော ဟုတွာ ယုဇ္ဈထာ”တိ အာဟ။ တေ သမ္ပဋိစ္ဆိံသု။

အထ သင်္ဂါမေ ဥပဋ္ဌိတေ ကာလိင်္ဂော “အဟံ ကိရ ဇိနိဿာမီ”တိ ဝေါသာနံ အာပဇ္ဇိ, ဗလကာယာပိဿ “အမှာကံ ကိရ ဇယော”တိ ဝေါသာနံ အာပဇ္ဇိတွာ သန္နာဟံ အကတွာ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂါ ဟုတွာ ယထာရုစိ ပက္ကမိံသု, ဝီရိယကရဏကာလေ ဝီရိယံ န ကရိံသု။ ဥဘောပိ ရာဇာနော အဿံ အဘိရုဟိတွာ “ယုဇ္ဈိဿာမာ”တိ အညမညံ ဥပသင်္ကမိံသု။ ဥဘိန္နံ အာရက္ခဒေဝတာ ပုရတော ဂန္တွာ ကာလိင်္ဂရညော အာရက္ခဒေဝတာ သဗ္ဗသေတော ဥသဘော အဟောသိ, ဣတရဿ သဗ္ဗကာဠကော။ တာ ဒေဝတာပိ အညမညံ ယုဇ္ဈနာကာရံ ဒဿေန္တာ ဥပသင်္ကမိံသု။ တေ ပန ဥသဘာ ဥဘိန္နံ ရာဇူနံယေဝ ပညာယန္တိ, န အညေသံ။ နန္ဒိသေနော အဿကံ ပုစ္ဆိ “ပညာယတိ တေ, မဟာရာဇ, အာရက္ခဒေဝတာ”တိ။ “အာမ, ပညာယတီ”တိ။ “ကေနာကာရေနာ”တိ။ “ကာလိင်္ဂရညော အာရက္ခဒေဝတာ သဗ္ဗသေတော ဥသဘော ဟုတွာ ပညာယတိ, အမှာကံ အာရက္ခဒေဝတာ သဗ္ဗကာဠကော ကိလန္တော ဟုတွာ တိဋ္ဌတီ”တိ။ “မဟာရာဇ, တုမှေ မာ ဘာယထ, မယံ ဇိနိဿာမ, ကာလိင်္ဂော ပရာဇိဿတိ, တုမှေ အဿပိဋ္ဌိတော ဩတရိတွာ ဣမံ သတ္တိံ ဂဟေတွာ သုသိက္ခိတသိန္ဓဝံ ဥဒရပဿေ ဝါမဟတ္ထေန ဥပ္ပီဠေတွာ ဣမိနာ ပုရိသသဟဿေန သဒ္ဓိံ ဝေဂေန ဂန္တွာ ကာလိင်္ဂရညော အာရက္ခဒေဝတံ သတ္တိပ္ပဟာရေန ပါတေထ, တတော မယံ သဟဿမတ္တာ သတ္တိသဟဿေန ပဟရိဿာမ, ဧဝံ ကာလိင်္ဂဿ အာရက္ခဒေဝတာ နဿိဿတိ, တတော ကာလိင်္ဂော ပရာဇိဿတိ, မယံ ဇိနိဿာမာ”တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ နန္ဒိသေနေန ဒိန္နသညာယ ဂန္တွာ သတ္တိယာ ပဟရိ, သူရယောဓသဟဿာပိ အမစ္စာ သတ္တိသဟဿေန ပဟရိံသု။ အာရက္ခဒေဝတာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ, တာဝဒေဝ ကာလိင်္ဂေါ ပရာဇိတွာ ပလာယိ။ တံ ပလာယမာနံ ဒိသွာ သဟဿမတ္တာ အမစ္စာ “ကာလိင်္ဂော ပလာယတီ”တိ ဥန္နဒိံသု။ ကာလိင်္ဂော မရဏဘယဘီတော ပလာယမာနော တံ တာပသံ အက္ကောသန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂. “ဇယော ကလိင်္ဂါနမသယှသာဟိနံ, ပရာဇယော အနယော အဿကာနံ။
ဣစ္စေဝ တေ ဘာသိတံ ဗြဟ္မစာရိ, န ဥဇ္ဇုဘူတာ ဝိတထံ ဘဏန္တီ”တိ။

တတ္ထ **အသယှသာဟိန**န္တိ အသယှံ ဒုဿဟံ သဟိတုံ သမတ္ထာနံ။ **ဣစ္စေဝ တေ ဘာသိတ**န္တိ ဧဝံ တယာ ကူဋတာပသ လဉ္ဇံ ဂဟေတွာ ပရာဇိနကရာဇာနံ ဇိနိဿတိ, ဇိနနရာဇာနဉ္စ ပရာဇိဿတီတိ ဘာသိတံ။ **န ဥဇ္ဇုဘူတာ**တိ ယေ ကာယေန ဝါစာယ မနသာ စ ဥဇုဘူတာ, န တေ မုသာ ဘဏန္တီတိ။

ဧဝံ သော တာပသံ အက္ကောသန္တော ပလာယန္တော အတ္တနော နဂရမေဝ ဂတော, နိဝတ္တိတွာ ဩလောကေတုမ္ပိ နာသက္ခိ။ တတော ကတိပါဟစ္စယေန သက္ကော တာပသဿ ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တာပသော တေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၃. “ဒေဝါ မုသာဝါဒမုပါတိဝတ္တာ, သစ္စံ ဓနံ ပရမံ တေသု သက္က။
တံ တေ မုသာ ဘာသိတံ ဒေဝရာဇ, ကိံ ဝါ ပဋိစ္စ မဃဝါ မဟိန္ဒာ”တိ။

တတ္ထ **တံ တေ မုသာ ဘာသိတ**န္တိ ယံ တယာ မယှံ ဘာသိတံ, တံ အတ္ထဘဉ္ဇနကမုသာဝါဒံ ကထေန္တေန တယာ မုသာ ဘာသိတံ, တယာ ကိံ ကာရဏံ ပဋိစ္စ ဧဝံ ဘာသိတန္တိ?

တံ သုတွာ သက္ကော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၄. “နနု တေ သုတံ ဗြာဟ္မဏ ဘညမာနေ၊ ဒေဝတ န ဣဿန္တိ ပုရိသပရက္ကမဿ။
ဒမော သမာဓိ မနသော အဘေဇ္ဇော၊ အဗျဂ္ဂတာ နိက္ကမနဉ္စ ကာလေ။
ဒဠှဉ္စ ဝိရိယံ ပုရိသပရက္ကမော စ၊ တေနေဝ အာသိ ဝိဇယော အဿကာန”န္တိ။

တဿတ္ထော – ကိံ တယာ, ဗြာဟ္မဏ, တတ္ထ တတ္ထ ဝစနေ ဘညမာနေ ဣဒံ န သုတပုဗ္ဗံ, ယံ ဒေဝတ ပုရိသပရက္ကမဿ န ဣဿန္တိ န ဥသူယန္တိ, အဿကရညော ဝီရိယကရဏဝသေန အတ္တဒမနသင်္ခါတော **ဒမော,** သမဂ္ဂဘာဝေန **မနသော အဘေဇ္ဇော,** အဘေဇ္ဇ **သမာဓိ,** အဿကရညော သဟာယာနံ ဝီရိယကရဏကာလေ **အဗျဂ္ဂတာ** ယထာ ကာလိင်္ဂဿ မနုဿာ ဝဂ္ဂဝဂ္ဂါ ဟုတွာ ဩသက္ကိံသု, ဧဝံ အနောသက္ကနံ သမဂ္ဂဘာဝေန အဘေဇ္ဇစိတ္တတာနံ **ဝီရိယဉ္စ ပုရိသပရက္ကမော** စ ထိရော အဟောသိ, တေနေဝ ကာရဏေန အဿကာနံ ဇယော အဟောသီတိ။

ပလာတေ စ ပန ကာလိင်္ဂေ အဿကရာဇာ ဝိလောပံ ဂဟာပေတွာ အတ္တနော နဂရံ ဂတော။ နန္ဒိသေနော ကာလိင်္ဂဿ သာသနံ ပေသေသိ “ဣမာသံ စတုန္နံ ရာဇကညာနံ အာယဇ္ဇကောဋ္ဌာသံ ပေသေတု, သစေ န ပေသေတိ, ကာတဗ္ဗမေတ္ထ ဇာနိဿာမီ”တိ။ သော တံ သာသနံ သုတွာ ဘီတတသိတော တာဟိ လဒ္ဓဗ္ဗအာယဇ္ဇံ ပေသေသိ, တတော ပဋ္ဌာယ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ကာလိင်္ဂရညော ဓီတရော ဣမာ ဒဟရဘိက္ခုနိယော အဟေသုံ, နန္ဒိသေနော သာရိပုတ္တော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စူဠကာလိင်္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၀၂] ၂. မဟာအဿာရောဟဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဒေယျေသုံ ဒဒံ **အနန္တိ** ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။ သတ္ထာ “ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော ဥပကာရဝသေနေဝ ကရိံသူ”တိ ဝတွာ ဣဓာပိ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိရာဇာ ဟုတွာ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, ဒါနံ ဒေတိ, သီလံ ရက္ခတိ။ သော “ပစ္စန္တံ ကုပိတံ ဝူပသမေဿာမီ”တိ ဗလဝါဟနပရိဝုတော ဂန္တွာ ပရာဇိတော အဿံ အဘိရုဟိတွာ ပလာယမာနော ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ ပါပုဏိ။ တတ္ထ တိံသ ဇနာ ရာဇသေဝကာ ဝသန္တိ။ တေ ပါတောဝ ဂါမမဇ္ဈေ သန္နိပတိတွာ ဂါမကိစ္စံ ကရောန္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ ဝမ္မိတံ အဿံ အဘိရုဟိတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော ဂါမဒွါရေန အန္တောဂါမံ ပါဝိသိ။ တေ “ကိံ နု ခော ဣဒ”န္တိ ဘီတာ ပလာယိတွာ သကသကဂေဟာနိ ပဝိသိံသု။ ဧကော ပနေတ္ထ အတ္တနော ဂေဟံ အဂန္တွာ ရညော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ “ရာဇာ ကိရ ပစ္စန္တံ ဂတော”တိ သုယျတိ, ကောသိ တွံ ရာဇပုရိသော စောရပုရိသောတိ? “ရာဇပုရိသော, သမ္မာ”တိ။ “တေန ဟိ ဧထာ”တိ ရာဇာနံ ဂေဟံ နေတွာ အတ္တနော ပီဌေ နိသီဒါပေတွာ “ဧဟိ, ဘဒ္ဒေ, သဟာယကဿ ပါဒေ ဓောဝါ”တိ ဘရိယံ တဿ ပါဒေ ဓောဝါပေတွာ အတ္တနော ဗလာနုရူပေန အာဟာရံ ဒတွာ “မုဟုတ္တံ ဝိဿမထာ”တိ သယနံ ပညာပေသိ, ရာဇာ နိပဇ္ဇိ။ ဣတရော အဿဿ သန္နာဟံ မောစေတွာ စင်္ကမာပေတွာ ဥဒကံ ပါယေတွာ ပိဋ္ဌိံ တေလေန မက္ခေတွာ တိဏံ အဒါသိ။ ဧဝံ တယော စတ္တာရော ဒိဝသေ ရာဇာနံ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ “ဂစ္ဆာမဟံ, သမ္မာ”တိ ဝုတ္တေ ပုန ရညော စ အဿဿ စ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ သဗ္ဗမကာသိ။ ရာဇာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဂစ္ဆန္တော “အဟံ, သမ္မ, မဟာအဿာရောဟော နာမ, နဂရမဇ္ဈေ အမှာကံ ဂေဟံ, သစေ ကေနစိ ကိစ္စေန နဂရံ အာဂစ္ဆသိ, ဒက္ခိဏဒွါရေ ဌတွာ ဒောဝါရိကံ ‘မဟာအဿာရောဟော ကတရဂေဟေ ဝသတီ’တိ ပုစ္ဆိတွာ ဒောဝါရိကံ ဂဟေတွာ အမှာကံ ဂေဟံ အာဂစ္ဆေယျာသီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

ဗလကာယောပိ ရာဇာနံ အဒိသွာ ဗဟိနဂရေ ခန္ဓာဝါရံ ဗန္ဓိတွာ ဌိတော ရာဇာနံ ဒိသွာ ပစ္စုဂ္ဂန္တွာ ပရိဝါရေသိ။ ရာဇာ နဂရံ ပဝိသန္တော ဒွါရန္တရေ ဌတွာ ဒောဝါရိကံ ပက္kosာပေတွာ မဟာဇနံ ပဋိက္ကမာပေတွာ

“တာတ, ဧကော ပစ္စန္တကမတသီ မံ ဒဋ္ဌုကာမော အာဂန္တွာ ‘မဟာအဿာရောဟဿ ဂေဟံ ကဟ’န္တိ တံ ပုစ္ဆိဿတိ, တံ တွံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ အာနေတွာ မံ ဒဿေယျာသိ, တဒါ တွံ သဟဿံ လဘိဿသီ”တိ အာဟ။ သော နာဂစ္ဆတိ, တသ္မိံ အနာဂစ္ဆန္တေ ရာဇာ တဿ ဝသနကမေ ဗလိံ ဝဍ္ဎာပေသိ, ဗလိမ္ပိ ဝဍ္ဎိတေ နာဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ ဗလိံ ဝဍ္ဎာပေသိ, နေဝ အာဂစ္ဆတိ။ အထ နံ ကမတသိနော သန္နိပတိတွာ အာဟံသု “အယျ, တဝ သဟာယဿ မဟာအဿာရောဟဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ မယံ ဗလိနာ ပီဠိယမာနာ သီသံ ဥက္ခိပိတုံ န သက္ကောမ, ဂစ္ဆ တဝ သဟာယဿ မဟာအဿာရောဟဿ ဝတွာ အမှာကံ ဗလိံ ဝိဿဇ္ဇာပေဟီ”တိ။ သာဓု ဂစ္ဆိဿာမိ, န ပန သက္ကာ တုစ္ဆဟတ္ထေန ဂန္တုံ, မယှံ သဟာယဿ ဒွေဝ အရကာ အတ္ထိ, တေသဉ္စ ဘရိယာယ စဿ သဟာယကဿ စ မေ နိဝါသနပါရုပနပိဠန္ဓနာဒီနိ သဇ္ဇေထာ”တိ။ “သာဓု သဇ္ဇိဿာမာ”တိ တေ သဗ္ဗံ ပဏ္ဏာကာရံ သဇ္ဇယိံသု။

သော တဉ္စ အတ္တနော ဃရေ ပက္ကပူဝဉ္စ အာဒါယ ဂန္တွာ ဒက္ခိဏဒွါရံ ပတွာ ဒေါဝါရိကံ ပုစ္ဆိ “ကဟံ, သမ္မ, မဟာအဿာရောဟဿ ဂေဟ”န္တိ။ သော “ဧဟိ ဒဿေမိ တေ”တိ တံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ရာဇဒွါရံ ဂန္တွာ “ဒေါဝါရိကော ဧကံ ပစ္စန္တကမတသိံ ဂဟေတွာ အာဂတော”တိ ပဋိဝေဒေသိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ အာသနာ ဥဋ္ဌာယ “မယှံ သဟာယော စ တေန သဒ္ဓိံ အာဂတာ စ ပဝိသန္တူ”တိ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဒိသွာဝ နံ ပရိဿဇိတွာ “မယှံ သဟာယိကာ စ အရကာ စ အရောဂါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ မဟာတလံ အဘိရုဟိတွာ သေတစ္ဆတ္တဿ ဟေဋ္ဌာ ရာဇာသနေ နိသီဒါပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ, သဟာယဿ မေ ပါဒေ ဓောဝါ”တိ အာဟ။ သာ တဿ ပါဒေ ဓောဝိ, ရာဇာ သုဝဏ္ဏဘိင်္ကာရေန ဥဒကံ အာသိဉ္စိ။ ဒေဝီပိ ပါဒေ ဓောဝိတွာ ဂန္ဓတေလေန မက္ခေသိ။ ရာဇာ “ကိံ, သမ္မ, အတ္ထိ, ကိဉ္စိ အမှာကံ ခါဒနီယ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော “အတ္ထီ”တိ ပသိဗ္ဗကတော ပူဝေ နီဟရာပေသိ။ ရာဇာ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေန ဂဟေတွာ တဿ သင်္ဂဟံ ကရောန္တော “မမ သဟာယေန အာနီတံ ခါဒထာ”တိ ဒေဝိယာ စ အမစ္စာနဉ္စ ခါဒာပေတွာ သယမ္ပိ ခါဒိ။ ဣတရော ဣတရမ္ပိ ပဏ္ဏာကာရံ ဒဿေသိ။ ရာဇာ တဿ သင်္ဂဟတ္ထံ ကာသိကဝတ္ထာနိ အပနေတွာ တေန အာဘတဝတ္ထယုဂံ နိဝါသေသိ ။ ဒေဝီပိ ကာသိကဝတ္ထဉ္စေဝ အာဘရဏာနိ စ အပနေတွာ တေန အာဘတဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ အာဘရဏာနိ ပိဠန္ဓိ။

အထ နံ ရာဇာ ရာဇာရဟံ ဘောဇနံ ဘောဇာပေတွာ ဧကံ အမစ္စံ အာဏာပေသိ “ဂစ္ဆ ဣမဿ မမ ကရဏနိယာမေနေဝ မဿုကမ္မံ ကာရေတွာ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ သတသဟဿဂ္ဃနိကံ ကာသိကဝတ္ထံ နိဝါသာပေတွာ ရာဇာလင်္ကာရေန အလင်္ကာရာပေတွာ အာနေဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ ရာဇာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ အမစ္စေ သန္နိပါတာပေတွာ သေတစ္ဆတ္တဿ မဇ္ဈေ ဇာတိဟိင်္ဂုလကသုတ္တံ ပါတေတွာ ဥပဍ္ဎရဇ္ဇံ အဒါသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ဧကတော ဘုဉ္ဇန္တိ ပိဝန္တိ သယန္တိ, ဝိဿာသော ထိရော အဟောသိ ဧကေနစိ အဘေဇ္ဇော။ အထဿ ရာဇာ ပုတ္တဒါရေပိ ပက္ကောသာပေတွာ အန္တောနဂရေ နိဝေသနံ မာပေတွာ အဒါသိ။ တေ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တိ။

အထ အမစ္စာ ကုဇ္ဈိတွာ ရာဇပုတ္တံ အာဟံသု “ကုမာရ, ရာဇာ ဧကဿ ဂဟပတိကဿ ဥပဍ္ဎရဇ္ဇံ ဒတွာ တေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဘုဉ္ဇတိ ပိဝတိ သယတိ, အရကေ စ ဝန္ဒာပေတိ, ဣမိနာ ရညာ ကတကမ္မံ န ဇာနာမ, ကိံ ကရောတိ ရာဇာ, မယံ လဇ္ဇာမ, တွံ ရညော ကထေဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သဗ္ဗံ တံ ကထံ ရညော အာရောစေတွာ “မာ ဧဝံ ကရောဟိ, မဟာရာဇာ”တိ အာဟ။ “တာတ, အဟံ ယုဒ္ဓပရာဇိတော ကဟံ ဝသိံ, အပိ နု ဇာနာထာ”တိ။ “န ဇာနာမ, ဒေဝါ”တိ။ “အဟံ ဧတဿ ဃရေ ဝသန္တော အရောဂေါ ဟုတွာ အာဂန္တွာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိံ, ဧဝံ မမ ဥပကာရိနော ကသ္မာ သမ္ပတ္တိံ န ဒဿာမီ”တိ ဧဝံ ဝတွာ စ ပန ဗောဓိသတ္တော “တာတ, ယော ဟိ အဒါတဗ္ဗယုတ္တကဿ ဒေတိ, ဒါတဗ္ဗယုတ္တကဿ န ဒေတိ, သော အာပဒံ ပတွာ ကိဉ္စိ ဥပကာရံ န လဘတီ”တိ ဒဿေန္တော ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၅. “အဒေယျေသု ဒဒံ ဒါနံ, ဒေယျေသု နပ္ပဝေစ္ဆတိ။
အာပါသု ဗျသနံ ပတ္တော, သဟာယံ နာဓိဂစ္ဆတိ။

၆. “နာဒေယျေသု ဒဒံ ဒါနံ, ဒေယျေသု ယော ပဝေစ္ဆတိ။
အာပါသု ဗျသနံ ပတ္တော, သဟာယမဓိဂစ္ဆတိ။

၇. ‘‘သညောဂသမ္ဘောဂဝိသေသဒဿနံ၊ အနရိယဓမ္မေသု သဋ္ဌေသု နဿတိ။
ကတညူ အရိယေသု စ အဇ္ဇဝေသု၊ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ အဏုမ္ပိ တာဒိသု။

၈. ‘‘ယော ပုဗ္ဗေ ကတကလျာဏော၊ အကာ လောကေ သုဒုက္ကရံ။
ပစ္ဆာ ကယိရာ န တ ကယိရာ၊ အစ္စန္တံ ပူဇနာရဟော’’တိ။

တတ္ထ **အဒေယျေသူ** တိ ပုဗ္ဗေ အကတူပကာရေသု။ **ဒေယျေသူ** တိ ပုဗ္ဗေ ကတူပကာရေသု။ **နပ္ပဝေစ္ဆတီ** တိ န ပဝေသေတိ န ဒေတိ။ **အာပဒါသူ**တိ အာပဒါသု။ **ဗျသန** န္တိ ဒုက္ခံ။ **သညောဂသမ္ဘောဂဝိသေသဒဿန** န္တိ ယော မိတ္တေန ကတော သညောဂေ စေဝ သမ္ဘောဂေ စ, တဿ ဝိသေသဒဿနံ ဂုဏဒဿနံ သုကတံ မယှံ ကမ္မိနာတိ ဇာနံ သဗ္ဗံ အသုဒ္ဓဓမ္မတ္တာ အနရိယဓမ္မေသု ကေရာဋိကတ္တာ သဋ္ဌေသု နဿတိ။ **အရိယေသူ**တိ အတ္တနော ကတဂုဏဇာနနေန အရိယေသု ပရိသုဒ္ဓေသု။ **အဇ္ဇဝေသူ** တိ တေနေဝ ကာရဏေန ဥဇုကေသု အကုဋိလေသု။ **အဏုမ္ပီ** တိ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ။ **တာဒိသူ**တိ ယေ တာဒိသာ ပုဂ္ဂလာ ဟောန္တိ အရိယာ ဥဇုဘူတာ, တေသု အပ္ပမ္ပိ ကတံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ မဟာဇုတိကံ မဟာဝိပ္ဖာရံ, သုခေတ္တေ ဝုတ္တဗီဇမိဝ န နဿတိ, ကတရသ္မိံ ပန ဟပေ ဗဟုမ္ပိ ကတံ အဂ္ဂိမှိ ခိတ္တဗီဇမိဝ နဿတီတိ အတ္ထော။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

‘‘ယထာပိ ဗီဇမဂ္ဂိမှိ၊ ဍယှတိ န ဝိရူဟတိ။
ဧဝံ ကတံ အသပ္ပုရိသေ၊ နဿတိ န ဝိရူဟတိ။

‘‘ကတညုမှိ စ ပေါသမှိ၊ သီလဝန္တေ အရိယဝုတ္တိနေ။
သုခေတ္တေ ဝိယ ဗီဇာနိ၊ ကတံ တမှိ န နဿတီ’’တိ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၇၇-၇၈)။

ပုဗ္ဗေ ကတကလျာဏော တိ ပဌမတရံ ဥပကာရံ ကတ္ဝာ ဌိတော။ **အကာ**တိ အကရိ, အယံ လောကေ သုဒုက္ကရံ နာမ အကာသီတိ အတ္ထော။ **ပစ္ဆာ ကယိရာ** တိ သော ပစ္ဆာ အညံ ကိဉ္စိ ဂုဏံ ကရောတု ဝါ မာ ဝါ, တေနေဝ ပဌမက တေန ဂုဏေန **အစ္စန္တံ ပူဇနာရဟော** ဟောတိ, သဗ္ဗံ သက္ကာရသမ္မာနံ အရဟတီတိ။

ကြံ ပန သုတွာ နေဝ အမစ္စာ, န ရာဇပုတ္တော ပုန ကိဉ္စိ ကထေသီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ပစ္စန္တကမတာသီ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

မဟာအဿာရောဟဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၀၃] ၃. ဧကရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

အနုတ္တရေ ကာမဂုဏေ သမိဒ္ဓေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ကောသလရာဇသေဝကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **သေယျဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၃.၉၄ အာဒယော) ကထိတမေဝ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ ‘‘န တွံဝေဝ အနတ္ထေန အတ္ထံ အာဟရိ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အတ္တနော အနတ္ထေန အတ္ထံ အာဟရိံသူ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိရညော ဥပဋ္ဌာကော အမစ္စော ရာဇန္တေပုရေ ဒုဗ္ဘိ။ ရာဇာ ပစ္စက္ခတောဝ တဿ ဒေါသံ ဒိသွာ တံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သော ဒုဗ္ဘိသေနံ နာမ ကောသလရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟန္တောတိ သဗ္ဗံ **မဟာသီလဝဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၅၁) ကထိတမေဝ။ ဣဓ ပန ဒုဗ္ဘိသေနော မဟာတလေ အမစ္စမဇ္ဈေ နိသိန္နံ ဗာရာဏသိရာဇာနံ ဂဏှာပေတွာ သိက္ကာယ ပက္ခိပာပေတွာ ဥတ္တရုမ္မာရေ ဟေဋ္ဌာသီသကံ ဩလမ္ဗာပေသိ။ ရာဇာ စောရရာဇာနံ အာရဗ္ဘ မေတ္တံ ဘာဝေတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေသိ, ဗန္ဓနံ ဆိဇ္ဇိ, တတော ရာဇာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ စောရရာဇဿ သရီရေ အဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ‘‘ဍယှာမိ ဍယှာမီ’’တိ ဘူမိယံ အပရာပရံ ပရိဝတ္တတိ။ ‘‘ကိမေတ’’န္တိ ဝုတ္တေ ‘‘မဟာရာဇ, တုမှေဟ ဧဝရူပံ ဓမ္မိကရာဇာနံ နိရပရာဓံ ဒွါရသု ဥတ္တရုမ္မာရေ ဟေဋ္ဌာသီသကံ ဩလမ္ဗာပေထာ’’တိ ဝဒိံသု။ တေန ဟိ ဝေဂေန ဂန္တွာ မောစေထ နန္တိ။ ပုရိသာ ဂန္တွာ ရာဇာနံ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသိ

န္ခ် ဒိသြာတ အာဂန္တြာ ဒုတ္ထိသေနသ္သ အာရောစေသုံ။ သော ဝေဂေန ဂန္တြာ တံ ဝန္ဒိတြာတ ခမာပေတုံ ပဌမံ ကထမာဟ –

၉. ''အနုတ္တရေ ကာမဂုဏေ သမိဒ္ဓေ၊ ဘုတြာတန ပုဗ္ဗေ ဝသိ ကေရာဇ။
သောအနိ ဒုဂ္ဂေ နရကမ္ဟိ ခိတ္တော၊ နပ္ပဇ္ဇဟေ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏ''န္တိ။

တတ္ထ **ဝသီ**တိ ဝုတ္တော။ **ကေရာဇာ**တိ ဗောဓိသတ္တံ နာမေနာလပတိ။ **သောအနီ**တိ သော တ္ဝံ ဣဒါနိ။ **ဒုဂ္ဂေ** တိ ဝိသမေ။ **နရကမ္ဟီ**တိ အာဝာဋေ။ ဩလမ္ဗိတဥ္ဇာနံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။ **နပ္ပဇ္ဇဟေ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏ** န္တိ ဧဝရူပေ ဝိသမဋ္ဌာနေ ခိတ္တောပိ ပေါရာဏကဝဏ္ဏဥ္စ ဗလဥ္စ နပ္ပဇဟသီတိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတြာတ ဗောဓိသတ္တော သေသဂါထာ အဘာသ –

၁၀. ''ပုဗ္ဗေဝ ခန္တီ စ တပေါ စ မယှံ၊ သမ္ပတ္ထိတာ ဒုတ္ထိသေန အဟောသိ။
တံအနိ လဒ္ဓါန ကထံ နု ရာဇ၊ ဇဟေ အဟံ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏံ။

၁၁. ''သဗ္ဗာ ကိရေဝံ ပရိနိဋ္ဌိတာနိ၊ ယသဿိနံ ပညဝန္တံ ဝိသယှ။
ယသော စ လဒ္ဓါ ပုရိမံ ဥဠာရံ၊ နပ္ပဇ္ဇဟေ ဝဏ္ဏဗလံ ပုရာဏံ။

၁၂. ''ပနုဇ္ဇ ဒုက္ခေန သုခံ ဇနိန္ဒ၊ သုခေန တ ဒုက္ခမသယှဟသာဟိ။
ဥဘယတ္ထ သန္တော အဘိနိဗ္ဗုတတ္တာ၊ သုခေ စ ဒုက္ခေ စ ဘဝန္တိ တုလျာ''တိ။

တတ္ထ **ခန္တီ**တိ အဓိဝါသနခန္တိ။ **တပေါ**တိ တပစရဏံ။ **သမ္ပတ္ထိတာ** တိ ဣစ္ဆိတာ အဘိကင်္ခိတာ။ **ဒုတ္ထိသေနာ**တိ တံ နာမေနာလပတိ။ **တံအနိ လဒ္ဓါနာ** တိ တံ ပတ္ထနံ ဣဒါနာဟံ လဘိတြာတ။ **ဇဟေ**တိ ကေန ကာရဏေန အဟံ ဇဟေယျံ။ ယဿ ဟိ ဒုက္ခံ တ အေမနဿံ တ ဟောတိ, သော တံ ဇဟေယျာတိ ဒီပေတိ။

''သဗ္ဗာ ကိရေဝံ ပရိနိဋ္ဌိတာနီ'' တိ အနုသ္သဝဝသေန အတ္တနော သမ္ပတ္တိံ ဒဿေန္တော အာဟ ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သဗ္ဗာနေဝ မမ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စာနိ အနုသီလဘာဝနာဥပေါသထကမ္မာနိ ပုဗ္ဗေဝ နိဋ္ဌိတာနီတိ။ **ယသဿိနံ ပညဝန္တံ ဝိသယှဟာ**တိ ပရိတရသမ္ပတ္တိယာ ယသဿိံ, ပညာသမ္ပဒါယ ပညဝန္တံ, အသယှဟသာဟိတာယ ဝိသယှဟ။ ဧဝံ တီဏိပေတာနိ အာလပနာနေဝ။ **နန္တိ** ပနေတ္ထ နိပါတော ။ ဗုဒ္ဓနုသိလိဌတာဝသေနန္တကာရဿ သာနုနာသိကတာ ကတာတိ ပစ္စေတဗ္ဗာ။ **ယသော စာ**တိ ယသဥ္စ, အယမေဝ တ ပာဌော။ **လဒ္ဓါ ပုရိမ** န္တိ လဘိတြာတ ပုရိမံ ပုဗ္ဗေ အလဒ္ဓပုဗ္ဗံ။ **ဥဠာရ**န္တိ မဟန္တံ။ ကိလေသဝိက္ခမ္ဘနမေတ္တာဘာဝနာစျာနုပ္ပတ္တိယော သန္ဓာယေဝမာဟ။ **နပ္ပဇ္ဇဟေ** တိ ဧဝရူပံ ယသံ လဒ္ဓါ ကိံကာရဏာ ပုရာဏဝဏ္ဏဗလံ ဇဟိဿာမီတိ အတ္ထော။

ဒုက္ခေနာ တိ တယာ ဥပ္ပာဒိတေန နရကမ္ဟိ ခိပနဒုက္ခေန မမ ရဇ္ဇသုခံ ပနုဒိတြာတ။ **သုခေန တ ဒုက္ခ**န္တိ ဈာနသုခေန တ တံ ဒုက္ခံ ပနုဒိတြာတ။ **ဥဘယတ္ထ သန္တော** တိ ယေ သန္တော ဟောန္တိ မာဒိသာ, တေ ဒ္ဝီသုပိ ဧတေသု ကောဋ္ဌာသေသု အဘိနိဗ္ဗုတသဘာဝတ မဇ္ဈတ္တာ **သုခေ စ ဒုက္ခေ စ ဘဝန္တိ တုလျာ,** ဧကသဒိသာ နိဗ္ဗိကာရာဝ ဟောန္တီတိ။

ဣဒံ သုတြာတ ဒုတ္ထိသေနော ဗောဓိသတ္တံ ခမာပေတြာတ ''တုမ္ဟာကံ ရဇ္ဇံ တုမှေဝ ကာရေထ, အဟံ ဝေါ စောရေ ပဋိဗာဟိဿာမီ''တိ ဝတြာတ တဿ ဒုဋ္ဌာမစ္စဿ ရာဇာဏံ ကာရေတြာတ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရဇ္ဇံ အမစ္စာနံ နိယျာဒေတြာတ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတြာတ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတြာတ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ဒုတ္ထိသေနော အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကေရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၀၄] ၄. ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကုမာရိ မန္တိ ကုဒံ သတ္တာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကောဓနံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။ တဒာ ဟိ ဓမ္မသဘာယံ တဿ ကောဓနဘာဝကထာယ သမုဋ္ဌိတာယ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ကောဓနောသီ"တိ ဝတွာ "အာမ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ , ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ကောဓနောယေဝ, ကောဓနဘာဝေနေဝဿ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ပရိသုဒ္ဓါ နာဂရာဇဘာဝေ ဌိတာပိ တီဏိ ဝဿာနိ ဂူထပူရိတာယ ဥက္ကာရဘူမိယံ ဝသိံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဒဒ္ဒရပဗ္ဗတပါဒေ ဒဒ္ဒရနာဂဘဝနံ နာမ အတ္ထိ, တတ္ထ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တဿ ဒဒ္ဒရရညော ပုတ္တော မဟာဒဒ္ဒရော နာမ အဟောသိ, ကနိဋ္ဌဘာတာ ပနဿ စူဠဒဒ္ဒရော နာမ။ သော ကောဓနော ဖရုသော နာဂမာဏဝကေ အက္ကောသန္တော ပရိဘာသန္တော ပဟရန္တော ဝိစရတိ။ နာဂရာဇာ တဿ ဖရုသဘာဝံ ဉတွာ နာဂဘဝနတော တံ နီဟရာပေတုံ အာဏာပေသိ။ မဟာဒဒ္ဒရော ပန ပိတရံ ခမာပေတွာ နိဝါရေသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ရာဇာ တဿ ကုဇ္ဈိ, ဒုတိယမ္ပိ ခမာပေသိ။ တတိယဝါရေ ပန "တွံ မံ ဣမံ အနာစာရံ နီဟရာပေန္တံ နိဝါရေသိ, ဂစ္ဆထ ဒွေပိ ဇနာ ကုမ္ဘမှာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ဗာရာဏသိယံ ဥက္ကာရဘူမိယံ တီဏိ ဝဿာနိ ဝသထာ"တိ နာဂဘဝနာ နိက္ကဍ္ဍာပေသိ။ တေ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝသိံသု။ အထ နေ ဥက္ကာရဘူမိယံ ဥဒကပရိယန္တေ ဂောစရံ ပရိယေသမာနေ ကာမအရကာ ဒိသွာ ပဟရန္တာ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒယော ခိပန္တာ "ကေ ဣမေ ပုထုလသီသာ သူစိနင်္ဂုဋ္ဌာ ဥဒကဒေဍ္ဍုဘာ မဏ္ဍူကဘက္ခာ"တိအာဒီနိ ဝတွာ အက္ကောသန္တိ ပရိဘာသန္တိ။

စူဠဒဒ္ဒရော စဏ္ဍဖရုသတာယ တေသံ တံ အဝမာနံ အသဟန္တော "ဘာတိက, ဣမေ အရကာ အမှေဟ ပရိဘဝန္တိ, အာသီဝိသဘာဝံ နော န ဇာနန္တိ, အဟံ တေသံ အဝမာနံ သဟိတုံ န သက္ကောမိ, နာသာဝါတေနေဝ တေ နာသေဿာမီ"တိ ဘာတရာ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၃. "ကုမာရိ မံ ဒဒ္ဒရ တာပယန္တိ၊ တစာဒုရူပ္ပာနိ မနုဿလောကေ။
မဏ္ဍူကဘက္ခာ ဥဒကန္တသေဝီ၊ အာသီဝိသံ မံ အဝိသာ သပန္တီ"တိ။

တတ္ထ **တာပယန္တိ** တိ ဒုက္ခာပေန္တိ။ **မဏ္ဍူကဘက္ခာ ဥဒကန္တသေဝီ** တိ "မဏ္ဍူကဘက္ခာ"တိ စ "ဥဒကန္တသေဝီ"တိ စ ဝဒန္တာ ဧတေ အဝိသာ ကာမအရကာ မံ အာသီဝိသံ သမာနံ သပန္တိ အက္ကောသန္တီတိ။

တဿ ဝစနံ သုတွာ မဟာဒဒ္ဒရော သေသဂါထာ အဘာသိ –

၁၄. "သကာ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတော၊ အညံ ဇနပဒံ ဂတော။
မဟန္တံ ကောဋ္ဌံ ကယိရာထ၊ ဒုရုတ္တာနံ နိဓေတဝေ။

၁၅. "ယတ္ထ ပေါသံ န ဇာနန္တိ၊ ဇာတိယာ ဝိနယေန ဝါ။
န တတ္ထ မာနံ ကယိရာထ၊ ဝသမညာတကေ ဇနေ။

၁၆. "ဝိဒေသဝါသံ ဝသတော၊ ဇာတဝေဒသမေနပိ။
ခမိတဗ္ဗံ သပညေန၊ အပိ ဒါသဿ တဇ္ဇိတ"န္တိ။

တတ္ထ **ဒုရုတ္တာနံ နိဓေတဝေ** တိ ယထာ ဓညနိဓာနတ္ထာယ မဟန္တံ ကောဋ္ဌံ ကတွာ ပူရေတွာ ကိစ္စေ ဥပ္ပန္ နေ ဓညံ ဝဠဉ္ဇေန္တိ, ဧဝမေဝံ ဝိဒေသံ ဂတော အန္တောဟဒယေ ပဏ္ဍိတော ပေါသော ဒုရုတ္တာနံ နိဓာနတ္ထာယ မဟန္တံ ကောဋ္ဌံ ကယိရာထ။ တတ္ထ တာနိ ဒုရုတ္တာနိ နိဒဟိတွာ ပုန အတ္တနော ပဟောနကကာလေ ကာတဗ္ဗံ ကရိဿတိ။ **ဇာတိယာ ဝိနယေန ဝါ**တိ "အယံ ခတ္တိယော ဗြာဟ္မဏော"တိ ဝါ "သီလဝါ ဗဟုဿုတော ဂုဏသမ္ပန္နော"တိ ဝါ ဧဝံ ယတ္ထ ဇာတိယာ ဝိနယေန ဝါ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ **မာန**န္တိ ဧဝရူပံ မံ လာမကဝေါဟာရေန ဝေါဟရန္တိ, န သက္ကရောန္တိ န ဂရုံ ကရောန္တီတိ မာနံ န ကရေယျ။ **ဝသမညာတကေ ဇနေ**တိ အတ္တနော ဇာတိဂေါတ္တာဒီနိ အဇာနန္တဿ ဇနဿ သန္တိကေ ဝသန္တော။ **ဝသတော**တိ ဝသတာ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

ဧဝံ တေ တတ္ထ တီဏိ ဝဿာနိ ဝသိံသု။ အထ နေ ပိတာ ပက္ကောသာပေသိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ နိဟတမာနာ ဇာတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကောဓနော ဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ "တဒါ စူဠဒဒ္ဒရော ကောဓနော ဘိက္ခု အဟောသိ, မဟာဒဒ္ဒရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၀၅] ၅. သီလဝီမံသနဇာတကဝဏ္ဏနာ

နတ္ထိ လောကေ ရဟော နာမာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိလေသနိဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဧကာဒသကနိပါတေ **ပါနီယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၅၉ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အန္တောဇေတဝနေ ဝသန္တာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ကာမဝိတက္ကံ ဝိတက္ကယိံသု။ သတ္ထာ ဆသုပိ ရတ္တိဒိဝကောဋ္ဌာသေသု ယထာ ဧကစက္ခုကော စက္ခုံ, ဧကပုတ္တော ပုတ္တံ, စာမရီ ဝါလံ အပ္ပမာဒေန ရက္ခတိ, ဧဝံ နိစ္စကာလံ ဘိက္ခူ ဩလောကေတိ။ သော ရတ္တိဘာဂေ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဇေတဝနံ ဩလောကေန္တော စက္ကဝတ္တိရညော အတ္တနော နိဝေသနေ ဥပ္ပန္နစောရေ ဝိယ တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဂန္ဓကုဋိံ ဝိဝရိတွာ အာနန္ဒတ္ထေရံ အာမန္တေတွာ "အာနန္ဒ, အန္တောဇေတဝနေ ကောဋိသန္ထာရေ ဝသနကဘိက္ခူ သန္နိပါတာပေတွာ ဂန္ဓကုဋိဒွါရေ အာသနံ ပညာပေဟီ"တိ အာဟ။ သော တထာ ကတွာ သတ္ထု ပဋိဝေဒေသိ။ သတ္ထာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒိတွာ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေန အာမန္တေတွာ "ဘိက္ခဝေ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ 'ပါပကရဏေ ရဟော နာမ နတ္ထီ'တိ ပါပံ န ကရိံသူ"တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တတ္ထေဝ ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပါမောက္ခဿ အာစရိယဿ သန္တိကေ ပဉ္စန္နံ မာဏဝကသတာနံ ဇေဋ္ဌကော ဟုတွာ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ အာစရိယဿ ပန ဝယပ္ပတ္တာ ဓီတာ အတ္ထိ။ သော စိန္တေသိ "ဣမေသံ မာဏဝကာနံ သီလံ ဝီမံသိတွာ သီလသမ္ပန္နဿေဝ ဓီတရံ ဒဿာမီ"တိ။ သော ဧကဒိဝသံ မာဏဝကေ အာမန္တေတွာ "တာတာ, မယှံ ဓီတာ ဝယပ္ပတ္တာ, ဝိဝါဟမဿာ ကာရေဿာမိ, ဝတ္ထာလင်္ကာရံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဂစ္ဆထ တုမှေ အတ္တနော အတ္တနော ဉာတကာနံ အပဿန္တာနညေဝ ထေနေတွာ ဝတ္ထာလင်္ကာရေ အာဟရထ, ကေနစိ အဒိဋ္ဌမေဝ ဂဏှာမိ, ဒဿေတွာ အာဘတံ န ဂဏှာမီ"တိ အာဟ။ တေ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဉာတကာနံ အပဿန္တာနံ ထေနေတွာ ဝတ္ထပိဠန္ဓနာဒီနိ အာဟရန္တိ။ အာစရိယော အာဘတာဘတံ ဝိသုံ ဝိသုံ ဌပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပန န ကိဉ္စိ အာဟရိ။ အထ နံ အာစရိယော အာဟ "တွံ ပန, တာတ, န ကိဉ္စိ အာဟရသီ"တိ။ "အာမ, အာစရိယာ"တိ။ "ကသ္မာ, တာတာ"တိ။ "တုမှေ န ကဿစိ ပဿန္တဿ အာဘတံ ဂဏှထ, အဟံ ပန ပါပကရဏေ ရဟော နာမ န ပဿာမီ"တိ ဒီပေန္တော ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အာဟ –

၁၇. "နတ္ထိ လောကေ ရဟော နာမ၊ ပါပကမ္မံ ပကုဗ္ဗတော။
ပဿန္တိ ဝနဘူတာနိ၊ တံ ဗာလော မညတီ ရဟော။

၁၈. "အဟံ ရဟော န ပဿာမိ၊ သုညံ ဝါပိ န ဝိဇ္ဇတိ။
ယတ္ထ အညံ န ပဿာမိ၊ အသုညံ ဟောတိ တံ မယာ"တိ။

တတ္ထ **ရဟော**တိ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနံ။ **ဝနဘူတာနီ**တိ ဝနေ နိဗ္ဗတ္တဘူတာနိ။ **တံ ဗာလော**တိ တံ ပါပကမ္မံ ရဟော မယာ ကတန္တိ ဗာလော မညတိ။ **သုညံ ဝါပီ**တိ ယံ ဝါ ဌာနံ သတ္တေဟိ သုညံ တုစ္ဆံ ဘဝေယျ, တမ္ပိ နတ္ထီတိ အာဟ။

အာစရိယော တဿ ပသီဒိတွာ "တာတ, န မယှံ ဂေဟေ ဓနံ နတ္ထိ, အဟံ ပန သီလသမ္ပန္နဿ ဓီတရံ ဒါတုကာမော ဣမေ မာဏဝကေ ဝီမံသန္တော ဧဝမကာသိံ, မမ ဓီတာ တုယှမေဝ အနုစ္ဆဝိကာ"တိ ဓီတရံ အလင်္ကရိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အဒါသိ။ သေသမာဏဝကေ "တုမှေဟိ အာဘတာဘတံ တုမှာကံ ဂေဟမေဝ နေထာ"တိ အာဟ။

သတ္ထာ ''ကြတိ ခော, ဘိက္ခဝေ, တေ ဒုဿီလမာဏဝကာ အတ္တနော ဒုဿီလတာယ တံ ကြတ္တိံ န လဘိံသု, ကြ တရော ပဏ္ဍိတမာဏဝေ သီလသမ္ပန္နတာယ လဘိ''တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဟုတွာ ဣတရာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၉. ''ဒုဇ္ဇစ္စော စ သုဇစ္စော စ၊ နန္ဒော စ သုခဝဍ္ဎိတော။
ဝဇ္ဇော စ အဒ္ဓုဝသီလော စ၊ တေ ဓမ္မံ ဇဟုမတ္ထိကာ။

၂၀. ''ဗြာဟ္မဏော စ ကထံ ဇဟေ၊ သဗ္ဗဓမ္မာန ပာရဂူ။
ယော ဓမ္မမနုပာလေတိ၊ ဓိတိမာ သစ္စနိက္ကမော''တိ။

တတ္ထ **ဒုဇ္ဇစ္စော** တိအာဒယော ဆ ဇေဋ္ဌကမာဏဝေ, တေသံ နာမံ ဂဏှိတွာ, အဝသေသာနံ နာမံ အဂ္ဂဟေတွာ သဗ္ဗသင်္ဂါဟိကဝသေနေဝ **''တေ ဓမ္မံ ဇဟုမတ္ထိကာ''** တိ အာဟ။ တတ္ထ **တေ**တိ သဗ္ဗေပိ တေ မာဏဝါ။ **ဓမ္မ**န္တိ ကြ တ္တိပဋိလာဘသဘာဝံ ။ **ဇဟုမတ္ထိကာ** တိ ဇဟုံ အတ္ထိကာ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ မကာရော ပဒသန္ဓိကရဏတ္ထံ ဝုတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သဗ္ဗေပိ တေ မာဏဝါ တာယ ကြတ္တိယာ အတ္ထိကာဝ ဟုတွာ အတ္တနော ဒုဿီလ တာယ တံ ကြတ္တိပဋိလာဘသဘာဝံ ဇဟိံသု။

ဗြာဟ္မဏော စာ တိ ဣတရော ပန သီလသမ္ပန္နော ဗြာဟ္မဏော။ **ကထံ ဇဟေ**တိ ကေန ကာရဏေန တံ ကြတ္တိပ ဋိလာဘသဘာဝံ ဇဟိဿတိ။ **သဗ္ဗဓမ္မာန** န္တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ လောကိယာနိ ပဉ္စ သီလာနိ, ဒသ သီလာနိ, တီဏိ သုစရိတာနိ စ, သဗ္ဗဓမ္မာ နာမ, တေသံ သော ပာရံ ဂတောတိ **ပာရဂူ။ ဓမ္မ**န္တိ ဝုတ္တပ္ပကာရမေဝ ဓမ္မံ **ယော အနုပာလေတိ** ရက္ခတိ။ **ဓိတိမာ**တိ သီလရက္ခနဓိတိယာ သမန္နာဂတော။ **သစ္စနိက္ကမော** တိ သစ္စေ သဘာဝဘူတေ ယထာဝုတ္တေ သီလဓမ္မေ နိက္ကမေန သမန္နာဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ တာ နိ ပဉ္စ ဘိက္ခုသတာနိ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တဒါ အာစရိယော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတမာဏဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သီလဝီမံသနဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၀၆] ၆. သုဇာတာဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကိမဏ္ဍကာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မလ္လိကံ ဒေဝိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသံ ကိရ ရညော တာယ သဒ္ဓိံ သိရိဝိတအေ အဟောသိ, ''သယနကလဟော''တိပိ ဝဒန္တိယေဝ။ ရာဇာ ကုဇ္ဈိတွာ တဿာ အတ္ထိဘာဝံ မ္ပိ န ဇာနာတိ။ မလ္လိကာ ဒေဝီပိ ''သတ္ထာ ရညော မယိ ကုဒ္ဓဘာဝံ န ဇာနာတိ မညေ''တိ စိန္တေသိ။ သတ္ထာပိ ဉတွာ ''ဣမေသံ သမဂ္ဂဘာဝံ ကရိဿာမီ''တိ ပုဗ္ဗဏှသမယံ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ ပဉ္စဘိက္ခုသတပရိဝါရော သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ရာဇဒွါရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ တထာဂတဿ ပတ္တံ ဂဟေတွာ နိဝေသနံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တ ာသနေ နိသီဒာပေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ အာဟရိ။ သတ္ထာ ပတ္တံ ဟတ္ထေန ပိဒဟိတွာ ''မဟာရာဇ, ကဟံ ဒေဝီ''တိ အာဟ။ ''ကိံ, ဘန္တေ, တာယ အတ္တနော ယသေန မတ္တာယာ''တိ? ''မဟာရာဇ, သယမေဝ ယသံ ဒတွာ မာတုဂါမံ ဥက္ခိပိတွာ တာယ ကတဿ အပရာဓဿ အသဟနံ နာမ န ယုတ္တ''န္တိ။ ရာဇာ သတ္ထု ဝစနံ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေသိ, သာ သတ္ထာရံ ပရိဝိသိ။ သတ္ထာ ''အညမညံ သမဂ္ဂေဟိ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ သာမဂ္ဂိရသဝဏ္ဏံ ကထေတွာ ပက္ကာမိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဥဘော သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိံ သု။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, သတ္ထာ ဧကဝစနေနေဝ ဥဘော သမဂ္ဂေ အကာသီ''တိ။ သ တ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝု တ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပါဟံ ဧတေ ဧကဝါဒေနေဝ သမဂ္ဂေ အကာသိ''န္တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော
အမစ္စော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ တတတုန် ဝိဝရိတွာ ရာဇင်္ဂဏံ သြလောကယမာနော အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ
ခဏေ ဧကော ပဏ္ဏိကဓီတာ အဘိရူပာ ပဌမဝယေ ဌိတာ သုဇာတာ နာမ ဗဒရပစ္ဆိံ သီသေ ကတွာ "ဗဒရာနိ ဂဏှထ, ဗ
ဒရာနိ ဂဏှထာ"တိ ဝဒမာနာ ရာဇင်္ဂဏေန ဂစ္ဆတိ။ ရာဇာ တဿာ သဒ္ဒံ သုတွာ တာယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ
အသာမိကဘာဝံ ဉတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ မဟန္တံ ယသံ အဒါသိ။ သာ ရညော
ပိယာ အဟောသိ မနာပါ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေ ဗဒရာနိ ခါဒန္တော နိသီဒိ။ တဒါ သုဇာတာ ဒေဝီ ရာဇာနံ
ဗဒရာနိ ခါဒန္တံ ဒိသွာ "မဟာရာဇ, ကိံ နာမ တုမှေ ခါဒထာ"တိ ပုစ္ဆန္တီ ပဌမံ ကထမာဟ –

၂၁. "ကိမဏ္ဍကာ ဣမေ ဒေဝ၊ နိက္ခိတ္တာ ကံသမလ္လကေ။
ဥပလောဟိတကာ ဝဂ္ဂူ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော"တိ။

တတ္ထ **ကိမဏ္ဍကာ** တိ ကိံဖလာနိ နာမေတာနိ, ပရိမဏ္ဍလဝသေန ပန အဏ္ဍကာတိ အာဟ။ **ကံသမလ္လကေ** တိ သု
ဝဏ္ဏတဋ္ဋကေ။ **ဥပလောဟိတကာ**တိ ရတ္တဝဏ္ဏာ။ **ဝဂ္ဂူ** တိ စောက္ခာ နိမ္မလာ။

ရာဇာ ကုဇ္ဈိတွာ "ဗဒရတဏ်ဇကေ ပဏ္ဏိကဂဟပတိကဿ ဓီတေ အတ္တနော ကုလသန္တကာနိ ဗဒရာနိပိ န ဇာနာ
သီ"တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၂၂. "ယာနိ ပုရေ တုဝံ ဒေဝိ၊ ဘဏ္ဍု နန္တကဝာသိနီ။
ဥစ္ဆင်္ဂဟတ္ထာ ပစိနာသိ၊ တဿာ တေ ကောလိယံ ဖလံ။

၂၃. "ဥဍ္ဍယှတေ န ရမတိ၊ ဘောဂာ ဝိပ္ပဇဟန္တိ တံ။
တတ္ထေဝိမံ ပဋိနေထ၊ ယတ္ထ ကောလံ ပစိဿတီ"တိ။

တတ္ထ **ဘဏ္ဍု** တိ မုဏ္ဍသီသာ ဟုတွာ။ **နန္တကဝာသိနီ** တိ ဇိဏ္ဏပိလောတိကနိဝတ္ထာ။ **ဥစ္ဆင်္ဂဟတ္ထာ ပစိ
နာသီ**တိ အဍ္ဎိံ ပဝိသိတွာ အင်္ကုသကေန သာခံ သြနာမေတွာ သြစိတောစိတံ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ပက္ခိပ
နဝသေန ဥစ္ဆင်္ဂဟတ္ထာ ဟုတွာ ပစိနာသိ သြစိနာသိ။ **တဿာ တေ ကောလိယံ ဖလ** န္တိ တဿာ တဝ ဇဝံ ပစိနန္တိ
ယာ သြစိနန္တိယာ ယမဟံ ဣဒါနိ ခါဒာမိ, ဣဒံ ကောလိယံ ကုလဒတ္တိယံ ဖလန္တိ အတ္ထော။

ဥဍ္ဍယှတေ န ရမတီတိ အယံ ဇမ္မီ ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ ဝသမာနာ လောဟကုမ္ဘိယံ ပက္ခိတ္တာ ဝိယ ဍယှတိ
နာဘိရမတိ။ **ဘောဂာ**တိ ရာဇဘောဂါ ဣမံ အလက္ခိကံ ဝိပ္ပဇဟန္တိ။ **ယတ္ထ ကောလံ ပစိဿတီ** တိ ယတ္ထ ဂန္တွာ
ပုန ဗဒရမေဝ ပစိနိတွာ ဝိက္ကိဏန္တီ ဇီဝိကံ ကပ္ပေဿတိ, တတ္ထေဝ နံ နေထာတိ ဝဒတိ။

ဗောဓိသတ္တော "ဌပေတွာ မံ အညော ဣမေ သမဂ္ဂေ ကာတုံ န သက္ခိဿတီ"တိ ရာဇာနံ သညာပေတွာ "ဣမိ
ဿာ အနိက္ကမနံ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၂၄. "ဟောန္တိ ဟေတေ မဟာရာဇ၊ ဣဒ္ဓိပ္ပတ္တာယ နာရိယာ။
ခမ ဒေဝ သုဇာတာယ၊ မာဿာ ကုဇ္ဈ ရထေသဘာ"တိ။

တဿတ္ထော – မဟာရာဇ, ဧတေ ဧဝရူပါ ပမာဒဒေါသာ ယသံ ပတ္တာယ နာရိယာ ဟောန္တိယေဝ, ဧတံ ဧဝရူပေ ဉ
စ္စေ ဌာနေ ဌပေတွာ ဣဒါနိ "ဧတ္တကဿ အပရာဓဿ အသဟနံ နာမ န ယုတ္တံ တုမှာကံ, တသ္မာ ခမ, ဒေဝ,
သုဇာတာယ, ဧတိဿာ မာ ကုဇ္ဈ **ရထေသဘ** ရထဇေဋ္ဌကာတိ။

ရာဇာ တဿ ဝစနေန ဒေဝိယာ တံ အပရာဓံ သဟိတွာ ယထာဋ္ဌာနေယေဝ နံ ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဉဘော သမ
ဂ္ဂဝါသံ ဝသိံသူတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ ကောသလရာဇာ အဟောသိ, သုဇာတာ မလ္လိကာ, အမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုဇာတာဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၀၇] ၇. ပလာသဇာတကဝဏ္ဏနာ

အစေတနံ ဗြာဟ္မဏ အဿုဏန္တန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာနမဉ္စေ နိပန္နော အာနန္ဒတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သောဟာယသ္မာ “အဇ္ဇ ရတ္တိယာ ပစ္စူသသမယေ သတ္ထာ ပရိနိဗ္ဗာယိဿတီ”တိ ဥတွာ “အဟဉ္စမှိ သေက္ခော သကရဏီယော, သတ္ထု စ မေ ပရိနိဗ္ဗာနံ ဘဝိဿတိ, ပဉ္စဝီသတိ ဝဿာနိ သတ္ထု ကတံ ဥပဋ္ဌာနံ နိပ္ဖလံ ဘဝိဿတီ”တိ သောကာဘိဘူတော ဥယျာနဩဝရကေ ကပိသီသံ အာလမ္ဗိတွာ ပရောဒိ။ သတ္ထာ တံ အပဿန္တော “ကဟံ, ဘိက္ခဝေ, အာနန္ဒော”တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ တံ ပက္កောသာပေတွာ “ကတပုညောသိ တွံ, အာနန္ဒ, ပဓာနမနုယုဉ္ဇ, ခိပ္ပံ ဟောဟိသိ အနာသဝေါ, မာ စိန္တယိ, ဣဒါနိ တယာ မမ ကတံ ဥပဋ္ဌာနံ ကိံကာရဏာ နိပ္ဖလံ ဘဝိဿတိ, ယဿ တေ ပုဗ္ဗေ သရာဂါဒိကာလေပိ မမ ကတံ ဥပဋ္ဌာနံ နိပ္ဖလံ နာဟောသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ပလာသရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဒါ ဗာရာဏသိဝါသိနော မနုဿာ ဒေဝတာမင်္ဂလိကာ အဟေသုံ နိစ္စံ ဗလိကရဏာဒီသု ပယုတ္တာ။ အထေကော ဒုဂ္ဂတဗြာဟ္မဏော “အဟမ္ပိ ဧကံ ဒေဝတံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ”တိ ဧကသ္မိံ ဥန္နတပ္ပဒေသေ ဌိတံ မဟန္တံ ပလာသရုက္ခံ မူလေ သမံ နိတ္တိဏံ ကတွာ ပရိက္ခိပိတွာ ဝါလုကံ ဩကိရိတွာ သမ္မဇ္ဇိတွာ ရုက္ခေ ဂန္ဓပဉ္စင်္ဂုလိကာနိ ဒတွာ မာလာဂန္ဓဓူမေဟိ ပူဇေတွာ ဒီပံ ဇာလေတွာ “သုခံ သယာ”တိ ဝတွာ ရုက္ခံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ပက္ကမတိ။ ဒုတိယဒိဝသေ ပာတောဝ ဂန္တွာ သုခသေယျံ ပုစ္ဆတိ။ အထေကဒိဝသံ ရုက္ခဒေဝတာ စိန္တေသိ “အယံ ဗြာဟ္မဏော အတိဝိယ မံ ပဋိဇဂ္ဂတိ, ဣမံ ဗြာဟ္မဏံ ဝီမံသိတွာ ယေန ကာရဏေန မံ ပဋိဇဂ္ဂတိ, တံ ဒဿာမီ”တိ။ သာ တသ္မိံ ခဏေ ဗြာဟ္မဏေ အာဂန္တွာ ရုက္ခမူလေ သမ္မဇ္ဇန္တေ မဟလ္လကဗြာဟ္မဏဝေသေန သမီပေ ဌတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၅. “အစေတနံ ဗြာဟ္မဏ အဿုဏန္တံ၊ ဇာနော အဇာနန္တမိမံ ပလာသံ။
အာရဒ္ဓဝီရိယော ဓုဝံ အပ္ပမတ္တော၊ သုခသေယျံ ပုစ္ဆသိ ကိဿ ဟေတူ”တိ။

တတ္ထ **အဿုဏန္တ**န္တိ အစေတနတ္တာဝ အသုဏန္တံ။ **ဇာနော**တိ တုဝံ ဇာနမာနော ဟုတွာ **ဓုဝံ အပ္ပမတ္တော**တိ နိစ္စံ အပ္ပမတ္တော။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၆. “ဒူရေ သုတော စေဝ ဗြဟာ စ ရုက္ခော၊ ဒေသေ ဌိတော ဘူတနိဝါသရူပေါ။
တသ္မာ နမဿာမိ ဣမံ ပလာသံ၊ ယေ စေတ္ထ ဘူတာ တေ ဓနဿ ဟေတူ”တိ။

တတ္ထ **ဒူရေ သုတော**တိ ဗြာဟ္မဏ အယံ ရုက္ခော ဒူရေ သုတော ဝိဿုတော, န အာသန္နဋ္ဌာနေယေဝ ပာကဋော။ **ဗြဟာ စာ**တိ မဟန္တော စ။ **ဒေသေ ဌိတော**တိ ဥန္နတေ သမေ ဘူမိပ္ပဒေသေ ဌိတော။ **ဘူတနိဝါသရူပေါ**တိ ဒေဝတာနိဝါသသဘာဝေါ, အဒ္ဓါ ဧတ္ထ မဟေသက္ခာ ဒေဝတာ နိဝုတ္ထာ ဘဝိဿတိ။ **တေ ဓနဿ ဟေတူ**တိ ဣမဉ္စ ရုက္ခံ ယေ စေတ္ထ နိဝုတ္ထာ ဘူတာ, တေ ဓနဿ ဟေတု နမဿာမိ, န နိက္ကာရဏာတိ။

တံ သုတွာ ရုက္ခဒေဝတာ ဗြာဟ္မဏဿ ပသန္နာ “အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဣမသ္မိံ ရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ, မာ ဘာယိ, ဓနံ တေ ဒဿာမီ”တိ တံ အဿာသေတွာ အတ္တနော ဝိမာနဒွါရေ မဟန္တေန ဒေဝတာနုဘာဝေန အာကာသေ ဌတွာ ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၇. “သော တေ ကရိဿာမိ ယထာနုဘာဝံ၊ ကတညုတံ ဗြာဟ္မဏ ပေက္ခမာနော။

ကထဉ္စဟိ အာဂမ္မ သတံ သကာသေ၊ မောဃာနိ တေ အသ္သု ပရိဖန္ဒိတာနိ။

၂၈. ‘‘ယော တိန္ဒုကရုက္ခဿ ပရော ပိလက္ခော၊ ပရိတရိတော ပုဗ္ဗယညော ဥဠာရော။
တသ္သေသ မူလသ္မိံ နိဓိ နိခါတော၊ အဒာယာဒော ဂစ္ဆ တံ ဥဒ္ဓရာဟီ’’တိ။

တတ္ထ **ယထာနုဘာဝ**န္တိ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ။ **ကတညုတ**န္တိ တယာ မယှံ ကတဂုဏံ ဇာနန္တော တံ အတ္တနိ ဝိဇ္ဇမာနံ ကတညုတံ ပေက္ခမာနော။ **အာဂမ္မာ** တိ အာဂန္တွာ။ **သတံ သကာသေ**တိ သပ္ပုရိသာနံ သန္တိကေ။ **မောဃာနိ တေ အသ္သု ပရိဖန္ဒိတာနီ**တိ သုခသေယျပုစ္ဆနဝသေန တစာဖန္ဒိတာနိ သမ္မဇ္ဇနာဒိကရဏေန ကာယဖန္ဒိတာနိ စ တဝ ကထံ အဖလာနိ ဘဝိဿန္တိ။

ယော တိန္ဒုကရုက္ခဿ ပရော ပိလက္ခော တိ ယော ဧသ တိန္ဒုကရုက္ခဿ ပရတော ပိလက္ခရုက္ခော ဌိတော တိ ဝိမာနဒ္ဒွာရေ ဌိတာဝ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဒဿေတိ။ **ပရိတရိတော**တိအာဒီသု တဿ ပိလက္ခရုက္ခဿ မူလေ ဧသ တံ ရုက္ခမူလံ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတတ္တာ ပရိတရိတော, ပုဗ္ဗေ ယိဋ္ဌယညဝသေန ပုရိမသာမိကာနံ ဥပ္ပန္နတ္တာ **ပုဗ္ဗယညော,** အနေကနိဓိကုမ္ဘိ ဘာဝေန မဟန္တတ္တာ **ဥဠာရော,** ဘူမိံ ခဏိတွာ ဌပိတတ္တာ **နိခါတော,** ဉာတကာနံ အဘာဝေန အဒါယာဒော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဧသ တံ ရုက္ခမူလံ ပရိက္ခိပိတွာ ဂီဝါယ ဂီဝံ ပဟရန္တီနံ နိဓိကုမ္ဘီနံ ဝသေန မဟာနိဓိ နိခါတော အသာမိကော, ဂစ္ဆ တံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဏှာဟီတိ။

ဝေဒ္ဓ ပန ဝတွာ သာ ဒေဝတာ ‘‘ဗြာဟ္မဏ, တွံ တော ဥဒ္ဓရိတွာ ဂဏှန္တော ကိလမိဿသိ, ဂစ္ဆ တွံ, အဟမေဝ တံ တဝ ဃရံ နေတွာ အသုကသ္မိံ အသုကသ္မိံ ဌာနေ နိဒဟိဿာမိ, တွံ တော ဓနံ ယာဝဇီဝံ ပရိဘုဉ္ဇန္တော အနံ ဒေဟိ, သီလံ ရက္ခာဟီ’’တိ ဗြာဟ္မဏဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ တံ ဓနံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တဿ ဃရေ ပ တိဋ္ဌာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ဗြာဟ္မဏော အာနန္ဒော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ပလာသဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၀၈] ၈. သကုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ

အကရမှသ တေ ကိစ္စန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ အကတညုတံ အာရဗ္ဘ က ထေသိ။ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော အကတညူယေဝ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ရုက္ခကောဋ္ဋကသ ကုဏော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကဿ သီဟဿ မံသံ ခါဒန္တဿ အဋ္ဌိ ဂလေ လဂ္ဂိ, ဂလော ဥဒ္ဓုမာယိ, ဂေ စရံ ဂဏှိတုံ န သက္ကောတိ, ခရာ ဝေဒနာ ပဝတ္တတိ။ အထ နံ သော သကုဏော ဂေစရပ္ပသုတော ဒိသွာ သာခါယ နိ လီနော ‘‘ကိံ တေ, သမ္မ, ဒုက္ခ’’န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော တမတ္ထံ အာစိက္ခိ။ ‘‘အဟံ တေ, သမ္မ, တော အဋ္ဌိံ အပနေယျံ, ဘ ယေန ပန တေ မုခံ ပဝိသိတုံ န ဝိသဟာမိ, ခါဒေယျာသိပိ မ’’န္တိ။ ‘‘မာ ဘာယိ, သမ္မ, နာဟံ တံ ခါဒာမိ, ဇီဝိတံ မေ ဒေ ဟီ’’တိ။ သော ‘‘သာဓူ’’တိ တံ တမပဿေန နိပဇ္ဇာပေတွာ ‘‘ကော ဇာနာတိ, ကိမ္ပေသ ကရိဿတီ’’တိ စိန္တေတွာ ယထာ မုခံ ပိဒဟိတုံ န သက္ကောတိ, တထာ တဿ အဓရောဋ္ဌေ စ ဥတ္တရောဋ္ဌေ စ ဒဏ္ဍကံ ဌပေတွာ မုခံ ပဝိသိတွာ တ အဋ္ဌိကောဋိံ တုဏ္ဍေန ပဟရိ, အဋ္ဌိ ပတိတွာ ဂတံ။ သော အဋ္ဌိံ ပာတေတွာ သီဟဿ မုခတော နိက္ခမန္တော ဒ ဏ္ဍကံ တုဏ္ဍေန ပဟရိတွာ ပာတေန္တော၀ နိက္ခမိတွာ သာခဂ္ဂေ နိလီယိ။ သီဟော နိရောဂေ ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဧကံ ဝနမဟိံသံ ဝဓိတွာ ခါဒတိ။ သကုဏော ‘‘ဝီမံသိဿာမိ န’’န္တိ တဿ ဥပရိဘာဂေ သာခါယ နိလီယိတွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၂၉. ‘‘အကရမှသ တေ ကိစ္စံ၊ ယံ ဗလံ အဟုဝမှသေ။
မိဂရာဇ နမော တျတ္ထု၊ အပိ ကိဉ္စိ လဘာမသေ’’တိ။

တတ္ထ **အကရမှဟသ တေ ကိစ္စန္တိ** ဘော, သီဟ, မယမ္ပိ တဝ ဇော် ကိစ္စံ အကရိမ္ဟာ။ **ယံ ဗလံ အဟုဝမှဟသေတိ** ယံ အမှာကံ ဗလံ အဟောသိ, တေန ဗလေန တတော ကိဉ္စိ အဟာပေတွာ အကရိမှဟယေဝ။

တံ သုတွာ သီဟော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၀. ''မမ လောဟိတဘက္ခဿ၊ နိစ္စံ လုဒ္ဒါနိ ကုဗ္ဗတော။
ဒန္တန္တရဂတော သန္တော၊ တံ ဗဟုံ ယမ္ပိ ဇီဝသီ''တိ။

တံ သုတွာ သကုဏော ဣတရာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၃၁. ''အကတညုမကတ္တာရံ၊ ကတဿ အပ္ပဋိကာရကံ။
ယသ္မိံ ကတညုတာ နတ္ထိ၊ နိရတ္ထာ တဿ သေဝနာ။

၃၂. ''ယဿ သမ္မုခစိဏ္ဏေန၊ မိတ္တဓမ္မော န လဗ္ဘတိ။
အနုသူယမနက္ကောသံ၊ သဏိကံ တမှာ အပက္ကမေ''န္တိ။

တတ္ထ **အကတညုန္တိ** ကတဂုဏံ အဇာနန္တံ။ **အကတ္တာရန္တိ** ယံကိဉ္စိ အကရောန္တံ။ **သမ္မုခစိဏ္ဏေန** တိ သမ္မုခေ ကတေန ဂုဏေန။ **အနုသူယမနက္ကောသ** န္တိ တံ ပုဂ္ဂလံ န ဥသူယန္တော န အက္ကောသန္တော သဏိကံ တမှာ ပာပပုဂ္ဂလာ အပဂစ္ဆေယျာတိ။ ဧဝံ ဝတွာ သော သကုဏော ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သီဟော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သကုဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သကုဏဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၀၉] ၉. ဆဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဝိနယေ (ပာစိ. ၆၄၆) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ – သတ္ထာ ဆဗ္ဗဂ္ဂိယေ ပက္ကောသာပေတွာ ''သစ္စံ ကိရ တုမှေ ဘိက္ခဝေ, နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ဥစ္စေ အာသနေ နိသိန္နဿ ဓမ္မံ ဒေသေထာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဧဝံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ တေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ ''အယုတ္တံ, ဘိက္ခဝေ, တုမှာကံ မမ ဓမ္မေ အကရဝက ရဏံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ဗာဟိရကမန္တေပိ တစေန္တေ ဂရဟိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော စဏ္ဍာလကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေသိ။ တဿ ဘရိယာ အမ္ဗဒောဟဠိနီ ဟုတွာ တံ အာဟ ''သာမိ, ဣစ္ဆာမဟံ အမ္ဗံ ခါဒိတု''န္တိ။ ''ဘဒ္ဒေ, ဣမသ္မိံ ကာလေ အမ္ဗံ နတ္ထိ, အညံ ကိဉ္စိ အမ္ဗိလဖလံ အာဟရိဿာမီ''တိ။ ''သာမိ, အမ္ဗဖလံ လဘမာနာဝ ဇီဝိဿာမိ, အလဘမာနာယ မေ ဇီဝိတံ နတ္ထီ''တိ။ သော တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ''ကဟံ နု ခော အမ္ဗဖလံ လဘိဿာမီ''တိ စိန္တေသိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ အမ္ဗော ဓုဝဖလော ဟောတိ။ သော ''တတော အမ္ဗပက္ကံ အာဟရိတွာ ဣမိဿာ ဒောဟဠံ ပဋိပ္ပဿမ္ဘေဿာမီ''တိ ရတ္တိဘာဂေ ဥယျာနံ ဂန္တွာ အမ္ဗံ အဘိရုဟိတွာ နိလီနော သာခါယ သာခံ အမ္ဗံ ဩလောကေန္တော ဝိစရိ။ တဿ တထာ ကရောန္တဿေဝ ရတ္တိ ဝိဘာယိ။ သော စိန္တေသိ ''သစေ ဣဒါနိ ဩတရိတွာ ဂမိဿာမိ, ဒိသွာ မံ 'စောရော'တိ ဂဏှိဿန္တိ, ရတ္တိဘာဂေ ဂမိဿာမီ''တိ။ အထေကံ ဝိဋပံ အဘိရုဟိတွာ နိလီနော အစ္ဆိ။

တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ ''ပုရောဟိတဿ သန္တိကေ မန္တေ ဥဂ္ဂဏှိဿာမီ''တိ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ အမ္ဗရုက္ခမူလေ ဥစ္စေ အာသနေ နိသီဒိတွာ အာစရိယံ နီစေ အာသနေ နိသီဒါပေတွာ မန္တေ ဥဂ္ဂဏှိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥပရိ နိလီနော စိန္တေသိ – ''ယာဝ အဓမ္မိကော အယံ ရာဇာ, ယော ဥစ္စာသနေ နိသီဒိတွာ မန္တေ ဥဂ္ဂဏှာတိ။ အယံ ဗြာ

ဟ္မဏောပိ အဓမ္မိကော, ယော နီစာသနေ နိသီဒိတွာ မန္တေ တစေတိ။ အဟမ္ပိ အဓမ္မိကော, ယော မာတုကမဿ ဝသံ ဂန္တွာ မမ ဇီဝိတံ အဂဏေတွာ အမ္ဗံ အာဟရာမီ''တိ။ သော ရုက္ခတော ဩတရန္တော ဧကံ ဩလမ္ဗနသာခံ ဂဟေတွာ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ အန္တရေ ပတိဋ္ဌာယ ''မဟာရာဇ, အဟံ နဋ္ဌော, တွံ မူဠှော, ပုရောဟိတော မတော''တိ အာဟ။ သော ရညာ ''ကိံကာရဏာ''တိ ပုဋ္ဌော ပဌမံ ကထမာဟ –

၃၃. ''သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတံ၊ ဥဘော ဓမ္မံ န ပဿရေ။
ဥဘော ပကတိယာ စုတာ၊ ယော စာယံ မန္တေဇ္ဈာပေတိ။
ယော စ မန္တံ အဓီယတီ''တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗမိဒံ စရိမံ ကတန္တိ** ယံ အမှေဟိ တီဟိ ဇနေဟိ ကတံ, သဗ္ဗံ ဣဒံ ကိစ္စံ လာမကံ နိမ္မရိယာဒံ အဓမ္မိကံ။ ဧဝံ အတ္တနော စောရဘာဝံ တေသဉ္စ မန္တေသု အဂါရဝံ ဂရဟိတွာ ပုန ဣတရေ ဒွေဝယေဝ ဂရဟန္တော **''ဥဘော ဓမ္မံ န ပဿရေ''**တိအာဒိမာဟ။ တတ္ထ **ဥဘောတိ** ဣမေ ဒွေပိ ဇနာ ဂရုကာရာရဟံ ပောရာဏကဓမ္မံ န ပဿန္တိ, တတော ဓမ္မပကတိတော စုတာ။ ဓမ္မော ဟိ ပဌမုပ္ပတ္တိဝသေန ပကတိ နာမ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

''ဓမ္မော ဟဝေ ဟာတုရဟောသိ ပုဗ္ဗေ။
ပစ္ဆာ အဓမ္မော ဥဒပာဒိ လောကေ''တိ။ (ဇာ. ၁.၁၁.၂၈)။

ယော စာယန္တိ ယော စ အယံ နီစာသနေ နိသီဒိတွာ မန္တေ အဇ္ဈာပေတိ, ယော စ ဥစ္စေ အာသနေ နိသီဒိတွာ အဓီယတီတိ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၄. ''သာလီနံ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇေ၊ သုစိံ မံသူပသေစနံ။
တသ္မာ ဧတံ န သေဝါမိ၊ ဓမ္မံ ဣသီဟိ သေဝိတ''န္တိ။

တဿတ္ထော – အဟဉ္ဟိ ဘော ဣမဿ ရညော သန္တကံ သာလီနံ ဩဒနံ **သုစိံ** ပဏ္ဍရံ နာနပ္ပကာရာယ မံသဝိကတိယာ သိတ္တံ **မံသူပသေစနံ** ဘုဉ္ဇာမိ, တသ္မာ ဥဒရေ ဗဒ္ဓော ဟုတွာ ဧတံ သေဝိတဂုဏေဟိ ဣသီဟိ သေဝိတံ ဓမ္မံ န သေဝါမီတိ။

တံ သုတွာ ဣတရော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၃၅. ''ပရိဗ္ဗဇ မဟာ လောကော၊ ပစန္တညေပိ ပါဏိနော။
မာ တံ အဓမ္မော အာစရိတော၊ အသ္မာ ကုမ္ဘမိဝါဘိဒါ။

၃၆. ''ဓိရတ္ထု တံ ယသလာဘံ၊ ဓနလာဘဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။
ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေန၊ အဓမ္မစရဏေန ဝါ''တိ။

တတ္ထ **ပရိဗ္ဗဇာ** တိ ဣတော အညတ္ထ ဂစ္ဆ။ **မဟာ**တိ အယံ လောကော နာမ မဟာ။ **ပစန္တညေပိ ပါဏိနော** တိ ဣမသ္မိံ ဇမ္ဗုဒီပေ အညေပိ ပါဏိနော ပစန္တိ, နာယမေဝေကော ရာဇာ။ **အသ္မာ ကုမ္ဘမိဝါဘိဒါ** တိ ပာသာဏော ဃဋံ ဝိယ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယံ တွံ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဣဓ ဝသန္တော အဓမ္မံ အာစရသိ, သော အဓမ္မော ဧဝံ အာစရိတော ပါသာဏော ဃဋံ ဝိယ မာ တံ ဘိန္ဒီတိ။

''ဓိရတ္ထူ'' တိ ကထာယ အယံ သင်္ခေပတ္ထော – ဗြာဟ္မဏ ယော သော ဧဝံ တဝ ယသလာဘော စ ဓနလာဘော စ ဓိရတ္ထု, တံ ဂရဟာမ မယံ။ ကသ္မာ? ယသ္မာ အယံ တယာ လဒ္ဓလာဘော အာယတိံ အပါယေသု ဝိနိပါတနဟေတုနာ သမ္ပတိ စ အဓမ္မစရဏေန ဇီဝိတဝုတ္တိ နာမ ဟောတိ, ယာ စေသာ ဝုတ္တိ ဣမိနာ အာယတိံ ဝိနိပါတေန ဣဓ အဓမ္မစရဏေန ဝါ နိပ္ပဇ္ဇတိ, ကိံ တာယ, တေန တံ ဧဝံ ဝဒါမီတိ။

အထသ္သ ဓမ္မကထာယ ရာဇာ ပသီဒိတွာ ''ဘော, ပုရိသ, ကိံဇာတိကောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''စဏ္ဍာလော အဟံ, ဒေဝါ''တိ။ ဘော ''သစေ တွံ ဇာတိသမ္ပန္နော အဘဝိဿ, ရဇ္ဇံ တေ အဟံ အဒဿံ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ပန အဟံ ဒိဝါ ရာဇာ ဘဝိဿာမိ, တွံ ရတ္တိံ ရာဇာ ဟောဟီ''တိ အတ္တနော ကဏ္ဌေ ပိဠန္ဓနံ ပုပ္ဖဒါမံ တဿ ဂီဝါယံ ပိဠန္ဓာပေတွာ တံ နဂရဂုတ္တိကံ အကာသိ။ အယံ နဂရဂုတ္တိကာနံ ကဏ္ဌေ ရတ္တပုပ္ဖဒါမပိဠန္ဓနဝံသော။ တတော ပဋ္ဌာယ ပန ရာဇာ တဿောဝါဒေ ဌတွာ အာစရိယေ ကရုံ ကရိတွာ နီစေ အာသနေ နိသိန္နော မန္တေ ဥဂ္ဂဏှီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, စဏ္ဍာလပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဆဝဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၁၀] ၁၀. သေယျဇာတကဝဏ္ဏနာ

သသမုဒ္ဒပရိယာယ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တော ဧကံ အဘိရူပံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ဥက္ကဏ္ဌိတော သာသနေ နာဘိရမိ။ အထ နံ ဘိက္ခူ ဘဂဝတော အာရောစေသုံ။ သော ဘဂဝတာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝတွာ ''ကော တံ ဥက္ကဏ္ဌာပေသီ''တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ''ကသ္မာ တွံ ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသိ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘန္တာပိ တံ ပဋိက္ခိပိတွာ ပဗ္ဗဇိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ပုရောဟိတဿ ဗြာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိတွာ ရညော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဝိဇာယိ။ ရာဇာ ''အတ္ထိ နု ခော ကောစိ မေ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဇာတော''တိ အမစ္စေ ပုစ္ဆိ။ ''အတ္ထိ, မဟာရာဇ, ပုရောဟိတဿ ပုတ္တော''တိ။ ရာဇာ တံ အာဟရာပေတွာ ဓာတီနံ ဒတွာ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကတောဝ ပဋိဇဂ္ဂာပေသိ။ ဥဘိန္နံ အာဘရဏာနိ စေဝ ပါနဘောဇနာဒီနိ စ ဧကသဒိသာနေဝ အဟေသုံ။ တေ ဝယပ္ပတ္တာ ဧကတောဝ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာဂမိံသု။ ရာဇာ ပုတ္တဿ ဩပရဇ္ဇံ အဒါသိ, မဟာယသော အဟောသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဗောဓိသတ္တော ရာဇပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကတောဝ ခါဒတိ ပိဝတိ သယတိ, အညမညံ ဝိဿာသော ထိရော အဟောသိ။

အပရဘာဂေ ရာဇပုတ္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ မဟာသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝိ။ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ ''မယှံ သဟာယော ရဇ္ဇမနုသာသတိ, သလ္လက္ခိတက္ခဏေယေဝ ခေါ ပန မယှံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ ဒဿတိ, ကိံ မေ ဃရာဝါသေန, ပဗ္ဗဇိတွာ ဝိဝေကမနုဗြူဟေဿာမီ''တိ? သော မာတာပိတရော ဝန္ဒိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ မဟာသမ္ပတ္တိံ ဆဍ္ဍေတွာ ဧကကောဝ နိက္ခမိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ မနောရမေ ဘူမိဘာဂေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဝိဟာသိ။ တဒါ ရာဇာ တံ အနုဿရိတွာ ''မယှံ သဟာယော န ပညာယတိ, ကဟံ သော''တိ ပုစ္ဆိ။ အမစ္စာ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ အာရောစေတွာ ''ရမဏီယေ ကိရ ဝနသဏ္ဍေ ဝသတီ''တိ အာဟံသု။ ရာဇာ တဿ ဝသနောကာသံ ပုစ္ဆိတွာ သေယျံ နာမ အမစ္စံ ''ဂစ္ဆ သဟာယံ မေ ဂဟေတွာ ဧဟိ, ပုရောဟိတဋ္ဌာနမဿ ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွာ ဗာရာဏသိတော နိက္ခမိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ပစ္စန္တဂါမံ ပတွာ တတ္ထ ခန္ဓာဝါရံ ဌပေတွာ ဝနစရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဗောဓိသတ္တဿ ဝသနောကာသံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ပဏ္ဏသာလဒွါရေ သုဝဏ္ဏပဋိမံ ဝိယ နိသိန္နံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော ''ဘန္တေ, ရာဇာ တုယှံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ အဒါတုကာမော, အာဂမနံ တေ ဣစ္ဆတီ''တိ အာဟ။

ဗောဓိသတ္တော ''တိဋ္ဌတု ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ, အဟံ သကလံ ကာသိကောသလဇမ္ဗုဒီပရဇ္ဇံ စက္ကဝတ္တိသိရိမေဝ ဝါ လဘန္တောပိ န ဂစ္ဆိဿာမိ, န ဟိ ပဏ္ဍိတာ သကိံ ဇဟိတကိလေသေ ပုန ဂဏှန္တိ, သကိံ ဇဟိတဥဂ္ဂိ နိဋ္ဌုဘခေဠသဒိသံ ဟောတီ''တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၃၇. ''သသမုဒ္ဒပရိယာယံ၊ မဟိံ သာဂရကုဏ္ဍလံ။

န ဣစ္ဆေ သဟ နိဒ္ဒါယ၊ ဇဝံ သေယျ ဝိဇာနဟိ။

၃၈. ''ခိရတ္ထု တံ ယသလာဘံ၊ ဓနလာဘဉ္စ ဗ္ရာဟ္မဏ။
ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေန၊ အဓမ္မစရဏေန ဝါ။

၃၉. ''အပိ စေ ပတ္တမာဒါယ၊ အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
သာယေဝ ဇီဝိကာ သေယျော၊ ယာ စာဓမ္မေန ဧသနာ။

၄၀. ''အပိ စေ ပတ္တမာဒါယ၊ အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
အညံ အဟိံသယံ လောကေ၊ အပိ ရဇ္ဇေန တံ ဝရ''န္တိ။

တတ္ထ **သသမုဒ္ဒပရိယာယ** န္တိ ပရိယာယော ဝုစ္စတိ ပရိဝါရော, သမုဒ္ဒံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတေန စက္ကဝါဠပဗ္ဗတေန သဒ္ဓိံ, သမုဒ္ဒသင်္ခါတေန ဝါ ပရိဝါရေန သဒ္ဓိန္တိ အတ္ထော။ **သာဂရကုဏ္ဍလ** န္တိ သာဂရမဇ္ဈေ ဒီပဝသေန ဌိတတ္တာ တဿ ကုဏ္ဍလဘူတန္တိ အတ္ထော။ **နိန္ဒာယ** တိ ဗျာနသုခသမ္ပန္နံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ ဣဿရိယံ ဂဏှ ဟီတိ ဣမာယ နိန္ဒာယ။ **သေယျ** တိ တံ နာမေနာလပတိ။ **ဝိဇာနဟိ**တိ ဓမ္မံ ဝိဇာနာဟိ။ **ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေန** တိ ယာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနဝသေန လဒ္ဓာ ယသလာဘဓနလာဘဝုတ္တိ ဈာနသုခတော အတ္တဝိနိပါတနသင်္ခါတေန ဝိနိပါတေန ဣတော ဂန္တွာ ဣဿရိယမဒမတ္တဿ အဓမ္မစရဏေန ဝါ ဟောတိ, တံ ဝုတ္တိံ ခိရတ္ထု။

ပတ္တမာဒါယ တိ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတွာ။ **အနဂါရော**တိ အပိ အဟံ အဂါရဝိရဟိတော ပရကုလေသု စရေယျံ။ **သာယေဝ ဇီဝိကာ**တိ သာ ဧဝ မေ ဇီဝိကာ သေယျော ဝရတရာ။ **ယာ စာဓမ္မေန ဧသနာ** တိ ယာ စ အဓမ္မေန ဧသနာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာ အဓမ္မေန ဧသနာ, တတော သောဝ ဇီဝိကာ သုန္ဒရတရာတိ။ **အဟိံသယ**န္တိ အဝိဟေဌေန္တော။ **အပိ ရဇ္ဇေနာ** တိ ဇဝံ ပရံ အဝိဟေဌေန္တော ကပာလဟတ္ထဿ မမ ဇီဝိကကပ္ပနံ ရဇ္ဇေနာပိ ဝရံ ဥတ္တမန္တိ။

ဣတိ သော ပုနပ္ပုနံ ယာစန္တမ္ပိ တံ ပဋိက္ခိပိ။ သေယျောပိ တဿ မနံ အလဘိတွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဂန္တွာ တဿ အနာဂမနဘာဝံ ရညော အာရောစေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, အပရေပိ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ သစ္ဆိကရိံသု။

တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သေယျော သာရိပုတ္တော, ပုရောဟိတပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သေယျဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကာလိင်္ဂဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ပုစိမန္ဒဝဂ္ဂေါ

[၃၁၁] ၁. ပုစိမန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥဋ္ဌေဟိ စောရာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အာယသ္မန္တံ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ထေရေ ကိရ ရာဇဂဟံ ဥပနိဿာယ အရညကုဋိကာယ ဝိဟရန္တေ ဧကော စောရော နဂရဒ္ဒါရဂါမေ ဧကသ္မိံ ဂေဟေ သန္ဓိံ ဆိန္ဒိတွာ ဟတ္ထသာရံ အာဒါယ ပလာယိတွာ ထေရဿ ကုဋိပရိဝေဏံ ပဝိသိတွာ ''ဣဓ မယှံ အာရက္ခော ဘဝိဿတီ''တိ ထေရဿ ပဏ္ဏသာလာယ ပမုခေ နိပဇ္ဇိ။ ထေရော တဿ ပမုခေ သယိတဘာဝံ ဉတွာ တသ္မိံ အာသင်္ကံ ကတွာ ''စောရသံသဂ္ဂေါ နာမ န ဝဋ္ဋတီ''တိ နိက္ခမိတွာ ''မာ ဣဓ သယီ''တိ နီဟရိ။ သော စောရော တတော နိက္ခမိတွာ ပဒံ မောဟေတွာ ပလာယိ။ မနုဿာ ဥက္ကံ အာဒါယ စောရဿ ပဒါနုသာရေန တတ္ထ အာဂန္တွာ တဿ အာဂတဋ္ဌာနဋ္ဌိတဋ္ဌာနနိသိန္နဋ္ဌာနသယိတဋ္ဌာနာဒီနိ ဒိသွာ ''စောရော ဣတော အာဂတော, ဣဓ ဌိတော,

ဣဓ နိသိန္နော, ဣမိနာ ဌာနေန အပဂတော, န ဒိဋ္ဌော နော”တိ ဣတော စိတော စ ပက္ခန္ဒိတွာ အဒိသွာဝ ပဋိဂတာ။ ပုန ဒိဝသေ ထေရော ပုဗ္ဗဏှသမယံ ရာဇဂဟေ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဝေဠုဝနံ ဂန္တွာ တံ ပဝတ္တိံ သတ္ထု အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “န ခေါ, မောဂ္ဂလ္လာန, တွညေဝ အာသင်္ကိတဗ္ဗယုတ္တကံ အာသင်္ကိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အာသင်္ကိံသူ”တိ ဝတွာ ထေရေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော နဂရဿ သုသာနဝနေ နိမ္ဗရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကဒိဝသံ နဂရဒွါရဂါမေ ကတကမ္မစောရော တံ သုသာနဝနံ ပါဝိသိ။ တဒါ စ ပန တတ္ထ နိမ္ဗော စ အဿတ္ထော စာတိ ဒွေဝ ဇေဋ္ဌကရုက္ခာ။ စောရော နိမ္ဗရုက္ခမူလေ ဘဏ္ဍိကံ ဌပေတွာ နိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ စောရေ ဂဟေတွာ နိမ္ဗသူလေ ဥတ္တာသေန္တိ။ အထ သာ ဒေဝတာ စိန္တေသိ “သစေ မနုဿာ အာဂန္တွာ ဣမံ စောရံ ဂဏှိဿန္တိ, ဣမဿေဝ နိမ္ဗရုက္ခဿ သာခံ ဆိန္ဒိတွာ သူလံ ကတွာ ဧတံ ဥတ္တာသေဿန္တိ, ဧဝံ သန္တေ ရုက္ခော နဿိဿတိ, ဟန္ဒ နံ ဣတော နီဟရိဿာမီ”တိ။ သာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တီ ပဌမံ ကထမာဟ –

၄၁. “ဥဋ္ဌေဟိ စောရ ကိံ သေသိ, ကော အတ္ထော သုပနေန တေ။
မာ တံ ဂဟေသုံ ရာဇာနော, ဂါမေ ကိဗ္ဗိသကာရက”န္တိ။

တတ္ထ **ရာဇာနော**တိ ရာဇပုရိသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ဂါမေ ကိဗ္ဗိသကာရက**န္တိ အရညသာဟသိကစောရကမ္မကာရကံ။

ဣတိ နံ ဝတွာ “ယာဝ တံ ရာဇပုရိသာ န ဂဏှန္တိ, တာဝ အညတ္ထ ဂစ္ဆာ”တိ ဘာယာပေတွာ ပလာပေသိ။ တသ္မိံ ပလာတေ အဿတ္ထဒေဝတာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၄၂. “ယံ နံ စောရံ ဂဟေဿန္တိ, ဂါမေ ကိဗ္ဗိသကာရကံ။
ကိံ တတ္ထ ပုစိမန္ဒဿ, ဝနေ ဇာတဿ တိဋ္ဌတော”တိ။

တတ္ထ **ဝနေ ဇာတဿ တိဋ္ဌတော**တိ နိမ္ဗော ဝနေ ဇာတော စေဝ ဌိတော စ။ ဒေဝတာ ပန တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တတ္တာ ရုက္ခသမုဒါစာရေနေဝ သမုဒါစရိ။

တံ သုတွာ နိမ္ဗဒေဝတာ တတိယံ ကထမာဟ –

၄၃. “န တွံ အဿတ္ထ ဇာနာသိ, မမ စောရဿ စန္တရံ။
စောရံ ဂဟေတွာ ရာဇာနော, ဂါမေ ကိဗ္ဗိသကာရကံ။
အပ္ပေန္တိ နိမ္ဗသူလသ္မိံ, တသ္မိံ မေ သင်္ကတေ မနော”တိ။

တတ္ထ **အဿတ္ထာ**တိ ပုရိမနယေနေဝ တသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတံ သမုဒါစရတိ။ **မမ စောရဿ စန္တရ**န္တိ မမ စ စောရဿ စ ဧကတော အဝသနကာရဏံ။ **အပ္ပေန္တိ နိမ္ဗသူလသ္မိ**န္တိ ဣမသ္မိံ ကာလေ ရာဇာနော စောရံ နိမ္ဗသူလေ အာဝုဏန္တိ။ **တသ္မိံ မေ သင်္ကတေ မနော**တိ တသ္မိံ ကာရဏေ မမ စိတ္တံ သင်္ကတိ။ သစေ ဟိ ဣမံ သူလေ အာဝုဏိဿန္တိ, ဝိမာနံ မေ နဿိဿတိ, အထ သာခါယ ဩလမ္ဗေဿန္တိ, ဝိမာနေ မေ ကုဏပဂန္ဓော ဘဝိဿတိ, တေနာဟံ ဧတံ ပလာပေသိန္တိ အတ္ထော။

ဧဝံ တာသံ ဒေဝတာနံ အညမညံ သလ္လပန္တာနညေဝ ဘဏ္ဍသာမိကာ ဥက္ကာဟတ္ထာ ပဒါနုသာရေန အာဂန္တွာ စောရဿ သယိတဋ္ဌာနံ ဒိသွာ “အမ္ဘော ဣဒါနေဝ စောရော ဥဋ္ဌာယ ပလာတော, န လဒ္ဓော နော စောရော, သစေ လဘိဿာမ, ဣမဿေဝ နံ နိမ္ဗဿ သူလေ ဝါ အာဝုဏိတွာ သာခါယ ဝါ ဩလမ္ဗေတွာ ဂမိဿာမာ”တိ ဝတွာ ဣတော စိတော စ ပက္ခန္ဒိတွာ စောရံ အဒိသွာဝ ဂတာ။

တေသံ ဝစနံ သုတွာ အဿတ္ထဒေဝတာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၄၄. ‘‘သင်္ကေယျ သင်္ကိတဗ္ဗာနိ, ရက္ခေယျာနာဂတံ ဘယံ။
အနာဂတဘယာ ဓီရော, ဥဘော လောကေ အဝေက္ခတီ’’တိ။

တတ္ထ **ရက္ခေယျာနာဂတံ ဘယ**န္တိ ဒွေ ဝ အနာဂတဘယာနိ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကဉ္စေဝ သမ္ပရာယိကဉ္စာတိ။ တေသု ပာပမိတ္တေ ပရိဝဇ္ဇေန္တော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကံ ရက္ခတိ, တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ ပရိဝဇ္ဇေန္တော သမ္ပရာယိကံ ရက္ခတိ။ **အနာဂတဘယာ**တိ အနာဂတဘယဟေတုတံ ဘယံ ဘာယမာနော **ဓီရော** ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ပာပမိတ္တသံသဂ္ဂံ န ကရောတိ, တီဟိပိ ဒွါရေဟိ ဒုစ္စရိတံ န စရတိ။ **ဥဘော လောကေ**တိ ဧဝံ ဘာယန္တော ဟေသ ဣဓလောကပရလောကသင်္ခာတေ ဥဘော လောကေ အဝေက္ခတိ ဩလောကေတိ, ဩလောကယမာနော ဣဓလောကဘယေန ပာပမိတ္တေ ဝိဝဇ္ဇေတိ, ပရလောကဘယေန ပာပံ န ကရောတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ အသ္သတ္ထဒေဝတာ အာနန္ဒော အဟောသိ, နိမ္ဗဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ပုစိမန္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၁၂] ၂. ကဿပမန္ဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ ကဿပ မန္ဒိယာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မဟလ္လကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ကုလပုတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ သတ္ထု သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကမ္မဋ္ဌာနေ အနုယုတ္တော န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တဿ အပရဘာဂေ မာတာ ကာလမကာသိ။ သော မာတု အစ္စယေန ပိတရဉ္စ ကနိဋ္ဌဘာတရဉ္စ ပဗ္ဗာဇေတွာ ဇေတဝနေ ဝသိတွာ ဝဿူပနာယိကသမယေ စီဝရပစ္စယဿ သုလဘတံ သုတွာ ဧကံ ကမကာတသံ ဂန္တွာ တယောပိ တတ္ထေဝ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ဝုတ္ထဝဿာ ဇေတဝနမေဝ အာဂမံသု။ ဒဟရဘိက္ခု ဇေတဝနဿ အာသန္နဋ္ဌာနေ ‘‘သာမဏေရ တွံ ထေရံ ဝိဿာမေတွာ အာနေယျာသိ, အဟံ ပုရေတရံ ဂန္တွာ ပရိဝေဏံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ’’တိ ဇေတဝနံ ပါဝိသိ။ မဟလ္လကတ္ထေရော သဏိကံ အာဂစ္ဆတိ။ သာမဏေရော ပုနပ္ပုနံ သီသေန ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယ ‘‘ဂစ္ဆ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆ, ဘန္တေ’’တိ တံ ဗလက္ကာရေန နေတိ။ ထေရော ‘‘တွံ မံ အတ္တနော ဝသံ အာနေသီ’’တိ ပုန နိဝတ္တိတွာ ကောဋိတော ပဋ္ဌာယ အာဂစ္ဆတိ။ တေသံ ဧဝံ အညမညံ ကလဟံ ကရောန္တာနညေဝ သူရိယော အတ္ထင်္ဂတော, အန္ဓကာရော ဇာတော။

ဣတရောပိ ပရိဝေဏံ သမ္မဇ္ဇိတွာ ဥဒကံ ဥပဋ္ဌပေတွာ တေသံ အာဂမနံ အပဿန္တော ဥက္ကံ ဂဟေတွာ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ တေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ ‘‘ကိံ စိရာယိတ္ထာ’’တိ ပုစ္ဆိ။ မဟလ္လကော တံ ကာရဏံ ကထေသိ။ သော တေ ဒွေပိ ဝိဿာမေတွာ သဏိကံ အာနေသိ။ တံ ဒိဝသံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနဿ ဩကာသံ န လဘိ။ အထ နံ ဒုတိယဒိဝသေ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ သတ္ထာ ‘‘ကဒါ အာဂတောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ ‘‘ဟိယျော, ဘန္တေ’’တိ။ ‘‘ဟိယျော အာဂန္တွာ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ကရောသီ’’တိ? သော ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ ဝတွာ တံ ကာရဏံ အာစိက္ခိ။ သတ္ထာ မဟလ္လကံ ဂရဟိတွာ ‘‘န ဧသ ဣဒါနေဝ ဧဝရူပံ ကမ္မံ ကရောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အကာသိ။ ဣဒါနိ ပန တေန တွံ ကိလမိတော, ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတေ ကိလမေသီ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိနိဂမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ ဝယပ္ပတ္တကာလေ မာတာ ကာလမကာသိ။ သော မာတု သရီရကိစ္စံ ကတွာ မာသဒ္ဓမာသစ္စယေန ဃရေ ဝိဇ္ဇမာနံ ဓနံ အနံ ဒတွာ ပိတရဉ္စ ကနိဋ္ဌဘာတရဉ္စ ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဒေဝဒတ္တိယံ ဝက္ကလံ ဂဟေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ ယာပေန္တော ရမဏီယေ ဝနသဏ္ဍေ ဝသိ။ ဟိမဝန္တေ ပန ဝဿကာလေ အစ္ဆိန္နဓာရေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ န သက္ကာ ဟောတိ ကန္ဒမူလံ ခဏိတုံ, ဖလာနိ စ ပဏ္ဏာနိ စ ပတန္တိ။ တာပသာ ယေဘုယျေန ဟိမဝန္တတော နိက္ခမိတွာ မနုဿပထေ ဝသန္တိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ပိတရဉ္စ ကနိဋ္ဌဘာတရဉ္စ ဂဟေတွာ မနုဿပထေ ဝသိတွာ ပုန ဟိမဝန္တေ ပုပ္ဖိတဖလိတေ တေ ဥဘောပိ ဂဟေတွာ ဟိမဝန္တေ အတ္တနော အဿမပဒံ အာဂစ္ဆန္တော အဿမဿာဝိဒူရေ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ ‘‘တုမှေ သဏိကံ အာဂစ္ဆေယျာထ, အဟံ ပုရတော ဂန္တွာ အဿမံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ’’တိ ဝတွာ တေ ဩဟာယ ဂတော။ ခုဒ္ဒကတာပသော ပိတရာ သဒ္ဓိံ သဏိကံ ဂစ္ဆန္တော တံ ကဋိပ္ပဒေသေ သီသေန ဥပ္ပီဠေန္တော ဝိယ ဂစ္ဆ ဂစ္ဆာတိ တံ

ဗလက္ကာရေန နေတိ။ မဟလ္လကော “တ္ဝံ မံ အတ္တနော ရုစိယာ အာနေသီ”တိ ပဋိနိဝတ္တိတ္ဝာ ကောဋ္ဋိတော ပဋ္ဌာယ အာဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ တေသံ ကလဟံ ကရောန္တာနညေဝ အန္ဓကာရော အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တောပိ ပဏ္ဏသာလံ သမ္မဇ္ဇိတ္ဝာ ဥဒကံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ဥက္ကမာဒာယ ပဋိပထံ အာဂစ္ဆန္တော တေ ဒိသွာ “တွေကံ ကာလံ ကိံ ကရိတ္ထာ”တိ အာဟ။ ခုဒ္ဒကတာပသော ပိတရာ ကတကာရဏံ ကထေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဥဘောပိ တေ သဏိကံ နေတ္ဝာ ပရိက္ခာရံ ပဋိသာမေတွာ ပိတရံ နှာပေတ္ဝာ ပါဒဓောဝနပိဋ္ဌိသမ္ဗာဟနာဒီနိ ကတွာ အင်္ဂါရကပလ္လံ ဥပဋ္ဌပေတ္ဝာ ပဋိပ္ပဿဒ္ဓကိလမထံ ပိတရံ ဥပနိသီဒိတွာ “တာတ, တရုဏဒာရကာ နာမ မတ္တိကာဘာဇနသဒိသာ မုဟုတ္တနေဝ ဘိဇ္ဇန္တိ, သကိံ ဘိန္နကာလတော ပဋ္ဌာယ ပုန န သက္ကာ ဟောန္တိ ဃဋ္ဋေတုံ, တေ အက္ကောသန္တာပိ ပရိဘာသန္တာပိ မဟလ္လကေဟိ အဓိဝါသေတဗ္ဗာ”တိ ဝတွာ ပိတရံ ဩဝဒန္တော ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၄၅. “အပိ ကဿပ မန္ဒိယာ၊ ယုဝ သပတိ ဟန္တိ ဝါ။
သဗ္ဗံ တံ ခမတေ ဓီရော၊ ပဏ္ဍိတော တံ တိတိက္ခတိ။

၄၆. “သစေပိ သန္တော ဝိဝဒန္တိ၊ ခိပ္ပံ သန္ဓီယရေ ပုန။
ဗာလာ ပတ္တာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ၊ န တေ သမထမဇ္ဈဂူ။

၄၇. “ဧတေ ဘိယျော သမာယန္တိ၊ သန္ဓိ တေသံ န ဇီရတိ။
ယော စာဓိပန္နံ ဇာနာတိ၊ ယော စ ဇာနာတိ ဒေသနံ။

၄၈. “ဧသော ဟိ ဥတ္တရိတရော၊ ဘာရဝဟော ဓုရဒ္ဓရော။
ယော ပရေသာဓိပန္နာနံ၊ သယံ သန္ဓာတုမရဟတီ”တိ။

တတ္ထ **ကဿပ** တိ ပိတရံ နာမေနာလပတိ။ **မန္ဒိယာ** တိ မန္ဒိဘာဝေန တရုဏတာယ။ **ယုဝ သပတိ ဟန္တိ ဝါ** တိ တရုဏဒာရကော အက္ကောသတိပိ ပဟရတိပိ။ **ဓီရော**တိ ဓိက္ကတပါပေါ, ဓီ ဝါ ဝုစ္စတိ ပညာ, တာယ သမန္နာဂတောတိပိ အတ္ထော။ ဣတရံ ပန ဣမဿေဝ ဝေဝစနံ။ ဥဘယေနာပိ သဗ္ဗံ တံ ဗာလဒါရကေဟိ ကတံ အပရာဓံ မဟလ္လကော ဓီရော ပဏ္ဍိတော သဟတိ တိတိက္ခတီတိ ဒဿေတိ။

သန္ဓီယရေ တိ ပုန မိတ္တဘာဝေန သန္ဓီယန္တိ ဃဋီယန္တိ။ **ဗာလာ ပတ္တာဝ** တိ ဗာလကာ ပန မတ္တိကာပတ္တာဝ ဘိဇ္ဇန္တိ။ **န တေ သမထမဇ္ဈဂူ** တိ တေ ဗာလကာ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ဝိဝါဒံ ကတွာ ဝေရူပသမနံ န ဝိန္ဒန္တိ နာဓိဂစ္ဆန္တိ။ **ဧတေ ဘိယျော** တိ ဧတေ ဒွေဝ ဇနာ ဘိန္နာပိ ပုန သမာဂစ္ဆန္တိ။ **သန္ဓိ** တိ မိတ္တသန္ဓိ။ **တေသန္တိ** တေသညေဝ ဒွိန္နံ သန္ဓိ န ဇီရတိ။ **ယော စာဓိပန္န** န္တိ ယော စ အတ္တနာ အဓိပန္နံ အတိက္ကန္တံ အညာသိ ကတဒောသံ ဇာနာတိ။ **ဒေသနန္တိ** ယော စ တေန အတ္တနော ဒောသံ ဇာနန္တေန ဒေသိတံ အစ္စယဒေသနံ ပဋိဂ္ဂဏှိတုံ ဇာနာတိ။

ယော ပရေသာဓိပန္နာန န္တိ ယော ပရေသံ အဓိပန္နာနံ ဒောသေန အဘိဘူတာနံ အပရာဓကာရကာနံ။ **သယံ သန္ဓာတု မရဟတီ**တိ တေသု အခမာပေန္တေသုပိ “ဧဟိ, ဘဒ္ဒမုခ, ဥဒ္ဒေသံ ဂဏှ, အဋ္ဌကထံ သုဏ, ဘာဝနမနုယုဉ္ဇ, ကသ္မာ ပရိဗာဟိရော ဟောသီ”တိ ဧဝံ သယံ သန္ဓာတုံ အရဟတိ မိတ္တဘာဝံ ဃဋ္ဋေတိ, ဧသော ဝေရူပေ မေတ္တာဝိဟာရီ ဥတ္တရိ တရော မိတ္တဘာရဿ မိတ္တဓုရဿ စ ဝဟနတော **“ဘာရဝဟော”**တိ **“ဓုရဒ္ဓရော”** တိ စ သင်္ခံ ဂစ္ဆတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ပိတု ဩဝါဒံ အဒါသိ, သောပိ တတော ပဘုတိ ဒန္တော အဟောသိ သုဒန္တော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပိတာ တာပသော မဟလ္လကော အဟောသိ, ခုဒ္ဒကတာပသော သာမဏေရော, ပိတု ဩဝါဒဒါယကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကဿပမန္ဒိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၁၃] ၃. ခန္တိဝါဒီဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော တေ ဟတ္ထေ စ ပါဒေ စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကောဓနဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ “ကသ္မာ, တွံ ဘိက္ခု, အက္ကောဓနဿ ဗုဒ္ဓဿ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ကောဓံ ကရောသိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ သရီရေ ပဟာရသဟဿေ ပတန္တေ ဟတ္ထပါဒကဏ္ဏနာသာသု ဆိဇ္ဇမာနာသု ပရဿ ကောဓံ န ကရိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ကလာဗု နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကုဏ္ဍလကုမာရော နာမ မာဏဝေ ဟုတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဓနရာသိံ ဩလောကေတွာ “ဣမံ ဓနံ ဥပ္ပာဒေတွာ မမ ဉာတကာ အဂ္ဂဟေတွာဝ ဂတာ, မယာ ပနေတံ ဂဟေတွာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ သဗ္ဗံ ဓနံ ဝိစေယျဒါနဝသေန ယော ယံ အာဟရတိ, တဿ တံ ဒတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဖလာဖလေန ယာပေန္တော စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ အာဂန္တွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရေ ဘိက္ခာယ စရန္တော သေနာပတိဿ နိဝေသနဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။ သေနာပတိ တဿ ဣရိယာပထေသု ပသီဒိတွာ ဃရံ ပဝေသေတွာ အတ္တနော ပဋိယာဒိတဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ တတ္ထေဝ ရာဇုယျာနေ ဝသာပေသိ။

အထေကဒိဝသံ ကလာဗုရာဇာ သုရာမဒမတ္တော ဆေကနာဋကပရိဝုတော မဟန္တေန ယသေန ဥယျာနံ ဂန္တွာ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ သယနံ အတ္ထရာပေတွာ ဧကိဿာ ပိယမနာပာယ ဣတ္ထိယာ အင်္ကေ သယိ။ ဂီတဝါဒိတနစ္စေသု ဆေကာ နာဋကိတ္ထိယော ဂီတာဒီနိ ပယောဇေသုံ, သက္ကဿ ဒေဝရညော ဝိယ မဟာသမ္ပတ္တိ အဟောသိ, ရာဇာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ အထ တာ ဣတ္ထိယော “ယဿတ္ထာယ မယံ ဂီတာဒီနိ ပယောဇယာမ, သော နိဒ္ဒံ ဥပဂတော, ကိံ နော ဂီတာဒီဟီ”တိ ဝီဏာဒီနိ တူရိယာနိ တတ္ထ တတ္ထေဝ ဆဍ္ဍေတွာ ဥယျာနံ ပက္ကန္တာ ပုပ္ဖဖလပလ္လဝါဒီဟိ ပလောဘိယမာနာ ဥယျာနေ အဘိရမိံသု။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ဥယျာနေ သုပုပ္ဖိတသာလမူလေ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝီတိနာမေန္တော မတ္တဝရဝါရဏော ဝိယ နိသိန္နော ဟောတိ။ အထ တာ ဣတ္ထိယော ဥယျာနေ စရမာနာ တံ ဒိသွာ “ဧထ, အယျာယော, ဧတသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ပဗ္ဗဇိတော နိသိန္နော, ယာဝ ရာဇာ န ပဗုဇ္ဈတိ, တာဝဿ သန္တိကေ ကိဉ္စိ သုဏမာနာ နိသီဒိဿာမာ”တိ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာ “အမှာကံ ကထေတဗ္ဗယုတ္တကံ ကိဉ္စိ ကထေထာ”တိ ဝဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော တာသံ ဓမ္မံ ကထေသိ။ အထ သာ ဣတ္ထီ အင်္ဂံ စာလေတွာ ရာဇာနံ ပဗောဓေသိ။ ရာဇာ ပဗုဒ္ဓော တာ အပဿန္တော “ကဟံ ဂတာ ဝသလိယော”တိ အာဟ။ ဧတာ, မဟာရာဇ, ဂန္တွာ ဧကံ တာပသံ ပရိဝါရေတွာ နိသီဒိံသူတိ။ ရာဇာ ကုပိတော ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ “သိက္ခာပေဿာမိ နံ ကူဋဇဋိလ”န္တိ ဝေဂေန အဂမာသိ။

အထ တာ ဣတ္ထိယော ရာဇာနံ ကုဒ္ဓံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တာသု ဝလ္လဘတရာ ဂန္တွာ ရညော ဟတ္ထာ အသိံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ဝူပသမေသုံ။ သော အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကေ ဌတွာ “ကိံဝါဒီ တွံ, သမဏာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ခန္တိဝါဒီ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ကာ ဧသာ ခန္တိ နာမာ”တိ? “အက္ကောသန္တေသု ပရိဘာသန္တေသု ပဟရန္တေသု အကုဇ္ဈနဘာဝေါ”တိ။ ရာဇာ “ပဿိဿာမိ ဒါနိ တေ ခန္တိယာ အတ္ထိဘာဝ”န္တိ စောရဃာတကံ ပက္ကောသာပေသိ။ သော အတ္တနော စာရိတ္တေန ဖရသုဉ္စ ကဏ္ဋကကသဉ္စ အာဒါယ ကာသာယနိဝသနော ရတ္တမာလာဓရော အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ “ကိံ ကရောမိ, ဒေဝါ”တိ အာဟ။ ဣမံ စောရံ ဒုဋ္ဌတာပသံ ဂဟေတွာ အာကဍ္ဎိတွာ ဘူမိယံ ပါတေတွာ ကဏ္ဋကကသံ ဂဟေတွာ ပုရတော စ ပစ္ဆတော စ ဥဘောသု ပဿေသု စာတိ စတူသုပိ ပဿေသု ဒွေ ပဟာရသဟဿမဿ ဒေဟီတိ။ သော တထာ အကာသိ ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဆဝိ ဘိဇ္ဇိ။ စမ္မံ ဘိဇ္ဇိ, မံသံ ဆိဇ္ဇိ, လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ။

ပုန ရာဇာ “ကိံဝါဒီ တွံ ဘိက္ခူ”တိ အာဟ။ “ခန္တိဝါဒီ, မဟာရာဇ”။ “တွံ ပန မယှံ စမ္မန္တရေ ခန္တီ”တိ မညသိ, နတ္ထိ မယှံ စမ္မန္တရေ ခန္တိ, တယာ ပန ဒဋ္ဌုံ အသက္ကုဏေယျေ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ မမ ခန္တိ ပတိဋ္ဌိတာ။ “မဟာရာဇာ”တိ။ ပုန စောရဃာတကော “ကိံ ကရောမီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဣမဿ ကူဋဇဋိလဿ ဥဘော ဟတ္ထေ ဆိန္ဒါ”တိ။ သော ဖရသုံ ဂဟေတွာ ဂဏ္ဍိယံ ဌပေတွာ ဟတ္ထေ ဆိန္ဒိ။ အထ နံ “ပါဒေ ဆိန္ဒါ”တိ အာဟ, ပါဒေပိ ဆိန္ဒိ။ ဟတ္ထပါဒကောဋီဟိ ဃဋဆိဒ္ဒေဟိ လာခါရသော ဝိယ လောဟိတံ ပဂ္ဃရတိ။ ပုန ရာဇာ “ကိံဝါဒီသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ခန္တိဝါဒီ, မဟာရာဇ”။ “တွံ ပန မယှံ ဟတ္ထပါဒကောဋီသု ‘ခန္တိ အတ္ထီ’တိ မညသိ, နတ္ထေသာ ဧတ္ထ, မယှံ ခန္

တိ ဂမ္ဘီရဋ္ဌာနေ ပတိဋ္ဌိတာ''တိ။ သော ''ကဏ္ဏနာသမဿ ဆိန္ဒာ''တိ အာဟ။ ဣတရော ကဏ္ဏနာသံ ဆိန္ဒိ, သက လသရီရေ လောဟိတံ အဟောသိ။ ပုန နံ ''ကိံတဒီ နာမ တ္ဝံ''န္တိ ပုစ္ဆိ။ ''မဟာရာဇ, ခန္တိဝါဒီ နာမ''။ ''မာ ခော ပန တွံ 'ကဏ္ဏနာသိကစ္ဆေဒနေသု ပတိဋ္ဌိတာ ခန္တီ'တိ မညသိ, မမ ခန္တိ ဂမ္ဘီရေ ဟဒယဗ္ဘန္တရေ ပတိဋ္ဌိတာ''တိ။ ရာဇာ ''ကူဋဇဋိလ တဝ ခန္တိံ တွဝမေဝ ဥက္ကိပိတွာ နိသီဒ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဟဒယံ ဟဒေန ပဟရိတွာ ပက္ကာမိ။

တသ္မိံ ဂတေ သေနာပတိ ဗောဓိသတ္တဿ သရီရတော လောဟိတံ ပုဉ္ဆိတွာ ဟတ္ထပါဒကဏ္ဏနာသကောဋိယော သာဋကကဏ္ဏေ ကတွာ ဗောဓိသတ္တံ သဏိကံ နိသီဒါပေတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ ''သစေ, ဘန္တေ, တုမှေ ကုဇ္ဈိတုကာမာ, တုမှေဟသု ကတာပရာဓဿ ရညောဝ ကုဇ္ဈေယ္ယာထ, မာ အညေသ''န္တိ ယာစန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၄၉. ''ယော တေ ဟတ္ထေ စ ပါဒေ စ၊ ကဏ္ဏနာသဉ္စ ဆေဒယိ။
တဿ ကုဇ္ဈ မဟာဝီရ၊ မာ ရဋ္ဌံ ဝိနသာ ဣဒ''န္တိ။

တတ္ထ **မဟာဝီရာ**တိ မဟာဝီရိယ။ **မာ ရဋ္ဌံ ဝိနသာ ဣဒ** န္တိ ဣဒံ နိရပရာဓံ ကာသိရဋ္ဌံ မာ ဝိနာသေဟိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၀. ''ယော မေ ဟတ္ထေ စ ပါဒေ စ၊ ကဏ္ဏနာသဉ္စ ဆေဒယိ။
စိရံ ဇီဝတု သော ရာဇာ၊ န ဟိ ကုဇ္ဈန္တိ မာဒိသာ''တိ။

တတ္ထ **မာဒိသာ**တိ မမ သဒိသာ ခန္တိဗလေန သမန္နာဂတာ ပဏ္ဍိတာ ''အယံ မံ အက္ကောသိ ပရိဘာသိ ပဟရိ, ဆိန္ဒိ ဘိန္ဒီ''တိ တံ န ကုဇ္ဈန္တိ။

ရညော ဥယျာနာ နိက္ခမန္တဿ ဗောဓိသတ္တဿ စက္ခုပထံ ဝိဇဟနကာလေယေဝ အယံ စတုနဟုတာဓိကာ ဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာ မဟာပထဝီ ခလိဗဒ္ဓသာဋကော ဝိယ ဖလိတာ, အဝီစိတော ဇာလာ နိက္ခမိတွာ ရာဇာနံ ကုလဒတ္တိယေန ရတ္တကမ္ဗလေန ဟာရုပန္တိ ဝိယ ဂဏှိ။ သော ဥယျာနဒွါရေယေဝ ပထဝိံ ပဝိသိတွာ အဝီစိမဟာနိရယေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ တံ ဒိဝသမေဝ ကာလမကာသိ။ ရာဇပရိသာ စ နာဂရာ စ ဂန္ဓမာလာဓူမဟတ္ထာ အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ သရီရကိစ္စံ အကံသု။ ကေစိ ပနာဟု ''ဗောဓိသတ္တော ပုန ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော''တိ, တံ အဘူတံ။

၅၁. ''အဟူ အတီတမဒ္ဓါနံ၊ သမဏော ခန္တိဒီပနော။
တံ ခန္တိယာယေဝ ဌိတံ၊ ကာသိရာဇာ အဆေဒယိ။

၅၂. ''တဿ ကမ္မဖရုသဿ၊ ဝိပါကော ကဋုကော အဟု။
ယံ ကာသိရာဇာ ဝေဒေသိ၊ နိရယမှိ သမပ္ပိတော''တိ။ –

ဣမာ ဒွေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **အတီတမဒ္ဓါန** န္တိ အတီတေ အဒ္ဓါနေ။ **ခန္တိဒီပနော** တိ အဓိဝါသနခန္တိသံဝဏ္ဏနော။ **အဆေဒယီ**တိ မာရာပေသိ။ ကေစ္စေ ပန ''ဗောဓိသတ္တဿ ပုန ဟတ္ထပါဒကဏ္ဏနာသာ ဃဋိတာ''တိ ဝဒန္တိ, တမ္ပိ အဘူတမေဝ။ **သမပ္ပိတော** တိ ပတိဋ္ဌိတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကောဓနော ဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ, အညေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ ပာပုဏိံသု။

တဒာ ကလာဗုရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သေနာပတိ သာရိပုတ္တော, ခန္တိဝါဒီ တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ခန္တိဝါဒီဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၁၄] ၄. လောဟကုမ္ဘိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုဇ္ဇီဝိတမဇီဝိမှာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရာဇာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ ကောသလရာဇာ ရတ္တိဘာဂေ စတုန္နံ နေရယိကသတ္တာနံ သဒ္ဒံ သုဏိ။ ဧကော **ဒု**-ကာရမေဝ ဘဏိ, ဧကော **သ**-ကာရံ, ဧကော **န**-ကာရံ, ဧကော **သော**-ကာရမေဝါတိ။ တေ ကိရ အတီတဘဝေ သာဝတ္ထိယံယေဝ ပါရဒါရိကာ ရာဇပုတ္တာ အဟေသုံ။ တေ ပရေသံ ရက္ခိတဂောပိတမာတုဂါမေသု အပရဇ္ဈိတွာ စိတ္တကေဠိံ ကီဠန္တာ ဗဟုံ ပါပကမ္မံ ကတွာ မရဏစက္ကေန ဆိန္နာ သာဝတ္ထိသာမန္တေ စတူသု လောဟကုမ္ဘီသု နိဗ္ဗတ္တာ သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ တတ္ထ ပစ္စိတွာ ဥဂ္ဂတာ လောဟကုမ္ဘိမုခဝဋ္ဋိံ ဒိသွာ “ကဒါ နု ခော ဣမမှာ ဒုက္ခာ မုစ္စိဿာမာ”တိ စတ္တာရောပိ မဟန္တေန သဒ္ဒေန အနုပဋိပါဋိယာ ဝိရဝိံသု။ ရာဇာ တေသံ သဒ္ဒံ သုတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော နိသိန္နကောဝ အရုဏံ ဥဋ္ဌာပေသိ။

အရုဏုဂ္ဂမနဝေလာယ ဗြာဟ္မဏာ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ သုခသယိတံ ပုစ္ဆိံသု။ ရာဇာ “ကုတော မေ အာစရိယာ သုခသယိတံ, အဇ္ဇာဟံ ဧဝရူပေ စတ္တာရော ဘိံသနကသဒ္ဒေ သုဏိ”န္တိ။ ဗြာဟ္မဏာ ဟတ္ထေ ဝိဓုနိံသု။ “ကိံ အာစရိယာ”တိ? “သာဟသိကသဒ္ဒါ, မဟာရာဇာ”တိ။ “သပဋိကမ္မာ အပ္ပဋိကမ္မာ”တိ? “ကာမံ အပ္ပဋိကမ္မာ, မယံ ပန သုသိက္ခိတာ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ကိံ ကတွာ ပဋိဗာဟိဿထာ”တိ? “မဟာရာဇ, ပဋိကမ္မံ မဟန္တံ န သက္ကာ ကာတုံ, မယံ ပန သဗ္ဗစတုက္ကံ ယညံ ယဇိတွာ ဟာရေဿာမာ”တိ။ “တေန ဟိ ခိပ္ပံ စတ္တာရော ဟတ္ထီ စတ္တာရော အဿေ စတ္တာရော ဥသဘေ စတ္တာရော မနုဿေတိ လဋုကိကသကုဏိကာ အာဒိံ ကတွာ စတ္တာရော စတ္တာရော ပါဏေ ဂဟေတွာ သဗ္ဗစတုက္ကယညံ ယဇိတွာ မမ သောတ္ထိဘာဝံ ကရောထာ”တိ။ “သာဓု, မဟာရာဇာ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ယေနတ္ထော, တံ ဂဟေတွာ ယညာဝါဋံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေသုံ, ဗဟုပါဏေ ထူဏူပနီတေ ကတွာ ဌပေသုံ။ “ဗဟုံ မစ္ဆမံသံ ခါဒိဿာမ, ဗဟုံ ဓနံ လဘိဿာမာ”တိ ဥဿာဟပ္ပတ္တာ ဟုတွာ “ဣဒံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ဒေဝါ”တိ အပရာပရံ စရန္တိ။

မလ္လိကာ ဒေဝီ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ “ကိံ နု ခော, မဟာရာဇ, ဗြာဟ္မဏာ အတိဝိယ ဥဿာဟယန္တာ ဝိစရန္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဒေဝိ ကိံ တုယှိမိနာ, တွံ အတ္တနော ယသေနေဝ မတ္တာ ပမတ္တာ, ဒုက္ခံ ပန အမှာကမေဝ န ဇာနာသီ”တိ? “ကိံ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ဒေဝိ, အဟံ ဧဝရူပံ နာမ အသောတဗ္ဗံ သုဏိံ, တတော ဣမေသံ သဒ္ဒါနံ သုတတ္တာ “ကိံ ဘဝိဿတီ”တိ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိံ, ဗြာဟ္မဏာ “တုမှာကံ မဟာရာဇ ရဇ္ဇဿ ဝါ ဘောဂါနံ ဝါ ဇီဝိတဿ ဝါ အန္တရာယော ပညာယတိ, သဗ္ဗစတုက္ကေန ယညံ ယဇိတွာ သောတ္ထိဘာဝံ ကရိဿာမာ”တိ ဝဒိံသု, တေ မယှံ ဝစနံ ဂဟေတွာ ယညာဝါဋံ ကတွာ ယေန ယေနတ္ထော, တဿ တဿ ကာရဏာ အာဂစ္ဆန္တီ”တိ။ “ကိံ ပန ဒေဝ, ဣမေသံ သဒ္ဒါနံ နိပ္ဖတ္တိံ သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂဗြာဟ္မဏံ ပုစ္ဆိတ္ထာ”တိ? “ကော ဧသ ဒေဝိ, သဒေဝကေ လောကေ အဂ္ဂဗြာဟ္မဏော နာမာ”တိ? “မဟာဂေါတမော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ”တိ။ “ဒေဝိ, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ မေ န ပုစ္ဆိတော”တိ? “တေန ဟိ ဂန္တွာ ပုစ္ဆထာ”တိ။

ရာဇာ တဿာ ဝစနံ ဂဟေတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ရထဝရမာရုယှ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ “အဟံ, ဘန္တေ, ရတ္တိဘာဂေ စတ္တာရော သဒ္ဒေ သုတွာ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိံ, တေ ‘သဗ္ဗစတုက္ကယညံ ယဇိတွာ သောတ္ထိံ ကရိဿာမာ’တိ ဝတွာ ယညာဝါဋေ ကမ္မံ ကရောန္တိ, တေသံ သဒ္ဒါနံ သုတတ္တာ မယှံ ကိံ ဘဝိဿတီ”တိ။ “န ကိဉ္စိ, မဟာရာဇ, နေရယိကသတ္တာ ဒုက္ခမနုဘဝန္တာ ဧဝံ ဝိရဝိံသု, န ဣမေ သဒ္ဒါ ဣဒါနိ တယာ ဧဝ သုတာ, ပေါရာဏကရာဇူဟိပိ သုတာယေဝ, တေပိ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိတွာ ပသုဃာတယညံ ကတ္တုကာမာ ဟုတွာ ပဏ္ဍိတာနံ ကထံ သုတွာ န ကရိံသု, ပဏ္ဍိတာ တေသံ သဒ္ဒါနံ အန္တရံ ကထေတွာ မဟာဇနံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ သောတ္ထိံ ကရိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အညတရသ္မိံ ကာသိကဂါမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ ဥပ္ပာဒေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ဟိမဝန္တေ ရမဏီယေ ဝနသဏ္ဍေ ဝသတိ။ တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ စတုန္နံ နေရယိကာနံ ဣမေဝ စတ္တာရော သဒ္ဒေ သုတွာ ဘီတတသိတော ဣမိနာဝ နိယာမေန ဗြာဟ္မဏေ

ဟိ ''တိဏ္ဏံ အန္တရာယာနံ အညတရော ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗစတုက္ကယညေန တံ ဝူပသမေဿာမာ''တိ ဝုတ္တေ သမ္ပ ဋိစ္ဆိ။ ပုရောဟိတော ဗြာဟ္မဏောဟိ သဒ္ဓိံ ယညာတဋ္ဌံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေသိ, မဟာဇနော ထူဏူပနီတော အဟောသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော မေတ္တာဘာဝနံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ လောကံ ဩလောကေန္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ, မယာ ဂန္တုံ ဝဋ္ဋတိ, မဟာဇနဿ သောတ္ထိ ဘဝိဿတီ''တိ ဣဒ္ဓိဗလေန ဝေဟာသံ ဥပ္ပတိတွာ ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ ဩတရိတွာ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ ကဉ္စနရူပကံ ဝိယ နိသီဒိ။ တဒါ ပုရောဟိတဿ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိ ကော အာစရိယံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''နနု, အာစရိယ, အမှာကံ ဝေဒေသု ပရံ မာရေတွာ သောတ္ထိကရဏံ နာမ နတ္ထီ''တိ အာဟ။ ပုရောဟိတော ''တွံ ရာဇဓနံ ရက္ခသိ, ဗဟုံ မစ္ဆမံသံ ခါဒိဿာမ, ဓနံ လဘိဿာမ, တုဏှီ ဟောဟီ''တိ တံ ပဋိဗာဟိ။

သော ''နာဟံ ဧတ္ထ သဟာယော ဘဝိဿာမီ''တိ နိက္ခမိတွာ ရာဇုယျာနံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ကိံ, မာဏဝ, ရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဘန္တေ, ရာဇာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, ရတ္တိဘာဂေ ပန စတ္တာရော သဒ္ဒေ သုတွာ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ 'သဗ္ဗစတုက္ကယညံ ယဇိတွာ သောတ္ထိံ ကရိဿာမာ'''တိ ဝဒိံသု။ ရာဇာ ပသုဃာတကမ္မံ ကတွာ အတ္တနော သောတ္ထိံ ကာတုကာမော မဟာဇနော ထူဏူပနီတော, ''ကိံ နု ခော, ဘန္တေ, တုမှာဒိသာနံ သီလဝန္တာနံ တေသံ သဒ္ဒာနံ နိပ္ဖတ္တိံ ဝတွာ မဟာဇနံ မရဏမုခါ မောစေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ ''မာဏဝ, ရာဇာ အမှေ န ဇာနာတိ, မယမ္ပိ တံ န ဇာ နာမ, ဣမေသံ ပန သဒ္ဒါနံ နိပ္ဖတ္တိံ ဇာနာမ, သစေ ရာဇာ အမှေ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆေယျ, ရာဇာနံ နိက္ကင်္ခံ က တွာ ကထေဿာမာ''တိ။ ''တေန ဟိ, ဘန္တေ, မုဟုတ္တံ ဣဓေဝ ဟောထ, အဟံ ရာဇာနံ အာနေဿာမီ''တိ။ ''သာဓု, မာဏဝါ''တိ။ သော ဂန္တွာ ရညော တမတ္ထံ အာရောစေတွာ ရာဇာနံ အာနေသိ။

အထ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ပုစ္ဆိ ''သစ္စံ ကိရ တုမှေ မယာ သုတသဒ္ဒါနံ နိပ္ဖတ္တိံ ဇာနာထာ''တိ? ''အာမ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကထေထ, ဘန္တေ''တိ။ ''မဟာရာဇ, ဧတေ ပုရိမဘဝေ ပရေသံ ရက္ခိတ ဂေါပိတေသု အရေသု စာရိတ္တံ အာပဇ္ဇိတွာ ဗာရာဏသိသာမန္တေ စတူသု လောဟကုမ္ဘီသု နိဗ္ဗတ္တာ ပက္ကုထိတေ ခါရလောဟောဒကေ ဖေဏုဒ္ဒေဟကံ ပစ္စမာနာ တိံသ ဝဿသဟဿာနိ အဓော ဂန္တွာ ကုမ္ဘိတလံ အာဟစ္စ ဥဒ္ဓံ အာရောဟန္တာ တိံသဝဿသဟဿေနေဝ ကာလေန ကုမ္ဘိမုခံ ဒိသွာ ဗဟိ ဩလောကေတွာ စတ္တာရော ဇနာ စတ ဿော ဂါထာ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝတ္တုကာမာပိ တထာ ကာတုံ အသက္ကောန္တာ ဧကေကမေဝ အက္ခရံ ဝတွာ ပုန လောဟကုမ္ဘီသုယေဝ နိမုဂ္ဂါ။ တေသု **ဒု**-ကာရံ ဝတွာ နိမုဂ္ဂသတ္တော ဧဝံ ဝတ္တုကာမော အဟောသိ –

၅၃. 'ဒုဇ္ဇီဝိတမဇီဝိမှ ၊ ယေ သန္တေ န ဒဒမှသေ။
ဝိဇ္ဇမာနေသု ဘောဂေသု၊ ဒီပံ နာကမှ အတ္တနော'တိ။ –

တံ ကထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကာတုံ နာသက္ခိ''တိ ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဉာဏေန တံ ကထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ က ထေသိ။ သေသာသုပိ ဧသေဝ နယော။

တေသု **သ**-ကာရံ ဝတွာ ဝတ္တုကာမဿ အယံ ကထာ –

၅၄. ''သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ၊ ပရိပုဏ္ဏာနိ သဗ္ဗသော။
နိရယေ ပစ္စမာနာနံ၊ ကဒါ အန္တော ဘဝိဿတီ''တိ။

န-ကာရံ ဝတွာ ဝတ္တုကာမဿ အယံ ကထာ –

၅၅. ''နတ္ထိ အန္တော ကုတော အန္တော၊ န အန္တော ပဋိဒိဿတိ။
တဒါ ဟိ ပကတံ ပာပံ၊ မမ တုယှဉ္စ မာရိသာ''တိ။

သော-ကာရံ ဝတွာ ဝတ္တုကာမဿ အယံ ကထာ –

၅၆. ''သောဟံ နူန ဣတော ဂန္တွာ၊ ယောနိံ လဒ္ဓါန မာနုသိံ။

ဝဒညူ သီလသမ္ပန္နော၊ ကာဟာမိ ကုသလံ ဗဟု”န္တိ။

တတ္ထ **ဒုဇ္ဇီဝိတ**န္တိ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ စရန္တော ဒုဇ္ဇီဝိတံ လာမကဇီဝိတံ ဇီဝတိ နာမ, သောပိ တဒေဝ သန္ဓာယာဟ “ဒုဇ္ဇီဝိတမဇီဝိမှာ”တိ။ **ယေ သန္တေ န ဒဒမှသေ**တိ ယေ မယံ ဒေယျဓမ္မေ စ ပဋိဂ္ဂါဟကေ စ သံဝိဇ္ဇမာနေယေဝ န အနံ ဒဒိမှ။ **ဒီပံ နာကမှ အတ္တနော**တိ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ န ကရိမှ။ **ပရိပုဏ္ဏာနီ**တိ အနူနာနိ အနဓိကာနိ။ **သဗ္ဗသော**တိ သဗ္ဗာကာရေန။ **ပစ္စမာနာန**န္တိ အမှာကံ ဣမသ္မိံ နိရယေ ပစ္စမာနာနံ။

နတ္ထိ အန္တောတိ “အမှာကံ အသုကကာလေ နာမ မောက္ခော ဘဝိဿတီ”တိ ဧဝံ ကာလပရိစ္ဆေဒော နတ္ထိ။ **ကုတော အန္တော**တိ ကေန ကာရဏေန အန္တော ပညာယိဿတိ။ **န အန္တော**တိ အန္တံ ဒဋ္ဌုကာမာနမ္ပိ နော ဒုက္ခဿ အန္တော န ပဋိဒိဿတိ။ **တဒါ ဟိ ပကတ**န္တိ တသ္မိံ ကာလေ မာရိသာ မမ စ တုယှဉ္စ ပကတံ ပာပံ ပကဋ္ဌံ ကတံ အတိဗဟုမေဝ ကတံ။ “တထာ ဟိ ပကတ”န္တိပိ ပာဌော, တေန ကာရဏေန ကတံ, ယေနဿ အန္တော ဒဋ္ဌုံ န သက္ကာတိ အတ္ထော။ **မာရိသာ**တိ မယာ သဒိသာ, ပိယာလပနမေတံ ဧတေသံ။ **နူန**ာတိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော, သော အဟံ ဣတော ဂန္တွာ ယောနိံ မာနုသိံ လဒ္ဓါန ဝဒညူ သီလသမ္ပန္နော ဟုတွာ ဧကံသေနေဝ ဗဟုံ ကုသလံ ကရိဿာမီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ဣတိ ဗောဓိသတ္တော ဧကမေကံ ကထံ ဝတွာ “မဟာရာဇ, သော နေရယိကသတ္တော ဣမံ ကထံ ပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ ဝတ္တုကာမော အတ္တနော ပာပဿ မဟန္တတာယ တထာ ကထေတုံ နာသက္ခိ, ဣတိ သော အတ္တနော ကမ္မဝိပါကံ အနုဘဝန္တော ဝိရဝိ။ တုမှာကံ ဧတဿ သဒ္ဒဿ သဝနပစ္စယာ အန္တရာယော နာမ နတ္ထိ, တုမှေ မာ ဘာယိတ္ထာ”တိ ရာဇာနံ သညာပေသိ။ ရာဇာ မဟာဇနံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ သုဝဏ္ဏဘေရိံ စရာပေတွာ ယညာဝါဋံ ဝိဒ္ဓံသာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော မဟာဇနဿ သောတ္ထိံ ကတွာ ကတိပါဟံ ဝသိတွာ တတ္ထေဝ ဂန္တွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပုရောဟိတဿ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကမာဏဝေါ သာရိပုတ္တော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

လောဟကုမ္ဘိဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၁၅] ၅. သဗ္ဗမံသလာဘဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဖရုသာ ဝတ တေ ဝါစာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာရိပုတ္တတ္ထေရေန ပီတဝိရေစနာနံ ဒိန္နရသပိဏ္ဍပါတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ကိရ ဇေတဝနေ ဧကစ္စေ ဘိက္ခူ သ္နေဟဝိရေစနံ ပိဝိံသု။ တေသံ ရသပိဏ္ဍပါတေန အတ္ထော ဟောတိ, ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ “ရသဘတ္တံ အာဟရိဿာမာ”တိ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဩဒနိကဃရဝီထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာပိ ရသဘတ္တံ အလဘိတွာ နိဝတ္တိံသု။ ထေရော ဒိဝါတရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသမာနော တေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ “ကိံ, အာဝုသော, အတိပဂေဝ နိဝတ္တထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ တေ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ ထေရော “တေန ဟိ ထော”တိ တေ ဂဟေတွာ တမေဝ ဝီထိံ အဂမာသိ, မနုဿာ ပူရေတွာ ရသဘတ္တံ အဒံသု။ ဂိလာနုပဋ္ဌာကာ ရသဘတ္တံ အာဟရိတွာ ဂိလာနာနံ အဒံသု, တေ ပရိဘုဉ္ဇိံသု ။ အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ထေရော ကိရ ပီတဝိရေစနာနံ ဥပဋ္ဌာကေ ရသဘတ္တံ အလဘိတွာ နိက္ခမန္တေ ဂဟေတွာ ဩဒနိကဃရဝီထိယံ စရိတွာ ဗဟုံ ရသပိဏ္ဍပါတံ ပေသေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ သာရိပုတ္တောဝ မံသံ လဘိ, ပုဗ္ဗေပိ မုဒုတစာ ပိယဝစနာ ဝတ္တုံ ဆေကာ ပဏ္ဍိတာ လဘိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိပုတ္တော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော မိဂလုဒ္ဒကော ဗဟုံ မံသံ လဘိတွာ ယာနကံ ပူရေတွာ “ဝိက္ကိဏိဿာမီ”တိ နဂရံ အာဂစ္ဆတိ။ တဒါ ဗာရာဏသိဝါသိကာ စတ္တာရော သေဋ္ဌိပုတ္တာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဧကသ္မိံ မဂ္ဂသဘာဂဋ္ဌာနေ ကိဉ္စိ ဒိဋ္ဌံ သုတံ သလ္လပန္တာ နိသီဒိံသု။ ဧတေသု ဧကော သေဋ္ဌိပုတ္တော တံ မံသယာနကံ ဒိသွာ “ဧတံ လုဒ္ဒကံ မံသခဏ္ဍံ အာဟရာပေမီ”တိ အာဟ။ “ဂစ္ဆ အာဟရာပေဟီ”တိ။ သော တံ ဥပသင်္ကမိတွာ “အရေ, လုဒ္ဒက, ဒေဟိ မေ မံသခဏ္ဍ”န္တိ

အာဟ။ လုဒ္ဒကော ''မာရိသ, ပရံ ကိဉ္စိ ယာစန္တေန နာမ ပိယဝစနေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တယာ ကထိတတစာယ အနုစ္ဆဝိကံ မံသခဏ္ဍံ လဘိဿသီ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၇. ''ဖရုသာ ဝတ တေ ဝါစာ, မံသံ ယာစနကော အသိ။
ကိလောမသဒိသီ ဝါစာ, ကိလောမံ သမ္မ ဒမ္မိ တေ''တိ။

တတ္ထ **ကိလောမသဒိသီ**တိ ဖရုသတာယ ကိလောမသဒိသီ။ **ကိလောမံ သမ္မ ဒမ္မိ တေ** တိ ဟန္ဒ ဂဏှာဟိ, ဣဒံ တေ ဝါစာယ သဒိသံ ကိလောမံ ဒမ္မီတိ နိရသံ နိမံသလောဟိတံ ကိလောမကခဏ္ဍံ ဥက္ခိပိတွာ အဒါသိ။

အထ နံ အပရော သေဋ္ဌိပုတ္တော ''ကိန္တိ ဝတွာ ယာစသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အရေ''တိ ဝတွာတိ။ သော ''အဟမ္ပိ နံ ယာစိဿာမီ''တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ''ဇေဋ္ဌဘာတိက, မံသခဏ္ဍံ မေ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ ဣတရော ''တဝ ဝစနဿ အနုစ္ဆဝိကံ မံသခဏ္ဍံ လဘိဿသီ''တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၈. ''အင်္ဂမေတံ မနုဿာနံ, ဘာတာ လောကေ ပဝုစ္စတိ။
အင်္ဂဿ သဒိသီ ဝါစာ, အင်္ဂံ သမ္မ ဒဒါမိ တေ''တိ။

တဿတ္ထော – ဣမသ္မိံ လောကေ မနုဿာနံ အင်္ဂသဒိသတ္တာ အင်္ဂမေတံ ယဒိဒံ ဘာတာ ဘဂိနီတိ, တသ္မာ တဝေသာ အင်္ဂသဒိသီ ဝါစာတိ ဧတိဿာ အနုစ္ဆဝိကံ အင်္ဂမေဝ ဒဒါမိ တေတိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ အင်္ဂမံသံ ဥက္ခိပိတွာ အဒါသိ။

တမ္ပိ အပရော သေဋ္ဌိပုတ္တော ''ကိန္တိ ဝတွာ ယာစသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဘာတိကာ''တိ ဝတွာတိ။ သော ''အဟမ္ပိ နံ ယာစိဿာမီ''တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ''တာတ, မံသခဏ္ဍံ မေ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ လုဒ္ဒကော တဝ ဝစနာနုရူပံ လစ္ဆသီ''တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၅၉. ''တာတာတိ ပုတ္တော ဝဒမာနော, ကမ္ပေတိ ဟဒယံ ပိတု။
ဟဒယဿ သဒိသီ ဝါစာ, ဟဒယံ သမ္မ ဒမ္မိ တေ''တိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဟဒယမံသေန သဒ္ဓိံ မဓုရမံသံ ဥက္ခိပိတွာ အဒါသိ။

တံ စတုတ္ထော သေဋ္ဌိပုတ္တော ''ကိန္တိ ဝတွာ ယာစသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''တာတာ''တိ ဝတွာတိ။ သော ''အဟမ္ပိ ယာစိဿာမီ''တိ ဝတွာ ဂန္တွာ ''သဟာယ မံသခဏ္ဍံ မေ ဒေဟီ''တိ အာဟ။ လုဒ္ဒကော ''တဝ ဝစနာနုရူပံ လစ္ဆသီ''တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၆၀. ''ယဿ ဂါမေ သခါ နတ္ထိ, ယထာရညံ တထေဝ တံ။
သဗ္ဗဿ သဒိသီ ဝါစာ, သဗ္ဗံ သမ္မ ဒဒါမိ တေ''တိ။

တဿတ္ထော – ယဿ ပုရိသဿ ဂါမေ သုခဒုက္ခေသု သဟ အယနတော သဟာယသင်္ခါတော **သခါ** နတ္ထိ, တဿ တံ ဌာနံ ယထာ အမနုဿံ **အရညံ** တထေဝ ဟောတိ, ဣတိ အယံ တဝ ဝါစာ **သဗ္ဗဿ သဒိသီ,** သဗ္ဗေန အတ္တနော သန္တကေန ဝိဘဝေန သဒိသီ, တသ္မာ သဗ္ဗမေဝ ဣမံ မမ သန္တကံ မံသယာနကံ ဒဒါမိ တေတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ''ဧဟိ, သမ္မ, သဗ္ဗမေဝ ဣဒံ မံသယာနကံ တဝ ဂေဟံ အာဟရိဿာမီ''တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော တေန ယာနကံ ဟာရာပေန္တော အတ္တနော ဃရံ ဂန္တွာ မံသံ ဩတာရာပေတွာ လုဒ္ဒကဿ သက္ကာရသမ္မာနံ ကတွာ ပုတ္တဒါရမ္ပိဿ ပက္ကောသာပေတွာ လုဒ္ဒကမ္မတော အပနေတွာ အတ္တနော ကုဋုမ္ဗမဇ္ဈေ ဝသာပေန္တော တေန သဒ္ဓိံ အဘေဇ္ဇသဟာယော ဟုတွာ ယာဝဇီဝံ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ လုဒ္ဒကော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, သဗ္ဗမံသလာဘီ သေဋ္ဌိပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သဗ္ဗမံသလာဘဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၁၆] ၆. သသပဏ္ဍိတဇာတကဝဏ္ဏနာ

သတ္တ မေ ရောဟိတာ မစ္ဆာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယံ ကိရ ဧကော ကုဋုမ္ဗိကော ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါနံ သဇ္ဇေတွာ ဃရဒွါရေ မဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ နိမန္တေတွာ သုသဇ္ဇိတမဏ္ဍပေ ပညတ္တဝရာသနေ နိသီဒါပေတွာ နာနဂ္ဂရသံ ပဏီတဒါနံ ဒတွာ ပုန သွာတနာယာတိ သတ္တာဟံ နိမန္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခါနံ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ သဗ္ဗပရိက္ခာရေ အဒါသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ အနုမောဒနံ ကရောန္တော “ဥပါသက, တယာ ပီတိသောမနဿံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဣဒဉှိ ဒါနံ နာမ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ဝံသော, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ သမ္ပတ္တယာစကာနံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ အတ္တနော မံသမ္ပိ အဒံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အရညေ ဝသိ။ တဿ ပန အရညဿ ဧကတော ပဗ္ဗတပါဒော ဧကတော နဒီ ဧကတော ပစ္စန္တဂါမကော အဟောသိ။ အပရေပိဿ တယော သဟာယာ အဟေသုံ မက္ကဋော စ သိင်္ဂါလော စ ဥဒ္ဒေါ စာတိ။ တေ စတ္တာရောပိ ပဏ္ဍိတာ ဧကတောဝ ဝသန္တာ အတ္တနော အတ္တနော ဂေါစရဋ္ဌာနေ ဂေါစရံ ဂဟေတွာ သာယနှသမယေ ဧကတော သန္နိပတန္တိ။ သသပဏ္ဍိတော “ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ, သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ, ဥပေါသထကမ္မံ ကာတဗ္ဗ”န္တိ တိဏ္ဏံ ဇနာနံ ဩဝါဒဝသေန ဓမ္မံ ဒေသေတိ။ တေ တဿ ဩဝါဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော အတ္တနော နိဝါသဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ ဝသန္တိ။ ဧဝံ ကာလေ ဂစ္ဆန္တေ ဧကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော အာကာသံ ဩလောကေတွာ စန္ဒံ ဒိသွာ “သွေ ဥပေါသထဒိဝသော”တိ ဉတွာ ဣတရေ တယော အာဟ “သွေ ဥပေါသထော, တုမှေပိ တယော ဇနာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထိကာ ဟောထ, သီလေ ပတိဋ္ဌာယ ဒိန္နဒါနံ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, တသ္မာ ယာစကေ သမ္ပတ္တေ တုမှေဟိ ခါဒိတဗ္ဗာဟာရတော ဒါနံ ဒတွာ ခါဒေယျာထာ”တိ။ တေ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေသု ဝသိံသု။

ပုနဒိဝသေ တေသု ဥဒ္ဒေါ ပါတောဝ “ဂေါစရံ ပရိယေသိဿာမီ”တိ နိက္ခမိတွာ ဂင်္ဂါတီရံ ဂတော။ အထေကော ဗာလိသိကော သတ္တ ရောဟိတမစ္ဆေ ဥဒ္ဓရိတွာ ဝလ္လိယာ အာဝုဏိတွာ နေတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ဝါလုကံ ဝိယူဟိတွာ ဝါလိကာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ပုန မစ္ဆေ ဂဏှန္တော အဓောဂင်္ဂံ ဂစ္ဆိ။ ဥဒ္ဒေါ မစ္ဆဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ဝါလုကံ ဝိယူဟိတွာ မစ္ဆေ ဒိသွာ နီဟရိတွာ “အတ္ထိ နု ခေါ ဧတေသံ သာမိကော”တိ တိက္ခတ္တုံ ဃောသေတွာ သာမိကံ အပဿန္တော ဝလ္လိကောဋိံ ဍံသိတွာ နေတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ “ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ သိင်္ဂါလောပိ ဝသနဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတွာ ဂေါစရံ ပရိယေသန္တော ဧကဿ ခေတ္တဂေါပကဿ ကုဋိယံ ဒွေ မံသသူလာနိ ဧကံ ဂေါဓံ ဧကဉ္စ ဒဓိဝါရကံ ဒိသွာ “အတ္ထိ နု ခေါ ဧတေသံ သာမိကော”တိ တိက္ခတ္တုံ ဃောသေတွာ သာမိကံ အဒိသွာ ဒဓိဝါရကဿ ဥဂ္ဂဟဏရဇ္ဇုကံ ဂီဝါယ ပဝေသေတွာ ဒွေ မံသသူလေ စ ဂောဓဉ္စ မုခေန ဍံသိတွာ နေတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ “ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ မက္ကဋောပိ ဝသနဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတွာ ဝနသဏ္ဍံ ပဝိသိတွာ အမ္ဗပိဏ္ဍံ အာဟရိတွာ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေ ဌပေတွာ “ဝေလာယမေဝ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။

ဗောဓိသတ္တော ပန “ဝေလာယမေဝ ဝသနဋ္ဌာနတော နိက္ခမိတွာ ဒဗ္ဗတိဏာနိ ခါဒိဿာမီ”တိ အတ္တနော ဝသနဂုမ္ဗေယေဝ နိပန္နော စိန္တေသိ “မမ သန္တိကံ အာဂတာနံ ယာစကာနံ တိဏာနိ ဒါတုံ န သက္ကာ, တိလတဏ္ဍုလာဒယောပိ မယှံ နတ္ထိ, သစေ မေ သန္တိကံ ယာစကော အာဂစ္ဆိဿတိ, အတ္တနော သရီရမံသံ ဒဿာမီ”တိ။ တဿ သီလတေဇေန သက္ကဿ ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇမာနော ဣဒံ ကာရဏံ ဒိသွာ “သသရာဇာနံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ ပဌမံ ဥဒ္ဒဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏဝေသေန အဋ္ဌာသိ။ “ဗြာဟ္မဏ, ကိမတ္ထံ ဌိတောသီ”တိ ဝုတ္တေ ပဏ္ဍိတ သစေ ကိဉ္စိ အာဟာရံ လဘေယျံ, ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ဝသေယျန္တိ။ သော “သာဓု ဒဿာမိ တေ အာဟာရ”န္တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၁. “သတ္တ မေ ရောဟိတာ မစ္ဆာ၊ ဥဒကာ ထလမုဗ္ဘတာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ၊ ဧတံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ”တိ။

တတ္ထ **ထလမုဗ္ဘတာ**တိ ဥဒကတော ထလေ ဌပိတာ, ကေဝဋ္ဋေန တ ဥဒ္ဓဋာ။ **ဧဝံ ဘုတွာ**တိ ဧဝံ မမ သန္တကံ မစ္ဆာဟာရံ ပစိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ရမဏီယေ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နော ဣမသ္မိံ ဝနေ ဝသာတိ။

ဗြာဟ္မဏော “ပဂေဝ တာဝ ဟောတု, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ သိင်္ဂါလဿ သန္တိကံ ဂတော။ တေနာပိ “ကိမတ္ထံ ဌိတောသီ”တိ ဝုတ္တော တထေဝါဟ။ သိင်္ဂါလော “သာဓု ဒဿာမီ”တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၆၂. “ဒုဿ မေ ခေတ္တပါလဿ, ရတ္တိဘတ္တံ အပါဘတံ။
မံသသူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာ, ဧကဉ္စ ဒဓိဝါရကံ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ, ဧဝံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ”တိ။

တတ္ထ **ဒုဿ မေ**တိ ယော ဧသ မမ အဝိဒူရေ ခေတ္တပါလော ဝသတိ, ဒုဿ အမုဿာတိ အတ္ထော။ **အပါဘတ**န္တိ အာဘတံ အာနီတံ။ **မံသသူလာ စ ဒွေ ဂေါဓာ**တိ အင်္ဂါရပက္ကာနိ ဒွေ မံသသူလာနိ စ ဧကော စ ဂေါဓာ။ **ဒဓိဝါရက**န္တိ ဒဓိဝါရကော။ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ ဧတ္တကံ မမ အတ္ထိ, ဧဝံ သဗ္ဗမ္ပိ ယထာရုစိတေန ပါကေန ပစိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထိကော ဟုတွာ ရမဏီယေ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဣမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝသာတိ အတ္ထော။

ဗြာဟ္မဏော “ပဂေဝ တာဝ ဟောတု, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ မက္ကဋဿ သန္တိကံ ဂတော။ တေနာပိ “ကိမတ္ထံ ဌိတောသီ”တိ ဝုတ္တော တထေဝါဟ။ မက္ကဋော “သာဓု ဒဿာမီ”တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၆၃. “အမ္ဗပက္ကံ ဒကံ သီတံ, သီတစ္ဆာယာ မနောရမာ။
ဣဒံ ဗြာဟ္မဏ မေ အတ္ထိ, ဧဝံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ”တိ။

တတ္ထ **အမ္ဗပက္က**န္တိ မဓုရအမ္ဗဖလံ။ **ဒကံ သီတ**န္တိ ဂင်္ဂါယ ဥဒကံ သီတလံ။ **ဧဝံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ**တိ ဗြာဟ္မဏ ဧဝံ အမ္ဗပက္ကံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သီတလံ ဥဒကံ ပိဝိတွာ ယထာရုစိတေ ရမဏီယေ ရုက္ခမူလေ နိသိန္နော သမဏဓမ္မံ ကရောန္တော ဣမသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ ဝသာတိ။

ဗြာဟ္မဏော “ပဂေဝ တာဝ ဟောတု, ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ”တိ သသပဏ္ဍိတဿ သန္တိကံ ဂတော။ တေနာပိ “ကိမတ္ထံ ဌိတောသီ”တိ ဝုတ္တော တထေဝါဟ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော သောမနဿပ္ပတ္တော “ဗြာဟ္မဏ, သုဋ္ဌု တေ ကတံ အာဟာရတ္ထာယ မမ သန္တိကံ အာဂစ္ဆန္တေန, အဇ္ဇာဟံ အဒိန္နပုဗ္ဗံ ဒါနံ ဒဿာမိ ။ တွံ ပန သီလဝါ ပါဏာတိပါတံ န ကရိဿသိ, ဂစ္ဆ, ဗြာဟ္မဏ, နာနာဒါရူနိ သင်္ကဍ္ဎိတွာ အင်္ဂါရေ ကတွာ မယှံ အာရောစေဟိ, အဟံ အတ္တာနံ ပရိစ္စဇိတွာ အင်္ဂါရမဇ္ဈေ ပတိဿာမိ ။ မမ သရီရေ ပက္ကေ တွံ မံသံ ခါဒိတွာ သမဏဓမ္မံ ကရေယျာသီ”တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၆၄. “န သသဿ တိလာ အတ္ထိ, န မုဂ္ဂါ နပိ တဏ္ဍုလာ။
ဣမိနာ အဂ္ဂိနာ ပက္ကံ, မမံ ဘုတွာ ဝနေ ဝသာ”တိ။

တတ္ထ **မမံ ဘုတွာ**တိ ယံ တံ အဟံ အဂ္ဂိံ ကရောဟီတိ ဝဒါမိ, ဣမိနာ အဂ္ဂိနာ ပက္ကံ မံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဣမသ္မိံ ဝနေ ဝသ, ဧကဿ သသဿ သရီရံ နာမ ဧကဿ ပုရိသဿ ယာပနမတ္တံ ဟောတီတိ။

သက္ကော တဿ ဝစနံ သုတွာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဧကံ အင်္ဂါရရာသိံ မာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသိ။ သော ဒဗ္ဗတိဏသယနတော ဥဋ္ဌာယ တတ္ထ ဂန္တွာ “သစေ မေ လောမန္တရေသု ပါဏကာ အတ္ထိ, တေ မာ မရိံသူ”တိ တိက္ခတ္တုံ သရီရံ ဝိဓုနိတွာ သကလသရီရံ ဒါနမုခေ ဌပေတွာ လင်္ဃိတွာ ပဒုမသရေ ရာဇဟံသော ဝိယ ပမုဒိတစိတ္တော အင်္ဂါရရာသိမှိ ပတိ။ သော ပန အဂ္ဂိ ဗောဓိသတ္တဿ သရီရေ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ ကာတုံ နာသက္ခိ, ဟိမဂဗ္ဘံ ပဝိဋ္ဌော ဝိယ အဟောသိ။ အထ သက္ကံ အာမန္တေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, တယာ ကတော အဂ္ဂိ

အတိသီတလော, မမ သရီရေ လောမကူပမတ္တမ္ပိ ဥဏှံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ကိံ နာမေတ''န္တိ အာဟ။ ''သသပဏ္ဍိတ, နာဟံ ဗြာဟ္မဏော, သက္ကောဟမသ္မိ, တဝ ဝီမံသနတ္ထာယ အာဂတောမှီ''တိ။ ''သက္က, တွံ တာဝ တိဋ္ဌတု, သကလောပိ စေ လောကသန္နိဝါသော မံ အဂ္ဂိနာ ဝီမံသေယျ, နေဝ မေ အဒါတုကာမတံ ပဿေယျာ''တိ ဗောဓိသတ္တော သီဟနာဒံ နဒိ။ အထ နံ သက္ကော ''သသပဏ္ဍိတ, တဝ ဂုဏော သကလကပ္ပံ ပါကဋော ဟောတူ''တိ ပဗ္ဗတံ ပီဠေတွာ ပဗ္ဗတရသံ အာဒါယ စန္ဒမဏ္ဍလေ သသလက္ခဏံ လိခိတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာနေတွာ တသ္မိံ ဝနသဏ္ဍေ တသ္မိံယေဝ ဝနဂုမ္ဗေ တရုဏဒဗ္ဗတိဏပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇာပေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ တေပိ စတ္တာရော ပဏ္ဍိတာ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ သီလံ ပူရေတွာ အနံ ဒတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒါယကော ဂဟပတိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒါ ဥဒ္ဒော အာနန္ဒော အဟောသိ, သိင်္ဂါလော မောဂ္ဂလ္လာနော, မက္ကဋော သာရိပုတ္တော, သက္ကော အနုရုဒ္ဓော, သသပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သသပဏ္ဍိတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၁၇] ၇. မတရောဒနဇာတကဝဏ္ဏနာ

မတံ မတံ ဧဝ ရောဒထာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ သာဝတ္ထိဝါသိံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရ ဘာတာ ကာလမကာသိ။ သော တဿ ကာလကိရိယာယ သောကာဘိဘူတော န နှာယတိ န ဘုဉ္ဇတိ န ဝိလိမ္ပတိ, ပါတောဝ သုသာနံ ဂန္တွာ သောကသမပ္ပိတော ရောဒတိ။ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော တဿ သောတာပတ္တိဖလူပနိဿယံ ဒိသွာ ''ဣမဿ အတီတကာရဏံ အာဟရိတွာ သောကံ ဝူပသမေတွာ သောတာပတ္တိဖလံ ဒာတုံ ဌပေတွာ မံ အညော ကောစိ သမတ္ထော နတ္ထိ, ဣမဿ မယာ အဝဿယေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပုနဒိဝသေ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ပစ္ဆာသမဏံ အာဒါယ တဿ ဃရဒွါရံ ဂန္တွာ ''သတ္ထာ အာဂတော''တိ သုတွာ အာသနံ ပညပေတွာ ''ပဝေသေထာ''တိ ကုဋုမ္ဗိကေန ဝုတ္တော ပဝိသိတွာ ပညတ္တေ အာသနေ နိသီဒိ။ ကုဋုမ္ဗိကောပိ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ ''ကိံ ကုဋုမ္ဗိက စိန္တေသီ''တိ အာဟ။ ''အာမ, ဘန္တေ, မမ ဘာတု မတကာလတော ပဋ္ဌာယ စိန္တေမီ''တိ။ ''အာဝုသော, သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ, ဘိဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဘိဇ္ဇတိ, န တတ္ထ စိန္တေတဗ္ဗံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဘာတရိ မတေပိ 'ဘိဇ္ဇိတဗ္ဗယုတ္တကံ ဘိဇ္ဇတီ'တိ န စိန္တယိံသူ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ တေသု ကာလကတေသု ဗောဓိသတ္တဿ ဘာတာ ကုဋုမ္ဗံ ဝိစာရေတိ, ဗောဓိသတ္တော တံ နိဿာယ ဇီဝတိ။ သော အပရဘာဂေ တထာရူပေန ဗျာဓိနာ ကာလမကာသိ။ ဉာတိမိတ္တာ သုဟဇ္ဇာ သန္နိပတိတွာ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒန္တိ ရောဒန္တိ, ဧကောပိ သကဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ နာသက္ခိ, ဗောဓိသတ္တော ပန နေဝ ကန္ဒတိ န ရောဒတိ။ မနုဿာ ''ပဿထ ဘော, ဣမဿ ဘာတရိ မတေ မုခသင်္ကောစနမတ္တမ္ပိ နတ္ထိ, အတိဝိယ ထဒ္ဓဟဒယော, 'ဒွေပိ ကောဋ္ဌာသေ အဟမေဝ ပရိဘုဉ္ဇိဿာမီ'တိ ဘာတု မရဏံ ဣစ္ဆတိ မညေ''တိ ဗောဓိသတ္တံ ဂရဟိံသု။ ဉာတကာပိ နံ ''တွံ ဘာတရိ မတေ န ရောဒသီ''တိ ဂရဟိံသုယေဝ။ သော တေသံ ကထံ သုတွာ ''တုမှေ အတ္တနော အန္ဓဗာလဘာဝေန အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ အဇာနန္တာ 'မမ ဘာတာ မတော'တိ ရောဒထ, အဟမ္ပိ မရိဿာမိ, တုမှေပိ မရိဿထ, အတ္တာနမ္ပိ 'မယမ္ပိ မရိဿာမာ'တိ ကသ္မာ န ရောဒထ။ သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ဟုတွာ နိရုဇ္ဈန္တိ, တေနေဝ သဘာဝေန သဏ္ဌာတုံ သမတ္ထော ဧကသင်္ခါရောပိ နတ္ထိ။ တုမှေ အန္ဓဗာလာ အညာဏတာယ အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ အဇာနိတွာ ရောဒထ, အဟံ ကိမတ္ထံ ရောဒိဿာမီ''တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၆၅. ''မတံ မတံ ဧဝ ရောဒထ၊ န ဟိ တံ ရောဒထ ယော မရိဿတိ။
သဗ္ဗေပိ သရီရဓာရိနော၊ အနုပုဗ္ဗေန ဇဟန္တိ ဇီဝိတံ။

၆၆. ''ဒေဝမနုဿာ စတုပ္ပဒာ၊ ပက္ခိဂဏာ ဥရဂါ စ ဘောဂိနော။
သမ္ဟိ သရီရေ အနိဿရာ၊ ရမမာနာဝ ဇဟန္တိ ဇီဝိတံ။

၆၇. ''ဧဝံ စလိတံ အသဏ္ဌိတံ၊ သုခဒုက္ခံ မနုဇေသွေဝပေက္ခိယ။
ကန္ဒိတရုဒိတံ နိရတ္ထကံ၊ ကိံ တေ သောကဂဏာဘိကီရရေ။

၆၈. ''ဓုတ္တာ စ သောဏ္ဍာ အကတာ၊ ဗာလာ သူရာ အယောဂိနော။
ဓီရံ မညန္တိ ဗာလောတိ၊ ယေ ဓမ္မဿ အကောဝိဒါ''တိ။

တတ္ထ **မတံ မတံ ဧဝတိ** မတံ မတံယေဝ။ **အနုပုဗ္ဗေနာ** တိ အတ္တနော အတ္တနော မရဏဝါရေ သမ္ပတ္တေ ပဋိပာဋိ ယာ ဇဟန္တိ ဇီဝိတံ, န ဧကတောဝ သဗ္ဗေ မရန္တိ, ယဒိ ဧဝံ မရေယျုံ, လောကပ္ပဝတ္တိ ဥစ္ဆိဇ္ဇေယျ။ **ဘောဂိနောတိ** မဟန္တေန သရီရဘောဂေန သမန္နာဂတာ။ **ရမမာနာတတိ** တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာ သဗ္ဗေပိ ဧတေ ဒေဝတာဒယော သ တ္တာ အတ္တနော အတ္တနော နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ အဘိရမမာနာဝ အနုက္ကဏ္ဌိတာဝ ဇီဝိတံ ဇဟန္တိ။ **ဧဝံ စလိတန္တိ** ဧဝံ တီ သု ဘဝေသု နိစ္စလဘာဝဿ စ သဏ္ဌိတဘာဝဿ စ အဘာဝတ စလိတံ အသဏ္ဌိတံ။ **ကိံ တေ သောကဂဏာဘိကီရရေ** တိ ကိံကာရဏာ တုမှေ သောကရာသိ အဘိကိရန္တိ အဇ္ဈောတ္ထရန္တိ။

ဓုတ္တာ စ သောဏ္ဍာ အကတာ တိ ဣတ္ထိဓုတ္တာ သုရာဓုတ္တာ အက္ခဓုတ္တာ စ သုရာသောဏ္ဍာဒယော သော ဏ္ဍာ စ အကတဗုဒ္ဓိနော အသိက္ခိတကာ စ။ **ဗာလာ**တိ ဗာလျေန သမန္နာဂတာ အဝိဒ္ဒသုနော။ **သူရာ အယောဂိနော**တိ အယောနိသောမနသိကာရေန သူရာ, ယောဂေသု အယုတ္တတာယ အယောဂိနော။ ''အယောဓိနော''တိပိ ပာဌော, ကိလေသ မာရေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈိတုံ အသမတ္ထာတိ အတ္ထော။ **ဓီရံ မညန္တိ ဗာလောတိ, ယေ ဓမ္မဿ အကောဝိဒါ** တိ ယေ ဧဝရူ ပါ ဓုတ္တာဒယော အဋ္ဌဝိဓဿ လောကဓမ္မဿ အကောဝိဒါ, တေ အပ္ပမတ္တကေပိ ဒုက္ခဓမ္မေ ဥပ္ပန္နေ အတ္တနာ ကန္ဒ မာနာ ရောဒမာနာ အဋ္ဌ လောကဓမ္မေ ကထေတွာ ဉာတိမရဏာဒီသု အကန္ဒန္တံ အရောဒန္တံ မာဒိသံ ဓီရံ ပဏ္ဍိတံ ''ဗာလော အယံ န ရောဒတီ''တိ မညန္တီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သဗ္ဗေပိ တေ နိဿောကေ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကုဋုမ္ဗိကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ နိဿောကဘာဝကရပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

မတရောဒနဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၁၈] ၈. ကဏဝေရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ တံ ဝသန္တ သမယေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ဣန္ဒြိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၈.၆၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ သတ္ထာ ပန တံ ဘိက္ခုံ ''ပုဗ္ဗေ တွံ ဘိက္ခု ဧတံ နိဿာယ အသိနာ သီသစ္ဆေဒံ ပဋိလဘီ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိကမဂေ ဧကဿ ဂဟပတိက ဿ ဃရေ စောရနက္ခတ္တေန ဇာတော ဝယပ္ပတ္တော စောရကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော လောကေ ပာကဋော အဟောသိ သူရော နာဂဗလော, ကောစိ နံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဧကသ္မိံ သေဋ္ဌိဃရေ သန္ဓိံ ဆိန္ဒိတွာ ဗဟုံ ဓနံ အဝဟရိ။ နာဂရာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဒေဝ, ဧကော မဟာစောရော နဂရံ ဝိလုမ္ပတိ, တံ ဂဏှာပေထာ''တိ ဝဒိံသု။ ရာဇာ တဿ ဂဟဏတ္ထာယ နဂရဂုတ္တိကံ အာဏာပေသိ။ သော ရတ္တိဘာဂေ တတ္ထ တတ္ထ ဝဂ္ဂဗန္ဓနေန မနုဿေ ဌပေတွာ တံ သဟောဍ္ဍံ ဂဟာပေတွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ ''သီသမဿ ဆိန္ဒာ''တိ နဂရဂုတ္တိ ကညေဝ အာဏာပေသိ။ နဂရဂုတ္တိကော တံ ပစ္ဆာဗာဟံ ကဋ္ဌဗန္ဓနံ ဗန္ဓာပေတွာ ဂီဝါယဿ ရတ္တကဏဝီရမာလံ လဂ္ဂေတွာ သီသေ ဣဋ္ဌကစုဏ္ဏံ ဩကိရိတွာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ကသာဟိ တာဠာပေန္တော ခရဿရေန ပဏ ဝေန အာဃာတနံ နေတိ။ ''ဣမသ္မိံ ကိရ နဂရေ ဝိလောပကာရကော စောရော ဂဟိတော''တိ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိ။

တအာ စ ဗာရာဏာသိယံ သဟဿံ ဂဏှာ့ဟန္တိ သာမာ နာမ ဂဏိကာ ဟောတိ ရာဇဝလ္လဘာ ပဉ္စသတဝဏ္ဏာအာသီပရိတရာ။ သာ ဟသာဒတလေ တတဟာန် ဝိဝရိတ့တ ၄ိတာ တံ နီယမာနံ ပဿိ။ သော ပန အဘိရူပေ ဟသာဒိကော အတိဝိယ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော ဒေဝဝဏ္ဏော သဗ္ဗေသံ မတ္တကမတ္တကေန ပညာယတိ။ သာမာ တံ ဒိသ့တ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတ့တ "ကေန နု ခေါ ဥပာယေနာဟံ ဣမံ ပုရိသံ အတ္တနော သာမိကံ ကရေယျ"န္တိ စိန္တယန္တီ "အတ္ထေကော ဥပာယော"တိ အတ္တနော အတ္ထစရိကာယ ဧကိဿာ ဟတ္ထေ နဂရဂုတ္တိကဿ သဟဿံ ပေသေသိ "အယံ စောရော သာမာယ ဘာတာ, အညတ္ထ သာမာယ အညော ဧတဿ အဝဿယော နတ္ထိ, တုမ္ဟေ ကိရ ဣဒံ သဟဿံ ဂဟေတ့တ ဧတံ ဝိဿဇ္ဇေထာ"တိ ။ သာ ဂန္တ့တ တထာ အကာသိ။ နဂရဂုတ္တိကော "အယံ စောရော ဟာကဋော, န သက္ကာ ဧတံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ, အညံ ပန မနုဿံ လဘိတ့တ ဣမံ ပဋိစ္ဆန္နယာနကေ နိသီဒါပေတ့တ ပေသေတုံ သက္ကာ"တိ အာဟ။ သာ ဂန္တ့တ တဿာ အာရောစေသိ။

တအာ ပနေကော သေဋ္ဌိပုတ္တော သာမာယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒေတိ။ သော တံ ဒိဝသမ္ပိ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ သဟဿံ ဂဏှ့ဟိတ့တ တံ ဃရံ အဂမာသိ။ သာမာပိ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဂဟေတ့တ ဉ္ဇုရူသု ၄ပေတ့တ ပရောဒန္တီ နိသိန္နာ ဟောတိ။ "ကိံ ဧတ"န္တိ စ ဝုတ္တာ "သာမိ, အယံ စောရော မမ ဘာတာ, 'အဟံ နီစကမ္မံ ကရောမီ'တိ မယ့ဟံ သန္တိကံ န ဧတိ, နဂရဂုတ္တိကဿ ပဟိတံ 'သဟဿံ လဘမာနော ဝိဿဇ္ဇေဿာမိ န'န္တိ သာသနံ ပေသေသိ။ ဣဒါနိ ဣမံ သဟဿံ အာဒါယ နဂရဂုတ္တိကဿ သန္တိကံ ဂစ္ဆန္တံ န လဘာမီ"တိ အာဟ။ သော တဿာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တတာယ "အဟံ ဂမိဿာမီ"တိ အာဟ။ "တေန ဟိ တယာ အာဘတမေဝ ဂဟေတ့တ ဂစ္ဆာဟီ"တိ။ သော တံ ဂဟေတ့တ နဂရဂုတ္တိကဿ ဂေဟံ ဂစ္ဆိ။ သော တံ သေဋ္ဌိပုတ္တံ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ၄ပေတ့တ စောရံ ပဋိစ္ဆန္နယာနကေ နိသီဒါပေတ့တ သာမာယ ပဟိဏိတ့တ "အယံ စောရော ရဋ္ဌေ ဟာကဋော, တမန္ဓကာရံ တာဝ ဟောတု, အထ နံ မနုဿာနံ ပဋိသလ္လီနဝေလာယ ဃာတာပေဿာမီ"တိ အပဒေသံ ကတ့တ မုဟုတ္တံ ဝီတိနာမေတ့တ မနုဿေသု ပဋိသလ္လီနေသု သေဋ္ဌိပုတ္တံ မဟန္တေနာရက္ခေန အာဃာတနံ နေတ့တ အသိနာ သီသံ ဆိန္ဒိတ့တ သရီရံ သူလေ အာရောပေတ့တ နဂရံ ပာဝိသိ။

တတော ပဋ္ဌာယ သာမာ အညေသံ ဟတ္ထတော ကိဉ္စိ န ဂဏှ့ာတိ, တေနေဝ သဒ္ဓိံ အဘိရမမာနာ ဝိစရတိ။ သော စိန္တေသိ "သစေ အယံ အညသ္မိံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဘဝိဿတိ, မမ္ပိ မာရာပေတ့တ တေန သဒ္ဓိံ အဘိရမိဿတိ, အစ္စန္တံ မိတ္တဒုဗ္ဘိနီ ဧသာ, မယာ ဣဓ အဝသိတ့တ ခိပ္ပံ ပလာယိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ဂစ္ဆန္တော စ ပန တုစ္ဆဟတ္ထော အဂန္တ့တ ဧတိဿာ အာဘရဏဘဏ္ဍံ ဂဟေတ့တ ဂစ္ဆိဿာမီ"တိ စိန္တေတ့တ ဧကဒိဝသေ တံ အာဟ – "ဘဒ္ဒေ, မယံ ပဉ္ဇရေ ပက္ခိတ္တကုက္ကုဋာ ဝိယ နိစ္စံ ဃရေယေဝ ဟောမ, ဧကဒိဝသံ ဥယျာနကီဠံ ကရိဿာမာ"တိ။ သာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ့တ ခါဒနီယဘောဇနီယာဒိံ သဗ္ဗံ ပဋိယာဒေတ့တ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ နိသီဒိတ့တ ဥယျာနံ အဂမာသိ။ သော တတ္ထ တာယ သဒ္ဓိံ ကီဠန္တော "ဣဒါနိ မယ့ဟံ ပလာယိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ တာယ သဒ္ဓိံ ကိလေသရတိယာ ရမိတုကာမော ဝိယ ဧကံ ကဏဝီရဂစ္ဆန္တရံ ပဝိသိတ့တ တံ အာလိင်္ဂန္တော ဝိယ နိပ္ပီဠေတ့တ ဝိသညံ ကတ့တ ပာတေတ့တ သဗ္ဗာဘရဏာနိ ဩမုဉ္စိတ့တ တဿာယေဝ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဗန္ဓိတ့တ ဘဏ္ဍိကံ ခန္ဓေ ၄ပေတ့တ ဥယျာနဝတိံ လင်္ဃိတ့တ ပက္ကာမိ။

သာပိ ပဋိလဒ္ဓသညာ ဥဋ္ဌာယ ပရိစာရိကာနံ သန္တိကံ အာဂန္တ့တ "အယျပုတ္တော ကဟ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "န ဇာနာမ, အယျေ"တိ။ "မံ မတာတိ သညာယ ဘာယိတ့တ ပလာတော ဘဝိဿတီ"တိ အနတ္တမနာ ဟုတ့တ တတောယေဝ ဂေဟံ ဂန္တ့တ "မမ ပိယသာမိကဿ အဒိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယေဝ အလင်္ကတသယနေ န သယိဿာမီ"တိ ဘူမိယံ နိပဇ္ဇိ။ တတော ပဋ္ဌာယ မနာပံ သာဋကံ န နိဝာသေတိ, ဒွေဝ ဘတ္တာနိ န ဘုဉ္ဇတိ, ဂန္ဓမာလာဒီနိ န ပဋိသေဝတိ, "ယေန ကေနစိ ဥပာယေန အယျပုတ္တံ ပရိယေသိတ့တ ပက္ကောသာပေဿာမီ"တိ နဋေ ပက္ကောသာပေတ့တ သဟဿံ အဒာသိ။ "ကိံ ကရောမ, အယျေ"တိ ဝုတ္တေ "တုမ္ဟာကံ အဂမနဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထိ, တုမ္ဟေ ကာမနိဂမရာဇဓာနိယော စရန္တာ သမဇ္ဇံ ကတ့တ သမဇ္ဇမဏ္ဍလေ ပဌမမေဝ ဣမံ ဂီတံ ကာယေယျာထာ"တိ နဋေ သိက္ခာပေန္တီ ပဌမံ ကာထံ ဝတ့တ "တုမ္ဟေဟိ ဣမသ္မိံ ဂီတကေ ဂီတေ သစေ အယျပုတ္တော တသ္မိံ ပရိသန္တရေ ဘဝိဿတိ, တုမ္ဟေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေဿတိ, အထဿ မမ အရောဂဘာဝံ ကထေတ့တ တံ အာဒါယ အာဂစ္ဆေယျာထ, နော စေ အာဂစ္ဆတိ, သာသနံ ပေသေယျာထာ"တိ ပရိဗ္ဗယံ ဒတ့တ နဋေ ဥယျောဇေသိ။ တေ ဗာရာဏာသိတော နိက္ခမိတ့တ တတ္ထ တတ္ထ

သမဖ္ဖံ ကရောန္တာ ကေံ ပစ္စန္တကမကံ အဂမိံသု။ သောပိ စောရော ပလာယိတ္ဝာ တတ္ထ ဝသတိ။ တေ တတ္ထ သမဇ္ဇံ ကရောန္တာ ပဌမမေဝ ဣမံ ဂီတကံ ကယိံသု –

၆၉. ''ယံ တံ ဝသန္တသမယေ၊ ကဏဝေရေသု ဘာဏုသု။
သာမံ ဗာဟာယ ပီဠေသိ၊ သာ တံ အာရောဂျမဗ္ရဝီ''တိ။

တတ္ထ **ကဏဝေရေသူ**တိ ကရဝီရေသု။ **ဘာဏုသူ**တိ ရတ္တဝဏ္ဏာနံ ပုပ္ဖာနံ ပဘာယ သမ္ပန္နေသု။ **သာမ**န္တိ ဧဝံ နာမိကံ။ **ပီဠေသီ**တိ ကိလေသရတိယာ ရမိတုကာမော ဝိယ အာလိင်္ဂန္တော ပီဠေသိ။ **သာ တ**န္တိ သာ သာမာ အရောဂါ, တဝံ ပန ''သာ မတာ''တိ သညာယ ဘီတော ပလာယသိ, သာ အတ္တနော အာရောဂျံ **အဗ္ရဝိ** ကထေသိ, အာရောစေသီတိ အတ္ထော။

စောရော တံ သုတ္ဝာ နဋ္ဋံ ဥပသင်္ကမိတ္ဝာ ''တ္ဝံ 'သာမာ ဇီဝတီ'တိ ဝဒသိ, အဟံ ပန န သဒ္ဒဟာမီ''တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၀. ''အမ္ဗော န ကိရ သဒ္ဓေယျံ၊ ယံ ဝါတော ပဗ္ဗတံ ဝဟေ။
ပဗ္ဗတဉ္စေ ဝဟေ ဝါတော၊ သဗ္ဗမ္ပိ ပထဝိံ ဝဟေ။
ယတ္ထ သာမာ ကာလကတာ၊ သာ မံ အာရောဂျမဗ္ရဝီ''တိ။

တဿတ္ထော – အမ္ဘော နဋ္ဋ, ဣဒံ ကိရ န သဒ္ဒဟေယျံ န သဒ္ဒဟိတဗ္ဗံ။ ယံ ဝါတော တိဏပဏ္ဏာနိ ဝိယ ပဗ္ဗတံ ဝဟေယျ, သစေပိ သော ပဗ္ဗတံ ဝဟေယျ, သဗ္ဗမ္ပိ ပထဝိံ ဝဟေယျ, ယထာ စေတံ အသဒ္ဒဟေယျံ, တထာ ဣဒန္တိ။ **ယတ္ထ သာမာ ကာလကတာ** တိ ယာ နာမ သာမာ ကာလကတာ, **သာ မံ အာရောဂျံ အဗ္ရဝီ** တိ ကိံကာရဏာ သဒ္ဒဟေယျံ။ မတာ နာမ န ကဿစိ သာသနံ ပေသေန္တီတိ။

တဿ ဝစနံ သုတ္ဝာ နဋ္ဋော တတိယံ ကထမာဟ –

၇၁. ''န စေဝ သာ ကာလကတာ၊ န စ သာ အညမိစ္ဆတိ။
ဧကဘတ္တိကိနီ သာမာ၊ တမေဝ အဘိကင်္ခတီ''တိ။

တတ္ထ **တမေဝ အဘိကင်္ခတီ** တိ အညံ ပုရိသံ န ဣစ္ဆတိ, တညေဝ ကင်္ခတိ ဣစ္ဆတိ ပတ္ထေတီတိ။

တံ သုတ္ဝာ စောရော ''သာ ဇီဝတု ဝါ မာ ဝါ, န တာယ မယှံ အတ္ထော''တိ ဝတ္ဝာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၇၂. ''အသန္ထုတံ မံ စိရသန္ထုတေန၊ နိမီနိ သာမာ အဓုဝံ ဓုဝေန။
မယာပိ သာမာ နိမိနေယျ အညံ၊ ဣတော အဟံ ဒူရတရံ ဂမိဿ''န္တိ။

တတ္ထ **အသန္ထုတ** န္တိ အကတသံသဂ္ဂံ။ **စိရသန္ထုတေနာ** တိ စိရကတသံသဂ္ဂေန။ **နိမီနီ**တိ ပရိဝတ္တေသိ။ **အဓုဝံ ဓုဝေနာ**တိ မံ အဓုဝံ တေန ဓုဝသာမိကေန ပရိဝတ္တေတုံ နဂရဂုတ္တိကဿ သဟဿံ ဒတ္ဝာ မံ ဂဏှာဟီတိ အတ္ထော။ **မယာပိ သာမာ နိမိနေယျ အည** န္တိ သာမာ မယာပိ အညံ သာမိကံ ပရိဝတ္တေတ္ဝာ ဂဏှေယျ။ **ဣတော အဟံ ဒူရတရံ ဂမိဿ**န္တိ ယတ္ထ န သက္ကာ တဿာ သာသနံ ဝါ ပဝတ္တိံ ဝါ သောတုံ, တာဒိသံ ဒူရတရံ ဌာနံ ဂမိဿံ, တသ္မာ မမ ဣတော အညတ္ထ ဂတဘာဝံ တဿာ အာရောစေထာတိ ဝတ္ဝာ တေသံ ပဿန္တာနညေဝ ကဋ္ဌဿ ကစ္ဆံ ဗန္ဓိတ္ဝာ ဝေဂေန ပလာယိ။

နဋ္ဋာ ဂန္တ္ဝာ တေန ကတကိရိယံ တဿာ ကထယိံသု။ သာ ဝိပ္ပဋိသာရိနီ ဟုတ္ဝာ အတ္တနော ပကတိယာ ဧဝ ဝီတိနာမေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တအာ သေဋ္ဌိပုတ္တော အယံ ဘိက္ခု အဟောသိ, သာမာ ပုရာဏဒုတိယိကာ, စောရော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကဏဝေရဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၁၉] ၉. တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိယံ နိသ္သာယ ဗဒရိကာရာမေ ဝိဟရန္တော ရာဟုလတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **တိပလ္လတ္ထဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၁၆) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ရာဟုလော သိက္ခာကာမော ကုက္ကုစ္စကော ဩဝါဒက္ခမော”တိ။ တသ္သာယသ္မတော ဂုဏကထာယ သမုဋ္ဌာပိတာယ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ရာဟုလော သိက္ခာကာမော ကုက္ကုစ္စကော ဩဝါဒက္ခမော ယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ နိက္ခမ္မ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနကီဠံ ကီဠန္တော ရမဏီယေ ဝနသဏ္ဍေ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ အညတရံ ပစ္စန္တဂါမကံ အဂမာသိ။ တတ္ထ နံ မနုသ္သာ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တာ အညတရသ္မိံ အရညေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ပစ္စယေဟိ ဥပဋ္ဌဟန္တာ တသာပေသုံ။ တဒါ တသ္မိံ ဂါမကေ ဧကော သာကုဏိကော ဧကံ ဒီပကတိတ္တိရံ ဂဟေတွာ သုဋ္ဌု သိက္ခာပေတွာ ပဉ္ဇရေ ပက္ခိပိတွာ ပဋိဇဂ္ဂတိ။ သော တံ အရညံ နေတွာ တသ္သ သဒ္ဒေန အာဂတာဂတေ တိတ္တိရေ ဂဟေတွာ ဝိက္ကိဏိတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တိတ္တိရော “မံ ဧကံ နိသ္သာယ ဗဟူ မမ ဉာတကာ နသ္သန္တိ, မယှမေတံ ပါပ”န္တိ နိသ္သဒ္ဒော အဟောသိ။ သော တသ္သ နိသ္သဒ္ဒဘာဝံ ဉတွာ ဝေဠုပေသိကာယ နံ သီသေ ပဟရတိ။ တိတ္တိရော ဒုက္ခာတုရတာယ သဒ္ဒံ ကရောတိ။ ဧဝံ သော သာကုဏိကော တံ နိသ္သာယ တိတ္တိရေ ဂဟေတွာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။

အထ သော တိတ္တိရော စိန္တေသိ “ဣမေ မရန္တူတိ မယှံ စေတနာ နတ္ထိ, ပဋိစ္စကမ္မံ ပန မံ ဖုသတိ, မယိ သဒ္ဒံ အကရောန္တေ ဧတေ နာဂစ္ဆန္တိ, ကရောန္တေယေဝ အာဂစ္ဆန္တိ, အာဂတာဂတေ အယံ ဂဟေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတိ, အတ္ထိ နု ခေါ ဧတ္ထ မယှံ ပါပံ, နတ္ထီ”တိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ “ကော နု ခေါ မေ ဣမံ ကင်္ခံ ဆိန္ဒေယျာ”တိ တထာရူပံ ပဏ္ဍိတံ ဥပဓာရေန္တော စရတိ။ အထေကဒိဝသံ သော သာကုဏိကော ဗဟူ တိတ္တိရေ ဂဟေတွာ ပစ္ဆိံ ပူရေတွာ “ပါနီယံ ပိဝိသ္သာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တသ္သ အသ္သမံ ဂန္တွာ တံ ပဉ္ဇရံ ဗောဓိသတ္တသ္သ သန္တိကေ ဌပေတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဝါလုကာတလေ နိပန္နော နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ တိတ္တိရော တသ္သ နိဒ္ဒောက္ကန္တဘာဝံ ဉတွာ “မမ ကင်္ခံ ဣမံ တာပသံ ပုစ္ဆိသ္သာမိ, ဇာနန္တော မေ ကထေသ္သတီ”တိ ပဉ္ဇရေ နိသိန္နောယေဝ တံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇၃. “သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမိ, လဘာမိ စေဝ ဘုဉ္ဇိတုံ။
ပရိပန္ထေ စ တိဋ္ဌာမိ, ကာ နု ဘန္တေ ဂတီ မမာ”တိ။

တတ္ထ **သုသုခံ ဝတ ဇီဝါမီ**တိ အဟံ, ဘန္တေ, ဣမံ သာကုဏိကံ နိသ္သာယ သုဋ္ဌု သုခံ ဇီဝါမိ။ **လဘာမီ**တိ ယထာရုစိတံ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ လဘာမိ။ **ပရိပန္ထေ စ တိဋ္ဌာမီ**တိ အပိစ ခေါ ယတ္ထ မမ ဉာတကာ မမ သဒ္ဒေန အာဂတာဂတာ ဝိနသ္သန္တိ, တသ္မိံ ပရိပန္ထေ တိဋ္ဌာမိ။ **ကာ နု, ဘန္တေ, ဂတီ မမာ**တိ ကာ နု ခေါ, ဘန္တေ, မမ ဂတိ, ကာ နိပ္ဖတ္တိ ဘဝိသ္သတီတိ ပုစ္ဆိ။

တသ္သ ပဉှံ ဝိသ္သဇ္ဇေန္တော ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၇၄. “မနော စေ တေ နပ္ပဏမတိ, ပက္ခိ ပါပသ္သ ကမ္မုနော။
အဗျာဝဋသ္သ ဘဒ္ရသ္သ, န ပါပမုပလိမ္ပတီ”တိ။

တတ္ထ **ဟာပသ္သု ကမ္မုနော** တိ ယဒိ တဝ မနော ဟာပကမ္မသ္သတ္ထာယ န ပဏမတိ, ဟာပကရဏော တန္နိန္နော တပ္ပောဏော တပ္ပဗ္ဘာရော န ဟောတိ။ **အဗ္ဘာဝဋ္ဋသ္သာ** တိ ဧဝံ သန္တေ ဟာပကမ္မကရဏတ္ထာယ အဗ္ဘာဝဋ္ဋသ္သ ဉသ္သ သုက္ကံ အနာပန္နသ္သ တဝ ဘဒ္ဒသ္သ သုဒ္ဓသ္သေဝ သတော ဟာပံ န ဥပလိမ္ပတိ န အလ္လီယတီတိ။

တံ သုတ္ဝာ တိတ္တိရော တတိယံ ကထမာဟ –

၇၅. "ဉာတကော နော နိသိန္နောတိ၊ ဗဟု အာဂစ္ဆတေ ဇနော။
ပဋိစ္စကမ္မံ ဖုသတိ၊ တသ္မိံ မေ သင္ကတေ မနော"တိ။

တသ္သတ္ထော – ဘန္တေ, သစာဟံ သဒ္ဒံ န ကရေယျံ, အယံ တိတ္တိရဇနော န အာဂစ္ဆေယျ, မယိ ပန သဒ္ဒံ ကရောန္တေ "ဉာတကော နော နိသိန္နော"တိ အယံ ဗဟု ဇနော အာဂစ္ဆတိ , တံ အာဂတာဂတံ လုဒ္ဒော ဂဟေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ဟာပေန္တော မံ ပဋိစ္စ နိသ္သာယ ဧတံ ဟဏာတိပာတကမ္မံ ဖုသတိ ပဋိလဘတိ ဝိန္ဒတိ , တသ္မိံ မံ ပဋိစ္စ ကတေ ဟာပေ မမ နု ခော ဧတံ ဟာပန္တိ ဧဝံ မေ မနော သင္ကတေ ပရိသင္ကတိ ကုက္ကုစ္စံ အာပဇ္ဇတီတိ။

တံ သုတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၇၆. "န ပဋိစ္စကမ္မံ ဖုသတိ၊ မနော စေ နပ္ပဒုသ္သတိ။
အပ္ပောသ္သုက္ကသ္သ ဘဒ္ဒသ္သ၊ န ဟာပမုပလိမ္ပတီ"တိ။

တသ္သတ္ထော – ယဒိ တဝ ဟာပကိရိယာယ မနော န ပဒုသ္သတိ, တန္နိန္နော တပ္ပောနော တပ္ပဗ္ဘာရော န ဟောတိ, ဧဝံ သန္တေ လုဒ္ဒေန အာယသ္မန္တံ ပဋိစ္စ ကတမ္ပိ ဟာပကမ္မံ တံ န ဖုသတိ န အလ္လီယတိ, ဟာပကိရိယာယ ဟိ အပ္ပောသ္သုက္ကသ္သ နိရာလယသ္သ ဘဒ္ဒသ္သ ပရိသုဒ္ဓသ္သေဝ သတော တဝ ဟဏာတိပာတစေတနာယ အဘာဝတ တံ ဟာပံ န ဥပလိမ္ပတိ, တဝ စိတ္တံ န အလ္လီယတီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော တိတ္တိရံ သညာပေသိ, သောပိ တံ နိသ္သာယ နိက္ကုက္ကုစ္စော အဟောသိ။ လုဒ္ဒော ပဗုဒ္ဓေ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပဥ္စရံ အာဒာယ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ က္ကမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ တိတ္တိရော ရာဟုလော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

တိတ္တိရဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၂၀] ၁၀. သုစ္စဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုစ္စဇံ ဝတ နစ္စဇီ တိ က္ကဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ "ကမကေ ဥဒ္ဓာရံ သာဓေဿာမီ"တိ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သာဓေတွာ ဓနံ အာဟရိတွာ "ပစ္ဆာ နေသ္သာမီ"တိ ဧကသ္မိံ ကုလေ ဌပေတွာ ပုန သာဝတ္ထိံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ပဗ္ဗတံ အဒ္ဒသ။ အထ နံ ဘရိယာ အာဟ "သစေ, သာမိ, အယံ ပဗ္ဗတော သုဝဏ္ဏမယော ဘဝေယျ, ဒဒေယျာသိ ပန မေ ကိဥ္စိ"တိ။ "ကာသိ တွံ, န ကိဥ္စိ ဒသ္သာမီ"တိ။ သာ "ယာဝ ထဒ္ဓဟဒယော ဝတာယံ, ပဗ္ဗတေ သုဝဏ္ဏမယေ ဇာတေပိ မယှံ ကိဥ္စိ န ဒသ္သတီ"တိ အနတ္တမနာ အဟောသိ။ တေ ဇေတဝနသမီပံ အာဂန္တွာ "ဟာနီယံ ပိဝိဿာမာ"တိ ဝိဟာရံ ပဝိသိတွာ ဟာနီယံ ပိဝိံသု။ သတ္ထာပိ ပစ္စူသကာလေယေဝ တေသံ သောတာပတ္တိဖလသ္သ ဥပနိသ္သယံ ဒိသွာ အာဂမနံ ဩလောကယမာနော ဂန္ဓကုဋိပရိဝေဏေ နိသီဒိ ဆဗ္ဗဏ္ဏရသ္မိယော ဝိဿဇ္ဇေန္တော။ တေပိ ဟာနီယံ ပိဝိတွာ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ကဟံ ဂတာတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အမှာကံ ကမကေ ဥဒ္ဓာရံ သာဓနတ္ထာယ, ဘန္တေ"တိ။ "ကိံ, ဥပာသိကေ တဝ သာမိကော တုယှံ ဟိတံ ပဋိကင်္ခတိ, ဥပကာရံ တေ ကရောတီ"တိ။ ဘန္တေ, အဟံ က္ကမသ္မိံ သသိနေဟာ, အယံ ပန မယိ နိသ္သိနေဟော, အဇ္ဇ မယာ ပဗ္ဗတံ ဒိသွာ "သစာယံ ပဗ္ဗတော သုဝဏ္ဏမယော အသ္သ, ကိဥ္စိ မေ ဒဒေယျာသီ"တိ ဝုတ္တော "ကာသိ တွံ, န ကိဥ္စိ ဒသ္သာမီ"တိ အာဟ,

ဧဝံ ထဒ္ဓဟဒယော အယန္တိ။ ''ဥပာသိကေ, ဧဝံ နာမေသ ဝဒတိ, ယဿ ပန တဝ ဂုဏံ သရတိ, တဿ သဗ္ဗိဿရိယံ တေ ဒေတီ''တိ ဝတွာ ''ကထေထ, ဘန္တေ''တိ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ သဗ္ဗကိစ္စကာရကော အမစ္စော အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပုတ္တံ ဥပရာဇာနံ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ''အယံ မမ အန္တေပုရေ ဒုဗ္ဘေယျာ''တိ တံ ပက္កោသာပေတွာ ''တာတ, ယာဝတာဟံ ဇီဝါမိ, တာဝ နဂရေ ဝသိတုံ န လစ္ဆသိ, အညတ္ထ ဝသိတွာ မမ ဓစ္စယေန ရဇ္ဇံ ကာရေဟီ''တိ အာဟ။ သော ''သာဓူ''တိ ပိတရံ ဝန္ဒိတွာ ဓေဋ္ဌဘရိယာယ သဒ္ဓိံ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ ယာပေန္တော ဝသိ။ အပရဘာဂေ ရာဇာ ကာလမကာသိ။ ဥပရာဇာ နက္ခတ္တံ ဩလောကေန္တော တဿ ကာလကတဘာဝံ ဉတွာ ဗာရာဏသိံ အာဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ပဗ္ဗတံ အဒ္ဒသ။ အထ နံ ဘရိယာ အာဟ ''သစေ, ဒေဝ, အယံ ပဗ္ဗတော သုဝဏ္ဏမယော အဿ, ဒဒေယျာသိ မေ ကိဉ္စီ''တိ။ ''ကာသိ တွံ, န ကိဉ္စိ ဒဿာမီ''တိ။ သာ ''အဟံ ဣမဿ သိနေဟံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တီ အရညံ ပဝိသိံ, အယဉ္စ ဧဝံ ဝဒတိ, အတိဝိယ ထဒ္ဓဟဒယော , ရာဇာ ဟုတွာပိ ဧသ မယှံ ကိံ ကလျာဏံ ကရိဿတီ''တိ အနတ္တမနာ အဟောသိ။ သော အာဂန္တွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌိတော တံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနေ ဌပေသိ , ဣဒံ ယသမတ္တကမေဝ အဒါသိ။ ဥတ္တရိ ပန သက္ကာရသမ္မာနော နတ္ထိ, တဿာ အတ္ထိဘာဝမ္ပိ န ဇာနာတိ။

ဗောဓိသတ္တော ''အယံ ဒေဝီ ဣမဿ ရညော ဥပကာရိကာ ဒုက္ခံ အဂဏေတွာ အရညဝါသံ ဝသိ။ အယံ ပနေတံ အဂဏေတွာ အညာဟိ သဒ္ဓိံ အဘိရမန္တော ဝိစရတိ, ယထာ ဧသာ သဗ္ဗိဿရိယံ လဘတိ, တထာ ကရိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဧကဒိဝသံ တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''မဟာဒေဝိ မယံ တုမှာကံ သန္တိကာ ပိဏ္ဍပါတမတ္တမ္ပိ န လဘာမ, ကသ္မာ အမှေ ပမဇ္ဇိတ္ထ, အတိဝိယ ထဒ္ဓဟဒယာ အတ္ထာ''တိ အာဟ။ ''တာတ, သစာဟံ အတ္တနာ လဘေယျံ, တုယှမ္ပိ ဒဒေယျံ, အလဘမာနာ ပန ကိံ ဒဿာမိ, ရာဇာပိ မယှံ ဣဒါနိ ကိံ နာမ ဒဿတိ, သော အန္တရာမဂ္ဂေ 'ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗတေ သုဝဏ္ဏမယေ ဇာတေ မယှံ ကိဉ္စိ ဒဿသီ'တိ ဝုတ္တော 'ကာသိ တွံ, န ကိဉ္စိ ဒဿာမီ'တိ အာဟ, သုပရိစ္စဇမ္ပိ န ပရိစ္စဇီ''တိ။ ''ကိံ ပန ရညော သန္တိကေ ဣမံ ကထံ ကထေတုံ သက္ခိဿထာ''တိ? ''သက္ခိဿာမိ, တာတာ''တိ။ ''တေန ဟိ အဟံ ရညော သန္တိကေ ဌိတော ပုစ္ဆိဿာမိ, တုမှေ ဟ ကထေယျာထာ''တိ။ ''သာဓု, တာတာ''တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝိယာ ရညော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဌိတကာလေ အာဟ ''နနု, အယျေ, မယံ တုမှာကံ သန္တိကာ ကိဉ္စိ န လဘာမာ''တိ? ''တာတ, အဟံ လဘမာနာ တုယှံ ဒဒေယျံ, အဟမေဝ ကိဉ္စိ န လဘာမိ, အလဘမာနာ တုယှံ ကိံ ဒဿာမိ, ရာဇာပိ ဣဒါနိ မယှံ ကိံ နာမ ဒဿတိ, သော အရညတော အာဂမနကာလေ ဧကံ ပဗ္ဗတံ ဒိသွာ 'သစာယံ ပဗ္ဗတော သုဝဏ္ဏမယော အဿ, ကိဉ္စိ မေ ဒဒေယျာသီ'တိ ဝုတ္တော 'ကာသိ တွံ, န ကိဉ္စိ ဒဿာမီ'တိ ဝဒတိ, သုပရိစ္စဇမ္ပိ န ပရိစ္စဇီ''တိ ဧတမတ္ထံ ဒီပေန္တီ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁. ''သုစ္စဇံ ဝတ နစ္စဇိ, ဝါစာယ အဒဒံ ဂိရိံ။
ကိဉှိ တဿစဇန္တဿ, ဝါစာယ အဒဒ ပဗ္ဗတ''န္တိ။

တတ္ထ **သုစ္စဇံ ဝတာ** တိ သုခေန စဇိတုံ သက္ကုဏေယျမ္ပိ န စဇိ။ **အဒဒ**န္တိ ဝဇနမတ္တေနာပိ ပဗ္ဗတံ အဒဒမာနော။ **ကိဉှိ တဿစဇန္တဿာ** တိ တဿ နာမေတဿ မယာ ယာစိတဿ န စဇန္တဿ ကိဉှိ စဇေယျ။ **တဝါစာယ အဒဒ ပဗ္ဗတ**န္တိ သစာယံ မယာ ယာစိတော မမ ဝစနေန သုဝဏ္ဏမယမ္ပိ ဟောန္တံ တံ ပဗ္ဗတံ ဝါစာယ အဒဒ, ဝစနမတ္တေန အဒဿာတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၂. ''ယဉှိ ကယိရာ တဉှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ''တိ။

တဿတ္ထော – ယဒေဝ ဟိ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော ကာယေန ကရေယျ, တံ ဝါစာယ ဝဒေယျ။ ယံ န ကယိရာ, န တံ ဝဒေယျ, အတုကာမောဝ ဒမ္မီတိ ဝဒေယျ, န အဒာတုကာမောတိ အဓိပ္ပါယော။ ကိံကာရဏာ? ယော ဟိ ''ဒဿာမီ''တိ ဝတွာပိ ပစ္ဆာ န ဒဒာတိ, တံ အကရောန္တံ ကေဝလံ မုသာ ဘာသမာနံ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။ အယံ ''ဒဿ

သာမီ''တိ ဝစနမတ္တမေဝ ဘာသတိ, န ပန ဒေတိ, ယဥ္စဟိ ခေါ ပန အဒိန္နမ္ပိ ဝစနမတ္တေနေဝ ဒိန္နံ ဟောတိ, တံ ပုရေတရ မေဝ လဒ္ဓံ နာမ ဘဝိဿတီတိ ဇာနံ တဿ မုသာဝါဒိဘာဝံ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ, ဗာလာ ပန ဝစနမတ္တေနေဝ တုဿန္တီတိ။

တံ သုတွာ ဒေဝီ ရညော အဥ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၇၉. ''ရာဇပုတ္တ နမော တျတ္ထု၊ သစ္စေ ဓမ္မေ ဌိတော စသိ။
ယဿ တေ ဗျသနံ ပတ္တော၊ သစ္စသ္မိံ ရမတေ မနော''တိ။

တတ္ထ **သစ္စေ ဓမ္မေ** တိ ဝစီသစ္စေ စ သဘာဝဓမ္မေ စ။ **ဗျသနံ ပတ္တော** တိ ယဿ တဝ ရဇ္ဇာ ပဗ္ဗာဇနီယသင်္ခာတံ ဗျသနံ ပတ္တောပိ မနော သစ္စသ္မိံယေဝ ရမတိ။

ဇာံ ရညော ဂုဏကထံ ကထယမာနာယ ဒေဝိယာ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဂုဏကထံ ကထေန္တော စ တုတ္ထံ ကထမာဟ –

၈၀. ''ယာ ဒလိဒ္ဒီ ဒလိဒ္ဒဿ၊ အဍ္ဎာ အဍ္ဎဿ ကိတ္တိမ။
သာ ဟိဿ ပရမာ ဘရိယာ၊ သဟိရညဿ ဣတ္ထိယော''တိ။

တတ္ထ **ကိတ္တိမာ**တိ ကိတ္တိသမ္ပန္နာတိ အတ္ထော။ **သာ ဟိဿ ပရမာ** တိ ယာ ဒလိဒ္ဒဿ သာမိကဿ ဒလိဒ္ဒကာလေ သယမ္ပိ ဒလိဒ္ဒီ ဟုတွာ တံ န ပရိစ္စဇတိ။ **အဍ္ဎဿာ** တိ အဍ္ဎကာလေ အဍ္ဎာ ဟုတွာ သာမိကမေဝ အနုဝတ္တတိ, သမာနသုခဒုက္ခာဝ ဟောတိ, သာ ဟိ တဿ ပရမာ ဥတ္တမာ ဘရိယာ နာမ။ **သဟိရညဿ** ပန ဣဿရိယေ ဌိတဿ ဣတ္ထိယော နာမ ဟောန္တိယေဝ, အနစ္ဆရိယမေဝ တေန္တိ။

ဝတွာ ပန ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ''အယံ, မဟာရာဇ, တုမှာကံ ဒုက္ခိတကာလေ အရညေ သမာနဒုက္ခာ ဟုတွာ ဝသိ, ဣမိဿာ သမ္မာနံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဒေဝိယာ ဂုဏံ ကထေသိ။ ရာဇာ တဿ ဝစနေန ဒေဝိယာ ဂုဏံ သရိတွာ ''ပဏ္ဍိတ, တဝ ကထာယာဟံ ဒေဝိယာ ဂုဏံ အနုဿရိ''န္တိ ဝတွာ တဿာ သဗ္ဗိဿရိယမဒာသိ။ ''တယာဟံ ဒေဝိယာ ဂုဏံ သရာပိတော''တိ ဗောဓိသတ္တဿပိ မဟန္တံ သက္ကာရံ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥဘော ဇယမ္ပတိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အယံ ကုဋုမ္ဗိကော အဟောသိ, ဒေဝီ အယံ ဥပာသိကာ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သုစ္စဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ပုစိမန္ဒဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. ကုဋိဒူသကဝဂ္ဂေါ

[၃၂၁] ၁. ကုဋိဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ

မနုဿဿေဝ **တေ သီသ**န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာကဿပတ္ထေရဿ ပဏ္ဏသာလ ဈာပကံ ဒဟရဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတံ။ တဒါ ကိရ ထေရော ရာဇဂဟံ နိဿာယ အရ ညကုဋိယံ ဝိဟရတိ, တဿ ဒွေ ဒဟရာ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောန္တိ၊ တေသု ဧကော ထေရဿ ဥပကာရကော, ဧကော ဒုဗ္ဗ စော ဣတရေန ကတံ အတ္တနာ ကတသဒိသံ ကရောတိ။ တေန မုခောဒကာဒီသု ဥပဋ္ဌာပိတေသု ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, ဥဒကံ ဥပိတံ, မုခံ ဓောဝထာ''တိအာဒီနိ ဝဒတိ။ တေန ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ ထေရဿ ပရိဝေ

ဏော သမ္မဇ္ဇေ ထေရဿ နိက္ခမနဝေလာယ ဣတော စိတော စ ပဟရန္တော သကလပရိဝေဏံ အတ္တနာ သမ္မဇ္ဇိ ဝိယ က
ရောတိ။ ဝတ္တသမ္ပန္နော စိန္တေသိ “အယံ ဒုဗ္ဗစော မယာ ကတံ အတ္တနာ ကတသဒိသံ ကရောတိ, ဇေတဿ သဌကမ္မံ
ပါကဋံ ကရိဿာမီ”တိ။

တသ္မိံ အန္တောဂါမေ ဘုတွာ အာဂန္တွာ နိဒ္ဒာယန္တေယေဝ နှာနောဒကံ တာပေတွာ ပိဋ္ဌိကောဋ္ဌကေ ဌပေတွာ
တ အညံ အဍ္ဎနာဠိမတ္တံ ဥဒကံ ဥဒ္ဓနေ ဌပေသိ။ ဣတရော ပဗုဇ္ဈိတွာဝ ဂန္တွာ ဥသုမံ ဥဋ္ဌဟန္တံ ဒိသွာ “ဥဒကံ
တာပေတွာ ကောဋ္ဌကေ ဌပိတံ ဘဝိဿတီ”တိ ထေရဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ, နှာနကောဋ္ဌကေ ဥဒ
ကံ ဌပိတံ, နှာယထာ”တိ အာဟ။ ထေရော ‘နှာယိဿာမီ’တိ တေန သဒ္ဓိံယေဝ အာဂန္တွာ ကောဋ္ဌကေ ဥဒကံ အ
ဒိသွာ “ကဟံ ဥဒက”န္တိ ပုစ္ဆိ။ သော ဝေဂေန အဂ္ဂိသာလံ ဂန္တွာ တုစ္ဆဘာဇနေ ဥဠုင်္ကံ ဩတာရေသိ, ဥဠုင်္ကော
တုစ္ဆဘာဇနဿ တလေ ပဋိဟတော “တတာ”တိ သဒ္ဒမကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ “ဥဠုင်္ကသဒ္ဒကော”တွေ
ဝေဝ နာမံ ဇာတံ။

တသ္မိံ ခဏေ ဣတရော ပိဋ္ဌိကောဋ္ဌကတော ဥဒကံ အာဟရိတွာ “နှာယထ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ထေရော နှာ
တွာ အာဝဇ္ဇေန္တော ဥဠုင်္ကသဒ္ဒကဿ ဒုဗ္ဗစဘာဝံ ဉတွာ တံ သာယံ ထေရုပဋ္ဌာနံ အာဂတံ ဩဝဒိ “အာဝုသော,
သမဏေန နာမ အတ္တနာ ကတမေဝ ‘ကတံ မေ’တိ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ, အညထာ သမ္ပဇာနမုသာဝါဒော ဟောတိ, ဣတော ပဋ္ဌာ
ဌာယ ဧဝရူပံ မာ အကာသီ”တိ။ သော ထေရဿ ကုဇ္ဈိတွာ ပုနဒိဝသေ ထေရေန သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ ကမံ န ပါဝိသိ။ ထေ
ရော ဣတရေနေဝ သဒ္ဓိံ ပါဝိသိ။ ဥဠုင်္ကသဒ္ဒကောပိ ထေရဿ ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဂန္တွာ “ဘန္တေ, ထေရော ကဟ”န္
တိ ဝုတ္တေ “အဖာသုကေန ဝိဟာရေယေဝ နိသိန္နော”တိ ဝတွာ “ကိံ, ဘန္တေ, လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေ “ဣဒဉ္စိဒဉ္
စ ဒေထာ”တိ ဂဟေတွာ အတ္တနော ရုစိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဝိဟာရံ အဂမာသိ။

ပုနဒိဝသေ ထေရော တံ ကုလံ ဂန္တွာ နိသီဒိ။ မနုဿေဟိ “ကိံ, ဘန္တေ, အယျဿ အဖာသုကံ, ဟိယျော ကိ
ရတ္ထ ဝိဟာရေယေဝ နိသိန္နာ, အသုကဒဟရဿ ဟတ္ထေ အာဟာရံ ပေသယိမှ, ပရိဘုတ္တော အယျေနာ”တိ ဝု
တ္တေ ထေရော တုဏှီဘူတောဝ ဘတ္တကိစ္စံ ကတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သာယံ ထေရုပဋ္ဌာနကာလေ အာဂတံ အာမန္
တေတွာ “အာဝုသော, အသုကကာမေ နာမ အသုကကုလေ ‘ထေရဿ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ’တိ ဝိညာပေတွာ ကိရ
တေ ဘုတ္တ”န္တိ ဝတွာ “ဝိညတ္တိ နာမ န ဝဋ္ဋတိ, မာ ပုန ဧဝရူပံ အနာစာရံ စရာ”တိ အာဟ။ သော တွေကေန ထေ
ရေ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ “အယံ ဟိယျောပိ ဥဒကမတ္တံ နိဿာယ မယာ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရိ, ဣဒာနိ ပနဿ ဥပဋ္ဌ
ဌာကာနံ ဂေဟေ မယာ ဘတ္တမုဋ္ဌိ ဘုတ္တာတိ အသဟန္တော ပုန ကလဟံ ကရောတိ, ဇာနိဿာမိဿ ကတ္တဗ္ဗယု
တ္တက”န္တိ ပုနဒိဝသေ ထေရေ ပိဏ္ဍာယ ပဝိဋ္ဌေ မုဂ္ဂရံ ဂဟေတွာ ပရိဘောဂဘာဇနာနိ ဘိန္ဒိတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဈာ
ပေတွာ ပလာယိ။ သော ဇီဝမာနောဝ မနုဿပေတော ဟုတွာ သုဿိတွာ ကာလံ ကတွာ အဝီစိမဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္
တိ။ သော တေန ကတော အနာစာရော မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ပါကဋော ဇာတော။

အထေကစ္စေ ဘိက္ခူ ရာဇဂဟာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သဘာဂဋ္ဌာနေ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ သတ္ထု သန္တိ
ကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ကုတော အာဂတတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိ။
“ရာဇဂဟာ, ဘန္တေ”တိ။ “ကော တတ္ထ ဩဝါဒအာယကော အာစရိယော”တိ။ “မဟာကဿပတ္ထေရော, ဘန္
တေ”တိ။ “သုခံ, ဘိက္ခဝေ, ကဿပဿာ”တိ။ “အာမ, ဘန္တေ, ထေရဿ သုခံ, သဒ္ဓိဝိဟာရိကော ပနဿ ဩဝါ
ဒေ ဒိန္နေ ကုဇ္ဈိတွာ ထေရဿ ပဏ္ဏသာလံ ဈာပေတွာ ပလာယီ”တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ “ဘိက္ခဝေ, ကဿပဿ
သ ဧဝရူပေန ဗာလေန သဒ္ဓိံ စရဏတော ဧကစရိယာဝ သေယျော”တိ ဝတွာ ဣမံ ဓမ္မပဒေ ဂါထမာဟ –

“စရဉ္စေ နာဓိဂစ္ဆေယျ၊ သေယျံ သဒိသမတ္တနော။
ဧကစရိယံ ဒဠှံ ကယိရာ၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ”တိ။ (ဓ. ပ. ၆၁)။

ဣဒဉ္စ ပန ဝတွာ ပုန တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ သော ကုဋိဒူသကော, ပုဗ္ဗေပိ ကုဋိဒူ
သကောယေဝ, န စ ဣဒါနေဝ ဩဝါဒအာယကဿ ကုဇ္ဈတိ, ပုဗ္ဗေပိ ကုဇ္ဈိယေဝါ”တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီ
တံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သိင်္ဂိလသကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အတ္တနော မနာပံ အနောဝဒ္ဓကံ ကုလာဝကံ ကတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသတိ။ အထေကော မက္ကဋော ဝဿကာလေ အစ္ဆိန္နဓာရေ ဒေဝေ ဝဿန္တေ သီတပီဠိတော ဒန္တေ ခါဒန္တော ဗောဓိသတ္တဿ အဝိဒူရေ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ တထာ ကိလမန္တံ ဒိသွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၈၁. ''မနုဿဿေဝ တေ သီသံ, ဟတ္ထပါဒါ စ ဝါနရ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန, အဂါရံ တေ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။

တတ္ထ **ဝဏ္ဏေနာ** တိ ကာရဏေန။ **အဂါရန္တိ** တဝ နိဝါသဂေဟံ ကေန ကာရဏေန နတ္ထီတိ ပုစ္ဆိ။

တံ သုတွာ ဝါနရော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၈၂. ''မနုဿဿေဝ မေ သီသံ, ဟတ္ထပါဒါ စ သိင်္ဂိလ။
ယာဟု သေဋ္ဌာ မနုဿေသု, သာ မေ ပညာ န ဝိဇ္ဇတီ''တိ။

တတ္ထ **သိင်္ဂိလာ** တိ တံ သကုဏံ နာမေနာလပတိ။ **ယာဟု သေဋ္ဌာ မနုဿေသူ** တိ ယာ မနုဿေသု သေဋ္ဌာတိ ကထေန္တိ, သာ မမ ဝိစာရဏပညာ နတ္ထိ။ သီသဟတ္ထပါဒကာယဗလာနိ ဟိ လောကေ အပ္ပမာဏံ, ဝိစာရဏပညာဝ သေဋ္ဌာ, သာ မမ နတ္ထိ, တသ္မာ မေ အဂါရံ န ဝိဇ္ဇတီတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဣတရံ ဂါထာဒွယမာဟ –

၈၃. ''အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿ, လဟုစိတ္တဿ ဒုဗ္ဘိနော။
နိစ္စံ အဒ္ဓုဝသီလဿ, သုခဘာဝေါ န ဝိဇ္ဇတိ။

၈၄. ''သော ကရဿု အာနုဘာဝံ, ဝီတိဝတ္တဿု သီလိယံ။
သီတဝါတပရိတ္တာဏံ, ကရဿု ကုဋဝံ ကပီ''တိ။

တတ္ထ **အနဝဋ္ဌိတစိတ္တဿာ** တိ အပ္ပတိဋ္ဌိတစိတ္တဿ။ **ဒုဗ္ဘိနော** တိ မိတ္တဒုဗ္ဘိဿ။ **အဒ္ဓုဝသီလဿာ** တိ န သဗ္ဗကာလံ သီလရက္ခကဿ။ **သော ကရဿု အာနုဘာဝ** န္တိ သော တွံ သမ္မ မက္ကဋ ပညာယ ဥပ္ပာဒနတ္ထံ အာနုဘာဝံ ဗလံ ဥပာယံ ကရောဟိ။ **ဝီတိဝတ္တဿု သီလိယ** န္တိ အတ္တနော ဒုဿီလဘာဝသင်္ခါတံ သီလိယံ အတိက္ကမိတွာ သီလဝါ ဟောတိ။ **ကုဋဝံ ကပီ** တိ သီတဝါတဿ ပရိတ္တာဏသမတ္ထံ အတ္တနော ကုဋဝံ ကုလာဝကံ ဂေဟံ ဝသနာဂါရံ ကရောဟီတိ။

မက္ကဋော စိန္တေသိ ''အယံ တာဝ အတ္တနော အနောဝဿကဋ္ဌာနေ နိသိန္နဘာဝေန မံ ပရိဘာသတိ, န နိသီဒာပေဿာမိ နံ ဣမသ္မိံ ကုလာဝကေ''တိ။ တတော ဗောဓိသတ္တံ ဂဏှိတုကာမော ပက္ခန္ဒိ, ဗောဓိသတ္တော ဥပ္ပတိတွာ အညတ္ထ ဂတော။ မက္ကဋော ကုလာဝကံ ဝိဒ္ဓံသေတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မက္ကဋော ကုဋိဒူသကော အဟောသိ, သိင်္ဂိလသကုဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုဋိဒူသကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၂၂] ၂. ဒုဒ္ဒုဘဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုဒ္ဒုဘာယတိ ဘဒ္ဒန္တေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတိတ္ထိယေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တိတ္ထိယာ ကိရ ဇေတဝနဿ သမီပေ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ ကဏ္ဍကာပဿယေ သေယျံ ကပ္ပေန္တိ, ပဉ္စာတပံ တပေန္တိ, နာနပ္ပကာရံ မိစ္ဆာတပံ စရန္တိ။ အထ သမ္ဗဟုလာ ဘိက္ခူ သာဝတ္ထိယံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ဇေတဝနံ အာဂစ္ဆန္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ တေ ဒိသွာ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အတ္ထိ နု ခေါ, ဘန္တေ, အညတိတ္ထိယာနံ ဝတသမာဒါနေ

သာရော”တိ ပုစ္ဆိံသု။ သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, တေသံ ဝတသမာဒါနေ သာရော ဝါ ဝိသေသော ဝါ အတ္ထိ, တဉှိ နိဿံသိယမာနံ ဥပပရိက္ခိယမာနံ ဥက္ကာရဘူမိမဂ္ဂသဒိသံ သသကဿ ဒုဒ္ဒုဘာသဒိသံ ဟောတီ”တိ ဝတွာ “ဒုဒ္ဒုဘာသဒိသဘာဝမဿ မယံ န ဇာနာမ, ကထေထ နော, ဘန္တေ”တိ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အရညေ ပဋိဝသတိ။ တဒါ ပန ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒသမီပေ ဗေလုဝမိဿကတာလဝနံ ဟောတိ။ တတြေကော သသကော ဗေလုဝရုက္ခမူလေ ဧကဿ တာလဂစ္ဆဿ ဟေဋ္ဌာ ဝသတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂောစရံ အာဒာယ အာဂန္တွာ တာလပဏ္ဏဿ ဟေဋ္ဌာ နိပန္နော စိန္တေသိ “သစေ အယံ ပထဝီ သံဝဋ္ဋေယျ, ကဟံ နု ခော ဂမိဿာမီ”တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကံ ဗေလုဝပက္ကံ တာလပဏ္ဏဿ ဥပရိ ပတိ။ သော တဿ သဒ္ဒေန “အဒ္ဓာ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ ဥပ္ပတိတွာ ပစ္ဆတော အနောလောကေန္တောဝ ပလာယိ။ တံ မရဏဘယဘီတံ ဝေဂေန ပလာယန္တံ အညော သသကော ဒိသွာ ပုစ္ဆိ “ကိံ ဘော, အတိဝိယ ဘီတော ပလာယသီ”တိ။ “မာ ပုစ္ဆ, ဘော”တိ။ သော “ကိံ ဘော, ကိံ ဘော”တိ ပစ္ဆတော ဓာဝတေဝ။ ဣတရော နိဝတ္တိတွာ အနောလောကေန္တောဝ “ဧတ္ထ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ။ သောပိ တဿ ပစ္ဆတော ပလာယိ။ ဧဝံ တမညော အဒ္ဒသ, တမညောတိ ဧဝံ သသကသဟဿံ ဧကတော ဟုတွာ ပလာယိ။ တေ ဧကောပိ မိဂေ ဒိသွာ ဧကတော ဟုတွာ ပလာယိ။ ဧကော သူကရော, ဧကော ဂေါကဏ္ဏော, ဧကော မဟိံသော, ဧကော ဂဝယော, ဧကော ခဂ္ဂေါ, ဧကော ဗျဂ္ဃော, ဧကော သီဟော, ဧကော ဟတ္ထီ ဒိသွာ “ကိမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧတ္ထ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ ဝုတ္တေ ပလာယိ။ ဧဝံ အနုက္ကမေန ယောဇနမတ္တံ တိရစ္ဆာနဗလံ အဟောသိ။

တဒါ ဗောဓိသတ္တော တံ ဗလံ ပလာယန္တံ ဒိသွာ “ကိမေတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧတ္ထ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ သုတွာ စိန္တေသိ “ပထဝီသံဝဋ္ဋနံ နာမ န ကဒါစိ အတ္ထိ, အဒ္ဓာ ဧတေသံ ကိဉ္စိ ဒုဿုတံ ဘဝိဿတိ, မယိ ခော ပန ဥဿုက္ကံ အနာပဇ္ဇန္တေ သဗ္ဗေ နဿိဿန္တိ, ဇီဝိတံ နေသံ ဒဿာမီ”တိ သီဟဝေဂေန ပုရတော ပဗ္ဗတပါဒံ ဂန္တွာ တိက္ခတ္တုံ သီဟနာဒံ နဒိ။ တေ သီဟဘယတဇ္ဇိတာ နိဝတ္တိတွာ ပိဏ္ဍိတာ အဋ္ဌံသု။ သီဟော တေသံ အန္တရံ ပဝိသိတွာ “ကိမတ္ထံ ပလာယထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ။ “ကေန သံဝဋ္ဋမာနာ ဒိဋ္ဌာ”တိ? “ဟတ္ထီ ဇာနန္တီ”တိ။ ဟတ္ထီ ပုစ္ဆိ။ တေ “မယံ န ဇာနာမ, သီဟာ ဇာနန္တီ”တိ ဝဒိံသု, သီဟာပိ “မယံ န ဇာနာမ, ဗျဂ္ဃာ ဇာနန္တီ”တိ, ဗျဂ္ဃာပိ “မယံ န ဇာနာမ, ခဂ္ဂါ ဇာနန္တီ”တိ, ခဂ္ဂါပိ “ဂဝယာ ဇာနန္တီ”တိ, ဂဝယာပိ “မဟိံသာ ဇာနန္တီ”တိ, မဟိံသာပိ “ဂေါကဏ္ဏာ ဇာနန္တီ”တိ, ဂေါကဏ္ဏာပိ “သူကရာ ဇာနန္တီ”တိ, သူကရာပိ “မိဂါ ဇာနန္တီ”တိ, မိဂါပိ “မယံ န ဇာနာမ, သသကာ ဇာနန္တီ”တိ, သသကေသု ပုစ္ဆိယမာနေသု “အယံ ကထေတီ”တိ တံ သသကံ ဒဿေသုံ။ အထ နံ “ဧဝံ ကိရ, သမ္မ, ပဿသိ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, သာမိ မယာ ဒိဋ္ဌာ”တိ။ “ကတ္ထ ဝသန္တော ပဿသီ”တိ? “ပစ္ဆိမသမုဒ္ဒသမီပေ ဗေလုဝမိဿကတာလဝနေ ဝသာမိ။ အဟဉှိ တတ္ထ ဗေလုဝရုက္ခမူလေ တာလဂစ္ဆေ တာလပဏ္ဏဿ ဟေဋ္ဌာ နိပန္နော စိန္တေသိံ ‘သစေ ပထဝီ သံဝဋ္ဋတိ, ကဟံ ဂမိဿာမီ’တိ, အထ တင်္ခဏညေဝ ပထဝိယာ သံဝဋ္ဋနသဒ္ဒံ သုတွာ ပလာတောမှီ”တိ။

သီဟော စိန္တေသိ “အဒ္ဓာ တဿ တာလပဏ္ဏဿ ဥပရိ ဗေလုဝပက္ကံ ပတိတွာ ဒုဒ္ဒုဘာယနသဒ္ဒမကာသိ, သွာယံ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ‘ပထဝီ သံဝဋ္ဋတီ’တိ သညံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပလာယိ, တထတော ဇာနိဿာမီ”တိ။ သော တံ သသကံ ဂဟေတွာ မဟာဇနံ အဿာသေတွာ “အဟံ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ပထဝိယာ သံဝဋ္ဋနဘာဝံ ဝါ အသံဝဋ္ဋနဘာဝံ ဝါ တထတော ဇာနိတွာ အာဂမိဿာမိ, ယာဝ မမာဂမနာ တုမှေ ဧတ္ထေဝ ဟောထာ”တိ သသကံ ပိဋ္ဌိယံ အာရောပေတွာ သီဟဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ တာလဝနေ သသကံ ဩတာရေတွာ “ဧဟိ တယာ ဒိဋ္ဌဋ္ဌာနံ ဒဿေဟီ”တိ အာဟ။ “န ဝိသဟာမိ သာမီ”တိ။ “ဧဟိ မာ ဘာယီ”တိ။ သော ဗေလုဝရုက္ခံ ဥပသင်္ကမိတုံ အသက္ကောန္တော အဝိဒူရေ ဌတွာ “ဣဒံ သာမိ ဒုဒ္ဒုဘာယနဋ္ဌာန”န္တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၈၅. “ဒုဒ္ဒုဘာယတိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ယသ္မိံ ဒေသေ ဝသာမဟံ။
အဟမ္ပေတံ န ဇာနာမိ၊ ကိမေတံ ဒုဒ္ဒုဘာယတီ”တိ။

တတ္ထ **ဒုဒ္ဒုဘာယတီ**တိ ဒုဒ္ဒုဘသဒ္ဒံ ကရောတိ။ **ဘဒ္ဒန္တေ**တိ ဘဒ္ဒံ တဝ အတ္ထု။ **ကိမေတန္တိ** ယသ္မိံ ပဒေသေ အဟံ ဝသာမိ, တတ္ထ ဒုဒ္ဒုဘာယတိ, အဟမ္ပိ န ဇာနာမိ “ကိံ ဝါ ဧတံ ဒုဒ္ဒုဘာယတိ, ကေန ဝါ ကာရဏေန ဒုဒ္ဒုဘာ

ယတိ, ကေဝလံ ဒုဒ္ဒုဘာယနသဒ္ဒံ အဿောသိ''န္တိ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ သီဟော ဗေလုဝရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ တာလပဏ္ဏဿ ဟေဋ္ဌာ သသကေန နိပန္နဋ္ဌာနဉ္စေဝ တာလပဏ္ဏမတ္ထကေ ပတိတံ ဗေလုဝပက္ကဉ္စ ဒိသွာ ပဌဝိယာ အသံဝဋ္ဋနဘာဝံ တထတော ဇာနိတွာ သသကံ ပိဋ္ဌိယံ အာရောပေတွာ သီဟဝေဂေန ခိပ္ပံ မိဂသင်္ဃာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာရောစေတွာ ''တုမှေ မာ ဘာယထာ''တိ မိဂဂဏံ အဿာသေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သစေ ဟိ တဒါ ဗောဓိသတ္တော န ဘဝေယျ, သဗ္ဗေ သမုဒ္ဒံ ပဝိသိတွာ နဿေယျုံ။ ဗောဓိသတ္တံ ပန နိဿာယ သဗ္ဗေ ဇီဝိတံ လဘိံသူတိ။

၈၆. ''ဗေလုဝံ ပတိတံ သုတွာ, ဒုဒ္ဒုဘန္တိ သသော ဇဝိ။
သသဿ ဝစနံ သုတွာ, သန္တတ္တာ မိဂဝါဟိနီ။

၈၇. ''အပ္ပတွာ ပဒဝိညာဏံ, ပရဃောသာနုသာရိနော။
ပနာဒပရမာ ဗာလာ, တေ ဟောန္တိ ပရပတ္တိယာ။

၈၈. ''ယေ စ သီလေန သမ္ပန္နာ, ပညာယူပသမေ ရတာ။
အာရကာ ဝိရတာ ဓီရာ, န ဟောန္တိ ပရပတ္တိယာ''တိ။ –

ဣမာ တိဿော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **ဗေလုဝန္တိ** ဗေလုဝပက္ကံ။ **ဒုဒ္ဒုဘန္တိ** တိ ဧဝံ သဒ္ဒံ ကုရုမာနံ။ **သန္တတ္တာ** တိ ဥတြသ္တာ။ **မိဂဝါဟိနီတိ** အနေကသဟဿသင်္ခါ မိဂသေနာ။ **ပဒဝိညာဏန္တိ** ဝိညာဏပဒံ , သောတဝိညာဏကောဋ္ဌာသံ အပါပုဏိတွာတိ အတ္ထော။ **တေ ဟောန္တိ ပရပတ္တိယာ** တိ တေ ပရဃောသာနုသာရိနော တမေဝ ပရဃောသသင်္ခါတံ ပနာဒံ ''ပရမ''န္တိ မညမာနာ ဗာလာ အန္ဓပုထုဇ္ဇနာ ဝိညာဏပဒဿ အပ္ပတ္တတာယ ပရပတ္တိယာဝ ဟောန္တိ, ပရေသံ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ ယံ ဝါ တံ ဝါ ကရောန္တိ။

သီလေနာတိ အရိယမဂ္ဂေန အာဂတသီလေန သမန္နာဂတာ။ **ပညာယူပသမေ ရတာ**တိ မဂ္ဂေနေဝ အာဂတပညာယ ကိလေသူပသမေ ရတာ, ယထာ ဝါ သီလေန, ဧဝံ ပညာယပိ သမ္ပန္နာ, ကိလေသူပသမေ ရတာတိပိ အတ္ထော။ **အာရကာ ဝိရတာ ဓီရာ**တိ ပါပကိရိယတော အာရကာ ဝိရတာ ပဏ္ဍိတာ။ န ဟောန္တီတိ တေ ဧဝရူပါ သောတာပန္နာ ပါပတော ဩရတဘာဝေန ကိလေသူပသမေ အဘိရတဘာဝေန စ ဧကေတရံ မဂ္ဂညာဏေန ပဋိဝိဒ္ဓဓမ္မာ အညေသံ ကထေန္တာနမ္ပိ န သဒ္ဒဟန္တိ န ဂဏှန္တိ။ ကသ္မာ? အတ္တနော ပစ္စက္ခတ္တာတိ။ တေန ဝုတ္တံ –

''အဿဒ္ဓော အကတညူ စ, သန္ဓိစ္ဆေဒော စ ယော နရော။
ဟတာဝကာသော ဝန္တာသော, သ ဝေ ဥတ္တမပေါရိသော''တိ။ (ဓ. ပ. ၉၇)။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သီဟော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒုဒ္ဒုဘဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၂၃] ၃. ဗြဟ္မဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒွယံ ယာစနကောတိ ဣဒံ သတ္ထာ အာဠဝိံ နိဿာယ အဂ္ဂါဠဝေ စေတိယေ ဝိဟရန္တော ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန ဟေဋ္ဌာ **မဏိကဏ္ဌဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၃.၇ အာဒယော) အာဂတမေဝ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တုမှေ, ဘိက္ခဝေ, ယာစနဗဟုလာ ဝိညတ္တိဗဟုလာ ဝိဟရထာ''တိ ဝတွာ ''အာမ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ တေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ ''ဘိက္ခဝေ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ပဌဝိဿရေန ရညာ ပဝါရိတာပိ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တဉ္စ ဧကပဋလိကံ ဥပါဟနယုဂဉ္စ ယာစိတုကာမာ ဟိရောတ္တပ္ပဘေဒနဘယေန မဟာဇနမဇ္ဈေ အကထေတွာ ရဟော ကထယိံသူ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကပိလရဋ္ဌေ ဥတ္တရပဉ္စာလနဂရေ ဥတ္တရပဉ္စာလရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ နိဂမကာမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဖလေန ယာပေန္တော စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ ဝိစရန္တော ဥတ္တရပဉ္စာလနဂရံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခံ ပရိယေသမာနော နဂရံ ပဝိသိတွာ ရာဇဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။ ရာဇာ တဿ အာစာရေ စ ဝိဟာရေ စ ပသီဒိတွာ မဟာတလေ နိသီဒါပေတွာ ရာဇာရဟံ ပဏီတဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဥယျာနေယေဝ ဝသာပေသိ။ သော နိဗဒ္ဓံ ရာဇဃရေယေဝ ဘုဉ္ဇန္တော ဝဿာနဿ အစ္စယေန ဟိမဝန္တမေဝ ဂန္တုကာမော ဟုတွာ စိန္တေသိ “မယှံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တဿ ဧကပဋလိကာ ဥပါဟနာ စေဝ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတိ, ရာဇာနံ ယာစိဿာမီ”တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇာနံ ဥယျာနံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ “ဥပါဟနဉ္စ ဆတ္တဉ္စ ယာစိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ပုန စိန္တေသိ “ပရံ ‘ကိံ နာမ ဒေဟီ’တိ ယာစန္တော ရောဒတိ နာမ, ပရောပိ ‘နတ္ထီ’တိ ဝဒန္တော ပဋိရောဒတိ နာမ, ‘မာ ခော ပန မံ ရောဒန္တံ မဟာဇနော အဒ္ဒသ, မာ ရာဇာန”န္တိ ရဟော ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ဥဘောပိ ရောဒိတွာ တုဏှီ ဘဝိဿာမာ”တိ။ အထ နံ “မဟာရာဇ, ရဟော ပစ္စာသီသာမီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တံ သုတွာ ရာဇပုရိသေ အပသက္ကိ။ ဗောဓိသတ္တော “သစေ မယိ ယာစန္တေ ရာဇာ န ဒဿတိ, မေတ္တိ နော ဘိဇ္ဇိဿတိ, တသ္မာ န ယာစိဿာမီ”တိ တံ ဒိဝသံ နာမံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော “ဂစ္ဆ, တာဝ, မဟာရာဇ, ပုနေကဒိဝသံ ဇာနိဿာမီ”တိ အာဟ။

ပုနေကဒိဝသံ ရညော ဥယျာနံ အာဂတကာလေ တထေဝ ပုန တထေဝါတိ ဧဝံ ယာစိတုံ အသက္ကောန္တဿေဝ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ အတိက္ကန္တာနိ။ တတော ရာဇာ စိန္တေသိ “မယှံ အယျော ‘မဟာရာဇ, ရဟော ပစ္စာသီသာမီ’တိ ဝတွာ ပရိသာယ အပဂတာယ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ န ဝိသဟတိ, ဝတ္တုကာမဿေဝဿ ဒွါဒသ ဝဿာနိ အတိက္ကန္တာနိ, စိရံ ခော ပနဿ ဗြဟ္မစရိယံ စရန္တဿ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇိတုကာမော ရဇ္ဇံ ပစ္စာသီသတိ မညေ, ရဇ္ဇဿ ပန နာမံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော တုဏှီ ဟောတိ, အဇ္ဇ အဿာဟံ ရဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ ယံ ဣစ္ဆတိ, တံ ဒဿာမီ”တိ။ သော ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော ဗောဓိသတ္တေန “ရဟော ပစ္စာသီသာမီ”တိ ဝုတ္တေ ပရိသာယ အပဂတာယ တံ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ အသက္ကောန္တံ အာဟ “တုမှေဟိ ဒွါဒသ ဝဿာနိ ‘ရဟော ပစ္စာသီသာမီ’တိ ဝတွာ ရဟော လဒ္ဓာပိ ကိဉ္စိ ဝတ္တုံ န သက္ကောထ, အဟံ တေ ရဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ ပဝါရေမိ, နိဗ္ဘယာ ဟုတွာ ယံ တေ ရုစ္စတိ, တံ ယာစထာ”တိ။ “မဟာရာဇ, ယမဟံ ယာစာမိ, တံ ဒဿသီ”တိ? “ဒဿာမိ, ဘန္တေ”တိ။ “မဟာရာဇ, မယှံ မဂ္ဂံ ဂစ္ဆန္တဿ ဧကပဋလိကာ ဥပါဟနာ စ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တဉ္စ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ “ဧတ္တကံ, ဘန္တေ, တုမှေဟိ ဒွါဒသ သံဝစ္ဆရာနိ ယာစိတုံ န သက္ကောထာ”တိ။ “အာမ, မဟာရာဇာ”တိ။ “ကိံကာရဏာ, ဘန္တေ, ဧဝမကတ္ထာ”တိ။ “မဟာရာဇ, ‘ကိံ နာမ မေ ဒေဟီ’တိ ယာစန္တော ရောဒတိ နာမ, ‘နတ္ထီ’တိ ဝဒန္တော ပဋိရောဒတိ နာမ။ ‘သစေ တွံ မယာ ယာစိတော န ဒဒေယျာသိ, တံ နော ရောဒိတပဋိရောဒိတံ နာမ မဟာဇနော မာ ပဿတူ’တိ ဧတဒတ္ထံ ရဟော ပစ္စာသီသာမီ”တိ ဝတွာ အာဒိတော တိဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၈၉. “ဒွယံ ယာစနကော ရာဇ, ဗြဟ္မဒတ္တ နိဂစ္ဆတိ။
အလာဘံ ဓနလာဘံ ဝါ, ဧဝံဓမ္မာ ဟိ ယာစနာ။

၉၀. “ယာစနံ ရောဒနံ အာဟု, ပဉ္စာလာနံ ရထေသဘ။
ယော ယာစနံ ပစ္စက္ခာတိ, တမာဟု ပဋိရောဒနံ။

၉၁. “မာ မဒ္ဒသံသု ရောဒန္တံ, ပဉ္စာလာ သုသမာဂတာ။
တုဝံ ဝါ ပဋိရောဒန္တံ, တသ္မာ ဣစ္ဆာမဟံ ရဟော”တိ။

တတ္ထ **ရာဇ ဗြဟ္မဒတ္တာ**တိ ဒွီဟိပိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ **နိဂစ္ဆတီ**တိ လဘတိ ဝိန္ဒတိ။ **ဧဝံဓမ္မာ**တိ ဧဝံသဘာဝါ။ **အာဟူ**တိ ပဏ္ဍိတာ ကထေန္တိ။ **ပဉ္စာလာနံ ရထေသဘာ**တိ ပဉ္စာလရဋ္ဌဿ ဣဿရ ရထပဝရ။ **ယော ယာစနံ ပစ္စက္ခာတီ**တိ ယော ပန ယံ ယာစနကံ “နတ္ထီ”တိ ပဋိက္ခိပတိ။ **တမာဟူ**တိ တံ ပဋိက္ခိပနံ “ပဋိရောဒန”န္တိ ဝဒန္တိ။ **မာ မဒ္ဒသံသူ**တိ တဝ ရဋ္ဌဝါသိနော ပဉ္စာလာ သုသမာဂတာ မံ ရောဒန္တံ မာ အဒ္ဒသံသူတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂါရဝလက္ခဏေ ပသီဒိတွာ ဝရံ ဒဒမာနော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၉၂. ‘‘ဒဒာမိ တေ ဗြာဟ္မဏ ရောဟိဏီနံ၊ ဂဝံ သဟဿံ သဟ ပုင်္ဂဝေန။
အရိယော ဟိ အရိယဿ ကထံ န ဒဇ္ဇာ၊ သုတွာန ဂါထာ တဝ ဓမ္မယုတ္တာ’’တိ။

တတ္ထ **ရောဟိဏီနန္တိ** ရတ္တဝဏ္ဏာနံ။ **အရိယော**တိ အာစာရသမ္ပန္နော။ **အရိယဿာ** တိ အာစာရသမ္ပန္နဿ။ **ကထံ န ဒဇ္ဇာ** တိ ကေန ကာရဏေန န ဒဒေယျ။ **ဓမ္မယုတ္တာ** တိ ကာရဏယုတ္တာ။

ဗောဓိသတ္တော ပန ‘‘နာဟံ, မဟာရာဇ, ဝတ္ထုကာမေဟိ အတ္ထိကော, ယံ အဟံ ယာစာမိ, တဒေဝ မေ ဒေဟီ’’တိ ကောပဋ္ဌလိကာ ဥပါဟနာ စ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တဉ္စ ဂဟေတွာ ‘‘မဟာရာဇ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, ဒါနံ ဒေဟိ, သီလံ ရက္ခာဟိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောဟီ’’တိ ရာဇာနံ ဩဝဒိတွာ တဿ ယာစန္တဿေဝ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတော။ တတ္ထ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဗြဟ္မဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၂၄] ၄. စမ္မသာဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကလျာဏရူပေါ **ဝတယန္တိ** ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော စမ္မသာဋကံ နာမ ပရိဗ္ဗာဇကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ကိရ စမ္မမေဝ နိဝါသနဉ္စ ပါရုပနဉ္စ ဟောတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ပရိဗ္ဗာဇကာရာမာ နိက္ခမိတွာ သာဝတ္ထိယံ ဘိက္ခာယ စရန္တော ဧဠကာနံ ယုဇ္ဈနဋ္ဌာနံ သမ္ပာပုဏိ။ ဧဠကော တံ ဒိသွာ ပဟရိတုကာမော ဩသက္ကိ။ ပရိဗ္ဗာဇကော ‘‘ဧသ မယှံ အပစိတိံ ဒဿေတီ’’တိ န ပဋိက္ကမိ။ ဧဠကော ဝေဂေနာဂန္တွာ တံ ဦရုမ္ဟိ ပဟရိတွာ ပာတေသိ။ တဿ တံ အသန္တပဂ္ဂဟဏကာရဏံ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပါကဋံ အဟောသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, စမ္မသာဋကပရိဗ္ဗာဇကော အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ ဝိနာသံ ပတ္တော’’တိ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ ဝိနာသံ ပတ္တောယေဝါ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဝါဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဝဏိဇ္ဇံ ကရောတိ။ တဒါ ဧကော စမ္မသာဋကပရိဗ္ဗာဇကော ဗာရာဏသိယံ ဘိက္ခာယ စရန္တော ဧဠကာနံ ယုဇ္ဈနဋ္ဌာနံ ပတွာ ဧဠကံ ဩသက္ကန္တံ ဒိသွာ ‘‘အပစိတိံ မေ ကရောတီ’’တိ သညာယ အပဋိက္ကမိတွာ ‘‘ဣမေသံ တ္တကာနံ မနုဿာနံ အန္တရေ အယံ ဧကော ဧဠကော အမှာကံ ဂုဏံ ဇာနာတီ’’တိ တဿ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂဟေတွာ ဌိတောဝ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၉၃. ‘‘ကလျာဏရူပေါ ဝတယံ စတုပ္ပဒေါ၊ သုဘဒ္ဒကော စေဝ သုပေသလော စ။
ယော ဗြာဟ္မဏံ ဇာတိမန္တူပပန္နံ၊ အပစာယတိ မေဏ္ဍဝရော ယသဿီ’’တိ။

တတ္ထ **ကလျာဏရူပေါ** တိ ကလျာဏဇာတိကော။ **သုပေသလော**တိ သုဋ္ဌု ပိယသီလော။ **ဇာတိမန္တူပပန္န** န္တိ ဇာတိယာ စ မန္တေဟိ စ သမ္ပန္နံ။ **ယသဿီ** တိ ဝဏ္ဏဘဏနမေတံ။

တသ္မိံ ခဏေ အာပဏေ နိသိန္နော ပဏ္ဍိတဝါဏိဇော တံ ပရိဗ္ဗာဇကံ နိသေဓေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၉၄. ‘‘မာ ဗြာဟ္မဏ ဣတ္တရဒဿနေန၊ ဝိဿာသမာပဇ္ဇိ စတုပ္ပဒဿ။
ဒဠှပ္ပဟာရံ အဘိကင်္ခမာနော၊ အဝသက္ကတီ ဒဿတိ သုပ္ပဟာရ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဣတ္တရဒဿနေနာ** တိ ခဏိကဒဿနေန။

တဿ ပဏ္ဍိတတဏိဇဿ ကထေန္တဿေဝ သော မေဏ္ဍကော ဝေဂေနာဂန္တွာ ဦရုမ္ဟိ ပဟရိတွာ တံ တတ္ထေဝ ဝေဒနာပ္ပတ္တံ ကတွာ ပာတေသိ။ သော ပရိဒေဝမာနော နိပဇ္ဇိ။ သတ္ထာ တံ ကာရဏံ ပကာသေန္တော ဣမံ ဂါထမာဟ –

၉၅. ''ဦရုဋ္ဌိ ဘဂ္ဂံ ဝဋ္ဋိတော ခါရိဘာရော၊ သဗ္ဗဉ္စ ဘဏ္ဍံ ဗြာဟ္မဏဿ ဘိန္နံ။
ဥဘောပိ ဗာဟာ ပဂ္ဂယှ ကန္ဒတိ၊ အဘိဓာဝထ ဟညတေ ဗြဟ္မစာရီ''တိ။

တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, တဿ ပရိဗ္ဗာဇကဿ ဦရုဋ္ဌိကံ ဘဂ္ဂံ, ခါရိဘာရော ဝဋ္ဋိတော ပဝဋ္ဋိတော, တသ္မိံ ပဝဋ္ဋမာနေ ယံ တတ္ထ တဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဥပကရဏဘဏ္ဍံ, တမ္ပိ သဗ္ဗံ ဘိန္နံ, သောပိ ဥဘော ဗာဟာ ဥက္ခိပိတွာ ပရိတရေတွာ ဌိတပရိသံ သန္ဓာယ ''အဘိဓာဝထ, ဟညတေ ဗြဟ္မစာရီ''တိ ဝဒန္တော ကန္ဒတိ ရောဒတိ ပရိဒေဝတီတိ။

ပရိဗ္ဗာဇကော စတုတ္ထံ ဂါထံ အာဟ –

၉၆. ''ဧဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ယော အပူဇံ ပသံသတိ။
ယထာဟမဇ္ဇ ပဟတော၊ ဟတော မေဏ္ဍေန ဒုမ္မတီ''တိ။

တတ္ထ **အပူဇန္တိ** အပူဇနီယံ။ **ယထာဟမဇ္ဇာ**တိ ယထာ အဟံ အဇ္ဇ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကတွာ ဌိတော မေဏ္ဍေန ဒဠှပ္ပဟာရေန ပဟတော ဧတ္ထေဝ မာရိတော ။ **ဒုမ္မတီ**တိ ဒုပ္ပညော။ ဧဝံ ယော အညောပိ အသန္တပဂ္ဂဟံ ကရိဿတိ, သောပိ အဟံ ဝိယ ဒုက္ခံ အနုဘဝိဿတီတိ သော ပရိဒေဝန္တော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ စမ္မသာဋကော ဧတရဟိ စမ္မသာဋကော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတတဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

စမ္မသာဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၂၅] ၅. ဂေါဓရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သမဏံ တံ မညမာနောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓာပိ ဘိက္ခူ တံ ဘိက္ခုံ အာနေတွာ ''အယံ, ဘန္တေ, ဘိက္ခု ကုဟကော''တိ သတ္ထု ဒဿေသုံ။ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ကုဟကောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂေါဓယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာယဗလေန သမ္ပန္နော အရညေ ဝသတိ ။ ဧကော ဒုဿီလတာပသောပိ တဿ အဝိဒူရေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂေါစရာယ စရန္တော တံ ဒိသွာ ''သီလဝန္တတာပသဿ ပဏ္ဏသာလာ ဘဝိဿတီ''တိ တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂစ္ဆတိ။ အထေကဒိဝသံ သော ကူဋတာပသော ဥပဋ္ဌာကကုလေ သမ္ပာဒိတံ မဓုရမံသံ လဘိတွာ ''ကိံ မံသံ နာမေတ''န္တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဂေါဓမံသ''န္တိ သုတွာ ရသတဏှာယ အဘိဘူတော ''မယှံ အဿမပဒံ နိဗဒ္ဓံ အာဂစ္ဆမာနံ ဂေါဓံ မာရေတွာ ယထာရုစိ ပစိတွာ ခါဒိဿာမီ''တိ သပ္ပိဒဓိကဋုကဘဏ္ဍာဒီနိ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ မုဂ္ဂရံ ဂဟေတွာ ကာသာဝေန ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ အာဂမနံ ဩလောကေန္တော ပဏ္ဏသာလဒွာရေ ဥပသန္တူပသန္တော ဝိယ နိသီဒိ။

သော အာဂန္တွာ တံ ပဒုဋ္ဌိန္ဒြိယံ ဒိသွာ ''ဣမိနာ အမှာကံ သဇာတိကမံသံ ခါဒိတံ ဘဝိဿတိ, ပရိဂ္ဂဏှိဿာမိ န''န္တိ အဓောဝါတေ ဌတွာ သရီရဂန္ဓံ ဃာယိတွာ သဇာတိမံသဿ ခါဒိတဘာဝံ ဉတွာ တာပသံ အနုပဂမ္မ ပဋိက္ကမိတွာ စရိ။ တာပသောပိ တဿ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ မုဂ္ဂရံ ခိပိ, မုဂ္ဂရော သရီရေ အပတိတွာ နင်္ဂုဋ္ဌကောဋိံ ပာပုဏိ။ တာပသော ''ဂစ္ဆ ဝိရဒ္ဓေါသ္မီ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ''မံ တာဝ ဝိရဒ္ဓေါသိ, စတ္တာရော ပန အပာယေ န ဝိရဒ္ဓေါသီ''တိ ဝတွာ ပလာယိတွာ စင်္ကမနကောဋိယံ ဌိတံ ဝမ္မိကံ ပဝိသိတွာ အညေန ဆိဒ္ဒေန သီသံ နီဟရိတွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၉၇. ''သမဏံ တံ မညမာနော၊ ဥပဂစ္ဆိံ မသညတံ။
သော မံ ဒဏ္ဍေန ပာဟာသိ၊ ယထာ အဿမဏော တထာ။

၉၈. ''ကိံ တေ ဇဋာဟိ ဒုမ္မေဓ၊ ကိံ တေ အဇိနသာဋိယာ။
အဗ္ဘန္တရံ တေ ဂဟနံ၊ ဗာဟိရံ ပရိမဇ္ဇသီ''တိ။

တတ္ထ **အသညတ**န္တိ အဟံ ကာယာဒီဟိ အသညတံ အဿမဏမေဝ သမာနံ တံ ''သမဏော အယံ''တိ သမိတ ပါပတာယ သမဏံ မညမာနော ဥပဂစ္ဆိံ။ **ပာဟာသီ**တိ ပဟရိ။ **အဇိနသာဋိယာ**တိ ကိံ တေ သခုရေန အဇိနစမ္မေန တုယှံ ကော အတ္ထော။ **အဗ္ဘန္တရံ တေ ဂဟန**န္တိ တဝ သရီရဗ္ဘန္တရံ ဝိသပူရာ ဝိယ အလာဗု, ဂူထပူရော ဝိယ အာ တဋော, အာသီဝိသပူရော ဝိယ ဝမ္မိကော ကိလေသဂဟနံ။ **ဗာဟိရ**န္တိ ကေဝလံ ဗဟိသရီရံ **ပရိမဇ္ဇသိ**, တံ အန္တောဖရု သတာယ ဗဟိမဋ္ဌတာယ ဟတ္ထိလဏ္ဍံ ဝိယ အဿလဏ္ဍံ ဝိယ စ ဟောတီတိ။

တံ သုတွာ တာပသော တတိယံ ကထမာဟ –

၉၉. ''ဧဟိ ကောဓ နိဝတ္တဿု၊ ဘုဉ္ဇ သာလီနမောဒနံ။
တေလံ လောဏဉ္စ မေ အတ္ထိ၊ ပဟူတံ မယှ ပိပ္ဖလီ''တိ။

တတ္ထ **ပဟူတံ မယှ ပိပ္ဖလီ** တိ န ကေဝလံ သာလီနမောဒနံ တေလလောဏမေဝ, ဟိင်္ဂုဇီရကသိင်္ဂိဝေရလသုဏမ ရိစပိပ္ဖလိပ္ပဘေဒံ ကဋုကဘဏ္ဍမ္ပိ မယှံ ဗဟု အတ္ထိ, တေနာဘိသင်္ခတံ သာလီနမောဒနံ ဘုဉ္ဇာဟီတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၀၀. ''ဧသ ဘိယျော ပဝေက္ခာမိ၊ ဝမ္မိကံ သတပေါရိသံ။
တေလံ လောဏဉ္စ ကိတ္တေသိ၊ အဟိတံ မယှ ပိပ္ဖလီ''တိ။

တတ္ထ **ပဝေက္ခာမီ** တိ ပဝိသိဿာမိ။ **အဟိတ**န္တိ ယံ တေ တဝ ကဋုကဘဏ္ဍသင်္ခါတံ ပိပ္ဖလိ, တံ မယှံ အဟိတံ အသပ္ပာယန္တိ။

ဝတ္ထုံ ပန ဝတွာ ''အရေ, ကူဋဇဋိလ, သစေ ဣဓ ဝသိဿသိ, ကေစရကမေ မနုဿေဟေဝ တံ 'အယံ စောရော'တိ ကဟာပေတွာ ဝိပ္ပကာရံ ပာပေဿာမိ, သီဃံ ပလာယဿူ''တိ သန္တဇ္ဇေသိ။ ကူဋဇဋိလော တတော ပလာယိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋဇဋိလော အယံ ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, ဂောဓရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဂောဓရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၂၆] ၆. ကက္ကာရုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာယေန ယော နာဝဟရေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဟိ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ဂတဿ အဂ္ဂသာဝကေဟိ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ ပက္ကန္တာယ ဥဏှံ လောဟိတံ မုခတော ဥဂ္ဂစ္ဆိ။ အထ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော မုသာဝါဒံ ကတွာ သင်္ဃံ ဘိန္ဒိတွာ ဣဒါနိ ဂိလာနော ဟုတွာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘောတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မုသာဝါဒီယေဝ, န စေသ ဣဒါနေဝ မုသာဝါဒံ ကတွာ မဟာဒုက္ခံ အနုဘောတိ, ပုဗ္ဗေပိ အနုဘောသိယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တာဝတိံသဘဝနေ အညတရော ဒေဝပုတ္တော အဟောသိ။ တေန ခော ပန သမယေန ဗာရာဏသိယံ မဟာဥဿဝေ အဟောသိ။ ဗဟူ နာဂါ စ သုပဏ္ဏာ စ ဘူမဋ္ဌ

ဌကာ စ ဒေဝတ အာဂန္တွာ ဥဿုဝံ ဩလောကယိံသု။ တာဝတိံသဘဝနတောပိ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ ကက္ကာရုနို နာမ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖာနိ တေဟိ ကတစုမ္ဗဋ္ဌကံ ပိဠန္ဓိတွာ ဥဿုဝဒဿနံ အာဂမိံသု။ ဒွါဒသယောဇနိကံ ဗာရာဏသိနဂရံ တေသံ ပုပ္ဖာနံ ဂန္ဓေန ဧကဂန္ဓံ အဟောသိ။ မနုဿာ “ကြမာနိ ပုပ္ဖာနိ ကေန ပိဠန္ဓိတာနီ”တိ ဥပဓာရေန္တာ ဝိစရန္တိ။ တေ ဒေဝပုတ္တာ “အမှေဟ ဧတေ ဥပဓာရေန္တီ”တိ ဉတွာ ရာဇင်္ဂဏေ ဥပ္ပတိတွာ မဟန္တေန ဒေဝါနုဘာဝေန အာကာသေ အဋ္ဌံသု။ မဟာဇနော သန္နိပတိ, ရာဇာပိ သဒ္ဓိံ ဥပရာဇာဒီဟိ အဂမာသိ။ အထ နေ “ကတရဒေဝလောကတော, သာမိ, အာဂတ္ထာ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ “တာဝတိံသဒေဝလောကတော အာဂတ္ထာမာ”တိ။ “ကေန ကမ္မေန အာဂတတ္ထာ”တိ။ “ဥဿုဝဒဿနတ္ထာယာ”တိ။ “ကိံပုပ္ဖာနိ နာမေတာနီ”တိ? “ဒိဗ္ဗကက္ကာရုပုပ္ဖာနိ နာမာ”တိ။ “သာမိ, တုမှေဟ ဒေဝလောကေ အညာနိ ပိဠန္ဓေယျာထ, ကြမာနိ အမှာကံ ဒေထာ”တိ။ ဒေဝပုတ္တာ “ဒိဗ္ဗကက္ကာရုပုပ္ဖာနိ မဟာနုဘာဝါနိ ဒေဝါနညေဝ အနုစ္ဆဝိကာနိ, မနုဿလောကေ လာမကာနံ ဒုပ္ပညာနံ ဟီနာဓိမုတ္တိကာနံ ဒုဿီလာနံ နာနုစ္ဆဝိကာနိ။ ယေ ပန မနုဿာ ကြမေဟိ စ ကြမေဟိ စ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတာ, တေသံ ဧတာနိ အနုစ္ဆဝိကာနီ”တိ အာဟံသု။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တေသု ဇေဋ္ဌကဒေဝပုတ္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၀၁. “ကာယေန ယော နာဝဟရေ၊ ဝါစာယ န မုသာ ဘဏေ။
ယသော လဒ္ဓါ န မဇ္ဇေယျ၊ သ ဝေ ကက္ကာရုမရဟတီ”တိ။

တတ္ထတ္ထော – ယော ကာယေန ပရဿ သန္တကံ တိဏသလာကမ္ပိ နာဝဟရတိ, ဝါစာယ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇမာနောပိ မုသာဝါဒံ န ဘဏတိ။ ဒေသနာသီသမေဝေတံ, ကာယဒွါရဝစီဒွါရမနောဒွါရေဟိ ပန ယော ဒသပိ အကုသလကမ္မပထေ န ကရောတီတိ အယမေတ္ထ အဓိပ္ပာယော။ **ယသော လဒ္ဓါ** တိ ကြဿရိယဉ္စ လဘိတွာ ယော ကြဿရိယမဒမတ္တော သတိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ပါပကမ္မံ န ကရောတိ, သ ဝေ ဧဝရူပေ ကြမေဟိ ဂုဏေဟိ ယုတ္တော ပုဂ္ဂလော ကြမံ ဒိဗ္ဗပုပ္ဖံ အရဟတိ။ တသ္မာ ယော ကြမေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော, သော ကြမာနိ ပုပ္ဖာနိ ယာစိတုံ အရဟတိ, တဿ ဒဿာမီတိ။

တံ သုတွာ ပုရောဟိတော စိန္တေသိ “မယှံ ကြမေသု ဂုဏေသု ဧကောပိ နတ္ထိ, မုသာဝါဒံ ပန ဝတွာ ဧတာနိ ပုပ္ဖာနိ ဂဟေတွာ ပိဠန္ဓိဿာမိ, ဧဝံ မံ မဟာဇနော ‘ဂုဏသမ္ပန္နော အယ’န္တိ ဇာနိဿတီ”တိ။ သော “အဟံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော”တိ ဝတွာ တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓိတွာ ဒုတိယံ ဒေဝပုတ္တံ ယာစိ။ သော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၂. “ဓမ္မေန ဝိတ္တမေသေယျ၊ န နိကတျာ ဓနံ ဟရေ။
ဘောဂေ လဒ္ဓါ န မဇ္ဇေယျ၊ သ ဝေ ကက္ကာရုမရဟတီ”တိ။

တတ္ထတ္ထော – ဓမ္မေန ပရိသုဒ္ဓါဇီဝေန သုဝဏ္ဏရဇတာဒိဝိတ္တံ ပရိယေသေယျ။ **န နိကတျာ** တိ န ဝဉ္စနာယ ဓနံ ဟရေယျ, ဝတ္ထာဘရဏာဒိကေ ဘောဂေ လဘိတွာ ပမာဒံ နာပဇ္ဇေယျ, ဧဝရူပေ ကြမာနိ ပုပ္ဖာနိ အရဟတီတိ။

ပုရောဟိတော “အဟံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော”တိ ဝတွာ တာနိ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓိတွာ တတိယံ ဒေဝပုတ္တံ ယာစိ။ သော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၃. “ယဿ စိတ္တံ အဟာလိဒ္ဒံ၊ သဒ္ဓါ စ အဝိရာဂိနီ။
ဧကော သာဒုံ န ဘုဉ္ဇေယျ၊ သ ဝေ ကက္ကာရုမရဟတီ”တိ။

တတ္ထတ္ထော – ယဿ ပုဂ္ဂလဿ စိတ္တံ အဟာလိဒ္ဒံ ဟလိဒ္ဒိရာဂေ ဝိယ ခိပ္ပံ န ဝိရဇ္ဇတိ, ထိရမေဝ ဟောတိ။ **သဒ္ဓါ စ အဝိရာဂိနီ** တိ ကမ္မံ ဝါ ဝိပါကံ ဝါ ဩကပ္ပနီယဿ ဝါ ပုဂ္ဂလဿ ဝစနံ သဒ္ဒဟိတွာ အပ္ပမတ္တကေနေဝ န ဝိရဇ္ဇတိ န ဘိဇ္ဇတိ။ ယော ယာစကေ ဝါ အညေ ဝါ သံဝိဘာဂရဟေ ပုဂ္ဂလေ ဗဟိ ကတွာ ဧကကောဝ သာဒုရသဘောဇနံ န ဘုဉ္ဇတိ, နေသံ သံဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇတိ, သော ကြမာနိ ပုပ္ဖာနိ အရဟတီတိ။

ပုရောဟိတော “အဟံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော”တိ ဝတွာ တာနိ ပုပ္ဖာနိ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓိတွာ စတုတ္ထံ ဒေဝပုတ္တံ ယာစိ။ သော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၀၄. “သမ္ပျာ တ တိရောက္ခာ တ၊ ယော သန္တေ န ပရိဘာသတိ။
ယထာဝါဒီ တထာကာရီ၊ သ ဝေ ကက္ကာရုမရဟတီ”တိ။

တသ္သတ္ထော – ယော ပုဂ္ဂလော သမ္ပျာ တ ပရမ္ပျာ တ သီလာဒိဂုဏယုတ္တေ သန္တေ ဥတ္တမပဏ္ဍိတပုရိသေ န အက္ကောသတိ န ပရိဘာသတိ, ယံ တစာယ ဝဒတိ, တဒေဝ ကာယေန ကရောတိ, သော ဣမာနိ ပုပ္ဖာနိ အရဟတီတိ။

ပုရောဟိတော “အဟံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော”တိ ဝတွာ တာနိပိ အာဟရာပေတွာ ပိဠန္ဓိ။ စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ စတ္တာရိ ပုပ္ဖစုမ္ဗဋကာနိ ပုရောဟိတသ္သ ဒတွာ ဒေဝလောကမေဝ ဂတာ။ တေသံ ဂတကာလေ ပုရောဟိတသ္သ သီသေ မဟတီ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ, တိခိဏသိခရေန နိမ္မထိတံ ဝိယ စ အယပဋ္ဋေန ပီဠိတံ ဝိယ စ သီသံ အဟောသိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော အပရာပရံ ပရိဝတ္တမာနော မဟာသဒ္ဒေန ဝိရဝိ, “ကိမေတ”န္တိ စ ဝုတ္တေ “အဟံ မမဗ္ဘန္တရေ အဝိဇ္ဇမာနေယေဝ ဂုဏေ ‘အတ္ထီ’တိ မုသာဝါဒံ ကတွာ တေ ဒေဝပုတ္တေ ဣမာနိ ပုပ္ဖာနိ ယာစိံ, ဟရထေတာနိ မမ သီသတော”တိ အာဟ။ တာနိ ဟရန္တာပိ ဟရိတုံ နာသက္ခိံသု, အယပဋ္ဋေန ဗဒ္ဓာနိ ဝိယ အဟေသုံ။ အထ နံ ဥက္ခိပိတွာ ဂေဟံ နယိံသု။ တတ္ထ တသ္သ ဝိရဝန္တသ္သ သတ္တ ဒိဝသာ ဝီတိဝတ္တာ။

ရာဇာ အမစ္စေ အာမန္တေတွာ “ဒုဿီလဗြာဟ္မဏော မရိဿတိ, ကိံ ကရောမာ”တိ အာဟ။ “ဒေဝ, ပုန ဥဿဝံ ကာရေမ, ဒေဝပုတ္တာ ပုန အာဂစ္ဆိဿန္တီ”တိ။ ရာဇာ ပုန ဥဿဝံ ကာရေသိ။ ဒေဝပုတ္တာ ပုန အာဂန္တွာ သကလနဂရံ ပုပ္ဖဂန္ဓေန ဧကဂန္ဓံ ကတွာ တထေဝ ရာဇင်္ဂဏေ အဋ္ဌံသု, မဟာဇနော သန္နိပတိတွာ ဒုဿီလဗြာဟ္မဏံ အာနေတွာ တေသံ ပုရတော ဥတ္တာနံ နိပဇ္ဇာပေသိ။ သော “ဇီဝိတံ မေ ဒေထ, သာမီ”တိ ဒေဝပုတ္တေ ယာစိ။ ဒေဝပုတ္တာ “တုယှံ ဒုဿီလဿ ပာပဓမ္မဿ အနနုစ္ဆဝိကာနေဝေတာနိ ပုပ္ဖာနိ, တွံ ပန ‘အမှေ ဝဉ္စေဿာမီ’တိ သညီ အဟောသိ, အတ္တနော မုသာဝါဒဖလံ လဒ္ဓ”န္တိ မဟာဇနမဇ္ဈေ ဒုဿီလဗြာဟ္မဏံ ဂရဟိတွာ သီသတော ပုပ္ဖစုမ္ဗဋကံ အပနေတွာ မဟာဇနဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အဂမံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြာဟ္မဏော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, တေသု ဒေဝပုတ္တေသု ဧကော ကဿပော, ဧကော မောဂ္ဂလ္လာနော, ဧကော သာရိပုတ္တော, ဇေဋ္ဌကဒေဝပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကက္ကာရုဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၂၇] ၇. ကာကဝတီဇာတကဝဏ္ဏနာ

တတိ စာယံ တတော ဂန္ဓော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ။ “ကသ္မာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ? “ကိလေသဝသေန, ဘန္တေ”တိ။ “ဘိက္ခု မာတုဂါမော နာမ အရက္ခိယော, န သက္ကာ ရက္ခိတုံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ပန မာတုဂါမံ မဟာသမုဒ္ဒမဇ္ဈေ သိမ္ဗလိရုက္ခဝိမာနေ ဝသာပေန္တာပိ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ ကာကဝတီ နာမဿ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ အဘိရူပါ ဒေဝစ္ဆရာ ဝိယ။ အယမေတ္ထ သင်္ခေပေါ , ဝိတ္ထာရတော ပန အတီတဝတ္ထု **ကုဏာလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပနေကော သုပဏ္ဏရာဇာ မနုဿဝေသေန အာဂန္တွာ ရညာ သဟ ဇူတံ ကီဠန္တော ကာကဝတိယာ အဂ္ဂမဟေသိယာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော တံ အာဒာယ သုပဏ္ဏဘဝနံ နေတွာ တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမိ။ ရာဇာ ဒေဝိံ အပဿန္တော နဋကုဝေရံ နာမ ဂန္ဓဗ္ဗံ “တွံ ဝိစိနာဟိ န”န္တိ အာဟ။ သော တံ သုပဏ္ဏရာဇာနံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ သရေ ဧရကဝနေ နိပဇ္ဇိတွာ တတော သုပဏ္ဏဿ ဂမနကာလေ ပတ္တန္တရေ နိသီဒိတွာ သုပဏ္ဏ

ဘဝန္တံ ပတ္ဝာ ပတ္တန္တရတော နိက္ခမိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ကိလေသသံသဂ္ဂံ ကတွာ ပုန တသ္မေ၀ ပတ္တန္တရေ နိသိန္န
နော အာဂန္တွာ သုပဏ္ဏဿ ရညော သဒ္ဓိံ ဇူတကီဠနကာလေ အတ္တနော ဝီဏံ ဂဟေတွာ ဇူတမဏ္ဍလံ ဂန္တွာ ရ
ညော သန္တိကေ ဌိတော ဂီတဝသေန ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၀၅.''တတိ စာယံ တတော ဂန္ဓော၊ ယတ္ထ မေ ဝသတီ ပိယာ။
ဒူရေ ဣတော ဟိ ကာကဝတီ၊ ယတ္ထ မေ နိရတော မနော''တိ။

တတ္ထ **ဂန္ဓော** တိ တဿာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓဝိလိတ္တာယ သရီရဂန္ဓော။ **ယတ္ထ မေ** တိ ယတ္ထ သုပဏ္ဏဘဝနေ မမ ပိယာ
ဝသတိ, တတော ဣမိနာ သဒ္ဓိံ ကတကာယသံသဂ္ဂာယ တဿာ ဣမဿ ကာယေန သဒ္ဓိံ အာဂတော ဂန္ဓော တယတီ
တိ အဓိပ္ပာယော။ **ဒူရေ ဣတော**တိ ဣမမှာ ဌာနာ ဒူရေ။ **ဟိ**-ကာရော နိပါတမတ္တော။ **ကာကဝတီ**တိ ကာကဝတီ ဒေဝီ။
ယတ္ထ မေ တိ ယဿာ ဥပရိ မမ မနော နိရတော။

တံ သုတွာ သုပဏ္ဏော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၆.''ကထံ သမုဒ္ဒမတရီ၊ ကထံ အတရိ ကေပုကံ။
ကထံ သတ္တ သမုဒ္ဒါနိ၊ ကထံ သိမ္ဗလိမာရုဟီ''တိ။

တဿတ္ထော – တွံ ဣမံ ဇမ္ဗုဒီပသမုဒ္ဒံ တဿ ပရတော ကေပုကံ နာမ နဒိံ ပဗ္ဗတန္တရေသု ဌိတာနိ သတ္တ သမုဒ္ဒ
အာနိ စ ကထံ အတရိ, ကေနုပာယေန တိဏ္ဏော သတ္တ သမုဒ္ဒါနိ အတိက္ကမိတွာ ဌိတံ အမှာကံ ဘဝနံ သိမ္ဗလိရုက္ခဉ္
စ ကထံ အာရုဟီတိ။

တံ သုတွာ နဋကုဝေရော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၇.''တယာ သမုဒ္ဒမတရီ၊ တယာ အတရိ ကေပုကံ။
တယာ သတ္တ သမုဒ္ဒါနိ၊ တယာ သိမ္ဗလိမာရုဟိ''န္တိ။

တတ္ထ **တယာ**တိ တယာ ကရဏဘူတေန တဝ ပတ္တန္တရေ နိသိန္နော အဟံ သဗ္ဗမေတံ အကာသိန္တိ အတ္ထော။

တတော သုပဏ္ဏရာဇာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၀၈.''ဓိရတ္ထု မံ မဟာကာယံ၊ ဓိရတ္ထု မံ အစေတနံ။
ယတ္ထ ဇာယာယဟံ ဇာရံ၊ အာဝဟာမိ ဝဟာမိ စာ''တိ။

တတ္ထ **ဓိရတ္ထု မ** န္တိ အတ္တာနံ ဂရဟန္တော အာဟ။ **အစေတန**န္တိ မဟာသရီရတာယ လဟုဘာဝဂရုဘာဝဿ
အဇာနနတာယ အစေတနံ။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ အဟံ အတ္တနော ဇာယာယ ဇာရံ ဣမံ ဂန္
ဓဗ္ဗံ ပတ္တန္တရေ နိသိန္နံ အာနေန္တော အာဝဟာမိ နေန္တော စ ဝဟာမိ, တသ္မာ ဓိရတ္ထု မန္တိ။ သော တံ အာနေတွာ
ဗာရာဏသိရညော ဒတွာ ပုန နဂရံ နာဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္
ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ နဋကုဝေရော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေ
ဝ အဟောသိန္တိ။

ကာကဝတီဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၂၈] ၈. အနနုသောစိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗဟူနံ ဝိဇ္ဇတီ ဘောတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မတဘရိယံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။
သော ကိရ ဘရိယာယ မတာယ န နှာယိ န ပိဝိ န လိမ္ပိ န ဘုဉ္ဇိ, န ကမ္မန္တေ ပယောဇေသိ, အညဒတ္ထု သောကာဘိ

ဘူတော အာဠာဟနံ ဂန္တွာ ပရိဒေဝမာနော ဝိစရိ။ အဗ္ဘန္တရေ ပနဿ ကုဋ္ဋေ ပဒီပေါ ဝိယ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဥပနိဿယော ဇလတိ။ သတ္ထာ ပစ္စူသသမယေ လောကံ ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ “ဣမဿ မံ ဌပေတွာ အညော ကောစိ သောကံ နီဟရိတွာ သောတာပတ္တိမဂ္ဂဿ ဒါယကော နတ္ထိ, ဘဝိဿာမိဿ အဝဿယော”တိ ပစ္ဆာဘတ္တံ ပိဏ္ဍပာတပဋိက္ကန္တော ပစ္ဆာသမဏံ အာဒါယ တဿ ဂေဟဒွါရံ ဂန္တွာ ကုဋုမ္ဗိကေန သုတာဂမနော ကတပစ္စုဂ္ဂမနာဒိသက္ကာရော ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော ကုဋုမ္ဗိကံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နံ “ကိံ, ဥပါသက, စိန္တေသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ, ဘန္တေ, ဘရိယာ မေ ကာလကတာ, တမဟံ အနုသောစန္တော စိန္တေမီ”တိ ဝုတ္တေ “ဥပါသက, ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ နာမ ဘိဇ္ဇတိ, တသ္မိံ ဘိန္နေ န ယုတ္တံ စိန္တေတုံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဘရိယာယ မတာယ ‘ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ ဘိဇ္ဇတီ’တိ န စိန္တယိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။ အတီတဝတ္ထု ဒသကနိပါတေ **စူဠဗောဓိဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၀.၄၉ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ, အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ မာတာပိတူနံ သန္တိကံ အဂမာသိ။ ဣမသ္မိံ ဇာတကေ ဗောဓိသတ္တော ကောမာရဗြဟ္မစာရီ အဟောသိ။ အထဿ မာတာပိတရော “တဝ ဒါရိကပရိယေသနံ ကရောမာ”တိ အာရောစယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော “န မယှံ ဃရာဝါသေနတ္ထော, အဟံ တုမှာကံ အစ္စယေန ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ဝတွာ တေဟိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတော ဧကံ ကဉ္စနရူပကံ ကာရေတွာ “ဧဝရူပံ ကုမာရိကံ လဘမာနော ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဟ။ တဿ မာတာပိတရော တံ ကဉ္စနရူပကံ ပဋိစ္ဆန္နယာနေ အာရောပေတွာ “ဂစ္ဆထ ဇမ္ဗုဒီပတလံ ဝိစရန္တာ ယတ္ထ ဧဝရူပံ ဗြာဟ္မဏကုမာရိကံ ပဿထ, တတ္ထ ဣမံ ကဉ္စနရူပကံ ဒတွာ တံ အာနေထာ”တိ မဟန္တေန ပရိဝါရေန မနုဿေ ပေသေသုံ။

တသ္မိံ ပန ကာလေ ဧကော ပုညဝါ သတ္တော ဗြဟ္မလောကတော စဝိတွာ ကာသိရဋ္ဌေယေဝ နိဂမကေ အသီတိကောဋိဝိဘဝဿ ဗြာဟ္မဏဿ ဂေဟေ ကုမာရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, “သမ္မိလ္လဟာသိနီ”တိဿာ နာမံ အကံသု။ သာ သောဠသဝဿကာလေ အဘိရူပါ အဟောသိ ပါသာဒိကာ ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂါ သဗ္ဗင်္ဂသမ္ပန္နာ။ တဿာပိ ကိလေသဝသေန စိတ္တံ နာမ န ဥပ္ပန္နပုဗ္ဗံ, အစ္စန္တဗြဟ္မစာရိနီ အဟောသိ။ ကဉ္စနရူပကံ အာဒါယ ဝိစရန္တာ မနုဿာ တံ ဂါမံ ပါပုဏိံသု။ တတ္ထ မနုဿာ တံ ဒိသွာ “အသုကဗြာဟ္မဏဿ ဓီတာ သမ္မိလ္လဟာသိနီ ကိံကာရဏာ ဣဓ ဌိတာ”တိ အာဟံသု။ မနုဿာ တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏကုလံ ဂန္တွာ သမ္မိလ္လဟာသိနိံ ဝါရေသုံ။ သာ “အဟံ တုမှာကံ အစ္စယေန ပဗ္ဗဇိဿာမိ, န မေ ဃရာဝါသေနတ္ထော”တိ မာတာပိတူနံ သာသနံ ပေသေသိ။ တေ “ကိံ ကရောသိ ကုမာရိကေ”တိ ဝတွာ ကဉ္စနရူပကံ ဂဟေတွာ တံ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပေသယိံသု။ ဗောဓိသတ္တဿ စ သမ္မိလ္လဟာသိနိယာ စ ဥဘိန္နမ္ပိ အနိစ္ဆမာနာနညေဝ မင်္ဂလံ ကရိံသု။ တေ ဧကဂဗ္ဘေ ဝသမာနာ ဧကသ္မိံ သယနေ သယန္တာပိ န အညမညံ ကိလေသဝသေန ဩလောကယိံသု, ဒွေ ဘိက္ခူ ဒွေ ဗြဟ္မာနော ဝိယ စ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိံသု။

အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တဿ မာတာပိတရော ကာလမကံသု။ သော တေသံ သရီရကိစ္စံ ကတွာ သမ္မိလ္လဟာသိနိံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ, မမ ကုလသန္တကာ အသီတိကောဋိယော, တဝ ကုလသန္တကာ အသီတိကောဋိယောတိ ဣမံ ဧတ္တကံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဣမံ ကုဋုမ္ဗံ ပဋိပဇ္ဇာဟိ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ အာဟ။ “အယျပုတ္တ, တယိ ပဗ္ဗဇန္တေ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, န သက္ကောမိ တံ ဇဟိတု”န္တိ။ “တေန ဟိ ဧဟီ”တိ သဗ္ဗံ ဓနံ ဒါနမုခေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ခေဠပိဏ္ဍံ ဝိယ သမ္ပတ္တိံ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဥဘောပိ တာပသပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနမူလဖလာဟာရာ တတ္ထ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဟိမဝန္တာ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိံသု။

တေသံ တတ္ထ ဝသန္တာနံ သုခုမာလာယ ပရိဗ္ဗာဇိကာယ နိရောဇံ မိဿကဘတ္တံ ပရိဘုဉ္ဇန္တိယာ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာဗာဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သာ သပ္ပာယဘေသဇ္ဇံ အလဘမာနာ ဒုဗ္ဗလာ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဘိက္ခာစာရဝေလာယ တံ ပရိဂ္ဂဟေတွာ နဂရဒွါရံ နေတွာ ဧကိဿာ သာလာယ ဖလကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သယံ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ သာ တသ္မိံ အနိက္ခန္တေယေဝ ကာလမကာသိ။ မဟာဇနော ပရိဗ္ဗာဇိကာယ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ပရိဝါရေတွာ ရောဒတိ ပရိဒေဝတိ။ ဗောဓိသတ္တော ဘိက္ခံ စရိတွာ အာဂတော တဿာ မတဘာဝံ ဉတွာ “ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ ဘိဇ္ဇတိ, သဗ္ဗေ

သင္ခါရာ အနိစ္စာ ဇေဂတိကာယေတ''တိ ဝတ္ဂတ တာယ နိပန္နဖလကေယေ၀ နိသီဒိတ္ဂတ မိသ္ဘကဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတ္ဂတ မုခံ ဝိက္ခာလေသိ။ ပရိတရေတ္ဂတ ၎ိတမဟာဇနော ''အယံ တေ, ဘန္တေ, ပရိဗ္ဗာဇိကာ ကိံ ဟောတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''ဂိဟိကာလေ မေ ဟာဒပရိစာရိကာ အဟောသီ''တိ။ ''ဘန္တေ, မယံ တာဝ န သဏ္ဍာမ ရောအမ ပရိဒေတမ, တုမ္ဂဟ ကသ္မာ န ရောဒထာ''တိ? ဗောဓိသတ္တော ''ဇီဝမာနာ တာဝ သော မမ ကိဉ္စိ ဟောတိ, ဣဒါနိ ပရလောကသမင်္ဂီတာယ န ကိဉ္စိ ဟောတိ, မရဏဝသံ ဂတာ, အဟံ ကိသ္ဘ ရောအာမီ''တိ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ဂထာ အဘာသိ –

၁၀၉. ''ဗဟူနံ ဝိဇ္ဇတီ ဘောတီ၊ တေဟိ မေ ကိံ ဘဝိသ္ဘတိ။
တသ္မာ ဇေတံ န သောစာမိ၊ ပိယံ သမ္မိလ္လဟာသိနိံ။

၁၁၀. ''တံ တံ စေ အနုသောစေယ်ျ၊ ယံ ယံ တသ္ဘ န ဝိဇ္ဇတိ။
အတ္တာနမနုသောစေယ်ျ၊ သဒာ မစ္စုဝသံ ပတံ။

၁၁၁. ''န ဟေဝ ၎ိတံ နာသီနံ၊ န သယာနံ န ပဒ္ဓဂုံ။
ယာဝ ဗျာတိ နိမိသတိ၊ တတ္ရာပိ ရသတီ ဝယော။

၁၁၂. ''တတ္ထတ္တနိ ဝတပ္ပဒ္ဓေ၊ ဝိနာဘာဝေ အသံသယေ။
ဘူတံ သေသံ ဒယိတဗ္ဗံ၊ ဝီတံ အနနုသောစိယ''န္တိ။

တတ္ထ **ဗဟူနံ ဝိဇ္ဇတီ ဘောတီ** တိ အယံ ဘောတီ အမ္ဂဟ ဆဍ္ဍေတ္ဂတ ဣဒါနိ အညေသံ ဗဟူနံ မတကသတ္တာနံ အန္တရေ ဝိဇ္ဇတိ အတ္ထိ ဥပလဗ္ဘတိ။ **တေဟိ မေ ကိံ ဘဝိသ္ဘတီ** တိ တေဟိ မတကသတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဝတ္တမာနာ ဣဒါနေဝေသာ မယ္ဂဟံ ကိံ ဘဝိသ္ဘတိ , တေဟိ တ မတကသတ္တေဟိ အတိရေကသမ္ဗန္ဓဝသေနေသာ မယ္ဂဟံ ကိံ ဘဝိသ္ဘတိ, ကာ နာမ ဘဝိသ္ဘတိ, ကိံ ဘရိယာ, ဥဒာဟု ဘဂိနီတိ? ''တေဟိ မေက''န္တိပိ ပာဌော, တေဟိ မတကေဟိ သဒ္ဓိံ ဣဒါနိ မေ ကဋ္ဌေဝရံ ဧကံ ဘဝိသ္ဘတီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သော မတကေသု သင်္ခံ ဂတာ, မယ္ဂဟံ သာ န ကိဉ္စိ ဟောတိ, တသ္မာ ဇေတံ န သောစာမိ။

ယံ ယံ တသ္ဘာ တိ ယံ ယံ တသ္ဘ အနုသောစနကသ္ဘ သတ္တသ္ဘ န ဝိဇ္ဇတိ နတ္ထိ, မတံ နိရုဒ္ဓံ, တံ တံ သစေ အနုသောစေယ်ျာတိ အတ္ထော။ ''ယသ္ဘာ''တိပိ ပာဌော, ယံ ယံ ယသ္ဘ န ဝိဇ္ဇတိ, တံ တံ သော အနုသောစေယ်ျာတိ အတ္ထော။ **မစ္စုဝသံ ပတန္တိ** ဇေဝံ သန္တေ နိစ္စံ မစ္စုဝသံ ပတန္တံ ဂစ္ဆန္တံ အတ္တာနမေဝ အနုသောစေယ်ျ, တေန သ္ဘ အသောစနကာလောယေဝ န ဘဝေယ်ျာတိ အတ္ထော။

တတိယဂထာယ **န ဟေဝ ၎ိတံ နာသီနံ, န သယာနံ န ပဒ္ဓဂု** န္တိ ကဉ္စိ သတ္တံ အာယုသင်္ခါရော အနုဂစ္ဆတီတိ ဟဌသေသော။ တတ္ထ **ပဒ္ဓဂု** န္တိ ပရိဝတ္တေတ္ဂတ စရမာနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣမေ သတ္တာ စတူသုပိ ဣရိယာပထေသု ပမတ္တာ ဝိဟရန္တိ, အာယုသင်္ခါရာ ပန ရတ္တိဉ္စ ဒိဝါ စ သဗ္ဗိရိယာပထေသု အပ္ပမတ္တာ အတ္တနော ခယဂမနကမ္မမေဝ ကရောန္တီတိ။ **ယာဝ ဗျာတီ** တိ ယာဝ ဥမ္မိသတိ။ အယမေ၀ ဝါ ပါဠိ။ **တတ္ရာပိ** ကာလေ တေဟာရော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယာဝ ဥမ္မိသတိ စ နိမိသတိ စ, တတ္ရာပိ ဇေ၀ံ အပ္ပမတ္တကေ ကာလေ ဣမေသံ သတ္တာနံ **ရသတီ ဝယော,** တီသု ဝယေသု သော သော ဝယော ဟာယတေဝ န ဝဍ္ဍတီတိ။

တတ္ထတ္တနိ ဝတပ္ပဒ္ဓေ တိ တတ္ထ ဝတ အတ္တနိ ပဒ္ဓေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ တသ္မိံ ဝတ ဇေဝံ ရသမာနေ ဝယေ အယံ ''အတ္တာ''တိ သင်္ခံ ဂတော အတ္တဘာဝေ ပဒ္ဓေ ဟောတိ, ဝယေန အဟော ဥပဟော အပရိပုဏ္ဏော ဟောတိ ။ ဇေဝံ တတ္ထ ဣမသ္မိံ အတ္တနိ ပဒ္ဓေ ယော စေဒ တတ္ထ တတ္ထ နိဗ္ဗတ္တာနံ သတ္တာနံ ဝိနာဘာဝေ အသံသယော, တသ္မိံ **ဝိနာဘာဝေပိ အသံသယေ** နိဿံသယေ ယံ **ဘူတံ သေသံ** အမတံ ဇီဝမာနံ, တံ ဇီဝမာနမေဝ **ဒယိတဗ္ဗံ** ပိယာယိတဗ္ဗံ မေတ္တာယိတဗ္ဗံ, ''အယံ သတ္တော အရောဂေ ဟောတု အဗျာပဇ္ဇော''တိ ဇေဝံ တသ္မိံ မေတ္တာဘာဝနာ ကာတဗ္ဗာ။ ယံ ပနေတံ **ဝီတံ** ဝိဂတံ မတံ, တံ **အနနုသောစိယံ** န အနုသောစိတဗ္ဗန္တိ။

ဇေဝံ မဟာသတ္တော စတူဟိ ဂထာဟိ အနိစ္စာကာရံ ဒီပေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ မဟာဇနော ပရိဗ္ဗာဇိကာယ သရီရကိစ္စံ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တမေဝ ပဝိသိတ္ဂတ စျာနာဘိညာသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတ္ဂတ ဗြဟ္မ

လောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကုဏ္ဍလီ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ သမ္မိလ္လဟာသိနီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

အနနုသောစိယဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၂၉] ၉. ကာဠဗာဟုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယံ အန္နပာနဿ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဟတလာဘသက္ကာရံ ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒေဝဒတ္တေန ဟိ တထာဂတေ အဋ္ဌာနကောပံ ဗန္ဓိတွာ ဓနုဂ္ဂဟေသု ပယောဇိတေသု နာဠာဂိရိဝိဿဇ္ဇနေန တဿ ဒေါသော ပာကဋော ဇာတော။ အထဿ ပဋ္ဌပိတာနိ ဓုဝဘတ္တာဒီနိ မနုဿာ န ကရိံသု, ရာဇာပိ နံ န ဩလောကေသိ။ သော ဟတလာဘသက္ကာရော ကုလေသု ဝိညာပေတွာ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိစရိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော 'လာဘသက္ကာရံ ဥပ္ပာဒေဿာမီ'တိ ဥပ္ပန္နမ္ပိ ထိရံ ကာတုံ နာသက္ခီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဟတလာဘသက္ကာရော အဟောသီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဓနဉ္စယေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ရာဓော နာမ သုကော အဟောသိ မဟာသရီရော ပရိပုဏ္ဏဂတ္တော, ကနိဋ္ဌော ပနဿ ပောဋ္ဌပါဒေါ နာမ။ ဧကော လုဒ္ဒကော တေ ဒွေပိ ဇနေ ဗန္ဓိတွာ နေတွာ ဗာရာဏသိရညော အဒါသိ။ ရာဇာ ဥဘောပိ တေ သုဝဏ္ဏပဉ္ဇရေ ပက္ခိပိတွာ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေန မဓုလာဇေ ခါဒါပေန္တော သက္ခရောဒကံ ပာယေန္တော ပဋိဇဂ္ဂိ။ သက္ကာရော စ မဟာ အဟောသိ, လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ အဟေသုံ။ အထေကော ဝနစရကော ကာဠဗာဟုံ နာမေကံ မဟာကာဠမက္ကဋံ အာနေတွာ ဗာရာဏသိရညော အဒါသိ။ တဿ ပစ္ဆာ အာဂတတ္တာ မဟန္တတရော လာဘသက္ကာရော အဟောသိ, သုကာနံ ပရိဟာယိ။ ဗောဓိသတ္တော တာဒိလက္ခဏယောဂတော န ကိဉ္စိ အာဟ, ကနိဋ္ဌော ပနဿ တာဒိလက္ခဏာဘာဝတော တံ မက္ကဋဿ သက္ကာရံ အသဟန္တော "ဘာတိက, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံ ရာဇကုလေ သာဓုရသခါဒနီယာဒီနိ အမှာကမေဝ ဒေန္တိ, ဣဒါနိ ပန မယံ န လဘာမ, ကာဠဗာဟုမက္ကဋဿေဝ ဒေန္တိ။ မယံ ဓနဉ္စယရညော သန္တိကာ လာဘသက္ကာရံ အလဘန္တာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကိံ ကရိဿာမ, ဧဟိ အရညမေဝ ဂန္တွာ ဝသိဿာမာ"တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၃. "ယံ အန္နပာနဿ ပုရေ လဘာမ၊ တံ ဒါနိ သာခမိဂမေဝ ဂစ္ဆတိ။
ဂစ္ဆာမ ဒါနိ ဝနမေဝ ရာဓ၊ အသက္ကတာ စသ္မ ဓနဉ္စယာယာ"တိ။

တတ္ထ **ယံ အန္နပာနဿာ** တိ ယံ အန္နပာနံ အဿ ရညော သန္တိကာ။ ဥပယောဂတ္ထေ ဝါ သာမိဝစနံ။ **ဓနဉ္စယာယာ**တိ ကရဏတ္ထေ သမ္ပဒါနဝစနံ, ဓနဉ္စယေန။ **အသက္ကတာ စသ္မာ** တိ အန္နပာနံ န လဘာမ, ဣမိနာ စ န သက္ကတမှာတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ ရာဓော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၄. "လာဘော အလာဘော ယသော အယသော စ၊ နိန္ဒာ ပသံသာ စ သုခဉ္စ ဒုက္ခံ။
ဧတေ အနိစ္စာ မနုဇေသု ဓမ္မာ၊ မာ သောစိ ကိံ သောစသိ ပောဋ္ဌပါဒါ"တိ။

တတ္ထ **ယသော**တိ ဣဿရိယပရိဝါရော။ **အယသော**တိ တဿာဘာဝေါ။ **ဧတေ**တိ ဧတေ အဋ္ဌ လောကဓမ္မာ မနုဇေသု အနိစ္စာ, လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ ဟုတွာပိ အပရေန သမယေန အပ္ပလာဘာ အပ္ပသက္ကာရာ ဟောန္တိ, နိစ္စလာဘိနော နာမ န ဟောန္တိ။ ယသာဒီသုပိ ဧသေဝ နယော။

တံ သုတွာ ပောဋ္ဌပါဒေါ မက္ကဋေ ဥသူယံ အပနေတုံ အသက္ကောန္တော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၅. “အဒ္ဓါ တုဝံ ပဏ္ဍိတကောသိ ရာဇ၊ ဇာနာသိ အတ္ထာနိ အနာဂတာနိ။
ကထံ နု သာခါမိဂံ ဒက္ခိသာမ၊ နိဒ္ဓာဝိတံ ရာဇကုလတောဝ ဇမ္မ”န္တိ။

တတ္ထ **ကထံ နူ**တိ ကေန နု ခော ဥပါယေန။ **ဒက္ခိသာမာ**တိ ဒက္ခိဿာမ။ **နိဒ္ဓာဝိတ**န္တိ နိဝုဋ္ဌာပိတံ နိက္ကဍ္ဎာပိတံ။ **ဇမ္မ**န္တိ လာမကံ။

တံ သုတွာ ရာဇာ စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၁၁၆. “စာလေတိ ကဏ္ဏံ ဘကုဋိံ ကရောတိ၊ မုဟုံ မုဟုံ ဘာယယတေ ကုမာရေ။
သယမေဝ တံ ကာဟတိ ကာဠဗာဟု၊ ယေနာရကာ ဌဿတိ အန္နပါနာ”တိ။

တတ္ထ **ဘာယယတေ ကုမာရေ**တိ ရာဇကုမာရေ ဥတ္တာသေတိ။ **ယေနာရကာ ဌဿတိ အန္နပါနာ**တိ ယေန ကာရဏေန ဣမမှာ အန္နပါနာ ဒူရေ ဌဿတိ, သယမေဝ တံ ကာရဏံ ကရိဿတိ, မာ တွံ ဧတဿ စိန္တယီတိ အတ္ထော။

ကာဠဗာဟုပိ ကတိပါဟေနေဝ ရာဇကုမာရာနံ ပုရတော ဌတွာ ကဏ္ဏစလနာဒီနိ ကရောန္တော ကုမာရေ ဘာယာပေသိ။ တေ ဘီတတသိတာ ဝိဿရမကံသု။ ရာဇာ “ကိံ ဧတ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ တမတ္ထံ သုတွာ “နိက္ကဍ္ဎထ န”န္တိ မက္ကဋံ နိက္ကဍ္ဎာပေသိ။ သုကာနံ လာဘသက္ကာရော ပုန ပါကတိကော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကာဠဗာဟု ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပေါဋ္ဌပါဒော အာနန္ဒော, ရာဓော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ကာဠဗာဟုဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၃၀] ၁၀. သီလဝီမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သီလဝီမံသကဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ဟေဋ္ဌာ ကထိတာနေဝ။ ဣဓ ပန ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိရညော ပုရောဟိတော အဟောသိ။ သော အတ္တနော သီလံ ဝီမံသန္တော တီဏိ ဒိဝသာနိ ဟေရညိကဖလကတော ကဟာပဏံ ဂဏှိ။ တံ “စောရော”တိ ဂဟေတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ သော ရညော သန္တိကေ ဌိတော –

၁၁၇. “သီလံ ကိရေဝ ကလျာဏံ၊ သီလံ လောကေ အနုတ္တရံ။
ပဿ ဃောရဝိသော နာဂေါ၊ သီလဝါတိ န ဟညတီ”တိ။ –

ဣမာယ ပဌမဂါထာယ သီလံ ဝဏ္ဏေတွာ ရာဇာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဂစ္ဆတိ။

အထေကသ္မိံ ဒိဝသေ သူနာပဏတော သေနော မံသပေသိံ ဂဟေတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တမညေ သကုဏာ ပရိဝါရေတွာ ပါဒနခတုဏ္ဍကာဒီဟိ ပဟရန္တိ။ သော တံ ဒုက္ခံ သဟိတုံ အသက္ကောန္တော မံသပေသိံ ဆဍ္ဍေသိ, အပရော ဂဏှိ။ သောပိ တထေဝ ဝိဟေဌိယမာနော ဆဍ္ဍေသိ, အထညော ဂဏှိ။ ဧဝံ ယော ယော ဂဏှိ, တံ တံ သကုဏာ အနုဗန္ဓိံသု။ ယော ယော ဆဍ္ဍေသိ, သော သော သုခိတော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ “ဣမေ ကာမာ နာမ မံသပေသူပမာ, ဧတေ ဂဏှန္တာနံယေဝ ဒုက္ခံ, ဝိဿဇ္ဇေန္တာနံ သုခ”န္တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၈. “ယာဝဒေဝဿဟူ ကိဉ္စိ၊ တာဝဒေဝ အခါဒိသုံ။
သင်္ဂမ္မ ကုလလာ လောကေ၊ န ဟိံသန္တိ အကိဉ္စန”န္တိ။

တဿတ္ထော – ယာဝဒေဝ အဿ သေနဿ အဟု ကိဉ္စိ မုခေန ဂဟိတံ မံသခဏ္ဍံ, တာဝဒေဝ နံ ဣမသ္မိံ လောကေ ကုလလာ သမာဂန္တွာ အခါဒိံသု။ တသ္မိံ ပန ဝိဿဋ္ဌေ တမေနံ အကိဉ္စနံ နိပ္ပလိဗောဓံ ပက္ခိံ သေသပက္ခိနော န ဟိံသန္တီတိ။

သော နဂရာ နိက္ခမိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ ကမေ သာယံ ဧကဿ ဂေဟေ နိပဇ္ဇိ။ တတ္ထ ပန ပိင္ဂလာ နာမ ဒါသီ ''အသုကဝေလာယ အာဂစ္ဆေယျာသီ''တိ ဧကေန ပုရိသေန သဒ္ဓိံ သင်္ကေတမကာသိ။ သာ သာမိကာနံ ပါဒေ ဓောဝိတွာ တေသု နိပန္နေသု တဿာဂမနံ ဩလောကေန္တီ ဥမ္မာရေ နိသီဒိတွာ ''ဣဒါနိ အာဂမိဿတိ, ဣဒါနိ အာဂမိဿတီ''တိ ပဌမယာမမ္ပိ မဇ္ဈိမယာမမ္ပိ ဝီတိနာမေသိ။ ပစ္စူသသမယေ ပန ''န သော ဣဒါနိ အာဂမိဿတီ''တိ ဆိန္နာသာ ဟုတွာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ ဗောဓိသတ္တော ဣဒံ ကာရဏံ ဒိသွာ ''အယံ ဒါသီ 'သော ပုရိသော အာဂမိဿတီ'တိ အာသာယ ဧတ္တကံ ကာလံ နိသိန္နာ, ဣဒါနိဿ အနာဂမနဘာဝံ ဉတွာ ဆိန္နာသာ ဟုတွာ သုခံ သုပတိ။ ကိလေသေသု ဟိ အာသာ နာမ ဒုက္ခံ, နိရာသဘာဝေါဝ သုခ''န္တိ စိန္တေတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၉. ''သုခံ နိရာသာ သုပတိ၊ အာသာ ဖလဝတီ သုခါ။
အာသံ နိရာသံ ကတွာန၊ သုခံ သုပတိ ပိင်္ဂလာ''တိ။

တတ္ထ **ဖလဝတီ**တိ ယဿာ အာသာယ ဖလံ လဒ္ဓံ ဟောတိ, သာ တဿ ဖလဿ သုခတာယ သုခါ နာမ။ **နိရာသံ ကတွာနာ**တိ အနာသံ ကတွာ ဆိန္ဒိတွာ ပဇဟိတွာတိ အတ္ထော။ **ပိင်္ဂလာ** တိ သော ပိင်္ဂလဒါသီ ဣဒါနိ သုခံ သုပတီတိ။

သော ပုနဒိဝသေ တတော ကမာ အရညံ ပဝိသန္တော အရညေ ဧကံ တာပသံ ဈာနံ အပ္ပေတွာ နိသိန္နံ ဒိသွာ ''ဣဓလောကေ စ ပရလောကေ စ ဈာနသုခတော ဥတ္တရိတရံ သုခံ နာမ နတ္ထီ''တိ စိန္တေတွာ စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၁၂၀. ''န သမာဓိပရော အတ္ထိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စ။
န ပရံ နာပိ အတ္တာနံ၊ ဝိဟိံသတိ သမာဟိတော''တိ။

တတ္ထ **န သမာဓိပရော**တိ သမာဓိတော ပရော အညော သုခဓမ္မော နာမ နတ္ထီတိ။

သော အရညံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာ ဥပ္ပာဒေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပုရောဟိတော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သီလဝီမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုဋိဒူသကဝဂ္ဂေါ တတိယော။

၄. ကောကိလဝဂ္ဂေါ

[၃၃၁] ၁. ကောကိလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ဝေ ကာလေ အသမ္ပတ္တေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောကာလိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု တက္ကာရိယဇာတကေ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စော ဩဝါဒကော အဟောသိ, ရာဇာ ဗဟုဘာဏီ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ''တဿ ဗဟုဘာဏိတံ နိသေဓေဿာမီ''တိ ဧကံ ဥပမံ ဥပဓာရေန္တော ဝိစရတိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနံ ဂတော မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ, တဿုပရိ အမ္ဗရုက္ခော အတ္ထိ။ တတ္ထေကသ္မိံ ကာကကုလာဝကေ ကာဠကောကိလာ အတ္တနော အဏ္ဍကံ နိက္ခိပိတွာ အဂမာသိ။ ကာကီ တံ ကောကိလအဏ္ဍကံ ပဋိဇဂ္ဂိ, အပရဘာဂေ တတော ကောကိလပေါတကော နိက္ခမိ။ ကာကီ ''ပုတ္တော မေ''တိ သညာယ မုခတုဏ္ဍကေန ဂောစရံ အာဟရိတွာ တံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သော အဝိရူဠ္ဟပက္ခော အကာလေယေဝ ကောကိလရဝံ ရဝိ။

ကာကီ ‘‘အယံ ဣာအနေဝ တာဝ အညံ ရဝံ ရဝတိ , ဝမုန္တော ကိံ ကရိဿတီ’’တိ တုဏှကေန ကောဋ္ဋေတွာ မာရေတွာ ကုလာဝကာ ပာတေသိ။ သော ရညော ပာဒမူလေ ပတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ ‘‘ကိမေတံ သဟာယာ’’တိ? ဗောဓိသတ္တော ‘‘အဟံ ရာဇာနံ နိတရေတုံ ဇကံ ဥပမံ ပရိယေသာမိ, လဒ္ဓာ အနိ မေ သာ’’တိ စိန္တေတွာ ‘‘မဟာရာဇ, အတိမုခရာ အကာလေ ဗဟုဘာဏိနော ဝေရူပံ လဘန္တိ၊ အယံ မဟာရာဇ, ကောကိလပောတကော ကာကိယာ ပုဋ္ဌော အဝိရူဠ္ဟပက္ခော အကာလေယေဝ ကောကိလရဝံ ရဝိ။ အထ နံ ကာကီ ‘နာယံ မမ ပုတ္တကော’တိ ဉတွာ မုခတုဏ္ဍကေန ကောဋ္ဋေတွာ မာရေတွာ ကုလာဝကာ ပာတေသိ။ မနုဿာ ဝါ ဟောန္တု တိရစ္ဆာနာ ဝါ, အကာလေ ဗဟုဘာဏိနော ဝေရူပံ ဒုက္ခံ လဘန္တီ’’တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၂၁. ‘‘ယော ဝေ ကာလေ အသမ္ပတ္တေ၊ အတိဝေလံ ပဘာသတိ။
ဧဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ကောကိလာယိဝ အတြဇော။

၁၂၂. ‘‘န ဟိ သတ္ထံ သုနိသိတံ၊ ဝိသံ ဟလာဟလာမိဝ။
ဧဝံ နိကဋ္ဌေ ပာတေတိ၊ ဝါစာ ဒုဗ္ဘာသိတာ ယထာ။

၁၂၃. ‘‘တသ္မာ ကာလေ အကာလေ ဝါ၊ ဝါစံ ရက္ခေယျ ပဏ္ဍိတော။
နာတိဝေလံ ပဘာသေယျ၊ အပိ အတ္တသမမှိ ဝါ။

၁၂၄. ‘‘ယော စ ကာလေ မိတံ ဘာသေ၊ မတိပုဗ္ဗော ဝိစက္ခဏော။
သဗ္ဗေ အမိတ္တေ အာဒေတိ၊ သုပဏ္ဏော ဥရဂါမိဝ’’တိ။

တတ္ထ **ကာလေ အသမ္ပတ္တေ** တိ အတ္တနော ဝစနကာလေ အသမ္ပတ္တေ။ **အတိဝေလ**န္တိ ဝေလာတိက္ကန္တံ ကတွာ အတိရေကပ္ပမာဏံ ဘာသတိ။ **ဟလာဟလာမိဝ**တိ ဟလာဟလံ ဣဝ။ **နိကဋ္ဌေ** တိ တသ္မိံယေဝ ခဏေ အပ္ပမတ္တကေ ကာလေ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ သုနိသိတသတ္ထဟလာဟလဝိသတောပိ ခိပ္ပတရံ ဒုဗ္ဘာသိတဝစနမေဝ ပာတေသိ, တသ္မာ။ **ကာလေ အကာလေ ဝါ**တိ ဝတ္တုံ ယုတ္တကာလေ စ အကာလေ စ **ဝါစံ ရက္ခေယျ,** အတိဝေလံ န ဘာသေယျ အပိ အတ္တနာ သမေ နိန္နာနာကရဏေပိ ပုဂ္ဂလေတိ အတ္ထော။

မတိပုဗ္ဗော တိ မတိံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ကထနေန မတိပုဗ္ဗော။ **ဝိစက္ခဏော** တိ ဉာဏေန ဝိစာရေတွာ အတ္ထဝိန္ဒနပုဂ္ဂလော ဝိစက္ခဏော နာမ။ **ဥရဂါမိဝ**တိ ဥရဂံ ဣဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ သုပဏ္ဏော သမုဒ္ဒံ ခောဘေတွာ မဟာဘောဂံ ဥရဂံ **အာဒေတိ** ဂဏှာတိ, အာဒိယိတွာ စ တင်္ခဏညေဝ နံ သိမ္ဗလိံ အာရောပေတွာ မံသံ ခာဒတိ, ဧဝမေဝ ယော မတိပုဗ္ဗင်္ဂမော ဝိစက္ခဏော ဝတ္တုံ ယုတ္တကာလေ မိတံ ဘာသတိ, သော သဗ္ဗေ အမိတ္တေ အာဒေတိ ဂဏှာတိ, အတ္တနော ဝသေ ဝတ္တေတီတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ မိတဘာဏီ အဟောသိ, ယသဉ္စဿ ဝဍ္ဎေတွာ မဟန္တတရံ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကောကိလပောတကော ကောကာလိကော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ကောကိလဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၃၂] ၂. ရထလဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အပိ ဟန္တွာ ဟတော ဗြူတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော ပုရောဟိတံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ရထေန အတ္တနော ဘောဂဂါမံ ဂစ္ဆန္တော သမ္ဗာဓေ မဂ္ဂေ ရထံ ပာဇေန္တော ဇကံ သကဋသတ္ထံ ဒိသွာ ‘‘တုမှာကံ သကဋံ အပနေထာ’’တိ ဂစ္ဆန္တော သကဋေ အနပနီယမာနေ ကုဇ္ဈိတွာ ပတောဒလဋ္ဌိယာ ပုရိမသကဋေ သာကဋိကဿ ရထဓုရေ ပဟရိ။ သာ ရထဓုရေ ပဋိဟတာ နိဝတ္တိတွာ တဿေဝ နလာဋံ ပဟရိ။ တာဝဒေဝဿ နလာဋေ ဂဏ္ဍော ဥဋ္ဌဟိ။ သော နိဝတ္တိတွာ ‘‘သာကဋိကေဟိ ပဟဋောမှိ’’တိ ရညော အာရောစေသိ။ သာကဋိ

ကေ ပဏ္ဏသာလေတ္တ ဝိနိစ္ဆိနန္တာ တသ္သေဝ အေသံ အဒ္ဒသံသု။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခု ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ရညော ကိရ ပုရောဟိတော ‘သာကဋိကေဟိ ပဟဋ္ဌောမှီ’တိ အဋ္ဋံ ကရောန္တော သယမေဝ ပရဇ္ဇိ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဧဝရူပံ အကာသိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တသ္သေဝ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော အဟောသိ။ အထ ရညော ပုရောဟိတော ရထေန အတ္တနော ဘောဂဂါမံ ဂစ္ဆန္တောတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ ဣဓ ပန တေန ရညော အာရောစိတေ ရာဇာ သယံ ဝိနိစ္ဆယေ နိသီဒိတွာ သာကဋိကေ ပက္ကောသာပေတွာ ကမ္မံ အသောဓေတွာဝ “တုမှေဟိ မမ ပုရောဟိတံ ကောဋ္ဋေတွာ နလာဋေ ဂဏ္ဍော ဥဋ္ဌာပိတော”တိ ဝတွာ “သဗ္ဗသ္သဟရဏံ တေသံ ကရောထာ”တိ အာဟ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “တုမှေ, မဟာရာဇ, ကမ္မံ အသောဓေတွာဝ ဧတေသံ သဗ္ဗသ္သံ ဟရာပေထ, ဧကစ္စေ ပန အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ပဟရိတွာပိ ‘ပရေန ပဟဋ္ဌမှာ’တိ ဝဒန္တိ, တသ္မာ အဝိစိနိတွာ ကာတုံ န ယုတ္တံ, ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေန နာမ နိသာမေတွာ ကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ။

၁၂၅. “အပိ ဟန္တွာ ဟတော ဗြူတိ၊ ဇေတွာ ဇိတောတိ ဘာသတိ။
ပုဗ္ဗမက္ခာယိနော ရာဇ၊ အညဒတ္ထု န သဒ္ဒဟေ။

၁၂၆. “တသ္မာ ပဏ္ဍိတဇာတိယော၊ သုဏေယျ ဣတရဿပိ။
ဥဘိန္နံ ဝစနံ သုတွာ၊ ယထာ ဓမ္မော တထာ ကရေ။

၁၂၇. “အလသော ဂိဟီ ကာမဘောဂီ န သာဓု၊ အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။
ရာဇာ န သာဓု အနိသမ္မကာရီ၊ ယော ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံ န သာဓု။

၁၂၈. “နိသမ္မ ခတ္တိယော ကယိရာ၊ နာနိသမ္မ ဒိသမ္ပတိ။
နိသမ္မကာရိနော ရာဇ၊ ယသော ကိတ္တိ စ ဝဍ္ဎတီ”တိ။

တတ္ထ **အပိ ဟန္တွာ** တိ အပိ ဧကော အတ္တနာဝ အတ္တာနံ ဟန္တွာ “ပရေန ပဟဋ္ဌောမှီ”တိ **ဗြူတိ** ကထေတိ။ **ဇေတွာ ဇိတော**တိ သယံ တ ပန ပရံ ဇိတွာ “အဟံ ဇိတောမှီ”တိ ဘာသတိ။ **အညဒတ္ထု** တိ မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗမေဝ ရာဇကုလံ ဂန္တွာ အက္ခာယန္တဿ **ပုဗ္ဗမက္ခာယိနော** အညဒတ္ထု **န သဒ္ဒဟေ,** ဧကံသေန ဝစနံ န သဒ္ဒဟေယျ။ **တသ္မာ**တိ ယသ္မာ ပဌမတရံ အာဂန္တွာ ကထေန္တဿ ဧကံသေန ဝစနံ န သဒ္ဒဟာတဗ္ဗံ, တသ္မာ။ **ယထာ ဓမ္မော** တိ ယထာ ဝိနိစ္ဆယသဘာဝေ ဌိတော, တထာ ကရေယျ။

အသညတောတိ ကာယာဒီဟိ အသညတော ဒုဿီလော။ **တံ န သာဓူ**တိ ယံ တဿ ပဏ္ဍိတဿ ဉာဏဝတော ပုဂ္ဂလဿ အာဃာတကာရဏဟိဝသေန ဒဠှဟကောပသင်္ခာတံ ကောဓနံ, တံ န သာဓု။ **နာနိသမ္မာ**တိ န အနိသာမေတွာ။ **ဒိသမ္ပတီ**တိ ဒိသာနံ ပတိ, မဟာရာဇ။ **ယသော ကိတ္တိ စာ**တိ ဣဿရိယပရိဝါရော စေဝ ကိတ္တိသဒ္ဒော စ ဝဍ္ဎတီတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆိနိ, ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆယမာနေ ဗြာဟ္မဏဿေဝ အေသော ဇာတောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြာဟ္မဏော ဧတရဟိ ဗြာဟ္မဏောဝ အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ရထလဋ္ဌိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၃၃] ၃. ပက္ကဂောဓဇာတကဝဏ္ဏနာ

တဒေဝ မေ တွံ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓ ပန တေသံ ဥဒ္ဓာရံ သာဓေတွာ အာဂစ္ဆန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂေ လုဒ္ဒကော “ဥဘောပိ ခာဒထာ”တိ ဧကံ ပက္ကဂောဓံ အဒါသိ။ သော ပုရိသော ဘရိယံ ပာနီယတ္ထာယ ပေသေတွာ သဗ္ဗံ ဂောဓံ ခါဒိတွာ တသ္သာ

သာ အာဂတကာလေ ''ဘန္တေ, ကေဏ ပလာတာ''တိ အာဟ။ ''သာစု, သာမိ, ပက္ကကေဏာယ ပလာယန္တိယာ ကိံ သက္ကာ ကာတုံ''န္တိ? သာ ဇေတဝနေ ဟနီယံ ပိဝိတ္ဝာ သတ္ထု သန္တိကေ နိသိန္နာ သတ္ထာရာ ''ကိံ ဥပာသိကေ, အယံ တေ ဟိတကာမော သသိနေဟော ဥပကာရကော''တိ ပုဋ္ဌာ ''ဘန္တေ, အဟံ တေသု ဟိတကာမာ သသိနေဟာ, အယံ ပန မယိ နိဿိနေဟော''တိ အာဟ။ သတ္ထာ ''ဟောတု မာ စိန္တယိ, ဧဝံ နာမေသ ကရောတိ။ ယဒာ ပန တေ ဂုဏံ သရတိ, တဒါ တုယှမေဝ သဗ္ဗိဿရိယံ ဒေတီ''တိ ဝတ္ဝာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေမှိ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေနေဝ။ ဣဓ ပန တေသံ နိဝတ္တန္တာနံ အန္တရာမဂ္ဂေ လုဒ္ဒကော ကိလန္တဘာဝံ ဒိသွာ ''ဒေဝပိ ဇနာ ခါဒထာ''တိ ဧကံ ပက္ကဂောဓံ အဒါသိ။ ရာဇဓီတာ တံ ဝလ္လိယာ ဗန္ဓိတွာ အာဒါယ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ တေ ဧကံ သရံ ဒိသွာ မဂ္ဂါ ဩက္ကမ္မ အဿတ္ထမူလေ နိသီဒိံသု။ ရာဇပုတ္တော ''ဂစ္ဆ ဘဒ္ဒေ, သရတော ပဒုမိနိ ပတ္တေန ဥဒကံ အာဟရ, မံသံ ခါဒိဿာမာ''တိ အာဟ။ သာ ဂောဓံ သာခါယ လဂ္ဂေတွာ ဟနီယတ္ထာယ ဂတာ။ ဣတရော သဗ္ဗံ ဂောဓံ ခါဒိတွာ အဂ္ဂနင်္ဂုဋ္ဌံ ဂဟေတွာ ပရမ္မုခေါ နိသီဒိ။ သော တာယ ဟနီယံ ဂဟေတွာ အာဂတာယ ''ဘန္တေ, ဂောဓာ သာခါယ ဩတရိတွာ ဝမ္မိကံ ပါဝိသိ, အဟံ ဓာဝိတွာ အဂ္ဂနင်္ဂုဋ္ဌံ အဂ္ဂဟေသိံ, ဂဟိတဋ္ဌာနံ ဟတ္ထေယေဝ ကတွာ ဆိဇ္ဇိတွာ ဗိလံ ပဝိဋ္ဌာ''တိ အာဟ။ ''ဟောတု, ဒေဝ, ပက္ကဂောဓာယ ပလာယန္တိယာ ကိံ ကရိဿာမ, ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ။ တေ ဟနီယံ ပိဝိတွာ ဗာရာဏသိံ အဂမံသု။

ရာဇပုတ္တော ရဇ္ဇံ ပတွာ တံ အဂ္ဂမဟေသိဋ္ဌာနမတ္တေ ဌပေသိ, သက္ကာရသမ္မာနော ပနဿာ နတ္ထိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿာ သက္ကာရံ ကာရေတုကာမော ရညော သန္တိကေ ဌတွာ ''နနု မယံ အယျေ တုမှာကံ သန္တိကာ ကိဉ္စိ န လဘာမ, ကိံ နော န ဩလောကေထာ''တိ အာဟ။ ''တာတ, အဟမေဝ ရညော သန္တိကာ ကိဉ္စိ န လဘာမိ, တုယှံ ကိံ ဒဿာမိ, ရာဇာပိ မယှံ ဣဒါနိ ကိံ ဒဿတိ, သော အရညတော အာဂမနကာလေ ပက္ကဂောဓံ ဧကကောဝ ခါဒီ''တိ ။ ''အယျေ, န ဒေဝေါ ဧဝရူပံ ကရိဿတိ, မာ ဧဝံ အဝစုတ္ထာ''တိ။ အထ နံ ဒေဝီ ''တုယှံ တံ, တာတ, န ပါကဋံ, ရညောယေဝ မယှဉ္စ ပါကဋ''န္တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၂၉. ''တဒေဝ မေ တွံ ဝိဒိတော၊ ဝနမဇ္ဈေ ရထေသဘ။
ယဿ တေ ခဂ္ဂဗဒ္ဓဿ၊ သန္နဒ္ဓဿ တိရီဋိနော။
အဿတ္ထဒုမသာခါယ၊ ပက္ကဂောဓာ ပလာယထာ''တိ။

တတ္ထ **တဒေဝ**တိ တသ္မိံယေဝ ကာလေ ''အယံ မယှံ အဒါယကော''တိ ဧဝံ တွံ ဝိဒိတော။ အညေ ပန တဝ သဘာဝံ န ဇာနန္တီတိ အတ္ထော။ **ခဂ္ဂဗဒ္ဓဿာ**တိ ဗဒ္ဓခဂ္ဂဿ။ **တိရီဋိနော**တိ တိရီဋဝတ္ထနိဝတ္ထဿ မဂ္ဂဂမနကာလေ။ **ပက္ကဂောဓာ**တိ အင်္ဂါရပက္ကာ ဂောဓာ ပလာယထာတိ။

ဧဝံ ရညာ ကတဒေါသံ ပရိသမဇ္ဈေ ပါကဋံ ကတွာ ကထေသိ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''အယျေ, ဒေဝဿ အပ္ပိယကာလတော ပဘုတိ ဥဘိန္နမ္ပိ အဖာသုကံ ကတွာ ကသ္မာ ဣဓ ဝသထာ''တိ ဝတွာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၃၀. ''နမေ နမန္တဿ ဘဇေ ဘဇန္တံ၊ ကိစ္စာနုကုဗ္ဗဿ ကရေယျ ကိစ္စံ။
နာနတ္ထကာမဿ ကရေယျ အတ္ထံ၊ အသမ္ဘဇန္တမ္ပိ န သမ္ဘဇေယျ။

၁၃၁. ''စဇေ စဇန္တံ ဝနထံ န ကယိရာ၊ အပေတစိတ္တေန န သမ္ဘဇေယျ။
ဒိဇော ဒုမံ ခီဏဖလန္တိ ဉတွာ၊ အညံ သမေက္ခေယျ မဟာ ဟိ လောကော''တိ။

တတ္ထ **နမေ နမန္တဿာ**တိ ယော အတ္တနိ မုဒုစိတ္တေန နမတိ, တဿေဝ ပဋိနမေယျ။ **ကိစ္စာနုကုဗ္ဗဿာ**တိ အတ္တနော ဥပ္ပန္နံ ကိစ္စံ အနုကုဗ္ဗန္တဿေဝ။ **အနတ္ထကာမဿာ**တိ အဝုဍ္ဍိကာမဿ။ **ဝနထံ န ကယိရာ**တိ တသ္မိံ စဇန္တေ တဏှာသန္ထဝံ န ကရေယျ။ **အပေတစိတ္တေနာ**တိ အပဂတစိတ္တေန ဝိရတ္တစိတ္တေန။ **န သမ္ဘဇေယျာ**တိ န သမာဂစ္ဆေယျ။ **အညံ သမေက္ခေယျာ**တိ အညံ ဩလောကေယျ, ယထာ ဒိဇော ခီဏဖလံ ဒုမံ ရုက္ခံ ဉတွာ အညံ ဖလဘရိတံ ရုက္ခံ ဂစ္ဆတိ, တထာ ခီဏရာဂံ ပုရိသံ ဉတွာ အညံ သသိနေဟံ ဥပဂစ္ဆေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တေ ကထေန္တေ ဧဝ တဿာ ဂုဏံ သရိတ္ွာ “ဘန္တေ, တွေကံ ကာလံ တဝ ဂုဏံ န သလ္လက္ခေသိံ, ပဏ္ဍိတဿယေဝ ကထာယ သလ္လက္ခေသိံ, မမ အပရာဓံ သဟန္တိယာ ဣဒံ သကလရဇ္ဇံ တုယှံယေဝ ဒမ္မိ”တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၃၂. “သော တေ ကရိဿာမိ ယထာနုဘာဝံ၊ ကတညုတံ ခတ္တိယေ ပေက္ခမာနော။
သဗ္ဗဉ္စ တေ ဣဿရိယံ ဒဒာမိ၊ ယဿိစ္ဆသိ တဿ တုဝံ ဒဒာမီ”တိ။

တတ္ထ **သော**တိ သော အဟံ။ **ယထာနုဘာဝ**န္တိ ယထာသတ္တိ ယထာဗလံ။ **ယဿိစ္ဆသီ**တိ ယဿ ဣစ္ဆသိ, တဿ ဣဒံ ရဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ ယံ တုဝံ ဣစ္ဆသိ, တံ ဒဒာမီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ရာဇာ ဒေဝိယာ သဗ္ဗိဿရိယံ အဒာသိ, “ဣမိနာဟံ ဧတိဿာ ဂုဏံ သရာပိတော”တိ ပဏ္ဍိတဿပိ မဟန္တံ ဣဿရိယံ အဒာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥဘော ဇယမ္ပတိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တဒာ ဇယမ္ပတိကာ ဧတရဟိ ဇယမ္ပတိကာဝ အဟေသုံ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ပက္ကဂေါဓဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၃၄] ၄. ရာဇောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဂဝံ စေ တရမာနာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရာဇောဝါဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **တေသကုဏဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ “မဟာရာဇ, ပောရာဏကရာဇာနောပိ ပဏ္ဍိတာနံ ကထံ သုတွာ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တာ သဂ္ဂပုရံ ပူရယမာနာ ဂမိံသူ”တိ ဝတွာ ရညာ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သိက္ခိတသဗ္ဗသိပ္ပော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ရမဏီယေ ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝနမူလဖလာဟာရော ဝိဟာသိ။ အထ ရာဇာ အဂုဏပရိယေသကော ဟုတွာ “အတ္ထိ နု ခော မေ ကောစိ အဂုဏံ ကထေန္တော”တိ ပရိယေသန္တော အန္တောဇနေ စ ဗဟိဇနေ စ အန္တောနဂရေ စ ဗဟိနဂရေ စ ကဉ္စိ အတ္တနော အဝဏ္ဏဝါဒိံ အဒိသွာ “ဇနပဒေ နု ခော ကထ”န္တိ အညာတကဝေသေန ဇနပဒံ စရိ။ တတြာပိ အဝဏ္ဏဝါဒိံ အပဿန္တော အတ္တနော ဂုဏကထမေဝ သုတွာ “ဟိမဝန္တပဒေသေ နု ခော ကထ”န္တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဝိစရန္တော ဗောဓိသတ္တဿ အဿမံ ပတွာ တံ အဘိဝါဒေတွာ ကတပဋိသန္ထာရော ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

တဒာ ဗောဓိသတ္တော အရညတော ပရိပက္ကာနိ နိဂြောဓဖလာနိ အာဟရိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိ, တာနိ ဟောန္တိ မဓုရာနိ ဩဇဝန္တာနိ သက္ခရစုဏ္ဏသမရသာနိ။ သော ရာဇာနမ္ပိ အာမန္တေတွာ “ဣမံ မဟာပုည, နိဂြောဓပက္ကဖလံ ခါဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ “ကိံ နု ခော, ဘန္တေ, ဣမံ နိဂြောဓပက္ကံ အတိဝိယ မဓုရ”န္တိ? “မဟာပုည, နူန ရာဇာ ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေတိ, တေနေတံ မဓုရန္တိ။ ရညော အဓမ္မိကကာလေ အမဓုရံ နု ခော, ဘန္တေ, ဟောတီ”တိ။ “အာမ, မဟာပုည, ရာဇူသု အဓမ္မိကေသု တေလမဓုဖာဏိတာဒီနိပိ ဝနမူလဖလာနိပိ အမဓုရာနိ ဟောန္တိ နိရောဇာနိ, န ကေဝလံ ဧတာနိ, သကလမ္ပိ ရဋ္ဌံ နိရောဇံ ကသဋံ ဟောတိ။ တေသု ပန ဓမ္မိကေသု သဗ္ဗာနိ တာနိ မဓုရာနိ ဟောန္တိ ဩဇဝန္တာနိ, သကလမ္ပိ ရဋ္ဌံ ဩဇဝန္တမေဝ ဟောတီ”တိ။ ရာဇာ “ဧဝံ ဘဝိဿတိ, ဘန္တေ”တိ အတ္တနော ရာဇဘာဝံ အဇာနာပေတွာဝ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ “တာပသဿ ဝစနံ ဝီမံသိဿာမီ”တိ အဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတွာ “ဣဒါနိ ဇာနိဿာမီ”တိ ကိဉ္စိ ကာလံ ဝီတိနာမေတွာ ပုန တတ္ထ ဂန္တွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။

ဗောဓိသတ္တောပိဿ တထေဝ ဝတွာ နိက္ခမေပက္ကံ အဒါသိ, တံ တဿ တိတ္တကရသံ အဟောသိ။ ရာဇာ “အမဓုရံ နိရသ”န္တိ သဟ ခေဠေန ဆဍ္ဍေတွာ “တိတ္တကံ, ဘန္တေ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော “မဟာပုည, နူန ရာဇာ အဓမ္မိကော ဘဝိဿတိ။ ရာဇူနဉှိ အဓမ္မိကကာလေ အရညေ ဖလာဖလံ အာဒိံ ကတွာ သဗ္ဗံ အမဓုရံ နိရောဇံ ဇာတ”န္တိ ဝတွာ ဣမာ ဂာထာ အဘာသိ –

၁၃၃. “ဂဝေ စေ တရမာနာနံ၊ ဇိမ္ဟံ ဂစ္ဆတိ ပုင်္ဂဝေါ။
သဗ္ဗာ တာ ဇိမ္ဟံ ဂစ္ဆန္တိ၊ နေတ္တေ ဇိမ္ဟံ ဂတေ သတိ။

၁၃၄. “ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊ ယော ဟောတိ သေဋ္ဌသမ္မတော။
သော စေ အဓမ္မံ စရတိ၊ ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ။
သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ ဒုခံ သေတိ၊ ရာဇာ စေ ဟောတိ အဓမ္မိကော။

၁၃၅. “ဂဝံ စေ တရမာနာနံ၊ ဥဇုံ ဂစ္ဆတိ ပုင်္ဂဝေါ။
သဗ္ဗာ ဂါဝီ ဥဇုံ ယန္တိ၊ နေတ္တေ ဥဇုံ ဂတေ သတိ။

၁၃၆. “ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊ ယော ဟောတိ သေဋ္ဌသမ္မတော။
သော သစေ ဓမ္မံ စရတိ၊ ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ။
သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ သုခံ သေတိ၊ ရာဇာ စေ ဟောတိ ဓမ္မိကော”တိ။

တတ္ထ **ဂဝ**န္တိ ဂုန္နံ။ **တရမာနာန**န္တိ နဒိံ ဩတရန္တာနံ။ **ဇိမ္ဟ**န္တိ ကုဋိလံ ဝင်္ကံ။ **နေတ္တေ** တိ နာယကေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေ ဂဝဇေဋ္ဌကေ ဥသဘေ ပုင်္ဂဝေ။ **ပဂေဝ ဣတရာ ပဇာ**တိ ဣတရေ သတ္တာ ပုရေတရမေဝ အဓမ္မံ စရန္တီတိ အတ္ထော။ **ဒုခံ သေတီ**တိ န ကေဝလံ သေတိ, စတူသုပိ ဣရိယာပထေသု ဒုက္ခမေဝ ဝိန္ဒတိ။ **အဓမ္မိကော** တိ ယဒိ ရာဇာ ဆန္ဒာဒိအဂတိဂမနဝသေန အဓမ္မိကော ဟောတိ။ **သုခံ သေတီ**တိ သစေ ရာဇာ အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဓမ္မိကော ဟောတိ, သဗ္ဗံ ရဋ္ဌံ စတူသု ဣရိယာပထေသု သုခပ္ပတ္တမေဝ ဟောတီတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဓမ္မံ သုတွာ အတ္တနော ရာဇဘာဝံ ဇာနာပေတွာ “ဘန္တေ, ပုဗ္ဗေ နိက္ခမေပက္ကံ အဟမေဝ မဓုရံ ကတွာ တိတ္တကံ အကာသိံ, ဣဒာနိ ပုန မဓုရံ ကရိဿာမီ”တိ ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ နဂရံ ဂန္တွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော သဗ္ဗံ ပဋိပါကတိကံ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ရာဇောဝါဒဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၃၅] ၅. ဇမ္ဗုကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဗ္ရဟာ ပဝဍ္ဎကာယော သောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ သုဂတာလယကရဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ, အယံ ပနေတ္ထ သင်္ခေပေါ။ သတ္ထာရာ “သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော တုမှေ ဒိသွာ ကိံ အကာသီ”တိ ဝုတ္တေ ထေရော အာဟ “ဘန္တေ, သော တုမှာကံ အနုကရောန္တော မမ ဟတ္ထေ ဗီဇနိံ ဒတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထ နံ ကောကာလိကော ဥရေ ဇဏ္ဏုနာ ပဟရိ, ဣတိ သော တုမှာကံ အနုကရောန္တော ဒုက္ခံ အနုဘဝီ”တိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ “န ခော, သာရိပုတ္တ, ဒေဝဒတ္တော ဣဒါနေဝ မမ အနုကရောန္တော ဒုက္ခံ အနုဘောတိ, ပုဗ္ဗေပေသ အနုဘောသိယေဝါ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဟိမဝန္တေ ဂုဟာယံ ဝသန္တော ဧကဒိဝသံ မဟိံသံ ဝဓိတွာ မံသံ ခါဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဂုဟံ အာဂစ္ဆတိ။ ဧကော သိင်္ဂါလော တံ ဒိသွာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော ဥရေန နိပဇ္ဇိ, “ကိံ ဇမ္ဗုကာ”တိ စ ဝုတ္တေ “ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ တံ, ဘဒ္ဒန္တေ”တိ အာဟ။ သီဟော “တေန ဟိ ဧဟီ”တိ တံ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ နေတွာ ဒိဝသေ ဒိဝသေ မံသံ အာဟရိတွာ

ဟောသေသိ။ တဿ သီဟဝိဃာသေန ထူလသရီရတံ ပတ္တဿ ဧကဒိဝသံ မာနော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော သီဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟ “အဟံ, သာမိ, နိစ္စကာလံ တုမှာကံ ပလိဗောဓော, တုမှေဟ နိစ္စံ မံသံ အာဟရိတွာ မံ ပောသေထ, အဇ္ဇ တုမှေ ဣဓေဝ ဟောထ, အဟံ ဧကံ တရုဏံ ဝဓိတွာ မံသံ ခာဒိတွာ တုမှာကမ္ပိ အာဟရိဿာမီ”တိ။ သီဟော “မာ တေ , ဇမ္ဗုက, ဧတံ ရုစ္စိ, န တွံ တရုဏံ ဝဓိတွာ မံသခာဒကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တော, အဟံ တေ တရုဏံ ဝဓိတွာ ဒဿာမိ, တရုဏော နာမ မဟာကာယော ပဝဍ္ဎကာယော, မာ တရုဏံ ဂဏှာဟိ, မမ ဝစနံ ကရောဟီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ။

၁၃၇. “ဗ္ရဟာ ပဝဍ္ဎကာယော သော၊ ဒီဃအာဌော စ ဇမ္ဗုက။
န တွံ တတ္ထ ကုလေ ဇာတော၊ ယတ္ထ ဂဏှာဟန္တိ ကုဉ္ဇရ”န္တိ။

တတ္ထ **ဗ္ရဟာ** တိ မဟန္တော။ **ပဝဍ္ဎကာယော** တိ ဥဒ္ဓံ ဥဂ္ဂတကာယော။ **ဒီဃအာဌော**တိ ဒီဃဒန္တော ဧတေဟိ ဒန္တေဟိ တုမှာဒိသေ ပဟရိတွာ ဇီဝိတက္ခယေ ပာပေတိ။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ သီဟကုလေ ဇာတာ မတ္တတရုဏံ ဂဏှာ ဟန္တိ, တွံ န တတ္ထ ဇာတော, သိင်္ဂါလကုလေ ပန ဇာတောသီတိ အတ္ထော။

သိင်္ဂါလော သီဟေန တရိတောယေဝ ဂုဟာ နိက္ခမိတွာ တိက္ခတ္တုံ “ဗုက္က ဗုက္ကာ”တိ သိင်္ဂါလိကံ နဒံ နဒိတွာ ပဗ္ဗတကူဋေ ဌိတော ပဗ္ဗတပာဒံ ဩလောကေန္တော ဧကံ ကာဠတရုဏံ ပဗ္ဗတပာဒေန အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဥလ္လင်္ဃိတွာ “တဿ ကုမ္ဘေ ပတိဿာမီ”တိ ပရိဝတ္တိတွာ ဟဒမူလေ ပတိ။ တရုဏော ပုရိမပာဒံ ဥက္ခိပိတွာ တဿ မတ္ထကေ ပတိဋ္ဌာပေသိ, သီသံ ဘိဇ္ဇိတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဇာတံ ။ သော တတ္ထေဝ အနုတ္ထုနန္တော သယိ, တရုဏော ကောဉ္စနာဒံ ကရောန္တော ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂန္တွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌိတော တံ ဝိနာသပ္ပတ္တံ ဒိသွာ “အတ္တနော မာနံ နိဿာယ နဋ္ဌော သိင်္ဂါလော”တိ တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၁၃၈. “အသီဟော သီဟမာနေန၊ ယော အတ္တာနံ ဝိကုဗ္ဗတိ။
ကောတ္ထုဝ ဂဇမာသဇ္ဇ၊ သေတိ ဘူမျာ အနုတ္ထုနံ။

၁၃၉. “ယသဿိနော ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ၊ သဉ္ဇာတခန္ဓဿ မဟဗ္ဗလဿ။
အသမေက္ခိယ ထာမဗလူပပတ္တိံ၊ သ သေတိ နာဂေန ဟတောယံ ဇမ္ဗုကော။

၁၄၀. “ယော စီဓ ကမ္မံ ကုရုတေ ပမာယ၊ ထာမဗ္ဗလံ အတ္တနိ သံဝိဒိတွာ။
ဇပ္ပေန မန္တေန သုဘာသိတေန၊ ပရိက္ခဝါ သော ဝိပုလံ ဇိနာတီ”တိ။

တတ္ထ **ဝိကုဗ္ဗတီ** တိ ပရိဝတ္တေတိ။ **ကောတ္ထုဝ** တိ သိင်္ဂါလော ဝိယ။ **အနုတ္ထုနံ** န္တိ အနုတ္ထုနန္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အယံ ကောတ္ထု မဟန္တံ ဂဇံ ပတွာ အနုတ္ထုနန္တော ဘူမိယံ သေတိ, ဧဝံ ယော အညော ဒုဗ္ဗလော ဗလဝတာ ဝိဂ္ဂဟံ ကရောတိ, သောပိ ဧဝရူပေါဝ ဟောတီတိ။

ယသဿိနော တိ ဣဿရိယဝတော။ **ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿာ** တိ ကာယဗလေန စ ဉာဏဗလေန စ ဥတ္တမပုဂ္ဂလဿ။ **သဉ္ဇာတခန္ဓဿာ** တိ သုသဏ္ဌိတမဟာခန္ဓဿ။ **မဟဗ္ဗလဿာ** တိဧ မဟာထာမဿ။ **ထာမဗလူပပတ္တိ** န္တိ ဧဝရူပဿ သီဟဿ ထာမသင်္ခါတံ ဗလဉ္စေဝ သီဟဇာတိသင်္ခါတံ ဥပပတ္တိဉ္စ အဇာနိတွာ, ကာယထာမဉ္စ ဉာဏဗလဉ္စ သီဟဥပပတ္တိဉ္စ အဇာနိတွာတိ အတ္ထော။ **သ သေတီ**တိ အတ္တာနမ္ပိ သီဟေန သဒိသံ မညမာနော, သော အယံ ဇမ္ဗုကော နာဂေန ဟတော မတသယနံ သေတိ။

ပမာယာတိ ပမိနိတွာ ဥပပရိက္ခိတွာ။ “ပမာဏာ”တိပိ ပာဌော, အတ္တနော ပမာဏံ ဂဟေတွာ ယော အတ္တနော ပမာဏေန ကမ္မံ ကုရုတေတိ အတ္ထော။ **ထာမဗ္ဗလ** န္တိ ထာမသင်္ခါတံ ဗလံ, ကာယထာမဉ္စ ဉာဏဗလဉ္စာတိပိ အတ္ထော။ **ဇပ္ပေနာ** တိ ဇပေန, အဇ္ဈေနေနာတိ အတ္ထော။ **မန္တေနာ** တိ အညေဟိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ကရဏေန။ **သုဘာသိတေနာ**တိ သစ္စာဒိဂုဏယုတ္တေန အနဝဇ္ဇဝစနေန။ **ပရိက္ခဝါ** တိ ပရိက္ခာသမ္ပန္နော။ **သော ဝိပုလံ ဇိနာတီ**တိ ယော ဧဝရူပေါ ဟောတိ, ယံ ကိဉ္စိ ကမ္မံ ကုရုမာနော အတ္တနော ထာမဉ္စ ဗလဉ္စ ဉတွာ ဇပ္ပမန္တဝသေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ သုဘာသိတံ ဘာသန္တော ကရောတိ, သော ဝိပုလံ မဟန္တံ အတ္ထံ ဇိနာတိ န ပရိဟာယတီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ဣမာဟိ တီဟိ ကထာဟိ ဣမသ္မိံ လောကေ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ကမ္မံ ကထေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, သီဟော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဇမ္ဗုကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၃၆] ၆. ဗြဟာဆတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

တိဏံ တိဏန္တိ လပသီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ကထိတမေဝ။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ။ ဗာရာဏသိရာဇာ မဟတိယာ သေနာယ ကောသလရာဇာနံ အဗ္ဘုဂ္ဂန္တွာ သာဝတ္ထိံ ပတွာ ယုဒ္ဓေန နဂရံ ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဂဏှိ။ ကောသလရညော ပန ပုတ္တော ဆတ္တော နာမ ကုမာရော အတ္ထိ။ သော အညာတကဝေသေန နိက္ခမိတွာ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ တယော ဝေဒေ စ အဋ္ဌာရသ သိပ္ပာနိ စ ဥဂ္ဂဏှိတွာ တက္ကသိလတော နိက္ခမ္မ သဗ္ဗသမယသိပ္ပာနိ သိက္ခန္တော ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ ပာပုဏိ။ တံ နိဿာယ ပဉ္စသတတာပသာ အရညေ ပဏ္ဏသာလာသု ဝသန္တိ။ ကုမာရော တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဣမေသမ္ပိ သန္တိကေ ကိဉ္စိ သိက္ခိဿာမီ''တိ ပဗ္ဗဇိတွာ ယံ တေ ဇာနန္တိ, တံ သဗ္ဗံ ဥဂ္ဂဏှိ။ သော အပရဘာဂေ ဂဏသတ္ထာ ဇာတော။

အထေကဒိဝသံ ဣသိဂဏံ အာမန္တေတွာ ''မာရိသာ, ကသ္မာ မဇ္ဈိမဒေသံ န ဂစ္ဆထာ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''မာရိသ, မဇ္ဈိမဒေသေ မနုဿာ နာမ ပဏ္ဍိတာ, တေ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တိ, အနုမောဒနံ ကာရာပေန္တိ, မင်္ဂလံ ဘဏာပေန္တိ, အသက္ကောန္တေ ဂရဟန္တိ, မယံ တေန ဘယေန န ဂစ္ဆာမာ''တိ။ ''မာ တုမှေ ဘာယထ, အဟမေတံ သဗ္ဗံ ကရိဿာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ သဗ္ဗေ အတ္တနော အတ္တနော ခါရိဝိဝိဓမာဒာယ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတ္တာ။ ဗာရာဏသိရာဇာပိ ကောသလရဇ္ဇံ အတ္တနော ဟတ္ထဂတံ ကတွာ တတ္ထ ရာဇယုတ္တေ ဌပေတွာ သယံ တတ္ထ ဝိဇ္ဇမာနံ ဓနံ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ဥယျာနေ လောဟစာဋိယော ပူရာပေတွာ နိဒဟိတွာ တသ္မိံ သမယေ ဗာရာဏသိယမေဝ ဝသတိ။ အထ တေ ဣသယော ရာဇုယျာနေ ရတ္တိံ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ရာဇဒွါရံ အဂမံသု။ ရာဇာ တေသံ ဣရိယာပထေသု ပသီဒိတွာ ပက္ကောသာပေတွာ မဟာတလေ နိသီဒါပေတွာ ယာဂုခဇ္ဇကံ ဒတွာ ယာဝ ဘတ္တကာလာ တံ တံ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ ဆတ္တော ရညော စိတ္တံ အာရာဓေန္တော သဗ္ဗပဉှေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ ဝိစိတ္တံ အနုမောဒနံ အကာသိ။ ရာဇာ သုဋ္ဌုတရံ ပသန္နော ပဋိညံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗေပိ တေ ဥယျာနေ ဝါသာပေသိ။

ဆတ္တော နိဓိဥဒ္ဓရဏမန္တံ ဇာနာတိ။ သော တတ္ထ ဝသန္တော ''ကဟံ နု ခေါ ဣမိနာ မမ ပိတု သန္တကံ ဓနံ နိဒဟိတ''န္တိ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေန္တော ဥယျာနေ နိဒဟိတဘာဝံ ဉတွာ ''ဣဒံ ဓနံ ဂဟေတွာ မမ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ တာပသေ အာမန္တေတွာ ''မာရိသာ, အဟံ ကောသလရညော ပုတ္တော, ဗာရာဏသိရညာ အမှာကံ ရဇ္ဇေ ဂဟိတေ အညာတကဝေသေန နိက္ခမိတွာ ဧတ္တကံ ကာလံ အတ္တနော ဇီဝိတံ အနုရက္ခိံ, ဣဒါနိ ကုလသန္တကံ ဓနံ လဒ္ဓံ, အဟံ ဧတံ အာဒါယ ဂန္တွာ အတ္တနော ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမိ, တုမှေ ကိံ ကရိဿထာ''တိ အာဟ။ ''မယမ္ပိ တယာ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမာ''တိ ။ သော ''သာဓူ''တိ မဟန္တေ မဟန္တေ စမ္မပသိဗ္ဗကေ ကာရေတွာ ရတ္တိဘာဂေ ဘူမိံ ခဏိတွာ ဓနစာဋိယော ဥဒ္ဓရိတွာ ပသိဗ္ဗကေသု ဓနံ ပက္ခိပိတွာ စာဋိယော တိဏဿ ပူရာပေတွာ ပဉ္စ စ ဣသိသတာနိ အညေ စ မနုဿေ ဓနံ ဂါဟာပေတွာ ပလာယိတွာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ သဗ္ဗေ ရာဇယုတ္တေ ဂါဟာပေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ပါကာရအဋ္ဋာလကာဒိပဋိသင်္ခရဏံ ကာရာပေတွာ ပုန သပတ္တရညာ ယုဒ္ဓေန အဂ္ဂဟေတဗ္ဗံ ကတွာ နဂရံ အဇ္ဈာဝသတိ။ ဗာရာဏသိရညောပိ ''တာပသာ ဥယျာနတော ဓနံ ဂဟေတွာ ပလာတာ''တိ အာရောစယိံသု။ သော ဥယျာနံ ဂန္တွာ စာဋိယော ဝိဝရာပေတွာ တိဏမေဝ ပဿိ, တဿ ဓနံ နိဿာယ မဟန္တော သောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော နဂရံ ဂန္တွာ ''တိဏံ တိဏ''န္တိ ဝိပ္ပလပန္တော စရတိ, နာဿ ကောစိ သောကံ နိဗ္ဗာပေတုံ သက္ကောတိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “ရညော မဟန္တော သောကော, ဝိပ္ပလပန္တော စရတိ, ဌပေတွာ ခော ပန မံ နာသ္သ အညော ကောစိ သောကံ ဝိနောဒေတုံ သမတ္ထော, နိဿောကံ နံ ကရိဿာမီ”တိ။ သော ဧကဒိဝသံ တေန သဒ္ဓိံ သုခနိ သိန္နော တဿ ဝိပ္ပလပနကာလေ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၄၁. “တိဏံ တိဏန္တိ လပသိ, ကော နု တေ တိဏမာဟရိ။
ကိံ နု တေ တိဏကိစ္စတ္ထိ, တိဏမေဝ ပဘာသသီ”တိ။

တတ္ထ **ကိံ နု တေ တိဏကိစ္စတ္ထီ** တိ ကိံ နု တဝ တိဏေန ကိစ္စံ ကာတဗ္ဗံ အတ္ထိ။ **တိဏမေဝ ပဘာသသီ**တိ တွံ ဝ ဥပဟိ ကေဝလံ “တိဏံ တိဏ”န္တိ တိဏမေဝ ပဘာသသိ, “အသုကတိဏံ နာမာ”တိ န ကထေသိ, တိဏနာမံ တာဝဿ က ထေဟိ “အသုကတိဏံ နာမာ”တိ, မယံ တေ အာဟရိဿာမ, အထ ပန တေ တိဏေနတ္ထော နတ္ထိ, နိက္ကာရဏာ မာ ဝိပ္ ပလပီတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၂. “က္လဏဂမာ ဗ္ရဟ္မစာရီ, ဗြဟာ ဆတ္တော ဗဟုဿုတော။
သော မေ သဗ္ဗံ သမာဒါယ, တိဏံ နိက္ခိပ္ပ ဂစ္ဆတီ”တိ။

တတ္ထ **ဗြဟာ** တိ ဒီဃော။ **ဆတ္တော** တိ တဿ နာမံ။ **သဗ္ဗံ သမာဒါယာ** တိ သဗ္ဗံ ဓနံ ဂဟေတွာ။ **တိဏံ နိက္ခိပ္ပ ဂစ္ဆတီ**တိ စာဋိယံ တိဏံ နိက္ခိပိတွာ ဂတောတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၃. “ဧဝေတံ ဟောတိ ကတ္တဗ္ဗံ, အပ္ပေန ဗဟုမိစ္ဆတာ။
သဗ္ဗံ သကဿ အာဒါနံ, အနာဒါနံ တိဏဿ စာ”တိ။

တဿတ္ထော – အပ္ပေန တိဏေန ဗဟုဓနံ ဣစ္ဆတာ ဧဝံ ဧတံ ကတ္တဗ္ဗံ ဟောတိ, ယဒိဒံ ပိတု သန္တကတ္တာ သ ကဿ ဓနဿ သဗ္ဗံ အာဒါနံ အဂယှုပဂဿ တိဏဿ စ အနာဒါနံ။ ဣတိ, မဟာရာဇ, သော ဗြဟာ ဆတ္တော ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တကံ အတ္တနော ပိတု သန္တကံ ဓနံ ဂဟေတွာ အဂ္ဂဟေတဗ္ဗယုတ္တကံ တိဏံ စာဋိယံ ပက္ခိပိတွာ ဂ တော, တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၄၄. “သီလဝန္တော န ကုဗ္ဗန္တိ, ဗာလော သီလာနိ ကုဗ္ဗတိ။
အနိစ္စသီလံ ဒုဿီလျံ, ကိံ ပဏ္ဍိစ္စံ ကရိဿတီ”တိ။

တတ္ထ **သီလဝန္တော** တိ ယေ သီလသမ္ပန္နာ ဗြဟ္မစာရယော, တေ ဧဝရူပံ န ကုဗ္ဗန္တိ။ **ဗာလော သီလာနိ ကုဗ္ဗတီ**တိ ဗာလော ပန ဒုရာစာရော ဧဝရူပါနိ အတ္တနော အနာစာရသင်္ခါတာနိ သီလာနိ ကရောတိ။ **အနိစ္စသီလ**န္တိ အဒ္ဓုဝေန ဒီဃရတ္တံ အပ္ပဝတ္တေန သီလေန သမန္နာဂတံ။ **ဒုဿီလျ**န္တိ ဒုဿီလံ။ **ကိံ ပဏ္ဍိစ္စံ ကရိဿတီ** တိ ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂ လံ ဗာဟုသစ္စပရိဘာဝိတံ ပဏ္ဍိစ္စံ ကိံ ကရိဿတိ ကိံ သမ္ပာဒေဿတိ, ဝိပတ္တိမေဝဿ ကရိဿတီတိ။ တံ ဂရဟ န္တော ဝတွာ သော တာယ ဗောဓိသတ္တဿ ကထာယ နိဿောကော ဟုတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗြဟာဆတ္တော ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဗြဟာဆတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၃၇] ၇. ပီဌဇာတကဝဏ္ဏနာ

န တေ ပီဠမအယိမ္ဟာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဇနပဒတော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ သာမဏေရဒဟရေ ပုစ္ဆိ "အာဝုသော, သာဝတ္ထိယံ အာဂန္တုကဘိက္ခူနံ ကေ ဥပကာရကာ"တိ ။ "အာဝုသော, အနာထပိဏ္ဍိကော နာမ မဟာသေဋ္ဌိ, ဝိသာခာ နာမ မဟာဥပာသိကာ ဧတေ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဥပကာရကာ မာတာပိတုဋ္ဌာနိယာ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ ပုနဒိဝသေ ပာတောဝ ဧကဘိက္ခုဿပိ အပဝိဋ္ဌကာလေ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဃရဒ္ွာရံ အဂမာသိ။ တံ အဝေလာယ ဂတတ္တာ ကောစိ န ဩလောကေသိ ။ သော တတော ကိဉ္စိ အလဘိတွာ ဝိသာခာယ ဃရဒ္ွာရံ ဂတော။ တတ္ရာပိ အတိပာတောဝ ဂတတ္တာ ကိဉ္စိ န လဘိ။ သော တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိတွာ ပုနာဂစ္ဆန္တော ယာဂုယာ နိဋ္ဌိတာယ ဂတော, ပုနပိ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရိတ္ွာ ဘတ္တေ နိဋ္ဌိတေ ဂတော။ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ "ဒွေပိ ကုလာနိ အဿဒ္ဓါနိ အပ္ပသန္နာနိ ဧဝ, ဣမေ ဘိက္ခူ ပန 'သဒ္ဓါနိ ပသန္နာနီ'တိ ကထေန္တီ"တိ တာနိ ကုလာနိ ပရိဘာဝန္တော စရတိ။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – "အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဇာနပဒော ဘိက္ခု အတိကာလဿေဝ ကုလဒ္ွာရံ ဂတော ဘိက္ခံ အလဘိတွာ ကုလာနိ ပရိဘာဝန္တော စရတီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ ဘိက္ခူ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ကသ္မာ တွံ ဘိက္ခု ကုဇ္ဈသိ, ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ တာပသာပိ တာဝ ကုလဒ္ွာရံ ဂန္တွာ ဘိက္ခံ အလဘိတွာ န ကုဇ္ဈိံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ ဃရာဝါသံ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဥယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ သဒ္ဓေါ ဟောတိ ပသန္နော။ ဗောဓိသတ္တော "ကတရံ ကုလံ သဒ္ဓ"န္တိ ပုစ္ဆိတွာ "သေဋ္ဌိဃရ"န္တိ သုတ္ွာ သေဋ္ဌိနော ဃရဒ္ွာရံ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သေဋ္ဌိ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂတော, မနုဿာပိ နံ န ပဿိံသု, သော နိဝတ္တိတ္ွာ ဂစ္ဆတိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ ရာဇကုလတော နိဝတ္တန္တော ဒိသွာ ဝန္ဒိတ္ွာ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဂဟေတ္ွာ ဃရံ နေတ္ွာ နိသီဒါပေတ္ွာ ဟာဒဓောဝနတေလမက္ခနယာဂုခဇ္ဇကာဒီဟိ သန္တပ္ပေတွာ အန္တရာဘတ္တေ ကိဉ္စိ ကာရဏံ အပုစ္ဆိတ္ွာ ကတဘတ္တကိစ္စံ ဝန္ဒိတ္ွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော "ဘန္တေ, အမှာကံ ဃရဒ္ွာရံ အာဂတာ နာမ ယာစကာ ဝါ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာ ဝါ သက္ကာရသမ္မာနံ အလဘိတ္ွာ ဂတပုဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ, တုမှေ ပန အဇ္ဇ အမှာကံ အာရကေဟိ အဒိဋ္ဌတ္တာ အာသနံ ဝါ ပါနီယံ ဝါ ပါဒဓောဝနံ ဝါ ယာဂုဘတ္တံ ဝါ အလဘိတ္ွာဝ ဂတာ, အယံ အမှာကံ ဒေါသော, တံ နော ခမိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဝတ္ွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၄၅. "န တေ ပီဠမဒါယိမှာ၊ န ပါနံ နပိ ဘောဇနံ။
ဗြဟ္မစာရိ ခမဿု မေ၊ ဧတံ ပဿာမိ အစ္စယ"န္တိ။

တတ္ထ **န တေ ပီဠမဒါယိမှာ**တိ ပီဌမ္ပိ တေ န အဒါယိမှာ။

တံ သုတ္ွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၆. "နေဝါဘိသဇ္ဇာမိ န စာပိ ကုပ္ပေ၊ န စာပိ မေ အပ္ပိယမာသိ ကိဉ္စိ။
အထောပိ မေ အာသိ မနောဝိတက္ကော၊ ဧတာဒိသော နူန ကုလဿ ဓမ္မော"တိ။

တတ္ထ **နေဝါဘိသဇ္ဇာမီ** တိ နေဝ လဂ္ဂါမိ။ **ဧတာဒိသော**တိ "ဣမဿ ကုလဿ ဧတာဒိသော နူန သဘာဝေါ, အဒါယကဝံသော ဧသ ဘဝိဿတီ"တိ ဧဝံ မေ မနောဝိတက္ကော ဥပ္ပန္နော။

တံ သုတ္ွာ သေဋ္ဌိ ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၄၇. "ဧသသ္မာကံ ကုလေ ဓမ္မော၊ ပိတုပိတာမဟော သဒါ။
အာသနံ ဥဒကံ ပဇ္ဇံ၊ သဗ္ဗေတံ နိပဒါမသေ။

၁၄၈.“ဧသ္မာကံ ကုလေ ဓမ္မော၊ ပိတုပိတာမဟော သဒါ။
သက္ကစ္စံ ဥပတိဋ္ဌာမ၊ ဥတ္တမံ ဝိယ ဉာတက”န္တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မော**တိ သဘာဝေါ။ **ပိတုပိတာမဟော**တိ ပိတူနဉ္စ ပိတာမဟာနဉ္စ သန္တကော။ **ဥဒက**န္တိ ပါဒဓောဝနဥဒကံ။ **ပဇ္ဇ**န္တိ ပါဒမက္ခနတေလံ။ သဗ္ဗေတန္တိ သဗ္ဗံ ဧတံ။ **နိပဒါမသေ**တိ **နိ**ကာရပကာရာ ဥပသဂ္ဂါ, အာမသေတိ အတ္ထော, ဒဒါမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဣမိနာ ယာဝ သတ္တမာ ကုလပရိဝဋ္ဋာ အာယကဝံသော အမှာကံ ဝံသောတိ ဒဿေတိ။ **ဥတ္တမံ ဝိယ ဉာတက**န္တိ မာတရံ ဝိယ ပိတရံ ဝိယ စ မယံ ဓမ္မိကံ သမဏံ တ ဗြာဟ္မဏံ တ ဒိသွာ သက္ကစ္စံ သဟတ္ထေန ဥပဋ္ဌဟာမာတိ အတ္ထော။

ဗောဓိသတ္တော ပန ကတိပါဟံ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော ဓမ္မံ ဒေသေန္တော တတ္ထ ဝသိတွာ ပုန ဟိမဝန္တမေဝ ဂန္တွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ပီဌဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၃၈] ၈. ထုသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝိဒိတံ ထုသန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အဇာတသတ္တုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိံ ကိရ မာတုကုစ္ဆိဂတေ တဿ မာတု ကောသလရာဇဓီတာယ ဗိမ္ဗိသာရရညော ဒက္ခိဏဇာဏုလောဟိတပိဝနဒောဟဠော ဥပ္ပဇ္ဇိတွာ ပဏ္ဍု အဟောသိ။ သာ ပရိစာရိကာဟိ ပုစ္ဆိတာ တာသံ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ရာဇာပိ သုတွာ နေမိတ္တကေ ပက္ကောသာပေတွာ “ဒေဝိယာ ကိရ ဧဝရူပေါ ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော, တဿ ကာ နိပ္ဖတ္တီ”တိ ပုစ္ဆိ။ နေမိတ္တကာ “ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တကသတ္တော တုမှေ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿတီ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ “သစေ မမ ပုတ္တော မံ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿတိ, ကော ဧတ္ထ ဒေါသော”တိ ဒက္ခိဏဇာဏုံ သတ္ထေန ဖာလာပေတွာ လောဟိတံ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေန ဂါဟာပေတွာ ဒေဝိယာ ပါယေသိ။ သာ စိန္တေသိ “သစေ မမ ကုစ္ဆိယံ နိဗ္ဗတ္တော ပုတ္တော ပိတရံ မာရေဿတိ, ကိံ မေ တေနာ”တိ။ သာ ဂဗ္ဘပါတနတ္ထံ ကုစ္ဆိံ မဒ္ဒါပေသိ ။

ရာဇာ ဉတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘဒ္ဒေ မယှံ ကိရ ပုတ္တော မံ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿတိ, န ခေါ ပနာဟံ အဇရော အမရော, ပုတ္တမုခံ ပဿိတုံ မေ ဒေဟိ, မာ ဣတော ပဘုတိ ဧဝရူပံ ကမ္မံ အကာသီ”တိ အာဟ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ကုစ္ဆိံ မဒ္ဒါပေသိ။ ရာဇာ ဉတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဥယျာနဂမနံ နိဝါရေသိ။ သာ ပရိပုဏ္ဏဂဗ္ဘာ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝသေ စဿ အဇာတဿေဝ ပိတု သတ္တုဘာဝတော “အဇာတသတ္တု”တွေဝ နာမမကံသု။ တသ္မိံ ကုမာရပရိဟာရေန ဝဍ္ဎန္တေ သတ္ထာ ဧကဒိဝသံ ပဉ္စသတဘိက္ခုပရိဝုတော ရညော နိဝေသနံ ဂန္တွာ နိသီဒိ။ ရာဇာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခံ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ပဏီတေန ခါဒနီယဘောဇနီယေန ပရိဝိသိတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တော နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ကုမာရံ မဏ္ဍေတွာ ရညော အဒံသု။ ရာဇာ ဗလဝသိနေဟေန ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဦရုမှိ နိသီဒါပေတွာ ပုတ္တဂတေန ပေမေန ပုတ္တမေဝ မမာယန္တော န ဓမ္မံ သုဏာတိ။ သတ္ထာ တဿ ပမာဒဘာဝံ ဉတွာ “မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗေ ရာဇာနော ပုတ္တေ အာသင်္ကမာနာ ပဋိစ္ဆန္နေ ကာရေတွာ ‘အမှာကံ အစ္စယေန နီဟရိတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေယျာထာ’တိ အာဏာပေသု”န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တက္ကသိလာယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ဗဟူ ရာဇကုမာရေ စ ဗြာဟ္မဏကုမာရေ စ သိပ္ပံ ဝါစေသိ။ ဗာရာဏသိရညောပိ ပုတ္တော သောဠသဝဿကာလေ တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တယော ဝေဒေ စ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ စ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပရိပုဏ္ဏသိပ္ပော အာစရိယံ အာပုစ္ဆိ။ အာစရိယော အင်္ဂဝိဇ္ဇာဝသေန တံ ဩလောကေန္တော “ဣမဿ ပုတ္တံ နိဿာယ အန္တရာယော ပညာယတိ, တမဟံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဟရိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ စတဿော ဂါထာ ဗန္ဓိတွာ ရာဇကုမာရဿ အဒါသိ, ဧဝဉ္စ ပန တံ ဝဒေသိ “တာတ, ပဌမံ ဂါထံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ တဝ ပုတ္တဿ သောဠသဝဿကာလေ ဘတ္တံ

ဘုဉ္ဇန္တော ဝဒေယျာသိ, ဒုတိယံ မဟာဥပဋ္ဌာနကာလေ, တတိယံ ဟသာဒံ အဘိရုဟမာနော သောဟနသီသေ ဌတွာ, စ
တုတ္ထံ သယနသိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသန္တော ဉမ္မာရေ ဌတွာ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဂ
တော ဩပရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။ တဿ ပုတ္တော သောဠသဝဿကာလေ ရညော ဉ
ယျာနကီဠာဒီနံ အတ္ထာယ နိက္ခမန္တဿ သိရိဝိဘဝံ ဒိသွာ ပိတရံ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတုကာမော ဟုတွာ အတ္တ
နော ဉပဋ္ဌာကာနံ ကထေသိ။ တေ ''သာဓု ဒေဝ, မဟလ္လကကာလေ လဒ္ဓေန ဣဿရိယေန ကော အတ္ထော, ယေန
ကေနစိ ဉပာယေန ရာဇာနံ မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ''တိ ဝဒိံသု။ ကုမာရော ''ဝိသံ ခါဒာပေတွာ မာရေဿ
ာမိ''တိ ပိတရာ သဒ္ဓိံ သာယမာသံ ဘုဉ္ဇန္တော ဝိသံ ဂဟေတွာ နိသီဒိ။ ရာဇာ ဘတ္တပာတိယံ ဘတ္တေ အစ္ဆုပန္န
တေယေဝ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၄၉. ''ဝိဒိတံ ထုသံ ဉန္ဒုရာနံ၊ ဝိဒိတံ ပန တဏ္ဍုလံ။
ထုသံ ထုသံ ဝိဝဇ္ဇေတွာ၊ တဏ္ဍုလံ ပန ခါဒရေ''တိ။

တတ္ထ **ဝိဒိတ**န္တိ ကာဠဝဒ္ဒလေပိ အန္ဓကာရေ ဉန္ဒုရာနံ ထုသော ထုသဘာဝေန တဏ္ဍုလော စ တဏ္ဍုလဘာဝေန
ဝိဒိတော ပါကဋော ဟောတိ။ ဣဒံ ပန လိင်္ဂဝိပလ္လာသဝသေန ''ထုသံ တဏ္ဍုလ''န္တိ ဝုတ္တံ။ **ခါဒရေ**တိ ထုသံ ထုသံ ဝဇ္ဇ
ေတွာ တဏ္ဍုလမေဝ ခါဒန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ ကုမာရ, ယထာ ဉန္ဒုရာနံ အန္ဓကာရေပိ ထုသော ထုသဘာ
ဝေန တဏ္ဍုလော စ တဏ္ဍုလဘာဝေန ပါကဋော, တေ ထုသံ ဝဇ္ဇေတွာ တဏ္ဍုလမေဝ ခါဒန္တိ, ဧဝမေဝ မမပိ တဝ ဝိ
သံ ဂဟေတွာ နိသိန္နဘာဝေါ ပါကဋောတိ။

ကုမာရော ''ဉာတောမှိ''တိ ဘီတော ဘတ္တပာတိယံ ဝိသံ ပါတေတုံ အဝိသဟိတွာ ဉဋ္ဌာယ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ ဂ
တော။ သော တမတ္ထံ အတ္တနော ဉပဋ္ဌာကာနံ အာရောစေတွာ ''အဇ္ဇ တာဝမှိ ဉာတော, ဣဒါနိ ကထံ မာရေဿ
ာမိ''တိ ပုစ္ဆိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာယ ဉယျာနေ ပဋိစ္ဆန္နာ ဟုတွာ နိကဏ္ဏိကဝသေန မန္တယမာနာ ''အတ္ထေ
ကော ဉပါယော, ခဂ္ဂံ သန္နယှိတွာ မဟာဥပဋ္ဌာနံ ဂတကာလေ အမစ္စာနံ အန္တရေ ဌတွာ ရညော ပမတ္တဘာဝံ ဉတွ
ာ ခဂ္ဂေန ပဟရိတွာ မာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝဝတ္ထပေသုံ။ ကုမာရော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မဟာဥပဋ္ဌာနကာ
လေ သန္နဒ္ဓခဂ္ဂေါ ဟုတွာ ဂန္တွာ ဣတော စိတော စ ရညော ပဟရဏောကာသံ ဉပဓာရေတိ။ တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ ဒု
တိယံ ကထမာဟ –

၁၅၀. ''ယာ မန္တနာ အရညသ္မိံ၊ ယာ စ ကမေ နိကဏ္ဏိကာ။
ယဉ္စေတံ ဣတိ စီတိ စ၊ ဧတမ္ပိ ဝိဒိတံ မယာ''တိ။

တတ္ထ **အရညသ္မိ**န္တိ ဉယျာနေ။ **နိကဏ္ဏိကာ**တိ ကဏ္ဏမူလေ မန္တနာ။ **ယဉ္စေတံ ဣတိ စီတိ စာ**တိ ယဉ္စ ဧတံ
ဣဒါနိ မမ ပဟရဏောကာသပရိယေသနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ ကုမာရ, ယာ ဧသာ တဝ အတ္တနော ဉပဋ္ဌာကေဟိ
သဒ္ဓိံ ဉယျာနေ စ ကမေ စ နိကဏ္ဏိကာ မန္တနာ, ယဉ္စေတံ ဣဒါနိ မမ မာရဏတ္ထာယ ဣတိ စီတိ စ ကရဏံ, ဧတမ္ပိ
သဗ္ဗံ မယာ ဉာတန္တိ။

ကုမာရော ''ဇာနာတိ မေ ဝေရိဘာဝံ ပိတာ''တိ တတော ပလာယိတွာ ဉပဋ္ဌာကာနံ အာရောစေသိ။ တေ သတ္တဋ္ဌ ဒိ
ဝသေ အတိက္ကမိတွာ ''ကုမာရ, န တေ ပိတာ, ဝေရိဘာဝံ ဇာနာတိ, တက္ကမတ္တေန တွံ ဧဝံသညီ အဟောသိ, မာရေဟိ
န''န္တိ ဝဒိံသု။ သော ဧကဒိဝသံ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ သောဟနမတ္ထကေ ဂဗ္ဘဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ သောဟနမတ္ထ
ကေ ဌိတော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၅၁. ''ဓမ္မေန ကိရ ဇာတဿ၊ ပိတာ ပုတ္တဿ မက္ကဋော။
ဒဟရဿေဝ သန္တဿ၊ ဒန္တေဟိ ဖလမစ္ဆိဒာ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မေနာ**တိ သဘာဝေန။ **ပိတာ ပုတ္တဿ မက္ကဋော**တိ ပိတာ မက္ကဋော ပုတ္တဿ မက္ကဋပေါတ
ကဿ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ အရညေ ဇာတော မက္ကဋော အတ္တနော ယူထပရိဟရဏံ အာသင်္ကန္တော တရု

ဏာသ္သ မက္ကဋ္ဋုပေတကဿ ဒန္တေဟိ ဖလံ ဆိန္ဒိတွာ ပုရိသဘာဝံ နာသေတိ, တထာ တဝ အတိရစ္ဆကာမဿ ဖလာနိ ဥပ္ပာဋ္ဌာပေတွာ ပုရိသဘာဝံ နာသေဿာမီတိ။

ကုမာရော ''ဂဏှာပေတုကာမော မံ ပိတာ''တိ ဉတွာ ပလာယိတွာ ''ပိတရာမှိ သန္တိဇ္ဖိတော''တိ ဥပဋ္ဌာကာနံ အာရောစေသိ။ တေ အမှာကံ ဝိတိဝတ္တေ ''ကုမာရ, သစေ ရာဇာ ဇာနေယျ, တွေကံ ကာလံ နာမိတသေယျ, တက္ကမတ္တေန တယာ ကထိတံ, မာရေဟိ န''န္တိ ဝဒိံသု။ သော ဧကဒိဝသံ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ဥပရိပါသာဒေ သိရိသယနံ ပဝိသိတွာ ''အာဂစ္ဆန္တမေဝ နံ မာရေဿာမီ''တိ ဟေဋ္ဌာပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ ရာဇာ ဘုတ္တသာယမာသော ပရိဇနံ ဥယျောဇေတွာ ''နိပဇ္ဇိဿာမီ''တိ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသန္တော ဥမ္မာရေ ဌတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၅၂. ''ယမေတံ ပရိသပ္ပသိ, အဇကာဏောဝ သာသပေ။
ယောဟယံ ဟေဋ္ဌတော သေတိ, တေမ္ပိ ဝိဒိတံ မယာ''တိ။

တတ္ထ **ပရိသပ္ပသီ** တိ ဘယေန ဣတော စိတော စ သပ္ပသိ။ **သာသပေ**တိ သာသပခေတ္တေ။ **ယောဟယန္တိ** ယောပိ အယံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယမ္ပိ တေံ တွံ သာသပဝနံ ပဝိဋ္ဌကာဏဇေဋ္ဌကော ဝိယ ဘယေန ဣတော စိတော စ သံသပ္ပသိ, ပဌမံ ဝိသံ ဂဟေတွာ အာဂတောသိ, ဒုတိယံ ခဂ္ဂေန ပဟရိတုကာမော ဟုတွာ အာဂတောသိ, တတိယံ ခဂ္ဂံ အာဒါယ သောပာနမတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ, ဣဒါနိ မံ ''မာရေဿာမီ''တိ ဟေဋ္ဌာသယနေ နိပန္နောသိ, သဗ္ဗမေတံ ဇာနာမိ, န တံ ဣဒါနိ ဝိဿဇ္ဇေမိ, ဂဟေတွာ ရာဇာဏံ ကာရာပေဿာမီတိ။ ဧဝံ တဿ အဇာနန္တဿေဝ သာ သာ ကထာ တံ တံ အတ္ထံ ဒီပေတိ။

ကုမာရော ''ဉာတောမှိ ပိတရာ, ဣဒါနိ မံ နာသေဿတီ''တိ ဘယပ္ပတ္တော ဟေဋ္ဌာသယနာ နိက္ခမိတွာ ခဂ္ဂံ ရညော ပါဒမူလေ ဆဍ္ဍေတွာ ''ခမာဟိ မေ, ဒေဝ''တိ ပါဒမူလေ ဥရေန နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ ''န မယှံ ကောစိ ကမ္မံ ဇာနာတီတိ တွံ စိန္တေသီ''တိ တံ တဇ္ဇေတွာ သင်္ခလိကဗန္ဓနေန ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာကာရံ ပဝေသာပေတွာ အာရက္ခံ ဌပေသိ။ တဒါ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏံ သလ္လက္ခေသိ။ သော အပရဘာဂေ ကာလမကာသိ, တဿ သရီရကိစ္စံ ကတွာ ကုမာရံ ဗန္ဓနာဂါရာ နီဟရိတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ တက္ကသိလာယံ ဒိသာပါမောက္ခော အာစရိယော အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ထုသဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၃၉] ၉. ဗာဝေရုဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဒဿနေန မောရဿ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဟတလာဘသက္ကာရေ တိတ္ထိယေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တိတ္ထိယာ ဟိ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ လာဘိနော အဟေသုံ, ဥပ္ပန္နေ ပန ဗုဒ္ဓေ ဟတလာဘသက္ကာရာ သူရိယုဂ္ဂမနေ ခဇ္ဇောပနကာ ဝိယ ဇာတာ။ တေသံ တံ ပဝတ္တိံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ယာဝ ဂုဏဝန္တာ န ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, တာဝ နိဂ္ဂုဏာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တာ အဟေသုံ, ဂုဏဝန္တေသု ပန ဥပ္ပန္နေသု နိဂ္ဂုဏာ ဟတလာဘသက္ကာရာ ဇာတာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မောရယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝုဍ္ဎိမန္ွာယ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော အရညေ ဝိစရိ။ တဒါ ဧကစ္စေ ဝါဏိဇာ ဒိသာကာကံ ဂဟေတွာ နာဝါယ ဗာဝေရုရဋ္ဌံ အဂမံသု။ တသ္မိံ ကိရ ကာလေ ဗာဝေရုရဋ္ဌေ သကုဏာ နာမ နတ္ထိ။ အာဂတာဂတာ ရဋ္ဌဝါသိနော တံ ပဉ္စရေ နိသိန္နံ ဒိသွာ ''ပဿထိမဿ ဆဝိဝဏ္ဏံ ဂလပရိယောသာနံ မုခတုဏ္ဍကံ မဏိဂုဠသဒိသာနိ အက္ခီနီ''တိ ကာကမေဝ ပသံသိတွာ တေ ဝါဏိဇကေ အာဟံသု ''ဣမံ, အယျာ, သကုဏံ အမှာကံ ဒေထ, အမှာကံ ဣမိနာ အတ္ထော, တုမှေ အတ္တနော ရဋ္ဌေ အညံ လဘိဿထာ''တိ။ ''တေန ဟိ မူလေန ဂဏှထာ''တိ။ ''ကဟာပဏေန နော ဒေထာ''တိ။ ''န ဒေမာ''တိ ။ အနုပုဗ္ဗေန ဝမ္ဍိတွာ ''သတေန ဒေထာ''တိ ဝုတ္တေ ''အမှာကံ ဧသ ဗဟူပကာရော, တုမှေဟိ သဒ္ဓိံ မေ

တွိ ဟောတူ''တိ ကဟာပဏာသတံ ဂဟေတွာ အဒံသု။ တေ တံ နေတွာ သုဝဏ္ဏပဥ္ဇရေ ပက္ခိပိတွာ နာနပ္ပကာရေန မ ဓုမံသေန စေဝ ဖလာဖလေန စ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။ အညေသံ သကုဏာနံ အဝိဇ္ဇမာနဋ္ဌာနေ ဒသဟိ အသဒ္ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂ တော ကာကော လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော အဟောသိ။

ပုနတရေ တေ တဏိဇာ ဇော် မောရရာဇာနံ ဂဟေတွာ ယထာ အစ္ဆရသဒ္ဒေန ဝဿတိ, ပာဏိပ္ပဟရဏသဒ္ဒေန နစ္စတိ, ဇဝံ သိက္ခာပေတွာ ဗာဝေရုရဋ္ဌံ အဂမံသု။ သော မဟာဇနေ သန္နိပတိတေ နာဝါယ ဓုရေ ဌတွာ ပက္ခေ ဝိဓုနိတွာ မဓုရဿရံ နိစ္ဆာရေတွာ နစ္စိ။ မနုဿာ တံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတာ ''ဇတံ, အယျာ, သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ သု သိက္ခိတံ သကုဏရာဇာနံ အမ္ဟာကံ ဒေထာ''တိ အာဟံသု။ အမှေဟိ ပဌမံ ကာကော အာနီတော, တံ ဂဏှိတ္ထ, ဣဒါ အနိ ဇော် မောရရာဇာနံ အာနယိမ္ဟာ, တေမ္ပိ ယာစထ, တုမှာကံ ရဋ္ဌေ သကုဏံ နာမ ဂဟေတွာ အာဂန္တုံ န သက္ကာ တိ။ ''ဟောတု, အယျာ, အတ္တနော ရဋ္ဌေ အညံ လဘိဿထ, ဣမံ နော ဒေထာ''တိ မူလံ ဝဍ္ဎေတွာ သဟဿေန ဂဏှိံသု။ အထ နံ သတ္တရတနဝိစိတ္တေ ပဥ္ဇရေ ဌပေတွာ မစ္ဆမံသဖလာဖလေဟိ စေဝ မဓုလာဇသက္ကရပာနကာဒီဟိ စ ပ ဋိဇဂ္ဂိံသု, မယူရရာဇာ လာဘဂ္ဂယသဂ္ဂပ္ပတ္တော ဇာတော, တဿာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ကာကဿ လာဘသ က္ကာရော ပရိဟာယိ, ကောစိ နံ ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆိ။ ကာကော ခာဒနီယဘောဇနီယံ အလဘမာနော ''ကာ ကာ''တိ ဝဿန္တော ဂန္တွာ ဥက္ကာရဘူမိယံ ဩတရိတွာ ကေစရံ ဂဏှိ။

သတ္ထာ ဒွေ ဝတ္ထူနိ ဃဋေတွာ သမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၅၃. ''အဒဿနေန မောရဿ, သိခိနော မဉ္ဇုဘာဏိနော။
ကာကံ တတ္ထ အပူဇေသုံ, မံသေန စ ဖလေန စ။

၁၅၄. ''ယဒါ စ သရသမ္ပန္နော, မောရော ဗာဝေရုမာဂမာ။
အထ လာဘော စ သက္ကာရော, ဝါယသဿ အဟာယထ။

၁၅၅. ''ယာဝ နုပ္ပဇ္ဇတိ ဗုဒ္ဓော, ဓမ္မရာဇာ ပဘင်္ကရော။
တာဝ အညေ အပူဇေသုံ, ပုထူ သမဏဗြာဟ္မဏေ။

၁၅၆. ''ယဒါ စ သရသမ္ပန္နော, ဗုဒ္ဓေါ ဓမ္မံ အဒေသယိ။
အထ လာဘော စ သက္ကာရော, တိတ္ထိယာနံ အဟာယထာ''တိ။

တတ္ထ **သိခိနော**တိ သိခါယ သမန္နာဂတဿ။ **မဉ္ဇုဘာဏိနော** တိ မဓုရဿရဿ။ **အပူဇေသုန္တိ** အပူဇယိံသု။ **မံသေန စ ဖလေန စာ**တိ နာနပ္ပကာရေန မံသေန ဖလာဖလေန စ။ **ဗာဝေရုမာဂမာ**တိ ဗာဝေရုရဋ္ဌံ အာဂတော။ ''ဘာဝေ ရု''တိပိ ပာဌော။ **အဟာယထာ**တိ ပရိဟီနော။ **ဓမ္မရာဇာ**တိ နဝဟိ လောကုတ္တရဓမ္မေဟိ ပရိသံ ရဉ္ဇေတီတိ ဓမ္မရာဇာ။ **ပဘင်္ကရော**တိ သတ္တလောကဩကာသလောကသင်္ခါရလောကေသု အာလောကဿ ကတတ္တာ ပဘင်္ကရော။ **သရသမ္ပန္နော**တိ ဗြဟ္မဿရေန သမန္နာဂတော။ **ဓမ္မံ အဒေသယီ** တိ စတုသစ္စဓမ္မံ ပကာသေသီတိ။

ဣတိ ဣမာ စတဿော ဂါထာ ဘာသိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကာကော နိဂဏ္ဌော နာဋပုတ္တော အဟောသိ, မောရရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဗာဝေရုဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၄၀] ၁၀. ဝိသယှဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဒာသိ ဒါနာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပေဟဋ္ဌာ ခဒိရ င်္ဂါရဇာတကေ (ဇာ. ၁.၁.၄၀) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ အနာထပိဏ္ဍိကံ၊ အာမန္တေတွာ ''ပေါရာဏကပဏ္ ဍိတာပိ ဂဟပတိ 'အနံ မာ ဒါသီ'တိ အာကာသေ ဌတွာ တရေန္တံ သက္ကံ ဒေဝါနမိန္ဒံ ပဋိဗာဟိတွာ အနံ အဒံသုယေ ဝ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဝိသယှေဟာ နာမ သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ပဉ္စဟိ သီလေဟိ သမန္နာဂတော အနုဇ္ဈာသယော အနာဘိရတော အဟောသိ။ သော စတူသု နဂရဒွာရေသု, နဂရမဇ္ဈေ, အတ္တနော ဃရဒွာရေတိ ဆသု ဌာနေသု အနသာလာယော ကာရေတွာ အနံ ပဝတ္တေသိ, ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဆ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေတိ။ ဗောဓိသတ္တဿ စ ဝနိဗ္ဗကယာစကာနဉ္စ ဧကသဒိသမေဝ ဘတ္တံ ဟောတိ။ တဿ ဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ အနံ ဒဒတော အနာနုဘာဝေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ, သက္ကဿ ဒေ ဝရညော ပဏ္ဍုကမ္ဗလသိလာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သက္ကော "ကော နု ခော မံ ဌာနာ စာဝေတုကာမော"တိ ဥ ပဓာရေန္တော မဟာသေဋ္ဌိံ ဒိသွာ "အယံ ဝိသယှေဟာ အတိဝိယ ပတ္ထရိတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကရောန္ တော အနံ ဒေတိ, ဣမိနာ အနေန မံ စာဝေတွာ သယံ သက္ကော ဘဝိဿတိ မညေ, ဓနမဿ နာသေတွာ ဧတံ ဒလိဒ္ဒံ ကတွာ ယထာ အနံ န ဒေတိ, တထာ ကရိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ သဗ္ဗံ ဓနဓညံ တေလမဓုဖာဏိတသက္ကရာဒီနိ အန္ တမသော အသကမ္မကရပေရိသမ္ပိ အန္တရဓာပေသိ။

တအာ အနုဟာဝဌာ အာဂန္တွာ "သာမိ အနဂ္ဂံ ပစ္ဆိန္နံ, ဌပိတဌပိတဌာနေ န ကိဉ္စိ ပဿာမာ"တိ အာရောစယိံ သု။ "ဣတော ပရိဗ္ဗယံ ဟရထ, မာ အနံ ပစ္ဆိန္ဒထာ"တိ ဘရိယံ ပက္ကောသာပေတွာ "ဘဒ္ဒေ, အနံ ပဝတ္တာပေ ဟီ"တိ အာဟ။ သာ သကလဂေဟံ ဝိစိနိတွာ အမုမာသကမတ္တမ္ပိ အဒိသွာ "အယျ, အမှာကံ နိဝတ္ထဝတ္ထံ ဌ ပေတွာ အညံ ကိဉ္စိ န ပဿာမိ, သကလဂေဟံ တုစ္ဆ"န္တိ အာဟ။ သတ္တရတနဂဗ္ဘေသု ဒွာရံ ဝိဝရာပေတွာ န ကိဉ္ စိ အဒ္ဒသ, သေဋ္ဌိဉ္စ ဘရိယဉ္စ ဌပေတွာ အညေ အသကမ္မကရာပိ န ပညာယိံသု။ ပုန မဟာသတ္တော ဘရိယံ အာမန္ တေတွာ "ဘဒ္ဒေ, န သက္ကာ အနံ ပစ္ဆိန္ဒိတုံ, သကလနိဝေသနံ ဝိစိနိတွာ ကိဉ္စိ ဥပဓာရေဟီ"တိ အာဟ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကော တိဏဟာရကော အသိတဉ္စ ကာဇဉ္စ တိဏဗန္ဓနရဇ္ဇုဉ္စ ဒွာရန္တရေ ဆဋ္ဍေတွာ ပလာယိ။ သေဋ္ဌိဘရိ ယာ တံ ဒိသွာ "သာမိ, ဣဒံ ဌပေတွာ အညံ န ပဿာမီ"တိ အာဟရိတွာ အဒာသိ။ မဟာသတ္တော "ဘဒ္ဒေ, မယာ ဧ တ္တကံ ကာလံ တိဏံ နာမ န လာယိတပုဗ္ဗံ, အဇ္ဇ ပန တိဏံ လာယိတွာ အာဟရိတွာ ဝိက္ကိဏိတွာ ယထာနုစ္ဆဝိကံ အနံ ဒဿာမီ"တိ အနုပစ္ဆေဒဘယေန အသိတဉ္စေဝ ကာဇဉ္စ ရဇ္ဇုဉ္စ ဂဟေတွာ နဂရာ နိက္ခမိတွာ တိဏဝတ္ထုံ ဂ န္တွာ တိဏံ လာယိတွာ "ဧကော အမှာကံ ဘဝိဿတိ, ဧကေန အနံ ဒဿာမီ"တိ ဒွေ တိဏကလာပေ ဗန္ဓိတွာ ကာဇေ လဂ္ဂေတွာ အာဒာယ ဂန္တွာ နဂရဒွာရေ ဝိက္ကိဏိတွာ မာသကေ ဂဟေတွာ ဧကံ ကောဋ္ဌာသံ ယာစကာနံ အဒာသိ။ ယာစကာ ဗဟူ, တေသံ "မယှမ္ပိ ဒေဟိ, မယှမ္ပိ ဒေဟီ"တိ ဝဒန္တာနံ ဣတရမ္ပိ ကောဋ္ဌာသံ ဒတွာ တံ ဒိ ဝသံ သဒ္ဓိံ ဘရိယာယ အနာဟာရော ဝီတိနာမေသိ။ ဣမိနာ နိယာမေန ဆ ဒိဝသာ ဝီတိဝတ္တာ။

အထဿ သတ္တမေ ဒိဝသေ တိဏံ အာဟရမာနဿ သတ္တာဟံ နိရာဟာရဿ အတိသုခုမာလဿ နလာဋေ သူရိယာတပေန ပဟဋ္ဌမတ္တေ အက္ခီနိ ဘမိံသု။ သော သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တော တိဏံ အဝတ္ထရိတွာ ပတိ။ သက္ကော တဿ ကိရိယံ ဥပဓာရယမာနော ဝိစရတိ။ သော တင်္ခဏညေဝ အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၅၇. "အဒာသိ အနာနိ ပုရေ ဝိသယှ, ဒဒတော စ တေ ခယဓမ္မော အဟောသိ။
ဣတော ပရံ စေ န ဒဒေယျ အနံ, တိဋ္ဌေယျုံ တေ သံယမန္တဿ ဘောဂါ"တိ။

တဿတ္ထော – အမ္ဘော ဝိသယှ တွံ ဣတော ပုဗ္ဗေ တဝ ဂေဟေ ဓနေ ဝိဇ္ဇမာနေ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂ လံ ကရိတွာ အနာနိ အဒာသိ။ တဿ စ တေ ဧဝံ ဒဒတော ဘောဂါနံ ခယဓမ္မော ခယသဘာဝေ အဟောသိ, သဗ္ဗံ သာပ တေယျံ ခီဏံ, ဣတော ပရံ စေပိ တွံ အနံ န ဒဒေယျ, ကဿစိ ကိဉ္စိ န ဒဒေယျာသိ, တဝ သံယမန္တဿ အဒဒန္ တဿ ဘောဂါ တထေဝ တိဋ္ဌေယျုံ, "ဣတော ပဋ္ဌာယ န ဒဿာမီ"တိ တွံ မယှံ ပဋိညံ ဒေဟိ, အဟံ တေ ဘော ဂေ ဒဿေဿာမီတိ။

မဟာသတ္တော တဿ ဝစနံ သုတွာ "ကောသိ တွံ"န္တိ အာဟ။ "သက္ကောဟမသ္မီ"တိ။ ဗောဓိသတ္တော "သက္ကော နာမ သယံ အနံ ဒတွာ သီလံ သမာဒိယိတွာ ဥပေါသထကမ္မံ ကတွာ သတ္တ ဝတ္တပဒါနိ ပူရေတွာ သက္ ကတ္တံ ပတ္တော, တွံ ပန အတ္တနော ဣဿရိယကာရဏာ အနံ တရေသိ, အနရိယံ ဝတ ကရောသီ"တိ ဝတွာ တိသ္ သော ကထာ အဘာသိ –

၁၅၈. ''အနရိယမရိယေန သဟာသ္ဝနေတ္တာ၊ သုဒုဂ္ဂတေနာပိ အကိစ္စမာဟု။
မာ တေ ခန် တံ အဟု ဒေဝရာဇ၊ ယံ ဘောဂဟေတု ဝိဇဟေမု သဒ္ဓံ။

၁၅၉. ''ယေန ဧကော ရထော ယာတိ၊ ယာတိ တေနပရော ရထော။
ပောရာဏံ နိဟိတံ ဝတ္တံ၊ ဝတ္တတညေဝ တသဝ။

၁၆၀. ''ယဒိ ဟေဿတိ ဒဿာမ၊ အသန္တေ ကိံ ဒဒာမသေ။
ဧဝံဘူတာပိ ဒဿာမ၊ မာ အနံ ပမဒမှသေ''တိ။

တတ္ထ **အနရိယန္တိ** လာမကံ ဟာပကမ္မံ။ **အရိယေနာ**တိ ပရိသုဒ္ဓာစာရေန အရိယေန။ **သုဒုဂ္ဂတေနာပီ** တိ သုဒလိဒ္ဒေနာပိ။ **အကိစ္စမာဟူ**တိ အကတ္တဗ္ဗန္တိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ဝဒန္တိ, တဝံ ပန မံ အနရိယံ မဂ္ဂံ အာရောစေသီတိ အဓိပ္ပာယော။ **တေ**တိ နိဟာတမတ္တံ။ **ယံ ဘောဂဟေတူ**တိ ယဿ ခနဿ ပရိဘုဥ္ဇနဟေတု မယံ အနသဒ္ဓံ ဝိဇဟေမု ပရိစ္စဇေယျာမ, တံ ခနမေဝ မာ အဟု, န နော တေန ခနေန အတ္ထောတိ ဒီပေတိ။

ရထောတိ ယံကိဉ္စိ ယာနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေန မဂ္ဂေန ဧကော ရထော ယာတိ, အညောပိ ရထော ''ရထဿ ဂတမဂ္ဂေ ဧသော''တိ တေနေဝ မဂ္ဂေန ယာတိ။ **ပောရာဏံ နိဟိတံ ဝတ္တ**န္တိ ယံ မယာ ပုဗ္ဗေ နိဟိတံ ဝတ္တံ, တံ မယိ ခရန္တေ ဝတ္တတုယေဝ, မာ တိဋ္ဌတူတိ အတ္ထော။ **ဧဝံဘူတာ**တိ ဧဝံ တိဏဟာရကဘူတာပိ မယံ ယာဝ ဇီဝါမ, တာဝ ဒဿာမယေဝ။ ကိံကာရဏာ? **မာ အနံ ပမဒမှသေ**တိ။ အဒဒန္တော ဟိ အနံ ပမဇ္ဇတိ နာမ န သရတိ န သလ္လက္ခေတိ, အဟံ ပန ဇီဝမာနော အနံ ပမုဿိတုံ န ဣစ္ဆာမိ, တသ္မာ အနံ ဒဿာမိယေဝတိ ဒီပေတိ။

သက္ကော တံ ပဋိဗာဟိတုံ အသက္ကောန္တော ''ကိမတ္ထာယ အနံ ဒဒါသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ဗောဓိသတ္တော ''နေဝ သက္ကတ္တံ, န ဗြဟ္မတ္တံ ပတ္ထယမာနော, သဗ္ဗညုတံ ပတ္ထေန္တော ပနာဟံ ဒဒါမီ''တိ အာဟ။ သက္ကော တဿ ဝစနံ သုတွာ တုဋ္ဌော ဟတ္ထေန ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇိ။ ဗောဓိသတ္တဿ တင်္ခဏညေဝ ပရိမဇ္ဇိတမတ္တဿေဝ သကလ သရီရံ ပရိပူရိ။ သက္ကာနုဘာဝေန စဿ သဗ္ဗော ဝိဘဝပရိစ္ဆေဒော ပဋိပါကတိကောဝ အဟောသိ။ သက္ကော ''မဟာသေဋ္ဌိ, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဒိဝသေ ဒိဝသေ ဒွါဒသ သတသဟဿာနိ ဝိဿဇ္ဇေန္တော အနံ ဒဒါဟီ''တိ တဿ ဂေဟေ အပရိမာဏံ ခနံ ကတွာ တံ ဥယျောဇေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ သေဋ္ဌိဘရိယာ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ဝိသယှော ပန သေဋ္ဌိ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဝိသယှဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကောကိလဝဂ္ဂေါ စတုတ္ထော။

၅. စူဠကုဏာလဝဂ္ဂေါ

[၃၄၁] ၁. ကဏ္ဍရီဇာတကဝဏ္ဏနာ

နရာနမာရာမကရာသူတိ ဣမဿ ဇာတကဿ ဝိတ္ထာရကထာ **ကုဏာလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၁.ကုဏာလဇာတက) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ကဏ္ဍရီဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၄၂] ၂. ဝာနရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အသက္ခိံ ဝတ အတ္တာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၂.သုသုမာရဇာတကဝဏ္ဏနာ) ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။

အတီတေ ပန ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဂင်္ဂါတီရေ ဝသိ။ အထေကာ အန္တောဂင်္ဂါယံ သံသုမာရီ ဗောဓိသတ္တဿ ဟဒယမံသေ ဒောဟဠံ ဥပ္ပာဒေတွာ သံသုမာရဿ ကထေသိ။ သော “တံ ကပိံ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇာပေတွာ မာရေတွာ ဟဒယမံသံ ဂဟေတွာ သံသုမာရိယာ ဒဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ မဟာသတ္တံ အာဟ – “ဧဟိ, သမ္မ, အန္တရဒီပကေ ဖလာဖလေ ခာဒိတုံ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ “ကထံ, သမ္မ, အဟံ ဂမိဿာမီ”တိ။ “အဟံ တံ မမ ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒါပေတွာ နေဿာမီ”တိ။ သော တဿ စိတ္တံ အဇာနန္တော လင်္ဃိတွာ ပိဋ္ဌိယံ နိသီဒိ။ သံသုမာရော ထောကံ ဂန္တွာ နိမုဇ္ဇိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ တနရော “ကိံကာရဏာ, ဘော, မံ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇာပေသီ”တိ အာဟ။ “အဟံ တံ မာရေတွာ တဝ ဟဒယမံသံ မမ ဘရိယာယ ဒဿာမီ”တိ။ “ဒန္ဓ တွံ မမ ဟဒယမံသံ ဥရေ အတ္ထီတိ မညသီ”တိ? “အထ ကဟံ တေ ဌပိတ”န္တိ? “ဧတံ ဥဒုမ္ဗရေ ဩလမ္ဗန္တံ န ပဿသီ”တိ? “ပဿာမိ, ဒဿသိ ပန မေ”တိ။ “အာမ, ဒဿာမီ”တိ။ သံသုမာရော ဒန္ဓတာယ တံ ဂဟေတွာ နဒီတီရေ ဥဒုမ္ဗရမူလံ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပိဋ္ဌိတော လင်္ဃိတွာ ဥဒုမ္ဗရရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ဣမာ ဂာထာ အဘာသိ –

၁၆၁. “အသက္ခိံ ဝတ အတ္တာနံ၊ ဥဒ္ဓါတုံ ဥဒကာ ထလံ။
န ဒါနာဟံ ပုန တုယှံ၊ ဝသံ ဂစ္ဆာမိ တရိဇ။

၁၆၂. “အလမေတေဟိ အမ္ဗေဟိ၊ ဇမ္ဗူဟိ ပနသေဟိ စ။
ယာနိ ပါရံ သမုဒ္ဒဿ၊ ဝရံ မယှံ ဥဒုမ္ဗရော။

၁၆၃. “ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ န ခိပ္ပမနုဗုဇ္ဈတိ။
အမိတ္တဝသမန္ဝေတိ၊ ပစ္ဆာ စ အနုတပ္ပတိ။

၁၆၄. “ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဗောဓတိ။
မုစ္စတေ သတ္တုသမ္ဗာဓာ၊ န စ ပစ္ဆာနုတပ္ပတီ”တိ။

တတ္ထ **အသက္ခိံ ဝတာ**တိ သမတ္ထော ဝတ အဟောသိံ။ **ဥဒ္ဓါတု**န္တိ ဥဒ္ဓရိတုံ။ **တရိဇာ**တိ သံသုမာရံ အာလပတိ။ **ယာနိ ပါရံ သမုဒ္ဒဿာ**တိ ဂင်္ဂံ သမုဒ္ဒနာမေနာလပန္တော “ယာနိ သမုဒ္ဒဿ ပါရံ ဂန္တွာ ခာဒိတဗ္ဗာနိ, အလံ တေဟီ”တိ ဝဒတိ။ **ပစ္ဆာ စ အနုတပ္ပတီ**တိ ဥပ္ပန္နံ အတ္ထံ ခိပ္ပံ အဇာနန္တော အမိတ္တဝသံ ဂစ္ဆတိ, ပစ္ဆာ စ အနုတပ္ပတိ။

ဣတိ သော စတူဟိ ဂာထာဟိ လောကိယကိစ္စာနံ နိပ္ဖတ္တိကာရဏံ ကထေတွာ ဝနသဏ္ဍမေဝ ပါဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သံသုမာရော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, တနရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

တနရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၄၃] ၃. ကုန္တိနီဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဝသိမှ တဝါဂါရေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော ဂေဟေ နိဝုတ္ထံ ကုန္တိနီသကုဏိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ ရညော ဒူတေယျဟာရိကာ အဟောသိ။ ဒွေ ပောတကာပိဿာ အတ္ထိ, ရာဇာ တံ သကုဏိကံ ဧကဿ ရညော ပဏ္ဏံ ဂဟာပေတွာ ပေသေသိ။ တဿာ ဂတကာလေ ရာဇကုလေ ဒါရကာ တေ သကုဏပောတကေ ဟတ္ထေဟိ ပရိမဒ္ဒန္တာ မာရေသုံ။ သာ အာဂန္တွာ တေ ပောတကေ မတေ ပဿန္တီ “ကေန မေ ပုတ္တကာ မာရိတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အသုကေန စ အသုကေန စာ”တိ။ တသ္မိဉ္စ ကာလေ ရာဇကုလေ ပောသာဝနိကဗျဂ္ဃော အတ္ထိ ကက္ခဠော ဖရုသော, ဗန္ဓနဗလေန တိဋ္ဌတိ။ အထ တေ ဒါရကာ တံ ဗျဂ္ဃံ ဒဿနာယ အဂမံသု။ သာပိ သကုဏိကာ တေဟိ သဒ္ဓိံ ဂန္တွာ “ယထာ ဣမေဟိ မမ ပုတ္တကာ မာရိတာ, တထေဝ နေ ကရိဿာမီ”တိ တေ ဒါရကေ ဂဟေတွာ ဗျဂ္ဃဿ ပါဒမူလေ ခိပိ, ဗျဂ္ဃော မုရာမုရာပေတွာ ခာဒိ။ သာ “ဣဒါနိ မေ မနောရထော ပရိပုဏ္ဏော”တိ ဥပ္ပတိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတာ။ တံ ကာရဏံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ

‘‘အာဝုသော, ရာဇကုလေ ကိရ အသုကာ နာမ ကုဋ္ဌိနီ သကုဏိကာ ယေ ဟိသ္သာ ဟောတကာ မာရိတာ, တေ အရက္ခေ ဗ္ဗ ဂ္ဂသ္သ ဟဒမူလေ ခ်ိပိတ္ဝာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတာ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ က ထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသာ အတ္တနော ဟောတကဃာတကေ အရက္ခေ ဂဟေတွ္ဝာ ဗ္ဗဂ္ဂသ္သ ဟဒမူလေ ခ်ိပိတ္ဝာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတာ’’တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗောဓိသတ္တော ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ နိဝေသနေ ဧကာ ကုဋ္ဌိနီ သကု ဏိကာ ဒူတေယ်ယဟာရိကာတိ သဗ္ဗံ ပုရိမသဒိသမေဝ။ အယံ ပန ဝိသေသော။ အယံ ကုဋ္ဌိနီ ဗ္ဗဂ္ဂေန အရက္ခေ မာရာ ပေတွ္ဝာ စိန္တေသိ ‘‘ဣဒါနိ န သက္ကာ မယာ ဣဓ ဝသိတုံ, ဂမိဿာမိ, ဂစ္ဆန္တီ စ ပန ရညော အနာရောစေတွာ န ဂမိ ဿာမိ, အာရောစေတွာဝ ဂမိဿာမီ’’တိ။ သာ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွ္ဝာ ဝန္ဒိတွ္ဝာ ဧကမန္တံ ဌိတာ ‘‘သာမိ, တုမှာ ကံ ပမာဒေန မမ ပုတ္တကေ အရက္ခာ မာရေသုံ, အဟံ ကောဓဝသိကာ ဟုတွ္ဝာ တေ အရက္ခေ ပဋိမာရေသိံ, ဣဒါနိ မယာ ဣဓ ဝသိတုံ န သက္ကာ’’တိ ဝတ္ဝာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၆၅.‘‘အဝသိမှ တဝါဂါရေ၊ နိစ္စံ သက္ကတပူဇိတာ၊
တွ္ဝမေဝ ဒါနိမကရိ၊ ဟန္ဒ ရာဇ ဝဇာမဟ’’န္တိ။

တတ္ထ **တွ္ဝမေဝ ဒါနိမကရီ**တိ မံ ပဏ္ဍံ ကဟာပေတွ္ဝာ ပေသေတွ္ဝာ အတ္တနော ပမာဒေန မမ ပိယပုတ္တကေ အရ က္ခန္တော တွ္ဝညေဝ ဣဒါနိ ဧတံ မမ အေမနသ္သကာရဏံ အကရိ။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝဝဿဂ္ဂတ္ထေ နိပါတော။ **ရာဇာ**တိ ဗောဓိသတ္တံ အာလပတိ။ **ဝဇာမဟ**န္တိ အဟံ ဟိမဝန္တံ ဂစ္ဆာမီတိ။

တံ သုတွ္ဝာ ရာဇာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၆၆.‘‘ယော ဝေ ကတေ ပဋိကတေ၊ ကိဗ္ဗိသေ ပဋိကိဗ္ဗိသေ။
ဧဝံ တံ သမ္မတီ ဝေရံ၊ ဝသ ကုဋ္ဌိနိ မာဂမာ’’တိ။

တဿတ္ထော – ယော ပုဂ္ဂလော ပရေန ကတေ ကိဗ္ဗိသေ အတ္တနော ပုတ္တမာရဏာဒိကေ အရုဏော ကမ္မေ ကတေ ပုန အတ္တနော တဿ ပုဂ္ဂလဿ ပဋိကတေ ပဋိကိဗ္ဗိသေ ‘‘ပဋိကတံ မယာ တဿာ’’တိ ဇာနာတိ။ **ဧဝံ တံ သမ္မ တီ ဝေရ**န္တိ ဧတ္တကေန တံ ဝေရံ သမ္မတိ ဝူပသန္တံ ဟောတိ, တသ္မာ ဝသ ကုဋ္ဌိနိ မာဂမာတိ။

တံ သုတွ္ဝာ ကုဋ္ဌိနီ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၆၇.‘‘န ကတဿ စ ကတ္တာ စ၊ မေတ္တိ သန္ဓီယတေ ပုန။
ဟဒယံ နာနုဇာနာတိ၊ ဂစ္ဆညေဝ ရထေသဘာ’’တိ။

တတ္ထ **န ကတဿ စ ကတ္တာ စာ** တိ ကတဿ စ အဘိဘူတဿ ဥပပီဠိတဿ ပုဂ္ဂလဿ, ဣဒါနိ ဝိဘတ္တိ ဝိပရိဏာမံ ကတွ္ဝာ ယော ကတ္တာ တဿ စာတိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ ပုဂ္ဂလာနံ ပုန မိတ္တဘာဝေ နာမ န သန္ဓီယတိ န ဃဋီ ယတီတိ အတ္ထော။ **ဟဒယံ နာနုဇာနာတီ**တိ ဧတေန ကာရဏေန မမ ဟဒယံ ဣဓ ဝသံ နာနုဇာနာတိ။ **ဂစ္ဆညေဝ ရထေ သဘာ**တိ တသ္မာ အဟံ မဟာရာဇ ဂမိဿာမိယေဝါတိ။

တံ သုတွ္ဝာ ရာဇာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၆၈.‘‘ကတဿ စေဝ ကတ္တာ စ၊ မေတ္တိ သန္ဓီယတေ ပုန။
ဓီရာနံ နော စ ဗာလာနံ၊ ဝသ ကုဋ္ဌိနိ မာဂမာ’’တိ။

တဿတ္ထော – ကတဿ စေဝ ပုဂ္ဂလဿ, ယော စ ကတ္တာ တဿ မေတ္တိ သန္ဓီယတေ ပုန, သာ ပန ဓီရာနံ, နော စ ဗာလာနံ။ ဓီရာနဉှိ မေတ္တိ ဘိန္နာပိ ပုန ဃဋီယတိ, ဗာလာနံ ပန သကိံ ဘိန္နာ ဘိန္နာဝ ဟောတိ, တသ္မာ ဝသ ကု

န္တိနိ မာဂမာတိ။

သကုဏိကာ ''ဇံ သန္တေပိ န သက္ကာ မယာ ဣမေ ဝသိတုံ သာမီ''တိ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ ဥပ္ပတိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကုန္တိနီယေဝ ဧတရဟိ ကုန္တိနီ အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုန္တိနီဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၄၄] ၄. အမ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော နီလိယံ မဏ္ဍယတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အမ္ဗဂောပကတ္ထေရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ မဟလ္လကကာလေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဇေတဝနပစ္စန္တေ အမ္ဗဝနေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ အမ္ဗေ ရက္ခန္တော ပတိတာနိ အမ္ဗပက္ကာနိ ခါဒန္တော ဝိစရတိ, အတ္တနော သမ္ဗန္ဓမနုဿာနမ္ပိ ဒေတိ။ တသ္မိံ ဘိက္ခာစာရံ ပဝိဋ္ဌေ အမ္ဗစောရကာ အမ္ဗာနိ ပာတေတွာ ခါဒိတွာ စ ဂဟေတွာ စ ဂစ္ဆန္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ စတဿော သေဋ္ဌိဓီတရော အစိရဝတိယံ နှာယိတွာ ဝိစရန္တိယော တံ အမ္ဗဝနံ ပဝိသိံသု။ မဟလ္လကော အာဂန္တွာ တာ ဒိသွာ ''တုမှေဟိ မေ အမ္ဗာနိ ခါဒိတာနီ''တိ အာဟ။ ''ဘန္တေ, မယံ ဣဒါနေဝ အာဂတာ, န တုမှာကံ အမ္ဗာနိ ခါဒာမာ''တိ။ ''တေန ဟိ သပထံ ကရောထာ''တိ? ''ကရောမ, ဘန္တေ''တိ သပထံ ကရိံသု။ မဟလ္လကော တာ သပထံ ကာရေတွာ လဇ္ဇာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တဿ တံ ကိရိယံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, အသုကော ကိရ မဟလ္လကော အတ္တနော ဝသနကံ အမ္ဗဝနံ ပဝိဋ္ဌာ သေဋ္ဌိဓီတရော သပထံ ကာရေတွာ လဇ္ဇာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ အမ္ဗဂောပကော ဟုတွာ စတဿော သေဋ္ဌိဓီတရော သပထံ ကာရေတွာ လဇ္ဇာပေတွာ ဝိဿဇ္ဇေသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကတ္တံ ကာရေသိ။ တဒါ ဧကော ကူဋဇဋိလော ဗာရာဏသိံ ဥပနိဿာယ နဒီတီရေ အမ္ဗဝနေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ အမ္ဗေ ရက္ခန္တော ပတိတာနိ အမ္ဗပက္ကာနိ ခါဒန္တော သမ္ဗန္ဓမနုဿာနမ္ပိ ဒေန္တော နာနပ္ပကာရေန မိစ္ဆာဇီဝေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော ဝိစရတိ။ တဒါ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ''ကေ နု ခော လောကေ မာတာပိတရော ဥပဋ္ဌဟန္တိ, ကုလေ ဇေဋ္ဌာပစာယနကမ္မံ ကရောန္တိ, အနံ ဒေန္တိ, သီလံ ရက္ခန္တိ, ဥပောသထကမ္မံ ကရောန္တိ, ကေ ပဗ္ဗဇိတာ သမဏဓမ္မေ ယုတ္တပယုတ္တာ ဝိဟရန္တိ, ကေ အနာစာရံ စရန္တီ''တိ လောကံ ဝောလောကေန္တော ဣမံ အမ္ဗဂောပကံ အနာစာရံ ကူဋဇဋိလံ ဒိသွာ ''အယံ ကူဋဇဋိလော ကသိဏပရိကမ္မာဒိံ အတ္တနော သမဏဓမ္မံ ပဟာယ အမ္ဗဝနံ ရက္ခန္တော ဝိစရတိ, သံဝေဇေဿာမိ န''န္တိ တသ္မိံ ကမံ ဘိက္ခာယ ပဝိဋ္ဌကာလေ အတ္တနော အာနုဘာဝေန အမ္ဗေ ပာတေတွာ စောရေဟိ ဝိလုမ္ပိတေ ဝိယ အကာသိ။

တဒါ ဗာရာဏသိတော စတဿော သေဋ္ဌိဓီတရော တံ အမ္ဗဝနံ ပဝိသိံသု။ ကူဋဇဋိလော တာ ဒိသွာ ''တုမှေဟိ မေ အမ္ဗာနိ ခါဒိတာနီ''တိ ပလိဗုဒ္ဓိ။ ''ဘန္တေ, မယံ ဣဒါနေဝ အာဂတာ, န တေ အမ္ဗာနိ ခါဒာမာ''တိ။ ''တေန ဟိ သပထံ ကရောထာ''တိ? ''ကတွာ စ ပန ဂန္တုံ လဘိဿာမာ''တိ? ''အာမ, လဘိဿထာ''တိ။ ''သာဓု, ဘန္တေ''တိ တာသု ဇေဋ္ဌိကာ သပထံ ကရောန္တီ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၆၉. ''ယော နီလိယံ မဏ္ဍယတိ, သဏ္ဍာသေန ဝိဟညတိ။
တဿ သာ ဝသမန္ဝေတု, ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရီ''တိ။

တဿတ္ထော – ယော ပုရိသော ပလိတာနံ ကာဠဝဏ္ဏကရဏတ္ထာယ နီလဖလာဒီနိ ယောဇေတွာ ကတံ နီလိယံ မဏ္ဍယတိ, နီလကေသန္တရေ စ ဥဋ္ဌိတံ ပလိတံ ဥဒ္ဓရန္တော သဏ္ဍာသေန ဝိဟညတိ ကိလမတိ, တဿ ဧဝရူပဿ မဟလ္လကဿ သာ ဝသံ အန္ဝေတု, တထာရူပံ ပတိံ လဘတု, ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရီတိ။

တာပသော ''တုဝံ ကေမန္တံ တိဋ္ဌာဟီ''တိ ဝတွာ ဒုတိယံ သေဋ္ဌိဓီတရံ သပထံ ကာရေသိ။ သာ သပထံ ကရောန္တီ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၀. ''ဝီသံ ဝါ ပဉ္စဝီသံ ဝါ၊ ဦနတိံသံဝ ဇာတိယာ။
တာဒိသာ ပတိ မာ လဒ္ဓါ၊ ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရီ''တိ။

တဿတ္ထော – နာရိယော နာမ ပန္နရသသောဠသဝဿိကကာလေ ပုရိသာနံ ပိယာ ဟောန္တိ။ ယာ ပန တဝ အမ္ဗာနိ အဝါဟရိ, သာ ဝေရူပေ ယောဗ္ဗနေ ပတ္တေ အလဘိတွာ ဇာတိယာ ဝီသံ ဝါ ပဉ္စဝီသံ ဝါ ဧကေန ဒွီဟိ ဦနတာယ ဦနတိံသံ ဝါ ဝဿာနိ ပတွာ တာဒိသာ ပရိပက္ကဝယာ ဟုတွာပိ ပတိံ မာ လဒ္ဓါတိ။

တာယပိ သပထံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာယ တတိယာ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၁. ''ဒီဃံ ဂစ္ဆတု အဒ္ဓါနံ၊ ဧကိကာ အဘိသာရိကာ။
သင်္ကေတေ ပတိ မာ အဒ္ဒ၊ ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရီ''တိ။

တဿတ္ထော – ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရိ, သာ ပတိံ ပတ္ထယမာနာ တဿ သန္တိကံ အဘိသရဏတာယ အဘိသာရိကာ နာမ ဟုတွာ ဧကိကာ အဒုတိယာ ကဝုတဒွိကဝုတမတ္တံ ဒီဃံ အဒ္ဓါနံ ဂစ္ဆတု, ဂန္တွာပိ စ တသ္မိံ အသုကဋ္ဌာနံ နာမ အာဂစ္ဆေယျာသီတိ ကတေ သင်္ကေတေ တံ ပတိံ မာ အဒ္ဒသာတိ။

တာယပိ သပထံ ကတွာ ဧကမန္တံ ဌိတာယ စတုတ္ထာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၇၂. ''အလင်္ကတာ သုဝသနာ၊ မာလိနီ စန္ဒနုဿဒါ။
ဧကိကာ သယနေ သေတု၊ ယာ တေ အမ္ဗေ အဝါဟရီ''တိ။ – သာ ဥတ္တာနတ္ထာယေဝ။

တာပသော ''တုမှေဟိ အတိဘာရိယာ သပထာ ကတာ, အညေဟိ အမ္ဗာနိ ခာဒိတာနိ ဘဝိဿန္တိ, ဂစ္ဆထ အနိ တုမှေ''တိ တာ ဥယျောဇေသိ။ သက္ကော ဘေရဝရူပာရမ္မဏံ ဒဿေတွာ ကူဋတာပသံ တတော ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋဇဋိလော အယံ အမ္ဗဂောပကော မဟလ္လကော အဟောသိ, စတဿော သေဋ္ဌိဓီတရော တာယေဝ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အမ္ဗဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၄၅] ၅. ရာဇကုမ္ဘဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝနံ ယဒဂ္ဂိ ဒဟတိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အလသဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော သာသနေ ဥရံ ဒတွာ ပဗ္ဗဇိတွာပိ အလသော အဟောသိ ဥဒ္ဒေသပရိပုစ္ဆာယောနိသောမနသိကာရဝတ္တပဋိဝတ္တာဒီဟိ ပရိဗာဟိရော နီဝရဏာဘိဘူတော။ နိသိန္နဋ္ဌာနာဒီသု ဣရိယာပထေသု တထာ ဧဝ ဟောတိ။ တဿ တံ အာလသိယဘာဝံ အာရဗ္ဘ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, အသုကော နာမ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အာလသိယော ကုသီတော နီဝရဏာဘိဘူတော ဝိဟရတီ''တိ ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ အာလသိယောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အမစ္စရတနံ အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ အာလသိယဇာတိကော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ''ရာဇာနံ ပဗောဓေဿာမီ''တိ ဧကံ ဥပမံ ဥပဓာရေန္တော ဝိစရတိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ အမစ္စဂဏပရိဝုတော တတ္ထ ဝိစရန္တော ဧကံ ရာဇကုမ္ဘံ နာမ အာလသိယံ ပဿိ။ တထာရူပာ ကိရ အာလသိယာ သကလဒိဝသံ ဂစ္ဆန္တာပိ ဧကဒွင်္ဂုလမတ္တမေဝ ဂစ္ဆန္တိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ''ဝယဿ ကော နာမ သော''တိ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ။ မဟာသတ္တော ''ရာဇကုမ္ဘော နာမေသ, မဟာရာဇ, အာလသိယော။ ဧဝရူပော ဟိ သကလဒိဝသံ ဂစ္ဆန္တောပိ ဧကင်္ဂုလဒွင်္ဂုလမတ္တမေဝ ဂစ္ဆတီ''တိ ဝတွာ တေန

သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ''အမ္ဘော, ရာဇကုမ္ဘ, တုမှဟာကံ ဒန္တဂမနံ ဣမသ္မိံ အရညေ အဝဂ္ဂိမှဟိ ဥဋ္ဌိတေ ကိံ ကရော ထာ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၇၃. ''ဝနံ ယဒဂ္ဂိ ဒဟတိ၊ ပာဝကော ကဏှဝတ္တနီ။
ကထံ ကရောသိ ပစလက၊ ဧဝံ ဒန္တပရက္ကမော''တိ။

တတ္ထ **ယဒဂ္ဂီ** တိ ယဒါ အဂ္ဂိ။ **ပာဝကော ကဏှဝတ္တနီ** တိ အဂ္ဂိနော ဝေဝစနံ။ **ပစလကာ**တိ တံ အာလပတိ။ သော ဟိ စလန္တော စလန္တော ဂစ္ဆတိ, နိစ္စံ ဝါ ပစလာယတိ, တသ္မာ ''ပစလကော''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဒန္တပရက္ကမော** တိ ဂရုဠိရိယော။

တံ သုတွာ ရာဇကုမ္ဘော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၄. ''ဗဟူနိ ရုက္ခဆိဒ္ဒါနိ၊ ပထဗျာ ဝိဝရာနိ စ။
တာနိ စေ နာဘိသမ္ဘောမ၊ ဟောတိ နော ကာလပရိယာယော''တိ။

တသ္သတ္ထော – ပဏ္ဍိတ, အမှာကံ ဣတော ဥတ္တရိဂမနံ နာမ နတ္ထိ။ ဣမသ္မိံ ပန အရညေ ရုက္ခဆိဒ္ဒါနိ ပထဝိ ယံ ဝိဝရာနိ စ ဗဟူနိ။ ယဒိ တာနိ န ပာပုဏာမ, **ဟောတိ နော ကာလပရိယာယော**တိ မရဏမေဝ နော ဟောတီတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဣတရာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၇၅. ''ယော ဒန္ဓကာလေ တရတိ၊ တရဏီယေ စ ဒန္ဓတိ။
သုက္ခပဏ္ဏံဝ အက္ကမ္မ၊ အတ္ထံ ဘဉ္ဇတိ အတ္တနော။

၁၇၆. ''ယော ဒန္ဓကာလေ ဒန္ဓေတိ၊ တရဏီယေ စ တာရယိ။
သသီဝ ရတ္တိံ ဝိဘဇံ၊ တသ္သတ္ထော ပရိပူရတီ''တိ။

တတ္ထ **ဒန္ဓကာလေ** တိ တေသံ တေသံ ကမ္မာနံ သဏိကံ ကတ္တဗ္ဗကာလေ။ **တရတီ**တိ တုရိတတုရိတော ဝေဂေန တာနိ ကမ္မာနိ ကရောတိ။ **သုက္ခပဏ္ဏံဝ** တိ ယထာ တတာတပသုက္ခံ တာလပဏ္ဏံ ဗလဝ ပုရိသော အက္ကမိတွာ ဘဉ္ဇေယျ, တတ္ထေဝ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ကရေယျ, ဧဝံ သော အတ္တနော အတ္ထံ ဝုဒ္ဓိံ ဘဉ္ဇတိ။ **ဒန္ဓေတီ** တိ ဒန္ဓယတိ ဒန္ဓကာတဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ ဒန္ဓမေဝ ကရောတိ။ **တာရယီ**တိ တုရိတကာတဗ္ဗာနိ ကမ္မာနိ တုရိတောဝ ကရောတိ။ **သသီဝ ရတ္တိံ ဝိဘဇန္တိ** ယထာ စန္ဒော ဇုဏှပက္ခံ ရတ္တိံ ဓောတယမာနော ကာဠပက္ခရတ္တိတော ရတ္တိံ ဝိဘဇန္တော ဒိဝသေ ဒိဝသေ ပရိပူရတိ, ဧဝံ တသ္သ ပုရိသဿ အတ္ထော ပရိပူရတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ အနလသော ဇာတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ရာဇကုမ္ဘော အာလသိယဘိက္ခု အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ရာဇကုမ္ဘဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၄၆] ၆. ကေသဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

မနုဿိန္ဒံ ဇဟိတွာန တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဝိဿာသဘောဇနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အနာ ထပိဏ္ဍိကဿ ကိရ ဂေဟေ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ နိဗဒ္ဓဘတ္တံ ဟောတိ, ဂေဟံ နိစ္စကာလံ ဘိက္ခုသင်္ဃဿ ဩပါန ဘူတံ ကာသာဝပဇ္ဇောတံ ဣသိဝာတပဋိဝါတံ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော သေဋ္ဌိနော နိဝေသ နေ ဘိက္ခုသင်္ဃံ ဒိသွာ ''အဟမ္ပိ အရိယသင်္ဃဿ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ဒဿာမီ''တိ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပဉ္စန္နံ ဘိက္ခုသတာနံ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခံ ပဋ္ဌပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇနိဝေသနေ နိဗဒ္ဓံ ဘိက္ခာ ဒိယျတိ, တိဝဿိကဂန္ဓသာလိဘောဇနံ ပဏီတံ။ ဝိဿာသေနပိ သိနေဟေနပိ သဟတ္ထာ အဒါယကာ နတ္ထိ, ရာဇယုတ္တေ အဒါပေသိ။ ဘိက္ခု

ခူ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇိတုံ န ဣစ္ဆန္တိ, နာနဂ္ဂရသဘတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဥပဋ္ဌာကကုလံ ဂန္တွာ တံ ဘတ္တံ တေသံ ဒတွာ တေဟိ ဒိန္နံ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ဘုဉ္ဇန္တိ။

အထေကဒိဝသံ ရညော ဗဟုံ ဖလာဖလံ အာဟရိံသု။ ရာဇာ “သင်္ဃဿ ဒေထာ”တိ အာဟ။ မနုဿာ ဘတ္တဂ္ဂံ ဂန္တွာ ဧကဘိက္ခုမ္ပိ အဒိသွာ “ဧကော ဘိက္ခုပိ နတ္ထီ”တိ ရညော အာရောစေသုံ။ “နနု ဝေလာယေဝ တာဝါ”တိ? “အာမ, ဝေလာ, ဘိက္ခူ ပန တုမှာကံ ဂေဟေ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဿာသိကာနံ ဥပဋ္ဌာကာနံ ဂေဟံ ဂန္တွာ တေသံ ဒတွာ တေဟိ ဒိန္နံ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ဘုဉ္ဇန္တီ”တိ။ ရာဇာ “အမှာကံ ဘတ္တံ ပဏီတံ, ကေန နု ခေါ ကာရဏေန အဘုတွာ အညံ ဘုဉ္ဇန္တိ, သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဝိဟာရံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ “မဟာရာဇ, ဘောဇနံ နာမ ဝိဿာသပရမံ, တုမှာကံ ဂေဟေ ဝိဿာသံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ သိနေဟေန ဒါယကာနံ အဘာဝါ ဘိက္ခူ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော အတ္တနော ဝိဿာသိကဋ္ဌာနေ ပရိဘုဉ္ဇန္တိ။ မဟာရာဇ, ဝိဿာသသဒိသော အညော ရသော နာမ နတ္ထိ, အဝိဿာသိကေန ဒိန္နံ စတုမဓုရမ္ပိ ဟိ ဝိဿာသိကေန ဒိန္နံ သာမာကဘတ္တံ န အဂ္ဃတိ။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ရောဂေ ဥပ္ပန္နေ ရညာ ပဉ္စ ဝေဇ္ဇကုလာနိ ဂဟေတွာ ဘေသဇ္ဇေ ကာရိတေပိ ရောဂေ အဝူပသန္တေ ဝိဿာသိကာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ အလောဏကံ သာမာကနီဝါရယာဂုဉ္စေဝ ဥဒကမတ္တသိတ္တံ အလောဏကပဏ္ဏဉ္စ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ နိရောဂါ ဇာတာ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, “ကပ္ပကုမာရော”တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိ။ တဒါ ကေသဝေါ နာမ တာပသော ပဉ္စဟိ တာပသသတေဟိ ပရိဝုတော ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသတိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဉ္စန္နံ အန္တေဝါသိကသတာနံ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော ဟုတွာ ဝိဟာသိ, ကေသဝတာပသဿ ဟိတဇ္ဈာသယော သသိနေဟော အဟောသိ။ တေ အညမညံ အတိဝိယ ဝိဿာသိကာ အဟေသုံ။ အပရဘာဂေ ကေသဝေါ တေ တာပသေ အာဒါယ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပဝိသိတွာ ရာဇဒွါရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ ဣသိဂဏံ ဒိသွာ ပက္ကောသာပေတွာ အန္တောနိဝေသနေ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ဥယျာနေ ဝသာပေသိ။ အထ ဝဿာရတ္တေ အတိက္ကန္တေ ကေသဝေါ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိ။ ရာဇာ “ဘန္တေ, တုမှေ မဟလ္လကာ, အမှေ တာဝ ဥပနိဿာယ ဝသထ, ဒဟရတာပသေ ဟိမဝန္တံ ပေသေထာ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကေန သဒ္ဓိံ တေ ဟိမဝန္တံ ပေသေတွာ သယံ ဧကကောဝ ဩဟီယိ။ ကပ္ပော ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ တာပသေဟိ သဒ္ဓိံ ဝသိ။

ကေသဝေါ ကပ္ပေန ဝိနာ ဝသန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတွာ တံ ဒဋ္ဌုကာမော ဟုတွာ နိဒ္ဒံ န လဘတိ, တဿ နိဒ္ဒံ အလဘန္တဿ သမ္မာ အာဟာရော န ပရိဏာမံ ဂစ္ဆတိ, လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ အဟောသိ, ဗာဠှာ ဝေဒနာ ဝတ္တန္တိ။ ရာဇာ ပဉ္စ ဝေဇ္ဇကုလာနိ ဂဟေတွာ တာပသံ ပဋိဇဂ္ဂိ, ရောဂေါ န ဝူပသမ္မတိ။ ကေသဝေါ ရာဇာနံ အာဟ “မဟာရာဇ, ကိံ မယှံ မရဏံ ဣစ္ဆထ, ဥဒါဟု အရောဂဘာဝ”န္တိ? “အရောဂဘာဝံ, ဘန္တေ”တိ။ “တေန ဟိ မံ ဟိမဝန္တံ ပေသေထာ”တိ။ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ရာဇာ နာရဒံ နာမ အမစ္စံ ပက္ကောသာပေတွာ “နာရဒ, အမှာကံ ဘဒန္တံ ဂဟေတွာ ဝနစရကေဟိ သဒ္ဓိံ ဟိမဝန္တံ ယာဟီ”တိ ပေသေသိ။ နာရဒော တံ တတ္ထ နေတွာ ပစ္စာဂမာသိ။ ကေသဝဿပိ ကပ္ပံ ဒိဋ္ဌမတ္တေယေဝ စေတသိကရောဂေါ ဝူပသန္တော, ဥက္ကဏ္ဌာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။ အထဿ ကပ္ပော အလောဏကေန အဓူပနေန ဥဒကမတ္တသိတ္တပဏ္ဏေန သဒ္ဓိံ သာမာကနီဝါရယာဂုံ အဒါသိ, တဿ တင်္ခဏညေဝ လောဟိတပက္ခန္ဒိကာ ပဋိပ္ပဿမ္ဘိ။

ပုန ရာဇာ နာရဒံ ပေသေသိ “ဂစ္ဆ ကေသဝဿ တာပသဿ ပဝတ္တိံ ဇာနာဟီ”တိ။ သော ဂန္တွာ တံ အရောဂံ ဒိသွာ “ဘန္တေ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပဉ္စ ဝေဇ္ဇကုလာနိ ဂဟေတွာ ပဋိဇဂ္ဂန္တော တုမှေ အရောဂေ ကာတုံ နာသက္ခိ, ကထံ တေ ကပ္ပော ပဋိဇဂ္ဂီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၇၇. “မနုဿိန္ဒံ ဇဟိတွာန, သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ။
ကထံ နု ဘဂဝါ ကေသီ, ကပ္ပဿ ရမတိ အဿမေ”တိ။

တတ္ထ **မနုဿိန္ဒ** န္တိ မနုဿာနံ ဣန္ဒံ ဗာရာဏသိရာဇာနံ။ **ကထံ နု ဘဂဝတ ကေသီ**တိ ကေန နု ခော ဥပာယေန အယံ အမ္ဟာကံ ဘဂဝတ ကေသဝတာပသော ကပ္ပဿ အဿမေ ရမတီတိ။

ဇဝံ အဿေပိ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဝိယ ကေသဝဿ အဘိရတိကာရဏံ ပုစ္ဆိ။ တံ သုတွာ ကေသဝေ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၈. ''သာဒူနိ ရမဏီယာနိ၊ သန္တိ ဝက္ခာ မနောရမာ။
သုဘာသိတာနိ ကပ္ပဿ၊ နာရဒ ရမယန္တိ မ''န္တိ။

တတ္ထ **ဝက္ခာ** တိ ရုက္ခာ။ ပာဠိယံ ပန ''ရုက္ခာ''တွေဝ လိခိတံ။ **သုဘာသိတာနီ**တိ ကပ္ပေန ကထိတာနိ သုဘာသိတာနိ မံ ရမယန္တီတိ အတ္ထော။

ဇဝ္ဝ ပန ဝတွာ ''ဇဝံ မံ အဘိရမာပေန္တော ကပ္ပော အလောဏကံ အဓူပနံ ဥဒကသိတ္တပဏ္ဏမိဿံ သာမာက နီဝာရယာဂုံ ဟယေသိ, တာယ မေ သရီရေ ဗျာဓိ ဝူပသမိတော, အရောဂေ ဇာတောမှီ''တိ အာဟ။ တံ သုတွာ နာရ အော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၇၉. ''သာလီနံ ဩဒနံ ဘုဉ္ဇေ၊ သုစိံ မံသူပသေစနံ။
ကထံ သာမာကနီဝါရံ၊ အလောဏံ ဆာဒယန္တိ တ''န္တိ။

တတ္ထ **ဘုဉ္ဇေ** တိ ဘုဉ္ဇသိ, အယမေဝ တ ဟပဌော။ **ဆာဒယန္တိ** တိ ဆာဒယတိ ပီဏေတိ တောသေတိ။ ကထာဗန္ဓ သုခတ္ထံ ပန အနုနာသိကော ကတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော တွံ သုစိံ မံသူပသေစနံ ရာဇကုလေ ရာဇာရဟံ သာလိ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇသိ, တံ ကထမိဒံ သာမာကနီဝါရံ အလောဏံ ပီဏေတိ တောသေတိ, ကထံ တေ ဇတံ ရုစ္စတီတိ။

တံ သုတွာ ကေသဝေ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၈၀. ''သာဒုံ ဝ ယဒိ ဝါသာဒုံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
ဝိဿတ္ထော ယတ္ထ ဘုဉ္ဇေယျ၊ ဝိဿာသပရမာ ရသာ''တိ။

တတ္ထ **ယဒိ ဝါသာဒု**န္တိ ယဒိ ဝါ အသာဒုံ။ **ဝိဿတ္ထော** တိ နိရာသင်္ကော ဝိဿာသပတ္တော ဟုတွာ။ **ယတ္ထ ဘုဉ္ဇေယျာ**တိ ယသ္မိံ နိဝေသနေ ဇဝံ ဘုဉ္ဇေယျ, တတ္ထ ဇဝံ ဘုတ္တံ ယံကိဉ္စိ ဘောဇနံ သာဒုမေဝ။ ကသ္မာ?
ယသ္မာ **ဝိဿာသပရမာ ရသာ,** ဝိဿာသော ပရမော ဥတ္တမော ဇတေသန္တိ ဝိဿာသပရမာ ရသာ။ ဝိဿာသသဒိ သော ဟိ အညော ရသော နာမ နတ္ထိ။ အဝိဿာသိကေန ဟိ ဒိန္နံ စတုမဓုရမ္ပိ ဝိဿာသိကေန ဒိန္နံ အမ္ဗိလကဉ္ဇိယံ န အဂ္ဃတီတိ။

နာရအော တဿ ဝစနံ သုတွာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ''ကေသဝေ ဣဒံ နာမ ကထေသီ''တိ အာစိက္ခိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, နာရအော သာရိပုတ္တော, ကေသဝေ ဗကဗြဟ္မာ, ကပ္ပော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကေသဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၄၇] ၇. အယကူဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗာယသန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လောကတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **မဟာကဏှဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၆၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဥဂ္ဂဟိတသဗ္ဗသိပ္ပော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။

တဒါ မနုဿာ ဒေဝမင်္ဂလိကာ ဟုတွာ ဗဟူ အဇေဠကာဒယော မာရေတွာ ဒေဝတာနံ ဗလိကမ္မံ ကရောန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော "ပါဏော န ဟန္တဗ္ဗော"တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ ယက္ခာ ဗလိကမ္မံ အလဘမာနာ ဗောဓိသတ္တဿ ကုဇ္ဈိတွာ ဟိမဝန္တေ ယက္ခသမာဂမံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ မာရဏတ္ထာယ ဧကံ ကက္ခဠံ ယက္ခံ ပေသေသုံ။ သော ကဏ္ဏိကမတ္တံ မဟန္တံ အာဒိတ္တံ အယကူဋံ ဂဟေတွာ "ဣမိနာ နံ ပဟရိတွာ မာရေဿာမီ"တိ အာဂန္တွာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ ဗောဓိသတ္တဿ သယနမတ္ထကေ အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ကာရဏံ ဥတွာ ဣန္ဒဝဇိရံ အာဒါယ ဂန္တွာ ယက္ခဿ ဥပရိ အဋ္ဌာသိ။ ဗောဓိသတ္တော ယက္ခံ ဒိသွာ "ကိံ နု ခေါ ဧသ မံ ရက္ခမာနော ဌိတော, ဥဒါဟု မာရေတုကာမော"တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၈၁."သဗ္ဗာယသံ ကူဋမတိပ္ပမာဏံ၊ ပဂ္ဂယှ ယော တိဋ္ဌသိ အန္တလိက္ခေ။
ရက္ခာယ မေ တွံ ဝိဟိတော နုသဇ္ဇ၊ ဥဒါဟု မေ စေတယသေ ဝဓာယာ"တိ။

တတ္ထ **ဝိဟိတော နုသဇ္ဇ** တိ ဝိဟိတော နု အသိ အဇ္ဇ။

ဗောဓိသတ္တော ပန ယက္ခမေဝ ပဿတိ, န သက္ကံ။ ယက္ခော သက္ကဿ ဘယေန ဗောဓိသတ္တံ ပဟရိတုံ န သက္ကောတိ။ သော ဗောဓိသတ္တဿ ကထံ သုတွာ "မဟာရာဇ, နာဟံ တဝ ရက္ခဏတ္ထာယ ဌိတော, ဣမိနာ ပန ဇလိတေန အယကူဋေန ပဟရိတွာ တံ မာရေဿာမီတိ အာဂတောမှိ, သက္ကဿ ဘယေန တံ ပဟရိတုံ န သက္ကောမီ"တိ ဧတမတ္ထံ ဒီပေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၈၂."ဒူတော အဟံ ရာဇိဓ ရက္ခသာနံ၊ ဝဓာယ တုယှံ ပဟိတောဟမသ္မိ။
ဣန္ဒော စ တံ ရက္ခတိ ဒေဝရာဇာ၊ တေနုတ္တမင်္ဂံ န တေ ဖာလယာမီ"တိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဣတရာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၈၃."သစေ စ မံ ရက္ခတိ ဒေဝရာဇာ၊ ဒေဝါနမိန္ဒော မဃဝါ သုဇမ္ပတိ။
ကာမံ ပိသာစာ ဝိနဒန္တု သဗ္ဗေ၊ န သန္တသေ ရက္ခသိယာ ပဇာယ။

၁၈၄."ကာမံ ကန္ဒန္တု ကုမ္ဘဏ္ဍာ၊ သဗ္ဗေ ပံသုပိသာစကာ။
နာလံ ပိသာစာ ယုဒ္ဓါယ၊ မဟတီ သာ ဝိဘိံသိကာ"တိ။

တတ္ထ **ရက္ခသိယာ ပဇာယ** တိ ရက္ခသိသင်္ခာတာယ ပဇာယ, ရက္ခသသတ္တာနန္တိ အတ္ထော။ **ကုမ္ဘဏ္ဍာ** တိ ကုမ္ဘမတ္တရဟဿင်္ဂါ မဟောဒရာ ယက္ခာ။ **ပံသုပိသာစကာ**တိ သင်္ကာရဋ္ဌာနေ ပိသာစာ။ **နာလန္တိ** ပိသာစာ နာမ မယာ သဒ္ဓိံ ယုဒ္ဓါယ န သမတ္ထာ။ **မဟတီ သာ ဝိဘိံသိကာ**တိ ယံ ပနေတေ ယက္ခာ သန္နိပတိတွာ ဝိဘိံသိကံ ဒဿေန္တိ, သာ မဟတီ ဝိဘိံသိကာ ဘယကာရဏဒဿနမတ္တမေဝ မယှံ, န ပနာဟံ ဘာယာမီတိ အတ္ထော။

သက္ကော ယက္ခံ ပလာပေတွာ မဟာသတ္တံ ဩဝဒိတွာ "မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, ဣတော ပဋ္ဌာယ တဝ ရက္ခာ မမာယတ္တာ"တိ ဝတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ သက္ကော အနုရုဒ္ဓေါ အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

အယကူဋဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၄၈] ၈. အရညဇာတကဝဏ္ဏနာ

အရညာ ဂာမမာဂမ္မာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **စူဠနာရဒကဿပဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၄၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ဘရိယာယ ကာလကတာယ ပုတ္တံ ဂဟေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဟိမဝန္တေ ဝသန္တော ပုတ္တံ အဿမပဒေ ဌပေတွာ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂစ္ဆတိ။ တဒါ စောရေသု ပစ္စန္တဂါမံ ပဟရိတွာ ကရမရေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေသု ဧကာ ကုမာရိကာ ပလာယိတွာ တံ အဿမပဒံ ပတွာ တာပသကုမာရံ ပလောဘေတွာ သီလဝိနာသံ ပါပေတွာ ''ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ''တိ အာဟ။ ''ပိတာ တာဝ မေ အာဂစ္ဆတု, တံ ပဿိတွာ ဂမိဿာမီ''တိ။ ''တေန ဟိ ဒိသွာ အာဂစ္ဆာ''တိ နိက္ခမိတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ နိသီဒိ။ တာပသကုမာရော ပိတရိ အာဂတေ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၈၅.''အရညာ ဂါမမာဂမ္မ, ကိံသီလံ ကိံဝတံ အဟံ။
ပုရိသံ တာတ သေဝေယျံ, တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော''တိ။

တတ္ထ **အရညာ ဂါမမာဂမ္မာ** တိ တာတ အဟံ ဣတော အရညတော မနုဿပထံ ဝသနတ္ထာယ ဂတော ဝသနကာမံ ပတွာ ကိံ ကရောမီတိ။

အထဿ ပိတာ ဩဝါဒံ ဒဒန္တော တိဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၁၈၆.''ယော တံ ဝိဿာသယေ တာတ, ဝိဿာသဉ္စ ခမေယျ တေ။
သုဿူသီ စ တိတိက္ခီ စ, တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော။

၁၈၇.''ယဿ ကာယေန ဝါစာယ, မနသာ နတ္ထိ ဒုက္ကဋံ။
ဥရသီဝ ပတိဋ္ဌာယ, တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော။

၁၈၈.''ဟလိဒ္ဒိရာဂံ ကပိစိတ္တံ, ပုရိသံ ရာဂဝိရာဂိနံ။
တာဒိသံ တာတ မာ သေဝိ, နိမ္မနုဿမ္ပိ စေ သိယာ''တိ။

တတ္ထ **ယော တံ ဝိဿာသယေ** တိ ယော ပုရိသော တံ ဝိဿာသေယျ န ပရိသင်္ကေယျ။ **ဝိဿာသဉ္စ ခမေယျ တေ**တိ ယော စ အတ္တနိ ကယိရမာနံ တဝ ဝိဿာသံ ပတ္တော နိရာသင်္ကော တံ ခမေယျ။ **သုဿူသီ** တိ ယော စ တဝ ဝိဿာသဝစနံ သောတုမိစ္ဆတိ။ **တိတိက္ခီ** တိ ယော စ တယာ ကတံ အပရာဓံ ခမတိ။ **တံ ဘဇေဟီ**တိ တံ ပုရိသံ ဘဇေယျာသိ ပယိရုပာသေယျာသိ။ **ဥရသီဝ ပတိဋ္ဌာယာ** တိ ယထာ တဿ ဥရသိ ပတိဋ္ဌာယ ဝဍ္ဎိတော ဩရသပုတ္တော တဝမ္ပိ တာဒိသော ဥရသိ ပတိဋ္ဌိတပုတ္တော ဝိယ ဟုတွာ ဧဝရူပံ ပုရိသံ ဘဇေယျာသီတိ အတ္ထော။

ဟလိဒ္ဒိရာဂ န္တိ ဟလိဒ္ဒိရာဂသဒိသံ အထိရစိတ္တံ။ **ကပိစိတ္တ** န္တိ လဟုပရိဝတ္တိတာယ မက္ကဋစိတ္တံ။ **ရာဂဝိရာဂိန**န္တိ မုဟုတ္တေနေဝ ရဇ္ဇနဝိရဇ္ဇနသဘာဝံ။ **နိမ္မနုဿမ္ပိ စေ သိယာ** တိ သစေပိ သကလံ ဇမ္ဗုဒီပတလံ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဝိရဟိတဿ မနုဿဿ အဘာဝေန နိမ္မနုဿံ သိယာ , တထာပိ, တာတ, တာဒိသံ လဟုစိတ္တံ မာ သေဝိ, သဗ္ဗမ္ပိ မနုဿပထံ ဝိစိနိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဂုဏသမ္ပန္နမေဝ ဘဇေယျာသီတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ တာပသကုမာရော ''အဟံ, တာတ, ဣမေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတံ ပုရိသံ ကတ္ထ လဘိဿာမိ, န ဂစ္ဆာမိ, တုမှာကညေဝ သန္တိကေ ဝသိဿာမီ''တိ ဝတွာ နိဝတ္တိ။ အထဿ ပိတာ ကသိဏပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ ဥဘောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပုတ္တော စ ကုမာရိကာ စ ဧတေယေဝ အဟေသုံ, ပိတာ တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အရညဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၄၉] ၉. သန္ဓိဘေဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

နေဝ ကုတ္ထီသု သာမညန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပေသုညသိက္ခာပဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကေသိမ္ပိ ကိရ သမယေ သတ္ထာ “ဆဗ္ဗဂ္ဂိယာ ဘိက္ခူ ပေသုညံ ဥပသံဟရန္တီ”တိ သုတွာ တေ ပက္ကောသာပေတွာ “သစ္စံ ကိရ တုမှေ ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခူနံ ဘဏ္ဍနဇာတာနံ ကလဟဇာတာနံ ဝိဝါဒါပန္နာနံ ပေသုညံ ဥပသံဟရထ, တေန အနုပ္ပန္နာနိ စေဝ ဘဏ္ဍနာနိ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ, ဥပ္ပန္နာနိ စ ဘိယျောဘာဝါယ သံဝတ္တန္တီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ တေ ဘိက္ခူ ဂရဟိတွာ “ဘိက္ခဝေ, ပိသုဏာ ဝါစာ နာမ တိခိဏသတ္တိပဟာရသဒိသာ, ဒဠှော ဝိဿာသောပိ တာယ ခိပ္ပံ ဘိဇ္ဇတိ, တဉ္စ ပန ဂဟေတွာ အတ္တနော မေတ္တိဘိန္ဒနကဇနော သီဟဥသဘသဒိသော ဟောတီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုတ္တော ဟုတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ပိတု အစ္စယေန ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဧကော ဂေါပါလကော အရညေ ဂေါကုလေသု ကတေ ပဋိဇဂ္ဂိတွာ အာဂစ္ဆန္တော ဧကံ ဂဗ္ဘိနိံ အသလ္လက္ခေတွာ ပဟာယ အာဂတော။ တဿာ ဧကာယ သီဟိယာ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တာ ဥဘောပိ ဒဠှမိတ္တာ ဟုတွာ ဧကတော ဝိစရန္တိ။ အပရဘာဂေ ဂါဝီ ဝစ္ဆကံ, သီဟီ သီဟပေါတကံ ဝိဇာယိ။ တေ ဥဘောပိ ဇနာ ကုလေန အာဂတမေတ္တိယာ ဒဠှမိတ္တာ ဟုတွာ ဧကတော ဝိစရန္တိ။ အထေကော ဝနစရကော အရညံ ပဝိသိတွာ တေသံ ဝိဿာသံ ဒိသွာ အရညေ ဥပ္ပဇ္ဇနကဘဏ္ဍံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရညော ဒတွာ “အပိ တေ, သမ္မ, ကိဉ္စိ အရညေ အစ္ဆရိယံ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗ”န္တိ ရညာ ပုဋ္ဌော “ဒေဝ, အညံ ကိဉ္စိ န ပဿာမိ, ဧကံ ပန သီဟဉ္စ ဥသဘဉ္စ အညမညံ ဝိဿာသိကေ ဧကတော ဝိစရန္တေ အဒ္ဒသ”န္တိ အာဟ။ “ဧတေသံ တတိယေ ဥပ္ပန္နေ ဘယံ ဘဝိဿတိ, ယဒါ တေသံ တတိယံ ပဿတိ, အထ မေ အာစိက္ခေယျာသီ”တိ။ “သာဓု, ဒေဝါ”တိ။

ဝနစရကေ ပန ဗာရာဏသိံ ဂတေ ဧကော သိင်္ဂါလော သီဟဉ္စ ဥသဘဉ္စ ဥပဋ္ဌဟိ။ ဝနစရကော အရညံ ဂန္တွာ တံ ဒိသွာ “တတိယဿ ဥပ္ပန္နဘာဝံ ရညော ကထေဿာမီ”တိ နဂရံ ဂတော။ သိင်္ဂါလော စိန္တေသိ “မယာ ဌပေတွာ သီဟမံသဉ္စ ဥသဘမံသဉ္စ အညံ အခါဒိတပုဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ, ဣမေ ဘိန္ဒိတွာ ဣမေသံ မံသံ ခါဒိဿာမီ”တိ။ သော “အယံ တံ ဧဝံ ဝဒတိ, အယံ တံ ဧဝံ ဝဒတီ”တိ ဥဘောပိ တေ အညမညံ ဘိန္ဒိတွာ န စိရဿေဝ ကလဟံ ကာရေတွာ မရဏာကာရပ္ပတ္တေ အကာသိ။ ဝနစရကောပိ ဂန္တွာ ရညော “တေသံ, ဒေဝ, တတိယော ဥပ္ပန္နော”တိ အာဟ။ “ကော သော”တိ? “သိင်္ဂါလော, ဒေဝါ”တိ။ ရာဇာ “သော ဥဘော မိတ္တေ ဘိန္ဒိတွာ မာရာပေဿတိ, မယံ တေသံ မတကာလေ သမ္ပာပုဏိဿာမာ”တိ ဝတွာ ရထံ အဘိရုယှ ဝနစရကေန မဂ္ဂဒေသကေန ဂစ္ဆန္တော တေသု အညမညံ ကလဟံ ကတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တေသု သမ္ပာပုဏိ။ သိင်္ဂါလော ပန ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဧကတရံ သီဟဿ မံသံ ခါဒတိ, ဧကတရံ ဥသဘဿ မံသံ ခါဒတိ။ ရာဇာ တေ ဥဘောပိ ဇီဝိတက္ခယပ္ပတ္တေ ဒိသွာ ရထေ ဌိတောဝ သာရထိနာ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၈၉. “နေဝ ကုတ္ထီသု သာမညံ၊ နာပိ ဘက္ခေသု သာရထိ။
အထဿ သန္ဓိဘေဒဿ၊ ပဿ ယာဝ သုစိန္တိတံ။

၁၉၀. “အသိ တိက္ခောဝ မံသမှိ၊ ပေသုညံ ပရိဝတ္တတိ။
ယတ္ထူသဘဉ္စ သီဟဉ္စ၊ ဘက္ခယန္တိ မိဂါဓမာ။

၁၉၁. “ဣမံ သော သယနံ သေတိ၊ ယမိမံ ပဿသိ သာရထိ။
ယော ဝါစံ သန္ဓိဘေဒဿ၊ ပိသုဏဿ နိဗောဓတိ။

၁၉၂. “တေ ဇနာ သုခမေဓန္တိ၊ နရာ သဂ္ဂဂတာရိဝ။
ယေ ဝါစံ သန္ဓိဘေဒဿ၊ နာဝဗောဓန္တိ သာရထီ”တိ။

တတ္ထ **နေဝ ကုတ္ထီသူ**တိ သမ္မ သာရထိ, ဣမေသံ ဒွိန္နံ ဇနာနံ နေဝ ကုတ္ထီသု သာမညံ အတ္ထိ န , ဘက္ခေသုပိ။ အညမေဝ ဟိ ကုတ္ထိံ သီဟော သေဝတိ, အညံ ဥသဘော, အညံ ဘက္ခံ သီဟော ခါဒတိ, အညံ ဥသဘောတိ အတ္ထော။ **အထဿာ**တိ ဧဝံ ကလဟကာရဏေ အဝိဇ္ဇမာနေပိ အထ ဣမဿ မိတ္တသန္ဓိဘေဒကဿ ဒုဋ္ဌသိင်္ဂါလဿ

“ဥဘိန္နံ မံသံ ခာဒိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဣမေ မာရေန္တဿ **ပဿ ယာဝ သုစိန္တိတံ,** သုစိန္တိတံ ဇာတန္တိ အဓိပ္ပာယော။ **ယတ္ထာ** တိ ယသ္မိံ ပေသုညေ ပရိဝတ္တမာနေ။ ဥသဘဿ သီဟဿ မိဂဓမာ သိင်္ဂါလာ ခာဒန္တိ, တံ ပေသုညံ မံသမ္ပိ တိခိဏော အသိ ဝိယ မိတ္တဘာဝံ ဆိန္ဒန္တမေဝ ပရိဝတ္တတီတိ ဒီပေတိ။

ယမိမံ ပဿသီ တိ သမ္မ သာရထိ, ယံ ဣမံ ပဿသိ ဣမေသံ ဒွိန္နံ မတသယနံ, အညောပိ ယော ပုဂ္ဂလော သန္ဓိဘေဒဿ ပိသုဏဿ ပိသုဏဝါစံ နိဗောဓတိ ဂဏှာတိ, သော ဣမံ သယနံ သေတိ, ဧဝမေဝံ မရတီတိ ဒဿေတိ။ **သုခမေဓန္တီ**တိ သုခံ ဝိန္ဒန္တိ လဘန္တိ။ **နရာ သဂ္ဂဂတာရိဝ** တိ သဂ္ဂဂတာ ဒိဗ္ဗဘောဂသမင်္ဂိနော နရာ ဝိယ တေ သုခံ ဝိန္ဒန္တိ။ **နာဝဗောဓန္တီ** တိ န သာရတော ပစ္စေန္တိ, တာဒိသံ ပန ဝစနံ သုတွာ စောဒေတွာ သာရေတွာ မေတ္တိံ အဘိန္ဒိတွာ ဟာကတိကာဝ ဟောန္တီတိ။

ရာဇာ ဣမာ ကထာ ဘာသိတွာ သီဟဿ ကေသရစမ္မနခဒာဌာ ကဟာပေတွာ နဂရမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သန္ဓိဘေဒဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၅၀] ၁၀. ဒေဝတာပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟန္တိ ဟတ္ထေဟိ ပာဒေဟီ တိ အယံ ဒေဝတာပုစ္ဆာ **ဥမင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ဒေဝတာပဉှဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

စူဠကုဏာလဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

ဇာတကုဒ္ဒါနံ –

ကာလိင်္ဂေါ အဿာရောဟော စ, ဧကရာဇာ စ ဒဒ္ဒရော။
သီလဝီမံသသုဇာတာ, ပလာသော သကုဏော ဆဝေါ။
သေယျောတိ ဒသ ဇာတကာ။

ပုစိမန္ဒော ကဿပော စ, ခန္တိဝါဒီ လောဟကုမ္ဘိ။
သဗ္ဗမံသလာဘီ သသော, မတာရောဒကဏဝေရော။
တိတ္တိရော သုစ္စဇော ဒသ။

ကုဋိဒူသော ဒုဒ္ဒဘာယော, ဗြဟ္မဒတ္တစမ္မသာဋကော။
ဂေါဓရာဇာ စ ကက္ကာရု, ကာကဝတီ နနု သောစိယော။
ကာဠဗာဟု သီလဝီမံသော ဒသ။

ကောကာလိကော ရထလဋ္ဌိ, ပက္ကဂေါဓရာဇောဝါဒါ။
ဇမ္ဗုကဗြဟာဆတ္တော စ, ပီဌထုသာ စ ဗာဝေရု။
ဝိသယှဟသေဋ္ဌိ ဒသဓာ။

ကိန္နရီဝါနရကုန္တိနီ, အမ္ဗဟာရီ ဂဇကုမ္ဘော။
ကေသဝါယကူဋာရညံ, သန္ဓိဘေဒေ ဒေဝတာပဉှာ။

ဝဂ္ဂုဒ္ဒါနံ –

ကာလိင်္ဂေါ ပုစိမန္ဒော စ၊ ကုဋိဒူသကကောကိလာ။
စူဠကုဏာလဝဂ္ဂေါတိ၊ ပဉ္စဝဂ္ဂ စတုက္ကမှိ။
ဟောန္တိ ပညာသ ဇာတကာ။

စတုက္ကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၅. ပဥ္စကနိပါတော

၁. မဏိကုဏ္ဍလဝဂ္ဂေါ

[၃၅၁] ၁. မဏိကုဏ္ဍလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇီနော ရထဿံ မဏိကုဏ္ဍလေ စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော အန္တေပုရေ သဗ္ဗတ္ထသာဓကံ ပဒုဋ္ဌာမစ္စံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓ ပန ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိရာဇာ အဟောသိ။ ပဒုဋ္ဌာမစ္စော ကောသလရာဇာနံ အာနေတွာ ကာသိရဇ္ဇံ ကဟာပေတွာ ဗာရာဏသိရာဇာနံ ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ပက္ခိပါပေသိ။ ရာဇာ ဈာနံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ, စောရရညော သရီရေ ဍာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဗာရာဏသိရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁. ''ဇီနော ရထဿံ မဏိကုဏ္ဍလေ စ၊ ပုတ္တေ စ ဒာရေ စ တထေဝ ဇီနော။
သဗ္ဗေသု ဘောဂေသု အသေသကေသု၊ ကသ္မာ န သန္တပ္ပသိ သောကကာလေ''တိ။

တတ္ထ **ဇီနော ရထဿံ မဏိကုဏ္ဍလေ စာ** တိ မဟာရာဇ, တွံ ရထဉ္စ အဿဉ္စ မဏိကုဏ္ဍလာနိ စ ဇီနော, ''ဇီနော ရထဿေ စ မဏိကုဏ္ဍလေ စာ''တိပိ ပါဠော။ **အသေသကေသူ**တိ နိဿေသကေသု။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၂. ''ပုဗ္ဗေဝ မစ္စံ ဝိဇဟန္တိ ဘောဂါ၊ မစ္စော ဝါ တေ ပုဗ္ဗတရံ ဇဟာတိ။
အသဿတာ ဘောဂိနော ကာမကာမိ၊ တသ္မာ န သောစာမဟံ သောကကာလေ။

၃. ''ဥဒေတိ အာပူရတိ ဝေတိ စန္ဒော၊ အတ္ထံ တပေတွာန ပလေတိ သူရိယော။
ဝိဒိတာ မယာ သတ္တုက လောကဓမ္မာ၊ တသ္မာ န သောစာမဟံ သောကကာလေ''တိ။

တတ္ထ **ပုဗ္ဗေဝ မစ္စ** န္တိ မစ္စံ ဝါ ဘောဂါ ပုဗ္ဗေဝ ပဌမတရညေဝ ဝိဇဟန္တိ, မစ္စော ဝါ တေ ဘောဂေ ပုဗ္ဗတရံ ဇဟာတိ။ **ကာမကာမီ**တိ စောရရာဇာနံ အာလပတိ။ အယံ ဟေတ္ထ, ကာမေ ကာမယမာန ကာမကာမိ ဘောဂိနော နာမ လောကေ အသဿတာ, ဘောဂေသု တ နဋ္ဌေသု ဇီဝမာနာဝ အဘောဂိနော ဟောန္တိ, ဘောဂေ တ ပဟာယ သယံ နဿန္တိ, တသ္မာ အဟံ မဟာဇနဿ သောကကာလေပိ န သောစာမီတိ အတ္ထော။ **ဝိဒိတာ မယာ သတ္တုက လောကဓမ္မာ** တိ စောရရာဇာနံ အာလပတိ။ အယံ ဟေတ္ထ, သတ္တုက, မယာ လာဘော အလာဘော ယသော အယသောတိအာဒယော လောကဓမ္မာ ဝိဒိတာ။ ယထေဝ ဟိ စန္ဒော ဥဒေတိ စ ပူရတိ စ ပုန စ ခီယတိ, ယထာ စ သူရိယော အန္ဓကာရံ ဝိဓမန္တော မဟန္တံ အာလောကံ တပေတွာန ပုန သာယံ အတ္ထံ ပလေတိ အတ္ထံ ဂစ္ဆတိ န ဒိဿတိ, ဧဝမေဝ ဘောဂါ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ နဿန္တိ စ, တတ္ထ ကိံ သောစေန, တသ္မာ န သောစာမီတိ အတ္ထော။

ဧဝံ မဟာသတ္တော စောရရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဣဒါနိ တမေဝ စောရံ ဂရဟန္တော အာဟ –

၄. ''အလသော ဂိဟီ ကာမဘောဂီ န သာဓု၊ အသညတော ပဗ္ဗဇိတော န သာဓု။
ရာဇာ န သာဓု အနိသမ္မကာရီ၊ ယော ပဏ္ဍိတော ကောဓနော တံ န သာဓု။

၅. ''နိသမ္မ ခတ္တိယော ကယိရာ၊ နာနိသမ္မ ဒိသမ္ပတိ။
နိသမ္မကာရိနော ရာဇ၊ ယသော ကိတ္တိ စ ဝဍ္ဎတီ''တိ။

ဣမာ ပန ဒွေ ဂါထာ ဟေဋ္ဌာ ဝိတ္ထာရိတာယေဝ။ စောရရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ခမာပေတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အတ္တနော ဇနပဒမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကောသလရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဗာရာဏသိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

မဏိကုဏ္ဍလဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၅၂] ၂. သုဇာတဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကိံ နု သန္တရမာနောတ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မတပိတိကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ပိတရိ မတေ ပရိဒေဝမာနော ဝိစရတိ, သောကံ ဝိနောဒေတုံ န သက္ကောတိ။ အထ သတ္ထာ တဿ သောတာပတ္တိဖလူပနိဿယံ ဒိသွာ သာဝတ္ထိံ ပိဏ္ဍာယ စရိတွာ ပစ္ဆာသမဏံ အာဒါယ တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ပညတ္တာသနေ နိသိန္နော တံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ ‘‘ကိံ, ဥပါသက, သောစသီ’’တိ ဝတွာ ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘အာဝုသော, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ သုတွာ ပိတရိ ကာလကတေ န သောစိံသူ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကုဋုမ္ဗိကဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ, ‘‘သုဇာတကုမာရော’’တိဿ နာမံ ကရိံသု။ တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ ပိတာမဟော ကာလမကာသိ။ အထဿ ပိတာ ပိတု ကာလကိရိယတော ပဋ္ဌာယ သောကသမပ္ပိတော အာဠာဟနံ ဂန္တွာ အာဠာဟနတော အဋ္ဌီနိ အာဟရိတွာ အတ္တနော အာရာမေ မတ္တိကာထူပံ ကတွာ တာနိ တတ္ထ နိဒဟိတွာ ဂတဂတဝေလာယ ထူပံ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ စေတိယံ အာဝိဇ္ဈန္တော ပရိဒေဝတိ, နေဝ နှာယတိ န လိမ္ပတိ န ဘုဉ္ဇတိ န ကမ္မန္တေ ဝိစာရေတိ။ တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တော ‘‘ပိတာ မေ အယျကဿ မတကာလတော ပဋ္ဌာယ သောကာဘိဘူတော စရတိ, ဌပေတွာ ပန မံ အညော ဧတံ သညာပေတုံ န သက္ကောတိ, ဧကေန နံ ဥပါယေန နိဿောကံ ကရိဿာမီ’’တိ ဗဟိဂါမေ ဧကံ မတဂောဏံ ဒိသွာ တိဏဉ္စ ပါနီယဉ္စ အာဟရိတွာ တဿ ပုရတော ဌပေတွာ ‘‘ခါဒ, ခါဒ, ပိဝ, ပိဝ’’တိ အာဟ။ အာဂတာဂတာ နံ ဒိသွာ ‘‘သမ္မ သုဇာတ, ကိံ ဥမ္မတ္တကောသိ, မတဂောဏဿ တိဏောဒကံ ဒေသီ’’တိ ဝဒန္တိ။ သော န ကိဉ္စိ ပဋိဝဒတိ။ အထဿ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ‘‘ပုတ္တော တေ ဥမ္မတ္တကော ဇာတော, မတဂောဏဿ တိဏောဒကံ ဒေတီ’’တိ အာဟံသု။ တံ သုတွာ ကုဋုမ္ဗိကဿ ပိတုသောကော အပဂတော, ပုတ္တသောကော ပတိဋ္ဌိတော။ သော ဝေဂေနာဂန္တွာ ‘‘နနု တွံ, တာတ သုဇာတ, ပဏ္ဍိတောသိ, ကိံကာရဏာ မတဂောဏဿ တိဏောဒကံ ဒေသီ’’တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၆. ‘‘ကိံ နု သန္တရမာနောဝ၊ လာယိတွာ ဟရိတံ တိဏံ။
ခါဒ ခါဒါတိ လပသိ၊ ဂတသတ္တံ ဇရဂ္ဂဝံ။

၇. ‘‘န ဟိ အန္နေန ပါနေန၊ မတော ဂောဏော သမုဋ္ဌဟေ။
တွဉ္စ တုစ္ဆံ ဝိလပသိ၊ ယထာ တံ ဒုမ္မတီ တထာ’’တိ။

တတ္ထ **သန္တရမာနောဝ** တိ တုရိတော ဝိယ ဟုတွာ။ **လာယိတွာ**တိ လုနိတွာ။ **လပသီ**တိ ဝိလပသိ။ **ဂတသတ္တံ ဇရဂ္ဂဝ**န္တိ ဝိဂတဇီဝိတံ ဇိဏ္ဏဂောဏံ။ **ယထာ တ**န္တိ ဧတ္ထ **တ**န္တိ နိပါတမတ္တံ, ယထာ ဒုမ္မတိ အပ္ပပညော ဝိလပေယျ, တထာ တွံ တုစ္ဆံ ဝိလပသီတိ။

တတော ဗောဓိသတ္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၈. ‘‘တထေဝ တိဋ္ဌတိ သီသံ၊ ဟတ္ထပါဒါ စ ဝါလဓိ။
သောတာ တထေဝ တိဋ္ဌန္တိ၊ မညေ ဂောဏော သမုဋ္ဌဟေ။

၉. ‘‘နေဝယျကဿ သီသဉ္စ၊ ဟတ္ထပါဒါ စ ဒိဿရေ။
ရုဒံ မတ္တိကထူပသ္မိံ၊ နနု တွဉ္ဉေဝ ဒုမ္မတီ’’တိ။

တတ္ထ **တထေဝါ**တိ ယထာ ပုဗ္ဗေ ဌိတံ, တထေဝ တိဋ္ဌတိ။ **မညေ**တိ ဧတေသံ သီသာဒီနံ တထေဝ ဌိတတ္တာ အယံ ဂောဏော သမုဋ္ဌဟေယျာတိ မညာမိ။ **နေဝယျကဿ သီသဉ္စာ** တိ အယျကဿ ပန သီသဉ္စ ဟတ္ထပါဒါ စ န

ဒိသွာတိ။ ‘‘ပိဋ္ဌိဟာအ န ဒိသ္သရေ’’တိပိ ပာဌော။ **နနု တွ ၀ညေ၀ ဒုမ္မတီ** တိ အဟံ တာ၀ သီသာဒီနိ ပဿန္တော ဇ၀ံ က ရောမိ, တွံ ပန န ကိဥ္စိ ပဿသိ, ဈာပိတဋ္ဌာနတော အဋ္ဌီနိ အာဟရိတွာ မတ္တိကာထူပံ ကတွာ ပရိဒေ၀သိ။ ဣတိ မံ ပဋိစ္စ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သတသဟဿဂုဏေန နနု တွ ၀ညေ၀ ဒုမ္မတိ။ ဘိဇ္ဇနဓမ္မာ နာမ သင်္ခါရာ ဘိဇ္ဇန္တိ, တတ္ထ ကာ ပရိဒေ၀နာတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ပိတာ ‘‘မမ ပုတ္တော ပဏ္ဍိတော ဣဓလောကပရလောကကိစ္စံ ဇာနာတိ, မမ သညာပနတ္ထာယ ဇ၀ံ ကမ္မံ အကာသီ’’တိ စိန္တေတွာ ‘‘တာတ သုဇာတပဏ္ဍိတ, ‘သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ’တိ မေ ဉာတာ, ဣတော ပဋ္ဌာယ န သောစိဿာမိ, ပိတုသောကဟရဏကပုတ္တေန နာမ တာဒိသေန ဘ၀ိတဗ္ဗ’’န္တိ ၀တွာ ပုတ္တဿ ထုတိံ ကရောန္တော အာဟ –

၁၀. ‘‘အာဒိတ္တံ ၀တ မံ သန္တံ, ဃတသိတ္တံ၀ ပာ၀ကံ။
တရိနာ ဝိယ သိဉ္စိန္နံ, သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာပယေ ဒရံ။

၁၁. ‘‘အဗ္ဗဟီ ၀တ မေ သလ္လံ, ယမာသိ ဟဒယဿိတံ။
ယော မေ သောကပရေတဿ, ပိတုသောကံ အပာနုဒိ။

၁၂. ‘‘သောဟံ အဗ္ဗူဠှသလ္လောသ္မိ, ဝီတသောကော အနာဝိလော။
န သောစာမိ န ရောဒာမိ, တ၀ သုတွာန မာဏ၀။

၁၃. ‘‘ဇ၀ံ ကရောန္တိ သပ္ပညာ, ယေ ဟောန္တိ အနုကမ္ပကာ။
ဝိနိ၀တ္တေန္တိ သောကမှာ, သုဇာတော ပိတရံ ယထာ’’တိ။

တတ္ထ **နိဗ္ဗာပယေ** တိ နိဗ္ဗာပယိ။ **ဒရ**န္တိ သောကဒရထံ။ **သုဇာတော ပိတရံ ယထာ**တိ ယထာ မမ ပုတ္တော သုဇာ တော မံ ပိတရံ သမာနံ အတ္တနော သပ္ပညတာယ သောကမှာ ဝိနိ၀တ္တယိ, ဇ၀ံ အညေပိ သပ္ပညာ သောကမှာ ဝိနိ၀တွ တယန္တီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကုဋုမ္ဗိကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ သုဇာတော အဟမေ၀ အဟောသိန္တိ။

သုဇာတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၅၃] ၃. ဝေနသာခဇာတကဝဏ္ဏနာ

နယိဒံ နိစ္စံ ဘ၀ိတဗ္ဗ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဘဂ္ဂေသု သံသုမာရဂိရံ နိဿာယ ဘေသကဠာ၀နေ ဝိဟရန္တော ဗောဓိ ရာဇကုမာရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဗောဓိရာဇကုမာရော နာမ ဥဒေနဿ ရညော ပုတ္တော တသ္မိံ ကာလေ သံသုမာရဂိရေ ၀သန္တော ဇ၀ံ ပရိယောအာတသိပ္ပံ ၀ဍ္ဍကိံ ပက္ကောသာပေတွာ အညေဟိ ရာဇူဟိ အသဒိသံ ကတွာ ကောကနဒံ နာမ ပာသာဒံ ကာရာပေသိ။ ကာရာပေတွာ စ ပန ‘‘အယံ ၀ဍ္ဍကီ အညဿပိ ရညော ဇ၀ရူပံ ပာသာဒံ ကရေယျာ’’တိ မစ္စ ဆရာယန္တော တဿ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋာပေသိ။ တေနဿ အက္ခီနံ ဥပ္ပာဋိတဘာဝေ ဘိက္ခုသင်္ဃေ ပာကဋော ဇာ တော။ တသ္မာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, ဗောဓိရာဇကုမာရော ကိရ တထာရူပဿ ၀ဍ္ဍကိ နော အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋာပေသိ, အဟော ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခ၀ေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ၀ုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခ၀ေ, ဣဒါနေ၀, ပုဗ္ဗေပေသ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော၀။ န ကေ၀လဉ္စ ဣဒါနေ၀, ပုဗ္ဗေပေသ ခတ္တိယသဟဿာနံ အက္ခီနိ ဥပ္ပာ ဋာပေတွာ မာရေတွာ ဧတေသံ မံသေန ဗလိကမ္မံ ကာရေသီ’’တိ ၀တွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တက္ကသိလာယံ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အဟောသိ။ ဇမ္ဗုဒီပတလေ ခတ္တိယမာဏ၀ာ ဗြာဟ္မဏမာဏ၀ာ စ တဿေ၀ သန္တိကေ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော နာမ တဿ သန္တိကေ တယော ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိ။ သော ပန

ပကတိယာပိ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော အင်္ဂဝိဇ္ဇာဝသေန တဿ ကက္ခဠဖရုသ သာဟသိကဘာဝံ ဉတွာ ''တာတ, တွံ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော, ဖရုသေန နာမ လဒ္ဓံ ဣဿရိယံ အစိရဋ္ဌိ တိကံ ဟောတိ, သော ဣဿရိယေ ဝိနဋ္ဌေ ဘိန္နနာဝေ ဝိယ သမုဒ္ဒေ ပတိဋ္ဌံ န လဘတိ, တသ္မာ မာ ဧဝရူပေ အဟောသီ''တိ တံ ဩဝဒန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၄. ''နယိဒံ နိစ္စံ ဘဝိတဗ္ဗံ ဗြဟ္မဒတ္တ၊ ခေမံ သုဘိက္ခံ သုခတာ စ ကာယေ။
အတ္ထစ္စယေ မာ အဟု သမ္ပမူဠ္ဟော၊ ဘိန္နပ္လဝေ သာဂရဿေဝ မဇ္ဈေ။

၁၅. ''ယာနိ ကရောတိ ပုရိသော၊ တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ။
ကလျာဏကာရီ ကလျာဏံ၊ ပာပကာရီ စ ပာပကံ။
ယာဒိသံ ဝပတေ ဗီဇံ၊ တာဒိသံ ဟရတေ ဖလ''န္တိ။

တတ္ထ **သုခတာ စ ကာယေ**တိ တာတ ဗြဟ္မဒတ္တ, ယဒေတံ ခေမံ တ သုဘိက္ခံ တ ယာ တ သော သုခတာ ကာ ယေ, ဣဒံ သဗ္ဗံ ဣမေသံ သတ္တာနံ နိစ္စံ သဗ္ဗကာလမေဝ န ဘဝတိ, ဣဒံ ပန အနိစ္စံ ဟုတွာ အဘာဝမေဝ။ **အတ္ထစ္စ ယေ**တိ သော တွံ အနိစ္စတာဝသေန ဣဿရိယေ ဝိဂတေ အတ္တနော အတ္ထဿ အစ္စယေ ယထာ နာမ ဘိန္နပ္လဝေ ဘိန္နနာဝေ မနုဿော သာဂရမဇ္ဈေ ပတိဋ္ဌံ အလဘန္တော သမ္ပမူဠ္ဟော ဟောတိ, ဧဝံ မာ အဟု သမ္ပမူဠ္ဟော။ **တာ နိ အတ္တနိ ပဿတီ**တိ တေသံ ကမ္မာနံ ဝိပာကံ ဝိန္ဒန္တော တာနိ အတ္တနိ ပဿတိ နာမ။

သော အာစရိယံ ဝန္ဒိတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပိတု သိပ္ပံ ဒဿေတွာ ဩပရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပာပုဏိ။ တဿ ပိင်္ဂိယော နာမ ပုရောဟိတော အဟောသိ ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိကော။ သော ယသလောဘေ န စိန္တေသိ ''ယံနူနာဟံ ဣမိနာ ရညာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ သဗ္ဗေ ရာဇာနော ကဟာပေယျံ, ဧဝမေသ ဧကရာဇာ ဘဝိဿ သတိ, အဟမ္ပိ ဧကပုရောဟိတော ဘဝိဿာမီ''တိ။ သော တံ ရာဇာနံ အတ္တနော ကထံ ကဟာပေသိ။ ရာဇာ မဟတိယာ သေနာယ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဧကဿ ရညော နဂရံ ရုန္ဓိတွာ တံ ရာဇာနံ ဂဏှိ။ ဧတေနုပာယေန သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ရာဇသဟဿပရိဝုတော ''တက္ကသိလာယံ ရဇ္ဇံ ဂဏှိဿာမီ''တိ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တော နဂရံ ပဋိ သင်္ခရိတွာ ပရေဟိ အပ္ပဓံသိယံ အကာသိ။

ဗာရာဏသိရာဇာ ဂင်္ဂါနဒီတီရေ မဟတော နိဂြောဓရုက္ခဿ မူလေ သာဏိံ ပရိက္ခိပာပေတွာ ဥပရိ ဝိတာနံ ကာရာပေတွာ သယနံ ပညာပေတွာ နိဝါသံ ဂဏှိ။ သော ဇမ္ဗုဒီပတလေ သဟဿရာဇာနော ဂဟေတွာ ယုဇ္ဈမာနော ပိ တက္ကသိလံ ဂဟေတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော ပုရောဟိတံ ပုစ္ဆိ ''အာစရိယ, မယံ ဧတ္တကေဟိ ရာဇူဟိ သဒ္ဓိံ အာဂန္တွာပိ တက္ကသိလံ ဂဟေတုံ န သက္ကောမ, ကိံ နု ခော ကာတဗ္ဗ''န္တိ။ ''မဟာရာဇ, သဟဿရာဇူနံ အက္ခီနိ ဥပ္ပ ာဋေတွာ မာရေတွာ ကုစ္ဆိံ ဖာလေတွာ ပဉ္စမဓုရမံသံ အာဒာယ ဣမသ္မိံ နိဂြောဓေ အဓိဝတ္ထာယ ဒေဝတာယ ဗလိ ကမ္မံ ကတွာ အန္တဝဋ္ဋီဟိ ရုက္ခံ ပရိက္ခိပိတွာ လောဟိတပဉ္စင်္ဂုလိကာနိ ကရောမ, ဧဝံ နော ခိပ္ပမေဝ ဇယော ဘဝိ ဿတီ''တိ။ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ ပဋိဿုဏိတွာ အန္တောသာဏိယံ မဟာဗလေ မလ္လေ ဌပေတွာ ဧကမေကံ ရာဇာနံ ပ က္ကောသာပေတွာ နိပ္ပီဠနေန ဝိသညံ ကာရေတွာ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ မာရေတွာ မံသံ အာဒာယ ကဠေဝရာနိ ဂင် ကာယံ ပဝါဟေတွာ ဝုတ္တပ္ပကာရံ ဗလိကမ္မံ ကာရေတွာ ဗလိဘေရိံ အာကောဋာပေတွာ ယုဒ္ဓာယ ဂတော။

အထဿ အဋ္ဋာလကတော ဧကော ယက္ခော အာဂန္တွာ ဒက္ခိဏက္ခိံ ဥပ္ပာဋေတွာ အဂမာသိ, အထဿ မဟ တီ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဝေဒနာပ္ပတ္တော အာဂန္တွာ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ ပညတ္တာသနေ ဥတ္တာနကော နိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဧကော ဂိဇ္ဈော ဧကံ တိခိဏကောဋိကံ အဋ္ဌိံ ဂဟေတွာ ရုက္ခဂ္ဂေ နိသိန္နော မံသံ ခာဒိတွာ အဋ္ဌိံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, အဋ္ဌိကောဋိ အာဂန္တွာ ရညော တမက္ခိမ္ဟိ အယသူလံ ဝိယ ပတိတွာ အက္ခိံ ဘိန္ဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗောဓိသ တ္တဿ ဝစနံ သလ္လက္ခေသိ။ သော ''အမှာကံ အာစရိယော 'ဣမေ သတ္တာ ဗီဇာနုရူပံ ဖလံ ဝိယ ကမ္မာနုရူပံ ဝိပာ ကံ အနုဘောန္တီ'တိ ကထေန္တော ဣဒံ ဒိသွာ ကထေသိ မညေ''တိ ဝတွာ ဝိလပန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၆. ''ဣဒံ တဒာစရိယဝစော၊ ပါရာသရိယော ယဒဗ္ရဝိ။
'မာ သု တွံ အကရိ ပာပံ၊ ယံ တွံ ပစ္ဆာ ကတံ တပေ'။

၁၇. ‘‘အယမေဝ သော ပိင်္ဂိယ ဝေနသာခော၊ ယမ္ဟိ ဃာတယိံ ခတ္တိယာနံ သဟဿံ။
အလင်္ကတေ စန္ဒနသာရာနုလိတ္တေ၊ တမေဝ ဒုက္ခံ ပစ္စာဂတံ မမ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဣဒံ တအာစရိယဝစော**တိ ဣဒံ တံ အာစရိယဿ ဝစနံ။ **ဟရာသရိယော**တိ တံ ကေတ္တေန ကိတ္တေတိ။ **ပစ္စာ ကတ**န္တိ ယံ ဟပံ တယာ ကတံ, ပစ္ဆာ တံ တပေယျ ကိလမေယျ, တံ မာ ကရီတိ ဩဝဒတံ အအာသိ, အဟံ ပနဿ ဝစနံ န ကရိန္တိ။ **အယမေတ**တိ နိဂ္ဂေဓရုက္ခံ ဒဿေန္တော ဝိလပတိ။ **ဝေနသာခော**တိ ပတ္ထဋသာခော။ **ယမ္ဟိ ဃာတယိ**န္တိ ယမှိ ရုက္ခေ ခတ္တိယသဟဿံ မာရေသိံ။ **အလင်္ကတေ စန္ဒနသာရာနုလိတ္တေ**တိ ရာဇာလင်္ကာရေဟိ အလင်္ကတေ လောဟိတစန္ဒနသာရာနုလိတ္တေ တေ ခတ္တိယေ ယတ္ထာဟံ ဃာတေသိံ, အယမေဝ သော ရုက္ခော ဣဒါနိ မယှံ ကိဉ္စိ ပရိတ္တာဏံ ကာတုံ န သက္ကောတီတိ ဒီပေတိ။ **တမေဝ ဒုက္ခ**န္တိ ယံ မယာ ပရေသံ အကုဂ္ဂဟပ္ပဋ္ဋနဒုက္ခံ ကတံ, ဣဒံ မေ တထေဝ ပဋိအာဂတံ, ဣဒါနိ နော အာစရိယဿ ဝစနံ မတ္ထကံ ပတ္တန္တိ ပရိဒေဝတိ။

သော ဧဝံ ပရိဒေဝမာနော အဂ္ဂမဟေသိံ အနုဿရိတွာ –

၁၈. ‘‘သာမာ စ ခော စန္ဒနလိတ္တဂတ္တာ၊ လဋ္ဌိံဝ သောဘဉ္ဇနကဿ ဥဂ္ဂတာ။
အဒိသွာ ကာလံ ကရိဿာမိ ဥဗ္ဗရိံ၊ တံ မေ ဣတော ဒုက္ခတရံ ဘဝိဿတီ’’တိ။ –

ဂါထမာဟ –

တဿတ္ထော – မမ ဘရိယာ သုဝဏ္ဏသာမာ ဥဗ္ဗရီ ယထာ နာမ သိဂ္ဂုရုက္ခဿ ဥဇု ဥဂ္ဂတာ သာခာ မန္ဒမာလု တေရိတာ ကမ္ပမာနာ သောဘတိ, ဧဝံ ဣတ္ထိဝိလာသံ ကုရုမာနာ သောဘတိ, တမဟံ ဣဒါနိ အကျွိနံ ဘိန္နတ္တာ ဥဗ္ဗရိံ အဒိသွာဝ ကာလံ ကရိဿာမိ, တံ မေ တဿာ အဒဿနံ ဣတော မရဏဒုက္ခတောပိ ဒုက္ခတရံ ဘဝိဿတီတိ။

သော ဧဝံ ဝိလပန္တောဝ မရိတွာ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။ န နံ ဣဿရိယလုဒ္ဓော ပုရောဟိတော ပရိတ္တာဏံ ကာတုံ သက္ခိ, န အတ္တနော ဣဿရိယံ။ တဿိံ မတမတ္တေယေဝ ဗလကာယော ဘိဇ္ဇိတွာ ပလာယိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ ဗောဓိရာဇကုမာရော အဟောသိ, ပိင်္ဂိယော ဒေဝဒတ္တော, ဒိသာပာမောက္ခာစရိယော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဝေနသာခဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၅၄] ၄. ဥရဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဥရဂေဝ တစံ ဇိဏ္ဏန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မတပုတ္တကံ ကုဋုမ္ဗိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန မတဘရိယမတပိတိကဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ ဣဓာပိ တထေဝ သတ္ထာ တဿ နိဝေသနံ ဂန္တွာ တံ အာဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နံ ‘‘ကိံ, အာဝုသော, သောစသီ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘အာမ, ဘန္တေ, ပုတ္တဿ မေ မတကာလတော ပဋ္ဌာယ သောစာမီ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘အာဝုသော, ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ နာမ ဘိဇ္ဇတိ, နဿနဓမ္မံ နာမ နဿတိ, တဉ္စ ခော န ဧကသ္မိံယေဝ ကုလေ, နာပိ ဧကသ္မိံယေဝ ဂါမေ, အထ ခော အပရိမာဏေသု စက္ကဝါဠေသု တီသု ဘဝေသု အမရဏဓမ္မော နာမ နတ္ထိ, တဗ္ဘာဝေနေဝ ဌာတုံ သမတ္ထော ဧကသင်္ခာရောပိ သဿတော နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗေ သတ္တာ မရဏဓမ္မာ, သင်္ခာရာ ဘိဇ္ဇနဓမ္မာ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ပုတ္တေ မတေ ‘မရဏဓမ္မံ မတံ, နဿနဓမ္မံ နဋ္ဌ’န္တိ န သောစိံသူ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဒွါရဂါမကေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ကသိကမ္မေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ တဿ ပုတ္တော စ ဓီတာ စာတိ ဒွေ အဟေသုံ။ သော ပုတ္တဿ ဝယပ္ပတ္တဿ သမာနကုလတော ကုမာရိကံ အာဟရိတွာ အအာသိ, ဣတိ တေ အသိယာ သဒ္ဓိံ ဆ ဇနာ အဟေသုံ – ဗောဓိသတ္တော, ဘရိယာ, ပုတ္တော, ဓီတာ, သုဏိသာ, အာသီတိ။ တေ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ပိယသံဝါသာ အဟေသုံ။ ဗောဓိသတ္တော သေသာနံ ပဉ္စန္နံ ဧဝံ ဩဝဒတံ ဒေတိ ‘‘တုမှေ ဟ ယထာလဒ္ဓနိယာမေနေဝ အနံ ဒေထ, သီလံ ရက္ခထ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောထ, မရဏဿတိံ ဘာဝေထ, တုမှာကံ မရဏဘာဝံ သ

လလ္လက္ခေထ, ကမ္မေသဥပဟိ သတ္တာနံ မရဏံ ဓုဝံ, ဇီဝိတံ အဒ္ဓုဝံ, သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ ခယဝယဓမ္မိနော, ရတ္တိ
ဉ္စ ဒိတ စ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ ဩတဒံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အပ္ပမတ္တာ မရဏဿတိံ ဘာဝေန္တိ။

အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ခေတ္တံ ဂန္တွာ ကသတိ။ ပုတ္တော ကစဝရံ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ဈာ
ပေတိ။ တဿာဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကေ အာသီဝိသော အတ္ထိ။ ဓူမော တဿ အက္ခီနိ ပဟရိ။ သော ကုဒ္ဓော နိက္ခမိ
တွာ ''ဣမံ နိဿာယ မယှံ ဘယ''န္တိ စတသ္သော အဒ္ဍာ နိမုဇ္ဇာပေန္တော တံ ဍံသိ, သော ပရိဝတ္တိတွာ ပတိ
တော။ ဗောဓိသတ္တော ပရိဝတ္တိတွာ တံ ပတိတံ ဒိသွာ ကေဏော ဌပေတွာ ဂန္တွာ တဿ မတဘာဝံ ဉတွာ တံ ဥ
က္ခိပိတွာ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပာရုပိတွာ နေဝ ရောဒိ န ပရိဒေဝိ – ''ဘိဇ္ဇနဓမ္မံ ပန ဘိန္နံ, မရဏဓမ္မံ
မတံ, သဗ္ဗေ သင်္ခါရာ အနိစ္စာ မရဏနိပ္ဖတ္တိကာ''တိ အနိစ္စဘာဝမေဝ သလ္လက္ခေတွာ ကသိ။ သော ခေတ္တသမီပေ
န ဂစ္ဆန္တံ ဧကံ ပဋိဝိဿကံ ပုရိသံ ဒိသွာ ''တာတ, ဂေဟံ ဂစ္ဆသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''အာမာ''တိ ဝုတ္တေ တေန ဟိ အ
မှာကမ္ပိ ဃရံ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏိံ ဝဒေယျာသိ ''အဇ္ဇ ကိရ ပုဗ္ဗေ ဝိယ ဒွိန္နံ ဘတ္တံ အနာဟရိတွာ ဧကဿေ
ဝ ဘတ္တံ အာဟရေယျာထ, ပုဗ္ဗေ စ ဧကိကာဝ အာသိ အာဟာရံ အာဟရတိ, အဇ္ဇ ပန စတ္တာရောပိ ဇနာ သုဒ္ဓဝတ္ထနိ
ဝတ္ထာ ဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထာ အာဂစ္ဆေယျာထာ''တိ။ သော ''သာဓူ''တိ ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏိယာ တထေဝ ကထေသိ။
ကေန တေ, တာတ, ဣမံ သာသနံ ဒိန္နန္တိ။ ဗြာဟ္မဏေန , အယျေတိ။ သာ ''ပုတ္တော မေ မတော''တိ အညာသိ, ကမ္
ပနမတ္တမ္ပိဿာ နာဟောသိ။ ဧဝံ သုဘာဝိတစိတ္တာ သုဒ္ဓဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထာ အာသိံ ပန အာဟာရံ အာ
ဟရာပေတွာ သေသေဟိ သဒ္ဓိံ ခေတ္တံ အဂမာသိ။ ဧကဿပိ ရောဒိတံ ဝါ ပရိဒေဝိတံ ဝါ နာဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တော ပုတ္တဿ နိပန္နဋ္ဌာနေယေဝ နိသီဒိတွာ ဘုဉ္ဇိ။ ဘုတ္တာဝသာနေ သဗ္ဗေပိ ဒါရူနိ ဥဒ္ဓရိတွာ
တံ စိတကံ အာရောပေတွာ ဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ဈာပေသုံ။ ဧကဿ စ ဧကဗိန္ဒုပိ အဿု နာဟောသိ, သဗ္ဗေပိ
သုဘာဝိတမရဏဿတိနော ဟောန္တိ။ တေသံ သီလတေဇေန သက္ကဿ အာသနံ ဥဏှာကာရံ ဒဿေသိ။ သော
''ကော နု ခေါ မံ ဌာနာ စာဝေတုကာမော''တိ ဥပဓာရေန္တော တေသံ ဂုဏတေဇေန ဥဏှဘာဝံ ဉတွာ ပသန္နမာနသော
ဟုတွာ ''မယာ ဧတေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ သီဟနာဒံ နဒာပေတွာ သီဟနာဒပရိယောသာနေ ဧတေသံ နိဝေသနံ သတ္တရ
တနပရိပုဏ္ဏံ ကတွာ အာဂန္တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝေဂေန တတ္ထ ဂန္တွာ အာဠာဟနပဿေ ဌိတော ''တာတ, ကိံ ကရော
ထာ''တိ အာဟ။ ''ဧကံ မနုဿံ ဈာပေမ, သာမီ''တိ။ ''န တုမှေ မနုဿံ ဈာပေဿထ, ဧကံ ပန မိဂံ မာရေတွာ ပစထ
မညေ''တိ။ ''နတ္ထေတံ သာမိ, မနုဿမေဝ ဈာပေမာ''တိ။ ''တေန ဟိ ဝေရိမနုဿော တေ ဘဝိဿတီ''တိ။ အထ နံ
ဗောဓိသတ္တော ''ဩရသပုတ္တော နော သာမိ, န ဝေရိကော''တိ အာဟ။ ''တေန ဟိ တေ အပ္ပိယပုတ္တော ဘဝိသ္
သတီ''တိ? ''အတိဝိယ ပိယပုတ္တော, သာမီ''တိ။ ''အထ ကသ္မာ န ရောဒသီ''တိ? သော အရောဒနကာရဏံ ကထေန္
တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၉. ''ဥရဂေါဝ တစံ ဇိဏ္ဏံ၊ ဟိတွာ ဂစ္ဆတိ သံ တနုံ။
ဧဝံ သရီရေ နိဗ္ဘောဂေ၊ ပေတေ ကာလကတေ သတိ။

၂၀. ''ဍယှမာနော န ဇာနာတိ၊ ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတံ။
တသ္မာ ဧတံ န သောစာမိ၊ ဂတော သော တဿ ယာ ဂတီ''တိ။

တတ္ထ **သံ တနု**န္တိ အတ္တနော သရီရံ။ **နိဗ္ဘောဂေ** တိ ဇီဝိတိန္ဒြိယဿ အဘာဝေန ဘောဂရဟိတေ။ **ပေတေ**တိ ပ
ရလောကံ ပဋိဂတေ။ **ကာလကတေ**တိ ကတကာလေ, မတေတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သာမိ, မမ ပုတ္တော
ယထာ နာမ ဥရဂေ ဇိဏ္ဏတစံ နိစ္ဆိန္ဒိတွာ အနောလောကေတွာ အနပေက္ခော ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆေယျ, ဧဝံ အတ္တ
နော သရီရံ ဆဍ္ဍေတွာ ဂစ္ဆတိ, တဿ ဇီဝိတိန္ဒြိယရဟိတေ သရီရေ ဧဝံ နိဗ္ဘောဂေ တသ္မိဉ္စ မေ ပုတ္တေ ပေတေ
ပုန ပဋိဂတေ မရဏကာလံ ကတွာ ဌိတေ သတိ ကော ကာရုညေန ဝါ ပရိဒေဝေန ဝါ အတ္ထော။ အယဉှိ ယထာ သူလေ
ဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဍယှမာနော သုခဒုက္ခံ န ဇာနာတိ, ဧဝံ ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတမ္ပိ န ဇာနာတိ, တေန ကာရဏေနာဟံ ဧတံ န
သောစာမိ။ ယာ တဿ အတ္တနော ဂတိ, တံ သော ဂတောတိ။

သက္ကော ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏိံ ပုစ္ဆိ ''အမ္မ, တုယှံ သော ကိံ ဟောတီ''တိ? ''ဒသ မာ
သေ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရိတွာ ထညံ ပာယေတွာ ဟတ္ထပါဒေ သဏ္ဌပေတွာ ဝဍ္ဎိတပုတ္တော မေ, သာမီ''တိ။ ''အမ္မ,

ပိတာ တာဝ ပုရိသဘာဝေန မာ ရောဒတု, မာတု ဟဒယံ ပန မုဒုကံ ဟောတိ, တွံ ကသ္မာ န ရောဒသီ''တိ? သာ အရောဒန ကာရဏံ ကထေန္တီ –

၂၁. ''အနဝှိတော တတော အာဂ၊ အနနုညာတော ဣတော ဂတော။
ယထာဂတော တထာ ဂတော၊ တတ္ထ ကာ ပရိဒေဝနာ။

၂၂. ''ဍယှမာနော န ဇာနာတိ၊ ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတံ။
တသ္မာ ဧတံ န သောစာမိ၊ ဂတော သော တဿ ယာ ဂတီ''တိ။ – ကထာဒွယမာဟ –

တတ္ထ **အနဝှိတော**တိ အယံ တာတ မယာ ပရလောကတော အနဝှိတော အယာစိတော။ **အာဂ**တိ အမှာကံ ဂေဟံ အာဂတော။ **ဣတော**တိ ဣတော မနုဿလောကတော ဂစ္ဆန္တောပိ မယာ အနနုညာတောဝ ဂတော။ **ယထာဂတော**တိ အာဂစ္ဆန္တောပိ ယထာ အတ္တနောဝ ရုစိယာ အာဂတော, ဂစ္ဆန္တောပိ တထေဝ ဂတော။ **တတ္ထာ** တိ တသ္မိံ တဿ ဣတော ဂမနေ ကာ ပရိဒေဝနာ။ **ဍယှမာနော**တိ ကထာ ဝုတ္တနယေန ဝေဒိတဗ္ဗာ။

သက္ကော ဗ္ရာဟ္မဏိယာ ကထံ သုတွာ တဿ ဘဂိနိံ ပုစ္ဆိ ''အမ္မ, တုယှံ သော ကိံ ဟောတီ''တိ? ''ဘာတာ မေ, သာမီ''တိ။ ''အမ္မ, ဘဂိနိယော နာမ ဘာတူသု သိနေဟာ ဟောန္တိ, တွံ ကသ္မာ န ရောဒသီ''တိ? သာ အရောဒနကာ ရဏံ ကထေန္တီ –

၂၃. ''သစေ ရောဒေ ကိသာ အဿံ၊ တဿာ မေ ကိံ ဖလံ သိယာ။
ဉာတိမိတ္တသုဟဇ္ဇာနံ၊ ဘိယျော နော အရတီ သိယာ။

၂၄. ဍယှမာနော န ဇာနာတိ၊ ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတံ။
တသ္မာ ဧတံ န သောစာမိ၊ ဂတော သော တဿ ယာ ဂတီ''တိ။ – ကထာဒွယမာဟ –

တတ္ထ **သစေ**တိ ယဒိ အဟံ ဘာတရိ မတေ ရောဒေယျံ, ကိသသရီရာ အဿံ။ ဘာတု ပန မေ တပ္ပစ္စယာ ဝုဍ္ဍိ နာမ နတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **တဿာ မေ** တိ တဿာ မယှံ ရောဒန္တိယာ ကိံ ဖလံ ကော အာနိသံသော ဘဝေယျ။ မ ယှံ အဝုဍ္ဍိ ပန ပညာယတီတိ ဒီပေတိ။ **ဉာတိမိတ္တသုဟဇ္ဇာန** န္တိ ဉာတိမိတ္တသုဟဒာနံ ။ အယမေဝ တ ဟာဌော။ **ဘိယျော နော**တိ ယေ အမှာကံ ဉာတီ စ မိတ္တာ စ သုဟဒယာ စ, တေသံ အဓိကတရာ အရတိ သိယာ။

သက္ကော ဘဂိနိယာ ကထံ သုတွာ ဘရိယံ ပုစ္ဆိ ''အမ္မ, တုယှံ သော ကိံ ဟောတီ''တိ? ''ပတိ မေ, သာမီ''တိ။ ''ဣတ္ထိယော နာမ ပတိမှိ မတေ ဝိဓဝါ ဟောန္တိ အနာထာ, တွံ ကသ္မာ န ရောဒသီ''တိ။ သာပိဿ အရောဒနကာရ ဏံ ကထေန္တီ –

၂၅. ''ယထာပိ ဒါရကော စန္ဒံ၊ ဂစ္ဆန္တမနုရောဒတိ။
ဧဝံသမ္ပဒမေဝေတံ၊ ယော ပေတမနုသောစတိ။

၂၆. ''ဍယှမာနော န ဇာနာတိ၊ ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတံ။
တသ္မာ ဧတံ န သောစာမိ၊ ဂတော သော တဿ ယာ ဂတီ''တိ။ – ကထာဒွယမာဟ –

တဿတ္ထော – ယထာ နာမ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ယုတ္တာယုတ္တံ လဗ္ဘနီယာလဗ္ဘနီယံ အဇာနန္တော ဗာလဒါရ ကော မာတု ဥစ္ဆင်္ဂေ နိသိန္နော ပုဏ္ဏမာသိယံ ပုဏ္ဏံ စန္ဒံ အာကာသေ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ''အမ္မ, စန္ဒံ မေ ဒေဟိ, အ မ္မ, စန္ဒံ မေ ဒေဟီ''တိ ပုနပ္ပုနံ ရောဒတိ, ဧဝံသမ္ပဒမေဝေတံ, ဧဝံနိပ္ဖတ္တိကမေဝ ဧတံ တဿ ရုဏ္ဏံ ဟောတိ, ယော ပေတံ ကာလကတံ အနုသောစတိ။ ဣတောပိ စ ဗာလတရံ။ ကိံကာရဏာ? သော ဟိ ဝိဇ္ဇမာနစန္ဒံ အနုရောဒတိ, မယှံ ပန ပတိ မတော ဧတရဟိ အဝိဇ္ဇမာနော သူလေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဍယှမာနောပိ န ကိဉ္စိ ဇာနာတီတိ။

သက္ကော ဘရိယာယ ဝစနံ သုတွာ ဒာသိံ ပုစ္ဆိ ''အမ္မ, တုယှံ သော ကိံ ဟောတီ''တိ? ''အယျော မေ, သာမီ''တိ။ ''နနု တွံ ဣမိနာ ပီဠေတွာ ပောထေတွာ ပရိဘုတ္တာ ဘဝိဿသိ, တသ္မာ ''သုမုတ္တာ အဟ''န္တိ န ရော

ဒသီ’’တိ။ ‘သာမိ, မာ ဧဝံ အဝစ, န တေ တေသု အနုစ္ဆဝိကံ, ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နော မေ အယျပုတ္တော, ဥရေ သံဝဍ္ဎိတပုတ္တော ဝိယ အဟောသီ’တိ။ ‘‘အထ ကသ္မာ န ရောဒသီ’’တိ? သာပိဿ အရောဒနကာရဏံ ကထေန္တီ –

၂၇. ‘‘ယထာပိ ဥဒကကုမ္ဘော, ဘိန္နော အပ္ပဋိသန္ဓိယော။
ဧဝံသမ္ပဒမေဝေတံ, ယော ပေတမနုသောစတိ။

၂၈. ‘‘ဥယျ္ဟမာနော န ဇာနာတိ, ဉာတီနံ ပရိဒေဝိတံ။
တသ္မာ ဧတံ န သောစာမိ, ဂတော သော တဿ ယာ ဂတီ’’တိ။ – ကထာဒ္ဝယမာဟ –

တတ္ထ ယထာ နာမ ဥဒကကုမ္ဘော ဥက္ခိပိယမာနော ပတိတ္ဝာ သတ္တဓာ ဘိန္နော ပုန တာနိ ကပာလာနိ ပဋိပာဋိယာ ဌပေတွာ သံဝိဒဟိတွာ ပဋိပာကတိကံ ကာတုံ န သက္ကောတိ, ယော ပေတမနုသောစတိ, တဿပိ ဧတမနုသောစနံ ဧဝံနိပ္ဖတ္တိကမေဝ ဟောတိ, မတဿ ပုန ဇီဝါပေတုံ အသက္ကုဏေယ်ယတ္တာ ကြဒ္ဓိမတော တ ကြဒ္ဓါနုဘာဝေန ဘိန္နံ ကုမ္ဘံ သံဝိဒဟိတွာ ဥဒကဿ ပူရေတုံ သက္ကာ ဘဝေယျ, ကာလကတော ပန ကြဒ္ဓိဗလေနာပိ န သက္ကာ ပဋိပာကတိကံ ကာတုန္တိ။ ဥတ္တရာ ကထာ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။

သက္ကော သဗ္ဗေသံ ဓမ္မကထံ သုတွာ ပသီဒိတွာ ‘‘တုမှေဟိ အပ္ပမတ္တေဟိ မရဏဿတိ ဘာဝိတာ, တုမှေဟ ကြတော ပဋ္ဌာယ သဟတ္ထေန ကမ္မံ မာ ကရိတ္ထ, အဟံ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ, အဟံ တေ ဂေဟေ သတ္တ ရတနာနိ အပရိမာဏာနိ ကရိဿာမိ, တုမှေ ဟ အနံ ဒေထ , သီလံ ရက္ခထ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရောထ, အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ’’တိ တေသံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ဂေဟံ အပရိမိတဓနံ ကတွာ ပက္ကာမိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ကုဋုမ္ဗိကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ဒါသီ ခုဇ္ဇုတ္တရာ အဟောသိ, ဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ပုတ္တော ရာဟုလော, မာတာ ခေမာ, ဗြာဟ္မဏော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဥရဂဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၅၅] ၅. ဃဋ္ဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

အညေ သောစန္တိ ရောဒန္တိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော ဧကံ အမစ္စံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတသဒိသမေဝ။ ဣဓ ပန ရာဇာ အတ္တနော ဥပကာရဿ အမစ္စဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ ပရိဘေဒကာနံ ကထံ ဂဟေတွာ တံ ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ပဝေသေသိ။ သော တတ္ထ နိသိန္နောဝ သောတာပတ္တိမဂ္ဂံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ရာဇာ တဿ ဂုဏံ သလ္လက္ခေတွာ မောစာပေသိ။ သော ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိ။ အထ နံ သတ္ထာ ‘‘အနတ္ထော ကိရ တေ ဥပ္ပန္နော’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘အာမ, ဘန္တေ, အနတ္ထေန ပန မေ အတ္ထော အာဂတော, သောတာပတ္တိမဂ္ဂော နိဗ္ဗတ္တော’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န ခေါ, ဥပါသက, တ္ဝဉ္ဉေဝ အနတ္ထေန အတ္ထံ အာဟရိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အာဟရိံသူ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, ‘‘ဃဋ္ဋကုမာရော’’တိဿ နာမံ ကရိံသု။ သော အပရေန သမယေန တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ အန္တေပုရေ ဧကော အမစ္စော ဒုဗ္ဘိ။ သော တံ ပစ္စက္ခတော ဉတွာ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ တဒါ သာဝတ္ထိယံ ဓင်္ကရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သော တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယေန အတ္တနော ဝစနံ ဂဟာပေတွာ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဏှာပေသိ။ သောပိ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဗောဓိသတ္တံ သင်္ခလိကာဟိ ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရံ ပဝေသေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ, ဓင်္ကဿ သရီရေ ဍာဟော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ သုဝဏ္ဏာဒါသဖုလ္လပဒုမသဿိရိကံ မုခံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၉. ‘‘အညေ သောစန္တိ ရောဒန္တိ, အညေ အဿုမုခါ ဇနာ။

ပသန္နမုခဝဏ္ဏောသိ၊ ကသ္မာ ဃဋ န သောစသီ''တိ။

တတ္ထ **အညေ**တိ တံ ဌပေတွာ သေသမနုဿာ။

အထဿ ဗောဓိသတ္တော အသောစနကာရဏံ ကထေန္တော စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၃၀. ''နာဗ္ဘတီတဟရော သောကော၊ နာနာဂတသုခါဝဟော။
တသ္မာ ဓင်္က န သောစာမိ၊ နတ္ထိ သောကေ ဒုတီယတာ။

၃၁. ''သောစံ ပဏ္ဍု ကိသော ဟောတိ၊ ဘတ္တဉ္စဿ န ရုစ္စတိ။
အမိတ္တာ သုမနာ ဟောန္တိ၊ သလ္လဝိဒ္ဓဿ ရုပ္ပတော။

၃၂. ''ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
ဌိတံ မံ နာဂမိဿတိ၊ ဧဝံ ဒိဋ္ဌပဒေါ အဟံ။

၃၃. ''ယဿတ္တာ နာလမေကောဝ၊ သဗ္ဗကာမရသာဟရော။
သဗ္ဗာပိ ပထဝီ တဿ၊ န သုခံ အာဝဟိဿတီ''တိ။

တတ္ထ **နာဗ္ဘတီတဟရော** တိ နာဗ္ဘတီတာဟာရော, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ သောကော နာမ အဗ္ဘတီတံ အတိက္ကန္တံ နိရုဒ္ဓံ အတ္ထင်္ဂတံ ပုန နာဟရတိ။ **ဒုတီယတာ**တိ သဟာယတာ။ အတီတာဟရဏေန ဝါ အနာဂတာဟရဏေန ဝါ သောကော နာမ ကဿစိ သဟာယော န ဟောတိ, တေနာပိ ကာရဏေနာဟံ န သောစာမီတိ ဝဒတိ။ **သောစ**န္တိ သောစန္တော။ **သလ္လဝိဒ္ဓဿ ရုပ္ပတော** တိ သောကသလ္လေန ဝိဒ္ဓဿ တေနေဝ ဃဋ္ဋိယမာနဿ ''ဒိဋ္ဌာ ဝတ နော ပစ္စာမိတ္တဿ ပိဋ္ဌိ''တိ အမိတ္တာ သုမနာ ဟောန္တီတိ အတ္ထော။

ဌိတံ မံ နာဂမိဿတီ တိ သမ္မ ဓင်္ကရာဇ, တေသု ဂါမာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဌိတံ မံ ပဏ္ဍုကိသဘာဝါဒိကံ သောကမူလကံ ဗျသနံ န အာဂမိဿတိ။ **ဧဝံ ဒိဋ္ဌပဒေါ**တိ ယထာ တံ ဗျသနံ နာဂစ္ဆတိ, ဧဝံ မယာ ဈာနပဒံ ဒိဋ္ဌံ။ ''အဋ္ဌလောကဓမ္မပဒ''န္တိပိ ဝဒန္တိယေဝ ။ ဟဋ္ဌိယံ ပန ''န မတ္တံ နာဂမိဿတီ''တိ လိခိတံ, တံ အဋ္ဌကထာယံ နတ္ထိ။ ပရိယောသာနဂါထာယ ဣဋ္ဌိတပတ္ထိတတ္ထေန ဈာနသုခသင်္ခါတံ သဗ္ဗကာမရသံ အာဟရတီတိ **သဗ္ဗကာမရသာဟရော**။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဿ ရညော ပဟာယ အညသဟာယေ အတ္တာဝ ဧကော သဗ္ဗကာမရသာဟရော နာလံ, သဗ္ဗံ ဈာနသုခသင်္ခါတံ ကာမရသံ အာဟရိတုံ အသမတ္ထော, တဿ ရညော သဗ္ဗာပိ ပထဝီ န သုခံ အာဝဟိဿတိ။ ကာမာတုရဿ ဟိ သုခံ နာမ နတ္ထိ, ယော ပန ကိလေသဒရထရဟိတံ ဈာနသုခံ အာဟရိတုံ သမတ္ထော, သော ရာဇာ သုခီ ဟောတီတိ။ ယော ပနေတာယ ဂါထာယ ''ယဿတ္တာ နာလမေကော''တိပိ ပါဌော, တဿတ္ထော န ဒိဿတိ။

ဣတိ ဓင်္ကော ဣမာ စတဿော ဂါထာ သုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ခမာပေတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ပက္ကာမိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရဇ္ဇံ အမစ္စာနံ ပဋိနိယျာဒေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဓင်္ကရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဃဋရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဃဋဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၅၆] ၆. ကောရဏ္ဍိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဧကော အရညေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဓမ္မသေနာပတိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ထေရော ကိရ အာဂတာဂတာနံ ဒုဿီလာနံ မိဂလုဒ္ဒကမစ္ဆဗန္ဓာဒီနံ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနညေဝ ''သီလံ ဂဏှထ, သီလံ ဂဏှထာ''တိ သီလံ ဒေတိ။ တေ ထေရေ ဂရုဘာဝေန တဿ ကထံ ဘိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တာ သီလံ ဂဏှန္တိ, ဂဟေတွာ စ ပန န ရက္ခန္တိ, အတ္တနော အတ္တနော ကမ္မမေဝ ကရောန္တိ။ ထေရော သဒ္ဓိဝိဟာရိကေ အာမန္တေတွာ ''အာဝုသော, ဣမေ မနုဿာ မမ

သန္တိကေ သီလံ ဂဏှာဟိ သု, ဂဏှာဟိတွာ စ ပန န ရက္ခန္တိ''တိ အာဟ။ ''ဘန္တေ, တုမှေဟ ဧတေသံ အရုစိယာ သီလံ ဒေထ, ဧတေ တုမှာကံ ကထံ ဘိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တာ ဂဏှာဟန္တိ, တုမှေဟ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဝေရူပာနံ သီလံ မာ အဒတ္ထာ''တိ။ ထေရော အနတ္တမနော အဟောသိ။ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – ''အာဝုသော, သာရိပုတ္တတ္ထေရော ကိရ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနညေဝ သီလံ ဒေတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ အယာစန္တာနညေဝ သီလံ ဒေတီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဒိသာပာမောက္ခသ္သ အာစရိယသ္သ ဇေဋ္ဌန္တေဝါသိကော ကောရဏ္ဍိယော နာမ အဟောသိ။ တဒါ သော အာစရိယော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ ကေဝဋ္ဋာဒီနံ အယာစန္တာနညေဝ ''သီလံ ဂဏှာဟထ, သီလံ ဂဏှာထာ''တိ သီလံ ဒေတိ။ တေ ဂဟေတွာပိ န ရက္ခန္တိ အာစရိယော တမတ္ထံ အန္တေဝါသိကာနံ အာရောစေသိ။ အန္တေဝါသိကာ ''ဘန္တေ, တုမှေဟ ဧတေသံ အရုစိယာ သီလံ ဒေထ, တသ္မာ ဘိန္ဒန္တိ, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ယာစန္တာနညေဝ ဒဒေယျာထ, မာ အယာစန္တာန''န္တိ ဝဒိံသု။ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ အဟောသိ, ဧဝံ သန္တေပိ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ သီလံ ဒေတိယေဝ။

အထေကဒိဝသံ ဧကသ္မာ ဂါမာ မနုဿာ အာဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏဝါစနကတ္ထာယ အာစရိယံ နိမန္တယိံသု။ သော ကောရဏ္ဍိယမာဏဝံ ပက္ကောသိတွာ ''တာတ, အဟံ န ဂစ္ဆာမိ, တွံ ဣမေ ပဉ္စသတေ မာဏဝေ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝါစနကာနိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အမှာကံ ဒိန္နကောဋ္ဌာသံ အာဟရာ''တိ ပေသေသိ။ သော ဂန္တွာ ပဋိနိဝတ္တန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ကန္ဒရံ ဒိသွာ စိန္တေသိ ''အမှာကံ အာစရိယော ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ အယာစန္တာနညေဝ သီလံ ဒေတိ, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ယထာ ယာစန္တာနညေဝ ဒေတိ, တထာ နံ ကရိဿာမီ''တိ။ သော တေသု မာဏဝေသု သုခနိသိန္နေသု ဥဋ္ဌာယ မဟန္တံ မဟန္တံ သေလံ ဥက္ခိပိတွာ ကန္ဒရာယံ ခိပိ, ပုနပ္ပုနံ ခိပိယေဝ။ အထ နံ တေ မာဏဝါ ဥဋ္ဌာယ ''အာစရိယ, ကိံ ကရောသီ''တိ အာဟံသု။ သော န ကိဉ္စိ ကထေသိ, တေ ဝေဂေန ဂန္တွာ အာစရိယသ္သ အာရောစေသုံ။ အာစရိယော အာဂန္တွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၃၄. ''ဧကော အရညေ ဂိရိကန္ဒရာယံ၊ ပဂ္ဂယှ ပဂ္ဂယှ သီလံ ပဝေစ္ဆသိ။
ပုနပ္ပုနံ သန္တရမာနရူပော၊ ကောရဏ္ဍိယ ကော နု တဝ ယိဓတ္ထော''တိ။

တတ္ထ **ကော နု တဝ ယိဓတ္ထော** တိ ကော နု တဝ ဣဓ ကန္ဒရာယံ သိလာခိပနေန အတ္ထော။

သော တသ္သ ဝစနံ သုတွာ အာစရိယံ ပဗောဓေတုကာမော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၃၅. ''အဟဉှိမံ သာဂရသေဝိတန္တံ၊ သမံ ကရိဿာမိ ယထာပိ ပာဏိ။
ဝိကိရိယ သာနူနိ စ ပဗ္ဗတာနိ စ၊ တသ္မာ သိလံ ဒရိယာ ပက္ခိပာမီ''တိ။

တတ္ထ **အဟဉှိမန္တိ** အဟဉှိ ဣမံ မဟာပထဝိံ။ **သာဂရသေဝိတန္တန္တိ** သာဂရေဟိ သေဝိတံ စာတုရန္တံ။ **ယထာပိ ပာဏီ**တိ ပာဏိတလံ ဝိယ သမံ ကရိဿာမိ။ **ဝိကိရိယာ**တိ ဝိကိရိတွာ။ **သာနူနိ စ ပဗ္ဗတာနိ စာ** တိ ပံသုပဗ္ဗတေ စ သိလာပဗ္ဗတေ စ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော တတိယံ ကထမာဟ –

၃၆. ''နယိမံ မဟိံ အရဟတိ ပာဏိကပ္ပံ၊ သမံ မနုဿော ကရဏာယ မေကော။
မညာမိမညေဝ ဒရိံ ဇိဂီသံ၊ ကောရဏ္ဍိယ ဟာဟသိ ဇီဝလောက''န္တိ။

တတ္ထ **ကရဏာယ မေကော**တိ ကရဏာယ ဧကော ကာတုံ န သက္ကောတီတိ ဒီပေတိ။ **မညာမိမညေဝ ဒရိံ ဇိဂီသန္တိ** အဟံ မညာမိ တိဋ္ဌတု ပထဝီ, ဣမညေဝ ဧကံ ဒရိံ ဇိဂီသံ ပူရဏတ္ထာယ တယမန္တော သိလာ ပရိယေသန္တော ဥပာယံ ဝိစိနန္တော တွံ ဣမံ ဇီဝလောကံ ဟာဟသိ ဇဟိဿသိ, မရိဿသီတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ မာဏဝေ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၃၇. ''သစေ အယံ ဘူတဓရံ န သက္ကာ၊ သမံ မနုဿော ကရဏာယ မေကော။
ဝေမေဝ တွံ ဗ္ရဟ္မေ ဣမေ မနုဿေ၊ နာနာဒိဋ္ဌိကေ နာနယိဿသိ တေ''တိ။

တဿတ္ထော – သစေ အယံ ဧကော မနုဿော ဣမံ ဘူတဓရံ ပထဝိံ သမံ ကာတုံ န သက္ကာ န သမတ္ထော, ဧဝ မေဝ တွံ ဣမေ ဒုဿီလမနုဿေ နာနာဒိဋ္ဌိကေ နာနယိဿသိ, တေ ဧဝံ ''သီလံ ဂဏှထ, သီလံ ဂဏှထာ''တိ ဝဒ န္တော အတ္တနော ဝသံ န အာနယိဿသိ, ပဏ္ဍိတပုရိသာယေဝ ဟိ ဟဏာတိဟတံ ''အကုသလ''န္တိ ဂရဟန္တိ၊ သံသာရ မောစကာဒယော ပနေတ္ထ ကုသလသညိနော, တေ တွံ ကထံ အာနယိဿသိ, တသ္မာ ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌာနံ သီလံ အဒတွာ ယာစ န္တာနညေဝ ဒေဟီတိ။

တံ သုတွာ အာစရိယော ''ယုတ္တံ ဝဒတိ ကောရဏ္ဍိယော, ဣဒါနိ န ဧဝရူပံ ကရိဿာမီ''တိ အတ္တနော ဝိရဒ္ဓဘာဝံ ဉတွာ ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၃၈. ''သံခိတ္တရူပေန ဘဝံ မမတ္ထံ၊ အက္ခာသိ ကောရဏ္ဍိယ ဧဝမေတံ။
ယထာ န သက္ကာ ပထဝီ သမာယံ၊ ကတ္တုံ မနုဿေန တထာ မနုဿာ''တိ။

တတ္ထ **သမာယန္တိ** သမံ အယံ။ ဧဝံ အာစရိယော မာဏဝဿ ထုတိံ အကာသိ, သောပိ နံ ဗောဓေတွာ သယံ ဃရံ နေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဗ္ရာဟ္မဏော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, ကောရဏ္ဍိယမာဏဝေ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကောရဏ္ဍိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၅၇] ၇. လဋုကိကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝန္ဒာမိ တံ ကုဉ္ဇရ သဋ္ဌိဟာယနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကေ သ္မိဉှိ ဒိဝသေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော ကက္ခဠော ဖရုသော သာဟသိ ကော, သတ္တေသု ကရုဏာမတ္တမ္ပိဿ နတ္ထီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ က ထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ နိက္ကရုဏော ယေဝာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟတ္ထိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝ ယပ္ပတ္တော ဟသာဒိကော မဟာကာယော အသီတိသဟဿဟတ္ထိပရိဝါရော ယူထပတိ ဟုတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝိဟာသိ။ တဒါ ဧကာ လဋုကိကာ သကုဏိကာ ဟတ္ထီနံ ဝိစရဏဋ္ဌာနေ အဏ္ဍာနိ နိက္ခိပိ, တာနိ ပရိဏတာနိ ဘိန္ဒိတွာ သကုဏပောတကာ နိက္ခမိံသု။ တေသု အဝိရူဠ္ဟပက္ခေသု ဥပ္ပတိတုံ အသက္ကောန္တေသုယေဝ မဟာသတ္တော အသီ တိသဟဿဟတ္ထိပရိဝုတော ဂေါစရာယ စရန္တော တံ ပဒေသံ ပတ္တော။ တံ ဒိသွာ လဋုကိကာ စိန္တေသိ ''အယံ ဟ တ္ထိရာဇာ မမ ပောတကေ မဒ္ဒိတွာ မာရေဿတိ, ဟန္ဒ နံ ပုတ္တကာနံ ပရိတ္တာဏတ္ထာယ ဓမ္မိကာရက္ခံ ယာစာ မီ''တိ။ သာ ဉဘော ပက္ခေ ဧကတော ကတွာ တဿ ပုရတော ဌတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၃၉. ''ဝန္ဒာမိ တံ ကုဉ္ဇရ သဋ္ဌိဟာယနံ၊ အာရညကံ ယူထပတိံ ယသဿိံ။
ပက္ခေဟိ တံ ပဉ္ဇလိကံ ကရောမိ၊ မာ မေ ဝဓီ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယာ''တိ။

တတ္ထ **သဋ္ဌိဟာယန**န္တိ သဋ္ဌိဝဿကာလေ ဟာယနဗလံ။ **ယသဿိ**န္တိ ပရိဝါရသမ္ပန္နံ။ **ပက္ခေဟိ တံ ပဉ္ဇလိကံ ကရောမီ**တိ အဟံ ပက္ခေဟိ တံ အဉ္ဇလိကံ ကရောမီတိ အတ္ထော။

မဟာသတ္တော “မာ စိန္တယိ လဠ္ဍုကိကေ, အဟံ တေ ပုတ္တကေ ရက္ခိဿာမီ”တိ သကုဏဟေတကာနံ ဥပရိ ဌတွာ အသီတိယာ ဟတ္ထိသဟဿေသု ဂတေသု လဠ္ဍုကိကံ အာမန္တေတွာ “လဠ္ဍုကိကေ အမှာကံ ပစ္စာဂတော ဧကော ကေစာရိကော ဟတ္ထိ အာဂစ္ဆတိ, သော အမှာကံ ဝစနံ န ကရိဿတိ, တသ္မိံ အာဂတေ တမ္ပိ ယာစိတွာ တ ပုတ္တကာနံ သောတ္ထိဘာဝံ ကရေယျာသီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သာပိ တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ဥဘောဟိ ပက္ခေဟိ အဉ္ဇလိံ ကတွာ ဒုတိယံ ဂာထမာဟ –

၄၀. “ဝန္ဒာမိ တံ ကုဉ္ဇရ ဧကစာရိံ၊ အာရညကံ ပဗ္ဗတသာနုဂောစရံ။
ပက္ခေဟိ တံ ပဉ္ဇလိကံ ကရောမိ၊ မာ မေ ဝဓီ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယာ”တိ။

တတ္ထ **ပဗ္ဗတသာနုဂောစရ**န္တိ ဃနသေလပဗ္ဗတေသု စ ပံသုပဗ္ဗတေသု စ ဂောစရံ ဂဏှန္တံ။

သော တဿာ ဝစနံ သုတွာ တတိယံ ဂာထမာဟ –

၄၁. “ဝဓိဿာမိ တေ လဠ္ဍုကိကေ ပုတ္တကာနိ၊ ကိံ မေ တုဝံ ကာဟသိ ဒုဗ္ဗလာသိ။
သတံ သဟဿာနိပိ တာဒိသီနံ၊ ဝာမေန ပါဒေန ပပေါထယေယျ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝဓိဿာမိ တေ**တိ တွံ ကသ္မာ မမ ဝိစရဏမဂ္ဂေ ပုတ္တကာနိ ဌပေသိ, ယသ္မာ ဌပေသိ, တသ္မာ ဝဓိဿာမိ တေ ပုတ္တကာနီတိ ဝဒတိ။ **ကိံ မေ တုဝံ ကာဟသီ**တိ မယှံ မဟာထာမဿ တွံ ဒုဗ္ဗလာ ကိံ ကရိဿသိ။ **ပပေါထယေယျ**န္တိ အဟံ တာဒိသာနံ လဠ္ဍုကိကာနံ သတသဟဿမ္ပိ ဝာမေန ပါဒေန သဉ္စုဏ္ဏေယျံ, ဒက္ခိဏပါဒေန ပန ကထာဝ နတ္ထီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သော တဿာ ပုတ္တကေ ပါဒေန သဉ္စုဏ္ဏေတွာ မုတ္တေန ပဝါဟေတွာ နဒန္တော ပက္ကာမိ။ လဠ္ဍုကိကာ ရုက္ခသာခါယ နိလီယိတွာ “ဣဒါနိ တာဝ တွံ နဒန္တော ဂစ္ဆသိ, ကတိပါဟေနေဝ မေ ကိရိယံ ပဿိဿသိ, ကာယဗလတော ဉာဏဗလဿ မဟန္တဘာဝံ န ဇာနာသိ, ဟောတု, ဇာနာပေဿာမိ န”န္တိ တံ သန္တဇ္ဇယမာနာဝ စတုတ္ထံ ဂာထမာဟ –

၄၂. “န ဟေဝ သဗ္ဗတ္ထ ဗလေန ကိစ္စံ၊ ဗလဉှိ ဗာလဿ ဝဓာယ ဟောတိ။
ကရိဿာမိ တေ နာဂရာဇာ အနတ္ထံ၊ ယော မေ ဝဓီ ပုတ္တကေ ဒုဗ္ဗလာယာ”တိ။

တတ္ထ **ဗလေနာ**တိ ကာယဗလေန။ **အနတ္ထ**န္တိ အဝုဍ္ဎိံ။ **ယော မေ**တိ ယော တွံ မမ ဒုဗ္ဗလာယ ပုတ္တကေ ဝဓီ ယာတေသိ။

သာ ဧဝံ ဝတွာ ကတိပါဟံ ဧကံ ကာကံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တေန တုဋ္ဌေန “ကိံ တေ ကရောမီ”တိ ဝုတ္တာ “သာမိ, အညံ မေ ကာတဗ္ဗံ နတ္ထိ, ဧကဿ ပန ဧကစာရိကဟတ္ထိဿ တုဏ္ဍေန ပဟရိတွာ တုမှေဟိ အက္ခီနိ ဘိန္နာနိ ပစ္စာသီသာမီ”တိ အာဟ။ သာ တေန “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတာ ဧကံ နီလမက္ခိကံ ဥပဋ္ဌဟိ။ တာယပိ “ကိံ တေ, ကရောမီ”တိ ဝုတ္တာ “ဣမိနာ ကာကေန ဧကစာရိကဟတ္ထိဿ အက္ခီသု ဘိန္နေသု တုမှေဟိ တတ္ထ အာသာဋိကံ ပါတေတုံ ဣစ္ဆာမီ”တိ ဝတွာ တာယပိ “သာဓူ”တိ ဝုတ္တေ ဧကံ မဏ္ဍုကံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တေန “ကိံ တေ, ကရောမီ”တိ ဝုတ္တာ “ယဒါ ဧကစာရိကဟတ္ထီ အန္ဓော ဟုတွာ ပါနီယံ ပရိယေသတိ, တဒါ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌိတော သဒ္ဒံ ကတွာ တသ္မိံ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟန္တေ ဩတရိတွာ ပပါတေ သဒ္ဒံ ကရေယျာသိ, အဟံ တုမှာကံ သန္တိကာ ဧတ္တကံ ပစ္စာသီသာမီ”တိ အာဟ။ သောပိ တဿာ ဝစနံ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထေကဒိဝသံ ကာကော တဿ ဒွေပိ အက္ခီနိ တုဏ္ဍေန ဘိန္ဒိ, နီလမက္ခိကာ အာသာဋိကံ ပါတေသိ။ သော ပုဠဝေဟိ ခဇ္ဇန္တော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ပိပါသာဘိဘူတော ပါနီယံ ပရိယေသမာနော ဝိစရိ။ တသ္မိံ ကာလေ မဏ္ဍုကော ပဗ္ဗတမတ္ထကေ ဌတွာ သဒ္ဒမကာသိ။ ဟတ္ထိ “ဧတ္ထ ပါနီယံ ဘဝိဿတီ”တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟိ။ အထ မဏ္ဍုကော ဩတရိတွာ ပပါတေ ဌတွာ သဒ္ဒမကာသိ။ ဟတ္ထိ “ဧတ္ထ ပါနီယံ ဘဝိဿတီ”တိ ပပါတာဘိမုခော

ဂစ္ဆန္တော ပရိဂ္ဂဠိတ္ဝာ ပဗ္ဗတပာဒေ ပတိတ္ဝာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ လဋုကိကာ တဿ မတဘာဝံ ဉတွာ “ဒိဋ္ဌာ မေ ပစ္စာမိတ္တဿ ပိဋ္ဌီ”တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ တဿ ခန္ဓေ စင်္ကမိတွာ ယထာကမ္မံ ဂတာ။

သတ္ထာ “န, ဘိက္ခဝေ, ကေနစိ သဒ္ဓိံ ဝေရံ နာမ ကာတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဗလသမ္ပန္နမ္ပိ တရဏံ ဣမေ စတ္တာရော ဇနာ ဧကတော ဟုတွာ တရဏဿ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေသု”န္တိ –

၄၃. “ကာကဉ္စ ပဿ လဋုကိကံ၊ မဏ္ဍူကံ နီလမက္ခိကံ။
ဧတေ နာဂံ အဃာတေသုံ၊ ပဿ ဝေရဿ ဝေရိနံ။
တသ္မာ ဟိ ဝေရံ န ကယိရာထ၊ အပ္ပိယေနပိ ကေနစီ”တိ။ –

ဣမံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထံ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။

တတ္ထ **ပဿာ** တိ အနိယာမိတာလပနမေတံ, ဘိက္ခူ ပန သန္ဓာယ ဝုတ္တတ္တာ ပဿထ ဘိက္ခဝေတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဧတေ**တိ ဧတေ စတ္တာရော ဧကတော ဟုတွာ။ **အဃာတေသု**န္တိ တံ ဝဓိံသု။ **ပဿ ဝေရဿ ဝေရိန** န္တိ ပဿထ ဝေရိကာနံ ဝေရဿ ဂတိန္တိ အတ္ထော။

တဒာ ဧကစာရိကဟတ္ထီ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ယူထပတိ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

လဋုကိကဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၅၈] ၈. စူဠဓမ္မပါလဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဟမေဝ ဒူသိယာ ဘူနဟတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အညေသု ဇာတကေသု ဒေဝဒတ္တော ဗောဓိသတ္တဿ တာသမတ္တမ္ပိ ကာတုံ နာသက္ခိ, ဣမသ္မိံ ပန စူဠဓမ္မပါလဇာတကေ ဗောဓိသတ္တဿ သတ္တမာသိကကာလေ ဟတ္ထပါဒေ စ သီသဉ္စ ဆေဒာပေတွာ အသိမာလကံ နာမ ကာရေသိ။ **ဒဒ္ဒရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၂.၄၃-၄၄) ဂီဝံ ဂဟေတွာ မာရေတွာ ဥဒ္ဓနေ မံသံ ပစိတွာ ခါဒိ။ **ခန္တိဝါဒီဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၄.၄၉ အာဒယော) ဒွီဟိပိ ကသာဟိ ပဟာရသဟဿေဟိ တာဠာပေတွာ ဟတ္ထပါဒေ စ ကဏ္ဏနာသဉ္စ ဆေဒာပေတွာ ဇဋာသု ဂဟေတွာ ကမ္မာပေတွာ ဥတ္တာနကံ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဥဒရေ ပါဒေန ပဟရိတွာ ဂတော။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိဝသံယေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။ **စူဠနန္ဒိယဇာတကေပိ** (ဇာ. ၁.၂.၁၄၃-၁၄၄) **မဟာကပိဇာတကေပိ** (ဇာ. ၁.၇.၈၃ အာဒယော) မာရေသိယေဝ။ ဧဝမေဝ သော ဒီဃရတ္တံ ဝဓာယ ပရိသက္ကန္တော ဗုဒ္ဓကာလေပိ ပရိသက္ကိယေဝ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ – “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော ဗုဒ္ဓါနံ မာရဏတ္ထမေဝ ဥပာယံ ကရောတိ, ‘သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓံ မာရာပေဿာမီ’တိ ဓနုဂ္ဂဟေ ပယောဇေသိ, သိလံ ပဝိဇ္ဈိ, နာဠာဂိရိံ ဝိဿဇ္ဇာပေသီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကိယေဝ, ဣဒါနိ ပန တာသမတ္တမ္ပိ ကာတုံ န သက္ကောတိ , ပုဗ္ဗေ မံ စူဠဓမ္မပါလကုမာရကာလေ အတ္တနော ပုတ္တံ သမာနံ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ အသိမာလကံ ကာရေသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ မဟာပတာပေ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ စန္ဒာဒေဝိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, “ဓမ္မပါလော”တိဿ နာမံ ကရိံသု။ တမေနံ သတ္တမာသိကကာလေ မာတာ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ ကီဠာပယမာနာ နိသီဒိ။ ရာဇာ တဿာ ဝသနဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သာ ပုတ္တံ ကီဠာပယမာနာ ပုတ္တသိနေဟေန သမပ္ပိတာ ဟုတွာ ရာဇာနံ ပဿိတွာပိ န ဥဋ္ဌဟိ။ သော စိန္တေသိ “အယံ ဣဒါနေဝ တာဝ ပုတ္တံ နိဿာယ မာနံ ကရောတိ, မံ ကိသ္မိဉ္စိ န မညတိ, ပုတ္တေ ပန ဝမုန္တေ မယိ ‘မနုဿော’တိပိ သညံ န ကရိဿတိ, ဣဒါနေဝ နံ ဃာတေဿာမီ”တိ။ သော နိဝတ္တိတွာ ရာဇာသနေ နိသီဒိတွာ “အတ္တနော ဝိဓာနေန အာဂစ္ဆတူ”တိ စောရဃာတကံ ပက္ကောသာပေသိ။ သော ကာသာယဝတ္ထနိဝတ္ထော ရတ္တမာလာဓရော ဖရသုံ အံသေ ဌပေတွာ ဥပဓာနဃဋိကံ ဟတ္ထပါဒဌပနဒဏ္ဍကဉ္စ အာဒါယ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ “ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ”တိ အဋ္ဌာသိ။ ဒေဝိယာ သိရိဂဗ္ဘံ ဂန္တွာ ဓမ္မပါလံ အာနေဟီတိ။ ဒေဝီပိ ရညော ကုဇ္ဈိတွာ နိဝတ္တနဘာဝံ ဉတွာ ဗောဓိသတ္တံ ဥရေ နိ

ပဗ္ဗာပေတွာ ရောဒမာနာ နိသီဒိ။ စောရဃာတကော ဂန္တွာ တံ ပိဋ္ဌိယံ ဟတ္ထေန ပဟရိတွာ ဟတ္ထတော ကုမာရံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အာဒာယ ရညော သန္တိကံ အာဂန္တွာ "ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ အာဟ။ ရာဇာ ဇေကံ ဖလကံ အာဟရာပေတွာ ပုရတော နိက္ခိပာပေတွာ "ဣမ နံ နိပဇ္ဇာပေဟီ"တိ အာဟ။ သော တထာ အကာသိ။

စန္ဒာဒေဝီ ပုတ္တဿ ပစ္ဆတောဝ ပရိဒေဝမာနာ အာဂစ္ဆိ။ ပုန စောရဃာတကော "ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ အာဟ။ ဓမ္မပာလဿ ဟတ္ထေ ဆိန္ဒာတိ။ စန္ဒာဒေဝီ "မဟာရာဇ, မမ ပုတ္တော သတ္တမာသိကော ဗာလကော န ကိဉ္စိ ဇာနာတိ, နတ္ထေတဿ ဒေါသော, ဒေါသော ပန ဟောန္တော မယိ ဘဝေယျ, တသ္မာ မယှံ ဟတ္ထေ ဆေဒာပေဟီ"တိ ဣမမတ္ထံ ပကာသေန္တီ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၄. "အဟမေဝ ဒူသိယာ ဘူနဟတာ၊ ရညော မဟာပတာပဿ။
ဧတံ မုဉ္စတု ဓမ္မပါလံ၊ ဟတ္ထေ မေ ဒေဝ ဆေဒေဟီ"တိ။

တတ္ထ **ဒူသိယာ**တိ ဒူသိကာ, တုမှေဟ ဒိန္နတ အနုဋ္ဌဟမာနာ ဒေါသကာရိကာတိ အတ္ထော။ "ဒူသိကာ"တိပိ ပာဌော, အယမေဝတ္ထော။ **ဘူနဟတာ**တိ ဟတဘူနာ, ဟတဝုဍ္ဎိတိ အတ္ထော။ **ရညော**တိ ဣဒံ "ဒူသိယာ"တိ ပဒေန ယောဇေတဗ္ဗံ။ အဟံ ရညော မဟာပတာပဿ အပရာဓကာရိကာ, နာယံ ကုမာရော, တသ္မာ နိရပရာဓံ ဧတံ ဗာလကံ မုဉ္စတု ဓမ္မပါလံ, သစေပိ ဟတ္ထေ ဆေဒာပေတုကာမော, ဒေါသကာရိကာယ ဟတ္ထေ မေ, ဒေဝ, ဆေဒေဟီတိ အယမေတ္ထ အတ္ထော။

ရာဇာ စောရဃာတကံ ဩလောကေသိ။ "ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ? "ပပဉ္စံ အကတွာ ဟတ္ထေ ဆေဒာ"တိ။ တသ္မိံ ခဏေ စောရဃာတကော တိခိဏဖရသုံ ဂဟေတွာ ကုမာရဿ တရုဏဝံသကဠီရေ ဝိယ ဒွေ ဟတ္ထေ ဆိန္ဒိ။ သော ဒွီသု ဟတ္ထေသု ဆိဇ္ဇမာနေသု နေဝ ရောဒိ န ပရိဒေဝိ, ခန္တိဉ္စ မေတ္တဉ္စ ပုရေစာရိကံ ကတွာ အဓိဝါသေသိ။ စန္ဒာ ပန ဒေဝီ ဆိန္နဟတ္ထကောဋိံ ဂဟေတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ လောဟိတလိတ္တာ ပရိဒေဝမာနာ ဝိစရိ။ ပုန စောရဃာတကော "ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဒွေပိ ပါဒေ ဆိန္ဒာ"တိ။ တံ သုတွာ စန္ဒာဒေဝီ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၅. "အဟမေဝ ဒူသိယာ ဘူနဟတာ၊ ရညော မဟာပတာပဿ။
ဧတံ မုဉ္စတု ဓမ္မပါလံ၊ ပါဒေ မေ ဒေဝ ဆေဒေဟီ"တိ။

တတ္ထ အဓိပ္ပာယော ဝုတ္တနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗော။

ရာဇာပိ ပုန စောရဃာတကံ အာဏာပေသိ။ သော ဥဘောပိ ပါဒေ ဆိန္ဒိ။ စန္ဒာဒေဝီ ပါဒကောဋိမ္ပိ ဂဟေတွာ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ လောဟိတလိတ္တာ ပရိဒေဝမာနာ "သာမိ မဟာပတာပ, ဆိန္နဟတ္ထပါဒါ နာမ ဒါရကာ မာတရာ ပေါသေတဗ္ဗာ ဟောန္တိ, အဟံ ဘတိံ ကတွာ မမ ပုတ္တကံ ပေါသေဿာမိ, ဒေဟိ မေ ဧတ"န္တိ အာဟ။ စောရဃာတကော "ကိံ ဒေဝ ကတာ ရာဇာဏာ, နိဋ္ဌိတံ မမ ကိစ္စ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "န တာဝ နိဋ္ဌိတ"န္တိ။ "အထ ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ? "သီသမဿ ဆိန္ဒာ"တိ။ တံ သုတွာ စန္ဒာဒေဝီ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၆. "အဟမေဝ ဒူသိယာ ဘူနဟတာ၊ ရညော မဟာပတာပဿ။
ဧတံ မုဉ္စတု ဓမ္မပါလံ၊ သီသံ မေ ဒေဝ ဆေဒေဟီ"တိ။

ဝတွာ စ ပန အတ္တနော သီသံ ဥပနေသိ။

ပုန စောရဃာတကော "ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ ပုစ္ဆိ။ "သီသမဿ ဆိန္ဒာ"တိ။ သော သီသံ ဆိန္ဒိတွာ "ကတာ, ဒေဝ, ရာဇာဏာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "န တာဝ ကတာ"တိ။ "အထ ကိံ ကရောမိ, ဒေဝ"တိ? "အသိတုဏ္ဍေန နံ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အသိမာလကံ နာမ ကရောဟီ"တိ။ သော တဿ ကဠေဝရံ အာကာသေ ခိပိတွာ အသိတုဏ္ဍေန သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ အသိမာလကံ နာမ ကတွာ မဟာတလေ ဝိပ္ပကိရိ။ စန္ဒာဒေဝီ ဗောဓိသတ္တဿ မံသေ ဥစ္ဆင်္ဂေ ကတွာ မဟာတလေ ရောဒမာနာ ပရိဒေဝမာနာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၄၇. “န ဟိ နူနိမဿ ရညော၊ မိတ္တာမစ္စာ စ ဝိဇ္ဇရေ သုဟဒါ။
ယေ န ဝဒန္တိ ရာဇာနံ၊ မာ ဃာတယိ ဩရသံ ပုတ္တံ။

၄၈. “န ဟိ နူနိမဿ ရညော၊ ဉာတီ မိတ္တာ စ ဝိဇ္ဇရေ သုဟဒါ။
ယေ န ဝဒန္တိ ရာဇာနံ၊ မာ ဃာတယိ အတြဇံ ပုတ္တ”န္တိ။

တတ္ထ **မိတ္တာမစ္စာ စ ဝိဇ္ဇရေ သုဟဒါ**တိ နူန ဣမဿ ရညော ဒဠှမိတ္တာ ဝါ သဗ္ဗကိစ္စေသု သဟဘာဝိနော အမစ္စာ ဝါ မုဒုဟဒယတာယ သုဟဒါ ဝါ ကေစိ န ဝိဇ္ဇန္တိ။ **ယေ န ဝဒန္တိ**တိ ယေ အဓုနာ အာဂန္တွာ “အတ္တနော ပိယပုတ္တံ မာ ဃာတယီ”တိ န ဝဒန္တိ, ဣမံ ရာဇာနံ ပဋိသေဓေန္တိ, တေ နတ္ထိယေဝါတိ မညေ။ ဒုတိယဂါထာယံ **ဉာတီ**တိ ဉာတကာ။

ဣမာ ပန ဒွေ ဂါထာ ဝတွာ စန္ဒာဒေဝီ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ ဟဒယမံသံ ဓာရယမာနာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၉. “စန္ဒနသာရာနုလိတ္တာ၊ ဗာဟာ ဆိဇ္ဇန္တိ ဓမ္မပါလဿ။
ဒါယာဒဿ ပထဗျာ၊ ပါဏာ မေ ဒေဝ ရုဇ္ဈန္တီ”တိ။

တတ္ထ **ဒါယာဒဿ ပထဗျာ**တိ ပိတုသန္တကာယ စာတုရန္တာယ ပထဝိယာ ဒါယာဒဿ လောဟိတစန္ဒနသာရာနုလိတ္တာ ဟတ္ထာ ဆိဇ္ဇန္တိ, ပါဒါ ဆိဇ္ဇန္တိ, သီသဉ္စ ဆိဇ္ဇတိ, အသိမာလကောပိ ကတော, တဝ ဝံသံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ ဂတောသိ အနီတိ ဧဝမာဒီနိ ဝိလပန္တီ ဧဝမာဟ။ **ပါဏာ မေ ဒေဝ ရုဇ္ဈန္တီ**တိ ဒေဝ, မယှမ္ပိ ဣမံ သောကံ သန္ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တိယာ ဇီဝိတံ ရုဇ္ဈတီတိ။

တဿာ ဧဝံ ပရိဒေဝမာနာယ ဧဝ ဥယှမာနေ ဝေဠုဝနေ ဝေဠု ဝိယ ဟဒယံ ဖလိ, သာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တာ။ ရာဇာပိ ပလ္လင်္ကေ ဌာတုံ အသက္ကောန္တော မဟာတလေ ပတိ, ပဒရတလံ ဒွိဓာ ဘိဇ္ဇိ, သော တတောပိ ဘူမိယံ ပတိ။ တတော စတုနဟုတာဓိကဒွိယောဇနသတသဟဿဗဟလာပိ ဃနပထဝီ တဿ အဂုဏံ ဓာရေတုံ အသက္ကောန္တီ ဘိဇ္ဇိတွာ ဝိဝရမဒါသိ, အဝီစိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌာယ ကုလဒတ္တိကေန ကမ္ဗလေန ပရိက္ခိပန္တီ ဝိယ တံ ဂဟေတွာ အဝီစိမှိ ခိပိ။ စန္ဒာယ စ ဗောဓိသတ္တဿ စ အမစ္စာ သရီရကိစ္စံ ကရိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, စန္ဒာဒေဝီ မဟာပဇာပတိဂေါတမီ, ဓမ္မပါလကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စူဠဓမ္မပါလဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၅၉] ၉. သုဝဏ္ဏမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝိက္ကမ ရေ ဟရိပါဒါတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော သာဝတ္ထိယံ ဧကံ ကုလဓီတရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ သာဝတ္ထိယံ ဒွိန္နံ အဂ္ဂသာဝကာနံ ဥပဋ္ဌာကကုလဿ ဓီတာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ ဗုဒ္ဓမာမကာ ဓမ္မမာမကာ သင်္ဃမာမကာ အာစာရသမ္ပန္နာ ပဏ္ဍိတာ ဒါနာဒိပုညာဘိရတာ။ တံ အညံ သာဝတ္ထိယမေဝ သမာနဇာတိကံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကကုလံ ဝါရေသိ။ အထဿာ မာတာပိတရော “အမှာကံ ဓီတာ သဒ္ဓါ ပသန္နာ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ မမာယတိ ဒါနာဒိပုညာဘိရတာ, တုမှေ ပန မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကာ, ဣမိဿာပိ ယထာရုစိယာ ဒါနံ ဝါ ဒါတုံ ဓမ္မံ ဝါ သောတုံ ဝိဟာရံ ဝါ ဂန္တုံ သီလံ ဝါ ရက္ခိတုံ ဥပေါသထကမ္မံ ဝါ ကာတုံ န ဒဿထ, န မယံ တုမှာကံ ဒေမ, အတ္တနာ သဒိသံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကကုလာဝ ကုမာရိကံ ဂဏှထာ”တိ အာဟံသု။ တေ တေဟိ ပဋိက္ခိတ္တာ “တုမှာကံ ဓီတာ အမှာကံ ဃရံ ဂန္တွာ ယထာဓိပ္ပါယေန သဗ္ဗမေတံ ကရောတု, မယံ န ဝါရေဿာမ, ဒေထ နော ဧတ”န္တိ ဝတွာ “တေန ဟိ ဂဏှထာ”တိ ဝုတ္တာ ဘဒ္ဒကေန နက္ခတ္တေန မင်္ဂလံ ကတွာ တံ အတ္တနော ဃရံ နယိံသု။ သာ ဝတ္တာစာရသမ္ပန္နာ ပတိဒေဝတာ အဟောသိ, သဿုသသုရသာမိကဝတ္တာနိ ကတာနေဝ ဟောန္တိ။

သာ ဧကဒိဝသံ သာမိကံ အာဟ – “ဣစ္ဆာမဟံ, အယျပုတ္တ, အမှာကံ ကုလူပကတ္ထေရာနံ ဒါနံ ဒါတု”န္တိ။ “သာဓု, ဘဒ္ဒေ, ယထာဇ္ဈာသယေန ဒါနံ ဒေဟီ”တိ။ သာ ထေရေ နိမန္တာပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ ပဏီတ

ဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ကေမန္တံ နိသီဒိတွာ "ဘန္တေ, ဣမံ ကုလံ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိကံ အဿဒ္ဓံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ န ဇာနာတိ, သာဓု, အယျော, ယာဝ ဣမံ ကုလံ တိဏ္ဏံ ရတနာနံ ဂုဏံ ဇာနာတိ, တာဝ ဣဓေဝ ဘိက္ခံ ဂဏှာထ"တိ အာဟ။ ထေရာ အဓိဝာသေတွာ တတ္ထ နိဗဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇိံသု။ ပုန သာမိကံ အာဟ "အယျပုတ္တ, ထေရာ ဣဓ နိဗဒ္ဓံ အာဂစ္ဆန္တိ, ကိံကာရဏာ တုမှေ ဟ န ပဿထာ"တိ။ "သာဓု, ပဿိဿာမီ"တိ။ သာ ပုနဒိဝသေ ထေရာနံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ တဿ အာရောစေသိ ။ သော ဥပသင်္ကမိတွာ ထေရေဟိ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထဿ ဓမ္မသေနာပတိ ဓမ္မကထံ ကထေသိ။ သော ထေရဿ ဓမ္မကထာယ စ ဣရိယာပထေသု စ ပသီဒိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ထေရာနံ အာသနံ ပညပေတိ, ပာနီယံ ပရိဿာဝေတိ, အန္တရာဘတ္တေ ဓမ္မကထံ သုဏာတိ, တဿ အပရဘာဂေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ ဘိဇ္ဇိ။

အထေကဒိဝသံ ထေရော ဒွိန္နမ္ပိ ဓမ္မကထံ ကထေန္တော သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥဘောပိ ဇယမ္ပတိကာ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ တဿ မာတာပိတရော အာဒိံ ကတွာ အန္တမသော အသကမ္မကရာပိ သဗ္ဗေ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိံ ဘိန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓဓမ္မသင်္ဃမာမကာယေဝ ဇာတာ။ အထေကဒိဝသံ အရိကာ သာမိကံ အာဟ – "အယျပုတ္တ, ကိံ မေ ဃရာဝါသေန, ပဗ္ဗဇိတုံ ဣစ္ဆာမဟံ"န္တိ။ သော "သာဓု ဘဒ္ဒေ, အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ မဟန္တေန ပရိဝါရေန တံ ဘိက္ခုနုပဿယံ နေတွာ ပဗ္ဗာဇေတွာ သယမ္ပိ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တံ သတ္ထာ ပဗ္ဗာဇေသိ။ ဥဘောပိ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ န စိရဿေဝ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, အသုကာ နာမ ဒဟရဘိက္ခုနီ အတ္တနော စေဝ ပစ္စယာ ဇာတာ သာမိကဿ စ, အတ္တနာပိ ပဗ္ဗဇိတွာ အရဟတ္တံ ပတွာ တမ္ပိ ပာပေသီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ တာဝ ဧသာ သာမိကံ ရာဂပာသာ မောစေသိ, ပုဗ္ဗေပေသာ ပောရာဏကပဏ္ဍိတေ ပန မရဏပါသာ မောစေသီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မိဂယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော အဘိရူပေ အပောသိ ဟာသာဒိကော ဒဿနီယော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော လာခါရသပရိကမ္မကတေဟိ ဝိယ ဟတ္ထပါဒေဟိ ရဇတဒါမသဒိသေဟိ ဝိသာဏေဟိ မဏိဂုဠိကပဋိဘာဂေဟိ အက္ခီဟိ ရတ္တကမ္ဗလဂေဏ္ဍုသဒိသေန မုခေန သမန္နာဂတော။ ဘရိယာပိဿ တရုဏမိဂီ အဘိရူပာ အပောသိ ဒဿနီယာ။ တေ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိံသု, အသီတိသဟဿာ စိတ္တမိဂါ ဗောဓိသတ္တံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တအာ လုဒ္ဒကာ မိဂဝီထီသု ပါသေ ဩဍ္ဍေသုံ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော မိဂါနံ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ပာဒေ ပါသေန ဗဇ္ဈိတွာ "ဆိန္ဒိဿာမိ န"န္တိ အာကဍ္ဎိ, စမ္မံ ဆိဇ္ဇိ, ပုန အာကဍ္ဎတော မံသံ ဆိဇ္ဇိ, ပုန နှာရု ဆိဇ္ဇိ, ပါသော အဋ္ဌိမာဟစ္စ အဋ္ဌာသိ။ သော ပါသံ ဆိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဗဒ္ဓရဝံ ရဝိ။ တံ သုတွာ ဘီတော မိဂဂဏော ပလာယိ။ ဘရိယာ ပနဿ ပလာယိတွာ မိဂါနံ အန္တရေ ဩလောကေန္တီ တံ အဒိသွာ "ဣဒံ ဘယံ မယှံ ပိယသာမိကဿ ဥပ္ပန္နံ ဘဝိဿတီ"တိ ဝေဂေန တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ အဿုမုခီ ရောဒမာနာ "သာမိ , တွံ မဟဗ္ဗလော, ကိံ ဧတံ ပါသံ သန္ဓာရေတုံ န သက္ခိဿသိ, ဝေဂံ ဇနေတွာ ဆိန္ဒာဟိ န"န္တိ တဿ ဥဿာဟံ ဇနေန္တီ ပဌမံ ကထမာဟ –

၅၀. "ဝိက္ကမ ရေ ဟရိပါဒ၊ ဝိက္ကမ ရေ မဟာမိဂ။
ဆိန္ဒ ဝါရတ္တိကံ ပါသံ၊ နာဟံ ဧကာ ဝနေ ရမေ"တိ။

တတ္ထ **ဝိက္ကမာ**တိ ပရက္ကမ, အာကဍ္ဎာတိ အတ္ထော။ **ရေ**တိ အာမန္တနေ နိပါတော။ **ဟရိပါဒ**တိ သုဝဏ္ဏပါဒ။ သကလသရီရမ္ပိ တဿ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏံ, အယံ ပန ကရဝေနေဝမာဟ။ **နာဟံ ဧကာ**တိ အဟံ တယာ ဝိနာ ဧကိကာ ဝနေ န ရမိဿာမိ, တိဏောဒကံ ပန အဂ္ဂဟေတွာ သုဿိတွာ မရိဿာမီတိ ဒဿေတိ။

တံ သုတွာ မိဂေါ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၁. "ဝိက္ကမာမိ န ပါရေမိ၊ ဘူမိံ သုမ္ဘာမိ ဝေဂသာ။
ဒဠှော ဝါရတ္တိကော ပါသော၊ ပါဒံ မေ ပရိကန္တတီ"တိ။

တတ္ထ **ဝိက္ကမာမီ** တိ ဘဒ္ဒေ, အဟံ ဝီရိယံ ကရောမိ။ **န ဟရေမီ**တိ ဟာသံ ဆိန္ဒိတုံ ပန န သက္ကောမီတိ အတ္ထော။ **ဘူမိံ သုမ္ဘာမိ** တိ အပိ နာမ ဆိဇ္ဇေယျာတိ ဟဒေနာပိ ဘူမိံ ပဟရာမိ။ **ဝေဂသာ**တိ ဝေဂေန။ **ပရိက္ကန္တတီ** တိ စမ္မာဒီနိ ဆိန္ဒန္တော သမန္တာ ကန္တတီတိ။

အထ နံ မိဂီ "မာ ဘာယိ, သာမိ, အဟံ အတ္တနော ဗလေန လုဒ္ဒကံ ယာစိတ္ဝာ တဝ ဇီဝိတံ အာဟရိဿာမိ။ သစေ ယာစနာယ န သက္ခိဿာမိ, မမ ဇီဝိတမ္ပိ ဒတ္ဝာ တဝ ဇီဝိတံ အာဟရိဿာမီ"တိ မဟာသတ္တံ အဿာသေတ္ဝာ လောဟိတလိတ္တံ ဗောဓိသတ္တံ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ အဋ္ဌာသိ။ လုဒ္ဒကောပိ အသိဉ္စ သတ္တိဉ္စ ဂဟေတ္ဝာ ကပ္ပုဋ္ဌာနဂ္ဂိ ဝိယ အာဂစ္ဆတိ။ သာ တံ ဒိသွာ "သာမိ, လုဒ္ဒကော အာဂစ္ဆတိ, အဟံ အတ္တနော ဗလံ ကရိဿာမိ, တွံ မာ ဘာယီ"တိ မိဂံ အဿာသေတ္ဝာ လုဒ္ဒကဿ ပဋိပထံ ဂန္တ္ဝာ ပဋိက္ကမိတ္ဝာ ဧကမန္တံ ဌိတာ တံ ဝန္ဒိတ္ဝာ "သာမိ, မမ သာမိကော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော သီလာစာရသမ္ပန္နော, အသီတိသဟဿာနံ မိဂါနံ ရာဇာ"တိ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏံ ကထေတ္ဝာ မိဂရာဇေ ဌိတေယေဝ အတ္တနော ဝဓံ ယာစန္တီ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၅၂. "အတ္ထရဿု ပလာသာနိ, အသိံ နိဗ္ဗာဟ လုဒ္ဒက။
ပဌမံ မံ ဝဓိတ္ဝာန, ဟန ပစ္ဆာ မဟာမိဂ"န္တိ။

တတ္ထ **ပလာသာနီ**တိ မံသဋ္ဌပနတ္ထံ ပလာသပဏ္ဏာနိ အတ္ထရဿု။ **အသိံ နိဗ္ဗာဟာ** တိ အသိံ ကောသတော နီဟရ။

တံ သုတ္ဝာ လုဒ္ဒကော "မနုဿဘူတာ တာဝ သာမိကဿ အတ္ထာယ အတ္တနော ဇီဝိတံ န ပရိစ္စဇန္တိ, အယံ တိရစ္ဆာနဂတာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇတိ, မနုဿဘာသာယ စ မဓုရေန သရေန ကထေတိ, အဇ္ဇ ဣမိဿာ စ ပတိနော စဿာ ဇီဝိတံ ဒဿာမီ"တိ ပသန္နစိတ္တော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၅၃. "န မေ သုတံ ဝါ ဒိဋ္ဌံ ဝါ, ဘာသန္တိံ မာနုသိံ မိဂိံ။
တုဝဉ္စ ဘဒ္ဒေ သုခီ ဟောဟိ, ဧသော စာပိ မဟာမိဂေါ"တိ။

တတ္ထ **သုတံ ဝါ ဒိဋ္ဌံ ဝါ** တိ မယာ ဣတော ပုဗ္ဗေ ဝေဠုပံ ဒိဋ္ဌံ ဝါ သုတံ ဝါ နတ္ထိ။ **ဘာသန္တိံ မာနုသိံ မိဂိ** န္တိ အဟဥ္ဟိ ဣတော ပုဗ္ဗေ မာနုသိံ ဝါစံ ဘာသန္တိံ မိဂိံ နေဝ အဒ္ဒသံ န အဿောသိံ။ ယေသံ ပန "န မေ သုတာ ဝါ ဒိဋ္ဌာ ဝါ, ဘာသန္တီ မာနုသီ မိဂီ"တိ ပာဠိ, တေသံ ယထာပာဠိမေဝ အတ္ထော ဒိဿတိ။ **ဘဒ္ဒေ** တိ ဘဒ္ဒကေ ပဏ္ဍိကေ ဥပာယကုသလေ။ ဣတိ တံ အာလပိတ္ဝာ ပုန "တုဝဉ္စ ဧသော စာပိ မဟာမိဂေါတိ ဒွေပိ ဇနာ သုခီ နိဒ္ဒုက္ခာ ဟောထာ"တိ တံ သမဿာသေတ္ဝာ လုဒ္ဒကော ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တ္ဝာ ဝါသိယာ စမ္မပာသံ ဆိန္ဒိတ္ဝာ ပါဒေ လဂ္ဂပာသကံ သဏိကံ နီဟရိတ္ဝာ နှာရုနာ နှာရုံ, မံသေန မံသံ, စမ္မေန စမ္မံ ပဋိပါဒေတ္ဝာ ပါဒံ ဟတ္ထေန ပရိမဇ္ဇိ။ တင်္ခဏညေဝ မဟာသတ္တဿ ပူရိတပါရမိတာနုဘာဝေန လုဒ္ဒကဿ စ မေတ္တစိတ္တာနုဘာဝေန မိဂိယာ စ မေတ္တဓမ္မာနုဘာဝေန နှာရုမံသစမ္မာနိ နှာရုမံသစမ္မေဟိ ဃဋယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော ပန သုခီ နိဒ္ဒုက္ခော အဋ္ဌာသိ။

မိဂီ ဗောဓိသတ္တံ သုခိတံ ဒိသွာ သောမနဿဇာတာ လုဒ္ဒကဿ အနုမောဒနံ ကရောန္တီ ပဉ္စမံ ဂါထမာဟ –

၅၄. "ဧဝံ လုဒ္ဒက နန္ဒဿု, သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။
ယထာဟမဇ္ဇ နန္ဒာမိ, မုတ္တံ ဒိသွာ မဟာမိဂ"န္တိ။

တတ္ထ **လုဒ္ဒကာ** တိ အရုဏကမ္မကိရိယာယ လဒ္ဓနာမဝသေန အာလပတိ။

ဗောဓိသတ္တော "အယံ လုဒ္ဒော မယှံ အဝဿယော ဇာတော, မယာပိဿ အဝဿယေနေဝ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ ဂောစရဘူမိယံ ဒိဋ္ဌံ ဧကံ မဏိက္ခန္ဓံ တဿ ဒတ္ဝာ "သမ္မ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ပါဏာတိပာတာဒီနိ မာ ကရိ, ဣမိနာ ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတ္ဝာ အာရက္ခေ ပောသေန္တော အနသီလာဒီနိ ပုညာနိ ကရောဟီ"တိ တဿောဝါဒံ ဒတ္ဝာ အရညံ ပါဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ လုဒ္ဒကော ဆန္နော အဟောသိ, မိဂီ ဒဟရဘိက္ခုနီ, မိဂရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုဝဏ္ဏမိဂဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၆၀] ၁၀. သုဿောန္ဒိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝါတိ ဂန္ဓော တိမိရာနန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “ကိံ ဒိသွာ”တိ ဝတွာ “အလင်္ကတမာတုဂါမ”န္တိ ဝုတ္တေ “မာတုဂါမော နာမေသ ဘိက္ခု န သက္ကာ ရက္ခိတုံ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ သုပဏ္ဏဘဝနေ ကတွာ ရက္ခန္တာပိ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ တမ္ဗရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဿ သုဿောန္ဒီ နာမ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ ဥတ္တမရူပဓရာ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော သုပဏ္ဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, တသ္မိံ ကာလေ နာဂဒီပေ သေဒုမဒီပေ နာမ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ဒီပေ သုပဏ္ဏဘဝနေ ဝသတိ။ သော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ တမ္ဗရာဇေန သဒ္ဓိံ မာဏဝကဝေသေန ဇူတံ ကီဠတိ။ တဿ ရူပသမ္ပတ္တိံ ဒိသွာ ပရိစာရိကာ “အမှာကံ ရညာ သဒ္ဓိံ ဧဝရူပော နာမ မာဏဝကော ဇူတံ ကီဠတီ”တိ သုဿောန္ဒိယာ အာရောစေသုံ။ သာ သုတွာ တံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ အလင်္ကရိတွာ ဇူတမဏ္ဍလံ အာဂန္တွာ ပရိစာရိကာနံ အန္တရေ ဌိတာ နံ ဩလောကေသိ။ သောပိ ဒေဝိံ ဩလောကေသိ။ ဒွေပိ အညမညံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ အဟေသုံ။ သုပဏ္ဏရာဇာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန နဂရေ ဝါတံ သမုဋ္ဌာပေသိ, ဂေဟပတနဘယေန ရာဇနိဝေသနာ မနုဿာ နိက္ခမိံသု။ သော အတ္တနော အာနုဘာဝေန အန္ဓကာရံ ကတွာ ဒေဝိံ ဂဟေတွာ အာကာသေန အာဂန္တွာ နာဂဒီပေ အတ္တနော ဘဝနံ ပါဝိသိ။ သုဿောန္ဒိယာ ဂတဋ္ဌာနံ ဇာနန္တာ နာမ နာဟေသုံ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမမာနော ဂန္တွာ ရညာ သဒ္ဓိံ ဇူတံ ကီဠတိ။

ရညော ပန သဂ္ဂေါ နာမ ဂန္ဓဗ္ဗော အတ္ထိ, သော ဒေဝိယာ ဂတဋ္ဌာနံ အဇာနန္တော တံ ဂန္ဓဗ္ဗံ အာမန္တေတွာ “ဂစ္ဆ, တာတ, ဂန္ဓဗ္ဗ သဗ္ဗံ ထလဇလပထံ အနုဝိစရိတွာ ဒေဝိယာ ဂတဋ္ဌာနံ ပဿာ”တိ ဥယျောဇေသိ။ သော ပရိဗ္ဗယံ ဂဟေတွာ ဒွါရဂါမတော ပဋ္ဌာယ ဝိစိနန္တော ကုရုကစ္ဆံ ပါပုဏိ။ တဒါ ကုရုကစ္ဆဝါဏိဇာ နာဝါယ သုဝဏ္ဏဘူမိံ ဂစ္ဆန္တိ။ သော တေ ဥပသင်္ကမိတွာ “အဟံ ဂန္ဓဗ္ဗော နာဝါယ ဝေတနံ ခဏ္ဍေတွာ တုမှာကံ ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရိဿာမိ, မမ္ပိ နေထာ”တိ အာဟ။ တေ “သာဓူ”တိ တမ္ပိ အာရောပေတွာ နာဝံ ဝိဿဇ္ဇေသုံ။ တေ သုခပယာတာယ နာဝါယ တံ ပက္ကောသိတွာ “ဂန္ဓဗ္ဗံ နော ကရောဟီ”တိ အာဟံသု။ “အဟံ စေ ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရေယျံ, မယိ ပန ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရောန္တေ မစ္ဆာ စလိဿန္တိ, အထ ဝေါ နာဝါ ဘိဇ္ဇိဿတီ”တိ။ “မနုဿမတ္တေ ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရောန္တေ မစ္ဆာနံ စလနံ နာမ နတ္ထိ, ကရောဟီ”တိ။ “တေန ဟိ မာ မယှံ ကုဇ္ဈိတ္ထာ”တိ ဝီဏံ မုစ္ဆိတွာ တန္တိဿရေန ဂီတဿရံ, ဂီတဿရေန တန္တိဿရံ အနတိက္ကမိတွာ ဂန္ဓဗ္ဗံ အကာသိ။ တေန သဒ္ဒေန သမ္မတ္တာ ဟုတွာ မစ္ဆာ စလိံသု။

အထေကော မကရော ဥပ္ပတိတွာ နာဝါယ ပတန္တော နာဝံ ဘိန္ဒိ။ သဂ္ဂေါ ဖလကေ နိပဇ္ဇိတွာ ယထာဝါတံ ဂစ္ဆန္တော နာဂဒီပေ သုပဏ္ဏဘဝနဿ နိဂြောဓရုက္ခဿ သန္တိကံ ပါပုဏိ။ သုဿောန္ဒီပိ ဒေဝီ သုပဏ္ဏရာဇဿ ဇူတံ ကီဠိတုံ ဂတကာလေ ဝိမာနာ ဩတရိတွာ ဝေလန္တေ ဝိစရန္တီ သဂ္ဂံ ဂန္ဓဗ္ဗံ ဒိသွာ သဉ္ဇာနိတွာ “ကထံ အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ သော သဗ္ဗံ ကထေသိ။ “တေန ဟိ မာ ဘာယီ”တိ တံ အဿာသေတွာ ဗာဟာဟိ ပရိဂ္ဂဟေတွာ ဝိမာနံ အာရောပေတွာ သယနပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇာပေတွာ သမဿတ္ထကာလေ ဒိဗ္ဗဘောဇနံ ဒတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဒိဗ္ဗဝတ္ထေဟိ အစ္ဆာဒေတွာ ဒိဗ္ဗဂန္ဓပုပ္ဖေဟိ အလင်္ကရိတွာ ပုန ဒိဗ္ဗသယနေ နိပဇ္ဇာပေသိ။ ဧဝံ ဒိဝသံ ပရိဂ္ဂဟမာနာ သုပဏ္ဏရညော အာဂမနဝေလာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ဂတကာလေ တေန သဒ္ဓိံ ကိလေသဝသေန အဘိရမိ။ တတော မာသဒ္ဓမာသစ္စယေန ဗာရာဏသိဝါသိနော ဝါဏိဇာ ဒါရုဒကဂဟဏတ္ထာယ တသ္မိံ ဒီပေ နိဂြောဓရုက္ခမူလံ သမ္ပတ္တာ။ သော တေဟိ သဒ္ဓိံ နာဝံ အဘိရုယှ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ဒိသွာဝ တဿ ဇူတကီဠနဝေလာယ ဝီဏံ ဂဟေတွာ ရညော ဂန္ဓဗ္ဗံ ကရောန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅၅. “ဝါတိ ဂန္ဓော တိမိရာနံ၊ ကုသမုဒ္ဒေါ စ ဃောသဝါ။
ဒူရေ ဣတော သုဿောန္ဒီ၊ တမ္ဗ ကာမာ တုဒန္တိ မ”န္တိ။

တတ္ထ **တိမိရာနန္တိ** တိမိရရုက္ခပုပ္ဖာနံ။ တံ ကိရ နိဂ္ဂေဓံ ပရိတရေတွတ တိမိရရုက္ခာ အတ္ထိ, တေ သန္ဓာယေဝံ ဝဒတိ။ **ကုသမုဒ္ဒေ** တိ ခုဒ္ဒကသမုဒ္ဒေ။ **ဃောသတေ**တိ မဟာရဝေ။ တသ္မေဝ နိဂ္ဂေဓသ္သ သန္တိကေ သမုဒ္ဒံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ဣတောတိ** ဣမမှာ နဂရာ။ **တမ္ဗာ** တိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ အထ တ **တမ္ဗကာမာ** တိ တမ္ဗေန ကာမိတကာမာ တမ္ဗကာမာ နာမ။ တေ မံ ဟဒယေ ဝိဇ္ဈန္တီတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ သုပဏ္ဏော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၆. ''ကထံ သမုဒ္ဒမတရိ၊ ကထံ အဒ္ဒက္ခိ သေဒုမံ။
ကထံ တဿာ စ တုယှဉ္စ၊ အဟု သဂ္ဂ သမာဂမော''တိ။

တတ္ထ **သေဒုမန္တိ** သေဒုမဒီပံ။

တတော သဂ္ဂေ တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၅၇. ''ကုရုကစ္ဆာ ပယာတာနံ၊ ဝဏိဇာနံ ဓနေသိနံ။
မကရေဟိ အဘိဒါ နာဝါ၊ ဖလကေနာဟမပ္လဝိံ။

၅၈. ''သာ မံ သဏှေန မုဒုနာ၊ နိစ္စံ စန္ဒနဂန္ဓိနီ။
အင်္ဂေန ဥဒ္ဓရီ ဘဒ္ဒါ၊ မာတာ ပုတ္တံဝ ဩရသံ။

၅၉. ''သာ မံ အန္နေန ပာနေန၊ ဝတ္ထေန သယနေန စ။
အတ္တနာပိ စ မန္ဒက္ခီ၊ ဧဝံ တမ္ဗ ဝိဇာနဟီ''တိ။

တတ္ထ **သာ မံ သဏှေန မုဒုနာ**တိ ဧဝံ ဖလကေန တီရံ ဥတ္တိဏ္ဏံ မံ သမုဒ္ဒတီရေ ဝိစရန္တီ သာ ဒိသွာ ''မာ ဘာယီ''တိ သဏှေန မုဒုနာ ဝစနေန သမဿာသေတွာတိ အတ္ထော။ **အင်္ဂေနာ** တိ ဗာဟုယုဂဠံ ဣဓ ''အင်္ဂေနာ''တိ ဝုတ္တံ။ **ဘဒ္ဒါ** တိ ဒဿနီယာ ပာသာဒိကာ။ **သာ မံ အန္နေနာ** တိ သာ မံ ဧတေန အန္နာဒိနာ သန္တပ္ပေသီတိ အတ္ထော။ **အတ္တနာပိ စာ**တိ န ကေဝလံ အန္နာဒီဟေဝ, အတ္တနာပိ မံ အဘိရမေန္တီ သန္တပ္ပေသီတိ ဒီပေတိ။ **မန္ဒက္ခီ** တိ မန္ဒဒဿနီ, မုဒုနာ အာကာရေန ဩလောကနသီလာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ''မတ္တက္ခီ''တိပိ ပာဌော, မဒမတ္တေဟိ ဝိယ အက္ခီဟိ သမန္နာဂတာတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ တမ္ဗာ** တိ ဧဝံ တမ္ဗရာဇ ဇာနာဟီတိ။

သုပဏ္ဏော ဂန္ဓဗ္ဗဿ ကထေန္တဿေဝ ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ''အဟံ သုပဏ္ဏဘဝနေ ဝသန္တောပိ ရက္ခိတုံ နာသက္ခိံ, ကိံ မေ တာယ ဒုဿီလာယာ''တိ တံ အာနေတွာ ရညော ပဋိဒတွာ ပက္ကာမိ, တတော ပဋ္ဌာယ ပုန နာဂစ္ဆိ တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သုပဏ္ဏရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သုယောနန္ဒီဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

မဏိကုဏ္ဍလဝဂ္ဂေါ ပဌမော။

၂. ဝဏ္ဏာရောဟဝဂ္ဂေါ

[၃၆၁] ၁. ဝဏ္ဏာရောဟဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဝဏ္ဏာရောဟေနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒွေ အဂ္ဂသာဝကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉ္ဟိ သမယေ ဥဘောပိ မဟာထေရာ ''ဣမံ အန္တောဝဿံ သုညာဂာရံ အနုဗြူဟေဿာမာ''တိ သတ္ထာရံ အာပုစ္ဆိတွာ

တ ဂဏံ ပဟာယ သယမေ၀ ပတ္တစီဝရံ အာအာယ ဇေတဝနာ နိက္ခမိတွာ ဇေ၀ံ ပစ္စန္တကမံ နိဿာယ အရညေ ဝိဟရိံသု။ အညတရောပိ ဝိဃာသာဒပုရိသော ထေရာနံ ဥပဋ္ဌာနံ ကရောန္တော တတ္ထေဝ ဧကမန္တေ ဝသိ။ သော ထေရာနံ သမဂ္ဂတသံ ဒိသွာ "ဣမေ အတိဝိယ သမဂ္ဂာ ဝသန္တိ, သက္ကာ နု ခေါ ဧတေ အညမညံ ဘိန္ဒိတု"န္တိ စိန္တေတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိံ နု ခေါ, ဘန္တေ, အယျေန မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေန သဒ္ဓိံ တုမှာကံ ကိဉ္စိ ဝေရံ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ကိံ ပနာဝုသော"တိ။ ဧသ, ဘန္တေ, မမ အာဂတကာလေ "သာရိပုတ္တော နာမ ဇာတိ ဂေါတ္တကုလပဒေသေဟိ တ သုတဂန္ထပဋိဝေဓဣဒ္ဓီဟိ တ မယာ သဒ္ဓိံ ကိံ ပဟောတီ"တိ တုမှာကံ အဂုဏမေဝ ကထေသီတိ။ ထေရော သိတံ ကတွာ "ဂစ္ဆ တွံ အာဝုသော"တိ အာဟ။

သော အပရသ္မိံပိ ဒိဝသေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ တထေဝ ကထေသိ။ သောပိ နံ သိတံ ကတွာ "ဂစ္ဆ, တွံ, အာဝုသော"တိ ဝတွာ သာရိပုတ္တတ္ထေရံ ဥပသင်္ကမိတွာ "အာဝုသော, ဧသော ဝိဃာသာဒေါ တုမှာကံ သန္တိကေ ကိဉ္စိ ကထေသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အာမာဝုသော, မယှံပိ သန္တိကေ ကထေသိ, ဣမံ နီဟရိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ "သာဓု, အာဝုသော, နီဟရာ"တိ ဝုတ္တေ ထေရော "မာ ဣဓ ဝသီ"တိ အစ္ဆရံ ပဟရိတွာ တံ နီဟရိ။ တေ ဥဘောပိ သမဂ္ဂတသံ ဝသိတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "သုခေန ဝသ္သံ ဝသိတ္ထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဘန္တေ, ဧကော ဝိဃာသာဒေါ အမှေဟ ဘိန္ဒိတုကာမော ဟုတွာ ဘိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော ပလာယီ"တိ ဝုတ္တေ "န ခေါ သော, သာရိပုတ္တ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ တုမှေဟ 'ဘိန္ဒိဿာမီ'တိ ဘိန္ဒိတုံ အသက္ကောန္တော ပလာယီ"တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ တဒါ သီဟော စ ဗျဂ္ဃော စ အရညေ ပဗ္ဗတဂုဟာယံ ဝသန္တိ။ ဧကော သိင်္ဂါလော တေ ဥပဋ္ဌဟန္တော တေသံ ဝိဃာသံ ခါဒိတွာ မဟာကာယော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ "မယာ သီဟဗျဂ္ဃာနံ မံသံ န ခါဒိတပုဗ္ဗံ, မယာ ဣမေ ဒွေ ဇနေ ဘိန္ဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, တတော နေသံ ကလဟံ ကတွာ မတာနံ မံသံ ခါဒိဿာမီ"တိ။ သော သီဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ကိံ, သာမိ, တုမှာကံ ဗျဂ္ဃေန သဒ္ဓိံ ကိဉ္စိ ဝေရံ အတ္ထီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "ကိံ ပန, သမ္မာ"တိ? ဧသ, ဘန္တေ, မမာဂတကာလေ "သီဟော နာမ သရီရဝဏ္ဏေန တ အာရောဟပရိဏာဟေန တ ဇာတိဗလဝီရိယေဟိ တ မမ ကလဘာဂမ္ပိ န ဟပုဏာတီ"တိ တုမှာကံ အဂုဏမေဝ ကထေသီတိ။ အထ နံ သီဟော "ဂစ္ဆ တွံ, န သော ဧဝံ ကထေဿတီ"တိ အာဟ။ ဗျဂ္ဃမ္ပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ဧတေနေဝ ဥပာယေန ကထေသိ။ တံ သုတွာ ဗျဂ္ဃောပိ သီဟံ ဥပသင်္ကမိတွာ "သမ္မ, တွံ ကိရ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ ဝဒေသီ"တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၀. "ဝဏ္ဏာရောဟေန ဇာတိယာ၊ ဗလနိက္ကမနေန စ။
သုဗာဟု န မယာ သေယျော၊ သုဒာဌ ဣတိ ဘာသသီ"တိ။

တတ္ထ **ဗလနိက္ကမနေန စာ** တိ ကာယဗလေန စေဝ ဝီရိယဗလေန စ။ **သုဗာဟု န မယာ သေယျော** တိ အယံ သုဗာဟု နာမ ဗျဂ္ဃော ဧတေဟိ ကာရဏေဟိ မယာ နေဝ သဒိသော န ဥတ္တရိတရောတိ သစ္စံ ကိရ တွံ သောဘနာဟိ ဒါဌာဟိ သမန္နာဂတ သုဒာဌ မိဂရာဇ, ဧဝံ ဝဒေသီတိ။

တံ သုတွာ သုဒာဌော သေသာ စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၆၁. "ဝဏ္ဏာရောဟေန ဇာတိယာ၊ ဗလနိက္ကမနေန စ။
သုဒာဌော န မယာ သေယျော၊ သုဗာဟု ဣတိ ဘာသသိ။

၆၂. "ဧဝံ စေ မံ ဝိဟရန္တံ၊ သုဗာဟု သမ္မ ဒုဗ္ဘသိ။
န ဒါနာဟံ တယာ သဒ္ဓိံ၊ သံဝါသမဘိရောစယေ။

၆၃. "ယော ပရေသံ ဝစနာနိ၊ သဒ္ဒဟေယျ ယထာတထံ။
ခိပ္ပံ ဘိဇ္ဇေထ မိတ္တသ္မိံ၊ ဝေရဉ္စ ပသဝေ ဗဟုံ။

၆၄. "န သော မိတ္တော ယော သဒာ အပ္ပမတ္တော၊ ဘေဒာသင်္ကီ ရန္ဓမေဝါနုပဿီ။

ယသ္မိဉ္စ သေတီ ဥရသီဝ ပုတ္တော၊ သ ဝေ မိတ္တော ယော အဘေဇ္ဇော ပရေဟီ”တိ။

တတ္ထ **သမွာ**တိ ဝယသ္သ။ **ဒုဗ္ဘသီ** တိ ယဒိ ဧဝံ တယာ သဒ္ဓိံ သမဂ္ဂတသံ ဝသန္တံ မံ သိင်္ဂါလသ္သ ကထံ ဂဟေတွာ ဣဒံ ဒုဗ္ဘသိ ဟနိတုံ ဣစ္ဆသိ, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ အဟံ တယာ သဒ္ဓိံ သံဝသံ န အဘိရောစယေ။ **ယထာတထ**န္တိ တထတော ယထာတထံ ယထာတစ္ဆံ အဝိသံဝာဒကေန အရိယေန ဝုတ္တဝစနံ သဒ္ဒာတဗ္ဗံ။ ဧဝံ ယော ယေသံ ကေသဉ္စိ ပရေသံ ဝစနာနိ သဒ္ဒဟေထာတိ အတ္ထော။ **ယော သဒာ အပ္ပမတ္တော** တိ ယော နိစ္စံ အပ္ပမတ္တော ဟုတွာ မိတ္တသ္သ ဝိဿာသံ န ဒေတိ, သော မိတ္တော နာမ န ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဘေဒါသင်္ကီ** တိ “အဇ္ဇ ဘိဇ္ဇိဿတိ, သွေ ဘိဇ္ဇိဿတီ”တိ ဧဝံ မိတ္တသ္သ ဘေဒမေဝ အာသင်္ကတိ။ **ရန္ဓမေဝါနုပဿီ** တိ ဆိဒ္ဒံ ဝိဝရမေဝ ပဿန္တော။ **ဥရသီဝ ပုတ္တော** တိ ယသ္မိံ မိတ္တေ မာတု ဟဒယေ ပုတ္တော ဝိယ နိရာသင်္ကော နိဗ္ဘယော သေတိ။

ဣတိ ဣမာဟိ စတူဟိ ကထာဟိ သီဟေန မိတ္တဂုဏေ ကထိတေ ဗျဂ္ဃော “မယ္ဟံ ဒေါသော”တိ သီဟံ ခမာပေသိ။ တေ တတ္ထေဝ သမဂ္ဂတသံ ဝသိံသု။ သိင်္ဂါလော ပန ပလာယိတွာ အညတ္ထ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ သိင်္ဂါလော ဝိဃာသာဒေါ အဟောသိ, သီဟော သာရိပုတ္တော, ဗျဂ္ဃော မောဂ္ဂလ္လာနော, တံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခတော ဒိဋ္ဌာ တသ္မိံ ဝနေ နိဝုတ္ထရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဝဏ္ဏာရောဟဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၆၂] ၂. သီလဝီမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

သီလံ သေယျော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ သီလဝီမံသကဗြာဟ္မဏံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တံ ကိရ ရာဇာ “ဧသ သီလသမ္ပန္နော”တိ အညေဟိ ဗြာဟ္မဏေဟိ အတိရေကံ ကတွာ ပဿတိ။ သော စိန္တေသိ “ကိံ နု ခေါ မံ ရာဇာ ‘သီလသမ္ပန္နော’တိ အညေဟိ အတိရေကံ ကတွာ ပဿတိ, ဥဒါဟု ‘သုတဓရယုတ္တော’တိ, ဝီမံသိဿာမိ တာဝ သီလဿ တ သုတဿ တ မဟန္တဘာဝ”န္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဟေရညိကဖလကတော ကဟာပဏံ ဂဏှိ။ ဟေရညိကော ဂရုဘာဝေန န ကိဉ္စိ အာဟ, ဒုတိယတရေပိ န ကိဉ္စိ အာဟ။ တတိယတရေ ပန တံ “ဝိလောပခါဒကော”တိ ကဟာပေတွာ ရညော ဒဿေတွာ “ကိံ ဣမိနာ ကတ”န္တိ ဝုတ္တေ “ကုဋုမ္ဗံ ဝိလုမ္ပတီ”တိ အာဟ။ “သစ္စံ ကိရ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ? “န, မဟာရာဇ, ကုဋုမ္ဗံ ဝိလုမ္ပာမိ, မယှံ ပန ‘သီလံ နု ခေါ မဟန္တံ, သုတံ နု ခေါ’တိ ကုက္ကုစ္စံ အဟောသိ, သွာဟံ ‘ဧတေသု ကတရံ နု ခေါ မဟန္တ’န္တိ ဝီမံသန္တော တယော တရေ ကဟာပဏံ ဂဏှိံ, တံ မံ ဧသ ဗန္ဓာပေတွာ တုမှာကံ ဒဿေတိ။ ဣဒါနိ မေ သုတတော သီလဿ မဟန္တဘာဝေါ ဉာတော, န မေ ဃရာဝါသေနတ္ထော, ပဗ္ဗဇိဿာမဟ”န္တိ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ဃရဒွါရံ အနောလောကေတွာဝ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ တဿ သတ္ထာ ပဗ္ဗဇ္ဇဉ္စ ဥပသမ္ပဒဉ္စ အပေသိ။ သော အစိရူပသမ္ပန္နော ဝိပဿနံ ဝိပဿိတွာ အဂ္ဂဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, အသုကဗြာဟ္မဏော အတ္တနော သီလံ ဝီမံသိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဝိပဿိတွာ အရဟတ္တံ ပတ္တော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနိ အယမေဝ, ပုဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတာပိ သီလံ ဝီမံသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကရိံသုယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိံ အာဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿိ။ ရာဇာ တဿ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ အဒါသိ။ သော ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခတိ။ ရာဇာပိ နံ “သီလဝါ”တိ ဂရုံ ကတွာ ပဿိ။ သော စိန္တေသိ “ကိံ နု ခေါ ရာဇာ ‘သီလဝါ’တိ မံ ဂရုံ ကတွာ ပဿတိ, ဥဒါဟု ‘သုတဓရယုတ္တော’”တိ။ သဗ္ဗံ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထုသဒိသမေဝ။ ဣဓ ပန သော ဗြာဟ္မဏော “ဣဒါနိ မေ သုတတော သီလဿ မဟန္တဘာဝေါ ဉာတော”တိ ဝတွာ ဣမာ ပဉ္စ ဂါထာ အဘာသိ –

၆၅. “သီလံ သေယျော သုတံ သေယျော၊ ဣတိ မေ သံသယော အဟု။
သီလမေဝ သုတာ သေယျော၊ ဣတိ မေ နတ္ထိ သံသယော။

၆၆. ‘‘မောဃာ ဇာတိ စ ဝဏ္ဏော စ၊ သီလမေဝ ကိရုတ္တမံ။
သီလေန အနုပေတဿ၊ သုတေနတ္ထော န ဝိဇ္ဇတိ။

၆၇. ‘‘ခတ္တိယော စ အဓမ္မဋ္ဌော၊ ဝေဿော စာဓမ္မနိဿိတော။
တေ ပရိစ္စဇ္ဇုဘော လောကေ၊ ဥပပဇ္ဇန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

၆၈. ‘‘ခတ္တိယာ ဗြာဟ္မဏာ ဝေဿာ၊ သုဒ္ဒါ စဏ္ဍာလပုက္ကုသာ။
ဣဓ ဓမ္မံ စရိတွာန၊ ဘဝန္တိ တိဒိဝေ သမာ။

၆၉. ‘‘န ဝေဒါ သမ္ပရာယာယ၊ န ဇာတိ နာပိ ဗန္ဓဝါ။
သကဉ္စ သီလံ သံသုဒ္ဓံ၊ သမ္ပရာယာယ သုခါယ စာ’’တိ။

တတ္ထ **သီလမေဝ သုတာ သေယျော** တိ သုတပရိယတ္တိတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သီလမေဝ ဥတ္တရိတရန္တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သီလံ နာမေတံ ဧကဝိဓံ သံဝရဝသေန, ဒုဝိဓံ စာရိတ္တဝါရိတ္တဝသေန, တိဝိဓံ ကာယိကဝါစသိကမာနသိကဝသေန, စတုဗ္ဗိဓံ ပါတိမောက္ခသံဝရဣန္ဒြိယသံဝရအာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိပစ္စယသန္နိဿိတဝသေနာတိ မာတိကံ ဌပေတွာ ဝိတ္ထာရေန္တော သီလဿ ဝဏ္ဏံ အဘာသိ။

မောဃာတိ အဖလာ တုစ္ဆာ။ **ဇာတီ**တိ ခတ္တိယကုလာဒီသု နိဗ္ဗတ္တိ။ **ဝဏ္ဏော**တိ သရီရဝဏ္ဏော အဘိရူပဘာဝေါ။ ယာဟိ ယသ္မာ သီလရဟိတဿ ဇာတိသမ္ပဒါ ဝါ ဝဏ္ဏသမ္ပဒါ ဝါ သဂ္ဂသုခံ အတုံ န သက္ကောတိ, တသ္မာ ဥဘယမ္ပိ တံ ‘‘မောဃ’’န္တိ အာဟ။ **သီလမေဝ ကိရာ**တိ အနုဿဝဝသေန ဝဒတိ, န ပန သယံ ဇာနာတိ။ **အနုပေတဿာ** တိ အနုပဂတဿ။ **သုတေနတ္ထော န ဝိဇ္ဇတီ** တိ သီလရဟိတဿ သုတပရိယတ္တိမတ္တေန ဣဓလောကေ ဝါ ပရလောကေ ဝါ ကာစိ ဝဍ္ဍိ နာမ နတ္ထိ။

တတော ပရာ ဒွေ ဂါထာ ဇာတိယာ မောဃဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ တတ္ထ **တေ ပရိစ္စဇ္ဇုဘော လောကေ** တိ တေ ဒုဿီလာ ဒေဝလောကဉ္စ မနုဿလောကဉ္စာတိ ဥဘောပိ လောကေ ပရိစ္စဇိတွာ ဒုဂ္ဂတိံ ဥပပဇ္ဇန္တိ။ **စဏ္ဍာလပုက္ကုသာ**တိ ဆဝဆဍ္ဍကစဏ္ဍာလာ စ ပုပ္ဖဆဍ္ဍကပုက္ကုသာ စ။ **ဘဝန္တိ တိဒိဝေ သမာ** တိ ဧတေ သဗ္ဗေပိ သီလာနုဘာဝေန ဒေဝလောကေ နိဗ္ဗတ္တာ သမာ ဟောန္တိ နိဗ္ဗိသေသာ, ဒေဝတွေဝ သင်္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။

ပဉ္စမဂါထာ သဗ္ဗေသမ္ပိ သုတာဒီနံ မောဃဘာဝဒဿနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ တဿတ္ထော – မဟာရာဇ, ဧတေ ဝေဒါ ဒယော ဌပေတွာ ဣဓလောကေ ယသမတ္တာဒါနံ သမ္ပရာယေ ဒုတိယေ ဝါ တတိယေ ဝါ ဘဝေ ယသံ ဝါ သုခံ ဝါ အတုံ နာမ န သက္ကောန္တိ, ပရိသုဒ္ဓံ ပန အတ္တနော သီလမေဝ တံ အတုံ သက္ကောတီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော သီလဂုဏေ ထောမေတွာ ရာဇာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ တံ ဒိဝသမေဝ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သီလံ ဝီမံသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတော အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

သီလဝီမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၆၃] ၃. ဟိရိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟိရိံ တရန္တံ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကဿ သဟာယံ ပစ္စန္တဝါသိသေဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ ဧကကနိပါတေ နဝမဝဂ္ဂဿ ပရိယောသာနဇာတကေ ဝိတ္ထာရိတာနေဝ။ ဣဓ ပန ‘‘ပစ္စန္တဝါသိသေဋ္ဌိနော မနုဿာ အစ္ဆိန္နသဗ္ဗသာပတေယျာ အတ္တနော သန္တကဿ အဿာမိနော ဟုတွာ

ပလာတာ''တိ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိဿ အာရောစိတေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ ''အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတာနံ ကတ္တဗ္ဗံ အကရောန္တာ နာမ ပဋိကာရကေ န လဘန္တိယေဝါ''တိ ဝတွာ ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၇၀. ''ဟိရိံ တရန္တံ ဝိဇိဂုစ္ဆမာနံ၊ တဝါဟမသ္မီ ဣတိ ဘာသမာနံ။
သေယျာနိ ကမ္မာနိ အနာဒိယန္တံ၊ နေသော မမန္တိ ဣတိ နံ ဝိဇညာ။

၇၁. ''ယဉှိ ကယိရာ တဉှိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

၇၂. ''န သော မိတ္တော ယော သဒါ အပ္ပမတ္တော၊ ဘေဒါသင်္ကီ ရန္ဓမေဝါနုပဿီ။
ယသ္မိဉ္စ သေတီ ဥရသီဝ ပုတ္တော၊ သ ဝေ မိတ္တော ယော အဘေဇ္ဇော ပရေဟိ။

၇၃. ''ပါမောဇ္ဇကရဏံ ဌာနံ၊ ပသံသာဝဟနံ သုခံ။
ဖလာနိသံသော ဘာဝေတိ၊ ဝဟန္တော ပေါရိသံ ဓုရံ။

၇၄. ''ပဝိဝေကရသံ ပိတွာ၊ ရသံ ဥပသမဿ စ။
နိဒ္ဒရော ဟောတိ နိပ္ပာပေါ၊ ဓမ္မပ္ပီတိရသံ ပိဝ''န္တိ။

တတ္ထ **ဟိရိံ တရန္တ**န္တိ လဇ္ဇံ အတိက္ကန္တံ။ **ဝိဇိဂုစ္ဆမာန**န္တိ မိတ္တဘာဝေန ဇိဂုစ္ဆယမာနံ။ **တဝါဟမသ္မီ**တိ ''တဝ အဟံ မိတ္တော''တိ ကေဝလံ ဝစနမတ္တေနေဝ ဘာသမာနံ။ **သေယျာနိ ကမ္မာနိ**တိ ''ဒဿာမိ ကရိဿာမီ''တိ ဝစနဿ အနုရူပါနိ ဥတ္တမကမ္မာနိ။ **အနာဒိယန္တ**န္တိ အကရောန္တံ။ **နေသော မမ**န္တိ ဧဝရူပံ ပုဂ္ဂလံ ''န ဧသော မမ မိတ္တော''တိ ဝိဇညာ။

ပါမောဇ္ဇကရဏံ ဌာနန္တိ အနမ္ပိ သီလမ္ပိ ဘာဝနာပိ ပဏ္ဍိတေဟိ ကလျာဏမိတ္တေဟိ သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝေ ပိ။ ဣဓ ပန ဝုတ္တပ္ပကာရံ မိတ္တဘာဝမေဝ သန္ဓာယေဝမာဟ။ ပဏ္ဍိတေန ဟိ ကလျာဏမိတ္တေန သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝေ ပါမောဇ္ဇမ္ပိ ကရောတိ, ပသံသမ္ပိ ဝဟတိ။ ဣဓလောကပရလောကေသု ကာယိကစေတသိကသုခဟေတုတော ''သုခ''န္တိပိ ဝုစ္စတိ, တသ္မာ ဧတံ ဖလဉ္စ အာနိသံသဉ္စ သမ္ပဿမာနော ဖလာနိသံသော ကုလပုတ္တော ပုရိသေဟိ ဝဟိတဗ္ဗံ အနသီလဘာဝနာမိတ္တဘာဝသင်္ခါတံ စတုဗ္ဗိဓမ္ပိ ပေါရိသံ ဓုရံ ဝဟန္တော ဧတံ မိတ္တဘာဝသင်္ခါတံ ပါမောဇ္ဇကရဏံ ဌာနံ ပသံသာဝဟနံ သုခံ ဘာဝေတိ ဝဍ္ဎေတိ, န ပဏ္ဍိတေဟိ မိတ္တဘာဝံ ဘိန္ဒတီတိ ဒီပေတိ။

ပဝိဝေကရသန္တိ ကာယစိတ္တဥပဓိဝိဝေကာနံ ရသံ တေ ဝိဝေကေ နိဿာယ ဥပ္ပန္နံ သောမနဿရသံ။ **ဥပသမဿ စာ**တိ ကိလေသူပသမေန လဒ္ဓသောမနဿဿ။ **နိဒ္ဒရော ဟောတိ နိပ္ပာပေါ**တိ သဗ္ဗကိလေသဒရထာဘာဝေန နိဒ္ဒရော, ကိလေသာဘာဝေန နိပ္ပာပေါ ဟောတိ။ **ဓမ္မပ္ပီတိရသ**န္တိ ဓမ္မပီတိသင်္ခါတံ ရသံ, ဝိမုတ္တိပီတိံ ပိဝန္တောတိ အတ္ထော။

ဣတိ မဟာသတ္တော ဟာပမိတ္တသံသဂ္ဂတော ဥဗ္ဗိဂ္ဂေါ ပဝိဝေကရသေန အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ဟာပေတွာ ဒေသနာယ ကူဋံ့ ဂဏှိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပစ္စန္တဝါသီ ဣဒါနိ ပစ္စန္တဝါသီယေဝ, တဒါ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဟိရိဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၆၄] ၄. ခဇ္ဇောပနကဇာတကဝဏ္ဏနာ

၇၅-၇၆. ကော နု သန္တမှိ ပဇ္ဇောတေတိ အယံ ခဇ္ဇောပနကပဉှော မဟာဥမင်္ဂေ ဝိတ္ထာရတော အာဝိ ဘဝိဿတိ။

ခဇ္ဇောပနကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၆၅] ၅. အဟိတုဏ္ဍိကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ခုတ္တောမ္ဟိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မဟလ္လကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **သာလူကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၃.၁၀၆ အာဒယော) ဝိတ္ထာရိတံ။ ဣဓာပိ သော မဟလ္လကော ဧကံ ကမအရကံ ပဗ္ဗာဇေတွာ အက္ကောသတိ ပဟရတိ။ အရကော ပလာယိတွာ ဝိဗ္ဘမိ။ ဒုတိယမ္ပိ နံ ပဗ္ဗာဇေတွာ တထေဝ အကာသိ။ ဒုတိယမ္ပိ ဝိဗ္ဘမိတွာ ပုန ယာစိယမာနော ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, အသုကော နာမ မဟလ္လကော အတ္တနော သာမဏေရေန သဟာပိ ဝိနာပိ ဝတ္တိတုံ န သက္ကောတိ, ဣတရော တဿ အာသံ ဒိသွာ ပုန ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆိ, သုဟဒယော ကုမာရကော"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ သာမဏေရော သုဟဒယောဝ, သကိံ အာသံ ဒိသွာ ပုန ဩလောကေတုမ္ပိ န ဣစ္ဆီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ခုဒ္ဒကဏိဇကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ခုဒ္ဒဝိက္ကယေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ အထေကော အဟိတုဏ္ဍိကော မက္ကဋံ ဂဟေတွာ သိက္ခာပေတွာ အဟိံ ကီဠာပေန္တော ဗာရာဏသိယံ ဥဿဝေ ဃုဋ္ဌေ တံ မက္ကဋံ ခုဒ္ဒကဏိဇကဿ သန္တိကေ ဌပေတွာ အဟိံ ကီဠာပေန္တော သတ္တ ဒိဝသာနိ ဝိစရိ။ သောပိ ဝါဏိဇော မက္ကဋဿ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ အဒာသိ။ အဟိတုဏ္ဍိကော သတ္တမေ ဒိဝသေ ဥဿဝကီဠနတော အာဂန္တွာ တံ မက္ကဋံ ဝေဠုပေသိကာယ တိက္ခတ္တုံ ပဟရိတွာ တံ အာဒာယ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဗန္ဓိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။ မက္ကဋော ဗန္ဓနံ မောစေတွာ အမ္ဗရုက္ခံ အာရုယှ အမ္ဗာနိ ခါဒန္တော နိသီဒိ။ သော ပဗုဒ္ဓော ရုက္ခေ မက္ကဋံ ဒိသွာ "ဧတံ မယာ ဥပလာပေတွာ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၀. "ခုတ္တောမ္ဟိ သမ္မ သုမုခ၊ ဇူတေ အက္ခပရာဇိတော။
ဟရေဟိ အမ္ဗပက္ကာနိ၊ ဝီရိယံ တေ ဘက္ခယာမသေ"တိ။

တတ္ထ **အက္ခပရာဇိတော** တိ အက္ခေဟိ ပရာဇိတော။ **ဟရေဟီ**တိ ဟတေဟိ။ အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

တံ သုတွာ မက္ကဋော သေသကထာ အဘာသိ –

၈၁. "အလိကံ ဝတ မံ သမ္မ၊ အဘူတေန ပသံသသိ။
ကော တေ သုတော ဝါ ဒိဋ္ဌော ဝါ၊ သုမုခော နာမ မက္ကဋော။

၈၂. "အဇ္ဇာပိ မေ တံ မနသိ၊ ယံ မံ တွံ အဟိတုဏ္ဍိက။
ဓညာပဏံ ပဝိသိတွာ၊ မတ္တော ဆာတံ ဟနာသိ မံ။

၈၃. "တာဟံ သရံ ဒုက္ခသေယျံ၊ အပိ ရဇ္ဇမ္ပိ ကာရယေ။
နေဝါဟံ ယာစိတော ဒဇ္ဇံ၊ တထာ ဟိ ဘယတဇ္ဇိတော။

၈၄. "ယဉ္စ ဇညာ ကုလေ ဇာတံ၊ ဂဗ္ဘေ တိတ္တံ အမစ္ဆရိံ။
တေန သခိဉ္စ မိတ္တဉ္စ၊ ဓီရော သန္ဓာတုမရဟတီ"တိ။

တတ္ထ **အလိကံ ဝတာ**တိ မုသာ ဝတ။ **အဘူတေနာ**တိ အဝိဇ္ဇမာနေန။ **ကော တေ**တိ ကုဝံ တယာ။ **သုမုခော**တိ သုန္ဒရမုခော။ **အဟိတုဏ္ဍိကာ** တိ တံ အာလပတိ။ "အဟိကောဏ္ဍိကာ"တိပိ ပါဌော။ **ဆာတ**န္တိ ဇိဃစ္ဆာဘိဘူတံ ဒုဗ္ဗလံ ကပဏံ။ **ဟနာသီ**တိ ဝေဠုပေသိကာယ တိက္ခတ္တုံ ပဟရသိ။ **တာဟ**န္တိ တံ အဟံ။ **သရ**န္တိ သရန္တော။ **ဒုက္ခသေယျ**န္တိ တသ္မိံ အာပဏေ ဒုက္ခသယနံ။ **အပိ ရဇ္ဇမ္ပိ ကာရယေ** တိ သစေပိ ဗာရာဏသိရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ မယှံ ဒတွာ မံ ရဇ္ဇံ ကာရေယျာသိ, ဧဝမ္ပိ တံ နေဝါဟံ ယာစိတော ဒဇ္ဇံ, တံ ဧကမ္ပိ အမ္ဗပက္ကံ အဟံ တယာ ယာစိတော န ဒဒေယျံ။ ကိံကာရဏာ? **တထာ ဟိ ဘယတဇ္ဇိတော** တိ, တထာ ဟိ အဟံ တယာ ဘယေန တဇ္ဇိတောတိ အတ္ထော။

ဂစ္ဆ တိတ္တန္တိ သုဘောဇနရသေန မာတုကုစ္ဆိယံယေဝ အလင်္ကတပဋိယတ္တေ သယနဂဗ္ဘေယေဝ တ တိတ္တံ ဘောကသာယ အကပဏံ။ **သခိဋ္ဌ မိတ္တဋ္ဌာ**တိ သခိဘာဝဋ္ဌ မိတ္တဘာဝဋ္ဌ တထာရူပေန ကုလဇာတေန တိတ္တေန အကပဏေန အမစ္ဆရိနာ သဒ္ဓိံ ပဏ္ဍိတော သန္ထာတုံ ပုန ဃဋေတုံ အရဟတိ, တဃာ ပန ကပဏေန အဟိတုဏ္ဍိကေန သဒ္ဓိံ ကော မိတ္တဘာဝံ ပုန ဃဋေတုန္တိ အတ္ထော။ ဝဋ္ဋ ပန ဝတွာ တနရော ဝနံ သဟသာ ဟဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ အဟိတုဏ္ဍိကော မဟလ္လကော အဟောသိ, မက္ကဋော သာမဏေရော, ဓညတဏိဇော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

အဟိတုဏ္ဍိကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဋ္ဌမာ။

[၃၆၆] ၆. ဂုမ္ဗိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

မဓုဝဏ္ဏံ မဓုရသန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ကိံ ဒိသွာ''တိ ဝတွာ ''အလင်္ကတမာတုကမ''န္တိ ဝုတ္တေ ''ဘိက္ခု ဣမေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ နာမ ဧကေန ဂုမ္ဗိယေန ယက္ခေန ဟလာဟလဝိသံ ပက္ခိပိတွာ မဂ္ဂေ ဌပိတမဓုသဒိသာ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သတ္ထဝါဟကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဗာရာဏသိတော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ ဘဏ္ဍံ အာဒါယ တေဟာရဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တော မဟာဝတ္တနိ အဋဝိဒွါရံ ပတွာ သတ္ထကေ သန္နိပါတာပေတွာ ''အမ္ဘော, ဣမသ္မိံ မဂ္ဂေ ဝိသပဏ္ဏပုပ္ဖဖလာဒီနိ အတ္ထိ, တုမှေဟ ကိဉ္စိ အခါဒိတပုဗ္ဗံ ခါဒန္တာ မံ အပုစ္ဆိတွာ မာ ခါဒိတ္ထ, အမနုဿာပိ ဝိသံ ပက္ခိပိတွာ ဘတ္တပုဋမဓုကဖလာနိ မဂ္ဂေ ဌပေန္တိ, တာနိပိ မံ အနာပုစ္ဆိတွာ မာ ခါဒိတ္ထာ''တိ ဩဝါဒံ ဒတွာ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အထေကော ဂုမ္ဗိယော နာမ ယက္ခော အဋဝိယာ မဇ္ဈဋ္ဌာနေ မဂ္ဂေ ပဏ္ဏာနိ အတ္ထရိတွာ ဟလာဟလဝိသသံယုတ္တာနိ မဓုပိဏ္ဍာနိ ဌပေတွာ သယံ မဂ္ဂသာမန္တေ မဓုံ ဂဏှန္တော ဝိယ ရုက္ခေ ကောဋ္ဋေန္တော ဝိစရတိ။ အဇာနန္တာ ''ပုညတ္ထာယ ဌပိတာနိ ဘဝိဿန္တီ''တိ ခါဒိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏန္တိ။ အမနုဿာ အာဂန္တွာ တေ ခါဒန္တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ သတ္ထကမနုဿာပိ တာနိ ဒိသွာ ဧကစ္စေ လောလဇာတိကာ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တာ ခါဒိံသု, ပဏ္ဍိတဇာတိကာ ''ပုစ္ဆိတွာ ခါဒိဿာမာ''တိ ဂဟေတွာ အဋ္ဌံသု။ ဗောဓိသတ္တော တေ ဒိသွာ ဟတ္ထဂတာနိ ဆဍ္ဍာပေသိ, ယေဟိ ပဌမတရံ ခါဒိတာနိ, တေ မရိံသု။ ယေဟိ အဍ္ဎခါဒိတာနိ, တေသံ ဝမနဝိရေစနံ ဒတွာ ဝန္တကာလေ စတုမဓုရံ အဒါသိ။ ဣတိ တေ တဿ အာနုဘာဝေန ဇီဝိတံ ပဋိလဘိံသု။ ဗောဓိသတ္တော သောတ္ထိနာ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဘဏ္ဍံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အတ္တနော ဂေဟမေဝ အဂမာသိ။ တမတ္ထံ ကထေန္တော သတ္ထာ ဣမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ အဘာသိ –

၈၅. ''မဓုဝဏ္ဏံ မဓုရသံ, မဓုဂန္ဓံ ဝိသံ အဟု။
ဂုမ္ဗိယော ဃာသမေသာနော, အရညေ ဩဒဟီ ဝိသံ။

၈၆. ''မဓု ဣတိ မညမာနာ, ယေ တံ ဝိသမခါဒိသုံ။
တေသံ တံ ကဋုကံ အာသိ, မရဏံ တေနုပါဂမုံ။

၈၇. ''ယေ စ ခော ပဋိသင်္ခာယ, ဝိသံ တံ ပရိဝဇ္ဇယုံ။
တေ အာတုရေသု သုခိတာ, ဍယှမာနေသု နိဗ္ဗုတာ။

၈၈. ''ဧဝမေဝ မနုဿေသု, ဝိသံ ကာမာ သမောဟိတာ။
အာမိသံ ဗန္ဓနဉ္စေတံ, မစ္စုဝေသော ဂုဟာသယော။

၈၉. ''ဧဝမေဝ ဣမေ ကာမေ, အာတုရာ ပရိစာရိကေ။
ယေ သဒါ ပရိဝဇ္ဇေန္တိ, သင်္ဂံ လောကေ ဥပစ္စဂု''န္တိ။

တတ္ထ **ဂုမ္ဗိယော** တိ တသ္မိံ ဝနဂုမ္ဗေ ဝိစရဏေန ဧဝံလဒ္ဓနာမော ယက္ခော။ **ဃာသမေသာနော**တိ ''တံ ဝိသံ ခာဒိတ္ဝာ မတေ ခာဒိဿာမိ''တိ ဧဝံ အတ္တနော ဃာသံ ပရိယေသန္တော။ **ဩဒဟီ**တိ တံ မဓုနာ သမာနဝဏ္ဏဂန္ဓရသံ ဝိသံ နိက္ခိပိ။ **ကဋုကံ အာသီ**တိ တိခိဏံ အဟောသိ။ **မရဏံ တေနုပါဂမု**န္တိ တေန ဝိသေန တေ သတ္တာ မရဏံ ဥပဂတာ။

အာတုရေသူတိ ဝိသဝေဂေန အာသန္နမရဏေသု။ **ဥယ္ဟမာနေသူ**တိ ဝိသတေဇေနေဝ ဥယ္ဟမာနေသု။ **ဝိသံ ကာမာ သမောဟိတာ**တိ ယထာ တသ္မိံ ဝတ္တနိမဟာမဂ္ဂေ ဝိသံ သမောဟိတံ နိက္ခိတ္တံ, ဧဝံ မနုဿေသုပိ ယေ ဧတေ ရူပါဒယော ပဉ္စ ဝတ္ထုကာမာ တတ္ထ တတ္ထ သမောဟိတာ နိက္ခိတ္တာ, တေ ''ဝိသ''န္တိ ဝေဒိတဗ္ဗာ။ **အာမိသံ ဗန္ဓနဉ္စေတ**န္တိ ဧတေ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ နာမ ဧဝံ ဣမဿ မစ္ဆဘူတဿ လောကဿ မာရဗာလိသိကေန ပက္ခိတ္တံ အာမိသဉ္စေဝ, ဘဝတောဘဝံ နိက္ခမိတုံ အပ္ပဒာနေန အန္ဒုအာဒိပ္ပဘေဒံ နာနပ္ပကာရံ ဗန္ဓနဉ္စ။ **မစ္စုဝေသော ဂုဟာသယော**တိ သရီရဂုဟာယ ဝသနကော မရဏမစ္စုဝေသော။

ဧဝမေဝ ဣမေ ကာမေတိ ယထာ ဝတ္တနိမဟာမဂ္ဂေ ဝိသံ နိက္ခိတ္တံ, ဧဝံ တတ္ထ တတ္ထ နိက္ခိတ္တေ ဣမေ ကာမေ။ **အာတုရာ**တိ ဧကန္တမရဏဓမ္မတာယ အာတုရာ အာသန္နမရဏာ ပဏ္ဍိတမနုဿာ။ **ပရိစာရိကေ**တိ ကိလေသပရိစာရိကေ ကိလေသဗန္ဓကေ။ **ယေ သဒါ ပရိဝဇ္ဇေန္တိ** တိ ယေ ဝုတ္တပ္ပကာရာ ပဏ္ဍိတပုရိသာ နိစ္စံ ဧဝရူပေ ကာမေ ဝဇ္ဇေန္တိ။ **သင်္ဂံ လောကေ** တိ လောကေ သင်္ဂနဋ္ဌေန ''သင်္ဂ''န္တိ လဒ္ဓနာမံ ရာဂါဒိဘေဒံ ကိလေသဇာတံ။ **ဥပစ္စဂု** န္တိ အတီတာ နာမာတိ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အတိက္ကမန္တီတိ တ အတ္ထော။

သတ္ထာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ သတ္ထဝါဟော အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဂုမ္ဗိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၆၇] ၇. သာဠိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယွာယံ သာဠိယဆာပေတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော တာသကာရကောပိ ဘဝိတုံ နာသက္ခိ''တိ ဝစနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မမ တာသကာရကောပိ ဘဝိတုံ နာသက္ခိ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာမကေ ကုဋုမ္ဗိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ တရုဏကာလေ ပံသုကီဠကေဟိ အရကေဟိ သဒ္ဓိံ ကာမဒွာရေ နိဂြောဓရုက္ခမူလေ ကီဠတိ။ တဒါ ဧကော ဒုဗ္ဗလဝေဇ္ဇော ကာမေ ကိဉ္စိ အလဘိတွာ နိက္ခမန္တော တံ ဌာနံ ပတွာ ဧကံ သပ္ပံ ဝိဋပဗ္ဘန္တရေန သီသံ နီဟရိတွာ နိဒ္ဒါယန္တံ ဒိသွာ ''မယာ ကာမေ ကိဉ္စိ န လဒ္ဓံ, ဣမေ အရကေ ဝဉ္စေတွာ သပ္ပေန ဍံသာပေတွာ တိကိစ္ဆိတွာ ကိဉ္စိဒေဝ ဂဏှိဿာမိ''တိ စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ ''သစေ သာဠိယဆာပံ ပဿေယျာသိ, ဂဏှေယျာသီ''တိ။ ''အာမ, ဂဏှေယျ''န္တိ။ ''ပဿေသော ဝိဋပဗ္ဘန္တရေ သယိတော''တိ။ သော တဿ သပ္ပဘာဝံ အဇာနန္တော ရုက္ခံ အာရုယှ တံ ဂီဝာယံ ဂဟေတွာ ''သပ္ပော''တိ ဉတွာ နိဝတ္တိတုံ အဒေန္တော သုဂ္ဂဟိတံ ဂဟေတွာ ဝေဂေန ခိပိ။ သော ဂန္တွာ ဝေဇ္ဇဿ ဂီဝာယံ ပတိတော ဂီဝံ ပလိဝေဌေတွာ ''ကရ ကရာ''တိ ဍံသိတွာ တတ္ထေဝ နံ ပာတေတွာ ပလာယိ။ မနုဿာ ပရိဝါရယိံသု။

မဟာသတ္တော သမ္ပတ္တပရိသာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၉၀. ''ယွာယံ သာဠိယဆာပေတိ၊ ကဏှာသပ္ပံ အဂါဟယိ။
တေန သပ္ပေနယံ ဒဋ္ဌော၊ ဟတော ပါပါနုသာသကော။

၉၁. ''အဟန္တာရမဟန္တာရံ၊ ယော နရော ဟန္တုမိစ္ဆတိ။
ဧဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ယထာယံ ပုရိသော ဟတော။

၉၂. ''အဟန္တာရမဃာတေန္တံ၊ ယော နရော ဟန္တုမိစ္ဆတိ။

ဇဝံ သော နိဟတော သေတိ၊ ယထာယံ ပုရိသော ဟတော။

၉၃. ''ယထာ ပံသုမုဋ္ဌိ ပုရိသော၊ ပဋိဝါတံ ပဋိက္ခိပေ။
တမေဝ သော ရဇော ဟန္တိ၊ တထာယံ ပုရိသော ဟတော။

၉၄. ''ယော အပ္ပဒုဋ္ဌဿ နရဿ ဒုဿတိ၊ သုဒ္ဓဿ ပေါသဿ အနင်္ဂဏဿ။
တမေဝ ဗာလံ ပစ္စေတိ ပါပံ၊ သုခုမော ရဇော ပဋိဝါတံဝ ခိတ္တော''တိ။

တတ္ထ **ယွတာယန္တိ** ယော အယံ, အယမေဝ တ ဟဉ္ဉော။ **သပ္ပေနယ** န္တိ သော အယံ တေန သပ္ပေန ဒဋ္ဌော။ **ဟ ဟနုသာသကောတိ** ဟပကံ အနုသာသကော။

အဟန္တာရ န္တိ အပဟာရန္တံ။ **အဟန္တာရ** န္တိ အမာရေန္တံ။ **သေတီတိ** မတသယနံ သယတိ။ **အဃာတေန္တ** န္တိ အမာရေန္တံ။ **သုဒ္ဓဿာ** တိ နိရပရာဓဿ။ **ပေါသဿာ** တိ သတ္တဿ။ **အနင်္ဂဏဿာ** တိ ဣဒမ္ပိ နိရပရာဓဘာဝံ ဧဝ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ **ပစ္စေတီ** တိ ကမ္မသရိက္ခကံ ဟုတွာ ပတိဇေတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒုဗ္ဗလဝေဇ္ဇော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတအရကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၃၆၈] ၈. တစသာရဇာတကဝဏ္ဏနာ သာဋ္ဌိယဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

အမိတ္တဟတ္ထတ္ထဂတာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပညာဟရမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ပညော ဥပာယကုသလောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကမကေ ကုဋုမ္ဗိကကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ တွာတိ သဗ္ဗံ ပုရိမဇာတကနိယာမေနေဝ ကထေတဗ္ဗံ။ ဣဓ ပန ဝေဇ္ဇေ မတေ ကမတသိနော မနုဿာ ''မနုဿမာရကာ''တိ တေ အရကေ ကုဒဏ္ဍကေဟိ ဗန္ဓိတွာ ''ရညော ဒဿေဿာမာ''တိ ဗာရာဏသိံ နယိံသု။ ဗောဓိသတ္တော အန္တရာမဂ္ဂေယေဝ သေသအရကာနံ ဩဝဒံ အဒါသိ ''တုမှေဟ မာ ဘာယထ, ရာဇာနံ ဒိသွာပိ အဘီတာ တုဋ္ဌိန္ဒြိယာ ဘဝေယျာထ, ရာဇာ အမှေဟိ သဒ္ဓိံ ပဌမတရံ ကထေဿတိ, တတော ပဋ္ဌာယ အဟံ ဇာနိဿာမီ''တိ။ တေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တထာ ကရိံသု။ ရာဇာ တေ အဘီတေ တုဋ္ဌိန္ဒြိယေ ဒိသွာ ''ဣမေ 'မနုဿမာရကာ'တိ ကုဒဏ္ဍ ဥကဗဒ္ဓာ အာနီတာ, ဧဝရူပံ ဒုက္ခံ ပတ္တာပိ န ဘာယန္တိ, တုဋ္ဌိန္ဒြိယာယေဝ, ကိံ နု ခေါ ဧတေသံ အသောစနကာရဏံ, ပုစ္ဆိဿာမိ နေ''တိ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၉၅. ''အမိတ္တဟတ္ထတ္ထဂတာ၊ တစသာရသမပ္ပိတာ။
ပသန္နမုခဝဏ္ဏာတ္ထ၊ ကသ္မာ တုမှေ န သောစထာ''တိ။

တတ္ထ **အမိတ္တဟတ္ထတ္ထဂတာ** တိ ကုဒဏ္ဍကေဟိ ဂီဝါယံ ဗန္ဓိတွာ အာနေန္တာနံ အမိတ္တာနံ ဟတ္ထဂ တာ။ **တစသာရသမပ္ပိတာ** တိ ဝေဠုဒဏ္ဍကေဟိ ဗဒ္ဓတ္တာ ဧဝမာဟ။ **ကသ္မာ** တိ ''ဧဝရူပံ ဗျသနံ ပတ္တာပိ တုမှေ ကိံ ကာရဏာ န သောစထာ''တိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော သေသကထာ အဘာသိ –

၉၆. ''န သောစနာယ ပရိဒေဝနာယ၊ အတ္ထောဝ လဗ္ဘော အပိ အပ္ပကောပိ။
သောစန္တမေနံ ဒုခိတံ ဝိဒိတွာ၊ ပစ္စတ္ထိကာ အတ္တမနာ ဘဝန္တိ။

၉၇. ''ယတော စ ခေါ ပဏ္ဍိတော အာပဒါသု၊ န ဝေဓတီ အတ္ထဝိနိစ္ဆယညူ။

ပစ္စတ္တိကာသု ဒုခိတာ ဘဝန္တိ ဒိသ္ဝာ မုခံ အဝိကာရံ ပုရာဏံ။

၉၈. ''ဇပ္ပေန မန္တေန သုဘာသိတေန၊ အနုပ္ပဒါနေန ပဝေဏိယာ ဝါ။
ယထာ ယထာ ယတ္ထ လဘေထ အတ္ထံ၊ တထာ တထာ တတ္ထ ပရက္ကမေယျ။

၉၉. ''ယတော စ ဇာနေယျ အလဗ္ဘနေယျော၊ မယာဝ အညေန ဝါ ဧသ အတ္ထော။
အသောစမာနော အဓိဝါသယေယျ၊ ကမ္မံ ဒဠှံ ကိန္တိ ကရောမိ ဒါနီ''တိ။

တတ္ထ **အတ္တော** တိ ဝုမို။ **ပစ္စတ္တိကာ အတ္တမနာ** တိ ဇေတံ ပုရိသံ သောစန္တံ ဒုက္ခိတံ ဝိဒိတွာ ပစ္စာမိတ္တာ တုဋ္ဌစိတ္တာ ဟောန္တိ။ တေသံ တုဿနကာရဏံ နာမ ပဏ္ဍိတေန ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီတိ ဒီပေတိ ။ **ယတော**တိ ယဒါ။ **န ဝေဓတီ**တိ စိတ္တုတြာသဘယေန န ကမ္ပတိ။ **အတ္ထဝိနိစ္ဆယညူ** တိ တဿ တဿ အတ္ထဿ ဝိနိစ္ဆယကု သလော။

ဇပ္ပေနာ တိ မန္တပရိဇပ္ပနေန။ **မန္တေနာ** တိ ပဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တဂ္ဂဟဏေန။ **သုဘာသိတေနာ**တိ ပိယဝစနေ န။ **အနုပ္ပဒါနေနာ** တိ လဉ္စဒါနေန။ **ပဝေဏိယာ**တိ ကုလဝံသေန။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, ပဏ္ဍိတေန နာမ အာ ပဒါသု ဥပ္ပန္နာသု န သောစိတဗ္ဗံ န ကိလမိတဗ္ဗံ, ဣမေသု ပန ပဉ္စသု ကာရဏေသု အညတရဝသေန ပစ္စာမိတ္တာ ဇိနိ တဗ္ဗာ။ သစေ ဟိ သက္ကောတိ, မန္တံ ပရိဇပ္ပိတွာ မုခဗန္ဓနံ ကတွာပိ တေ ဇိနိတဗ္ဗာ, တထာ အသက္ကောန္တေန ပ ဏ္ဍိတေဟိ သဒ္ဓိံ မန္တေတွာ ဧကံ ဥပာယံ သလ္လက္ခေတွာ ဇိနိတဗ္ဗာ, ပိယဝစနံ ဝတ္တုံ သက္ကောန္တေန ပိယံ ဝတွာ တပိ တေ ဇိနိတဗ္ဗာ, တထာ အသက္ကောန္တေန ဝိနိစ္ဆယာမစ္စာနံ လဉ္စံ ဒတွာပိ ဇိနိတဗ္ဗာ, တထာ အသက္ကောန္တေန ကုလဝံသံ ကထေတွာ ''မယံ အသုကပဝေဏိယာ အာဂတာ, တုမှာကဉ္စ အမှာကဉ္စ ဧကောဝ ပုဗ္ဗပုရိသော''တိ ဧဝံ ဝိဇ္ဇမာနဉာတိကောဋ္ဌိံ ဃဋ္ဋေတွာပိ ဇိနိတဗ္ဗာ ဧဝေတိ။ **ယထာ ယထာ**တိ ဧတေသု ပဉ္စသု ကာရဏေသု ယေန ယေန ကာရဏေန ယတ္ထ ယတ္ထ အတ္တနော ဝုမ္ဍိ လဘေယျ။ **တထာ တထာ**တိ တေန တေန ကာရဏေန တတ္ထ တတ္ထ ပ ရက္ကမေယျ, ပရက္ကမံ ကတွာ ပစ္စတ္ထိကေ ဇိနေယျာတိ အဓိပ္ပာယော။

ယတော စ ဇာနေယျာ တိ ယဒါ ပန ဇာနေယျ, မယာ ဝါ အညေန ဝါ ဧသ အတ္ထော အလဗ္ဘနေယျော နာနပ္ပ ပကာရေန ဝါယမိတွာပိ န သက္ကာ လဒ္ဓုံ, တဒါ ပဏ္ဍိတော ပုရိသော အသောစမာနော အကိလမမာနော ''မယာ ပုဗ္ဗေ ကတကမ္မံ ဒဠှံ ထိရံ န သက္ကာ ပဋိဗာဟိတုံ, ဣဒါနိ ကိံ သက္ကာ ကာတု''န္တိ အဓိဝါသယေယျာတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ ကမ္မံ သောဓေတွာ နိဒ္ဒောသဘာဝံ ဉတွာ ကုဒဏ္ဍကေ ဟာရာပေတွာ တ မဟာသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ အတ္တနော အတ္ထဓမ္မအနုသာသကံ အမစ္စရတနံ အကာသိ, သေသအာရက္ခာန မ္ပိ ယသံ ဒတွာ ဌာနန္တရာနိ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ''တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, အာ ရက္ခာ ထေရာနုထေရာ, ပဏ္ဍိတအာရက္ခော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

တစသာရဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၆၉] ၉. မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကျာဟံ ဒေဝါနမကရံန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **မဟာမိတ္တဝိန္ဒကဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၅.၁၀၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အယံ ပန မိတ္တဝိန္ဒကော သမုဒ္ဒေ ခိတ္ တော အတ္ထိရန္တော ဟုတွာ ပုရတော ဂန္တွာ နေရယိကသတ္တာနံ ပစ္စနဋ္ဌာနံ ဥဿဒနိရယံ ဒိသွာ ''ဧကံ နဂရ''န္တိ သညာယ ပဝိသိတွာ ခုရစက္ကံ အဿာဒေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဒေဝပုတ္တော ဟုတွာ ဥဿဒနိရယစာရိကံ စရ တိ။ သော တံ ဒိသွာ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၀. ''ကျာဟံ ဒေဝါနမကရံ၊ ကိံ ပါပံ ပကတံ မယာ။
ယံ မေ သိရသ္မိံ ဩဟစ္စ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ''တိ။

တတ္ထ **ဣဿာဟံ ဒေဝတနမကရ** န္တိ သာမိ ဒေဝပုတ္တ, ကိံ နာမ အဟံ ဒေဝတနံ အကရိံ, ကိံ မံ ဒေဝတ ပေဟေထေန္တီတိ။ **ကိံ ဟပံ ပကတံ မယာ**တိ ဒုက္ခမဟန္တတာယ ဝေဒနာပ္ပတ္တော အတ္တနာ ကတံ ဟပံ အသလ္လက္ခေန္တော ဧဝမာဟ။ **ယံ မေ**တိ ယေန ဟပေန မမ သိရသ္မိံ ဣဒံ ဣဟစက္ကံ ဣဟနိတ္တ ဣဒံ ခုရစက္ကံ မမ မတ္ထကေ ဘမတိ, တံ ကိံ နာမာတိ?

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၁.''အတိက္ကမ္မ ရမဏကံ၊ သဒာမတ္တဉ္စ ဒူဘကံ။
ဗြဟ္မတ္တရဉ္စ ပာသာဒံ၊ ကေနတ္ထေန ဣဓာဂတော''တိ။

တတ္ထ **ရမဏက**န္တိ ဖလိကပာသာဒံ။ **သဒာမတ္တ**န္တိ ရဇတပာသာဒံ။ **ဒူဘက**န္တိ မဏိပာသာဒံ။ **ဗြဟ္မတ္တရဉ္စ ပာသာဒ**န္တိ သုဝဏ္ဏပာသာဒဉ္စ။ **ကေနတ္ထေနာ**တိ တွံ ဧတေသု ရမဏကာဒီသု စတဿော အဋ္ဌ သောဠသ ဒွတ္တိံသာတိ ဧတာ ဒေဝဓီတရော ပဟာယ ဧတေ ပာသာဒေ အတိက္ကမိတွာ ကေန ကာရဏေန ဣဓ အာဂတောတိ။

တတော မိတ္တဝိန္ဒကော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၂.''ဣတော ဗဟုတရာ ဘောဂါ၊ အတြ မညေ ဘဝိဿရေ။
ဣတိ ဧတာယ သညာယ၊ ပဿ မံ ဗျသနံ ဂတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဣတော ဗဟုတရာ**တိ ဣမေသု စတူသု ပာသာဒေသု ဘောဂေဟိ အတိရေကတရာ ဘဝိဿန္တိ။

တတော ဗောဓိသတ္တော သေသကထာ အဘာသိ –

၁၀၃.''စတုဗ္ဘိ အဋ္ဌဇ္ဈဂမာ၊ အဋ္ဌာဟိပိ စ သောဠသ။
သောဠသာဟိ စ ဗာတ္တိံသ၊ အတြိစ္ဆံ စက္ကမာသဒေါ။
ဣစ္ဆာဟတဿ ပေါသဿ၊ စက္ကံ ဘမတိ မတ္ထကေ။

၁၀၄.''ဥပရိဝိသာလာ ဒုပ္ပူရာ၊ ဣစ္ဆာ ဝိသဋဂါမိနီ။
ယေ စ တံ အနုဂိဇ္ဈန္တိ၊ တေ ဟောန္တိ စက္ကဓာရိနော''တိ။

တတ္ထ **ဥပရိဝိသာလာ**တိ မိတ္တဝိန္ဒက တဏှာ နာမေသာ အာသေဝိယမာနာ ဥပရိဝိသာလာ ဟောတိ ပတ္ထဋာ, မဟာသမုဒ္ဒော ဝိယ ဒုပ္ပူရာ, ရူပာဒီသု အာရမ္မဏေသု တံ တံ အာရမ္မဏံ ဣစ္ဆမာနာယ ဣစ္ဆာယ ပတ္ထဋာယ ဝိသဋ္ဋ ကမိနီ, တသ္မာ ယေ ပုရိသာ တံ ဧဝရူပံ တဏှံ အနုဂိဇ္ဈန္တိ, ပုနပ္ပုနံ ဂိဒ္ဓါ ဟုတွာ ဂဏှန္တိ။ **တေ ဟောန္တိ စက္ကဓာရိနော**တိ တေ ဧတံ ခုရစက္ကံ ဓာရေန္တီတိ ဝဒတိ။

မိတ္တဝိန္ဒကံ ပန ကထေန္တမေဝ နိပိသမာနံ တံ ခုရစက္ကံ ဘဿိ, တေန သော ပုန ကထေတုံ နာသက္ခိ။ ဒေဝပုတ္တော အတ္တနော ဒေဝဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မိတ္တဝိန္ဒကော ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ဒေဝပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မိတ္တဝိန္ဒကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၇၀] ၁၀. ပလာသဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟံသော ပလာသမဝစာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိလေသနိဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပညာသဇာတကေ အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ''ဘိက္ခဝေ, ကိလေသော နာမ အာသင်္ကိတဗ္ဗော, အပ္ပမတ္တကော သမာနောပိ နိဂြောဓဂစ္ဆော ဝိယ ဝိနာသံ ပာပေတိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ အာသင်္ကိတဗ္ဗံ အာသင်္ကိသုယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သုဝဏ္ဏဟံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော စိတ္တကူဋပဗ္ဗတေ သုဝဏ္ဏဂုဟာယံ ဝသန္တော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဇာတဿရေ သယံဇာတသာလိံ ခါဒိတွာ အာဂစ္ဆတိ။ တဿ ဂမနာဂမနမဂ္ဂေ မဟာပလာသရုက္ခော အဟောသိ။ သော ဂစ္ဆန္တောပိ တတ္ထ ဝိဿမိတွာ ဂစ္ဆတိ, အာဂစ္ဆန္တောပိ တတ္ထ ဝိဿမိတွာ အာဂစ္ဆတိ ။ အထဿ တသ္မိံ ရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာယ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော အဟောသိ။ အပရဘာဂေ ဧကာ သကုဏိကာ ဧကသ္မိံ နိဂြောဓရုက္ခေ နိဂြောဓပက္ကံ ခါဒိတွာ အာဂန္တွာ တသ္မိံ ပလာသရုက္ခေ နိသီဒိတွာ ဝိဋ္ဌပန္တရေ ဝစ္စံ ပာတေသိ။ တတ္ထ နိဂြောဓဂစ္ဆော ဇာတော, သော စတုရင်္ဂုလမတ္တကာလေ ရတ္တင်္ကုရပလာသတာယ သောဘတိ။ ဟံသရာဇာ တံ ဒိသွာ ရုက္ခဒေဝတံ အာမန္တေတွာ ''သမ္မ ပလာသ, နိဂြောဓော နာမ ယမ္ဟိ ရုက္ခေ ဇာယတိ, ဝဍ္ဎန္တော တံ နာသေတိ, ဣမဿ ဝဍ္ဎိတုံ မာ ဒေတိ, ဝိမာနံ တေ နာသေဿတိ, ပဋိကစ္စေဝ နံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဆဍ္ဍေဟိ, အာသင်္ကိတဗ္ဗယုတ္တကံ နာမ အာသင်္ကိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ပလာသဒေဝတာယ သဒ္ဓိံ မန္တေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၅. ''ဟံသော ပလာသမဝစ၊ နိဂြောဓော သမ္မ ဇာယတိ။
အင်္ကသ္မိံ တေ နိသိန္နောဝ၊ သော တေ မမ္မာနိ ဆေစ္ဆတီ''တိ။

ပဌမပဒေ ပနေတ္ထ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေန ဟုတွာ သတ္ထာရာ ဝုတ္တော။ **ပလာသ**န္တိ ပလာသဒေဝတံ။ **သမ္မာ**တိ ဝယဿ။ **အင်္ကသ္မိ**န္တိ ဝိဋပဘိယံ။ **သော တေ မမ္မာနိ ဆေစ္ဆတီ**တိ သော တေ အင်္ဂေ သံဝဍ္ဎော သပတ္တော ဝိယ ဇီဝိတံ ဆိန္ဒိဿတီတိ အတ္ထော။ ဇီဝိတသင်္ခါရာ ဟိ ဣဓ ''မမ္မာနီ''တိ ဝုတ္တာ။

တံ သုတွာ တဿ ဝစနံ အဂဏ္ဟန္တီ ပလာသဒေဝတာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၆. ''ဝဍ္ဎတာမေဝ နိဂြောဓော၊ ပတိဋ္ဌဿ ဘဝါမဟံ။
ယထာ ပိတာ စ မာတာ စ၊ ဧဝံ မေ သော ဘဝိဿတီ''တိ။

တဿတ္ထော – သမ္မ, န တွံ ဇာနာသိ ဝဍ္ဎတမေဝ ဧသ, အဟမဿ ယထာ ဗာလကာလေ ပုတ္တာနံ မာတာပိတရော ပတိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, တထာ ဘဝိဿာမိ, ယထာ ပန သံဝဍ္ဎာ ပုတ္တာ ပစ္ဆာ မဟလ္လကကာလေ မာတာပိတူနံ ပတိဋ္ဌာ ဟောန္တိ, မယှမ္ပိ ပစ္ဆာ မဟလ္လကကာလေ ဧဝမေဝ သော ပတိဋ္ဌော ဘဝိဿတီတိ။

တတော ဟံသော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၇. ''ယံ တွံ အင်္ကသ္မိံ ဝဍ္ဎေသိ၊ ခီရရုက္ခံ ဘယာနကံ။
အာမန္တ ခေါ တံ ဂစ္ဆာမ၊ ဝုဍ္ဎိ မဿ န ရုစ္စတီ''တိ။

တတ္ထ **ယံ တွံ**န္တိ ယသ္မာ တွံ ဧတံ ဘယအာဝဟကတ္တေန ဘယာနကံ ခီရရုက္ခံ သပတ္တံ ဝိယ အင်္ဂေ ဝဍ္ဎေသိ။ **အာမန္တ ခေါ တ**န္တိ တသ္မာ မယံ တံ အာမန္တေတွာ ဇာနာပေတွာ ဂစ္ဆာမ။ **ဝုဍ္ဎိ မဿာ**တိ အဿ ဝုဍ္ဎိ မယှံ န ရုစ္စတီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဟံသရာဇာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတမေဝ ဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန နာဂစ္ဆိ။ အပရဘာဂေ နိဂြောဓော ဝဍ္ဎိ, တသ္မိံ ဧကာ ရုက္ခဒေဝတာပိ နိဗ္ဗတ္တိ။ သော ဝဍ္ဎန္တော ပလာသံ ဘဉ္ဇိ, သာခါဟိ သဒ္ဓိံယေဝ ဒေဝတာယ ဝိမာနံ ပတိ။ သာ တသ္မိံ ကာလေ ဟံသရညော ဝစနံ သလ္လက္ခေတွာ ''ဣဒံ အနာဂတဘယံ ဒိသွာ ဟံသရာဇာ ကထေသိ , အဟံ ပနဿ ဝစနံ နာကာသိ''န္တိ ပရိဒေဝမာနာ စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၁၀၈. ''ဣဒါနိ ခေါ မံ ဘာယေတိ၊ မဟာနေရုနိဒဿနံ။
ဟံသဿ အနဘိညာယ၊ မဟာ မေ ဘယမာဂတ''န္တိ။

တတ္ထ **ဣဒါနိ ခေါ မံ ဘာယေတီ**တိ အယံ နိဂြောဓော တရုဏကာလေ တောသေတွာ ဣဒါနိ မံ ဘာယာပေတိ သန္တာသေတိ။ **မဟာနေရုနိဒဿန**န္တိ သိနေရုပဗ္ဗတသဒိသံ မဟန္တံ ဟံသရာဇဿ ဝစနံ သုတွာ အဇာနိတွာ တရုဏ

ကာလေယေဝ တေသု အနုဒ္ဒယတ္ထာ။ **မဟာ မေ ဘယမာဂတန္တိ** ဣဒါနိ မယှံ မဟန္တံ ဘယံ အာဂတန္တိ ပရိဒေဝိ။

နိဂ္ရောဓောပိ ဝမုန္တော သဗ္ဗံ ပလာသံ ဘဥ္ဇိတွာ ခါဏုကမတ္တမေဝ အကာသိ။ ဒေဝတာယ ဝိမာနံ သဗ္ဗံ အန္တရ ဓာယိ။

၁၀၉. ‘‘န တဿ ဝုမ္ဗိ ကုသလပ္ပသတ္ထာ၊ ယော ဝမုမာနော ဃသတေ ပတိဋ္ဌံ။
တဿူပရောဓံ ပရိသင်္ကမာနော၊ ပတာရယီ မူလဝဓာယ ဓီရော’’တိ။ –

ပဥ္စမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓကထာ။

တတ္ထ **ကုသလပ္ပသတ္ထာ** တိ ကုသလေဟိ ပသတ္ထာ။ **ဃသတေ**တိ ခါဒတိ, ဝိနာသေတီတိ အတ္ထော။ **ပတာရယီ**တိ ပတရတိ တယမတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘိက္ခဝေ, ယော ဝမုမာနော အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ နာသေတိ, တဿ ဝုဍ္ဍိ ပဏ္ဍိတေဟိ န ပသတ္ထာ, တဿ ပန အဗ္ဘန္တရဿ တ ဗာဟိရဿ တ ပရိဿယဿ ‘‘ဣတော မေ ဉပရော ဓော ဘဝိဿတီ’’တိ ဇဝံ ဉပရောဓံ ဝိနာသံ ပရိသင်္ကမာနော ဓီရော ဉာဏသမ္ပန္နော မူလဝဓာယ ပရက္ကမတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ပဥ္စ သတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တံ ပာပုဏိံသု။ တဒာ သုဝဏ္ဏဟံသော အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ပလာသဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဝဏ္ဏာရောဟဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

၃. အမ္ဗဝဂ္ဂေါ

[၃၇၁] ၁. ဒီဃီတိကောသလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇဝံဘူတဿ တေ ရာဇာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသမ္ဗကေ ဘဏ္ဍနကာရကေ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေသဥှိ ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ ခမာပနကာလေ သတ္ထာ တေ အာမန္တေတွာ ‘‘ဘိက္ခဝေ, တုမှေဟ မယှံ ဩရသာ မုခတော ဇာတာ ပုတ္တာ နာမ, ပုတ္တေဟိ စ ပိတရာ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ ဘိန္ဒိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တုမှေဟ ပန မမ ဩဝါ ဒံ န ကရိတ္ထ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ အတ္တနော မာတာပိတရော ဃာတေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဟေတွာ ဌိတစောရေပိ အရညေ ဟတ္ထပထံ အာဂတေ မာတာပိတူဟိ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ န ဘိန္ဒိဿာမာတိ န မာရယိံသူ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

ဣမဿိံ ပန ဇာတကေ ဒွေပိ ဝတ္ထူနိ။ **သင်္ဃဘေဒကက္ခန္ဓကေ** ဝိတ္ထာရတော အာဝိ ဘဝိဿန္တိ။ သော ပန ဒီဃာဝုကုမာရော အရညေ အတ္တနော အင်္ကေ နိပန္နံ ဗာရာဏသိရာဇာနံ စူဠာယ ဂဟေတွာ ‘‘ဣဒါနိ မယှံ မာတာပိတုဃာ တကံ စောရံ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ကတွာ ဆိန္ဒိဿာမီ’’တိ အသိံ ဉက္ခိပန္တော တသ္မိံ ခဏေ မာတာပိတူဟိ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ သရိ တွာ ‘‘ဇီဝိတံ စဇန္တောပိ တေသံ ဩဝါဒံ န ဘိန္ဒိဿာမိ, ကေဝလံ ဣမံ တဇ္ဇေဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ပဌမံ ကထမာ ဟ –

၁၁၀. ‘‘ဇဝံဘူတဿ တေ ရာဇ၊ အာဂတဿ ဝသေ မမ။
အတ္ထိ နု ကောစိ ပရိယာယော၊ ယော တံ ဒုက္ခာ ပမောစယေ’’တိ။

တတ္ထ **ဝသေ မမာ**တိ မမ ဝသံ အာဂတဿ။ **ပရိယာယော**တိ ကာရဏံ။

တတော ရာဇာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၁၁. ‘‘ဇဝံဘူတဿ မေ တာတ၊ အာဂတဿ ဝသေ တဝ။
နတ္ထိ နော ကောစိ ပရိယာယော၊ ယော မံ ဒုက္ခာ ပမောစယေ’’တိ။

တတ္ထ **နောတိ** နိပါတမတ္တံ, နတ္ထိ ကောစိ ပရိယာယော, ယော မံ တေသမ္ပာ ဒုက္ခာ ပမောစယေတိ အတ္ထော။

တတော ဗောဓိသတ္တော အဝသေသကထာ အဘာသိ –

၁၁၂. ''နာညံ သုစရိတံ ရာဇ၊ နာညံ ရာဇ သုဘာသိတံ။
တာယတေ မရဏကာလေ၊ ဧဝမေဝိတရံ ဓနံ။

၁၁၃. ''အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ ဥပနယ္ဟန္တိ၊ ဝေရံ တေသံ န သမ္မတိ။

၁၁၄. ''အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ နုပနယ္ဟန္တိ၊ ဝေရံ တေသူပသမ္မတိ။

၁၁၅. ''န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္မန္တီဓ ကုဒါစနံ။
အဝေရေန စ သမ္မန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော''တိ။

တတ္ထ **နာညံ သုစရိတန္တိ** နာညံ သုစရိတာ, အယမေဝ တ ဟဒ္ဓော, ဌပေတွာ သုစရိတံ အညံ န ပဿာမီတိ အတ္ထော။ ဣဓ ''သုစရိတ''န္တိပိ ''သုဘာသိတ''န္တိပိ မာတာပိတူဟိ ဒိန္နံ ဩဝါဒံယေဝ သန္ဓာယာဟ။ **ဧဝမေဝါတိ** နိရတ္ထကမေဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, အညတြ ဩဝါဒါနုသိဋ္ဌိသင်္ခါတာ သုစရိတသုဘာသိတာ မရဏကာလေ တာယိတုံ ရက္ခိတုံ သမတ္ထော နာမ အညော နတ္ထိ, ယံ ဇေတံ ဣတရံ ဓနံ, တံ ဧဝမေဝ နိရတ္ထကမေဝ ဟောတိ, တ္ဝဉှိ ဣဒါနိ မယ္ဟံ ကောဋိသတသဟဿမတ္တမ္ပိ ဓနံ ဒဒန္တော ဇီဝိတံ န လဘေယ္ယာသိ, တသ္မာ ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ ''ဓန တော သုစရိတသုဘာသိတမေဝ ဥတ္တရိတရ''န္တိ။

သေသကထာသုပိ အယံ သင်္ခေပတ္တော – မဟာရာဇ, ယေ ပုရိသာ ''အယံ မံ အက္ကောသိ, အယံ မံ ပဟရိ, အယံ မံ အဇိနိ, အယံ မမ သန္တကံ အဟာသီ''တိ ဧဝံ ဝေရံ ဥပနယ္ဟန္တိ ဗန္ဓိတွာ ဝိယ ဟဒယေ ဌပေန္တိ, တေသံ ဝေရံ န ဥပသ မ္မတိ။ ယေ စ ပနေတံ န ဥပနယ္ဟန္တိ ဟဒယေ န ဌပေန္တိ, တေသံ ဝူပသမ္မတိ။ ဝေရာနိ ဟိ န ကဒါစိ ဝေရေန သမ္မန္တိ, အဝေရေနေဝ ပန သမ္မန္တိ။ **ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော** တိ ဧသော ဟောရာဏကော ဓမ္မော စိရကာလပ္ပဝတ္တော သ ဘာဝေတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဗောဓိသတ္တော ''အဟံ, မဟာရာဇ, တယိ န ဒုဗ္ဘာမိ, တွံ ပန မံ မာရေဟီ''တိ တဿ ဟတ္ထေ အသိံ ဌပေသိ။ ရာဇာပိ ''နာဟံ တယိ ဒုဗ္ဘာမီ''တိ သပထံ ကတွာ တေန သဒ္ဓိံ နဂရံ ဂန္တွာ တံ အမစ္စာနံ ဒဿေ တွာ ''အယံ, ဘဏေ, ကောသလရညော ပုတ္တော ဒီဃာဝုကုမာရော နာမ, ဣမိနာ မယှံ ဇီဝိတံ ဒိန္နံ, န လဗ္ဘာ ဣမံ ကိဉ္စိ ကာတု''န္တိ ဝတွာ အတ္တနော ဓီတရံ ဒတွာ ပိတု သန္တကေ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ဥဘောပိ သမဂ္ဂ က သမ္မောဒမာနာ ရဇ္ဇံ ကာရေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အဟေ သုံ, ဒီဃာဝုကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒီဃီတိကောသလဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၇၂] ၂. မိဂပေါတကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဂါရာ ပစ္စုပေတဿ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မဟလ္လကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရေကံ အရကံ ပဗ္ဗာဇေသိ။ သာမဏေရော တံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ အပရဘာဂေ အဖာသုကေန ကာလမကာသိ။ တသ္မိံ ကာလကိရိယာယ မဟလ္လကော သောကာဘိဘူတော မဟန္တေန သဒ္ဒေန ပရိဒေဝန္တော ဝိစရိ။ ဘိက္ခူ သညာ ပေတုံ အသက္ကောန္တာ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, အသုကော နာမ မဟလ္လကော သာမဏေရဿ သ ကာလကိရိယာယ ပရိဒေဝန္တော ဝိစရတိ, မရဏဿတိဘာဝနာယ ပရိဗာဟိရော ဧသော ဘဝိဿတီ''တိ။ သတ္ထာ

အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္တ, ဘိက္ခဝေ, တေရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုန္ထိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒာနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ တေသိံ မတေ ပရိဒေဝန္တော ဝိစရီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကတ္တံ ကာရေသိ။ တဒါ ဧကော ကာသိရဋ္ဌတသီ ဗြာဟ္မဏော ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဖလာဖလေဟိ ယာပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အရညေ ဧကံ မတမာတိကံ မိဂပေါတကံ ဒိသွာ အဿမံ အာနေတွာ ဂောစရံ ဒတွာ ပေါသေသိ။ မိဂပေါတကော ဝုဍ္ဎိမန္တော အဘိရူပော အဟောသိ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တော။ တာပသော တံ အတ္တနော ပုတ္တကံ ကတွာ ပရိဟရတိ။ ဧကဒိဝသံ မိဂပေါတကော ဗဟုံ တိဏံ ခါဒိတွာ အဇီရကေန ကာလမကာသိ။ တာပသော ''ပုတ္တော မေ မတော''တိ ပရိဒေဝန္တော ဝိစရတိ။ တဒါ သက္ကော ဒေဝရာဇာ လောကံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တံ တာပသံ ဒိသွာ ''သံဝေဇေဿာမိ န''န္တိ အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၁၆. ''အနကရာ ပစ္စုပေတဿ၊ အနကရဿ တေ သတော။
သမဏဿ န တံ သာဓု၊ ယံ ပေတမနုသောစသီ''တိ။

တံ သုတွာ တာပသော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၁၇. ''သံဝာသေန ဟဝေ သက္က၊ မနုဿဿ မိဂဿ ဝါ။
ဟဒယေ ဇာယတေ ပေမံ၊ န တံ သက္ကာ အသောစိတု''န္တိ။

တတ္ထ **န တံ သက္ကာ** တိ တံ မနုဿံ ဝါ တိရစ္ဆာနံ ဝါ န သက္ကာ အသောစိတုံ, သောစာမိယေဝါဟန္တိ။

တတော သက္ကော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၁၈. ''မတံ မရိဿံ ရောဒန္တိ၊ ယေ ရုဒန္တိ လပန္တိ စ။
တသ္မာ တွံ ဣသိ မာ ရောဒိ၊ ရောဒိတံ မောဃမာဟု သန္တော။

၁၁၉. ''ရောဒိတေန ဟဝေ ဗြဟ္မေ၊ မတော ပေတော သမုဋ္ဌဟေ။
သဗ္ဗေ သင်္ဂမ္မ ရောဒါမ၊ အညမညဿ ဉာတကေ''တိ။

တတ္ထ **မရိဿ** န္တိ ယော ဣဒာနိ မရိဿတိ, တံ။ **လပန္တိ စာ** တိ ဝိလပန္တိ စ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယေ လောကေ မတဉ္စ မရိဿန္တဉ္စ ရောဒန္တိ, တေ ရုဒန္တိ စေဝ ဝိလပန္တိ စ, တေသံ အဿုပစ္စိဇ္ဇနဒိဝသော နာမ နတ္ထိ။ ကိံ ကာရဏာ? သဒာပိ မတာနဉ္စ မရိဿန္တာနဉ္စ အတ္ထိတာယ။ **တသ္မာ တွံ ဣသိ မာ ရောဒိ** ။ ကိံကာရဏာ ? **ရောဒိတံ မောဃမာဟု သန္တော**တိ, ဗုဒ္ဓါဒယော ပန ပဏ္ဍိတာ ရောဒိတံ ''မောဃ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **မတော ပေတော**တိ ယော သော မတော ပေတောတိ ဝုစ္စတိ, ယဒိ သော ရောဒိတေန သမုဋ္ဌဟေယ္ယ, ဧဝံ သန္တေ ကိံ နိက္ကမ္မာ အစ္ဆာမ, သဗ္ဗေဝ သမာဂမ္မ အညမညဿ ဉာတကေ ရောဒါမ။ ယသ္မာ ပန တေ ရောဒိတကာရဏာ န ဥဋ္ဌဟန္တိ, တသ္မာ ရောဒိတဿ မောဃဘာဝံ သာဓေတိ။

ဧဝံ သက္ကဿ ကထေန္တဿ တာပသော ''နိရတ္ထကံ ရောဒိတ''န္တိ သလ္လက္ခေတွာ သက္ကဿ ထုတိံ ကရောန္တော တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၁၂၀. ''အာဒိတ္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ ဃတသိတ္တံဝ ပာဝကံ။
ဝါရိနာ ဝိယ ဩသိဉ္စံ၊ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာပယေ ဒရံ။

၁၂၁. ''အဗ္ဗဟိ ဝတ မေ သလ္လံ၊ ယမာသိ ဟဒယဿိတံ။
ယော မေ သောကပရေတဿ၊ ပုတ္တသောကံ အပာနုဒိ။

၁၂၂. ''သောဟံ အဗ္ဗူဠှသလ္လောသ္မိ၊ ဝီတသောကော အနာဝိလော။

န သောစာမိ န ရောဒါမိ, တဝ သုတွာန တာတ”တိ။

တတ္ထ **ယမာသီ**တိ ယံ မေ အာသိ။ **ဟဒယဿိတ**န္တိ ဟဒယေ နိဿိတံ။ **အဟာနုဒီ**တိ နီဟရိ။ သက္ကော တာပသဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ တာပသော မဟလ္လကော အဟောသိ, မိဂေါ သာမဏေရော, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

မိဂပေါတကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၇၃] ၃. မူသိကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကုဟိံ ဂတာ ကတ္ထ ဂတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အဇာတသတ္တုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **ထုသဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၄.၁၄၉ အာဒယော) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ ဣဓာပိ သတ္ထာ တထေဝ ရာဇာနံ သကိံ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံ ကီဠမာနံ သကိံ ဓမ္မံ သုဏန္တံ ဒိသွာ “တံ နိဿာယ ရညော ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ ဉတွာ “မဟာရာဇ, ပေါရာဏကရာဇာနော အာသင်္ကိတဗ္ဗံ အာသင်္ကိတွာ အတ္တနော ပုတ္တံ ‘အမှာကံ ဓူမကာလေ ရဇ္ဇံ ကာရေတူ’တိ ဧကမန္တေ အကံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တက္ကသိလာယံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဒိသာပါမောက္ခာစရိယော အဟောသိ။ တဿ သန္တိကေ ဗာရာဏသိရညော ပုတ္တော ယဝကုမာရော နာမ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အနုယောဂံ ဒတွာ ဂန္တုကာမော တံ အာပုစ္ဆိ။ အာစရိယော “ပုတ္တံ နိဿာယ တဿ အန္တရာယော ဘဝိဿတီ”တိ အင်္ဂဝိဇ္ဇာဝသေန ဉတွာ “တေမဿ ဟရိဿာမီ”တိ ဧကံ ဥပမံ ဥပဓာရေတုံ အာရဘိ။ တဒါ ပနဿ ဧကော အဿော အဟောသိ, တဿ ပါဒေ ဝဏော ဥဋ္ဌဟိ, တံ ဝဏာနုရက္ခဏတ္ထံ ဂေဟေယေဝ ကရိံသု။ တဿာဝိဒူရေ ဧကော ဥဒပါနော အတ္ထိ။ အထေကာ မူသိကာ ဂေဟာ နိက္ခမိတွာ အဿဿ ပါဒေ ဝဏံ ခါဒတိ, အဿော ဝါရေတုံ န သက္ကောတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဝေဒနံ အဓိဝါသေတုံ အသက္ကောန္တော မူသိကံ ခါဒိတုံ အာဂတံ ပါဒေန ပဟရိတွာ မာရေတွာ ဥဒပါနေ ပါတေသိ။ အဿဂေါပကာ မူသိကံ အပဿန္တာ “အညေသု ဒိဝသေသု မူသိကာ အာဂန္တွာ ဝဏံ ခါဒတိ, ဣဒါနိ န ပညာယတိ, ကဟံ နု ခေါ ဂတာ”တိ ဝဒိံသု။

ဗောဓိသတ္တော တံ ကာရဏံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ “အညေ အဇာနန္တာ ‘ကဟံ မူသိကာ ဂတာ’တိ ဝဒန္တိ, မူသိကာယ ပန မာရေတွာ ဥဒပါနေ ခိတ္တဘာဝံ အဟမေဝ ဇာနာမီ”တိ ဣဒမေဝ ကာရဏံ ဥပမံ ကတွာ ပဌမံ ဂါထံ ဗန္ဓိတွာ ရာဇကုမာရဿ အဒါသိ။ သော အပရံ ဥပမံ ဥပဓာရေန္တော တမေဝ အဿံ ပရူဠှဝဏံ နိက္ခမိတွာ ဧကံ ယဝခေတ္တံ ဂန္တွာ “ယဝံ ခါဒိဿာမီ”တိ ဝတိစ္ဆိဒ္ဒေန မုခံ ပဝေသေန္တံ ဒိသွာ တမေဝ ကာရဏံ ဥပမံ ကတွာ ဒုတိယံ ဂါထံ ဗန္ဓိတွာ တဿ အဒါသိ။ တတိယဂါထံ ပန အတ္တနော ပညာဗလေနေဝ ဗန္ဓိတွာ တမ္ပိ တဿ ဒတွာ “တာတ, တွံ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ သာယံ နှာနပေါက္ခရဏိံ ဂစ္ဆန္တော ယာဝ ဓုရသောပါနာ ပဌမံ ဂါထံ သဇ္ဈာယန္တော ဂစ္ဆေယ္ယာသိ, တဝ နိဝေသနပါသာဒံ ပဝိသန္တော ယာဝ သောပါနပါဒမူလာ ဒုတိယံ ဂါထံ သဇ္ဈာယန္တော ဂစ္ဆေယ္ယာသိ, တတော ယာဝ သောပါနမတ္ထကာ တတိယံ ဂါထံ သဇ္ဈာယန္တော ဂစ္ဆေယ္ယာသီ”တိ ဝတွာ ပေသေသိ။

သော ကုမာရော ဂန္တွာ ဥပရာဇာ ဟုတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, တဿေကော ပုတ္တော ဇာယိ။ သော သောဠသဝဿကာလေ ရဇ္ဇလောဘေန “ပိတရံ မာရေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဥပဋ္ဌာကေ အာဟ “မယှံ ပိတာ တရုဏော, အဟံ ဧတဿ ဓူမကာလံ ဩလောကေန္တော မဟလ္လကော ဘဝိဿာမိ ဇရာဇိဏ္ဏော, တာဒိသေ ကာလေ လဒ္ဓေနပိ ရဇ္ဇေန ကော အတ္ထော”တိ။ တေ အာဟံသု “ဒေဝ, န သက္ကာ ပစ္စန္တံ ဂန္တွာ စောရတ္တံ ကာတုံ, တဝ ပိတရံ ကေနစိ ဥပါယေန မာရေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှာ”တိ ။ သော “သာဓူ”တိ အန္တောနိဝေသနေ ရညော သာယံ နှာနပေါက္ခရဏိသမီပံ ဂန္တွာ “ဧတ္ထေဝ နံ မာရေဿာမီ”တိ ခဂ္ဂံ ဂဟေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ သာယံ မူသိကံ နာမ ဒါသိံ “ဂန္တွာ ပေါက္ခရဏိပိဋ္ဌိံ သောဓေတွာ ဧဟိ, နှာယိဿာမီ”တိ ပေသေသိ။ သာ ဂန္တွာ ပေါက္ခရဏိပိဋ္ဌိံ သောဓေန္တီ ကုမာရံ ပဿိ။ ကုမာရော အတ္တနော ကမ္မဿ ပါကဋဘာဝဘယေန တံ ဒွိဓာ ဆိန္ဒိတွာ ပေါက္ခရဏိယံ ပါတေ

သိ။ ရာဇာ န္ဟာယိတုံ အဂမာသိ ။ သေသဇနော ''အဇ္ဇာပိ မူသိကာ အသိ န ပုနာဂစ္ဆတိ, ကုဟိံ ဂတာ ကတ္ထ ဂတာ''တိ အာဟ။ ရာဇာ –

၁၂၃. ''ကုဟိံ ဂတာ ကတ္ထ ဂတာ၊ ဣတိ လာလပ္ပတီ ဇနော။
အဟမေဝေကော ဇာနာမိ၊ ဥဒပါနေ မူသိကာ ဟတာ''တိ။ –

ပဌမံ ကထံ ဘဏန္တော ပဟောက္ခရဏီတီရံ အဂမာသိ။

တတ္ထ **ကုဟိံ ဂတာ ကတ္ထ ဂတာ** တိ အညမညဝေဝစနာနိ။ **ဣတိ လာလပ္ပတီ** တိ ဧဝံ ဝိပ္ပလပတိ။ ဣတိ အယံ ကထာ ''အဇာနန္တော ဇနော မူသိကာ အသိ ကုဟိံ ဂတာတိ ဝိပ္ပလပတိ, ရာဇကုမာရေန ဒ္ဓိဇာ ဆိန္ဒိတွာ မူသိကာယ ပောက္ခရဏိယံ ဟတိတဘာဝံ အဟမေဝ ဧကော ဇာနာမီ''တိ ရညော အဇာနန္တဿေဝ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။

ကုမာရော ''မယာ ကတကမ္မံ မယှံ ပိတရာ ဉာတ''န္တိ ဘီတော ပလာယိတွာ တမတ္ထံ ဥပဇ္ဈာကာနံ အာရောစေသိ။ တေ သတ္တဋ္ဌဒိဝသစ္စယေန ပုန တံ အာဟံသု ''ဒေဝ, သစေ ရာဇာ ဇာနေယျ, န တုဏှီ ဘဝေယျ, တက္ကက ပေန ပန တေန တံ ဝုတ္တံ ဘဝိဿတိ, မာရေဟိ န''န္တိ။ သော ပုနေကဒိဝသံ ခဂ္ဂဟတ္ထော သောပါနပါဒမူလေ ဌတွာ ရညော အာဂမနကာလေ ဣတော စိတော စ ပဟရဏောကာသံ ဩလောကေသိ။ ရာဇာ –

၁၂၄. ''ယဉ္စေတံ ဣတိ စီတိ စ၊ ဂဒြဘောဝ နိဝတ္တသိ။
ဥဒပါနေ မူသိကံ ဟန္တွာ၊ ယဝံ ဘက္ခေတုမိစ္ဆသီ''တိ။ –

ဒုတိယံ ကထံ သဇ္ဈာယန္တော အဂမာသိ။ အယမ္ပိ ကထာ ''ယသ္မာ တွံ ဣတိ စီတိ စ ဣတော စိတော စ ပဟရဏောကာသံ ဩလောကေန္တော ဂဒြဘောဝ နိဝတ္တသိ, တသ္မာ တံ ဇာနာမိ 'ပုရိမဒိဝသေ ပောက္ခရဏိယံ မူသိကံ အသိံ ဟန္တွာ အဇ္ဇ မံ ယဝရာဇာနံ ဘက္ခေတုံ မာရေတုံ ဣစ္ဆသီ'''တိ ရညော အဇာနန္တဿေဝ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။

ကုမာရော ''ဒိဋ္ဌောမှိ ပိတရာ''တိ ဥတြဿော ပလာယိ။ သော ပုန အဍ္ဍမာသမတ္တံ အတိက္ကမိတွာ ''ရာဇာနံ ဒဗ္ဗိယာ ပဟရိတွာ မာရေဿာမီ''တိ ဧကံ ဒီဃဒဏ္ဍကံ ဒဗ္ဗိပဟရဏံ ဂဟေတွာ ဩလုမ္ပိတွာ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ –

၁၂၅. ''ဒဟရော စာသိ ဒုမ္မေဓ၊ ပဌမုပ္ပတ္တိကော သုသု။
ဒီဃဉ္စေတံ သမာသဇ္ဇ၊ န တေ ဒဿာမိ ဇီဝိတ''န္တိ။ –

တတိယံ ကထံ သဇ္ဈာယန္တော သောပါနပါဒမတ္ထကံ အဘိရုဟိ။

တတ္ထ **ပဌမုပ္ပတ္တိကော** တိ ပဌမဝယေန ဥပ္ပတ္တိတော ဥပေတော, ပဌမဝယေ ဌိတောတိ အတ္ထော။ **သုသူ**တိ တရုဏော။ **ဒီဃန္တိ** ဒီဃဒဏ္ဍကံ ဒဗ္ဗိပဟရဏံ။ **သမာသဇ္ဇာ** တိ ဂဟေတွာ, ဩလုမ္ပိတွာ ဌိတောသီတိ အတ္ထော။ အယမ္ပိ ကထာ ''ဒုမ္မေဓ, အတ္တနော ဝယံ ပရိဘုဥ္ဇိတုံ န လဘိဿသိ, န တေ အနိ နိလ္လဇ္ဇဿ ဇီဝိတံ ဒဿာမိ, မာရေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဆိန္ဒိတွာ သူလေယေဝ အာဝုဏာပေဿာမီ''တိ ရညော အဇာနန္တဿေဝ ကုမာရံ သန္တဇ္ဇယမာနာ ဣမမတ္ထံ ဒီပေတိ။

သော တံ ဒိဝသံ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တော ''ဇီဝိတံ မေ ဒေဟိ, ဒေဝ''တိ ရညော ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ တံ တဇ္ဇေတွာ သင်္ခလိကာဟိ ဗန္ဓာပေတွာ ဗန္ဓနာဂါရေ ကာရေတွာ သေတစ္ဆတ္တဿ ပေဇ္ဇာ အလင်္ကတရာဇာ သနေ နိသီဒိတွာ ''အမှာကံ အာစရိယော ဒိသာပါမောက္ခော ဗြာဟ္မဏော ဣမံ မယှံ အန္တရာယံ ဒိသွာ ဣမာ တိဿော ကထာ အဘာသီ''တိ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော သေသကထာ အဘာသိ –

၁၂၆. ''နာန္တလိက္ခဘဝနေန၊ နာင်္ဂပုတ္တပိနေန တ။
ပုတ္တေန ဟိ ပတ္ထယိတော၊ သိလောကေဟိ ပမောစိတော။

၁၂၇. ''သဗ္ဗံ သုတမဓီယေထ၊ ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမံ။

သဗ္ဗသ္သ အတ္ထံ ဇာနေယျ၊ န စ သဗ္ဗံ ပယောဇယေ။
ဟောတိ တာဒိသကော ကာလော၊ ယတ္ထ အတ္ထာဝဟံ သုတ”န္တိ။

တတ္ထ **နာန္တလိက္ခဘဝနေနာ** တိ အန္တလိက္ခဘဝနံ ဝုစ္စတိ ဒိဗ္ဗဝိမာနံ, အဟံ အဇ္ဇ အန္တလိက္ခဘဝနမ္ပိ န အာရုဠ္ဟော, တသ္မာ အန္တလိက္ခဘဝနေနာပိ အဇ္ဇ မရဏတော န ပမောစိတောမှီတိ။ **နာင္ဂပုတ္တပိနေန တ** တိ အင္ဂသရိက္ခကေန တ ပုတ္တပိနေနပိ န ပမောစိတော။ **ပုတ္တေန ဟိ ပတ္ထယိတော** တိ အဟံ ပန အတ္တနော ပုတ္တေနေဝ အဇ္ဇ ဇ မာရေတုံ ပတ္ထိတော။ **သိလောကေဟိ ပမောစိတော**တိ သောဟံ အာစရိယေန ဗန္ဓိတွာ ဒိန္နာဟိ ကထာဟိ ပမောစိ တော။

သုတန္တိ ပရိယတ္တိံ။ **အဓိယေထာ**တိ ဂဏှေယျ ဥဂ္ဂဏှေယျ။ **ဟီနမုက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမ** န္တိ ဟီနံ တ ဟောတု ဥတ္တမံ တ မဇ္ဈိမံ တ, သဗ္ဗံ အဓိယိတဗ္ဗမေဝါတိ ဒီပေတိ။ **န စ သဗ္ဗံ ပယောဇယေ** တိ ဟီနံ မန္တံ တ သိပ္ပံ တ မဇ္ဈိမံ တ န ပယောဇယေ, ဥတ္တမမေဝ ပယောဇယေယျာတိ အတ္ထော။ **ယတ္ထ အတ္ထာဝဟံ သုတ** န္တိ ယသ္မိံ ကာလေ မဟောသ ဓပဏ္ဏိတသ္သ ကုမ္ဘကာရကမ္မကရဏံ ဝိယ ယံကိဉ္စိ သိက္ခိတသိပ္ပံ အတ္ထာဝဟံ ဟောတိ, တာဒိသောပိ ကာလော ဟော တိယေဝါတိ အတ္ထော။ အပရဘာဂေ ရညော အစ္စယေန ကုမာရော ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော အဟမေ ဝ အဟောသိ”န္တိ။

မူသိကဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၇၄] ၄. စူဠဓနုဂ္ဂဟဇာတကဝဏ္ဏနာ

သဗ္ဗံ ဘဏ္ဍ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေန ဘိက္ခုနာ “ပုရာဏဒုတိယိကာ မံ, ဘန္တေ, ဥက္ကဏ္ဌာပေတီ”တိ ဝုတ္တေ သတ္ထာ “သော ဘိက္ခု, ဣတ္ထီ န ဣဒါနေဝ တုယှံ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တေ တံ နိဿာယ အသိနာ သီသံ ဆိန္န”န္တိ ဝတွာ ဘိက္ခူဟိ ယာစိတော အတီ တံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကတ္တံ ကာရေသိ။ တဒါ ဧကော ဗာရာဏသိတသီ ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဓနုကမ္မေ နိပ္ဖတ္တိံ ပတ္တော စူဠဓ နုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော နာမ အဟောသိ။ အထသ္သ အာစရိယော “အယံ မယာ သဒိသံ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှီ”တိ အတ္တနော ဓီတရံ အ ဒါသိ။ သော တံ ဂဟေတွာ “ဗာရာဏသိံ ဂမိဿာမီ”တိ မဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကော တရဏော ဧကံ ပဒေသံ သုညမကာသိ, တံ ဌာနံ အဘိရုဟိတုံ န ကောစိ ဥဿဟတိ။ စူဠဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော မနုဿာနံ တရေန္တာနညေဝ ဘရိယံ ဂ ဟေတွာ အဋဝိမုခံ အဘိရုဟိ။ အထသ္သ အဋဝိမဇ္ဈေ တရဏော ဥဋ္ဌဟိ, သော တံ ကုမ္ဘေ သရေန ဝိဇ္ဈိ။ သရော ဝိနိဝိ ဇ္ဈိတွာ ပစ္ဆာဘာဂေန နိက္ခမိ။ တရဏော တတ္ထေဝ ပတိ, ဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော တံ ဌာနံ ခေမံ ကတွာ ပုရတော အညံ အဋဝိံ ဟာပုဏိ။ တတ္ထာပိ ပညာသ စောရာ မဂ္ဂံ ဟနန္တိ။ တမ္ပိ သော မနုဿေဟိ တရိယမာနော အဘိရုယှ တေသံ စောရာနံ မိဂေ ဝဓိတွာ မဂ္ဂသမီပေ မံသံ ပစိတွာ ခာဒန္တာနံ ဌိတဋ္ဌာနံ ဟာပုဏိ။

တဒါ တံ စောရာ အလင်္ကတပဋိယတ္တာယ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ဂဏှိဿာမ န”န္တိ ဥဿ ဿာဟံ ကရိံသု။ စောရဇေဋ္ဌကော ပုရိသလက္ခဏကုသလော, သော တံ ဩလောကေတွာဝ “ဥတ္တမပုရိသော အယ”န္တိ ဉ တွာ ဧကဿာပိ ဥဋ္ဌဟိတုံ နာဒါသိ။ ဓနုဂ္ဂဟပဏ္ဍိတော “ဂစ္ဆ ‘အမှာကမ္ပိ ဧကံ မံသသူလံ ဒေထာ’တိ ဝတွာ မံသံ အာဟရာ”တိ တေသံ သန္တိကံ ဘရိယံ ပေသေသိ။ သာ ဂန္တွာ “ဧကံ ကိရ မံသသူလံ ဒေထာ”တိ အာဟ။ စောရဇေဋ္ဌ ကော “အနဂ္ဃော ပုရိသော”တိ မံသသူလံ အပေသိ။ စောရာ “အမှေဟိ ကိရ ပက္ကံ ခာဒိတ”န္တိ အပက္ကမံသသူလံ အဒံသု။ ဓနုဂ္ဂဟော အတ္တာနံ သမ္ဘာဝေတွာ “မယှံ အပက္ကမံသသူလံ ဒဒန္တီ”တိ စောရာနံ ကုဇ္ဈိ။ စောရာ “ကိံ အ ယမေဝေကော ပုရိသော, မယံ ဣတ္ထိယော”တိ ကုဇ္ဈိတွာ ဥဋ္ဌဟိံသု။ ဓနုဂ္ဂဟော ဧကူနပညာသ ဇနေ ဧကူနပညာသက ဏ္ဍေဟိ ဝိဇ္ဈိတွာ ဟာတေသိ။ စောရဇေဋ္ဌကံ ဝိဇ္ဈိတုံ ကဏ္ဍံ နာဟောသိ။ တဿ ကိရ ကဏ္ဍနာဠိယံ သမပဏ္ဏာသယေဝ ကဏ္ဍာနိ။ တေသု ဧကေန တရဏံ ဝိဇ္ဈိ, ဧကူနပညာသကဏ္ဍေဟိ စောရေ ဝိဇ္ဈိတွာ စောရဇေဋ္ဌကံ ဟာတေတွာ တဿ

သ ဥရေ နိသိန္နော "သီသမဿ ဆိန္ဒိဿာမီ"တိ ဘရိယာယ ဟတ္ထတော အသိံ အာဟရာပေသိ။ သာ တင်္ခဏညေဝ စောရဇေဋ္ဌကေ လောဘံ ကတွာ စောရဿ ဟတ္ထေ ထရုံ, သာမိကဿ ဟတ္ထေ ဓာရံ ဌပေသိ။ စောရော ထရုဒဏ္ဍံ ပရာမသိတွာ အသိံ နီဟရိတွာ ဓနုဂ္ဂဟဿ သီသံ ဆိန္ဒိ။

သော တံ ဃာတေတွာ ဣတ္ထိံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တော ဇာတိကေတ္တံ ပုစ္ဆိ။ သာ "တက္ကသိလာယံ ဒိသာပါမောက္ခာစရိယဿ ဓီတာမှီ"တိ အာဟ။ "ကထံ တွံ ဣမိနာ လဒ္ဓါ"တိ။ မယှံ ပိတာ "အယံ မယာ သဒိသံ ကတွာ သိပ္ပံ သိက္ခီ"တိ တုဿိတွာ ဣမဿ မံ အဒါသိ, သာဟံ တယိ သိနေဟံ ကတွာ အတ္တနော ကုလဒတ္တိယံ သာမိကံ မာရာပေသိန္တိ။ စောရဇေဋ္ဌကော "ကုလဒတ္တိယံ တာဝေသာ သာမိကံ မာရေသိ, အညံ ပနေကံ ဒိသွာ မမ္ပိ ဧဝမေဝံ ကရိဿတိ, ဣမံ ဆဍ္ဍေတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ ကုန္နဒိံ ဥတ္တာနတလံ တင်္ခဏောဒကပူရံ ဒိသွာ "ဘဒ္ဒေ, ဣမိဿံ နဒိယံ သုသုမာရာ ကက္ခဠာ, ကိံ ကရောမာ"တိ အာဟ။ "သာမိ, သဗ္ဗံ အာဘရဏဘဏ္ဍံ မမ ဥတ္တရာသင်္ဂေန ဘဏ္ဍိကံ ကတွာ ပရတီရံ နေတွာ ပုန အာဂန္တွာ မံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆာ"တိ။ သော "သာဓူ"တိ သဗ္ဗံ အာဘရဏဘဏ္ဍံ အာဒါယ နဒိံ ဩတရိတွာ တရန္တော ဝိယ ပရတီရံ ပတွာ တံ ဆဍ္ဍေတွာ ပါယာသိ။ သာ တံ ဒိသွာ "သာမိ, ကိံ မံ ဆဍ္ဍေတွာ ဝိယ ဂစ္ဆသိ, ကသ္မာ ဧဝံ ကရောသိ, ဧဟိ မမ္ပိ အာဒါယ ဂစ္ဆာ"တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တီ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၂၈. "သဗ္ဗံ ဘဏ္ဍံ သမာဒါယ၊ ပါရံ တိဏ္ဏောသိ ဗြာဟ္မဏ။
ပစ္စာဂစ္ဆ လဟုံ ခိပ္ပံ၊ မမ္ပိ တာရေဟိ အနိတော"တိ။

တတ္ထ **လဟုံ ခိပ္ပ**န္တိ လဟုံ ပစ္စာဂစ္ဆ, ခိပ္ပံ မမ္ပိ တာရေဟိ အနိ ဣတောတိ အတ္ထော။

စောရော တံ သုတွာ ပရတီရေ ဌိတောယေဝ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၂၉. "အသန္ထုတံ မံ စိရသန္ထုတေန၊ နိမီနိ ဘောတီ အဓုဝံ ဓုဝေန။
မယာပိ ဘောတီ နိမိနေယျ အညံ၊ ဣတော အဟံ ဒူရတရံ ဂမိဿ"န္တိ။

သာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ –

စောရော ပန "ဣတော အဟံ ဒူရတရံ ဂမိဿံ, တိဋ္ဌ တွံ"န္တိ ဝတွာ တဿာ ဝိရဝန္တိယာဝ အာဘရဏဘဏ္ဍိကံ အာဒါယ ပလာတော။ တတော သာ ဗာလာ အတိစ္ဆတာယ ဧဝရူပံ ဗျသနံ ပတ္တာ အနာထာ ဟုတွာ အဝိဒူရေ ဧကံ ဧဠဂလာဂုမ္ဗံ ဥပဂန္တွာ ရောဒမာနာ နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော ဒေဝရာဇာ လောကံ ဩလောကေန္တော တံ အတိစ္ဆတာဟတံ သာမိကာ စ ဇာရာ စ ပရိဟီနံ ရောဒမာနံ ဒိသွာ "ဧတံ နိဂ္ဂဏှိတွာ လဇ္ဇာပေတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ မာတလိဉ္စ ပဉ္စသိခဉ္စ အာဒါယ တတ္ထ ဂန္တွာ နဒီတီရေ ဌတွာ "မာတလိ, တွံ မစ္ဆော ဘဝ, ပဉ္စသိခ တွံ သကုဏော ဘဝ, အဟံ ပန သိင်္ဂါလော ဟုတွာ မုခေန မံသပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဧတိဿာ သမ္မုခဋ္ဌာနံ ဂမိဿာမိ, တွံ မယိ တတ္ထ ဂတေ ဥဒကတော ဥလ္လင်္ဃိတွာ မမ ပုရတော ပတ, အထာဟံ မုခေန ဂဟိတမံသပိဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ မစ္ဆံ ဂဟေတုံ ပက္ခန္ဒိဿာမိ, တသ္မိံ ခဏေ တွံ, ပဉ္စသိခ, တံ မံသပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတ, တွံ မာတလိ, ဥဒကေ ပတာ"တိ အာဏာပေသိ။ "သာဓု, ဒေဝါ"တိ, မာတလိ, မစ္ဆော အဟောသိ, ပဉ္စသိခေါ သကုဏော အဟောသိ။ သက္ကော သိင်္ဂါလော ဟုတွာ မံသပိဏ္ဍံ မုခေနာဒါယ တဿာ သမ္မုခဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ မစ္ဆော ဥဒကာ ဥပ္ပတိတွာ သိင်္ဂါလဿ ပုရတော ပတိ။ သော မုခေန ဂဟိတမံသပိဏ္ဍံ ဆဍ္ဍေတွာ မစ္ဆဿတ္ထာယ ပက္ခန္ဒိ။ မစ္ဆော ဥပ္ပတိတွာ ဥဒကေ ပတိ, သကုဏော မံသပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိ, သိင်္ဂါလော ဥဘောပိ အလဘိတွာ ဧဠဂလာဂုမ္ဗံ ဩလောကေန္တော ဒုမ္မုခေါ နိသီဒိ။ သာ တံ ဒိသွာ "အယံ အတိစ္ဆတာဟတော နေဝ မံသံ, န မစ္ဆံ လဘီ"တိ ကုဋ္ဋံ ဘိန္ဒန္တီ ဝိယ မဟာဟသိတံ ဟသိ။ တံ သုတွာ သိင်္ဂါလော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၀. "ကာယံ ဧဠဂလာဂုမ္ဗေ၊ ကရောတိ အဟုဟာသိယံ။
နယီဓ နစ္စဂီတံ ဝါ၊ တာဠံ ဝါ သုသမာဟိတံ။
အနမှိကာလေ သုသောဏိ၊ ကိန္နု ဇဂ္ဃသိ သောဘနေ"တိ။

တတ္ထ **ကာယန္တိ** ကာ အယံ။ **ဋ္ဌေဂလာဂုမ္ဗေ** တိ ကမ္ဗောဇိဂုမ္ဗေ။ **အဟုဟာသိယန္တိ** ဒန္တဝိဒံသကံ မဟာဟသိတံ ဝုစ္စတိ, တံ ကာ သော တေသိမ ဂုမ္ဗေ ကရောတီတိ ပုစ္ဆတိ။ **နယိဓ နစ္စဂီတံ တ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ကဿစိ နစ္စန္တ တဿ နစ္စံ တ ကယန္တဿ ဂီတံ တ ဟတ္ထေ သုသမာဟိတေ ကတွာ တဒေန္တဿ သုသမာဟိတံ ဟတ္ထတာဠံ တ နတ္ထိ, ကံ ဒိသွာ တွံ ဟသေယ္ယာသီတိ ဒီပေတိ။ **အနမ္ဟိကာလေ**တိ ရောဒနကာလေ။ **သုသောဏီ**တိ သုန္ဒရသောဏိ။ **ကိံ နု ဇဂ္ဃသီ** တိ ကေန ကာရဏေန တွံ ရောဒိတုံ ယုတ္တကာလေ အရောဒမာနာဝ မဟာဟသိတံ ဟသသိ။ **သောဘနေ**တိ တံ ပသံသန္တော အာလပတိ။

တံ သုတွာ သာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၂၁.“သိင်္ဂါလ ဗာလ ဒုမ္မေဓ၊ အပ္ပပညောသိ ဇမ္ဗုက။
ဇိနော မစ္ဆဉ္စ ပေသိဉ္စ၊ ကပဏော ဝိယ ဈာယသီ”တိ။

တတ္ထ **ဇိနော**တိ ဇာနိပ္ပတ္တော ဟုတွာ။ **ပေသိန္တိ** မံသပေသိံ။ **ကပဏော ဝိယ ဈာယသီ**တိ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ပရာဇိတော ကပဏော ဝိယ ဈာယသိ သောစသိ စိန္တေသိ။

တတော သိင်္ဂါလော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၂၂.“သုဒဿံ ဝဇ္ဇမညေသံ၊ အတ္တနော ပန ဒုဒ္ဒသံ။
ဇိနာ ပတိဉ္စ ဇာရဉ္စ၊ မညေ တွံဝညေဝ ဈာယသီ”တိ။

တတ္ထ **တွံဝညေဝ ဈာယသီ**တိ ဟာပဓမ္မေ ဒုဿီလေ အဟံ တာဝ မမ ကေစရံ န လဘိဿာမိ, တွံ ပန အတ္တိဿ တာယ ဟတာ တံမုဟုတ္တဒိဋ္ဌကေ စောရေ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ တဉ္စ ဇာရံ ကုလဒတ္တိယဉ္စ ပတိံ ဇိနာ, မံ ဥပဟာအယ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ကပဏတရာ ဟုတွာ ဈာယသိ ရောဒသိ ပရိဒေဝသီတိ လဇ္ဇာပေတွာ ဝိပ္ပကာရံ ဟာပေန္တော မဟာသတ္တော ဝေမာဟ။

သာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ကထမာဟ –

၁၂၃.“ဝေမေတံ မိဂရာဇ၊ ယထာ ဘာသသိ ဇမ္ဗုက။
သာ နူနာဟံ ဣတော ဂန္တွာ၊ ဘတ္တု ဟေဿံ ဝသာနုက”တိ။

တတ္ထ **နူနာ**တိ ဧကံသတ္ထေ နိပါတော။ သာ အဟံ ဣတော ဂန္တွာ ပုန အညံ ဘတ္တာရံ လဘိတွာ ဧကံသေနေဝ တဿ ဘတ္တု ဝသာနုက ဝသဝတ္တိနီ ဘဝိဿာမီတိ။

အထဿာ အနာစာရာယ ဒုဿီလာယ ဝစနံ သုတွာ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဩသာနကထမာဟ –

၁၂၄.“ယော ဟရေ မတ္တိကံ ထာလံ၊ ကံသထာလမ္ပိ သော ဟရေ။
ကတံယေဝ တယာ ပာပံ၊ ပုနပေဝံ ကရိဿသီ”တိ။

တဿတ္ထော – အနာစာရေ ကိံ ကထေသိ, ယော မတ္တိကံ ထာလံ ဟရတိ, သုဝဏ္ဏထာလရဇတထာလာဒိပ္ပဘေဒံ ကံသထာလမ္ပိ သော ဟရတေဝ, ဣဒဉ္စ တယာ ပာပံ ကတမေဝ, န သက္ကာ တဝ သဒ္ဒါတုံ, သာ တွံ ပုနပိ ဧဝံ ကရိဿသိယေဝါတိ။ ဧဝံ သော တံ လဇ္ဇာပေတွာ ဝိပ္ပကာရံ ဟာပေတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒါ ဓနုဂ္ဂဟော ဥက္ကဏ္ဍိတဘိက္ခု အဟောသိ, သာ ဣတ္ထီ ပုရာဏဒုတိယိကာ, သက္ကော ဒေဝရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၃၇၅] ၅. ကဟေတဇာတကဝဏ္ဏနာ စူဠဓနုဂ္ဂဟဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

ဣ္လာအနိ ခေါမ္ဟီတိ ဣ္လဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ လောလဝတ္ထု အနေကသော ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ တံ ပန သတ္ထာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု, လောလော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "န ခော ဘိက္ခု ဣ္လာအနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ လောလောသိ, လောလတာယ ပန ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟရာဝတယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော မဟာနသေ နီဠပစ္ဆိယံ ဝသတိ။ အထေကော ကာကော မစ္ဆမံသလုဒ္ဓေါ တေန သဒ္ဓိံ မေတ္တိံ ကတွာ တတ္ထေဝ ဝသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဗဟုံ မစ္ဆမံသံ ဒိသွာ "ဣ္လမံ ခာဒိဿာမီ"တိ နိတ္ထုနန္တော နီဠပစ္ဆိယံ ယေဝ နိပဇ္ဇိတွာ ဟရာဝတေန "ဧဟိ, သမ္မ, ဂေါစရာယ ဂမိဿာမာ"တိ ဝုစ္စမာနောပိ "အဇီရကေန နိပန္နောမှိ, ဂစ္ဆ တွံ"န္တိ ဝတွာ တသ္မိံ ဂတေ "ဂတော မေ ပစ္စာမိတ္တကဏ္ဍကော, ဣ္လာအနိ ယထာရုစိ မစ္ဆမံသံ ခါဒိဿာမီ"တိ စိန္တေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၃၅. "ဣ္လာအနိ ခေါမ္ဟိ သုခိတော အရောဂေါ၊ နိက္ကဏ္ဍကော နိပ္ပတိတော ကဟေတော။
ကာဟာမိ အနီ ဟဒယဿ တုဋ္ဌိံ၊ တထာ ဟိ မံ မံသသာကံ ဗလေတီ"တိ။

တတ္ထ **နိပ္ပတိတော** တိ နိဂ္ဂတော။ **ကဟေတော**တိ ဟရာဝတော။ **ကာဟာမိ အနီ**တိ ကရိဿာမိ အနိ။ **တထာ ဟိ မံ မံသသာကံ ဗလေတီ**တိ တထာ ဟိ မံသဉ္စ အဝသေသံ သာကဉ္စ မယှံ ဗလံ ကရောတိ, ဥဋ္ဌေဟိ ခါအာတိ ဝဒမာနံ ဝိယ ဥဿာဟံ မမံ ကရောတီတိ အတ္ထော။

သော ဘတ္တကာရကေ မစ္ဆမံသံ ပစိတွာ မဟာနသာ နိက္ခမ္မ သရီရတော သေဒံ ပတာဟေန္တေ ပစ္ဆိတော နိက္ခမိတွာ ရသကရောဋိယံ နိလီယိတွာ "ကိရိ ကိရီ"တိ သဒ္ဒမကာသိ။ ဘတ္တကာရကော ဝေဂေနာဂန္တွာ ကာကံ ဂဟေတွာ သဗ္ဗပတ္တာနိ လုဉ္စိတွာ အလ္လသိင်္ဂီဝေရဉ္စ သိဒ္ဓတ္ထကေ စ ပိသိတွာ လသုဏံ ပူတိတက္ကေန မဒ္ဒိတွာ သက လသရီရံ မက္ခေတွာ ဧကံ ကဌလံ ဃံသိတွာ ဝိဇ္ဈိတွာ သုတ္တကေန တဿ ဂီဝာယံ ဗန္ဓိတွာ နီဠပစ္ဆိယံယေဝ တံ ပက္ခိပိတွာ အဂမာသိ။ ဟရာဝတော အာဂန္တွာ တံ ဒိသွာ "ကာ ဧသာ ဗလာကာ မမ သဟာယဿ ပစ္ဆိယံ နိပန္နာ, စဏ္ဍော ဟိ သော အာဂန္တွာ ဃာတေယျာပိ န"န္တိ ပရိဟာသံ ကရောန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၆. "ကာယံ ဗလာကာ သိခိနီ၊ စောရီ လင်္ဃိပိတာမဟာ။
ဩရံ ဗလာကေ အာဂစ္ဆ၊ စဏ္ဍော မေ ဝါယသော သခါ"တိ။

သာ ဟေဋ္ဌာ (ဇာ. အဋ္ဌ. ၂.၃.၇၀) ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။

တံ သုတွာ ကာကော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၇. "အလဉ္ဟိ တေ ဇဂ္ဃိတာယေ၊ မမံ ဒိသွာန ဒေဒိသံ။
ဝိလူနံ သူဒပုတ္တေန၊ ပိဋ္ဌမဏ္ဍေန မက္ခိတ"န္တိ။

တတ္ထ **အလ**န္တိ ပဋိက္ခေပတ္ထေ နိပါတော။ **ဇဂ္ဃိတာယေ** တိ ဟသိတုံ။ ဣ္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဣ္လာအနိ မံ ဒေဒိသံ ဧဝံ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ ဒိသွာ တဝ အလံ ဟသိတုံ, မာ ဒေဒိသေ ကာလေ ပရိဟာသကေဠိံ ကရောဟီတိ။

သော ပရိဟာသကေဠိံ ကရောန္တောဝ ပုန စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၃၈. "သုန္ဟာတော သုဝိလိတ္တောသိ၊ အန္နပာနေန တပ္ပိတော။
ကဏ္ဌေ စ တေ ဝေဠုရိယော၊ အဂမာ နု ကဇင်္ဂလ"န္တိ။

တတ္ထ **ကဏ္ဍေ စ တေ ဝေဠုရိယော** တိ အယံ တေ ဝေဠုရိယမဏိပိ ကဏ္ဍေ ပိဠန္ဓော, တွံ ဧတ္တကံ ကာလံ အမှာကံ ဧတံ န ဒဿေသီတိ ကဟလံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ကဇင်္ဂလ** န္တိ ဣဓ ဗာရာဏသီယေဝ “ကဇင်္ဂလာ”တိ အဓိပ္ပေတာ။ ဣတော နိက္ခမိတွာ ကစ္စိ အန္တောနဂရံ ဂတောသီတိ ပုစ္ဆတိ။

တတော ကာကော ပဉ္စမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၉. “မာ တေ မိတ္တော အမိတ္တော ဝါ၊ အဂမာသိ ကဇင်္ဂလံ။
ပိဉ္ဇာနိ တတ္ထ လာယိတွာ၊ ကဏ္ဍေ ဗန္ဓန္တိ ဝဋ္ဋန”န္တိ။

တတ္ထ **ပိဉ္ဇာနိ** တိ ပတ္တာနိ။ **တတ္ထ လာယိတွာ** တိ တသ္မိံ ဗာရာဏသိနဂရေ လုဉ္စိတွာ။ **ဝဋ္ဋန** န္တိ ကဉ္ဇလိကံ။

တံ သုတွာ ပါရာဝတော ဩသာနဂါထမာဟ –

၁၄၀. “ပုနပါပဇ္ဇသီ သမ္မ၊ သီလဉှိ တဝ တာဒိသံ။
န ဟိ မာနုသကာ ဘောဂါ၊ သုဘုဉ္ဇာ ဟောန္တိ ပက္ခိနာ”တိ။

တတ္ထ **ပုနပါပဇ္ဇသီ** တိ ပုနပိ ဝေရူပံ အာပဇ္ဇိဿသိ။ ဝေရူပဉှိ တေ သီလန္တိ။

ဣတိ နံ ဩဝဒိတွာ တတ္ထ အဝသိတွာ ပက္ခေ ပသာရေတွာ အညတ္ထ အဂမာသိ။ ကာကောပိ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ကပောတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကပောတဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

အဍ္ဎဝဂ္ဂေါ တတိယော။

ဇာတကုဒ္ဒါနံ –

မဏိကုဏ္ဍလ သုဇာတာ၊ ဝေနသာခဉ္စ ဩရဂံ။
ဃဋံ ကောရဏ္ဍိ လဋုကိ၊ ဓမ္မပါလံ မိဂံ တထာ။

သုယောနန္ဒီ ဝဏ္ဏာရောဟ၊ သီလံ ဟိရိ ခဇ္ဇောပနံ။
အဟိ ဂုမ္ဗိယ သာဠိယံ၊ တစသာရံ မိတ္တဝိန္ဒံ။

ပလာသဉ္စေဝ ဒီဃိတိ၊ မိဂပေါတက မူသိကံ။
ဓနုဂ္ဂဟော ကပေါတဉ္စ၊ ဇာတကာ ပဉ္စဝီသတိ။

ပဉ္စကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၆. ဆက္ကနိပါတော

၁. အတရိယဝဂ္ဂေါ

[၃၇၆] ၁. အတရိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

မာသု ကုဇ္ဈ ဘူမိပတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ တိတ္ထနာဝိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဗာလော အဟောသိ အညာဏော, နေဝ သော ဗုဒ္ဓါဒီနံ ရတနာနံ, န အညေသံ ပုဂ္ဂလာနံ ဂုဏံ ဇာနာတိ, စဏ္ဍော ဖရုသော သာဟသိကော။ အထေကော ဇာနပဒော ဘိက္ခု "ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ ကရိဿာမီ"တိ အာဂစ္ဆန္တော သာယံ အစိရဝတီတိတ္ထံ ပတွာ တံ ဧဝမာဟ "ဥပါသက, ပရတီရံ ဂမိဿာမိ, နာဝံ မေ ဒေဟီ"တိ။ "ဘန္တေ, ဣဒါနိ အကာလော, ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသဿူ"တိ။ "ဥပါသက, ဣဓ ကုဟိံ ဝသိဿာမိ, မံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆာ"တိ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ "ဧဟိ ရေ သမဏ, ဝဟာမီ"တိ ထေရံ နာဝံ အာရောပေတွာ ဥဇုကံ အဂန္တွာ ဟေဋ္ဌာ နာဝံ နေတွာ ဥလ္လောဠ္ဍံ ကတွာ တဿ ပတ္တစီဝရံ တေမေတွာ ကိလမေတွာ တီရံ ပတွာ အန္ဓကာရဝေလာယံ ဥယျောဇေသိ။ အထ သော ဝိဟာရံ ဂန္တွာ တံ ဒိဝသံ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနဿ ဩကာသံ အလဘိတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္ထာရံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ သတ္ထာရာ ကတပဋိသန္ထာရော "ကဒါ အာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ "ဟိယျော, ဘန္တေ"တိ ဝတွာ "အထ ကသ္မာ အဇ္ဇ ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ အာဂတောသီ"တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ သတ္ထာ "န ခေါ ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ စဏ္ဍော ဖရုသော သာဟသိကော, ဣဒါနိ ပန တေန တွံ ကိလမိတော, ပုဗ္ဗေပေသ ပဏ္ဍိတေ ကိလမေသီ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒီဃမဒ္ဓါနံ ဟိမဝန္တေ ဖလာဖလေန ယာပေတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ဘိက္ခာယ ပါဝိသိ။ အထ နံ ရာဇင်္ဂဏပ္ပတ္တံ ရာဇာ ဒိသွာ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ အန္တေပုရံ အာနေတွာ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသာပေသိ, ဒေဝသိကံ ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ တမေနံ ဗောဓိသတ္တော "ရညာ နာမ, မဟာရာဇ, စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ ဝဇ္ဇေတွာ အပ္ပမတ္တေန ခန္တိမေတ္တာနုဒ္ဒယသမ္ပန္နေန ဟုတွာ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတဗ္ဗ"န္တိ ဝတွာ ဒေဝသိကံ ဩဝဒန္တော –

၁. "မာသု ကုဇ္ဈ ဘူမိပတိ၊ မာသု ကုဇ္ဈ ရထေသဘ။
ကုဒ္ဓံ အပ္ပဋိကုဇ္ဈန္တော၊ ရာဇာ ရဋ္ဌဿ ပူဇိတော။

၂. "ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
သဗ္ဗတ္ထ အနုသာသာမိ၊ မာသု ကုဇ္ဈ ရထေသဘာ"တိ။ – ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။

တတ္ထ **ရဋ္ဌဿ ပူဇိတော** တိ ဧဝရူပေါ ရာဇာ ရဋ္ဌဿ ပူဇနီယော ဟောတီတိ အတ္ထော။ **သဗ္ဗတ္ထ အနုသာသာမီ**တိ ဧတေသု ဂါမာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝသန္တောပါဟံ မဟာရာဇ, ဣမာယ ဧဝ အနုသိဋ္ဌိယာ တမနုသာသာမိ, ဧတေသု ဝါ ဂါမာဒီသု ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဧကသ္မိမ္ပိ ဝသန္တေပိ အနုသာသာမိ။ **မာသု ကုဇ္ဈ ရထေသဘာ** တိ ဣဒမေဝါဟံ တံ အနုသာသာမိ, ရညာ နာမ ကုဇ္ဈိတုံ န ဝဋ္ဋတိ။ ကိံကာရဏာ? ရာဇာနော နာမ ဝါစာဝုဓာ, တေသံ ကုဒ္ဓါနံ ဝစနမတ္တေနေဝ ဗဟူ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပုဏန္တီတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ရညော အာဂတာဂတဒိဝသေ ဣမာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ။ ရာဇာ အနုသိဋ္ဌိယာ ပသန္နစိတ္တော မဟာသတ္တဿ သတသဟဿုဋ္ဌာနကံ ဧကံ ဂါမဝရံ အဒါသိ, ဗောဓိသတ္တော ပဋိက္ခိပိ။ ဣတိ သော တတ္ထေဝ ဒွါဒသသံဝစ္ဆရံ ဝသိတွာ "အတိစိရံ နိဝုတ္ထောမှိ, ဇနပဒစာရိကံ တာဝ စရိတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ ရညော အကထေတွာဝ ဥယျာနပါလံ အာမန္တေတွာ "တာတ, ဥက္ကဏ္ဌိတရူပေါသ္မိ, ဇနပဒံ စရိတွာ အာဂမိဿာမိ, တွံ ရညော ကထေယျာသီ"တိ ဝတွာ ပက္ကန္တော ဂင်္ဂါယ နာဝါတိတ္ထံ ပါပုဏိ။ တတ္ထ အတရိယပိတာ နာမ နာဝိကော အဟောသိ။ သော ဗာလော နေဝ ဂုဏဝန္တာနံ ဂုဏံ ဇာနာတိ, န အတ္တနော အာယာပါယံ ဇာနာတိ, သော ဂင်္ဂံ တရိတု

ကာမံ ဇနံ ပဌမံ တာရေတွာ ပစ္ဆာ ဝေတနံ ယာစတိ, ဝေတနံ အဒေန္တေဟိ သဒ္ဓိံ ကလဟံ ကရောန္တော အက္ကောသပ္ပဟာရေယေဝ ဗဟူ လဘတိ, အပ္ပံ လာဘံ, ဧဝရူပော အန္ဓဗာလော။ တံ သန္ဓာယ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၃. ''အတရိယပိတာ နာမ၊ အဟု ဂင်္ဂါယ နာဝိကော။
ပုဗ္ဗေ ဇနံ တာရေတွာန၊ ပစ္ဆာ ယာစတိ ဝေတနံ။
တေနဿ ဘဏ္ဍနံ ဟောတိ၊ န စ ဘောဂေဟိ ဝဍ္ဎတီ''တိ။

တတ္ထ **အတရိယပိတာ နာမာ**တိ အတရိယာ နာမ တဿ ဓီတာ, တဿာ ဝသေန အတရိယပိတာ နာမ ဇာတော။ **တေနဿ ဘဏ္ဍန**န္တိ တေန ကာရဏေန, တေန ဝါ ပစ္ဆာ ယာစိယမာနေန ဇနေန သဒ္ဓိံ တဿ ဘဏ္ဍနံ ဟောတိ။

ဗောဓိသတ္တော တံ နာဝိကံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''အာဝုသော, ပရတီရံ မံ နေဟီ''တိ အာဟ။ တံ သုတွာ သော အာဟ ''သမဏ, ကိံ မေ နာဝါဝေတနံ ဒဿသီ''တိ? ''အာဝုသော, အဟံ ဘောဂဝဍ္ဎိံ အတ္ထဝဍ္ဎိံ ဓမ္မဝဍ္ဎိံ နာမ တေ ကထေဿာမီ''တိ။ တံ သုတွာ နာဝိကော ''ဓုဝံ ဧသ မယှံ ကိဉ္စိ ဒဿတီ''တိ တံ ပရတီရံ နေတွာ ''ဒေဟိ မေ နာဝါယ ဝေတန''န္တိ အာဟ။ သော တဿ ''သာဓု, အာဝုသော''တိ ပဌမံ ဘောဂဝဍ္ဎိံ ကထေန္တော –

၄. ''အတိဏ္ဏံယေဝ ယာစဿု၊ အပာရံ တာတ နာဝိက။
အညော ဟိ တိဏ္ဏဿ မနော၊ အညော ဟောတိ ပါရေသိနော''တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **အပာရ**န္တိ တာတ, နာဝိက ပရတီရံ အတိဏ္ဏမေဝ ဇနံ ဩရိမတီရေ ဌိတညေဝ ဝေတနံ ယာစဿု, တတော လဒ္ဓဉ္စ ဂဟေတွာ ဂုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ပစ္ဆာ မနုဿေ ပရတီရံ နေယျာသိ, ဧဝံ တေ ဘောဂဝဍ္ဎိ ဘဝိဿတိ။ **အညော ဟိ တိဏ္ဏဿ မနော** တိ တာတ နာဝိက, ပရတီရံ ဂတဿ အညော မနော ဘဝတိ, အဒတွာဝ ဂန္တုကာမော ဟောတိ။ ယော ပနေသ ပါရေသီ နာမ ပရတီရံ ဧသတိ, ပရတီရံ ဂန္တုကာမော ဟောတိ, သော အတိရေကမ္ပိ ဒတွာ ဂန္တုကာမော ဟောတိ, ဣတိ ပါရေသိနော အညော မနော ဟောတိ, တသ္မာ တွံ အတိဏ္ဏမေဝ ယာစေယျာသိ, အယံ တာဝ တေ ဘောဂါနံ ဝဍ္ဎိ နာမာတိ။

တံ သုတွာ နာဝိကော စိန္တေသိ ''အယံ တာဝ မေ ဩဝါဒော ဘဝိဿတိ, ဣဒါနိ ပနေသ အညံ ကိဉ္စိ မယှံ ဒဿတီ''တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ''အယံ တာဝ တေ, အာဝုသော, ဘောဂဝဍ္ဎိ, ဣဒါနိ အတ္ထဓမ္မဝဍ္ဎိံ သုဏာဟီ''တိ ဝတွာ ဩဝဒန္တော –

၅. ''ဂါမေ ဝါ ယဒိ ဝါရညေ၊ နိန္နေ ဝါ ယဒိ ဝါ ထလေ။
သဗ္ဗတ္ထ အနုသာသာမိ၊ မာသု ကုဇ္ဈိတ္ထ နာဝိကာ''တိ။ – ကထမာဟ။

ဣတိဿ ဣမာယ ကထာယ အတ္ထဓမ္မဝဍ္ဎိံ ကထေတွာ ''အယံ တေ အတ္ထဝဍ္ဎိ စ ဓမ္မဝဍ္ဎိ စာ''တိ အာဟ။ သော ပန ဒန္ဓပုရိသော တံ ဩဝါဒံ န ကိဉ္စိ မညမာနော ''ဣဒံ, သမဏ, တယာ မယှံ ဒိန္နံ နာဝါဝေတန''န္တိ အာဟ။ ''အာမာဝုသော''တိ။ ''မယှံ ဣမိနာ ကမ္မံ နတ္ထိ, အညံ မေ ဒေဟီ''တိ။ ''အာဝုသော, ဣဒံ ဌပေတွာ မယှံ အညံ နတ္ထီ''တိ။ ''အထ တွံ ကသ္မာ မမ နာဝံ အာရုဠှောသီ''တိ တာပသံ ဂင်္ဂါတီရေ ပါတေတွာ ဥရေ နိသီဒိတွာ မုခမေဝဿ ပောထေသိ။

သတ္ထာ ''ဣတိ သော, ဘိက္ခဝေ, တာပသော ယံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ရညော သန္တိကာ ဂါမဝရံ လဘိ, တမေဝ ဩဝါဒံ အန္ဓဗာလဿ နာဝိကဿ ကထေတွာ မုခပောထနံ ပာပုဏိ, တသ္မာ ဩဝါဒံ ဒေန္တေန ယုတ္တဇနဿေဝ ဒာတဗ္ဗော, န အယုတ္တဇနဿာ''တိ ဝတွာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ တဒနန္တရံ ကထမာဟ –

၆. ''ယာယေဝါနုသာသနိယာ၊ ရာဇာ ဂါမဝရံ အဒါ။
တာယေဝါနုသာသနိယာ၊ နာဝိကော ပဟရီ မုခ''န္တိ။

တဿ တံ ပဟာရန္တဿေဝ ဘရိယာ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ အာဂတာ ဟပပုရိသံ ဒိသွာ “သာမိ, အယံ တာပသော နာမ ရာဇကုလူပကော, မာ ပဟရီ”တိ အာဟ။ သော ကုဇ္ဈိတွာ “တွံ မေ ဣမံ ကူဋတာပသံ ပဟရိတုံ န ဒေသီ”တိ ဥဋ္ဌာယ တံ ပဟရိတွာ ဟတေသိ။ အထ ဘတ္တဟတိ ပတိတွာ ဘိန္ဒိ, တဿာ စ ပန ဂရုဂဗ္ဘာယ ဂဗ္ဘော ဘူမိယံ ပတိ။ အထ နံ မနုဿာ သမ္ပရိတရေတွာ “ပုရိသဃာတကစောရော”တိ ဂဟေတွာ ဗန္ဓိတွာ ရညော ဒဿေသုံ။ ရာဇာ ဝိနိစ္ဆိနိတွာ တဿ ရာဇာဏံ ကာရေသိ။ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဩသာနကထမာဟ –

၇. “ဘတ္တံ ဘိန္နံ ဟတာ ဘရိယာ၊ ဂဗ္ဘော စ ပတိတော ဆမာ။
မိဂောဝ ဇာတရူပေန၊ န တေနတ္ထံ အဗန္ဓိ သူ”တိ။

တတ္ထ **ဘတ္တံ ဘိန္န** န္တိ ဘတ္တဟတိ ဘိန္နာ။ **ဟတာ**တိ ပဟတာ။ **ဆမာ**တိ ဘူမိယံ။ **မိဂောဝ ဇာတရူပေနာ**တိ ယထာ မိဂေ သုဝဏ္ဏံ တ ဟိရညံ တ မုတ္တာမဏိအာဒီနိ တ မဒ္ဒိတွာ ဂစ္ဆန္တောပိ အတ္ထရိတွာ နိပဇ္ဇန္တောပိ တေန ဇာတရူပေန အတ္တနော အတ္ထံ ဝဍ္ဎေတုံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ န သက္ကောတိ, ဧဝမေဝ သော အန္ဓဗာလော ပဏ္ဍိတေဟိ ဒိန္နံ ဩဝါဒံ သုတွာပိ အတ္တနော အတ္ထံ ဝဍ္ဎေတုံ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဗန္ဓိ သူ** တိ ဧတ္ထ အဗန္ဓိ သောတိ ဧဝမတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ သ-ဩက္ကတိ ဣမေသံ ပဒာနဉှိ သူတိ သန္ဓိ ဟောတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ နာဠိကော ဣဒါနိ နာဠိကောဝ အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

အတရိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၇၇] ၂. သေတကေတုဇာတကဝဏ္ဏနာ

မာ တာတ ကုဇ္ဈိ န ဟိ သာဓု ကောဓော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ, ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု **ဥဒ္ဒာလဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၄.၆၂ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိယံ ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော ဟုတွာ ပဉ္စသတေ မာဏဝေ မန္တေ ဝာစေသိ။ တေသံ ဇေဋ္ဌကော သေတကေတု နာမ ဥဒိစ္စဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တမာဏဝတေ, တဿ ဇာတိံ နိဿာယ မဟန္တော မာနော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ အညေဟိ မာဏဝေဟိ သဒ္ဓိံ နဂရာ နိက္ခမန္တော နဂရံ ပဝိသန္တံ ဧကံ စဏ္ဍာလံ ဒိသွာ “ကောသိ တွံ”န္တိ ပုစ္ဆိတွာ “စဏ္ဍာလောဟမသ္မီ”တိ ဝုတ္တေ တဿ သရီရံ ပဟရိတွာ အာဂတဝါတဿ အတ္တနော သရီရေ ဖုသနဘယေန “နဿ, စဏ္ဍာလ, ကာဠကဏ္ဏိ, အဓောဝါတံ ယာဟီ”တိ ဝတွာ ဝေဂေန တဿ ဥပရိဝါတံ အဂမာသိ။ စဏ္ဍာလော သီဃတရံ ဂန္တွာ တဿ ဥပရိဝါတေ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သော “နဿ ကာဠကဏ္ဏီ”တိ သုဋ္ဌုတရံ အက္ကောသိ ပရိဘာသိ။ တံ သုတွာ စဏ္ဍာလော “တွံ ကောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါဟမသ္မီ”တိ ။ “ဗြာဟ္မဏော ဟောတု, မယာ ပန ပုဋ္ဌပဉှံ ကထေတုံ သက္ခိဿသီ”တိ။ “အာမ, သက္ခိဿာမီ”တိ။ “သစေ န သက္ကောသိ, ပါဒန္တရေန တံ ဂမေမီ”တိ။ သော အတ္တာနံ တက္ကေတွာ “ဂမေဟီ”တိ အာဟ။

စဏ္ဍာလပုတ္တော တဿ ကထံ ပရိသံ ဂာဟာပေတွာ “မာဏဝ, ဒိသာ နာမ ကတရာ”တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိ။ “ဒိသာ နာမ ပုရတ္ထိမာဒယော စတဿော ဒိသာ”တိ။ စဏ္ဍာလော “နာဟံ တံ ဧတံ ဒိသံ ပုစ္ဆာမိ, တွံ ဧတ္တကမ္ပိ အဇာနန္တော မမ သရီရေ ပဟဋ္ဌဝါတံ ဇိဂုစ္ဆသီ”တိ တံ ခန္ဓဋ္ဌိကေ ဂဟေတွာ ဩနမေတွာ အတ္တနော ပါဒန္တရေန ဂမေသိ။ မာဏဝါ တံ ပဝတ္တိံ အာစရိယဿ အာစိက္ခိံသု။ တံ သုတွာ အာစရိယော “သစ္စံ ကိရ, တာတ, သေတကေတု စဏ္ဍာလေနာသိ ပါဒ န္တရေန ဂမိတော”တိ? “အာမ, အာစရိယ, သော မံ စဏ္ဍာလအသိပုတ္တော ဒိသာမတ္တမ္ပိ န ဇာနာသီ”တိ အတ္တနော ပါ ဒန္တရေန ဂမေသိ, ဣဒါနိ ဒိသွာ ကတ္တဗ္ဗံ အဿ ဇာနိဿာမီတိ ကုဒ္ဓော စဏ္ဍာလပုတ္တံ အက္ကောသိ ပရိဘာသိ။
အထ နံ အာစရိယော ‘တာတ, သေတကေတု မာ တဿ ကုဇ္ဈိ, ပဏ္ဍိတော စဏ္ဍာလအသိပုတ္တော , န သော တံ ဧတံ ဒိ

သံ ပုစ္ဆတိ, အညံ ဒိသံ ပုစ္ဆိ, တယာ ပန ဒိဋ္ဌသုတဝိညာတတော အဒိဋ္ဌာသုတာဝိညာတမေဝ ဗဟုတရ”န္တိ ဩဝဒန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၈. “မာ တာတ ကုဇ္ဈိ န ဟိ သာဓု ကောဓော၊ ဗဟုမ္ပိ တေ အဒိဋ္ဌမဿုတဉ္စ။
မာတာ ပိတာ ဒိသတာ သေတကေတု၊ အာစရိယမာဟု ဒိသတံ ပသတ္ထာ။

၉. “အဂါရိနော အန္နဒပါနဝတ္ထဒါ၊ အဝ္ဟာယိကာ တမ္ပိ ဒိသံ ဝဒန္တိ။
ဧသာ ဒိသာ ပရမာ သေတကေတု၊ ယံ ပတွာ ဒုက္ခီ သုခိနော ဘဝန္တီ”တိ။

တတ္ထ **န ဟိ သာဓု ကောဓော**တိ ကောဓော နာမ ဥပ္ပဇ္ဇမာနော သုဘာသိတဒုဗ္ဘာသိတံ အတ္ထာနတ္ထံ ဟိတာဟိတံ ဇာနိတုံ န ဒေတီတိ န သာဓု န လဒ္ဓကော။ **ဗဟုမ္ပိ တေ အဒိဋ္ဌ**န္တိ တယာ စက္ခုနာ အဒိဋ္ဌံ သောတေန စ အဿုတမေဝ ဗဟုတရံ။ **ဒိသတာ**တိ ဒိသာ။ မာတာပိတရော ပုတ္တာနံ ပုရိမတရံ ဥပ္ပန္နတ္တာ ပုရတ္ထိမဒိသာ နာမ ဇာတာတိ ဝဒတိ။ **အာစရိယမာဟု ဒိသတံ ပသတ္ထာ** တိ အာစရိယာ ပန ဒက္ခိဏေယျတ္တာ ဒိသတံ ပသတ္ထာ ဒက္ခိဏာ ဒိသာတိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ အာဟု ကထေန္တီတိ ဒီပေန္တိ။

အဂါရိနောတိ ဂဟဋ္ဌာ။ **အန္နဒပါနဝတ္ထဒါ** တိ အန္နဒါ, ပါနဒါ, ဝတ္ထဒါ စ။ **အဝ္ဟာယိကာ**တိ “ဧထ ဒေယျဓမ္မံ ပဋိဂ္ဂဏှထာ”တိ ပက္ကောသနကာ။ **တမ္ပိ ဒိသံ ဝဒန္တီ** တိ တမ္ပိ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ဧကံ ဒိသံ ဝဒန္တိ။ ကိမိနာ စ တုပစ္စယအာယကာ ဂဟဋ္ဌာ ပစ္စယေ အပဒိသိတွာ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေဟိ ဥပဂန္တဗ္ဗတ္တာ ဧကာ ဒိသာ နာမာ တိ ဒီပေတိ။ အပရော နယော – ယေ ဧတေ အဂါရိနော အန္နပါနဝတ္ထဒါ, တေသံ ဆကာမသဂ္ဂသမ္ပတ္တိအာယကဋ္ဌေန ဥပရူပရိ အဝ္ဟာယနတော ယေ အဝ္ဟာယိကာ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာ, တမ္ပိ ဒိသံ ဝဒန္တိ, ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ ဥပရိ မဒိသံ နာမ ဝဒန္တီတိ ဒီပေတိ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“မာတာ ပိတာ ဒိသာ ပုဗ္ဗာ၊ အာစရိယာ ဒက္ခိဏာ ဒိသာ။
ပုတ္တဒါရာ ဒိသာ ပစ္ဆာ၊ မိတ္တာမစ္စာ စ ဥတ္တရာ။

“ဒါသကမ္မကရာ ဟေဋ္ဌာ၊ ဥဒ္ဓံ သမဏဗြာဟ္မဏာ။
ဧတာ ဒိသာ နမဿေယျ၊ အလမတ္တော ကုလေ ဂိဟီ”တိ။ (ဒီ. နိ. ၃.၂၇၃)။

ဧသာ ဒိသာတိ ဣဒံ ပန နိဗ္ဗာနံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဇာတိအာဒိနာ ဟိ နာနပ္ပကာရေန ဒုက္ခေန ဒုက္ခိတာ သတ္တာ ယံ ပတွာ နိဒ္ဒုက္ခာ သုခိနော ဘဝန္တိ, သော ဧဝ စ သတ္တေဟိ အဂတပုဗ္ဗာ ဒိသာ နာမ။ တေနေဝ စ နိဗ္ဗာနံ “ပရမာ”တိ အာဟ။ ဝုတ္တမ္ပိ စေတံ –

“သမတိတ္တိကံ အနဝသေသကံ၊ တေလပတ္တံ ယထာ ပရိဟရေယျ။
ဧဝံ သစိတ္တမနုရက္ခေ၊ ပတ္ထယာနော ဒိသံ အဂတပုဗ္ဗ”န္တိ။ (ဇာ. ၁.၁.၉၆)။

ဧဝံ မဟာသတ္တော မာဏဝဿ ဒိသာ ကထေသိ။ သော ပန “စဏ္ဍာလေနမှိ ဟာဒန္တရေန ဂမိတော”တိ တသ္မိံ ဌာနေ အဝသိတွာ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဒိသာပါမောက္ခာစရိယဿ သန္တိကေ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အာစရိ ယေန အနုညာတော တက္ကသိလတော နိက္ခမိတွာ သဗ္ဗသမယသိပ္ပံ သိက္ခန္တော ဝိစရိ။ သော ဧကံ ပစ္စန္တကာမံ ပတွာ တံ နိဿာယ ဝသန္တေ ပဉ္စသတေ တာပသေ ဒိသွာ တေသံ သန္တိကေ ပဗ္ဗဇိတွာ ယံ တေ ဇာနန္တိ သိပ္ပမန္တစရဏံ, တံ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဂဏသတ္ထာ ဟုတွာ တေဟိ ပရိဝုတော ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခံ စရန္တော ရာဇင်္ဂဏံ အဂမာသိ။ ရာဇာ တာပသာနံ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ အန္တောနိဝေသနေ ဘောဇေတွာ တေ အတ္တနော ဥယျာနေ ဝသာပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ တာပသေ ပရိဝိသိတွာ “အဇ္ဇ သာယန္ဟေ ဥယျာနံ ဂန္တွာ အယျေ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ အာဟ။

သေတကေတု ဥယျာနံ ဂန္တွာ တာပသေ သန္နိပါတေတွာ “မာရိသာ, အဇ္ဇ ရာဇာ အာဂမိဿတိ, ရာဇာနော စ နာမ သကိံ အာရာဓေတွာ ယာဝတာယုကံ သုခံ ဇီဝိတုံ သက္ကာ, အဇ္ဇ ဧကစ္စေ ဝဂ္ဂုလိဝတံ စရထ, ဧကစ္စေ ကဏ္ဋက

သေယျံ ကပေ့ထ, ကေစ္စေ ပဋ္ဌာတပံ တပေ့ထ, ကေစ္စေ ဥက္ကုဋိကပ္ပဓာနမနုယုဥ္ဇထ, ကေစ္စေ ဥဒကောရောဟ ဏာကမ္မံ ကရောထ, ကေစ္စေ မန္တေ သဇ္ဈာယထာ''တိ ဝိစာရေတွာ သယံ ပက္ကသာလဒွါရေ အပဿယပီဌကေ နိ သီဒိတွာ ပဥ္စဝဏ္ဏရင်္ဂသမုဇ္ဇလတသန်ံ ကော် ပေတ္တကံ ဝိစိတ္တဝဏ္ဏေ အာဓာရကေ ဌပေတွာ သုသိက္ခိတေဟိ စတူ ဟိ ပဥ္စဟိ မာဏဝေဟိ ပုစ္ဆိတေ ပုစ္ဆိတေ ပဥှေ ကထေသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ အာဂန္တွာ တေ မိစ္ဆာတပံ ကရောန္တေ ဒိသွာ တုဋ္ဌော သေတကေတုံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော ပုရောဟိတေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္ တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀. ''ခရာဇိနာ ဇဋိလာ ပင်္ကဒန္တာ၊ ဒုမ္မက္ခရူပါ ယေမေ ဇပ္ပန္တိ မန္တေ။
ကစ္စိ နု တေ မာနုသကေ ပယောဂေ၊ ဣဒံ ဝိဒူ ပရိမုတ္တာ အပါယာ''တိ။

တတ္ထ **ခရာဇိနာ**တိ သခုရေဟိ အဇိနစမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ။ **ပင်္ကဒန္တာ** တိ ဒန္တကဋ္ဌဿ အခါဒနေန မလဂ္ဂ ဟိတဒန္တာ။ **ဒုမ္မက္ခရူပါ** တိ အနဉ္ဇိတာမဏ္ဍိတလူခနိဂဏ္ဌနပါရုပနာ မာလာဂန္ဓဝိလေပနဝဇ္ဇိတာ , ကိလိဋ္ဌရူပါတိ ဝု တ္တံ ဟောတိ။ **ယေမေ ဇပ္ပန္တီ** တိ ယေ ဣမေ မန္တေ သဇ္ဈာယန္တိ။ **မာနုသကေ ပယောဂေ**တိ မနုဿေဟိ ကတ္တဗ္ဗ ဗပယောဂေ ဌိတာ။ **ဣဒံ ဝိဒူ ပရိမုတ္တာ အပါယာ** တိ ဣမသ္မိံ ပယောဂေ ဌတွာ ဣမံ လောကံ ဝိဒိတွာ ပါကဋံ ကတွာ ''ကစ္စိ ဧတေ ဣသယော စတူဟိ အပါယေဟိ မုတ္တာ''တိ ပုစ္ဆတိ။

တံ သုတွာ ပုရောဟိတော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၁၁. ''ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကရိတွ ရာဇ၊ ဗဟုဿုတော စေ န စရေယျ ဓမ္မံ။
သဟဿဝေဒေါပိ န တံ ပဋိစ္စ၊ ဒုက္ခာ ပမုဥ္စေ စရဏံ အပတွာ''တိ။

တတ္ထ **ကရိတွ**တိ ကတွာ။ **စရဏ**န္တိ သဟ သီလေန အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ မဟာ ရာဇ, ''အဟံ ဗဟုဿုတောမှိ''တိ သဟဿဝေဒေါပိ စေ တိဝိဓံ သုစရိတဓမ္မံ န စရေယျ, ပါပနေဝ ကရေယျ, သော တာနိ ပါပါနိ ကမ္မာနိ ကတွာ တံ ဗာဟုသစ္စံ ပဋိစ္စ သီလသမာပတ္တိသင်္ခါတံ စရဏံ အပ္ပတွာ ဒုက္ခာ န ပမုဉ္စေ, အပါယဒုက္ခတော န မုစ္စတေဝါတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တာပသေသု ပသာဒံ ပါဟိ။ တတော သေတကေတု စိန္တေသိ ''ဣမဿ ရညော တာပသေသု ပ သာဒေါ ဥဒပါဒိ, တံ ပနေသ ပုရောဟိတော တသိယာ ပဟရိတွာ ဝိယ ဆိန္ဒိ, မယာ ဧတေန သဒ္ဓိံ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော တေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တော ပဉ္စမံ ဂါထမာဟ –

၁၂. ''သဟဿဝေဒေါပိ န တံ ပဋိစ္စ၊ ဒုက္ခာ ပမုဥ္စေ စရဏံ အပတွာ။
မညာမိ ဝေဒါ အဖလာ ဘဝန္တိ၊ သသံယမံ စရဏမေဝ သစ္စ''န္တိ။

တဿတ္ထော – သစေ သဟဿဝေဒေါပိ တံ ဗာဟုသစ္စံ ပဋိစ္စ စရဏံ အပ္ပတွာ အတ္တာနံ ဒုက္ခာ န ပမုဉ္စေ, ဧဝံ သန္တေ အဟံ မညာမိ ''တယော ဝေဒါ အဖလာ ဟောန္တိ, သသီလံ သမာပတ္တိစရဏမေဝ သစ္စံ ဟောတီ''တိ။

တံ သုတွာ ပုရောဟိတော ဆဋ္ဌံ ဂါထမာဟ –

၁၃. ''န ဟေဝ ဝေဒါ အဖလာ ဘဝန္တိ၊ သသံယမံ စရဏမေဝ သစ္စံ။
ကိတ္တိဉှိ ပပ္ပောတိ အဓိစ္စ ဝေဒေ၊ သန္တိံ ပုဏေတိ စရဏေန ဒန္တော''တိ။

တဿတ္ထော – တယော ဝေဒါ အဖလာ န ဘဝန္တိ, သသံယမံ စရဏမေဝ သစ္စံ သေယျံ ဥတ္တမံ ပဝရံ န ဟေဝ ဟောတိ။ ကိံကာရဏာ? **ကိတ္တိဉှိ ပပ္ပောတိ အဓိစ္စ ဝေဒေ** တိ တယော ဝေဒေ အဓိစ္စ ဒိဋ္ဌဓမ္မေ ကိတ္တိမတ္တံ ယသမ တ္တံ လာဘမတ္တံ လဘတိ, ဣတော ပရံ အညံ နတ္ထိ, တသ္မာ န တေ အဖလာ။ **သန္တိံ ပုဏေတိ စရဏေန ဒန္တော** တိ သီ လေ ပတိဋ္ဌာယ သမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သမာပတ္တိပဒဋ္ဌာနံ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အစ္စန္တံ သန္တံ နိဗ္ ဗာနံ နာမ တံ ဧတိ ပါပုဏာတိ။

ဣတိ ပုရောဟိတော သေတကေတုနော တဒံ ဘိန္ဒိတ္ဝာ တေ သဗ္ဗေ ဂိဟီ ကာရေတွာ ဖလကာဝုဓာနိ ကဟာပေတွာ မဟန္တတရကေ ကတွာ ရညော ဥပဌာကေ ကာရေသိ။ အယံ ကိရ မဟန္တတရကာနံ ဝံသော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ သေတကေတု ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, စဏ္ဍာလော သာရိပုတ္တော, ရာဇာ အာနန္ဒော, ပုရောဟိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သေတကေတုဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၇၈] ၃. ဒရီမုခဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပင္ကော စ ကာမာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ကထိတမေဝ။

အတီတေ ရာဇဂဟနဂရေ မဂဓရာဇာ နာမ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရောတိဿ နာမံ အကံသု။ တဿ ဇာတဒိဝသေယေဝ ပုရောဟိတဿပိ ပုတ္တော ဇာယိ, တဿ မုခံ အတိဝိယ သောဘတိ, တေနဿ ဒရီမုခေါတိ နာမံ အကံသု။ တေ ဥဘောပိ ရာဇကုလေယေဝ သံဝဍ္ဎာ အညမညံ ပိယသဟာယာ ဟုတွာ သောဠသဝဿကာလေ တက္ကသိလံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ''သဗ္ဗသမယသိပ္ပဉ္စ သိက္ခိဿာမ, ဒေသစာရိတ္တဉ္စ ဇာနိဿာမာ''တိ ကမနိဂမာဒီသု စရန္တာ ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဒေဝကုလေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဗာရာဏသိံ ဘိက္ခာယ ပဝိသိံသု။ တတ္ထ ဧကသ္မိံ ကုလေ ''ဗြာဟ္မဏေ ဘောဇေတွာ တစနကံ ဒဿာမာ''တိ ပါယာသံ ပစိတွာ အာသနာနိ ပညတ္တာနိ ဟောန္တိ။ မနုဿာ တေ ဥဘောပိ ဘိက္ခာယ စရန္တေ ဒိသွာ ''ဗြာဟ္မဏာ အာဂတာ''တိ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ မဟာသတ္တဿ အာသနေ သုဒ္ဓဝတ္ထံ ပညာပေသုံ, ဒရီမုခဿ အာသနေ ရတ္တကမ္ဗလံ။ ဒရီမုခေါ တံ နိမိတ္တံ ဒိသွာ ''အဇ္ဇ မယှံ သဟာယော ဗာရာဏသိရာဇာ ဘဝိဿတိ, အဟံ သေနာပတီ''တိ အညာသိ။ တေ တတ္ထ ဘုဉ္ဇိတွာ တစနကံ ဂဟေတွာ မင်္ဂလံ ဝတွာ နိက္ခမ္မ တံ ရာဇုယျာနံ အဂမံသု။ တတ္ထ မဟာသတ္တော မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိပဇ္ဇိ, ဒရီမုခေါ ပနဿ ပါဒေ ပရိမဇ္ဇန္တော နိသီဒိ။

တဒါ ဗာရာဏသိရညော မတဿ သတ္တမော ဒိဝသော ဟောတိ။ ပုရောဟိတော ရညော သရီရကိစ္စံ ကတွာ အပုတ္တကေ ရဇ္ဇေ သတ္တမေ ဒိဝသေ ဖုဿရထံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဖုဿရထဝိဿဇ္ဇနကိစ္စံ **မဟာဇနကဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၁၂၃ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဖုဿရထော နဂရာ နိက္ခမိတွာ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ပရိဝုတော အနေကသတေဟိ တူရိယေဟိ ဝဇ္ဇမာနေဟိ ဥယျာနဒွါရံ ပာပုဏိ။ ဒရီမုခေါ တူရိယသဒ္ဒံ သုတွာ ''သဟာယဿ မေ ဖုဿရထော အာဂစ္ဆတိ, အဇ္ဇေဝေသ ရာဇာ ဟုတွာ မယှံ သေနာပတိဋ္ဌာနံ ဒဿတိ, ကော မေ ဃရာဝါသေနတ္ထော, နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ''တိ ဗောဓိသတ္တံ အနာမန္တေတွာဝ ဧကမန္တံ ဂန္တွာ ပဋိစ္ဆန္နေ အဋ္ဌာသိ။ ပုရောဟိတော ဥယျာနဒွါရေ ရထံ ဌပေတွာ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ ဗောဓိသတ္တံ မင်္ဂလသိလာပဋ္ဋေ နိပန္နံ ဒိသွာ ဟဒေသု လက္ခဏာနိ ဩလောကေတွာ ''အယံ ပုညဝါ သတ္တော ဒွိသဟဿဒီပပရိဝါရာနံ စတုန္နမ္ပိ မဟာဒီပာနံ ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ သမတ္ထော, ဓိတိ ပနဿ ကီဒိသာ''တိ သဗ္ဗတူရိယာနိ ပဂ္ဂဏှာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ပဗုဇ္ဈိတွာ မုခတော သာဋကံ အပနေတွာ မဟာဇနံ ဩလောကေတွာ ပုန သာဋကေန မုခံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ထောကံ နိပဇ္ဇိတွာ ပဿဒ္ဓဒရထော ဥဋ္ဌာယ သိလာပဋ္ဋေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိ။ ပုရောဟိတော ဇာဏုကေန ပတိဋ္ဌာယ ''ဒေဝ, ရဇ္ဇံ တုမှာကံ ပာပုဏာတီ''တိ အာဟ။ ''အပုတ္တကံ ဘဏေ ရဇ္ဇ''န္တိ။ ''အာမ, ဒေဝါ''တိ။ ''တေန ဟိ သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ တေ တဿ ဥယျာနေယေဝ အဘိသေကံ အကံသု။ သော ယသမဟန္တတာယ ဒရီမုခံ အသရိတွာဝ ရထံ အဘိရုယှ မဟာဇနပရိဝုတော နဂရံ ပဝိသိတွာ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ရာဇဒွါရေ ဌိတောဝ အမစ္စာနံ ဌာနန္တရာနိ ဝိစာရေတွာ ပါသာဒံ အဘိရုဟိ။

တသ္မိံ ခဏေ ဒရီမုခေါ ''သုညံ အနိ ဥယျာန''န္တိ အာဂန္တွာ မင်္ဂလသိလာယ နိသီဒိ, အထဿ ပုရတော ပဏ္ဍုပလာသံ ပတိ။ သော တသ္မိံယေဝ ပဏ္ဍုပလာသေ ခယဝယံ ပဋ္ဌပေတွာ တိလက္ခဏံ သမ္မသိတွာ ပထဝိံ ဥန္နာဒေန္တော ပစ္စေကဗောဓိံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တဿ တင်္ခဏညေဝ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ, ဣဒ္ဓိမယပတ္တစီဝရံ အာကာသတော ဩတရိတွာ သရီရေ ပဋိမုဉ္စိ။ တာဝဒေဝ အဋ္ဌပရိက္ခာရဓရော ဣရိယာပထသမ္ပန္နော ဝဿသဋ္ဌိကတ္ထေရော ဝိယ ဟုတွာ ဣဒ္ဓိယာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရံ အဂမာသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဓ

မ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ယသမဟန္တတာယ ပန ယသေန ပမတ္တော ဟုတွာ စတ္တာလီသ ဝဿာနိ ဒရီမုခံ န သရိ, စတ္တာလီသေ ပန သံဝစ္ဆရေ အတီတေ တံ သရိတွာ “မယှံ သဟာယော ဒရီမုခော နာမ အတ္ထိ, ကဟံ နု ခော သော”တိ တံ ဒဋ္ဌုကာမော အဟောသိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ အန္တေပုရေပိ ပရိသမဇ္ဈေပိ “ကဟံ နု ခော မယှံ သဟာယော ဒရီမုခော , ယော မေ တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ကထေတိ, မဟန္တမဿ ယသံ ဒဿာမီ”တိ ဝဒတိ။ ဧဝံ တဿ ပုနပ္ပုနံ တံ သရန္တဿေဝ အညာနိ ဒသ သံဝစ္ဆရာနိ အတိက္ကန္တာနိ။

ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓောပိ ပညာသဝဿစ္စယေန အာဝဇ္ဇေန္တော “မံ ခော သဟာယော သရတီ”တိ ဉတွာ “ဣဒါနိ သော မဟလ္လကော ပုတ္တဓီတာဒီဟိ ဝုဒ္ဓိပ္ပတ္တော, ဂန္တွာ ဓမ္မံ ကထေတွာ ပဗ္ဗာဇေဿာမိ န”န္တိ ဣဒ္ဓိယာ အာကာသေန အာဂန္တွာ ဥယျာနေ ဩတရိတွာ သုဝဏ္ဏပဋိမာ ဝိယ သိလာပဋ္ဋေ နိသီဒိ။ ဥယျာနပါလော တံ ဒိသွာ ဥပသင်္ကမိတွာ “ဘန္တေ, ကုတော တုမှေ ဧထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရတော”တိ။ “ကေ နာမ တုမှေ ဟော”တိ? “ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ နာမာဟံ, အာဝုသော”တိ။ “ဘန္တေ, အမှာကံ ရာဇာနံ ဇာနာထာ”တိ? “အာမ ဇာနာမိ, ဂိဟိကာလေ နော သဟာယော”တိ။ “ဘန္တေ, ရာဇာ တုမှေ ဒဋ္ဌုကာမော, ကထေဿာမိ တဿ တုမှာကံ အာဂတဘာဝ”န္တိ။ “ဂစ္ဆ ကထေဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ ဝတွာ တုရိတတုရိတော ဂန္တွာ တဿ သိလာပဋ္ဋေ နိသိန္နဘာဝံ ရညော ကထေသိ။ ရာဇာ “အာဂတော ကိရ မေ သဟာယော, ပဿိဿာမိ န”န္တိ ရထံ အာရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ အထ နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ “ကိံ, ဗြဟ္မဒတ္တ, ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, အဂတိဂမနံ န ဂစ္ဆသိ, ဓနတ္ထာယ လောကံ န ပီဠေသိ, ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောသီ”တိအာဒီနိ ဝဒန္တော ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ “ဗြဟ္မဒတ္တ, မဟလ္လကောသိ, ဧတရဟိ ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတုံ တေ သမယော”တိ ဝတွာ တဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၄. “ပင်္ကော စ ကာမာ ပလိပေါ စ ကာမာ၊ ဘယဉ္စ မေတံ တိမူလံ ပဝုတ္တံ။
ရဇော စ ဓူမော စ မယာ ပကာသိတာ၊ ဟိတွာ တုဝံ ပဗ္ဗဇ ဗြဟ္မဒတ္တာ”တိ။

တတ္ထ **ပင်္ကော**တိ ဥဒကေ ဇာတာနိ တိဏသေဝါလကုမုဒဂစ္ဆာဒီနိ အဓိပ္ပေတာနိ။ ယထာ ဟိ ဥဒကံ တရန္တံ တာနိ လဂ္ဂါပေန္တိ သဇ္ဇာပေန္တိ, တထာ သံသာရသာဂရံ တရန္တဿ ယောဂါဝစရဿ ပဉ္စ ကာမဂုဏာ သဗ္ဗေ တ ပန ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာ လဂ္ဂါပနဝသေန ပင်္ကော နာမ။ ဣမသ္မိဉှိ ပင်္ကေ အာသတ္တာ ဝိသတ္တာ ဒေဝါပိ မနုဿာပိ တိရစ္ဆာနာပိ ကိလမန္တိ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ။ **ပလိပေါ စ ကာမာ**တိ ပလိပေါ ဝုစ္စတိ မဟာကဒ္ဒမော, ယမှိ လဂ္ဂ သူကရမိဂါဒယောပိ သီဟာပိ တရစ္ဆာပိ အတ္တာနံ ဥဒ္ဓရိတွာ ဂန္တုံ န သက္ကောန္တိ, ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာပိ တံသရိက္ခတာယ “ပလိပ”တိ ဝုတ္တာ။ ပညဝန္တောပိ ဟိ သတ္တာ ဧတေသု ကာမေသု သကိံ လဂ္ဂကာလတော ပဋ္ဌာယ တေ ကာမေ ပဒါလေတွာ သီဃံ ဥဋ္ဌာယ အကိဉ္စနံ အပလိဗောဓံ ရမဏီယံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂန္တုံ န သက္ကောန္တိ။ **ဘယဉ္စ မေတ**န္တိ ဘယဉ္စ ဧတံ, မ-ကာရော ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။ **တိမူလ**န္တိ တီဟိ မူလေဟိ ပတိဋ္ဌိတံ ဝိယ အစလံ။ ဗလဝဘယဿေတံ နာမံ။ **ပဝုတ္တ**န္တိ မဟာရာဇ, ဧတေ ကာမာ နာမ ဒိဋ္ဌဓမ္မိကသမ္ပရာယိကဿ အတ္တာနုဝါဒဘယာဒိကဿ စေဝ ဒွတ္တိံသကမ္မကာရဏဆနဝုတိရောဂဝသပ္ပဝတ္တဿ စ ဘယဿ ပစ္စယတ္တေန ဗလဝဘယန္တိ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓဗုဒ္ဓသာဝကေဟိ စေဝ သဗ္ဗညုဗောဓိသတ္တေဟိ စ ပဝုတ္တံ ကထိတံ, ဒီပိတန္တိ အတ္ထော။ အထ ဝါ **ဘယဉ္စ မေတ**န္တိ ဘယဉ္စ မယာ ဧတံ တိမူလံ ပဝုတ္တန္တိ ဧဝဉ္စေတ္ထ အတ္ထော ဒဋ္ဌဗ္ဗောယေဝ။

ရဇော စ ဓူမော စာတိ ရဇဓူမသဒိသတ္တာ “ရဇော”တိ စ “ဓူမော”တိ စ မယာ ပကာသိတာ။ ယထာ ဟိ သုနှာတဿ သုဝိလိတ္တာလင်္ကတဿ ပုရိသဿ သရီရေ သုခုမရဇံ ပတိတံ, တံ သရီရံ ဒုဗ္ဗဏ္ဏံ သောဘာရဟိတံ ကိလိဋ္ဌံ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဣဒ္ဓိဗလေန အာကာသေန အာဂန္တွာ စန္ဒော ဝိယ စ သူရိယော ဝိယ စ လောကေ ပညာတာပိ သကိံ ကာမရဇဿ အန္တော ပတိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂုဏဝဏ္ဏဂုဏသောဘာဂုဏသုဒ္ဓီနံ ဥပဟတတ္တာ ဒုဗ္ဗဏ္ဏာ သောဘာရဟိတာ ကိလိဋ္ဌာယေဝ ဟောန္တိ။ ယထာ စ ဓူမေန ပဟဋ္ဋကာလတော ပဋ္ဌာယ သုပရိသုဒ္ဓာပိ ဘိတ္တိ ကာဠဝဏ္ဏာ ဟောတိ, ဧဝံ အတိပရိသုဒ္ဓညာဏာပိ ကာမဓူမေန ပဟဋ္ဋကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂုဏဝိနာသပ္ပတ္တိယာ မဟာဇနမဇ္ဈေ ကာဠကာဝ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ ဣတိ ရဇဓူမသရိက္ခတာယ ဧတေ ကာမာ “ရဇော စ ဓူမော စာ”တိ မယာ တုယှံ ပကာသိတာ, တသ္မာ ဣမေ ကာမေ ဟိတွာ တုဝံ ပဗ္ဗဇ ဗြဟ္မဒတ္တာတိ ရာဇာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဥဿာဟံ ဇနေတိ။

တံ သုတ္တ ရာဇာ ကိလေသေဟိ အတ္တနော ဗဒ္ဓဘာဝံ ကထေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၅. ''ဂမိတော စ ရတ္တော စ အဓိမုစ္ဆိတော စ၊ ကာမေသ္ဝဟံ ဗ္ရာဟ္မဏ ဘိံသရူပံ။
တံ နုဿဟေ ဇီဝိကတ္ထော ပဟာတုံ၊ ကာဟာမိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနီ''တိ။

တတ္ထ **ဂမိတော**တိ အဘိဇ္ဈာကာယဂန္ထေန ဗဒ္ဓေါ။ **ရတ္တော** တိ ပကတိဇဟာပနေန ရာဂေန ရတ္တော။ **အဓိမုစ္ဆိတော**တိ အတိဝိယ မုစ္ဆိတော။ **ကာမေသ္ဝဟန္တိ** ဒုဝိဓေသုပိ ကာမေသု အဟံ။ **ဗ္ရာဟ္မဏ** တိ ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓံ အာလပတိ။ **ဘိံသရူပန္တိ** ဗလဝရူပံ။ **တံ နုဿဟေ** တိ တံ ဒုဝိဓမ္ပိ ကာမံ န ဥဿဟာမိ န သက္ကောမိ။ **ဇီဝိကတ္ထော ပဟာတုန္တိ** ဣမာယ ဇီဝိကာယ အတ္ထိကော အဟံ တံ ကာမံ ပဟာတုံ န သက္ကောမီတိ ဝဒတိ။ **ကာဟာမိ ပုညာနီ**တိ ဣဒါနိ အနသီလဥပေါသထကမ္မသင်္ခါတာနိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနိ ဗဟူနိ ကရိဿာမီတိ။

ဧဝံ ကိလေသကာမော နာမေသ သကိံ အလ္လီနကာလတော ပဋ္ဌာယ အပနေတုံ န သက္ကောတိ, ယေန သံကိလိဋ္ဌစိတ္တော မဟာပုရိသော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏေ ကထိတေပိ ''ပဗ္ဗဇိတုံ န သက္ကောမီ''တိ အာဟ။ ယောယံ ဒီပင်္ကရပာဒမူလေ အတ္တနိ သမ္ဘာဝေန ဉာဏေန ဗုဒ္ဓကရဓမ္မေ ဝိစိနန္တော တတိယံ နေက္ခမ္မပာရမိံ ဒိသ္ဝာ –

''ဣမံ တ္ဝံ တတိယံ တာဝ၊ ဒဠှံ ကတ္ဝာ သမာဒိယ။
နေက္ခမ္မပာရမိတံ ဂစ္ဆ၊ ယဒိ ဗောဓိံ ပတ္တုမိစ္ဆသိ။

''ယထာ အန္ဒုဃရေ ပုရိသော၊ စိရဝုတ္ထော ဒုခဋ္ဋိတော။
န တတ္ထ ရာဂံ ဇနေတိ၊ မုတ္တိံယေဝ ဂဝေသတိ။

''တထေဝ တ္ဝံ သဗ္ဗဘဝေ၊ ပဿ အန္ဒုဃရေ ဝိယ။
နေက္ခမ္မာဘိမုခော ဟောတ္ဝ၊ သမ္ဗောဓိံ ပာပုဏိဿသီ''တိ။ –

ဧဝံ နေက္ခမ္မေ ဂုဏံ ပရိကိတ္တေသိ, သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဝဏ္ဏံ ဝတ္ဝာ ''ကိလေသေ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ သမဏော ဟောဟိ''တိ ဝုစ္စမာနောပိ ''နာဟံ ကိလေသေ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ သမဏော ဘဝိတုံ သက္ကောမီ''တိ ဝဒတိ။

ဣမသ္မိံ ကိရ လောကေ အဋ္ဌ ဥမ္မတ္တကာ နာမ။ တေနာဟု ပောရာဏာ ''အဋ္ဌ ပုဂ္ဂလာ ဥမ္မတ္တကသညံ ပဋိလဘန္တိ, ကာမုမ္မတ္တကော လောဘဝသံ ဂတော , ကောဓုမ္မတ္တကော ဒေါသဝသံ ဂတော, ဒိဋ္ဌုမ္မတ္တကော ဝိပလ္လာသဝသံ ဂတော, မောဟုမ္မတ္တကော အညာဏဝသံ ဂတော, ယက္ခုမ္မတ္တကော ယက္ခဝသံ ဂတော, ပိတ္တုမ္မတ္တကော ပိတ္တဝသံ ဂတော, သုရုမ္မတ္တကော ပာနဝသံ ဂတော, ဗျသနုမ္မတ္တကော သောကဝသံ ဂတော''တိ။ ဣမေသု အဋ္ဌသု ဥမ္မတ္တကေသု မဟာသတ္တော ဣမသ္မိံ ဇာတကေ ကာမုမ္မတ္တကော ဟုတ္ဝာ လောဘဝသံ ဂတော ပဗ္ဗဇ္ဇာယ ဂုဏံ န အညာသိ။

ဧဝံ အနတ္ထကာရကံ ပန ဣမံ ဂုဏပရိမံသကံ လောဘဇာတံ ကသ္မာ သတ္တာ ပရိမုဉ္စိတုံ န သက္ကောန္တီတိ? အနမတဂ္ဂေ သံသာရေ အနေကာနိ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿာနိ ဓေဝတော ဗန္ဓိတဘာဝေန။ ဧဝံ သန္တေပိ တံ ပဏ္ဍိတာ ''အပ္ပဿာဒါ ကာမာ''တိအာဒီနံ အနေကေသံ ပစ္စဝေက္ခဏာနံ ဝသေန ပဇဟန္တိ။ တေနေဝ ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ မဟာသတ္တေန ''ပဗ္ဗဇိတုံ န သက္ကောမီ''တိ ဝုတ္တေပိ ခုရနိက္ခေပံ အကတ္ဝာ ဥတ္တရိမ္ပိ ဩဝဒန္တော ဒွေ ကထာ အာဟ။

၁၆. ''ယော အတ္တကာမဿ ဟိတာနုကမ္ပိနော၊ ဩဝဇ္ဇမာနော န ကရောတိ သာသနံ။
ဣဒမေဝ သေယျော ဣတိ မညမာနော၊ ပုနပ္ပုနံ ဂဗ္ဘမုပေတိ မန္ဒော။

၁၇. ''သော ဃောရရူပံ နိရယံ ဥပေတိ၊ သုဘာသုဘံ မုတ္တကရီသပူရံ။
သတ္တာ သကာယေ န ဇဟန္တိ ဂိဒ္ဓါ၊ ယေ ဟောန္တိ ကာမေသု အဝီတရာဂါ''တိ။

တတ္ထ **အတ္ထကာမဿာ** တိ ဝုဍ္ဎိကာမဿ။ **ဟိတာနုကမ္ပိနော** တိ ဟိတေန မုဒုစိတ္တေန အနုကမ္ပနကဿ။ **သြဝဇ္ဇမာနော** တိ သြဝဒိယမာနော။ **ကူဒမေဝ သေယျော** တိ ယံ အတ္တနော ဂဟိတံ အသေယျံ အနုတ္တမမ္ပိ သမာနံ, တံ ကူဒမေဝ သေယျော ကူတိ မညမာနော။ **မန္ဒော** တိ သော အညာဏပုဂ္ဂလော မာတုကုစ္ဆိယံ တသံ နာတိက္ကမတိ, ပုနပ္ပုနံ ဂဗ္ဘံ ဥပေတိယေဝါတိ အတ္ထော။

သော ယောရရူပန္တိ မဟာရာဇ, သော မန္ဒော တံ မာတုကုစ္ဆိံ ဥပေန္တော ယောရရူပံ အရုဏာဇာတိကံ နိရယံ ဥပေတိ နာမ။ မာတုကုစ္ဆိ ဟိ နိရယဿာဒဒ္ဓေန ကူစ "နိရယော"တိ ဝုတ္တော, "စတုကုဋ္ဌိကနိရယော"တိ ဝုစ္စတိ။ "စတုကုဋ္ဌိကနိရယော နာမ ကတရော"တိ ဝုတ္တေ မာတုကုစ္ဆိမေဝ ဝတ္တုံ ဝဋ္ဋတိ။ အဝီစိမဟာနိရယေ နိဗ္ဗတ္တသတ္တဿ ဟိ အပရာပရံ အာဓာဝနပရိဓာဝနံ ဟောတိယေဝ, တသ္မာ တံ "စတုကုဋ္ဌိကနိရယော"တိ ဝတ္တုံ န လဗ္ဘတိ, မာတုကုစ္ဆိယံ ပန နဝ တ ဒသ တ မာသေ စတူဟိပိ ပဿေဟိ ကူတော စိတော စ ဓာဝိတုံ နာမ န သက္ကာ, အတိသမ္ဗာဓေ သြကာသေ စတုကောဋ္ဌေန စတုသင်္ကုဋိတောဝေ ဟုတွာ အစ္ဆိတဗ္ဗံ, တသ္မာ သေ "စတုကုဋ္ဌိကနိရယော"တိ ဝုစ္စတိ။

သုဘာသုဘန္တိ သုဘာနံ အသုဘံ။ သုဘာနညှိ သံသာရဘီရုကာနံ ယောကဝစရကုလပုတ္တာနံ မာတုကုစ္ဆိ ဧကန္တံ အသုဘသမ္မတော။ တေန ဝုတ္တံ –

"အဇည့ံ ဇညသင်္ခာတံ၊ အသုစိံ သုစိသမ္မတံ။
နာနာကုဏပပရိပူရံ၊ ဇညရူပံ အပဿတော။

"ဓိရတ္ထုမံ အာတုရံ ပူတိကာယံ၊ ဇေဂုစ္ဆိယံ အဿုစိံ ဗျာဓိဓမ္မံ။
ယတ္ထပ္ပမတ္တာ အဓိမုစ္ဆိတာ ပဇာ၊ ဟာပေန္တိ မဂ္ဂံ သုဂတူပပတ္တိယာ"တိ။ (ဇာ. ၁.၃.၁၂၈-၁၂၉)။

သတ္တာ တိ အာသတ္တာ ဝိသတ္တာ လဂ္ဂါ လဂ္ဂိတာ **သကာယေ န ဇဟန္တိ** တိ တံ မာတုကုစ္ဆိံ န ပရိစ္စဇန္တိ ။ **ဂိဒ္ဓါ** တိ ဂဓိတာ။ **ယေ ဟောန္တိ** တိ ယေ ကာမေသု အဝီတရာဂ ဟောန္တိ, တေ ဧတံ ဂဗ္ဘတသံ န ဇဟန္တီတိ။

ဧဝံ ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဂဗ္ဘသြက္ကန္တိမူလကဉ္စ, ပရိဟာရမူလကဉ္စ ဒုက္ခံ ဒဿေတွာ ကူအနိ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနမူလကံ ဒဿေတုံ ဒိယမုကထမာဟ။

၁၈. "မီဠ္ဟေန လိတ္တာ ရုဟိရေန မက္ခိတာ၊ သေမှေန လိတ္တာ ဥပနိက္ခမန္တိ။
ယံ ယဉှိ ကာယေန ဖုသန္တိ တာဝဒေ၊ သဗ္ဗံ အသာတံ ဒုခမေဝ ကေဝလံ။

၁၉. "ဒိသွာ ဝဒာမိ န ဟိ အညတော သဝံ၊ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဗဟုကံ သရာမီ"တိ။

တတ္ထ **မီဠ္ဟေန လိတ္တာ**တိ မဟာရာဇ, ကူမေ သတ္တာ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမန္တာ န စတုဇ္ဇာတိဂန္ဓေဟိ ဝိလိမ္ပိတွာ သုရဘိမာလံ ပိဠန္ဓိတွာ နိက္ခမန္တိ, ပုရာဏဂူထေန ပန မက္ခိတာ ပလိဗုဒ္ဓါ ဟုတွာ နိက္ခမန္တိ။ **ရုဟိရေန မက္ခိတာ**တိ ရတ္တလောဟိတစန္ဒနာနုလိတ္တာပိ စ ဟုတွာ န နိက္ခမန္တိ, ရတ္တလောဟိတမက္ခိတာ ပန ဟုတွာ နိက္ခမန္တိ။ **သေမှေန လိတ္တာ**တိ န စာပိ သေတစန္ဒနဝိလိတ္တာ နိက္ခမန္တိ, ဗဟလပိစ္ဆိလသေမှလိတ္တာ ပန ဟုတွာ နိက္ခမန္တိ။ ကူတ္ထိနဉှိ ဂဗ္ဘဝုဋ္ဌာနကာလေ ဧတော အသုစိယော နိက္ခမန္တိ။ **တာဝဒေ**တိ တသ္မိံ သမယေ။ ကူဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, ကူမေ သတ္တာ တသ္မိံ မာတုကုစ္ဆိတော နိက္ခမနသမယေ ဧဝံ မီဠ္ဟာဒိလိတ္တာ နိက္ခမန္တာ ယံ ယံ နိက္ခမနမဂ္ဂပဒေသံ တ ဟတ္ထံ တ ဟာဒံ တ ဖုသန္တိ, တံ သဗ္ဗံ အသာတံ အမဓုရံ ကေဝလံ အသမ္မိဿံ ဒုက္ခမေဝ ဖုသန္တိ, သုခံ နာမ တေသံ တသ္မိံ သမယေ နတ္ထီတိ။

ဒိသွာ ဝဒာမိ န ဟိ အညတော သဝန္တိ မဟာရာဇ, အဟံ ကူမံ ဧတ္တကံ ဝဒန္တော န အညတော သဝံ, အညဿ သမဏဿ တ ဗြာဟ္မဏဿ တ တံ သုတွာ န ဝဒာမိ, အတ္တနော ပန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏေန ဒိသွာ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဝဒာမီတိ အတ္ထော။ **ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဗဟုက** န္တိ ကူဒံ အတ္တနော အာနုဘာဝံ ဒဿေန္တော အာဟ။ ကူဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, အဟဉှိ ပုဗ္ဗေ နိဝုတ္ထက္ခန္ဓပဋိပာဋိသင်္ခာတံ ပုဗ္ဗေနိဝါသံ ဗဟုကံ သရာမိ, သတသဟဿကပ္ပာဓိကာနိ ဒွေ အသင်္ချေယျာနိ သရာမီတိ။

ဣအနိ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ “ဇိဝံ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ရာဇာနံ သုဘာသိတကထာယ သင်္ဂဏှိ”တိ ဝတွာ ဩသာနေ ဥပမုကထမာဟ –

“စိတ္တရာဟိ ကထာဟိ သုဘာသိတာဟိ၊ ဒရီမုခော နိဇ္ဈာပယိ သုမေဓ”န္တိ။

တတ္ထ **စိတ္တရာဟိ** တိ အနေကတ္ထသန္နိဿိတာဟိ။ **သုဘာသိတာဟီ**တိ သုကထိတာဟိ။ **ဒရီမုခော နိဇ္ဈာပယိ သုမေဓ**န္တိ ဘိက္ခဝေ, သော ဒရီမုခပစ္စေကဗုဒ္ဓော တံ သုမေဓံ သုန္ဒရပညံ ကာရဏာကာရဏဇာနနသမတ္ထံ ရာဇာနံ နိဇ္ဈာပေသိ သညာပေသိ, အတ္တနော ဝစနံ ဂဏှာပေသီတိ အတ္ထော။

ဇိဝံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ကာမေသု အောသံ ဒဿေတွာ အတ္တနော ဝစနံ ကဟာပေတွာ “မဟာရာဇ, ဣအနိ ပဗ္ဗဇ တမာ တ, မယာ ပန တုယှံ ကာမေသု အာဒီနဝေ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ စ အာနိသံသော ကထိတော, တွံ အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ”တိ ဝတွာ သုဝဏ္ဏရာဇဟံသော ဝိယ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဝလာဟကဂဗ္ဘံ မဒ္ဒန္တော နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရမေဝ ဂတော။ မဟာသတ္တောပိ ဒသနခသမောဓာနသမုဇ္ဇလံ အဉ္ဇလိံ သိရသိ ဌပေတွာ နမဿမာနော တသ္မိံ ဒဿနဝိသယေ အတီတေ ဇေဋ္ဌပုတ္တံ ပက္కောသာပေတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ မဟာဇနဿ ရောဒန္တဿ ပရိဒေဝန္တဿ ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ န စိရဿေဝ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကူပဂေါ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ တဒါ ရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဒရီမုခဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၇၉] ၄. နေရုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာကောလာ ကာကသင်္ဃာ စာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ အဂမာသိ။ မနုဿာ တဿ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ တံ ဘောဇေတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အရညေ ပဏ္ဏသာလံ ကတွာ တတ္ထ ဝသာပေသုံ, အတိဝိယ စဿ သက္ကာရံ ကရိံသု။ အထေကေ သဿတဝါဒါ အာဂမံသု။ တေ တေသံ ဝစနံ သုတွာ ထေရဿ ဝါဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သဿတဝါဒံ ဂဟေတွာ တေသညေဝ သက္ကာရံ ကရိံသု။ တတော ဥစ္ဆေဒဝါဒါ အာဂမံသု တေ သဿတဝါဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဥစ္ဆေဒဝါဒမေဝ ဂဏှိံသု။ အထညေ အစေလကာ အာဂမိံသု။ တေ ဥစ္ဆေဒဝါဒံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အစေလကဝါဒံ ဂဏှိံသု။ သော တေသံ ဂုဏာဂုဏံ အဇာနန္တာနံ မနုဿာနံ သန္တိကေ ဒုက္ခေန ဝသိတွာ ဝုတ္ထဝဿော ပဝါရေတွာ သတ္ထု သန္တိကံ ဂန္တွာ ကတပဋိသန္ထာရော “ကဟံ ဝဿံဝုတ္ထောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ပစ္စန္တံ နိဿာယ, ဘန္တေ”တိ ဝတွာ “သုခံ ဝုတ္ထောသီ”တိ ပုဋ္ဌော “ဘန္တေ, ဂုဏာဂုဏံ အဇာနန္တာနံ သန္တိကေ ဒုက္ခံ ဝုတ္ထောသ္မိ”တိ အာဟ။ သတ္ထာ “ဘိက္ခု ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာပိ ဂုဏာဂုဏံ အဇာနန္တေဟိ သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသမ္ပိ န ဝသိံသု, တွံ အတ္တနော ဂုဏာဂုဏံ အဇာနနဋ္ဌာနေ ကသ္မာ ဝသီ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သုဝဏ္ဏဟံသယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ, ကနိဋ္ဌဘာတာပိဿ အတ္ထိ။ တေ စိတ္တကူဋပဗ္ဗတေ ဝသန္တာ ဟိမဝန္တပဒေသေ သယံဇာတသာလိံ ခါဒန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ တတ္ထ စရိတွာ စိတ္တကူဋံ အာဂစ္ဆန္တာ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကံ နေရုံ နာမ ကဉ္စနပဗ္ဗတံ ဒိသွာ တဿ မတ္ထကေ နိသီဒိံသု။ တံ ပန ပဗ္ဗတံ နိဿာယ ဝသန္တာ သကုဏသင်္ဃာ စတုပ္ပဒါ စ ဂောစရဘူမိယံ နာနာဝဏ္ဏာ ဟောန္တိ, ပဗ္ဗတံ ပဝိဋ္ဌကာလတော ပဋ္ဌာယ တေ သဗ္ဗေ တဿောဘာသေန သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏာ ဟောန္တိ။ တံ ဒိသွာ ဗောဓိသတ္တဿ ကနိဋ္ဌော တံ ကာရဏံ အဇာနိတွာ “ကိံ နု ခော ဧတ္ထ ကာရဏ”န္တိ ဘာတရာ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၀. “ကာကောလာ ကာကသင်္ဃာ စ၊ မယဉ္စ ပတတံ ဝရာ။
သဗ္ဗေဝ သဒိသာ ဟောမ၊ ဣမံ အာဂမ္မ ပဗ္ဗတံ။

၂၁. “ကြေ သီဟာ စ ဗျဂ္ဃာ စ, သိင်္ဂါလာ စ မိဂါမော။
သဗ္ဗေဝ သဒိသာ ဟောန္တိ အယံ ကော နာမ ပဗ္ဗတော”တိ။

တတ္ထ **ကာကောလာ**တိ ဝနကာကာ။ **ကာကသင်္ဃာ** တိ ပကတိကာကသင်္ဃာ စ။ **ပတတံ ဝရာ**တိ ပက္ခီနံ သေဋ္ဌာ။ **သဒိသာ ဟောမာ**တိ သဒိသဝဏ္ဏာ ဟောမ။

တသ္သ ဝစနံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၂၂. “ဣမံ နေရုတိ ဇာနန္တိ မနုဿာ ပဗ္ဗတုတ္တမံ။
ဣဓ ဝဏ္ဏေန သမ္ပန္နာ ဝသန္တိ သဗ္ဗပါဏိနော”တိ။

တတ္ထ **ဣဓ ဝဏ္ဏေနာ** တိ ဣမသ္မိံ နေရုပဗ္ဗတေ သြဘာသေန ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ ဟုတွာ။

တံ သုတွာ ကနိဋ္ဌော သေသကထာ အဘာသိ –

၂၃. “အမာနနာ ယတ္ထ သိယာ, အန္တာနံ တ ဝိမာနနာ။
ဟီနသမ္မာနနာ တပိ, န တတ္ထ ဝိသတိံ ဝသေ။

၂၄. “ယတ္ထာလသော စ ဒက္ခော စ, သူရော ဘီရု စ ပူဇိယာ။
န တတ္ထ သန္တော ဝသန္တိ အဝိသေသကရေ နရေ။

၂၅. “နာယံ နေရု ဝိဘဇတိ, ဟီနဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ။
အဝိသေသကရော နေရု, ဟန္ဒ နေရုံ ဇဟာမသေ”တိ။

တတ္ထ ပဌမကထာယ အယမတ္ထော – ယတ္ထ **သန္တာနံ** ပဏ္ဍိတာနံ သီလသမ္ပန္နာနံ မာနနသ္သ အဘာဝေန **အမာနနာ** အဝမညနာ စ အဝမာနဝသေန **ဝိမာနနာ တ** ဟီနာနံ တ ဒုဿီလာနံ သမ္မာနနာ သိယာ, တတ္ထ နိဝါသေ န ဝသေယျ။ **ပူဇိယာ**တိ ဧတေ တတ္ထ ကောသဒိသာယ ပူဇာယ ပူဇနီယာ ဟောန္တိ, သမကံ သက္ကာရံ လဘန္တိ။ **ဟီနဥက္ကဋ္ဌမဇ္ဈိမေ**တိ ဇာတိကေတ္တကုလပ္ပဒေသသီလာစာရညာဏာဒီဟိ ဟီနေ စ မဇ္ဈိမေ စ ဥက္ကဋ္ဌေ စ အယံ န ဝိဘဇတိ။ **ဟန္ဒာ** တိ ဝဝ သ္သာဂတ္ထေ နိပါတော။ **ဇဟာမသေ**တိ ပရိစ္စဇာမ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ဥဘောပိ တေ ဟံသာ ဥပ္ပတိတွာ စိတ္တကူဋမေဝ ဂတာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ ကနိဋ္ဌဟံသော အာနန္ဒော အဟောသိ, ဇေဋ္ဌကဟံသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

နေရုဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၈၀] ၅. အာသင်္ကဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာသာဝတီ နာမ လတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ဣန္ဒြိယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၈.၆၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတောသီ”တိ ဝတွာ “ပုရာဏဒုတိယိကာယ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု သော ဣတ္ထီ တုယှံ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ တေံ နိဿာယ စတုရင်္ဂိနိသေနံ ဇဟိတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ မဟန္တံ ဒုက္ခံ အနုဘဝန္တော တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ ဝသီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိကမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဝနမူလဖလာဟာရော အဘိညာ

စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဧကော ပုညသမ္ပန္နော သတ္တော တာဝတိံသဘဝနတော စဝိတွာ တသ္မိံ ဌာနေ ပဒုမသရေ ဧကသ္မိံ ပဒုမဂစ္ဆေ ဒါရိကာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ, သေသပဒုမေသု ပုရာဏဘာဝံ ပတ္တေသု ပတန္တေသုပိ တံ မဟာကုစ္ဆိကံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတေဝ။ တာပသော နှာယိတုံ ပဒုမသရံ ဂတော တံ ဒိသွာ “အညေသု ပဒုမေသု ပတန္တေသုပိ ဣဒံ မဟာကုစ္ဆိကံ ဟုတွာ တိဋ္ဌတိ, ကိံ နု ခေါ ကာရဏ”န္တိ စိန္တေတွာ ဥဒကသာဋကံ နိဝါသေတွာ ဩတရိတွာ ဂန္တွာ တံ ပဒုမံ ဝိဝရိတွာ တံ ဒါရိကံ ဒိသွာ ဓီတုသညံ ဥပ္ပာဒေတွာ ပဏ္ဏသာလံ အာနေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိ။ သာ အပရဘာဂေ သောဠသဝဿိကာ ဟုတွာ အဘိရူပါ အဟောသိ ဥတ္တမရူပဓရာ အတိက္ကန္တာ မာနုသကဝဏ္ဏံ, အပ္ပတ္တာ ဒေဝဝဏ္ဏံ။ တဒါ သက္ကော ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆတိ, သော တံ ဒါရိကံ ဒိသွာ “ကုတော ဧသာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ လဒ္ဓနိယာမံ သုတွာ “ဣမိဿာ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “နိဝါသဋ္ဌာနံ ဝတ္ထာလင်္ကာရဘောဇနဝိဓာနံ, မာရိသာ”တိ။ သော “သာဓု, ဘန္တေ”တိ တဿာ ဝသနဋ္ဌာနဿ အာသန္နေ ဖလိကပါသာဒံ မာပေတွာ ဒိဗ္ဗသယနဒိဗ္ဗဝတ္ထာလင်္ကာရဒိဗ္ဗန္နပါနာနိ မာပေသိ။

သော ပါသာဒေါ တဿာ အဘိရုဟနကာလေ ဩတရိတွာ ဘူမိယံ ပတိဋ္ဌာတိ, အဘိရုဠှကာလေ လင်္ဃိတွာ အာကာသေ တိဋ္ဌတိ။ သာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝတ္တပဋိဝတ္တံ ကုရုမာနာ ပါသာဒေ ဝသတိ။ တမေကော ဝနစရကော ဒိသွာ “အယံ, တေ ဘန္တေ, ကိံ ဟောတီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဓီတာ မေ”တိ သုတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ “ဒေဝ, မယာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧဝရူပါ နာမ ဧကဿ တာပသဿ ဓီတာ ဒိဋ္ဌာ”တိ ရညော အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ သော သဝနသံသဂ္ဂေန ဗဇ္ဈိတွာ ဝနစရကံ မဂ္ဂဒေသကံ ကတွာ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ တံ ဌာနံ ဂန္တွာ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသာပေတွာ ဝနစရကံ အာဒါယ အမစ္စဂဏပရိဝုတော အဿမပဒံ ပဝိသိတွာ မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “ဘန္တေ, ဣတ္ထိယော နာမ ဗြဟ္မစရိယဿ မလံ, တုမှာကံ ဓီတရံ အဟံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ”တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော ပန “ကိံ နု ခေါ ဧတသ္မိံ ပဒုမေ”တိ အာသင်္ကံ ကတွာ ဥဒကံ ဩတရိတွာ အာနီတဘာဝေန တဿာ ကုမာရိကာယ အာသင်္ကာတိ နာမံ အကာသိ။ သော တံ ရာဇာနံ “ဣမံ ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆာ”တိ ဥဇုကံ အဝတွာ “မဟာရာဇ, ဣမာယ ကုမာရိကာယ နာမံ ဇာနန္တော ဂဏှိတွာ ဂစ္ဆာ”တိ အာဟ။ “တုမှေဟိ ကထိတေ ဉဿာမိ, ဘန္တေ”တိ။ “အဟံ တေ န ကထေမိ, တွံ အတ္တနော ပညာဗလေန နာမံ ဇာနန္တော ဂဏှိတွာ ယာဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ အမစ္စေဟိ သဒ္ဓိံ “ကိန္နာမာ နု ခေါ ဧသာ”တိ နာမံ ဥပဓာရေတိ။ သော ယာနိ ဒုဇ္ဇာနာနိ နာမာနိ, တာနိ ကိတ္တေတွာ “အသုကာ နာမ ဘဝိဿတီ”တိ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ကထေတိ။ ဗောဓိသတ္တော “န ဧဝံနာမာ”တိ ပဋိက္ခိပတိ။

ရညော စ နာမံ ဥပဓာရေန္တဿ သံဝစ္ဆရော အတီတော။ တဒါ ဟတ္ထိအဿမနုဿေ သီဟာဒယော တတ္ထ ဂဏှန္တိ, ဒီဃဇာတိကပရိပန္ထော ဟောတိ, မက္ခိကပရိပန္ထော ဟောတိ, သီတေန ကိလမိတွာ ဗဟူ မနုဿာ မရန္တိ။ အထ ရာဇာ ကုဇ္ဈိတွာ “ကိံ မေ တယာ”တိ ဗောဓိသတ္တဿ ကထေတွာ ပါယာသိ။ အာသင်္ကာ ကုမာရိကာ တံ ဒိဝသံ ဖလိကဝါတပါနံ ဝိဝရိတွာ အတ္တာနံ ဒဿေန္တီ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ “မယံ တဝ နာမံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမ, တွံ ဟိမဝန္တေယေဝ ဝသ, မယံ ဂမိဿာမာ”တိ အာဟ။ “ကဟံ, မဟာရာဇ, ဂစ္ဆန္တော မာဒိသံ ဣတ္ထိံ လဘိဿသိ, မမ ဝစနံ သုဏာဟိ, တာဝတိံသဒေဝလောကေ စိတ္တလတာဝနေ အာသာဝတီ နာမ လတာ အတ္ထိ, တဿာ ဖလဿ အဗ္ဘန္တရေ ဒိဗ္ဗပါနံ နိဗ္ဗတ္တတိ, တံ ဧကဝါရံ ပိဝိတွာ စတ္တာရော မာသေ မတ္တာ ဟုတွာ ဒိဗ္ဗသယနေ သယန္တိ, သာ ပန ဝဿသဟဿေန ဖလတိ, သုရာသောဏ္ဍာ ဒေဝပုတ္တာ ‘ဣတော ဖလံ လဘိဿာမာ’တိ ဒိဗ္ဗပါနပိပါသံ အဓိဝါသေတွာ ဝဿသဟဿံ နိဗဒ္ဓံ ဂန္တွာ တံ လတံ ‘အရောဂါ နု ခေါ’တိ ဩလောကေန္တိ, တွံ ပန ဧကသံဝစ္ဆရေနေဝ ဥက္ကဏ္ဌိတော, အာသာဖလဝတီ နာမ သုခါ, မာ ဥက္ကဏ္ဌီ”တိ ဝတွာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၂၆. “အာသာဝတီ နာမ လတာ၊ ဇာတာ စိတ္တလတာဝနေ။
တဿာ ဝဿသဟဿေန၊ ဧကံ နိဗ္ဗတ္တတေ ဖလံ။

၂၇. “တံ ဒေဝါ ပယိရုပါသန္တိ၊ တာဝ ဒူရဖလံ သတိံ။
အာသီသေဝ တုဝံ ရာဇ၊ အာသာ ဖလဝတီ သုခါ။

၂၈. “အာသီသတေဝ သော ပက္ခီ၊ အာသီသတေဝ သော ဒိဇော။
တဿ စာသာ သမိဇ္ဈတိ၊ တာဝ ဒူရဂတာ သတီ။

အာသီသေဝ တုဝံ ရာဇ၊ အာသာ ဖလဝတီ သုခာ''တိ။

တတ္ထ **အာသာဝတီ**တိ ဇဝံနာမိကာ။ သာ ဟိ ယသ္မာ တဿာ ဖလေ အာသာ ဥပ္ပဇ္ဇတိ, တသ္မာ ဇဝံ နာမံ လဘတိ။ **စိတ္တလတာဝနေ** တိ ဇဝံနာမကေ ဥယျာနေ။ တသ္မိံ ကိရ ဥယျာနေ တိဏရုက္ခလတာဒီနံ ပဘာ တတ္ထ ပဝိဋ္ဌပဝိဋ္ဌာနံ ဒေဝတာနံ သရီရဝဏ္ဏံ စိတ္တံ ကရောတိ, တေနဿ ''စိတ္တလတာဝန''န္တိ နာမံ ဇာတံ။ **ပယိရုပာသန္တိ** တိ ပုနပ္ပုနံ ဥပေန္တိ။ **အာသီသေတ**တိ အာသီသာဟိယေဝ ပတ္တေဟိယေဝ, မာ အာသစ္ဆေဒံ ကရောဟီတိ။

ရာဇာ တဿာ ကထာယ ဗဇ္ဈိတွာ ပုန အမစ္စေ သန္နိပာတာပေတွာ ဒသနာမကံ ကာရေတွာ နာမံ ဂဝေသန္တော အပရမ္ပိ သံဝစ္ဆရံ ဝသိ။ တဿာ ဒသနာမကမ္ပိ နာမံ နာဟောသိ, ''အသုကာ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ဇောဓိသတ္တော ပဋိက္ခိပတေဝ။ ပုန ရာဇာ ''ကိံ မေ ဣမာယာ''တိ တုရင်္ဂံ အာရုယှ ဟာယာသိ။ သာပိ ပုန တတဟနေ ဌတွာ အတ္တာနံ ဒဿေသိ။ ရာဇာ ''တိဋ္ဌ တွံ, မယံ ဂမိဿာမာ''တိ အာဟ။ ''ကသ္မာ ယာသိ, မဟာရာဇာ''တိ? ''တဝ နာမံ ဇာနိတုံ န သက္ကောမီ''တိ။ ''မဟာရာဇ, ကသ္မာ နာမံ န ဇာနိဿသိ, အာသာ နာမ အသမိဇ္ဈနကာ နာမ နတ္ထိ, ဧကော ကိရ ဗကော ပဗ္ဗတမုဒ္ဓနိ ဌိတော အတ္တနာ ပတ္ထိတံ လဘိ, တွံ ကသ္မာ န လဘိဿသိ, အဓိတသေဟိ, မဟာရာဇာ''တိ။ ဧကော ကိရ ဗကော ဧကသ္မိံ ပဒုမသရေ ဂောစရံ ဂဟေတွာ ဥပ္ပတိတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ နိလီယိ။ သော တံ ဒိဝသံ တတ္ထေဝ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ စိန္တေသိ ''အဟံ ဣမသ္မိံ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ သုခံ နိသိန္နော, သစေ ဣတော အနောတရိတွာ ဧတ္ထေဝ နိသိန္နော ဂောစရံ ဂဟေတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ဣမံ ဒိဝသံ ဝသေယျံ, ဘဒ္ဒကံ ဝတ အဿာ''တိ။ အထ တံ ဒိဝသမေဝ သက္ကော ဒေဝရာဇာ အသုရနိမ္မထနံ ကတွာ တာဝတိံသဘဝနေ ဒေဝိဿရိယံ လဒ္ဓာ စိန္တေသိ 'မမ တာဝ မနောရထော မတ္ထကံ ပတ္တော, အတ္ထိ နု ခော အညော ကောစိ အပရိပုဏ္ဏမနောရထော'တိ ဥပဓာရေန္တော တံ ဒိသွာ 'ဣမဿ မနောရထံ မတ္ထကံ ပာပေဿာမီ'တိ ဗကဿ နိသိန္နဋ္ဌာနတော အဝိဒူရေ ဧကာ နဒီ အတ္ထိ, တံ နဒိံ ဩဃပုဏ္ဏံ ကတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေန ပေသေသိ။ သောပိ ဗကော တတ္ထေဝ နိသိန္နော မစ္ဆေ ခာဒိတွာ ပါနီယံ ပိဝိတွာ တံ ဒိဝသံ တတ္ထေဝ ဝသိ, ဥဒကမ္ပိ ဘဿိတွာ ဂတံ။ ''ဇဝံ, မဟာရာဇ, ဗကောပိ တာဝ အတ္တနော အာသာဖလံ လဘိ, ကိံ တွံ န လဘိဿသီ''တိ ဝတွာ **''အာသီသတေဝ''**တိအာဒိမာဟ။

တတ္ထ **အာသီသတေဝ**တိ အာသီသတိယေဝ ပတ္တေတိယေဝ။ **ပက္ခီ** တိ ပက္ခေဟိ ယုတ္တတာယ ပက္ခီ။ ဒွိက္ခတ္တုံ ဇာတတာယ **ဒိဇော။ တာဝ ဒူရဂတာ သတီ**တိ ပဗ္ဗတမတ္ထကတော မစ္ဆာနုဋ္ဌ ဥဒကဿ စ ဒူရဘာဝံ ပဿ, ဇဝံ ဒူရဂတာ သမာနာ သက္ကဿ အာနုဘာဝေန ဗကဿ အာသာ ပူရိယေဝတိ။

အထ ရာဇာ တဿာ ကထံ သုတွာ ရူပေ ဗဇ္ဈိတွာ ကထာယ အလ္လီနော ဂန္တုံ အသက္ကောန္တော အမစ္စေ သန္နိပာတေတွာ သတနာမံ ကာရေသိ, သတနာမဝသေန နာမံ ဂဝေသတောပိဿ အညံ သံဝစ္ဆရံ အတီတံ ။ သော တိဏ္ဏံ သံဝစ္ဆရာနံ အစ္စယေန ဇောဓိသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ သတနာမဝသေန ''အသုကာ နာမ ဘဝိဿတီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''န ဇာနာသိ, မဟာရာဇာ''တိ။ သော ''ဂမိဿာမ အနိ မယ''န္တိ ဇောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဟာယာသိ။ အာသင်္ကာ ကုမာရိကာ စ ပုန ဖလိကတတဟနံ နိဿာယ ဌိတာဝ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ''တွံ အစ္ဆ, မယံ ဂမိဿာမာ''တိ အာဟ။ ''ကသ္မာ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''တွံ မံ ဝစနေနေဝ သန္တပ္ပေယိ, န စ ကာမရတိယာ, တဝ မဓုရဝစနေန ဗဇ္ဈိတွာ ဝသန္တဿ မမ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ အတိက္ကန္တာနိ, ဣအနိ ဂမိဿာမီ''တိ ဣမာ ကထာ အာဟ –

၂၉. ''သမ္မေသိ ခေါ မံ တစာယ၊ န စ သမ္မေသိ ကမ္မုနာ။
မာလာ သေရေယျကဿေဝ၊ ဝဏ္ဏဝန္တာ အဂန္ဓိကာ။

၃၀. ''အဖလံ မဓုရံ တစံ၊ ယော မိတ္တေသု ပကုဗ္ဗတိ။
အဒဒံ အဝိဿဇံ ဘောဂံ၊ သန္ဓိ တေနဿ ဇီရတိ။

၃၁. ''ယဥ္ဟိ ကယိရာ တဥ္ဟိ ဝဒေ၊ ယံ န ကယိရာ န တံ ဝဒေ။
အကရောန္တံ ဘာသမာနံ၊ ပရိဇာနန္တိ ပဏ္ဍိတာ။

၃၂. ''ဗလဉ္စ ဝတ မေ ခီဏံ၊ ပာထေယျဉ္စ န ဝိဇ္ဇတိ။
သင်္ကေ ပာဏူပရောဓာယ၊ ဟန္ဒ အနိ ဝဇာမဟ''န္တိ။

တတ္ထ **သမ္ပေသီ** တိ သန္တပ္ပေသိ ပီဏေသိ။ **သေရေယျကသ္သာ** တိ သုဝဏ္ဏကုရဏ္ဍကသ္သ။ ဒေသနာသီသမေဝေတံ, ယံကိဉ္စိ ပန သုဝဏ္ဏကုရဏ္ဍကဇယသုမနာဒိကံ အညမ္ပိ ပုပ္ဖံ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နံ အဂန္ဓကံ, သဗ္ဗံ တံ သန္ဓာယေဝမာဟ။ **ဝဏ္ဏဝန္တာ အဂန္ဓိကာ** တိ ယထာ သေရေယျကာဒီနံ မာလာ ဝဏ္ဏဝန္တတာယ ဒဿနေန တပ္ပေတိ, အဂန္ဓတာယ ဂန္ဓေန န တပ္ပေတိ, ဧဝံ တုဝမ္ပိ ဒဿနေန ပိယဝစနေန စ သန္တပ္ပေသိ, န ကမ္မုနာတိ ဒီပေတိ။ **အဒဒန္တိ** ဘန္တေ, ယော "ဣမံ နာမ တေ ဘောဂံ ဒဿာမီ"တိ မခုရဝစနေန ဝတွာ တံ ဘောဂံ အဒဒန္တော အဝိဿဇ္ဇေန္တော ကေဝလံ မခုရဝစနမေဝ ကရောတိ, တေန သဒ္ဓိံ အဿ မိတ္တဿ သန္ဓိ ဇီရတိ, မိတ္တသန္ထဝေ န ဃဋီယတိ။ **ဟာယေယျဥ္ဇု** တိ ဘန္တေ, မယှံ တဝ မခုရဝစနေန ဗဇ္ဈိတွာ တီဏိ သံဝစ္ဆရာနိ ဝသန္တဿေဝ ဟတ္ထိအဿရထပတ္တိသင်္ခါတံ ဗလဉ္စ ခီဏံ, မနုဿာနံ ဘတ္တဝေတနသင်္ခါတံ ဟာယေယျဥ္စ နတ္ထိ။ **သင်္ကေ ဟဏ္ဏူပရောဓာယာ** တိ သွာဟံ ဣဒါနိ အတ္တနော ဇီဝိတဝိနာသံ အာသင်္ကာမိ, ဟန္ဒ အနာပံ ဂစ္ဆာမီတိ။

အာသင်္ကာ ကုမာရိကာ ရညော ဝစနံ သုတွာ "မဟာရာဇ, တွံ မယှံ နာမံ ဇာနာသိ, တယာ ဝုတ္တမေဝ မမ နာမံ, ဣဒံ မေ ပိတု ကထေတွာ မံ ဂဏှိတွာ ယာဟီ"တိ ရညာ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တီ အာဟ –

၃၃. "ဧတဒေဝ ဟိ မေ နာမံ, ယံနာမသ္မိ ရထေသဘ။
အာဂမေဟိ မဟာရာဇ, ပိတရံ အာမန္တယာမဟ"န္တိ။

တဿတ္ထော – ယံနာမာ အဟံ အသ္မိ, တံ ဧတံ အာသင်္ကာတွေဝ မမ နာမန္တိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ "ဘန္တေ, တုမှာကံ ဓီတာ အာသင်္ကာ နာမာ"တိ အာဟ။ "နာမံ ဉာတကာလတော ပဋ္ဌာယ တံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆ, မဟာရာဇာ"တိ။ သော မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ဖလိကဝိမာနဒွာရံ အာဂန္တွာ အာဟ – "ဘဒ္ဒေ, ပိတရာပိ တေ မယှံ ဒိန္နာ, ဧဟိ အနိ ဂမိဿာမာ"တိ။ "အာဂမေဟိ, မဟာရာဇ, ပိတရံ အာမန္တယာမဟ"န္တိ ဟသာအ ဩတရိတွာ မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ရောဒိတွာ ခမာပေတွာ ရညော သန္တိကံ အာဂတာ။ ရာဇာ တံ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎမာနော ပိယသံဝါသံ ဝသိ။ ဗောဓိသတ္တော အပရိဟီနဈာနော ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ အာသင်္ကာ ကုမာရိကာ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, ရာဇာ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

အာသင်္ကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၃၈၁] ၆. မိဂါလောပဇာတကဝဏ္ဏနာ

န မေ ရုစ္စိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထာ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "န ခော ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဒုဗ္ဗစောယေဝ, ဒုဗ္ဗစဘာဝဉ္စ ပန နိဿာယ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကရောန္တော ဝေရမ္ဘဝါတမုခေ ဗျသနံ ဂတောသီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂိဇ္ဈယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အပနန္ဒဒ္ဓဂိဇ္ဈော နာမ အဟောသိ။ သော ဂိဇ္ဈဂဏပရိဝုတော ဂိဇ္ဈကူဋပဗ္ဗတေ ဝသိ။ ပုတ္တော ပနဿ မိဂါလောပေ နာမ ထာမဗလသမ္ပန္နော အဟောသိ, သော အညေသံ ဂိဇ္ဈာနံ သီမံ အတိက္ကမိတွာ အတိဥစ္စံ ဥပ္ပတတိ။ ဂိဇ္ဈာ "ပုတ္တော တေ အတိဒူရံ ဥပ္ပတတီ"တိ ဂိဇ္ဈရညော အာစိက္ခိံသု။ သော တံ ပက္ကောသေတွာ "တွံ ကိရ, တာတ, အတိဥစ္စံ ဂစ္ဆသိ, အတိဥစ္စံ ဂစ္ဆန္တော ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိဿသီ"တိ ဝတွာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၃၄. "န မေ ရုစ္စိ မိဂါလောပ, ယဿ တေ တာဒိသီ ဂတီ။
အတုစ္စံ တာတ ပတသိ, အဘူမိံ တာတ သေဝသိ။

၃၅. ‘‘စတုက္ကဏ္ဏံ ကေအရံ၊ ယအ တေ ပထဝီ သိယာ။
တတော တာတ နိဝတ္တဿု၊ မာဿု ဧတ္တော ပရံ ဂမိ။

၃၆. ‘‘သန္တိ အညေပိ သကုဏာ၊ ပတ္တယာနာ ဝိဟင်္ဂမာ။
အက္ခိတ္တာ တတဝေဂေန၊ နဋ္ဌာ တေ သဿတီသမာ’’တိ။

တတ္ထ **မိကလောပာ**တိ ပုတ္တံ နာမေန အာလပတိ။ **အတုစ္စံ တာတ ပတသီ** တိ တာတ, တ္ဝံ အညေသံ ဂိဇ္ဈာနံ သီမံ အတိက္ကမိတွာ အတိဥစ္စံ ဂစ္ဆသိ။ **စတုက္ကဏ္ဏံ ကေအရ** န္တိ ဣမိနာဿ သီမံ အာစိက္ခတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ, ယအ တေ အယံ မဟာပထဝီ စတုက္ကဏ္ဏံ ကေအရံ ဝိယ သိယာ, ဧဝံ ခုဒ္ဒိကာ ဝိယ ဟုတွာ ပညာယေထ, အထ တွံ ဧတ္တကာ ဌာနာ နိဝတ္တေယျာသိ, ဧတ္တော ပရံ မာ ဂမီတိ။ **သန္တိ အညေပိ** တိ န ကေဝလံ တွမေဝ, အညေပိ ဂိဇ္ဈာ ဧဝံ ကရိံသူတိ ဒီပေတိ။ **အက္ခိတ္တာ** တိ တေပိ ဂိဇ္ဈာ အမှာကံ သီမံ အတိက္ကမိတွာ ဂတာ တတဝေဂေန အာကမ္ပိတာ နဋ္ဌာသုံ။ **သဿတီသမာ** တိ သဿတီဟိ ပထဝီပဗ္ဗတာဒီဟိ သမံ အတ္တာနံ မညမာနာ အတ္တနော ဝသေ သသဟာဿပရိမာဏာ အာယုံ အပူရေတွာပိ အန္တရာ နဋ္ဌာတိ အတ္ထော။

မိကလောပေ အနောဝါဒကတ္တာ ပိတု ဝစနံ အကတွာ လင်္ဃန္တော ပိတရာ အက္ခာတံ သီမံ ဒိသွာ တံ အတိက္ကမ္မ ကာလဝါတေ ပတွာ တေပိ ဆိန္ဒိတွာ ဥပ္ပတိတော ဝေရမ္ဘဝါတမုခံ ပက္ခန္ဒိ, အထ နံ ဝေရမ္ဘဝါတာ ပဟရိံသု။ သော တေဟိ ပဟဋမတ္တောဝ ခဏ္ဍာခဏ္ဍံ ဟုတွာ အာကာသေယေဝ အန္တရဓာယိ။

၃၇. ‘‘အကတွာ အပနန္ဒဿ၊ ပိတု ဝုဒ္ဓဿ သာသနံ။
ကာလဝါတေ အတိက္ကမ္မ၊ ဝေရမ္ဘာနံ ဝသံ အဂါ။

၃၈. ‘‘တဿ ပုတ္တာ စ ဒါရာ စ၊ ယေ စညေ အနုဇီဝိနော။
သဗ္ဗေ ဗျသနမာပါဒုံ၊ အနောဝါဒကရေ ဒိဇေ။

၃၉. ‘‘ဧဝမ္ပိ ဣဓ ဝုဒ္ဓါနံ၊ ယော ဝါကျံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
အတိသီမစရော ဒိတ္တော၊ ဂိဇ္ဈောဝါတီတသာသနော။
သဗ္ဗေ ဗျသနံ ပပ္ပောန္တိ၊ အကတွာ ဝုဒ္ဓသာသန’’န္တိ။ –

ဣမာ တိဿော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **အနုဇီဝိနော**တိ တံ နိဿာယ ဇီဝနကာ။ **အနောဝါဒကရေ ဒိဇေ**တိ တသ္မိံ မိကလောပေ ဂိဇ္ဈေ ဩဝါဒံ အဂဏှန္တေ သဗ္ဗေပိ တေ တေန သဒ္ဓိံ အတိသီမံ ဂန္တွာ ဝိနာသံ ပာပုဏိံသု။ **ဧဝမ္ပီ** တိ, ဘိက္ခဝေ, ယထာ သော ဂိဇ္ဈော, ဧဝံ ယော အညောပိ ဂဟဋ္ဌော ဝါ ပဗ္ဗဇိတော ဝါ ဟိတာနုကမ္ပကာနံ ဝုဒ္ဓါနံ ဝစနံ န ဂဏှာတိ, သောပိ အယံ သီမံ အတိက္ကမိတွာ စရန္တော ဒိတ္တော ဂဗ္ဗိတော ဂိဇ္ဈောဝ ဗျသနံ ပာပုဏာတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ မိကလောပေ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, အပနန္ဒော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

မိကလောပဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၈၂] ၇. သိရိကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာ နု ကာဠေန ဝဏ္ဏေန တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အနာထပိဏ္ဍိကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတကာလတော ပဋ္ဌာယ အခဏ္ဍာနိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိ, ဘရိယာပိဿ ပုတ္တဓီတရောပိ အသာပိ ဘတိံ ဂဟေတွာ ကမ္မံ ကရောန္တာ ကမ္မကရာပိ သဗ္ဗေ ရက္ခိံသုယေဝ။ အထေကဒိဝသံ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, အနာထပိဏ္ဍိကော သုစိယေဝ သုစိပရိဝါရော ဟုတွာ စရတီ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခ

ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ သုစိယေဝ သုစိပရိဝါရာ အဟေသု”န္တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သေဋ္ဌိ ဟုတွာ ဒါနံ အဒါသိ, သီလံ ရက္ခိ, ဥပေါသထကမ္မံ ကရိ, ဘရိယာပိဿ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိ, ပုတ္တဓီတရောပိ ဒါသကမ္မကရပေါရိသာပိ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိံသု။ သော သုစိပရိဝါရသေဋ္ဌိတွေဝ ပညာယိတ္ထ။ အထေကဒိဝသံ သော စိန္တေသိ “သစေ မယာ သုစိပရိဝါရသီလော ကောစိ အာဂမိဿတိ, တဿ မမ နိသီဒနပလ္လင္ကံ ဝါ နိပဇ္ဇနသယနံ ဝါ ဒါတုံ န ယုတ္တံ, အနုစ္ဆိဋ္ဌံ အပရိဘုတ္တံ ဒါတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေယေဝ ဧကပဿေ အပရိဘုတ္တပလ္လင္ကဉ္စ သယနဉ္စ ပညာပေသိ။ တသ္မိံ သမယေ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကတော ဝိရူပက္ခမဟာရာဇဿ ဓီတာ ကာဠကဏ္ဏီ စ နာမ ဓတရဋ္ဌမဟာရာဇဿ ဓီတာ သိရီ စ နာမာတိ ဣမာ ဒွေ ဗဟုံ ဂန္ဓမာလံ အာဒါယ “အနောတတ္တေ ကီဠိဿာမာ”တိ အနောတတ္တတိတ္ထံ အာဂမိံသု။ တသ္မိံ ပန ဒဟေ ဗဟူနိ တိတ္ထာနိ, တေသု ဗုဒ္ဓါနံ တိတ္ထေ ဗုဒ္ဓါယေဝ နှာယန္တိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ တိတ္ထေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါဝ နှာယန္တိ, ဘိက္ခူနံ တိတ္ထေ ဘိက္ခူဝ နှာယန္တိ, တာပသာနံ တိတ္ထေ တာပသာဝ နှာယန္တိ, စာတုမဟာရာဇိကာဒီသု ဆသု ကာမသဂ္ဂေသု ဒေဝပုတ္တာနံ တိတ္ထေ ဒေဝပုတ္တာဝ နှာယန္တိ, ဒေဝဓီတာနံ တိတ္ထေ ဒေဝဓီတာဝ နှာယန္တိ။

တတ္ထိမာ ဒွေ အာဂန္တွာ “အဟံ ပဌမံ နှာယိဿာမိ, အဟံ ပဌမ”န္တိ တိတ္ထာယ ကလဟံ ကရိံသု။ ကာဠကဏ္ဏီ “အဟံ လောကံ ပါလေမိ ဝိစာရေမိ, တသ္မာ ပဌမံ နှာယိတုံ ယုတ္တာမှီ”တိ ဝဒတိ။ သိရီ “အဟံ မဟာဇနဿ ဣဿရိယဒါယိကာယ ပဋိပဒါယ ဌိတာ, တသ္မာ ပဌမံ နှာယိတုံ ယုတ္တာမှီ”တိ ဝဒတိ။ တာ “အမှေသု ပဌမံ နှာယိတုံ ယုတ္တရူပံ ဝါ အယုတ္တရူပံ ဝါ စတ္တာရော မဟာရာဇာနော ဇာနိဿန္တီ”တိ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အမှေသု ကာ ပဌမံ အနောတတ္တဒဟေ နှာယိတုံ ယုတ္တရူပါ”တိ ပုစ္ဆိံသု။ ဓတရဋ္ဌဝိရူပက္ခာ “န သက္ကာ အမှေဟိ ဝိနိစ္ဆိနိတု”န္တိ ဝိရူဠှကဝေဿဝဏာနံ ဘာရမကံသု။ တေ “အမှေဟိပိ န သက္ကိဿာမ, သက္ကဿ ပါဒမူလေ ပေသေဿာမာ”တိ တာ သက္ကဿ သန္တိကံ ပေသေသုံ။ သက္ကော တာသံ ဝစနံ သုတွာ စိန္တေသိ “ဣမာ ဒွေပိ မမ ပုရိသာနညေဝ ဓီတရော, န သက္ကာ မယာ ဣမံ အဍ္ဍံ ဝိနိစ္ဆိနိတု”န္တိ။ အထ တာ သက္ကော အာဟ “ဗာရာဏသိယံ သုစိပရိဝါရော နာမ သေဋ္ဌိ အတ္ထိ, တဿ ဃရေ အနုစ္ဆိဋ္ဌသယနဉ္စ ပညတ္တံ, ယာ တတ္ထ နိသီဒိတုံ ဝါ သယိတုံ ဝါ လဘတိ, သာ ပဌမံ နှာယိတုံ ယုတ္တရူပါ”တိ။ တံ သုတွာ ကာဠကဏ္ဏီ တသ္မိံ ခဏေယေဝ နီလဝတ္ထံ နိဝါသေတွာ နီလဝိလေပနံ ဝိလိမ္ပိတွာ နီလမဏိပိဠန္ဓနံ ပိဠန္ဓိတွာ ယန္တပါသာဏော ဝိယ ဒေဝလောကတော ဩတရိတွာ မဇ္ဈိမယာမသမနန္တရေ သေဋ္ဌိနော ပါသာဒဿ ဥပဋ္ဌာနဒွါရေ သယနဿ အဝိဒူရေ ဌာနေ နီလရသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ သေဋ္ဌိ ဩလောကေတွာ တံ အဒ္ဒသ, သဟဒဿနေနေဝဿ သာ အပ္ပိယာ အဟောသိ အမနာပါ။ သော တာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅၀. “ကာ နု ကာဠေန ဝဏ္ဏေန, န စာပိ ပိယဒဿနာ။
ကာ ဝါ တွံ ကဿ ဝါ ဓီတာ, ကထံ ဇာနေမု တံ မယ”န္တိ။

တတ္ထ **ကာဠေနာ**တိ နီလေန။ **ဝဏ္ဏေနာ**တိ သရီရဝတ္ထာဘရဏဝဏ္ဏေန။ **န စာပိ ပိယဒဿနာ**တိ ဓာတုသော, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ သံသန္ဒန္တီတိ ဝုတ္တံ, အယဉ္စ ဒေဝဓီတာ အနာစာရာ ဒုဿီလာ, တသ္မာ သာ သဟဒဿနေနေဝဿ အပ္ပိယာ ဇာတာ, တေနေဝမာဟ။ **ကာ ဝါ တွ**န္တိ “ကာ စ တွံ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

တံ သုတွာ ကာဠကဏ္ဏီ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၅၁. “မဟာရာဇဿဟံ ဓီတာ, ဝိရူပက္ခဿ စဏ္ဍိယာ။
အဟံ ကာဠီ အလက္ခိကာ, ကာဠကဏ္ဏီတိ မံ ဝိဒူ။
ဩကာသံ ယာစိတော ဒေဟိ, ဝသေမု တဝ သန္တိကေ”တိ။

တတ္ထ **စဏ္ဍိယာ**တိ ကောဓနာ။ ကောဓဘာဝေန ဟိ မယှံ စဏ္ဍီတိ နာမံ ကရိံသု။ **အလက္ခိကာ**တိ နိပ္ပညာ။ **မံ ဝိဒူ**တိ ဧဝံ မံ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ ဇာနန္တိ။ **ဝသေမူ**တိ မယံ အဇ္ဇ ဧကရတ္တံ တဝ သန္တိကေ ဝသေယျာမ, ဧ

တသ္မိံ မေ အနုစ္ဆိဋ္ဌာသနသယနေ ဩကာသံ ဒေဟီတိ။

တတော ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၄၂. ``ကိံသီလေ ကိံသမာစာရေ၊ ပုရိသေ နိဝိသသေ တုဝံ။
ပုဋ္ဌာ မေ ကာဠိ အက္ခာဟိ၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယ''န္တိ။

တတ္ထ **နိဝိသသေ**တိ တဝ စိတ္တေန နိဝိသသိ ပတိဋ္ဌဟသီတိ။

တတော သာ အတ္တနော ဂုဏံ ကထေန္တီ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၄၃. ``မက္ခီ ပဠာသီ သာရမ္ဘီ၊ ဣဿုကီ မစ္ဆရီ သဌော။
သော မယှံ ပုရိသော ကန္တော၊ လဒ္ဓံ ယဿ ဝိနဿတီ''တိ။

တဿတ္ထော – ယော ပုရိသော အတ္တနော ကတဂုဏံ န ဇာနာတိ, ဂုဏမက္ခီ ဟောတိ, အတ္တနော ကိသ္မိဉ္စိ ကာရဏေ ကထိတေ ``ကိံ အဟံ တေံ န ဇာနာမီ''တိ ယုဂဂ္ဂဟံ ဂဏှာတိ , အညေဟိ ကိဉ္စိ ကတံ ဒိသွာ သာရမ္ဘဝသေန ကရဏုတ္တရိကံ ကရောတိ, ပရေ လာဘံ လဘန္တေ န တုဿတိ, ``မယှံ ဣဿရိယံ ပရေသံ မာ ဟောတု, မယှမေဝ ဟောတူ''တိ သကသမ္ပတ္တိံ ကေပေတွာ ပရဿ တိဏဂ္ဂေန တေလဗိန္ဒုမ္ပိ န ဒေတိ, ကေရာဋိကလက္ခဏေန သမန္နာဂတော ဟုတွာ အတ္တနော သန္တကံ ပရဿ အဒတွာ တေဟိ တေဟိ ဥပာယေဟိ ပရသန္တကမေဝ ခါဒတိ, ယဿ လဒ္ဓံ ခည့ံ တ ခန့် တ ဝိနဿတိ န တိဋ္ဌတိ, သုရာဓုတ္တော အက္ခဓုတ္တော ဣတ္ထိဓုတ္တော တ ဟုတွာ လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ဝိနာသေတိယေဝ, အယံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတော ပုရိသော မယှံ ကန္တော ပိယော မနာပေ, ဧဝရူပေ အဟံ စိတ္တေန ပတိဋ္ဌဟာမီတိ။

သာယေဝ ပဉ္စမဆဋ္ဌသတ္တမကထာ အဘာသိ –

၄၄. ``ကောဓနော ဥပနာဟီ စ၊ ပိသုဏော စ ဝိဘေဒကော။
ကဏ္ဍကတစော ဖရုသော၊ သော မေ ကန္တတရော တတော။

၄၅. ``အဇ္ဇ သုဝေတိ ပုရိသော၊ သဒတ္ထံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
ဩဝဇ္ဇမာနော ကုပ္ပတိ၊ သေယျံ သော အတိမညတိ။

၄၆. ``ဒဝပ္ပလုဒ္ဓော ပုရိသော၊ သဗ္ဗမိတ္တေဟိ ဓံသတိ။
သော မယှံ ပုရိသော ကန္တော၊ တသ္မိံ ဟောမိ အနာမယာ''တိ။

တာပိ ဣမိနာဝ နယေန ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။ သင်္ခေပတ္ထော ပနေတ္ထ – **ကောဓနော**တိ အပ္ပမတ္တကေနာပိ ကုဇ္ဈနကော။ **ဥပနာဟီ**တိ ပရဿ အပရာဓံ ဟဒယေ ဌပေတွာ သုစိရေနပိ တဿ အနတ္ထကာရကော။ **ပိသုဏော**တိ ပိသုဏတစော။ **ဝိဘေဒကော**တိ အပ္ပမတ္တကေနပိ မိတ္တဘိန္ဒနကော။ **ကဏ္ဍကတစော**တိ သဒောသတစော။ **ဖရုသော**တိ ထဒ္ဓတစော။ **ကန္တတရော**တိ သော ပုရိသော မယှံ ပုရိမာပိ ကန္တတရော ပိယတရော။ **အဇ္ဇ သုဝေ**တိ ``ဣဒံ ကမ္မံ အဇ္ဇ ကာတဗ္ဗံ, ဣဒံ သွေဝ , ဣဒံ တတိယဒိဝသာဒီသူ''တိ ဧဝံ သော သဒတ္ထံ အတ္တနော ကိစ္စံ နာဝဗုဇ္ဈတိ န ဇာနာတိ။ **ဩဝဇ္ဇမာနော**တိ ဩဝဒိယမာနော။ **သေယျံ သော အတိမညတီ**တိ ဇာတိကေတ္တကုလပ္ပဒေသသီလာစာရဂုဏေဟိ ဥတ္တရိတရံ ဥတ္တမပုဂ္ဂလံ ``တွံ မယှံ ကိံ ပဟောသီ''တိ အတိက္ကမိတွာ မညတိ။ **ဒဝပ္ပလုဒ္ဓော**တိ ရူပာဒီသု ကာမဂုဏေသု နိရန္တရဒဝေန ပလုဒ္ဓော အဘိဘူတော ဝသံ ဂတော။ **ဓံသတီ**တိ ``တယာ မယှံ ကိံ ကတ''န္တိအာဒီနိ ဝတွာ သဗ္ဗေဟောဝ မိတ္တေဟိ ဓံသတိ ပရိဟာယတိ။ **အနာမယာ**တိ အယံ ဧတေဟိ ဂုဏေဟိ သမန္နာဂတေ ပုဂ္ဂလေ နိဒ္ဒုက္ခာ နိဒ္ဒောကာ ဟောမိ, တံ လဘိတွာ အညတ္ထ အနာလယာ ဟုတွာ ဝသာမီ''တိ။

အထ နံ ဂရဟန္တော မဟာသတ္တော အဋ္ဌမံ ကထမာဟ –

၄၇. ‘‘အပေဟိ ဧတ္တော တွံ ကာဠိ၊ နေတံ အမှေဟသု ဝိဇ္ဇတိ။
အညံ ဇနပဒံ ဂစ္ဆ၊ နိဂမေ ရာဇဓာနိယော’’တိ။

တတ္ထ **အပေဟီ**တိ အပဂစ္ဆ။ **နေတံ အမှေဟသူ**တိ ဇတံ မက္ခာဒိကံ တဝ ပိယဘာဝကရဏံ အမှေဟသုပိ န ဝိဇ္ဇတိ နတ္ထိ။ **နိဂမေ ရာဇဓာနိယော**တိ အညေ နိဂမေပိ အညာ ရာဇဓာနိယောပိ ဂစ္ဆ, ယတ္ထ မယံ တံ န ပဿာမ, တတ္ထ ဂစ္ဆာတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ ကာဠကဏ္ဏီ အဒ္ဒိတာ ဟုတွာ အနန္တရကထမာဟ –

၄၈. ‘‘အဟမ္ပိ ခော တံ ဇာနာမိ၊ နေတံ တုမှေဟသု ဝိဇ္ဇတိ။
သန္တိ လောကေ အလက္ခိကာ၊ သင်္ဃရန္တိ ဗဟုံ ဓနံ။
အဟံ ဒေဝတေ စ မေ ဘာတာ၊ ဥဘော နံ ဝိဓမာမသေ’’တိ။

တတ္ထ **နေတံ တုမှေဟသူ**တိ ယံ မမ ပိယဘာဝကရဏံ မက္ခာဒိကံ ယေန အဟံ အတ္တနာပိ သမန္နာဂတာ, တံ တုမှေဟသု နတ္ထီတိ အဟမ္ပိ ဇာနာမိ။ **သန္တိ လောကေ အလက္ခိကာ** တိ အညေ ပန လောကေ နိဿိရီကာ နိပ္ပညာ သန္တိ။ **သင်္ဃရန္တိ** တိ တေ နိဿိရီကာ နိပ္ပညာပိ သမာနာ ဧတေဟိ မက္ခာဒီဟိ ဗဟုံ ဓနံ သင်္ဃရန္တိ ပိဏ္ဍံ ကရောန္တိ။ **ဥဘော နန္တိ** တံ ပန ဧတေဟိ သင်္ဃရိတွာ ဌပိတံ ဓနံ အဟဥ္စ မယှံ ဟမေဝ ဘာတာ ဒေဝတေ စ နာမ ဒေဝပုတ္တောတိ ဥဘော ဧကတော ဟုတွာ ဝိဓမာမသေ နာသေမ, အမှာကံ ပန ဒေဝလောကေ ဗဟူ ဒိဗ္ဗပရိဘောဂါ အတ္ထိ ဒိဗ္ဗာနိ သယနာနိ, တွံ ဒဒေယျာသိ တ နော တ, ကော မေ တယာ အတ္ထောတိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။

တဿာ ပက္ကန္တကာလေ သိရီ ဒေဝဓီတာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေဟိ ဝတ္ထဝိလေပနေဟိ သုဝဏ္ဏာလင်္ကာရေန အာဂန္တွာ ဥပဋ္ဌာနဒွါရေ ပီတရသ္မိံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ သမေဟိ ပာဒေဟိ သမံ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာယ သကရတ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ မဟာသတ္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၄၉. ‘‘ကာ နု ဒိဗ္ဗေန ဝဏ္ဏေန၊ ပထဗျာ သုပတိဋ္ဌိတာ။
ကာ တ တွံ ကဿ တ ဓီတာ၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဒိဗ္ဗေနာ** တိ ဝိသိဋ္ဌေန ဥတ္တမေန။

တံ သုတွာ သိရီ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၀. ‘‘မဟာရာဇဿဟံ ဓီတာ၊ ဓတရဋ္ဌဿ သိရီမတော။
အဟံ သိရီ စ လက္ခီ စ၊ ဘူရိပညာတိ မံ ဝိဒူ။
သြကာသံ ယာစိတော ဒေဟိ၊ ဝသေမု တဝ သန္တိကေ’’တိ။

တတ္ထ **သိရီ စ လက္ခီ စာ** တိ သိရီတိ စ လက္ခီတိ စ အဟမေဝံနာမာ, န အညာ။ **ဘူရိပညာတိ မံ ဝိဒူ**တိ မံ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကေ ပထဝီသမာယ ဝိပုလာယ ပညာယ သမန္နာဂတာတိ ဇာနန္တိ။ **ဝသေမု တဝ သန္တိကေ** တိ တဝ အနုစ္ဆဝိဋ္ဌာသနေ စေဝ အနုစ္ဆိဋ္ဌသယနေ စ ဧကရတ္တိံ ဝသေယျာမ, သြကာသံ မေ ဒေဟီတိ။

တတော ပရံ ဗောဓိသတ္တော အာဟ –

၅၁. ‘‘ကိံသီလေ ကိံသမာစာရေ၊ ပုရိသေ နိဝိသသေ တုဝံ။
ပုဋ္ဌာ မေ လက္ခိ အက္ခာဟိ၊ ကထံ ဇာနေမု တံ မယံ။

၅၂. ‘‘ယော စာပိ သီတေ အထ ဝာပိ ဥဏှေ၊ ဝါတာတပေ ဍံသသရီသပေ စ။
ခုဓံ ပိပာသံ အဘိဘုယျ သဗ္ဗံ၊ ရတ္တိန္ဒိဝံ ယော သတတံ နိယုတ္တော။

၅၃. ''ကာလာဂတဉ္စ န ဟာပေတိ အတ္ထံ၊ သော မေ မနာပေ နိဝိသေ စ တမ္ပိ။
အက္ကောဓနော မိတ္တဂတ စာဂတ စ၊ သီလူပပန္နော အသဌောဇုဘူတော။

၅၄. ''သင်္ဂါဟကော သခိလော သဏှဝါစော၊ မဟတ္တပတ္တောပိ နိဝါတဝုတ္တိ။
တသ္မိံဟံ ပေါသေ ဝိပုလာ ဘဝာမိ၊ ဦမိ သမုဒ္ဒဿ ယထာပိ ဝဏ္ဏံ။

၅၅. ''ယော စာပိ မိတ္တေ အထ ဝါ အမိတ္တေ၊ သေဋ္ဌေ သရိက္ခေ အထ ဝါပိ ဟီနေ။
အတ္ထံ စရန္တံ အထ ဝါ အနတ္ထံ၊ အာဝီ ရဟော သင်္ဂဟမေဝ ဝတ္တေ။

၅၆. ''ဝါစံ န ဝဇ္ဇာ ဖရုသံ ကဒါစိ၊ မတဿ ဇီဝဿ စ တဿ ဟောမိ။
ဧတေသံ ယော အညတရံ လဘိတွာ၊ ကန္တာ သိရီ မဇ္ဇတိ အပ္ပပညော။
တံ ဒိတ္တရူပံ ဝိသမံ စရန္တံ၊ ကရီသဌာနံဝ ဝိဝဇ္ဇယာမိ။

၅၇. ''အတ္တနာ ကုရုတေ လက္ခိံ၊ အလက္ခိံ ကုရုတတ္တနာ။
န ဟိ လက္ခိံ အလက္ခိံ ဝါ၊ အညော အညဿ ကာရကော''တိ။

သေဋ္ဌိဿ ပုစ္ဆာ ဟောတိ, သိရိယာ ဝိဿဇ္ဇနာ။

တတ္ထ **ဥံသသရီသပေ စာ**တိ ဥံသာ ဝုစ္စန္တိ ပိင်္ဂလမက္ခိကာ, သဗ္ဗာပိ ဝါ မက္ခိကာဇာတိကာ ဣဓ ''ဥံသာ''တိ အဓိပ္ပေတာ။ **သရီသပာ**တိ ဒီဃဇာတိကာ။ ဥံသာ စ သရီသပါ စ ဥံသသရီသပါ, တသ္မိံ ဥံသသရီသပေ သတိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော မဟာသေဋ္ဌိ သီတေ ဝါ ဥဏှေ ဝါ ဝါတာတပေ ဝါ ဥံသသရီသပေ ဝါ သတိ ဧတေဟိ သီတာဒီဟိ ပီဠိယမာနောပိ တေဟိ ဧဝံ သီတာဒီနိ ခုဒ္ဒံ ပိပာသဉ္စာတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ပရိဿယံ အဘိဘုယျ အဘိဘဝိတွာ ဝီဇာံ ဝိယ အဂဏေတွာ ရတ္တိန္ဒိဝံ ကသိဝဏိဇ္ဇာဒီသု ဧဝံ အနသိလာဒီသု စ သတတံ အတ္တနော ကမ္မေသု နိယုတ္တော အတ္တာနံ ယောဇေတွာ ဝတ္တတိ။

ကာလာဂတဉ္စ တိ ကသိကာလာဒီသု ကသိအာဒီနိ ဓနပရိစ္စာဂသီလရက္ခဏာဓမ္မဿဝနာဒိကာလေသု စ ဓနပရိစ္စဇနာဒိပ္ပဘေဒံ ဒိဋ္ဌဓမ္မသမ္ပရာယေ သုခာဝဟံ အတ္ထံ န ဟာပေတိ, ယုတ္တပ္ပယုတ္တကာလေ ကရောတိယေဝ, သော မ ယှံ မနာပေ တသ္မိဉ္စ ပုရိသေ အဟံ နိဝိသာမီတိ။ **အက္ကောဓနော** တိ အဓိဝါသနခန္တိယာ သမန္နာဂတော။ **မိတ္တဝါ** တိ ကလျာဏမိတ္တေန သမန္နာဂတော။ **စာဂဝါ**တိ ဓနပရိစ္စာဂယုတ္တော။

သင်္ဂါဟကော တိ မိတ္တသင်္ဂဟအာမိသသင်္ဂဟဓမ္မသင်္ဂဟာနံ ကာရကော။ **သခိလော**တိ မုဒုဝါစော။ **သဏှဝါစော**တိ မဓုရဝစနော။ **မဟတ္တပတ္တောပိ နိဝါတဝုတ္တီ** တိ မဟန္တံ ဌာနံ ဝိပုလံ ဣဿရိယံ ပတ္တောပိ ယသေန အနုဒ္ဓတော နီစဝုတ္တိ ပဏ္ဏိတာနံ ဩဝါဒကရော ဟောတိ။ **တသ္မိံဟံ ပေါသေ** တိ တသ္မိံ အဟံ ပုရိသေ။ **ဝိပုလာ ဘဝာမီ**တိ အ ခုဒ္ဒကာ ဟောမိ။ သော ဟိ မဟတိယာ သိရိယာ ပဒဋ္ဌာနံ။ **ဦမိ သမုဒ္ဒဿ ယထာပိ ဝဏ္ဏံ** န္တိ ယထာ နာမ သမုဒ္ဒဿ ဝဏ္ဏံ ဩလောကေန္တာနံ ဥပရူပရိ အာဂစ္ဆမာနာ ဦမိ ဝိပုလာ ဝိယ ခာယတိ, ဧဝမဟံ တသ္မိံ ပုဂ္ဂလေ ဝိပုလာ ဟောမီတိ ဒီပေတိ။

အာဝီ ရဟောတိ သမ္မုခာ စ ပရမ္မုခာ စ။ **သင်္ဂဟမေဝ ဝတ္တေ** တိ တေသံ မိတ္တာဒိဘေဒေ ပုဂ္ဂလေ စတုဗ္ဗိဓံ သင်္ဂဟမေဝ ဝတ္တေတိ ပဝတ္တေတိ။

န ဝဇ္ဇာ တိ ယော ကဒါစိ ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ ဖရုသဝစနံ န ဝဒေယျ, မဓုရဝစနောဝ ဟောတိ။ **မတဿ ဇီဝဿ စာ**တိ တဿာဟံ ပုဂ္ဂလဿ မတဿပိ ဇီဝန္တဿပိ ဘတ္တိကာ ဟောမိ, ဣဓလောကေပိ ပရလောကေပိ တာဒိသ မေဝ ဘဇာမီတိ ဒဿေတိ။ **ဧတေသံ ယော**တိ ဧတေသံ သီတာဘိဘဝနာဒီနံ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တဂုဏာနံ ယော ပုဂ္ဂလော ဧကေ မ္ပိ ဂုဏံ လဘိတွာ ပမဇ္ဇတိ ပမုဿတိ, ပုန နာနုယုဉ္ဇတီတိ အတ္ထော။ **ကန္တာ သိရီ, ကန္တသိရိံ, ကန္တံ သိရိ** န္တိ တယောပိ ပာဌာ, တေသံ ဝသေန အယံ အတ္ထယောဇနာ – ယော ပုဂ္ဂလော သိရိံ လဘိတွာ ''ကန္တာ မေ သိရိ ယထာ ဌာနေ ဌိတာ''တိ ဧတေသံ အညတရံ ဂုဏံ ပမဇ္ဇတိ, ယော ဝါ ပုဂ္ဂလော ကန္တသိရိံ ပိယသိရိံ ဣစ္ဆန္တော ဧတေသံ ဂု

ဏာနံ အညတရံ လဘိတ္ဝာ ပမဇ္ဇတိ, ယော တ ပုဂ္ဂလော သိရိံ လဘိတ္ဝာ ကန္တိံ မနာပံ သိရိံ ဧတေသံ ဂုဏာနံ အညတရံ ပမဇ္ဇတိ။ **အပ္ပပညော**တိ နိပ္ပညော။ **တံ ဒိတ္တရူပံ ဝိသမံ စရန္တံ** န္တိ တံ အဟံ ဒိတ္တသဘာဝံ ဂဗ္ဗိတသဘာဝံ ကာယဒုစ္စရိတာဒိဘေဒံ ဝိသမံ စရန္တံ သုစိဇာတိကော မနုဿော ဂူထကူပံ ဝိယ ဒူရတော ဝိဝဇ္ဇယာမီတိ။

အညော အညဿ ကာရကော တိ ဧဝံ သန္တေ လက္ခိ တ အလက္ခိ တ အညော ပုရိသော အညဿ ကာရကော နာမ နတ္ထိ, ယော ကောစိ အတ္တနာ အတ္တနော လက္ခိ တ အလက္ခိ တ ကရောတီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ဒေဝိယာ ဝစနံ အဘိနန္ဒိတ္ဝာ "ဣဒံ အနုစ္ဆိဋ္ဌံ အာသနဉ္စ သယနဉ္စ တုယှံယေဝ အနုစ္ဆဝိကံ, ပလ္လင္ကေ စ သယနေ စ နိသီဒ စေဝ နိပဇ္ဇ စာ"တိ အာဟ။ သာ တတ္ထ ဝသိတ္ဝာ ပစ္စူသကာလေ နိက္ခမိတ္ဝာ စာတုမဟာရာဇိကဒေဝလောကံ ဂန္တ္ဝာ အနောတတ္တဒဟေ ပဌမံ နဟာယိ။ တမ္ပိ သယနံ သိရိဒေဝတာယ ပရိဘုတ္တဘာဝတ သိရိသယနံ နာမ ဇာတံ။ သိရိသယနဿ အယံ ဝံသော, ဣမိနာ ကာရဏေန ယာဝဇ္ဇတနာ "သိရိသယန"န္တိ ဝုစ္စတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ သိရိဒေဝီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, သုစိပရိဝါရသေဋ္ဌိ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

သိရိကာဠကဏ္ဏိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၃၈၃] ၈. ကုက္ကုဋဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုစိတ္တပတ္တဆဒနာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ "ကသ္မာ ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ "ဧကံ အလင်္ကတပဋိယတ္တံ ဣတ္ထိံ ဒိသွာ ကိလေသဝသေန, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခု ဣတ္ထိယော နာမ ဝဉ္စေတွာ ဥပလာပေတွာ အတ္တနော ဝသံ ဂတကာလေ ဝိနာသံ ပာပေန္တိ, လောလဗိဠာရီ ဝိယ ဟောန္တီ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အရညေ ကုက္ကုဋယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အနေကသတကုက္ကုဋပရိဝါရော အရညေ ဝသတိ။ တဿ အဝိဒူရေ ဧကာ ဗိဠာရိကာပိ ဝသတိ။ သာ ဌပေတွာ ဗောဓိသတ္တံ အဝသေသေ ကုက္ကုဋေ ဥပါယေန ဝဉ္စေတွာ ခါဒိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဂဟဏံ န ဂစ္ဆတိ။ သာ စိန္တေသိ "အယံ ကုက္ကုဋော အတိဝိယ သဌော အမှာကဉ္စ သဌဘာဝံ ဥပါယကုသလဘာဝဉ္စ န ဇာနာတိ, ဣမံ မယာ 'အဟံ ဘရိယာ တေ ဘဝိဿာမီ'တိ ဥပလာပေတွာ အတ္တနော ဝသံ အာဂတကာလေ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သာ တေန နိသိန္နရုက္ခဿ မူလံ ဂန္တွာ ဝဏ္ဏသမ္ဘာသနပုဗ္ဗင်္ဂမာယ ယာစနာယ တံ ယာစမာနာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅၈. "သုစိတ္တပတ္တဆဒန၊ တမ္ဗစူဠ ဝိဟင်္ဂမ။
ဩရောဟ ဒုမသာခါယ၊ မုဓာ ဘရိယာ ဘဝါမိ တေ"တိ။

တတ္ထ **သုစိတ္တပတ္တဆဒနာ** တိ သုစိတ္တေဟိ ပတ္တေဟိ ကတစ္ဆဒန။ **မုဓာ**တိ ဝိနာ မူလေန န ကိဉ္စိ ဂဟေတွာ အဟံ ဘရိယာ တေ ဘဝါမိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော "ဣမာယ မမ သဗ္ဗေ ဉာတကာ ခါဒိတာ, ဣဒါနိ မံ ဥပလာပေတွာ ခါဒိတုကာမာ အဟောသိ, ဥယျောဇေဿာမိ န"န္တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၅၉. "စတုပ္ပဒီ တွံ ကလျာဏိ၊ ဒွိပဒာဟံ မနောရမေ။
မိဂီ ပက္ခီ အသညုတ္တာ၊ အညံ ပရိယေသ သာမိက"န္တိ။

တတ္ထ **မိဂီ**တိ ဗိဠာရိံ သန္ဓာယာဟ။ **အသညုတ္တာ** တိ ဇယမ္ပတိကာ ဘဝိတုံ အယုတ္တာ အသမ္ဗန္ဓာ, နတ္ထိ ဧတေသံ ဤဒိသော သမ္ဗန္ဓောတိ ဒီပေတိ။

တံ သုတွာ တတော သာ ''အယံ အတိဝိယ သဌော, ယေန ကေနစိ ဥပါယေန ဝဉ္စေတွာ နံ ခါဒိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၆၀. ''ကောမာရိကာ တေ ဟေဿာမိ, မဉ္ဇုကာ ပိယဘာဏိနီ။
ဝိန္ဒ မံ အရိယေန ဝေဒေန, သာဝယ မံ ယဒိစ္ဆသီ''တိ။

တတ္ထ **ကောမာရိကာ**တိ အဟံ တွေကံ ကာလံ အညံ ပုရိသံ န ဇာနာမိ, တဝ ကောမာရိကာ ဘရိယာ ဘဝိဿာမီတိ ဝဒတိ။ **မဉ္ဇုကာ ပိယဘာဏိနီ** တိ တဝ မဓုရကထာ ပိယဘာဏိနီယေဝ ဘဝိဿာမိ။ **ဝိန္ဒ မ** န္တိ ပဋိလဘ မံ။ **အရိယေန ဝေဒေနာ**တိ သုန္ဒရေန ပဋိလာဘေန။ အဟမ္ပိ ဟိ ဣတော ပုဗ္ဗေ ပုရိသသမ္ဖဿံ န ဇာနာမိ, တွမ္ပိ ဣတ္ထိသမ္ဖဿံ န ဇာနာသိ, ဣတိ ပကတိယာ ဗြဟ္မစာရီ ဗြဟ္မစာရိနိံ မံ နိဒ္ဒောသေန လာဘေန လဘ။ ယဒိ မံ ဣစ္ဆသိ, အထ မေ ဝစနံ န သဒ္ဒဟသိ, ဒွါဒသယောဇနာယ ဗာရာဏသိယာ ဘေရိံ စရာပေတွာ ''အယံ မေ ဒါသီ''တိ သာဝယ, မံ အတ္တနော ဒါသံ ကတွာ ဂဏှာဟီတိ ဝဒတိ။

တတော ဗောဓိသတ္တော ''ဣမံ တဇ္ဇေတွာ ပလာပေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ စိန္တေတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၆၁. ''ကုဏပါဒိနိ လောဟိတပေ, စောရိ ကုက္ကုဋပေါထိနိ။
န တွံ အရိယေန ဝေဒေန, မမံ ဘတ္တာရမိစ္ဆသီ''တိ။

တတ္ထ **န တွံ အရိယေနာ**တိ တွံ အရိယေန ဗြဟ္မစရိယဝတသလာဘေန မံ ဘတ္တာရံ န ဣစ္ဆသိ, ဝဉ္စေတွာ ပန မံ ခါဒိတုကာမာသိ, နဿ ဟပေတိ တံ ပလာပေသိ။ သာ ပန ပလာယိတွာ တဝ ဂတာ, န ပုန ဩလောကေတုမ္ပိ ဝိသဟိ။

၆၂. ''ဧဝမ္ပိ စတုရာ နာရီ, ဒိသွာန သဓနံ နရံ။
နေန္တိ သဏှာဟိ ဝါစာဟိ, ဗိဠာရီ ဝိယ ကုက္ကုဋံ။

၆၃. ''ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ, န ခိပ္ပမနုဗုဇ္ဈတိ။
အမိတ္တဝသမန္ဝေတိ, ပစ္ဆာ စ အနုတပ္ပတိ။

၆၄. ''ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ, ခိပ္ပမေဝ နိဗောဓတိ။
မုစ္စတေ သတ္တုသမ္ဗာဓာ, ကုက္ကုဋောဝ ဗိဠာရိယာ''တိ။ – ဣမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **စတုရာ**တိ စာတုရိယေန သမန္နာဂတာ။ **နာရီ**တိ ဣတ္ထိယော။ **နေန္တီ** တိ အတ္တနော ဝသံ ဥပနေန္တိ။ **ဗိဠာရီ ဝိယာ**တိ ယထာ သာ ဗိဠာရီ တံ ကုက္ကုဋံ နေတုံ ဝါယမတိ, ဧဝံ အညာပိ နာရိယော နေန္တိယေဝ။ **ဥပ္ပတိတံ အတ္ထ** န္တိ ဥပ္ပန္နံ ကိဉ္စိဒေဝ အတ္ထံ။ **န အနုဗုဇ္ဈတီ** တိ ယထာသဘာဝေန န ဇာနာတိ, ပစ္ဆာ စ အနုတပ္ပတိ။ **ကုက္ကုဋောဝါ** တိ ယထာ သော ဉာဏသမ္ပန္နော ကုက္ကုဋော ဗိဠာရိတော မုတ္တော, ဧဝံ သတ္တုသမ္ဗာဓတော မုစ္စတီတိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ကုက္ကုဋရာဇာ အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကုက္ကုဋဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၈၄] ၉. ဓမ္မဓဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓမ္မံ စရထ ဉာတယော တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ကုဟကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, အယံ ဣဒါနေဝ ကုဟကော, ပုဗ္ဗေပိ ကုဟကောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သကုဏယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော သကုဏသင်္ဃပရိဝုတော သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ ဒီပကေ ဝသိ။ အထေကစ္စေ ကာသိရဋ္ဌဝါသိနော ဝါဏိဇာ ဒိသာကာကံ ဂဟေတွာ နာဝါယ သမုဒ္ဒံ ပက္ခန္ဒိံသု, သမုဒ္ဒမဇ္ဈေ နာဝါ ဘိဇ္ဇိ။ သော ဒိသာကာကော တံ ဒီပကံ ဂန္တွာ စိန္တ

တေသိ ''အယံ မဟာသကုဏသဋ္ဌော, မယာ ကုဟကကမ္မံ ကတ္ဂာ တေသံ အဏ္ဍကာနိ စေဝ ဆာပကေ စ ဝရံ ဝရံ ခါဒိ တုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော ဩတရိတွာ သကုဏသဋ္ဌဿ မဗ္ဈေ မုခံ ဝိဝရိတွာ ဧကေန ပာဒေန ပထဝိယံ အဋ္ဌာသိ။ ''ကော နာမ တွံ, သာမီ''တိ သကုဏေဟိ ပုဋ္ဌော ''အဟံ ဓမ္မိကော နာမာ''တိ အာဟ။ ''ကသ္မာ ပန ဧကေန ပာဒေန ဌိ တောသီ''တိ? ''မယာ ဒုတိယေ ပာဒေ နိက္ခိတ္တေ ပထဝီ ဓာရေတုံ န သက္ကောတီ''တိ။ ''အထ ကသ္မာ မုခံ ဝိဝရိတွာ တိဋ္ဌသီ''တိ? ''အဟံ အညံ အာဟာရံ န ခါဒာမိ, ဝါတမေဝ ခါဒာမီ''တိ။ ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ တေ သကုဏေ အာမန္တေတွာ ''ဩဝါဒံ ဝေါ ဒဿာမိ, တံ သုဏာထာ''တိ တေသံ ဩဝါဒဝသေန ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၅. ''ဓမ္မံ စရထ ဉာတယော၊ ဓမ္မံ စရထ ဘဒ္ဒံ ဝေါ။
ဓမ္မစာရီ သုခံ သေတိ၊ အသ္မိံ လောကေ ပရမှိ စာ''တိ။

တတ္ထ ဓမ္မံ စရထာတိ ကာယသုစရိတာဒိဘေဒံ ဓမ္မံ ကရောထ။ **ဉာတယော**တိ တေ အာလပတိ။ **ဓမ္မံ စရထ ဘဒ္ဒံ ဝေါ**တိ ဧကတရံ စရိတွာ မာ ဩသက္ကထ, ပုနပ္ပုနံ စရထ, ဧဝံ ဘဒ္ဒံ ဝေါ ဘဝိဿတိ။ **သုခံ သေတီ**တိ ဒေသနာသီသ မေတံ, ဓမ္မစာရီ ပန သုခံ တိဋ္ဌတိ ဂစ္ဆတိ နိသီဒတိ သေတိ, သဗ္ဗိရိယာပထေသု သုခိတော ဟောတီတိ ဒီပေတိ။

သကုဏာ ''အယံ ကာကော ကောဟညေန အဏ္ဍကာနိ ခါဒိတုံ ဧဝံ ဝဒတီ''တိ အဇာနိတွာ တံ ဒုဿီလံ ဝဏ္ဏေန္တာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟံသု –

၆၆. ''ဘဒ္ဒကော ဝတယံ ပက္ခီ၊ ဒိဇော ပရမဓမ္မိကော။
ဧကပါဒေန တိဋ္ဌန္တော၊ ဓမ္မမေဝါနုသာသတီ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မမေဝါ**တိ သဘာဝမေဝ။ **အနုသာသတီ**တိ ကထေသိ။

သကုဏာ တဿ ဒုဿီလဿ သဒ္ဒဟိတွာ ''တွံ ကိရ သာမိ အညံ ဂေါစရံ န ဂဏှာသိ, ဝါတမေဝ ဘက္ခသိ, တေန ဟိ အမှာကံ အဏ္ဍကာနိ စ ဆာပကေ စ ဩလောကေယျာသီ''တိ ဝတွာ ဂေါစရာယ ဂစ္ဆန္တိ။ သော ပာပေါ တေသံ ဂတကာလေ အဏ္ဍကာနိ စ ဆာပကေ စ ကုစ္ဆိပူရံ ခါဒိတွာ တေသံ အာဂမနကာလေ ဥပသန္တူပသန္တော ဟုတွာ မုခံ ဝိဝရိတွာ ဧကေန ပာဒေန တိဋ္ဌတိ။ သကုဏာ အာဂန္တွာ ပုတ္တကေ အပဿန္တာ ''ကော နု ခေါ ခါဒတီ''တိ မဟာ သဒ္ဒေန ဝိရဝန္တိ, ''အယံ ကာကော ဓမ္မိကော''တိ တသ္မိံ အာသင်္ကာမတ္တမ္ပိ န ကရောန္တိ။ အထေကဒိဝသံ မဟာသ တ္တော စိန္တေသိ ''ဣဓ ပုဗ္ဗေ ကောစိ ပရိပန္ထော နတ္ထိ, ဣမဿ အာဂတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဇာတော, ဣမံ ပရိဂ္ဂ ဏှိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။ သော သကုဏေဟိ သဒ္ဓိံ ဂေါစရာယ ဂစ္ဆန္တော ဝိယ ဟုတွာ နိဝတ္တိတွာ ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ ကာကောပိ ''ဂတာ သကုဏာ''တိ နိရာသင်္ကော ဟုတွာ ဥဋ္ဌာယ ဂန္တွာ အဏ္ဍကာနိ စ ဆာပကေ စ ခါဒိတွာ ပုနာဂန္တွာ မုခံ ဝိဝရိတွာ ဧကေန ပာဒေန အဋ္ဌာသိ။

သကုဏရာဇာ သကုဏေသု အာဂတေသု သဗ္ဗေ သန္နိပါတာပေတွာ ''အဟံ ဝေါ အဇ္ဇ ပုတ္တကာနံ ပရိပန္ထံ ပရိ ဂ္ဂဏှန္တော ဣမံ ပာပကာကံ ခါဒန္တံ အဒ္ဒသံ, ထေ နံ ဂဏှာမာ''တိ သကုဏသင်္ဃံ အာမန္တေတွာ ပရိဝါရေတွာ ''သစေ ပလာယတိ, ဂဏှေယျာထ န''န္တိ ဝတွာ သေသဂါထာ အဘာသိ –

၆၇. ''နာဿ သီလံ ဝိဇာနာထ၊ အနညာယ ပသံသထ။
ဘုတွာ အဏ္ဍဉ္စ ပေါတဉ္စ၊ ဓမ္မော ဓမ္မောတိ ဘာသတိ။

၆၈. ''အညံ ဘဏတိ ဝါစာယ၊ အညံ ကာယေန ကုဗ္ဗတိ။
ဝါစာယ နော စ ကာယေန၊ န တံ ဓမ္မံ အဓိဋ္ဌိတော။

၆၉. ''ဝါစာယ သခိလော မနောဝိဒုဂ္ဂေါ၊ ဆန္နော ကူပသယောဝ ကဏှသပ္ပော။
ဓမ္မဓဇော ဂါမနိဂမာသု သာဓု၊ ဒုဇ္ဇာနော ပုရိသေန ဗာလိသေန။

၇၀. ''ဣမံ တုဏ္ဍေဟိ ပက္ခေဟိ၊ ပါဒါ စိမံ ဝိဟေဌထ။
ဆဝဉှိမံ ဝိနာသေထ၊ နာယံ သံဝါသနာရဟော''တိ။

တတ္ထ **နာသ္သ သီလ** န္တိ န အသ္သ သီလံ။ **အနညာယာ**တိ အဇာနိတ္ဝာ။ **ဘုတ္တ**တိ ခာဒိတ္ဝာ။ **တစာယ နော စ ကာယေနာ**တိ အယဉှိ ဝစနေနေဝ ဓမ္မံ စရတိ, ကာယေန ပန န ကရောတိ။ **န တံ ဓမ္မံ အဓိဋ္ဌိတော** တိ တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗော ယထာယံ ဓမ္မံ ဘဏတိ, န တံ အဓိဋ္ဌိတော, တသ္မိံ ဓမ္မေ န အဓိဋ္ဌိတော။ **တစာယ သခိလော**တိ ဝစနေန မုဒု။ **မနော ဝိဒုဂ္ဂေ**တိ မနသာ ဝိဒုဂ္ဂေ ဒုပ္ပဝေသော ဝိသမော။ **ဆန္နော** တိ ယသ္မိံ ဗိလေ သယတိ, တေန ဆန္နော။ **ကူပသယော**တိ ဗိလာသယော။ **ဓမ္မဓဇော**တိ သုစရိတဓမ္မံ ဓဇံ ကတ္ဝာ ဝိစရဏေန ဓမ္မဒ္ဓဇော။ **ကမနိဂမာသု သာဓု**တိ ကမေသု စ နိဂမေ သု စ သာဓု ဘဒ္ဒကော သမ္ဘာဝိတော။ **ဒုဇ္ဇာနော** တိ အယံ ဧဝရူပေ ဒုဿီလော ပဋိစ္ဆန္နကမ္မန္တော ဗာလိသေန အညာ ဏေန ပုရိသေန န သက္ကာ ဇာနိတုံ။ **ဟဘာ စိမ**န္တိ အတ္တနော အတ္တနော ဟဒေန စ ဣမံ။ **ဝိဟေဌယာ**တိ ပဟာရထ ဟနထ။ **ဆဝ**န္တိ လာမကံ။ **နာယ**န္တိ အယံ အမေ့ဟပိ သဒ္ဓိံ ဧကေသ္မိံ ဌာနေ သံတသံ န အရဟတီတိ။

ဝေဠု ပန ဝတ္ဝာ သကုဏဇေဋ္ဌကော သယမေဝ လင်္ဃိတ္ဝာ တသ္သ သီသံ တုဏ္ဍေန ပဟာရိ, အဝသေသာ သကု ဏာ တုဏ္ဍနခပာဒပက္ခေဟိ ပဟရိံသု။ သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ကုဟကကာကော ဣဒါနိ ကုဟကဘိက္ခု အဟောသိ, သကုဏရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ဓမ္မဓဇဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၃၈၅] ၁၀. နန္ဒိယမိဂရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

သစေ ဗြာဟ္မဏ ဂစ္ဆေသိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မာတုပောသကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ က ထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ "သစ္စံ ကိရ တ္ဝံ ဘိက္ခု ဂိဟီ ပောသေသီ"တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ "သစ္စံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ကိံ တေ ဟောန္တီ"တိ ဝုတ္တေ "မာတာပိတရော မေ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု သာဓု ဘိက္ခု ပောရာဏကပဏ္ဍိတာနံ ဝံ သံ ပာလေသိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာပိ မာတာပိတူနံ ဇီဝိတံ အဒံသူ"တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကောသလရဋ္ဌေ သာကေတေ ကောသလရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော မိဂယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော နန္ဒိယမိဂေ နာမ ဟုတ္ဝာ သီလာစာရသမ္ပန္နော မာတာပိတရော ပောသေသိ။ တဒါ ကောသလရာဇာ မိဂဝိတ္တကော အဟောသိ။ သော ပန မနုဿာနံ ကသိကမ္မာဒီနိ ကာတုံ အဒတ္ဝာ မဟာပရိဝါရော ဒေဝသိကံ မိဂဝံ ဂစ္ဆတိ။ မနုဿာ သန္နိပတိတ္ဝာ "အယျာ, အယံ ရာဇာ အမှာကံ ကမ္မစ္ဆေဒံ ကရောတိ, ဃရာဝါသောပိ နဿတိ, ယံနူန မယံ အဘယုယျာနေ ဥယျာနံ ပရိက္ခိပိတ္ဝာ ဒွါရံ ယောဇေတ္ဝာ ပောက္ခရဏိံ ခဏိတ္ဝာ တိဏာနိ အာရောပေတ္ဝာ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရာဒိဟတ္ထာ အရညံ ပဝိသိတ္ဝာ ဂုမ္ဗေ ပဟရန္တာ မိဂေ နီဟရိတ္ဝာ ပရိဝါရေတ္ဝာ ကောရူဟာနိ ဝိယ ဝဇံ ဥယျာနံ ပဝေသေတ္ဝာ ဒွါရံ ပိဒဟိတ္ဝာ ရညော အာရောစေတ္ဝာ အတ္တနော ကမ္မံ ကရေယျာမာ"တိ မန္တယိံသု။ "အတ္ထေသော ဥပါယော"တိ သဗ္ဗေ ဧကစ္ဆန္ဒာ ဟုတ္ဝာ ဥယျာနံ သဇ္ဇေတ္ဝာ အရညံ ပဝိသိတ္ဝာ ယောဇနမတ္တံ ဌာနံ ပရိက္ခိပိံသု။

တသ္မိံ ခဏေ နန္ဒိယော ဧကသ္မိံ ခုဒ္ဒကဂုမ္ဗေ မာတာပိတရော ဂဟေတ္ဝာ ဘူမိယံ နိပန္နော ဟောတိ။ မနုဿာ နာနာဖလကာဝုဓဟတ္ထာ ဗာဟုနာ ဗာဟုံ ပီဠေတွာ တံ ဂုမ္ဗံ ပရိက္ခိပိံသု။ အထေကစ္စေ မိဂေ ဩလောကေန္တာ တံ ဂုမ္ဗံ ပဝိသိံသု။ နန္ဒိယော တေ ဒိသွာ "အဇ္ဇ မယာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ မာတာပိတူနံ ဇီဝိတံ အတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတ္ဝာ ဥ ဋ္ဌာယ မာတာပိတရော ဝန္ဒိတ္ဝာ "အမ္မတာတ, ဣမေ မနုဿာ ဣမံ ဂုမ္ဗံ ပဝိသိတ္ဝာ အမှေ့ဟ တယောပိ ပဿိဿ န္တိ, တုမှေ့ဟ ဧကေန ဥပါယေန ဇီဝေယျာထ, ဇီဝိတံ ဝေ သေယျော, အဟံ တုမှာကံ ဇီဝိတဒါနံ ဒတ္ဝာ မနုဿေ ဟိ ဂုမ္ဗပရိယန္တေ ဌတ္ဝာ ဂုမ္ဗေ ပဟဋ္ဌမတ္တေယေဝ နိက္ခမိဿာမိ, အထ တေ 'ဣမသ္မိံ ခုဒ္ဒကဂုမ္ဗေ ဧကောယေဝ မိဂေ ဘဝိဿတီ'တိ မညမာနာ ဂုမ္ဗံ န ပဝိသိဿန္တိ, တုမှေဟ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ"တိ မာတာပိတရော ခမာပေတ္ဝာ ဂမနသဇ္ဇော အဋ္ဌာသိ။ သော မနုဿေဟိ ဂုမ္ဗပရိယန္တေ ဌတ္ဝာ ဥန္နာဒေတ္ဝာ ဂုမ္ဗေ ပဟဋ္ဌမတ္တေယေဝ တ တော နိက္ခမိ။ တေ "ဧကောဝေတ္ထ မိဂေ ဘဝိဿတီ"တိ ဂုမ္ဗံ န ပဝိသိံသု။ အထ နန္ဒိယော ဂန္တ္ဝာ မိဂကနံ အန္တရံ ပာဝိသိ။ မနုဿာ ပရိဝါရေတ္ဝာ သဗ္ဗေ မိဂေ ဥယျာနံ ပဝေသေတ္ဝာ ဒွါရံ ထကေတ္ဝာ ရညော အာရောစေတ္ဝာ သကသကဋ္ဌာနာနိ အဂမံသု။

တတော ပဋ္ဌာယ ရာဇာ သယမေဝ ဂန္တွာ ဧကံ မိဂံ ဝိဇ္ဈိတွာ တံ ဂဟေတွာ ဧဟီတိ ဧကံ ပေသေတွာ အာဟရာပေသိ။ မိဂါ ဝါရံ ဌပယိံသု, ပတ္တဝါရော မိဂေ ဧကမန္တေ တိဋ္ဌတိ, တံ ဝိဇ္ဈိတွာ ဂဏှန္တိ။ နန္ဒိယော ပေါက္ခရဏိယံ ပါနီယံ ပိဝတိ, တိဏာနိ ခါဒတိ, ဝါရော ပနဿ န တာဝ ပါပုဏာတိ။ အထ ဗဟူနံ ဒိဝသာနံ အစ္စယေန တဿ မာတာပိတရော တံ ဒဋ္ဌုကာမာ ဟုတွာ "အမှာကံ ပုတ္တော နန္ဒိယမိဂရာဇာ နာဂဗလော ထာမသမ္ပန္နော, သစေ ဇီဝတိ, အဝဿံ ဝတိံ လင်္ဃိတွာ အမှာကံ ဒဿနတ္ထာယ အာဂမိဿတိ, သာသနမဿ ပေသေဿာမာ"တိ စိန္တေတွာ မဂ္ဂသမီပေ ဌတွာ ဧကံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ "အယျ, ကဟံ ဂစ္ဆသီ"တိ မာနုသိကာယ ဝါစာယ ပုစ္ဆိတွာ "သာကေတ"န္တိ ဝုတ္တေ ပုတ္တဿ သာသနံ ပဟိဏန္တာ ပဌမံ ဂါထမာဟံသု –

၇၁. "သစေ ဗြာဟ္မဏ ဂစ္ဆေသိ, သာကေတေ အဇ္ဇုနံ ဝနံ။
ဝဇ္ဇာသိ နန္ဒိယံ နာမ, ပုတ္တံ အသ္မာကမောရသံ။
မာတာ ပိတာ စ တေ ဝုဒ္ဓါ, တေ တံ ဣစ္ဆန္တိ ပဿိတု"န္တိ။

တဿတ္ထော – သစေ, တွံ ဗြာဟ္မဏ, သာကေတံ ဂစ္ဆသိ, သာကေတေ အဇ္ဇုနဝနံ နာမ ဥယျာနံ အတ္ထိ, တတ္ထ အမှာကံ ပုတ္တော နန္ဒိယော နာမ မိဂေါ အတ္ထိ, တံ ဝဒေယျာသိ "မာတာပိတရော တေ ဝုဍ္ဎာ ယာဝ န မရန္တိ, တာဝ တံ ပဿိတုံ ဣစ္ဆန္တီ"တိ။

သော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ သာကေတံ ဂန္တွာ ပုနဒိဝသေ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ "နန္ဒိယမိဂေါ နာမ ကတရော"တိ ပုစ္ဆိ။ မိဂေါ အာဂန္တွာ တဿ သမီပေ ဌတွာ "အဟ"န္တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ နန္ဒိယော တံ သုတွာ "ဂစ္ဆေယျာမဟံ, ဗြာဟ္မဏ, ဝတိံ လင်္ဃိတွာ နော န ဂစ္ဆေယျံ, မယာ ပန ရညော သန္တကံ နိဝါပပါနဘောဇနံ ဘုတ္တံ, တံ မေ ဣဏဋ္ဌာနေ ဌိတံ, ဣမေသဉ္စ မိဂါနံ မဇ္ဈေ စိရဝုတ္ထောသ္မိ, တဿ မေ ရညော စေဝ ဧတေသဉ္စ သောတ္ထိဘာဝံ အကတွာ အတ္တနော ဗလံ အဒဿေတွာ ဂမနံ နာမ န ယုတ္တံ, အတ္တနော ဝါရေ ပန သမ္ပတ္တေ အဟံ ဧတေသံ သောတ္ထိဘာဝံ ကတွာ သုခိတော အာဂစ္ဆိဿာမီ"တိ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၇၂. "ဘုတ္တာ မယာ နိဝါပါနိ, ရာဇိနော ပါနဘောဇနံ။
တံ ရာဇပိဏ္ဍံ အဝဘောတ္တုံ, နာဟံ ဗြာဟ္မဏ မုဿဟေ။

၇၃. "ဩဒဟိဿာမဟံ ပဿံ, ခုရပ္ပါနိဿ ရာဇိနော။
တဒါဟံ သုခိတော မုတ္တော, အပိ ပဿေယျ မာတရ"န္တိ။

တတ္ထ **နိဝါပါနီ**တိ တေသု တေသု ဌာနေသု နိဝုတ္တာနိ နိဝါပါနိ။ **ပါနဘောဇန**န္တိ ပါနီယဉ္စ အဝသေသတိဏဉ္စ။ **တံ ရာဇပိဏ္ဍ**န္တိ တံ ရညော သန္တကံ သင်္ကမိတွာ သမောဓာနကဋ္ဌေန ပိဏ္ဍံ။ **အဝဘောတ္တု**န္တိ ဒုဗ္ဘုတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုံ။ ရညော ဟိ ကိစ္စံ အနိပ္ဖာဒေန္တော တံ အဝဘုတ္တံ ဘုဉ္ဇတိ နာမ, သွာဟံ ဧဝံ အဝဘောတ္တုံ န ဥဿဟာမီတိ ဝဒတိ။ **ဗြာဟ္မဏ မုဿဟေ**တိ စေတ္ထ **ဗြာဟ္မဏာ**တိ အာလပနံ, မ-ကာရော ပဒသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော။

ဩဒဟိဿာမဟံ ပဿံ, ခုရပ္ပါနိဿ ရာဇိနောတိ အဟံ, ဗြာဟ္မဏ, အတ္တနော ဝါရေ သမ္ပတ္တေ ခုရပ္ပံ သန္နယှိတွာ အာဂတဿ ရညော မိဂယူထတော နိက္ခမိတွာ ဧကမန္တေ ဌတွာ "မံ ဝိဇ္ဈ, မဟာရာဇာ"တိ ဝတွာ အတ္တနော မဟာဖာသုကပဿံ ဩဒဟိဿာမိ ဩဍ္ဍေဿာမိ။ **သုခိတော မုတ္တော**တိ တဒါ အဟံ မရဏဘယာ မုတ္တော သုခိတော နိဒ္ဒုက္ခော ရညာ အနုညာတော အပိ နာမ မာတရံ ပဿေယျန္တိ။

တံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏော ပက္ကာမိ။ အပရဘာဂေ တဿ ဝါရဒိဝသေ ရာဇာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥယျာနံ အာဂစ္ဆိ။ မဟာသတ္တော ဧကမန္တေ အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ "မိဂံ ဝိဇ္ဈိဿာမီ"တိ ခုရပ္ပံ သန္နယှိ။ မဟာသတ္တော ယထာ အညေ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ပလာယန္တိ, ဧဝံ အပလာယိတွာ နိဗ္ဘယော ဟုတွာ မေတ္တံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ မဟာဖာသုကပဿံ ဩဒဟိတွာ နိစ္စလော အဋ္ဌာသိ။ ရာဇာ တဿ မေတ္တာနုဘာဝေန သရံ ဝိဿဇ္ဇေတုံ နာသက္ခိ။ မဟာသတ္တော "ကိံ, မဟာရာဇ, သရံ န မုဉ္စသိ, မုဉ္စာဟီ"တိ အာဟ။ "န သက္ကောမိ, မိဂရာဇာ"တိ။ "တေန ဟိ ဂုဏဝန္တ

တာနံ ဂုဏံ ဇာန, မဟာရာဇာ''တိ။ တအ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တေ ပသီဒိတွာ ဓနုံ ဆဍ္ဍေတွာ ''ဣမံ အစိတ္တကံ ကလိင်္ဂရ ကဏ္ဍမ္ပိ တာဝ တဝ ဂုဏံ ဇာနာတိ, အဟံ သစိတ္တကော မနုဿဘူတောပိ တဝ ဂုဏံ န ဇာနာမိ, မိဂရာဇ, မယှံ ခမ, အ ဘယံ တေ ဒမ္မိ''တိ အာဟ။ ''မဟာရာဇ, မယှံ တာဝ အဘယံ ဒေသိ, အယံ ပန ဥယျာနေ မိဂဂဏော ကိံ ကရိဿ တီ''တိ? ''တေဿပိ အဘယံ ဒမ္မိ''တိ။ ဧဝံ မဟာသတ္တော **နိဂြောဓဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၁၂) ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗေ သံ အရညေ မိကနံ အာကာသဂတသကုဏာနံ ဇလစရမစ္ဆာနဉ္စ အဘယံ အပေတွာ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာ ပေတွာ ''မဟာရာဇ, ရညာ နာမ အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေန္တေန ဓမ္မေန သမေန ရဇ္ဇံ ကာရေတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ။

''အာနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ၊ အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ။
အက္ကောဓံ အဝိဟိံသဉ္စ၊ ခန္တိဉ္စ အဝိရောဓနံ။

''ဣစ္စေတေ ကုသလေ ဓမ္မေ၊ ဌိတေ ပဿာမိ အတ္တနိ။
တတော မေ ဇာယတေ ပီတိ၊ သောမနဿဉ္စနပ္ပက''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၇၆-၁၇၇) –

ဧဝံ ဝုတ္တေ ရာဇဓမ္မေ ကထာဗန္ဓေနေဝ ဒေသေတွာ ကတိပာဟံ ရညော သန္တိကေ ဝသိတွာ နဂရေ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယအနုပကာသနတ္ထံ သုဝဏ္ဏဘေရိံ စရာပေတွာ ''အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ မာတာပိတူနံ ဒဿ သနတ္ထာယ ဂတော။

၇၄. ''မိဂရာဇာ ပုရေ အာသိံ၊ ကောသလဿ နိကေတနေ။
နန္ဒိယော နာမ နာမေန၊ အဘိရူပော စတုပ္ပဒော။

၇၅. ''တံ မံ ဝဓိတုမာဂစ္ဆိ၊ အယသ္မိံ အဇ္ဇုနေ ဝနေ။
ဓနုံ အာရဇ္ဇံ ကတွာန၊ ဥသုံ သန္နယှ ကောသလော။

၇၆. ''တဿာဟံ ဩဒဟိံ ပဿံ၊ ခုရပ္ပာနိဿ ရာဇိနော။
တအာဟံ သုခိတော မုတ္တော၊ မာတရံ ဒဋ္ဌုမာဂတော''တိ။ –

ဣမာ တိဿော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ ဟောန္တိ။

တတ္ထ **ကောသလဿ နိကေတနေ** တိ ကောသလဿ ရညော နိကေတနေ ဝသနဋ္ဌာနေ, တဿ သန္တိကေ အရညသ္မိန္တိ အတ္ထော။ **အယသ္မိံ** န္တိ မိကနံ ဝသနတ္ထာယ ဒိန္နဥယျာနေ။ **အာရဇ္ဇံ ကတွာနာ** တိ ဇိယာယ သဒ္ဓိံ ဧကတော ကတွာ , အာရောပေတွာတိ အတ္ထော။ **သန္နယှာ** တိ သန္နယှိတွာ ယောဇေတွာ။ **ဩဒဟိ**န္တိ ဩဍ္ဍေသိံ။ **မာတရံ ဒဋ္ဌုမာဂတော** တိ ဒေသနာသီသမေတံ, ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သဗ္ဗသတ္တာနံ အဘယတ္ထာယ သုဝဏ္ဏ ဘေရိံ စရာပေတွာ မာတာပိတရော ဒဋ္ဌုံ အာဂတောသ္မီတိ အတ္ထော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ မာ တုပောသကဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တအ မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ အဟေသုံ, ဗြာဟ္မဏော သာရိပုတ္တော, ရာဇာ အာနန္ဒော, နန္ဒိယမိဂရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

နန္ဒိယမိဂရာဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

အတရိယဝဂ္ဂေါ ပဥ္စမော။

၂. ခရပုတ္တဝဂ္ဂေါ

[၃၈၆] ၁. ခရပုတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

သစ္စံ ကိရေဝမာဟံသူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အာမ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတောသီ”တိ ဝတွာ “ပုရာဏဒုတိယိကာယာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု အယံ တေ ဣတ္ထီ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဣမံ နိဿာယ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတွာ မရန္တော ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ သေနကေ နာမ ရညေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကတ္တံ ကာရေသိ။ တဒါ သေနကဿ ရညော ဧကေန နာဂရာဇေန သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝေါ ဟောတိ။ သော ကိရ နာဂရာဇာ နာဂဘဝနာ နိက္ခမိတွာ ထလေ ဂေါစရံ ဂဏှန္တော စရတိ။ အထ နံ ဂါမဒါရကာ ဒိသွာ “သပ္ပော အယ”န္တိ လေဍ္ဍုဒဏ္ဍာဒီဟိ ပဟရိံသု။ အထ ရာဇာ ဥယျာနံ ကီဠိတုံ ဂစ္ဆန္တော ဒိသွာ “ကိံ ဧတေ ဒါရကာ ကရောန္တီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဧကံ သပ္ပံ ပဟရန္တီ”တိ သုတွာ “ပဟရိတုံ မာ ဒေထ, ပလာပေထ နေ”တိ ပလာပေသိ။ နာဂရာဇာ ဇီဝိတံ လဘိတွာ နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ ဗဟူနိ ရတနာနိ အာဒါယ အဍ္ဎရတ္တသမယေ ရညော သယနဃရံ ပဝိသိတွာ တာနိ ရတနာနိ ဒတွာ “မဟာရာဇ, မယာ တုမှေ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ”န္တိ ရညာ သဒ္ဓိံ မိတ္တဘာဝံ ကတွာ ပုနပ္ပုနံ ဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿတိ။ သော အတ္တနော နာဂမာဏဝိကာသု ဧကံ ကာမေသု အတိတ္တံ နာဂမာဏဝိကံ ရက္ခဏတ္ထာယ ရညော သန္တိကေ ဌပေတွာ “ယဒါ ဧတံ န ပဿသိ, တဒါ ဣမံ မန္တံ ပရိဝတ္တေယျာသီ”တိ တဿ ဧကံ မန္တံ အဒါသိ။

သော ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂန္တွာ နာဂမာဏဝိကာယ သဒ္ဓိံ ပေါက္ခရဏိယံ ဥဒကကီဠံ ကီဠိ။ နာဂမာဏဝိကာ ဧကံ ဥဒကသပ္ပံ ဒိသွာ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ တေန သဒ္ဓိံ အသဒ္ဓမ္မံ ပဋိသေဝိ။ ရာဇာ တံ အပဿန္တော “ကဟံ နု ခေါ ဂတာ”တိ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ အနာစာရံ ကရောန္တိံ ဒိသွာ ဝေဠုပေသိကာယ ပဟရိ။ သာ ကုဇ္ဈိတွာ တတော နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ “ကသ္မာ အာဂတာသီ”တိ ပုဋ္ဌာ “တုမှာကံ သဟာယော မံ အတ္တနော ဝစနံ အဂဏှန္တိံ ပိဋ္ဌိယံ ပဟရီ”တိ ပဟာရံ ဒဿေသိ။ နာဂရာဇာ တထတော အဇာနိတွာဝ စတ္တာရော နာဂမာဏဝေ အာမန္တေတွာ “ဂစ္ဆထ, သေနကဿ သယနဃရံ ပဝိသိတွာ နာသဝါတေန တံ ဘုသံ ဝိယ ဝိဒ္ဓံသေထာ”တိ ပေသေသိ။ တေ ဂန္တွာ ရညော သိရိသယနေ နိပန္နကာလေ ဂဗ္ဘံ ပဝိသိံသု။ တေသံ ပဝိသနဝေလာယမေဝ ရာဇာ ဒေဝိံ အာဟ – “ဇာနာသိ နု ခေါ ဘဒ္ဒေ, နာဂမာဏဝိကာယ ဂတဋ္ဌာန”န္တိ? “န ဇာနာမိ, ဒေဝါ”တိ။ “အဇ္ဇ သာ အမှာကံ ပေါက္ခရဏိယံ ကီဠနကာလေ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ ဧကေန ဥဒကသပ္ပေန သဒ္ဓိံ အနာစာရံ အကာသိ, အထ နံ အဟံ ‘ဧဝံ မာ ကရီ’တိ သိက္ခာပနတ္ထာယ ဝေဠုပေသိကာယ ပဟရိံ, သာ ‘နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ သဟာယဿ မေ အညံ ကိဉ္စိ ကထေတွာ မေတ္တိံ ဘိန္ဒေယျာ’တိ မေ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇတီ”တိ။ တံ သုတွာ နာဂမာဏဝကာ တတောဝ နိဝတ္တိတွာ နာဂဘဝနံ ဂန္တွာ နာဂရာဇဿ တမတ္ထံ အာရောစေသုံ။ သော သံဝေဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ တင်္ခဏညေဝ ရညော သယနဃရံ အာဂန္တွာ တမတ္ထံ အာစိက္ခိတွာ ခမာပေတွာ “ဣဒံ မေ ဒဏ္ဍကမ္မ”န္တိ သဗ္ဗရုတဇာနနံ နာမ မန္တံ ဒတွာ “အယံ, မဟာရာဇ, အနဂ္ဃော မန္တော, သစေ ဣမံ မန္တံ အညဿ ဒဒေယျာသိ, ဒတွာဝ အဂ္ဂိံ ပဝိသိတွာ မရေယျာသီ”တိ အာဟ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ ကိပိလ္လိကာနမ္ပိ သဒ္ဒံ ဇာနာတိ။

တဿေကဒိဝသံ မဟာတလေ နိသီဒိတွာ မဓုဖာဏိတေဟိ ခါဒနီယံ ခါဒန္တဿ ဧကံ မဓုဗိန္ဒု စ ဖာဏိတဗိန္ဒု စ ပူဝခဏ္ဍဉ္စ ဘူမိယံ ပတိ။ ဧကာ ကိပိလ္လိကာ တံ ဒိသွာ “ရညော မဟာတလေ မဓုစာဋိ ဘိန္နာ, ဖာဏိတသကဋံ ပူဝသကဋံ နိက္ကုဇ္ဇိတံ, မဓုဖာဏိတဉ္စ ပူဝဉ္စ ခါဒထာ”တိ ဝိရဝန္တီ ဝိစရတိ။ အထ ရာဇာ တဿာ ရဝံ သုတွာ ဟသိ။ ရညော သမီပေ ဌိတာ ဒေဝီ “ကိံ နု ခေါ ဒိသွာ ရာဇာ ဟသီ”တိ စိန္တေသိ။ တသ္မိံ ခါဒနီယံ ခါဒိတွာ နှာတွာ ပလ္လင်္ကေ နိသိန္နေ ဧကံ မက္ခိကံ သာမိကော “ဧဟိ ဘဒ္ဒေ, ကိလေသရတိယာ ရမိဿာမာ”တိ အာဟ။ အထ နံ သာ “အဓိဝါသေဟိ တာဝ သာမိ, ဣဒါနိ ရညော ဂန္ဓေ အာဟရိဿန္တိ, တဿ ဝိလိမ္ပန္တဿ ပါဒမူလေ ဂန္ဓစုဏ္ဏံ ပတိဿတိ, အဟံ တတ္ထ ဝဋ္ဋေတွာ သုဂန္ဓာ ဘဝိဿာမိ, တတော ရညော ပိဋ္ဌိယံ နိပဇ္ဇိတွာ ရမိဿာမာ”တိ အာဟ။ ရာဇာ တမ္ပိ သဒ္ဒံ သုတွာ ဟသိ။ ဒေဝီပိ “ကိံ နု ခေါ ဒိသွာ ဟသီ”တိ ပုန စိန္တေသိ။ ပုန ရညော သာယမာသံ ဘုဉ္ဇန္တဿ ဧကံ ဘတ္တသိတ္ထံ ဘူမိယံ ပတိ။ ကိပိလ္လိကာ “ရာဇကုလေ ဘတ္တသကဋံ ဘဂ္ဂံ, ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇထာ”တိ ဝိရဝိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ ပုနပိ ဟသိ။ ဒေဝီ သုဝဏ္ဏကဋစ္ဆုံ ဂဟေတွာ ရာဇာနံ ပရိဝိသန္တီ “မံ နု ခေါ ဒိသွာ ရာဇာ ဟသတီ”တိ ဝိတက္ကေသိ။

သာ ရညာ သဒ္ဒိ သယနံ အာရုယှ်ဟ နိပဇ္ဇနကာလေ ''ကိံကာရဏာ ဒေဝ, ဟသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော ''ကိံ တေ မမ ဟသိတကာရဏေနာ''တိ ဝတွာ ပုနပ္ပုနံ နိပ္ပီဠော ကထေသိ။ အထ နံ သာ ''တုမှာကံ ဇာနနမန္တံ မယှံ ဒေထာ''တိ ဝတွာ ''န သက္ကာ အတု''န္တိ ပဋိက္ခိတ္တာပိ ပုနပ္ပုနံ နိပ္ပီဠိ ။ ရာဇာ ''သစာဟံ ဣမံ မန္တံ တုယှံ ဒဿာမိ, မရိဿာမီ''တိ အာဟ။ ''မရန္တောပိ မယှံ ဒေဟိ, ဒေဝ''တိ။ ရာဇာ မာတုဂာမဝသိကော ဟုတွာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ''ဣမိဿာ မန္တံ ဒတွာ အဂ္ဂိံ ပဝိသိဿာမီ''တိ ရထေန ဥယျာနံ ဟယာသိ။

တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော လောကံ ဩလောကေန္တော ဣမံ ကာရဏံ ဒိသွာ ''အယံ ဗာလရာဇာ မာတုဂာမံ နိဿာယ 'အဂ္ဂိံ ပဝိသိဿာမီ'တိ ဂစ္ဆတိ, ဇီဝိတမဿ ဒဿာမီ''တိ သုဇံ အသုရကညံ အာဒာယ ဗာရာဏသိံ အာဂန္တွာ တံ အဇိကံ ကတွာ အတ္တနာ အဇော ဟုတွာ ''မဟာဇနော မာ ပဿတူ''တိ အဓိဋ္ဌာယ ရညော ရထဿ ပုရတော အဟောသိ။ တံ ရာဇာ စေဝ ရထေ ယုတ္တသိန္ဓဝါ စ ပဿန္တိ, အညော ကောစိ န ပဿတိ။ အဇော ကထာသမုဋ္ဌာပနတ္ထံ ရထပုရတော အဇိကာယ သဒ္ဓိံ မေထုနံ ဓမ္မံ ပဋိသေဝန္တော ဝိယ အဟောသိ။ တမေကော ရထေ ယုတ္တသိန္ဓဝေါ ဒိသွာ ''သမ္မ အဇရာဇ, မယံ ပုဗ္ဗေ 'အဇာ ကိရ ဗာလာ အဟိရိကာ'တိ အဿုမှာ, န စ တံ ပဿိမှာ, တွံ ပန ရဟော ပဋိစ္ဆန္နဋ္ဌာနေ ကတ္တဗ္ဗံ အနာစာရံ အမှာကံ ဧတ္တကာနံ ပဿန္တာနညေဝ ကရောသိ, န လဇ္ဇသိ, တံ နော ပုဗ္ဗေ သုတံ ဣမိနာ ဒိဋ္ဌေန သမေတီ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇၇. ''သစ္စံ ကိရေဝမာဟံသု၊ ဝသ္တံ ဗာလောတိ ပဏ္ဍိတာ။
ပဿ ဗာလော ရဟောကမ္မံ၊ အာဝိကုဗ္ဗံ န ဗုဇ္ဈတီ''တိ။

တတ္ထ **ဝသ္တံ** န္တိ အဇံ။ **ပဏ္ဍိတာ** တိ ဉာဏသမ္ပန္နာ တံ ဗာလောတိ ဝဒန္တိ, သစ္စံ ကိရ ဝဒန္တိ။ **ပဿ** တိ အာလပနံ, ပဿထာဟိ အတ္ထော။ **န ဗုဇ္ဈတီ** တိ ဧဝံ ကာတုံ အယုတ္တန္တိ န ဇာနာတိ။

တံ သုတွာ အဇော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၇၈. ''တွံ ခေါပိ သမ္မ ဗာလောသိ၊ ခရပုတ္တ ဝိဇာနဟိ။
ရဇ္ဇုယာ ဟိ ပရိက္ခိတ္တော၊ ဝင်္ကောဋ္ဌော ဩဟိတောမုခေါ။

၇၉. ''အပရမ္ပိ သမ္မ တေ ဗာလျံ၊ ယော မုတ္တော န ပလာယသိ။
သော စ ဗာလတရော သမ္မ၊ ယံ တွံ ဝဟသိ သေနက''န္တိ။

တတ္ထ **တွံ ခေါပိ သမ္မာ**တိ သမ္မ သိန္ဓဝ မယာပိ ခေါ တွံ ဗာလတရော။ **ခရပုတ္တာ** တိ သော ကိရ ဂဒြဘဿ ဇာတကော, တေန တံ ဧဝမာဟ။ **ဝိဇာနဟီ**တိ အဟမေဝ ဗာလောတိ ဧဝံ ဇာနာဟိ။ **ပရိက္ခိတ္တော** တိ ယုဂေန သဒ္ဓိံ ဂီဝာယ ပရိက္ခိတ္တော။ **ဝင်္ကောဋ္ဌော** တိ ဝင်္ကဩဋ္ဌော။ **ဩဟိတောမုခေါ**တိ မုခဗန္ဓနေန ပိဟိတမုခေါ။ **ယော မုတ္တော န ပလာယသီ**တိ ယော တွံ ရထတော မုတ္တော သမာနော မုတ္တကာလေ ပလာယိတွာ အရညံ န ပဝိသသိ, တံ တေ အပလာယနံ အပရမ္ပိ ဗာလျံ , **သော စ ဗာလတရော**တိ ယံ တွံ သေနကံ ဝဟသိ, သော သေနကော တယာပိ ဗာလတရော။

ရာဇာ တေသံ ဥဘိန္နမ္ပိ ကထံ ဇာနာတိ, တသ္မာ တံ သုဏန္တော သဏိကံ ရထံ ပေသေသိ။ သိန္ဓဝေါပိ တဿ ကထံ သုတွာ ပုန စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၈၀. ''ယံ နု သမ္မ အဟံ ဗာလော၊ အဇရာဇ ဝိဇာနဟိ။
အထ ကေန သေနကော ဗာလော၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော''တိ။

တတ္ထ **ယ**န္တိ ကရဏတ္ထေ ပစ္စတ္တဝစနံ။ **နူ**တိ အနုဿဝတ္ထေ နိပါတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သမ္မ အဇရာဇ, ယေန တာဝ တိရစ္ဆာနဂတတ္တေန ကာရဏေန အဟံ ဗာလော, တံ တွံ ကာရဏံ ဇာနာဟိ, သက္ကာ ဧဝံ တယာ ဉာတုံ, အဟဉှိ တိရစ္ဆာနဂတတ္တာဝ ဗာလော, တသ္မာ မံ ခရပုတ္တာတိအာဒီနိ ဝဒန္တော သုဋ္ဌု ဝဒသိ, အယံ ပန သေနကော ရာဇာ ကေန ကာရဏေန ဗာလော, တံ မေ ကာရဏံ ပုစ္ဆိတော အက္ခာဟီတိ။

တံ သုတွာ အဓော အာစိက္ခန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၁. ‘‘ဥတ္တမတ္တံ လဘိတွာန၊ ဘရိယာယ ယော ပဒုဿတိ။
တေန ဇဟိဿတတ္တာနံ၊ သာ စေဝဿ န ဟေဿတီ’’တိ။

တတ္ထ **ဥတ္တမတ္တ** န္တိ သဗ္ဗရတနဇာနနမန္တံ။ **တေနာ**တိ တဿာ မန္တပ္ပဒါနသင်္ခါတေန ကာရဏေန တံ ဒတွာ အဂ္ဂိ ပဝိသန္တော အတ္တာနဥ္စ ဇဟိဿတိ, သာ စဿ ဘရိယာ န ဘဝိဿတိ, တသ္မာ သေ တယာပိ ဗာလတရော, ယော လဒ္ဓံ ယသံ ရက္ခိတုံ န သက္ကောတီတိ။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ‘‘အဇရာဇ, အမှာကံ သောတ္ထိံ ကရောန္တောပိ တွဝေဝ ကရိဿသိ, ကထေဟိ တာဝ နော ကတ္တဗ္ဗယုတ္တက’’န္တိ အာဟ။ အထ နံ အဇရာဇာ ‘‘မဟာရာဇ, ဣမေသံ သတ္တာနံ အတ္တနာ အညော ပိယတရော နာမ နတ္ထိ, ဧကံ ပိယဘဏ္ဍံ နိဿာယ အတ္တာနံ နာသေတုံ လဒ္ဓယသံ ပဟာတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ ဝတွာ ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၈၂. ‘‘န ဝေ ပိယမ္မေတိ ဇနိန္ဒ တာဒိသော၊ အတ္တံ နိရံကတွာ ပိယာနိ သေဝတိ။
အတ္တာဝ သေယျော ပရမာ စ သေယျော၊ လဗ္ဘာ ပိယာ ဩစိတတ္ထေန ပစ္ဆာ’’တိ။

တတ္ထ **ပိယမ္မေ** တိ ပိယံ မေ, အယမေဝ တ ဟာပေ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဇနိန္ဒ, တာဒိသော တုမှာဒိသော ယသမဟတ္တေ ဌိတော ပုဂ္ဂလော ဧကံ ပိယဘဏ္ဍံ နိဿာယ ‘‘ဣဒံ ပိယံ မေ’’တိ အတ္တံ နိရံကတွာ အတ္တာနံ ဆဍ္ဍေတွာ တာနိ ပိယာနိ န သေဝတေဝ။ ကိံကာရဏာ? **အတ္တာဝ သေယျော ပရမာ စ သေယျော** တိ, ယသ္မာ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန အတ္တာဝ သေယျော ဝရော ဥတ္တမော, ပရမာ စ သေယျော, ပရမာ ဥတ္တမာပိ အညသ္မာ ပိယဘဏ္ဍာတိ အတ္ထော။ ဧတ္ထ ဟိ စ-ကာရော ပိ-ကာရတ္ထေ နိပါတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗော။ **လဗ္ဘာ ပိယာ ဩစိတတ္ထေန ပစ္ဆာ**တိ ဩစိတတ္ထေန ဝဍ္ဎိတတ္ထေန ယသသမ္ပန္နေန ပုရိသေန ပစ္ဆာ ပိယာ နာမ သက္ကာ လဒ္ဓုံ, န တဿာ ကာရဏာ အတ္တာ နာသေတဗ္ဗောတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ရညော ဩဝါဒံ အဒာသိ။ ရာဇာ တုဿိတွာ ‘‘အဇရာဇ, ကုတော အာဂတောသီ’’တိ ပုစ္ဆိ။ သက္ကော အဟံ, မဟာရာဇ, တဝ အနုကမ္ပာယ တံ မရဏာ မောစေတုံ အာဂတောမှီတိ။ ဒေဝရာဇ, အဟံ ဧတိဿာ ‘‘မန္တံ ဒဿာမီ’’တိ အဝစံ, ဣဒါနိ ‘‘ကိံ ကရောမီ’’တိ? ‘‘မဟာရာဇ, တုမှာကံ ဥဘိန္နမ္ပိ ဝိနာသေန ကိစ္စံ နတ္ထိ, ‘သိပ္ပဿ ဥပစာရော’တိ ဝတွာ ဧတံ ကတိပယေ ပဟာရေ ပဟရာပေဟိ, ဣမိနာ ဥပာယေန န ဂဏှိဿတီ’’တိ။ ရာဇာ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ မဟာသတ္တော ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။ ရာဇာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဒေဝိံ ပက္ကောသာပေတွာ အာဟ ‘‘ဂဏှိဿသိ ဘဒ္ဒေ, မန္တ’’န္တိ? ‘‘အာမ, ဒေဝ’’တိ။ ‘‘တေန ဟိ ဥပစာရံ ကရောမီ’’တိ။ ‘‘ကော ဥပစာရော’’တိ? ‘‘ပိဋ္ဌိယံ ပဟာရသတေ ပဝတ္တမာနေ သဒ္ဒံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ သာ မန္တလောဘေန ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ရာဇာ စောရဃာတကေ ပက္ကောသာပေတွာ ကသာ ဂဟာပေတွာ ဥဘောသု ပဿေသု ပဟရာပေသိ။ သာ ဒွေ တယော ပဟာရေ အဓိဝါသေတွာ တတော ပရံ ‘‘န မေ မန္တေန အတ္ထော’’တိ ရဝိ။ အထ နံ ရာဇာ ‘‘တွံ မံ မာရေတွာ မန္တံ ဂဏှိတုကာမာသီ’’တိ ပိဋ္ဌိယံ နိစ္စမ္မံ ကာရေတွာ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ပုန ကထေတုံ နာသက္ခိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ရာဇာ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, ဒေဝီ ပုရာဏဒုတိယိကာ, အဿော သာရိပုတ္တော, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ခရပုတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၈၇] ၂. သူစိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အကက္ကသံ အဖရုသန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပညာပာရမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **မဟာဥမင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ,

က္ကအနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ပညာတ ဥပာယကုသလောယေဝတ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာသိရဋ္ဌေ ကမ္မာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ပရိယောဒါတသိပ္ပော အဟောသိ။ မာတာပိတရော ပနဿ ဒလိဒ္ဒါ, တေသံ ကမတော အဝိဒူရေ အညော သဟဿကုဋုမ္ဗိကော ကမ္မာရကမော။ တတ္ထ ကမ္မာရသဟဿဇေဋ္ဌကော ကမ္မာရော ရာဇဝလ္လဘော အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော, တဿေကာ ဓီတာ အဟောသိ ဥတ္တမရူပဓရာ ဒေဝစ္ဆရာပဋိဘာဂါ ဇနပဒကလျာဏိလက္ခဏေဟိ သမန္နာဂတာ။ သာမန္တဂမေသု မနုဿာ ဝါသိဖရသုဖာလပာစနာဒိကာရာပနတ္ထာယ တံ ဂမံ ဂန္တွာ ယေဘုယျေန တံ ကုမာရိကံ ပဿန္တိ, တေ အတ္တနော အတ္တနော ဂမံ ဂန္တွာ နိသိန္နဋ္ဌာနာဒီသု တဿာ ရူပံ ဝဏ္ဏေန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ သဝနသံသဂ္ဂေန ဗဇ္ဈိတွာ ''ဟာဒပရိစာရိကံ နံ ကရိဿာမီ''တိ ဥတ္တမဇာတိကံ အယံ ဂဟေတွာ ဧကံ သုခုမံ ဃနံ သူစိံ ကတွာ ဟာသေ ဝိဇ္ဈိတွာ ဥဒကေ ဥပ္ပိလာပေတွာ အပရမ္ပိ တထာရူပမေဝ တဿာ ကောသကံ ကတွာ ဟာသေ ဝိဇ္ဈိ။ က္ကမိနာ နိယာမေန တဿာ သတ္တ ကောသကေ အကာသိ, ''ကထံ အကာသီ''တိ န ဝတ္တဗ္ဗံ။ ဗောဓိသတ္တာနညါဟိ ဉာဏမဟန္တတာယ ကရဏံ သမိဇ္ဈတိယေဝ။ သော တံ သူစိံ နာဠိကာယ ပက္ခိပိတွာ ဩဝဋ္ဋိကာယ ကတွာ တံ ဂမံ ဂန္တွာ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကဿ ဝသနဝီထိံ ပုစ္ဆိတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဒွာရေ ဌတွာ ''ကော မမ ဟတ္ထတော ဧဝရူပံ နာမ သူစိံ မူလေန ကိဏိတုံ က္ကစ္ဆတီ''တိ သူစိံ ဝဏ္ဏေန္တော ဇေဋ္ဌကကမ္မာရဿ ဃရဒွါရသမီပေ ဌတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၈၃. ''အကက္ကသံ အဖရုသံ၊ ခရဓောတံ သုပာသိယံ။
သုခုမံ တိခိဏဂ္ဂဉ္စ၊ ကော သူစိံ ကေတုမိစ္ဆတီ''တိ။

တဿတ္ထော – မမ ပဋ္ဋလဿ တ တိလကဿ တ ဩဓိနော တ အဘာဝေန **အကက္ကသံ,** သုမဋ္ဌတာယ **အဖရုသံ,** ခရေန ပာသာဏေန ဓောတတ္တာ **ခရဓောတံ,** သုန္ဒရေန သုဝိဒ္ဓေန ပာသေန သမန္နာဂတတ္တာ **သုပာသိယံ** , သဏှတာယ **သုခုမံ,** အဂ္ဂဿ တိခိဏတာယ **တိခိဏဂ္ဂံ** သူစိံ မမ ဟတ္ထတော မူလံ ဒတွာ ကော ကိဏိတုံ က္ကစ္ဆတီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပုနပိ တံ ဝဏ္ဏေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၈၄. ''သုမဇ္ဇဉ္စ သုပာသဉ္စ၊ အနုပုဗ္ဗံ သုဝဋ္ဋိတံ။
ဃနဃာတိမံ ပဋိထဒ္ဓံ၊ ကော သူစိံ ကေတုမိစ္ဆတီ''တိ။

တတ္ထ **သုမဇ္ဇဉ္စာ** တိ ကုရုဝိန္ဒကစုဏ္ဏေန သုဋ္ဌု မဇ္ဇိတံ။ **သုပာသဉ္စာ** တိ သဏှေဟန ပာသဝေဓကေန ဝိဒ္ဓတ္တာ သုန္ဒရပာသံ။ **ဃနဃာတိမန္တိ** ယာ ဃာတိယမာနာ အဓိကရဏိံ အနုပဝိသတိ, အယံ ''ဃနဃာတိမာ''တိ ဝုစ္စတိ, တာဒိသိန္တိ အတ္ထော။ **ပဋိထဒ္ဓ** န္တိ ထဒ္ဓံ အမုဒုကံ။

တသ္မိံ ခဏေ သာ ကုမာရိကာ ဘုတ္တပာတရာသံ ပိတရံ ဒရထပဋိပ္ပဿမ္ဘနတ္ထံ စူဠသယနေ နိပန္နံ တာလဝဏ္ဋေန ဗီဇယမာနာ ဗောဓိသတ္တဿ မဓုရသဒ္ဒံ သုတွာ အလ္လမံသပိဏ္ဍေန ဟဒယေ ပဟဋာ ဝိယ ဃဋသဟဿေန နိဗ္ဗာပိတဒရထာ ဝိယ ဟုတွာ ''ကော နု ခော ဧသ အတိမဓုရေန သဒ္ဒေန ကမ္မာရာနံ ဝသနဂမေ သူစိံ ဝိက္ကိဏာတိ, ကေန နု ခော ကမ္မေန အာဂတော, ဇာနိဿာမိ န''န္တိ တာလဝဏ္ဋံ ဌပေတွာ ဂေဟာ နိက္ခမ္မ ဗဟိအာဠိန္ဒကေ ဌတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကထေသိ။ ဗောဓိသတ္တာနညါဟိ ပတ္ထိတံ နာမ သမိဇ္ဈတိ, သော ဟိ တဿာယေဝတ္ထာယ တံ ဂမံ အာဂတော။ သာ စ တေန သဒ္ဓိံ ကထေန္တီ ''မာဏဝ, သကလရဋ္ဌဝါသိနော သူစိအာဒီနံ အတ္ထာယ က္ကမံ ဂမံ အာဂစ္ဆန္တိ, တွံ ဗာလတာယ ကမ္မာရဂမေ သူစိံ ဝိက္ကိဏိတုံ က္ကစ္ဆသိ, သစေပိ ဒိဝသံ သူစိယာ ဝဏ္ဏံ ဘာသိဿသိ, န တေ ကောစိ ဟတ္ထတော သူစိံ ဂဏှိဿတိ, သစေ တွံ မူလံ လဒ္ဓုံ က္ကစ္ဆသိ, အညံ ဂမံ ယာဟီ''တိ ဝတွာ ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၈၄. ''က္ကတောအနိ ပတာယန္တိ၊ သူစိယော ဗဠိသာနိ စ။
ကောယံ ကမ္မာရဂမသ္မိံ၊ သူစိံ ဝိက္ကေတုမိစ္ဆတိ။

၈၅. ''က္ကတော သတ္ထာနိ ဂစ္ဆန္တိ၊ ကမ္မန္တာ ဝိဝိဓာ ပုထူ။

ကောယံ ကမ္မာရကမသိမ်၊ သူစိ ဝိက္ကေတုမိစ္ဆတီ''တိ။

တတ္ထ **ကုလာပေါဘာ**တိ ကုလမသိမ် ရဇ္ဇေ ကုလာနံ သူစိယော စ ဗဇ္ဇိသာနံ စ အညာနံ စ ဥပကရဏာနံ ကုလမမှာ ကမ္မာရကမာ ပတာယန္တိ နိက္ခမန္တိ, တံ တံ ဒိသံ ပတ္ထရန္တာ နိဂ္ဂစ္ဆန္တိ။ **ကောယန္တိ** ဇေ သန္တေ ကော အယံ ကုလမသိမ် ကမ္မာရကမေ သူစိ ဝိက္ကိဏိတုံ ကုစ္ဆတိ။ **သတ္တာနီ** တိ ဗာရာဏသိ ဂစ္ဆန္တာနံ နာနပ္ပကာရာနံ သတ္တာနံ ကုလာပေါဝ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဝိဝိဓာ ပုထူ**တိ နာနပ္ပကာရာ ဗဟူ ကမ္မန္တာပိ သကလရဋ္ဌတသိနံ ကုလာပေါ ဂဟိတဥပကရဏောဟောဝ ပဝတ္တန္တိ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဝစနံ သုတွာ ''ဘဒ္ဒေ, တွံ အဇာနန္တီ အညာဏေန ဇေ ဝဒေသိ''တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၈၆. ''သူစိ ကမ္မာရကမသိမ်၊ ဝိက္ကေတဗ္ဗာ ပဇာနတာ။
အာစရိယာဝ ဇာနန္တိ၊ ကမ္မံ သုကတဒုက္ကဋံ။

၈၇. ''ကုမဉ္စေ တေ ပိတာ ဘဒ္ဒေ၊ သူစိ ဇညာ မယာ ကတံ။
တယာ စ မံ နိမန္တေယျ၊ ယဉ္စတ္ထည့ံ ဃရေ ဓနံ''န္တိ။

တတ္ထ **သူစိန္တိ** ဝိဘတ္တိဝိပလ္လာသော ကတော။ ကုဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သူစိ နာမ ပဇာနတာ ပဏ္ဍိတေန ပုရိသေန ကမ္မာရကမသိမ်ယေဝ ဝိက္ကေတဗ္ဗာ။ ကိံကာရဏာ? **အာစရိယာဝ ဇာနန္တိ, ကမ္မံ သုကတဒုက္ကဋံ** န္တိ, တသ္မိံ တသ္မိံ သိပ္ပေ အာစရိယာဝ တသ္မိံ တသ္မိံ သိပ္ပေ သုကတဒုက္ကဋကမ္မံ ဇာနန္တိ, သွတဟံ ကမ္မာရကမ္မံ အဇာနန္တာနံ ဂဟပတိကာနံ ကမံ ဂန္တွာ မမ သူစိယာ သုကတဒုက္ကဋဘာဝံ ကထံ ဇာနာပေဿာမိ, ကုမသိမ် ပန ကမေ မမ ဗလံ ဇာနာပေဿာမီတိ။ ဇေ ဗောဓိသတ္တော ကုမာယ ကထာယ အတ္တနော ဗလံ ဝဏ္ဏေသိ။

တယာ စ မံ နိမန္တေယျာ တိ ဘဒ္ဒေ သစေ တဝ ပိတာ ကုမံ မယာ ကတံ သူစိ ''ဤဒိသာ တ သော, ဇေ တကတာ''တိ ဇာနေယျ, ''ကုမံ မေ ဓီတရံ တဝ ဟာဒပရိစာရိကံ ဒမ္မိ, ဂဏှာဟိ န''န္တိ ဇေ တယာ စ မံ နိမန္တေယျ။ **ယဉ္စတ္ထည့ံ ဃရေ ဓန**န္တိ ယဉ္စ အညံ သဝိညာဏကံ တ အဝိညာဏကံ တ ဃရေ ဓနံ အတ္ထိ, တေန မံ နိမန္တေယျ။ ''ယဉ္စဿည''န္တိပိ ပာဌော, ယဉ္စ အဿ ဃရေ အညံ ဓနံ အတ္ထီတိ အတ္ထော။

ကမ္မာရဇေဋ္ဌကော သဗ္ဗံ တေသံ ကထံ သုတွာ ''အမ္မာ''တိ ဓီတရံ ပက္ကောသိတွာ ''ကေန သဒ္ဓိံ သလ္လပသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ တာတ, ဧကော ပုရိသော သူစိ ဝိက္ကိဏာတိ, တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပေမီတိ။ ''တေန ဟိ ပက္ကောသာဟိ န''န္တိ။ သာ ဂန္တွာ ပက္ကောသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သော ''ကတရဂါမဝါသိကောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''အဟံ အသုကဂါမဝါသိကောမှိ အသုကကမ္မာရဿ ပုတ္တော''တိ။ ''ကသ္မာ ကုဓာဂတောသီ''တိ။ ''သူစိဝိက္ကယတ္ထာယာ''တိ ။ ''အာဟရ, သူစိ တေ ပဿာမာ''တိ ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ဂုဏံ သဗ္ဗေသံ မဇ္ဈေ ပကာသေတုကာမော ''နနု ဧကကာနံ ဩလောကိတတော သဗ္ဗေသံ မဇ္ဈေ ဩလောကေတုံ ဝရတရ''န္တိ အာဟ။ သော ''သာဓု, တာတာ''တိ သဗ္ဗေ ကမ္မာရေ သန္နိပါတာပေတွာ တေဟိ ပရိဝုတော ''အာဟရ, တာတ, မယံ ပဿာမ တေ သူစိ''န္တိ အာဟ။ ''အာစရိယ, ဧကံ အဓိကရဏိဉ္စ ဥဒကပူရဉ္စ ကံသထာလံ အာဟရာပေထာ''တိ။ သော အာဟရာပေသိ။ ဗောဓိသတ္တော ဩဝဋ္ဋိကတော သူစိနာဠိကံ နီဟရိတွာ အဒာသိ။ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကော တတော သူစိ နီဟရိတွာ ''တာတ, အယံ သူစိ''တိ ပုစ္ဆိ။ ''နာယံ သူစိ, ကောသကော ဧသော''တိ။ သော ဥပဓာရေန္တော နေဝ အန္တံ, န ကောဋိံ အဒ္ဒသ။ ဗောဓိသတ္တော အာဟရာပေတွာ နခေန ကောသကံ အပနေတွာ ''အယံ သူစိ, အယံ ကောသကော''တိ မဟာဇနဿ ဒဿေတွာ သူစိ အာစရိယဿ ဟတ္ထေ, ကောသကံ ပာဒမူလေ ဌပေသိ။ ပုန တေန ''အယံ မညေ သူစိ''တိ ဝုတ္တေ ''အယမ္ပိ သူစိကောသကောယေဝ''တိ ဝတွာ နခေန ပဟရန္တော ပဋိပါဋိယာ ဆ သူစိကောသကေ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကဿ ပာဒမူလေ ဌပေတွာ ''အယံ သူစိ''တိ တဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ကမ္မာရသဟဿာနိ အင်္ဂုလိယော ဖောဋေန္တာနိ, စေလုက္ခေပ ပဝတ္တိံသု။

အထ နံ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကော “တာတ, ဣမာယ သူစိယာ ကိံ ဗလ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အာစရိယ ဗလဝတာ ပုရိသေန အဓိကရဏိံ ဥက္ခိပါပေတွာ အဓိကရဏိယာ ဟေဋ္ဌာ ဥဒကပါတိံ ဌပါပေတွာ အဓိကရဏိယာ မဇ္ဈေ ဣမံ သူစိံ ပဟရထာ”တိ။ သော တထာ ကာရေတွာ အဓိကရဏိယာ မဇ္ဈေ သူစိံ အဂ္ဂေန ပဟရိ။ သာ အဓိကရဏိံ ဝိနိဝိဇ္ဈိတွာ ဥဒကပိဋ္ဌေ ကေသဂ္ဂမတ္တမ္ပိ ဥဒ္ဓံ ဝါ အဓော ဝါ အဟုတွာ တိရိယံ ပတိဋ္ဌာသိ။ သဗ္ဗေ ကမ္မာရာ “အမှေဟိ ဧတ္တကံ ကာလံ ‘ကမ္မာရာ နာမ ဧဒိသာ ဟောန္တီ’တိ သုတိဝသေနပိ န သုတပုဗ္ဗ”န္တိ အင်္ဂုလိယော ဖောဋေတွာ စေလုက္ခေပသဟဿံ ပဝတ္တယိံသု ။ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကော ဓီတရံ ပက္ကောသိတွာ တသ္မိညေဝ ပရိသမဇ္ဈေ “အယံ ကုမာရိကာ တုယှမေဝ အနုစ္ဆဝိကာ”တိ ဥဒကံ ပါတေတွာ အဒါသိ။ သော အပရဘာဂေ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကဿ အစ္စယေန တသ္မိံ ဂါမေ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကမ္မာရဇေဋ္ဌကဿ ဓီတာ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ပဏ္ဍိတကမ္မာရပုတ္တော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သူစိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၈၈] ၃. တုဏ္ဍိလဇာတကဝဏ္ဏနာ

နဝဆန္နကေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မရဏဘီရုကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိဝါသီ ကုလပုတ္တော ဗုဒ္ဓသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ မရဏဘီရုကော အဟောသိ, အပ္ပမတ္တကမ္ပိ သာခါစလနံ ဒဏ္ဍကပတနံ သကုဏစတုပ္ပဒသဒ္ဒံ ဝါ အညံ ဝါ တထာရူပံ သုတွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဟုတွာ ကုစ္ဆိယံ ဝိဒ္ဓသသော ဝိယ ကမ္ပန္တော ဝိစရိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, အသုကော ကိရ ဘိက္ခု မရဏဘီရုကော အပ္ပမတ္တကမ္ပိ သဒ္ဒံ သုတွာ ဝိကမ္ပမာနော ပလာယတိ, ဣမေသဉ္စ သတ္တာနံ မရဏမေဝ ဓုဝံ, ဇီဝိတံ အဒ္ဓုဝံ, နနု တဒေဝ ယောနိသော မနသိ ကာတဗ္ဗ”န္တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု မရဏဘီရုကော”တိ ဝတွာ “အာမ, ဘန္တေ”တိ တေန ပဋိညာတေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မရဏဘီရုကောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သူကရိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သူကရီ ပရိဏတဂဗ္ဘာ ဒွေ ဝ ပုတ္တေ ဝိဇာယိ။ သာ ဧကဒိဝသံ တေ ဂဟေတွာ ဧကသ္မိံ အာဝါဋေ နိပဇ္ဇိ။ အထေကာ ဗာရာဏသိဒွါရဂါမဝါသိနီ မဟလ္လိကာ ကပ္ပါသခေတ္တတော ပစ္ဆိပုဏ္ဏံ ကပ္ပါသံ အာဒါယ ယဋ္ဌိယာ ဘူမိံ အာကောဋေန္တီ အာဂစ္ဆိ။ သူကရီ တံ သဒ္ဒံ သုတွာ မရဏဘယေန ပုတ္တကေ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိ။ မဟလ္လိကာ သူကရပေါတကေ ဒိသွာ ပုတ္တသညံ ပဋိလဘိတွာ ပစ္ဆိယံ ပက္ခိပိတွာ ဃရံ နေတွာ ဇေဋ္ဌကဿ မဟာတုဏ္ဍိလော, ကနိဋ္ဌဿ စူဠတုဏ္ဍိလောတိ နာမံ ကရိတွာ တေ ပုတ္တကေ ဝိယ ပောသေသိ။ တေ အပရဘာဂေ ဝဍ္ဎိတွာ ထူလသရီရာ အဟေသုံ။ မဟလ္လိကာ “ဣမေ ဝေါ မူလေန ဒေဟီ”တိ ဝုစ္စမာနာပိ “ပုတ္တာ မေ”တိ ဝတွာ ကဿစိ န ဒေတိ။ အထေကသ္မိံ ဆဏကာလေ ဓုတ္တာ သုရံ ပိဝန္တာ မံသေ ခီဏေ “ကုတော နု ခော မံသံ လဘိဿာမာ”တိ ဝီမံသန္တာ မဟလ္လိကာယ ဂေဟေ သူကရာနံ အတ္ထိဘာဝံ ဉတွာ မူလံ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ “အမ္မ, မူလံ ဂဟေတွာ ဧကံ နော သူကရံ ဒေဟီ”တိ အာဟံသု။ သာ “အလံ, တာတာ, ပုတ္တာ မေ ဧတေ, ပုတ္တံ နာမ မံသံ ခါဒနတ္ထာယ ကိဏန္တာနံ ဒဒန္တာ နာမ နတ္ထီ”တိ ပဋိက္ခိပိ။ ဓုတ္တာ “အမ္မ, မနုဿာနံ သူကရာ နာမ ပုတ္တာ န ဟောန္တိ, ဒေဟိ နော”တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစန္တာပိ အလဘိတွာ မဟလ္လိကံ သုရံ ပါယေတွာ မတ္တကာလေ “အမ္မ, သူကရေဟိ ကိံ ကရိဿသိ, မူလံ ဂဟေတွာ ပရိဗ္ဗယံ ကရောဟီ”တိ တဿာ ဟတ္ထေ ကဟာပဏေ ဌပယိံသု။

သာ ကဟာပဏေ ဂဟေတွာ “တာတာ, မဟာတုဏ္ဍိလံ ဒါတုံ န သက္ကောမိ။ စူဠတုဏ္ဍိလံ ပန ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ “ကဟံ သော”တိ? “အယံ ဧတသ္မိံ ဂစ္ဆေတိ, သဒ္ဒမဿ ဒေဟီ”တိ။ “အာဟာရံ န ပဿာမီ”တိ။ ဓုတ္တာ မူလေန ဧကံ ဘတ္တပါတိံ အာဟရာပေသုံ။ မဟလ္လိကာ တံ ဂဟေတွာ ဒွါရေ ဌပိတံ သူကရဒောဏိံ ပူရေတွာ ဒောဏိသမီပေ အဋ္ဌာသိ။ တိံသမတ္တာပိ ဓုတ္တာ ပါသဟတ္ထာ တတ္ထေဝ အဋ္ဌံသု။ မဟလ္လိကာ “တာတ, စူဠတုဏ္ဍိလ, ဧဟီ”တိ တဿ သဒ္ဒမကာသိ။ တံ သုတွာ မဟာတုဏ္ဍိလော “ဧတ္တကံ ကာလံ မမ မာတရာ စူဠတုဏ္ဍိလဿ သဒ္ဒော န ဒိန္နပုဗ္ဗော, မံယေဝ ပဌမံ သဒ္ဒာယတိ, အဝဿံ အဇ္ဇ အမှာကံ ဘယံ ဥပ္ပန္နံ ဘဝိဿတီ”တိ အညာသိ။

သော ကနိဋ္ဌံ အာမန္တေသိ ''တာတ, မမ မာတာ တံ ပက္ကောသတိ, ဂစ္ဆ တာဝ ဇာနာဟီ''တိ။ သော ဂစ္ဆာ နိက္ခမိတွာ တ ဘတ္တဒေဏ္ဍိသမီပေ ဌတ္ဝာ ''အဇ္ဇ မေ မရဏံ ဥပ္ပန္န''န္တိ မရဏဘယတဇ္ဇိတော နိဝတ္တိတွာ တ ကမ္ပမာနော ဘာတု သန္တိကံ အာဂန္တွာ ထမ္ဘိတုံ နာသက္ခိ, ကမ္ပမာနော ပရိဗ္ဗမိ။ မဟာတုဏ္ဍိလော တံ ဒိသွာ ''တာတ, တွံ အဇ္ဇ ပန ပဝေဓေသိ ပရိဗ္ဗမသိ, ပဝိသနဋ္ဌာနံ ဩလောကေသိ, ကိံ နာမေတံ ကရောသီ''တိ ပုစ္ဆိ။ သော အတ္တနာ ဒိဋ္ဌကာရဏံ ကထေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၈. ''နဝဆန္နကေဒါနိ ဒိယျတိ၊ ပုဏ္ဏာယံ ဒေါဏိ သုတမိနီ ဌိတာ။
ဇဟုကေ ဇနေ ဟာသဟဏ္ဏိကော၊ နော စ ခေါ မေ ပဋိဘာတိ ဘုဉ္ဇိတု''န္တိ။

တတ္ထ **နဝဆန္နကေဒါနိ ဒိယျတီ** တိ ဘာတိက, ပုဗ္ဗေ အမှာကံ ကုဏ္ဍကယာဂု တ ဈာမဘတ္တံ တ ဒိယျတိ, အဇ္ဇ ပန နဝဆန္နကံ နတကာရံ အနံ ဒိယျတိ။ **ပုဏ္ဏာယံ ဒေါဏိ** တိ အယံ အမှာကံ ဘတ္တဒေါဏိ သုဒ္ဓဘတ္တသ္သ ပုဏ္ဏာ။ **သုတမိနီ ဌိတာ**တိ အယျာပိ နော တသ္သာ သန္တိကေ ဌိတာ။ **ဇဟုကေ ဇနေ**တိ န ကေဝလဉ္စ အယျာဝ, အညောပိ ဇဟုကော ဇနော ဟာသဟဏ္ဏိကော ဌိတော။ **နော စ ခေါ မေ ပဋိဘာတီ**တိ အယံ ဇဝံ ဇတေသံ ဌိတဘာတေပိ က္လဒံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတုမ္ပိ မယှံ န ပဋိဘာတိ, န ရုစ္စတီတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ''တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, မမ ကိရ မာတာ ဇေတ္တဝ သူကရေ ပောသေန္တီ နာမ ယဒတ္ထံ ပောသေတိ, သွတသ္သာ အတ္ထော အဇ္ဇ မတ္ထကံ ပတ္တော, တွံ မာ စိန္တယီ''တိ ဝတွာ မဓုရေန သရေန ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၈၉. ''တသသိ ဘမသိ လေဏမိစ္ဆသိ၊ အတ္တာဏောသိ ကုဟိံ ဂမိဿသိ။
အပ္ပောဿုက္ကော ဘုဉ္ဇ တုဏ္ဍိလ၊ မံသတ္ထာယ ဟိ ပောသိတာမှသေ။

၉၀. ''ဩဂဟ ရဟဒံ အကဒ္ဒမံ၊ သဗ္ဗံ သေဒမလံ ပဝါဟယ။
ဂဏှာဟိ နဝံ ဝိလေပနံ၊ ယဿ ဂန္ဓော န ကဒါစိ ဆိဇ္ဇတီ''တိ။

တတ္ထ **တသသိ ဘမသီ**တိ မရဏဘယေန ဥတ္တသသိ, တေနေဝ ကိလမန္တော ဘမသိ။ **လေဏမိစ္ဆသီ** တိ ပတိဋ္ဌံ ဩလောကေသိ။ **အတ္တာဏောသီ** တိ တာတ, ပုဗ္ဗေ အမှာကံ မာတာ ပဋိသရဏံ အဟောသိ, သာ အဇ္ဇ ပန နိရပေက္ခာ အမှေဟ ဆဍ္ဍေသိ, က္လဒါနိ ကုဟိံ ဂမိဿသိ။ **ဩဂဟာ**တိ ဩဂါဟ, အယမေဝ တ ဟဋ္ဌော။ **ပဝါဟယာ**တိ ပဝါဟေဟိ, ဟာရေဟီတိ အတ္ထော။ **န ဆိဇ္ဇတီ** တိ န နဿတိ။ က္လဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ, သစေ မရဏတော တသသိ, အကဒ္ဒ မံ ဟေက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ တဝ သရီရေ သဗ္ဗံ သေဒဉ္စ မလဉ္စ ပဝါဟေတွာ သုရဘိဂန္ဓဝိလေပနံ ဝိလိမ္ပာတိ။

တဿ ဒသ ပါရမိယော အာဝဇ္ဇေတွာ မေတ္တာပါရမိံ ပုရေစာရိကံ ကတွာ ပဌမံ ပဒံ ဥဒါဟရန္တဿေဝ သဒ္ဒော သကလံ ဒွာဒသယောဇနိကံ ဗာရာဏသိံ အဇ္ဈောတ္ထရိတွာ ဂတော။ သုတသုတက္ခဏေယေဝ ရာဇဥပရာဇာဒယော အာဒိံ ကတွာ ဗာရာဏသိဝါသိနော အာဂမံသု။ အနာဂတာပိ ဂေဟေ ဌိတာဝ သုဏိံသု။ ရာဇပုရိသာ ဂစ္ဆေ ဆိန္ဒိတွာ ဘူမိံ သမံ ကတွာ ဝါလုကံ ဩကိရိံသု။ ခုတ္တာနံ သုရာမဒေါ ဆိဇ္ဇိ။ ဟာသေ ဆဍ္ဍေတွာ ဓမ္မံ သုဏမာနာ အဋ္ဌံသု။ မဟလ္လိကာယပိ သုရာမဒေါ ဆိဇ္ဇိ။ မဟာသတ္တော မဟာဇနမဇ္ဈေ စူဠတုဏ္ဍိလဿ ဓမ္မဒေသနံ အာရဘိ။ တံ သုတွာ စူဠတုဏ္ ဍိလော ''မယှံ ဘာတာ ဇဝံ ဝဒေတိ, အမှာကဉ္စ ဝံသေ ပေါက္ခရဏိံ ဩတရိတွာ နဟာနံ, သရီရတော သေဒမလပဝါ ဟာနံ, ပုရာဏဝိလေပနံ ဟာရေတွာ နဝဝိလေပနဂဟဏဉ္စ ကိသ္မိဉ္စိ ကာလေ နတ္ထိ, ကိံ နု ခေါ သန္ဓာယ ဘာတာ မံ ဇဝ မာ ဟာ''တိ ပုစ္ဆန္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၉၁. ''ကတမော ရဟဒေါ အကဒ္ဒမော၊ ကိံသု သေဒမလန္တိ ဝုစ္စတိ။
ကတမဉ္စ နဝံ ဝိလေပနံ၊ ယဿ ဂန္ဓော န ကဒါစိ ဆိဇ္ဇတီ''တိ။

တံ သုတွာ မဟာသတ္တော ''တေန ဟိ ကနိဋ္ဌ ဩဟိတသောတော သုဏာဟီ''တိ ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော က္လမာ ကထာ အဘာသိ –

၉၂. ‘‘ဓမ္မော ရဟာဒော အကဒ္ဒမော၊ ဟာပံ သေဒမလန္တိ ဝုစ္စတိ။
သီလဥ္စ နဝံ ဝိလေပနံ၊ တဿ ဂန္ဓော န ကအာစိ ဆိဇ္ဇတိ။

၉၃. ‘‘နန္ဒန္တိ သရီရဃာတိနော၊ န စ နန္ဒန္တိ သရီရဓာရိနော။
ပုဉ္ဉာယ စ ပုဉ္ဉမာသိယာ၊ ရမမာနာဝ ဇဟန္တိ ဇီဝိတ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ပဉ္စသီလအဋ္ဌသီလဒသသီလာနိ တီဏိ သုစရိတာနိ သတ္တတိံသဗောဓိပက္ခိယဓမ္မာ အမတ မဟာနိဗ္ဗာနန္တိ သဗ္ဗောပေသ ဓမ္မော နာမ။ **အကဒ္ဒမော** တိ ရာဂဒောသမောဟမာနဒိဋ္ဌိကိလေသကဒ္ဒမာနံ အဘာဝေန အကဒ္ဒမော။ ဣမိနာ သေသဓမ္မတော ဝိနိဝတ္တေတွာ နိဗ္ဗာနမေဝ ဒဿေတိ။ ‘‘ယာဝတာ, ဘိက္ခဝေ, ဓမ္မာ သင်္ခတာ တ အသင်္ခတာ တ, ဝိရာဂေါ တေသံ ဓမ္မာနံ အဂ္ဂမက္ခာယတိ, ယဒိဒံ မဒနိမ္မဒနော ပိပာသဝိနယော အာလယသမုဂ္ဃာ တော ဝဋ္ဋုပစ္ဆေဒော တဏှက္ခယော ဝိရာဂေါ နိရောဓော နိဗ္ဗာန’’န္တိ (အ. နိ. ၄.၃၄; ဣတိဝု. ၉၀) ဟိ ဝုတ္တံ, တဒေဝ ဒဿေန္တော, တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, အဟံ နိဗ္ဗာနတဠာကံ ‘‘ရဟာဒော’’တိ ကထေမိ။ ဇာတိဇရာဗျာဓိမရဏာဒီနိ ဟိ တ တ္ထ နတ္ထိ, သစေ မရဏတော မုစ္စိတုကာမော, နိဗ္ဗာနကမိနိံ ပဋိပဒံ ဂဏှာတိ။ ဥပနိဿယပစ္စယဝသေန ကိရ ဗောဓိသ တ္တော ဇဝံ ကထေသိ။

ဟာပံ သေဒမလန္တိ တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, ဟာပံ သေဒမလသဒိသတ္တာ ‘‘သေဒမလ’’န္တိ ဟေရာဏကပဏ္ဍိတေဟိ ကထိတံ။ တံ ပနေတံ ဧကဝိဓေန ဟာပံ ယဒိဒံ မနောပဒေသော, ဒုဝိဓေန ဟာပံ ဟာပကဉ္စ သီလံ, ဟာပိကာ စ ဒိဋ္ဌိ, တိဝိဓေန ဟာပံ တီဏိ ဒုစ္စရိတာနိ, စတုဗ္ဗိဓေန ဟာပံ စတ္တာရိ အဂတိဂမနာနိ, ပဉ္စဝိဓေန ဟာပံ ပဉ္စ စေတောခိလာ, ဆဗ္ဗိဓေန ဟာပံ ဆ အကရတ, သတ္တဝိဓေန ဟာပံ သတ္တ အသဒ္ဓမ္မာ, အဋ္ဌဝိဓေန ဟာပံ အဋ္ဌ မိစ္ဆတ္တာ, နဝဝိဓေန ဟာပံ နဝ အာဃာတဝတ္ထူနိ, ဒသဝိဓေန ဟာပံ ဒသ အကုသလကမ္မပထာ, ဗဟုဝိဓေန ဟာပံ ရာဂေ ဒေါသော မောဟောတိ ဧကကဒုကတိကာဒိဝသေန ဝိဘ တ္တာ အကုသလာ ဓမ္မာ, ဣတိ သဗ္ဗမ္ပေတံ ဟာပံ ‘‘သရီရနိဿိတသေဒမလသဒိသ’’န္တိ ပဏ္ဍိတေဟိ ကထိတံ။

သီလန္တိ ပဉ္စသီလံ ဒသသီလံ စတုပာရိသုဒ္ဓိသီလံ။ ‘‘ဣဒံ, တာတ, သီလံ စတုဇ္ဇာတိဂန္ဓဝိလေပနသဒိသ’’န္တိ ဝဒတိ။ **တဿာ** တိ တဿ သီလဿ ဂန္ဓော တီသု ဝယေသု ကအာစိ န ဆိဇ္ဇတိ, သကလလောကံ ပတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆတိ။

‘‘န ပုပ္ဖဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊ န စန္ဒနံ တဂ္ဂရမလ္လိကာ တာ။
သတဉ္စ ဂန္ဓော ပဋိဝါတမေတိ၊ သဗ္ဗာ ဒိသာ သပ္ပုရိသော ပဝါယတိ။

‘‘စန္ဒနံ တဂရံ တပိ၊ ဥပ္ပလံ အထ ဝဿိကီ။
ဧတေသံ ဂန္ဓဇာတာနံ၊ သီလဂန္ဓော အနုတ္တရော။

‘‘အပ္ပမတ္တော အယံ ဂန္ဓော၊ ယွာယံ တဂရစန္ဒနံ။
ယော စ သီလဝတံ ဂန္ဓော၊ ဝါတိ ဒေဝေသု ဥတ္တမော’’တိ။ (ဓ. ပ. ၅၄-၅၆)။

နန္ဒန္တိ သရီရဃာတိနော တိ တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, ဣမေ အညာဏမနုဿာ ‘‘မခုရမံသံ ခာဒိဿာမ, ပုတ္တာအရမ္ပိ ခာအပေဿာမာ’’တိ ဟဏာတိဟတံ ကရောန္တာ နန္ဒန္တိ တုဿန္တိ, ဟဏာတိဟတော အာသေဝိတော ဘာဝိတော ဗဟုလီကတော နိရယသံဝတ္တနိကော ဟောတိ, တိရစ္ဆာနယောနိ။ပေ။ ပေတ္တိဝိသယသံဝတ္တနိကော ဟောတိ, ယော သဗ္ဗလဟုကော ဟဏာတိဟတဿ ဝိပာကော, သော မနုဿဘူတဿ အပ္ပာယုကသံဝတ္တနိကော ဟောတီတိ ဣမံ ဟဏာတိဟတေ အာဒီနဝံ န ဇာနန္တိ။ အဇာနန္တာ –

‘‘မခုဝါ မညတိ ဗာလော၊ ယာဝ ဟာပံ န ပစ္စတိ။
ယဒာ စ ပစ္စတိ ဟာပံ၊ ဗာလော ဒုက္ခံ နိဂစ္ဆတီ’’တိ။ (ဓ. ပ. ၆၉) –

မခုရသညိနော ဟုတွာ –

‘‘စရန္တိ ဗာလာ ဒုမ္မေဓာ၊ အမိတ္တေနေဝ အတ္တနာ။

ကရောန္တာ ပါပကံ ကမ္မံ၊ ယံ ဟောတိ ကဋုကပ္ဖလ”န္တိ။ (ဓ. ပ. ၆၆) –

ဧတ္တကမ္ပိ န ဇာနန္တိ။

“န တံ ကမ္မံ ကတံ သာဓု၊ ယံ ကတွာ အနုတပ္ပတိ။
ယဿ အဿုမုခေါ ရောဒံ၊ ဝိပါကံ ပဋိသေဝတီ”တိ။ (ဓ. ပ. ၆၇)။

န စ နန္ဒန္တိ သရီရဇာရိနော တိ တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, ယေ ပနေတေ သရီရဇာရိနော သတ္တာ, တေ အတ္တနော မရဏေ အာဂစ္ဆန္တေ ဌပေတွာ သီဟမိဂရာဇဟတ္ထာဇာနီယအဿာဇာနီယခီဏာသဝေ အဝသေသာ ဗောဓိသတ္တံ အာဒိံ ကတွာ အဘာယန္တာ နာမ နတ္ထိ။

“သဗ္ဗေ တသန္တိ ဒဏ္ဍဿ၊ သဗ္ဗေ ဘာယန္တိ မစ္စုနော။
အတ္တာနံ ဥပမံ ကတွာ၊ န ဟနေယျ န ဃာတယေ”တိ။ (ဓ. ပ. ၁၂၉)။

ပုဏ္ဏာယာ တိ ဂုဏပုဏ္ဏာယ။ **ပုဏ္ဏမာသိယာ** တိ ပုဏ္ဏစန္ဒယုတ္တာယ, မာသံ တ ပူရေတွာ ဌိတာယ။ တဒါ ကိရ ပုဏ္ဏမာသီ ဥပေါသထဒိဝသော ဟောတိ။ **ရမမာနာဝ ဇဟန္တိ ဇီဝိတ** န္တိ တာတ စူဠတုဏ္ဍိလ, မာ သောစိ မာ ပရိဒေဝိ, မရဏဿ နာမ တေ ဘာယန္တိ, ယေသံ အဗ္ဘန္တရေ သီလာဒိဂုဏာ နတ္ထိ။ မယံ ပန သီလာစာရသမ္ပန္နာ ပုညဝန္တော, တသ္မာ အမှာဒိသာ သတ္တာ ရမမာနာဝ ဇဟန္တိ ဇီဝိတန္တိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော မဓုရေန သရေန ဗုဒ္ဓလီဠှာယ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ မဟာဇနကာယာ အင်္ဂုလိယော ဖောဋေသုံ, စေလုက္ခေပ စ ပဝတ္တိံသု, သာဓုကာရသဒ္ဒပုဏ္ဏံ အန္တလိက္ခံ အဟောသိ။ ဗာရာဏသိရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ရဇ္ဇေန ပူဇေတွာ မဟလ္လိကာယ ယသံ ဒတွာ ဥဘောပိ တေ ဂန္ဓောဒကေန နှာပေတွာ ဂန္ဓာဒီဟိ ဝိလိမ္ပာပေတွာ ဂီဝါသု မဏိရတနာနိ ပိဠန္ဓာပေတွာ ဃရံ နေတွာ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ပဋိဇဂ္ဂိ။ ဗောဓိသတ္တော ရညော ပဉ္စ သီလာနိ အဒါသိ။ သဗ္ဗေ ဗာရာဏသိဝါသိနော စ ကာသိရဋ္ဌဝါသိနော စ ပဉ္စ သီလာနိ ရက္ခိံသု။ မဟာသတ္တော နေသံ ပက္ခဒိဝသေသု ဓမ္မံ ဒေသေသိ, ဝိနိစ္ဆယေ နိသီဒိတွာ အဍ္ဍေ တီရေသိ။ တသ္မိံ ဓရမာနေ ကူဋဍ္ဍကာရကာ နာမ နာဟေသုံ။ အပရဘာဂေ ရာဇာ ကာလမကာသိ။ မဟာသတ္တော တဿ သရီရပရိဟာရံ ကာရေတွာ ဝိနိစ္ဆယေ ပေါတ္ထကေ လိခါပေတွာ “ဣမံ ပေါတ္ထကံ ဩလောကေတွာ အဍ္ဍံ တီရေယျာထာ”တိ ဝတွာ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အပ္ပမာဒေန ဩဝါဒံ ဒတွာ သဗ္ဗေသံ ရောဒန္တာနံ ပရိဒေဝန္တာနညေဝ သဒ္ဓိံ စူဠတုဏ္ဍိလေန အရညံ ပဝိသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေါ သဋ္ဌိ ဝဿသဟဿာနိ ပဝတ္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော မရဏဘီရုကော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, စူဠတုဏ္ဍိလော မရဏဘီရုကော ဘိက္ခု, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, မဟာတုဏ္ဍိလော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

တုဏ္ဍိလဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၈၉] ၄. သုဝဏ္ဏကက္ကဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သိင်္ဂီမိဂေါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော အာနန္ဒတ္ထေရဿ အတ္တနော အတ္ထာယ ဇီဝိတပရိစ္စာဂံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ယာဝ ဓနုဂ္ဂဟပယောဇနာ **ခဏ္ဍဟာလဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၉၈၂ အာဒယော) ဓနပါလဝိဿဇ္ဇနံ **စူဠဟံသမဟာဟံသဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၅.၁၃၃ အာဒယော) ကထိတံ။ တဒါ ဟိ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ဓမ္မဘဏ္ဍာဂါရိကအာနန္ဒတ္ထေရော သေက္ခပဋိသမ္ဘိဒပ္ပတ္တော ဟုတွာ ဓနပါလကေ အာဂစ္ဆန္တေ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇီ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ အာနန္ဒော မယှံ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိယေဝ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ရာဇဂဟသ္မိ ပုဗ္ဗပသ္မေ သာလိန္ဒိယော နာမ ဗြာဟ္မဏကမော ဟောတိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တသ္မိံ ကမေ ကဿကဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ တဿ ကမဿ ပုဗ္ဗုတ္တရာယ ဒိသာယ ကေသိံ ကမခေတ္တေ ကရီသသဟဿမတ္တံ ကသိံ ကာရေသိ။ သော ကေဒါဝသံ မနုဿေဟိ သဒ္ဓိံ ခေတ္တံ ဂန္တွာ ကမ္မကာရေ ''ကသထာ''တိ အာဏာပေတွာ မုခဓောဝနတ္ထာယ ခေတ္တကောဋိယံ မဟန္တံ သောဗ္ဘံ ဥပသင်္ကမိ။ တသ္မိံ ခေ ပန သောဗ္ဘေ ဧကော သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကက္ကဋကော ပဋိဝသတိ အဘိရူပော ဟသာဒိကော။ ဗောဓိသတ္တော ဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ တံ သောဗ္ဘံ ဩတရိ။ တဿ မုခဓောဝနကာလေ ကက္ကဋကော သန္တိကံ အာဂမာသိ။ အထ နံ သော ဥက္ခိပိတွာ အတ္တနော ဥတ္တရိသာဋကန္တရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဂဟေတွာ ခေတ္တေ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စံ ကတွာ ဂစ္ဆန္တော တတ္ထေဝ နံ သောဗ္ဘေ ပက္ခိပိတွာ ဂေဟံ အာဂမာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ခေတ္တံ အာဂစ္ဆန္တော ပဌမံ တံ သောဗ္ဘံ ဂန္တွာ ကက္ကဋကံ ဥက္ခိပိတွာ ဥတ္တရိသာဋကန္တရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ပစ္ဆာ ကမ္မန္တံ ဝိစာရေသိ။ ဧဝံ တေသံ အညမညံ ဝိဿာသော ဒဠှော အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တော နိဗဒ္ဓံ ခေတ္တံ အာဂစ္ဆတိ, အက္ခီသု စ ပနဿ ပဉ္စ ပသာဒ တီဏိ မဏ္ဍလာနိ ဝိသုဒ္ဓါနိ ဟုတွာ ပညာယန္တိ။ အထဿ ခေတ္တကောဋိယံ ကေသိံ တာလေ ကာကကုလာဝကေ ကာကီ အက္ခီနိ ဒိသွာ ခါဒိတုကာမာ ဟုတွာ ကာကံ အာဟ – ''သာမိ, ဒောဟဠော မေ ဥပ္ပန္နော''တိ။ ''ကိံ ဒောဟဠော နာမာ''တိ? ''ဧတဿ ဗြာဟ္မဏဿ အက္ခီနိ ခါဒိတုကာမမှိ''တိ။ ''ဒုဒ္ဒောဟဠော တေ ဥပ္ပန္နော, ကော တာနိ အာဟရိတုံ သက္ခိဿတီ''တိ။ ''တွံ န သက္ကောသီ''တိ အဟမ္ပေတံ ဇာနာမိ, ယော ပနေသ တာလဿ အဝိဒူရေ ဝမ္မိကော, ဧတ္ထ ကဏှသပ္ပော ဝသတိ။ ''တံ ဥပဋ္ဌဟ, သော ဧတံ ဍံသိတွာ မာရေဿတိ, အထဿ အက္ခီနိ ဥပ္ပာဋေတွာ တွံ အာဟရိဿသီ''တိ ။ သော ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ကဏှသပ္ပံ ဥပဋ္ဌဟိ။ ဗောဓိသတ္တေနပိ တပိတသဿာနံ ဂဗ္ဘဂ္ဂဟဏကာလေ ကက္ကဋကော မဟာ အဟောသိ။ အထေကဒိဝသံ သပ္ပော ကာကမာဟ ''သမ္မ, တွံ နိဗဒ္ဓံ မံ ဥပဋ္ဌဟသိ, ကိံ တေ ကရောမီ''တိ။ ''သာမိ, တုမှာကံ အသိယာ ဧတဿ ခေတ္တသာမိကဿ အက္ခီသု ဒောဟဠော ဥပ္ပန္နော, သွာဟံ တုမှာကံ အာနုဘာဝေန တဿ အက္ခီနိ လဘိဿာမီတိ တုမှေဟ ဥပဋ္ဌဟာမီ''တိ။ သပ္ပော ''ဟောတု, နယိဒံ ဂရုကံ, လဘိဿသီ''တိ တံ အဿာသေတွာ ပုန ဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏဿ အာဂမနမဂ္ဂေ ကေအာရမရိယာဒံ နိဿာယ တိဏေဟိ ပဋိစ္ဆန္နော ဟုတွာ တဿာဂမနံ ဩလောကေန္တော နိပဇ္ဇိ။

ဗောဓိသတ္တော အာဂစ္ဆန္တော ပဌမံ သောဗ္ဘံ ဩတရိတွာ မုခံ ဓောဝိတွာ သိနေဟံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတွာ သုဝဏ္ဏကက္ကဋကံ အာလိင်္ဂေတွာ ဥတ္တရိသာဋကန္တရေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ခေတ္တံ ပာဝိသိ။ သပ္ပော တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တဝ ဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ ပိဏ္ဍိကမံသေ ဍံသိတွာ တတ္ထေဝ ဟတေတွာ ဝမ္မိကံ သန္ဓာယ ပလာယိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ပတနဉ္စ ကက္ကဋကဿ သာဋကန္တရတော လင်္ဃနဉ္စ ကာကဿ အာဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥရေ နိလီယနဉ္စ အပစ္ဆာအပုရိမံ အဟောသိ။ ကာကော နိလီယိတွာ အက္ခီနိ တုဏ္ဍေန ပဟရိ။ ကက္ကဋကော ''ဣမံ ကာကံ နိဿာယ မမ သဟာယဿ ဘယံ ဥပ္ပန္နံ, ဧတသ္မိံ ဂဟိတေ သပ္ပော အာဂစ္ဆိဿတီ''တိ သဏ္ဍာသေန ဂဏှန္တော ဝိယ ကာကံ ဂီဝါယံ အဠေန ဒဠှံ ဂဟေတွာ ကိလမေတွာ ထောကံ သိထိလမကာသိ။ ကာကော ''ကိဿ မံ သမ္မ, ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယသိ, သေ မံ ကက္ကဋကော ဘိယ္ယော ဝိဟေဌေတိ, ယာဝ န မရာမိ, တာဝ ဧဟိ''တိ သပ္ပံ ပက္ကောသန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၉၄. ''သိင်္ဂီမိဂေ အာယတစက္ခုနေတ္တော၊ အဋ္ဌိတ္တစော ဝါရိသယော အလောမော။
တေနာဘိဘူတော ကပဏံ ရုဒာမိ၊ ဟရေ သခာ ကိဿ နု မံ ဇဟာသီ''တိ။

တတ္ထ **သိင်္ဂီမိဂေ** တိ သိင်္ဂီသုဝဏ္ဏဝဏ္ဏတာယ တ အဠသဏ္ဌာတာနံ တ သိင်္ဂာနံ အတ္ထိတာယ ကက္ကဋကော ဝုတ္တော။ **အာယတစက္ခုနေတ္တော** တိ ဒီဃေဟိ စက္ခုသဏ္ဌာတေဟိ နေတ္တေဟိ သမန္နာဂတော။ အဋ္ဌိမေဝ တစော အဿာတိ **အဋ္ဌိတ္တစော။ ဟရေ သခာ** တိ အာလပနမေတံ, အမ္ဘော သဟာယာတိ အတ္ထော။

သပ္ပော တံ သုတွာ မဟန္တံ ဖဏံ ကတွာ ကာကံ အဿာသေန္တော အာဂမာသိ။ သတ္ထာ ဣမမတ္ထံ ဒီပေန္တော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၉၅. ''သော ပဿသန္တော မဟတာ ဖဏေန၊ ဘုဇင်္ဂမော ကက္ကဋမဇ္ဈပတ္တော။

သခာ သခာရံ ပရိတာယမာနော၊ ဘုဇင္ဂမံ ကက္ကဋ္ဋကော ဂဟေသီ''တိ။

တတ္ထ **ကက္ကဋ္ဋမဇ္ဈပတ္တော** တိ ကက္ကဋ္ဋကံ သမ္ပတ္တော။ **သခာ သခာရန္တိ** သဟာယော သဟာယံ။ ''သကံ သခာရ''န္တိပိ ပာဌော, အတ္တနော သဟာယန္တိ အတ္ထော။ **ပရိတာယမာနော**တိ ရက္ခမာနော။ **ဂဟေသီ**တိ ဒုတိယေန အဠေန ဂီဝါယံ ဒဠှံ ဂဟေသိ။

အထ နံ ကိလမေတွာ ထောကံ သိထိလမကာသိ။ အထ သပ္ပော ''ကက္ကဋ္ဋကာ နာမ နေဝ ကာကမံသံ ခါဒန္တိ, န သပ္ပမံသံ, အထ ကေန နု ခေါ ကာရဏေန အယံ အမှေ ဂဏှာတီ''တိ စိန္တေတွာ တံ ပုစ္ဆန္တော ဣမံ ကထမာဟ –

၉၆. ''န ဝါယသံ နော ပန ကဏှသပ္ပံ၊ ဃာသတ္ထိကော ကက္ကဋ္ဋကော အဒေယျ။
ပုစ္ဆာမိ တံ အာယတစက္ခုနေတ္တ၊ အထ ကိဿ ဟေတုမှ ဥဘော ဂဟီတာ''တိ။

တတ္ထ **ဃာသတ္ထိကော** တိ အာဟာရတ္ထိကော ဟုတွာ။ **အဒေယျာ** တိအာဒိယေယျ, န-ကာရေန ယောဇေတွာ န ဂဏှာတီတိ အတ္ထော။

တံ သုတွာ ကက္ကဋ္ဋကော ဂဟဏကာရဏံ ကထေန္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၉၇. ''အယံ ပုရိသော မမ အတ္ထကာမော၊ ယော မံ ဂဟေတွာန ဒကာယ နေတိ။
တသ္မိံ မတေ ဒုက္ခမနပ္ပကံ မေ၊ အဟဉ္စ ဧသော စ ဥဘော န ဟောမ။

၉၈. ''မမဉ္စ ဒိသွာန ပဝဍ္ဎကာယံ၊ သဗ္ဗော ဇနော ဟိံသိတုမေဝ မိစ္ဆေ။
သာဒုဉ္စ ထူလဉ္စ မုဒုဉ္စ မံသံ၊ ကာကာပိ မံ ဒိသွာ ဝိဟေဌယေယျု''န္တိ။

တတ္ထ **အယန္တိ** ဗောဓိသတ္တံ နိဒ္ဒိသတိ။ **အတ္ထကာမော** တိ ဟိတကာမော။ **ဒကာယ နေတီ**တိ ယော မံ သမ္ဗိ ယာယမာနော ဥတ္တရိသာဋ္ဋကေန ဂဟေတွာန ဥဒကာယ နေတိ, အတ္တနော ဝသနကသောဗ္ဘံ ပာပေတိ။ **တသ္မိံ မတေ** တိ သစေ သော ဣမသ္မိံ ဌာနေ မရိဿတိ, ဧတသ္မိံ မတေ မမ ကာယိကံ စေတသိကံ မဟန္တံ ဒုက္ခံ ဘဝိဿတီတိ ဒီပေတိ။ **ဥဘော န ဟောမာ**တိ ဒွေပိ ဇနာ န ဘဝိဿာမ။ **မမဉ္စ ဒိသွာနာ** တိ ကထာယ အယမတ္ထော – ဣဒဉ္စ အပရံ ကာရဏံ, ဣမသ္မိံ မတေ အနာထံ နိပ္ပစ္စယံ မံ ပဝမိုတကာယံ ဒိသွာ သဗ္ဗော ဇနော ''ဣမဿ ကက္ကဋ္ဋကဿ သာဒုဉ္စ ထူလဉ္စ မုဒုဉ္စ မံသ''န္တိ မံ မာရေတုံ ဣစ္ဆေယျ, န ကေဝလဉ္စ ဇနော မနုဿော, တိရစ္ဆာနဘူတာ ကာကာပိ မံ ဒိသွာ ဝိဟေဌယေယျုံ ဝိဟေသေယျုံ မာရေယျုံ။

တံ သုတွာ သပ္ပော စိန္တေသိ ''ဧကေနုပာယေန ဣမံ ဝဉ္စေတွာ ကာကဉ္စ အတ္တာနဉ္စ မောစေဿာမီ''တိ။ အထ နံ ဝဉ္စေတုကာမော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၉၉. ''သစေတဿ ဟေတုမှ ဥဘော ဂဟီတာ၊ ဥဋ္ဌာတု ပေါသော ဝိသမာဝမာမိ။
မမဉ္စ ကာကဉ္စ ပမုဉ္စ ခိပ္ပံ၊ ပုရေ ဝိသံ ကဋ္ဌဟမုပေတိ မစ္စ''န္တိ။

တတ္ထ **သစေတဿ ဟေတူ** တိ သစေ ဧတဿ ကာရဏာ။ **ဥဋ္ဌာတူ** တိ နိဗ္ဗိသော ဟောတု။ **ဝိသမာဝမာမီ**တိ အဟမဿ ဝိသံ အာကဍ္ဎာမိ, နိဗ္ဗိသံ နံ ကရောမိ။ **ပုရေ ဝိသံ ကဋ္ဌဟမုပေတိ မစ္စ** န္တိ ဣမဉ္စဟိ မစ္စံ မဟာ အနာဝမိယ မာနံ ဝိသံ ကဋ္ဌဟံ ဗလဝံ ဟုတွာ ဥပဂစ္ဆေယျ, တံ ယာဝ န ဥပဂစ္ဆတိ, တာဝဒေဝ အမှေ ဒွေပိ ဇနေ ခိပ္ပံ မုဉ္စာတိ။

တံ သုတွာ ကက္ကဋ္ဋကော စိန္တေသိ ''အယံ ဧကေနုပာယေန မံ ဒွေပိ ဇနေ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ ပလာယိတုကာမော, မယှံ ဥပာယကောသလ္လံ န ဇာနာတိ, အဟံ အနိ ယထာ သပ္ပော သဉ္စရိတုံ သက္ကောတိ, ဧဝံ အဋ္ဌံ သိထိလံ ကရိဿာမိ, ကာကံ ပန နေဝ ဝိဿဇ္ဇေဿာမီ''တိ ဧဝံ စိန္တေတွာ သတ္တမံ ကထမာဟ –

၁၀၀. ''သပ္ပံ ပမောက္ခာမိ န တာဝ ကာကံ၊ ပဋိဗဒ္ဓကော ဟောဟိတိ တာဝ ကာကော။

ပုရိသဥ္စ ဒိသွာန သုခီ အရောဂံ၊ ကာကံ ပမောက္ခာမိ ယထေဝ သပ္ပ”န္တိ။

တတ္ထ **ပဋိဗန္ဓကော** တိ ဟဋ္ဌိဗေဒကော။ **ယထေဝ သပ္ပ** န္တိ ယထာ ဘဝန္တံ သပ္ပံ မုဉ္စာမိ, တထာ ကာကံ ပမောက္ခာမိ, ကေဝလံ တွံ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ သရီရတော သီဃံ ဝိသံ အာဝမာဟီတိ။

ဧဝဥ္စ ပန ဝတွာ တဿ သုခသဥ္စာရဏတ္ထံ အဠံ သိထိလမကာသိ။ သပ္ပော ဝိသံ အာဝမိတွာ မဟာသတ္တဿ သရီရံ နိဗ္ဗိသံ အကာသိ။ သော နိဒ္ဒုက္ခော ဥဋ္ဌာယ ပကတိဝဏ္ဏေနေဝ အဋ္ဌာသိ။ ကက္ကဋကော “သစေ ဣမေ ဒွေ ဝေပိ ဧနာ အရောဂါ ဘဝိဿန္တိ, မယှံ သဟာယဿ ဝုဍ္ဎိ နာမ န ဘဝိဿတိ, ဝိနာသေဿာမိ နေ”တိ စိန္တေတွာ ကတ္တရိကာယ ဥပ္ပလမကုဠံ ဝိယ အဠေဟိ ဥဘိန္နမ္ပိ သီသံ ကပ္ပေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေသိ။ ကာကီပိ တမှာ ဌာနာ ပလာယိ။ ဗောဓိသတ္တော သပ္ပဿ သရီရံ ဒဏ္ဍကေ ဝေဌေတွာ ဂုမ္ဗပိဋ္ဌေ ခိပိ။ သုဝဏ္ဏကက္ကဋကံ သောဗ္ဘေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နှာတွာ သာလိန္ဒိယကမေဝ ဂတော။ တတော ပဋ္ဌာယ ကက္ကဋကေန သဒ္ဓိံ အဓိကတရော ဝိဿာသော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေန္တော ဩသာနကထမာဟ –

၁၀၁. “ကာကော တဒါ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ၊ မာရော ပန ကဏှသပ္ပော အဟောသိ။
အာနန္ဒဘဒ္ဒော ကက္ကဋကော အဟောသိ၊ အဟံ တဒါ ဗြာဟ္မဏော ဟောမိ သတ္ထာ”တိ။

သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပန္နာဒယော အဟေသုံ။ ကာကီ ပန ကထာယ န ဝုတ္တာ, သာ စိဉ္စမာဏဝိကာ အဟောသီတိ။

သုဝဏ္ဏကက္ကဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၃၉၀] ၅. မယှကဇာတကဝဏ္ဏနာ

သကုဏော မယှကော နာမာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အာဂန္တုကသေဋ္ဌိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာဝတ္ထိယဥှိ အာဂန္တုကသေဋ္ဌိ နာမ အဍ္ဎော အဟောသိ မဟဒ္ဓနော။ သော နေဝ အတ္တနာ ဘောဂေ ဘုဉ္ဇိ, န ပရေသံ အဒါသိ, နာနဂ္ဂရသေ ပဏီတေ ဘောဇနေ ဥပနီတေ တံ န ဘုဉ္ဇတိ, ဗိလင်္ဂဒုတိယံ ကဏာဇကံ ဧဝ ဘုဉ္ဇတိ, ဓူပိတဝါသိတေသု ကာသိကဝတ္ထေသု ဥပနီတေသု တာနိ ဟာရေတွာ ထူလထူလသာဋကေ နိဝါသေတိ, အာဇာနီယယုတ္တေ မဏိက နကဝိစိတ္တေ ရထေ ဥပနီတေ တမ္ပိ ဟာရာပေတွာ ကတ္တရရထကေန ဂစ္ဆတိ, သုဝဏ္ဏစ္ဆတ္တေ ဓာရိယမာနေ တံ အပနေတွာ ပဏ္ဏစ္ဆတ္တေန ဓာရိယမာနေန။ သော ယာဝဇီဝံ အနာဒီသု ပုညေသု ကေမ္ပိ အကတွာ ကာလံ ကတွာ ရောရုဝနိရယေ နိဗ္ဗတ္တိ။ တဿ အပုတ္တကံ သာပတေယျံ ရာဇဗလံ သတ္တဟိ ရတ္တိဒိဝေဟိ ရာဇကုလံ ပဝေသေသိ။ တသ္မိံ ပဝေသိတေ ရာဇာ ဘုတ္တပါတရာသော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော “ကိံ, မဟာရာဇ, ဗုဒ္ဓုပဋ္ဌာနံ န ကရောသီ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, သာဝတ္ထိယံ အာဂန္တုကသေဋ္ဌိနော နာမ ကာလကတဿ အဿာမိကဓနေ အမှာကံ ဃရေ အာဟရိယမာနေယေဝ သတ္တ ရတ္တိဒိဝသာ ဂတာ, သော ပန ဧတံ ဓနံ လဘိတွာပိ နေဝ အတ္တနာ ပရိဘုဉ္ဇိ, န ပရေသံ အဒါသိ, ရက္ခသပရိဂ္ဂဟိတပေါက္ခရဏီ ဝိယဿ ဓနံ အဟောသိ, သော ဧကဒိဝသမ္ပိ ပဏီတဘောဇနာဒီနံ ရသံ အနနုဘဝိတွာဝ မရဏမုခံ ပဝိဋ္ဌော, ဧဝံ မစ္ဆရီ အပုညသတ္တော ကိံ ကတွာ ဧတ္တကံ ဓနံ လဘိ, ကေန စဿ ဘောဂေသု စိတ္တံ န ရမီ”တိ သတ္ထာရံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ “မဟာရာဇ, ဓနလာဘော စ, ဓနံ လဒ္ဓာ အပရိဘုဉ္ဇနကာရဏဉ္စ တေနေဝ ကတ”န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိ အဿဒ္ဓော အဟောသိ မစ္ဆရီ, န ကဿစိ ကိဉ္စိ ဒေတိ, န ကဉ္စိ သင်္ဂဏှာတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တော တဂရသိခိံ နာမ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ “လဒ္ဓာ, ဘန္တေ, ဘိက္ခာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “နနု စရာမ မဟာသေဋ္ဌီ”တိ ဝုတ္တေ ပုရိသံ အာဏာပေသိ “ဂစ္ဆ, ဣမံ အမှာကံ ဃရံ အာနေတွာ မမ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ အမှာကံ ပဋိယတ္တဘတ္တဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ ဒါပေဟီ”တိ။ သော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဃရံ နေတွာ နိသီဒါပေတွာ သေဋ္ဌိဘရိယာယ အာစိက္ခိ။ သာ နာနဂ္ဂရသဘတ္တဿ ပတ္တံ ပူရေတွာ တဿ အဒါသိ။ သော ဘတ္တံ ဂဟေတွာ သေဋ္ဌိနိဝေသနာ နိက္ခ

မိတ္တ အန္တရဓာယိ ပဋိပဇ္ဇိ။ သေဋ္ဌိ ရာဇကုလတော ပစ္စာဂစ္ဆန္တော တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ “လဒ္ဓံ, ဘန္တေ, ဘတ္တ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “လဒ္ဓံ မဟာသေဋ္ဌိ”တိ။ သော ပတ္တံ ဩလောကေတွာ စိတ္တံ ပသာဒေတုံ နာသက္ခိ , “ကြမံ မေ ဘတ္တံ အသာ တ ကမ္မကရာ တ ဘုဥ္ဇိတွာ ဒုက္ကရမ္ပိ ကမ္မံ ကရေယျုံ, အဟော ဝတ မေ ဇာနိ”တိ အပရစေတနံ ပရိပုဏ္ဏံ ကာတုံ နာသက္ခိ။ အနဥပဟိ နာမ တိဿော စေတနာ ပရိပုဏ္ဏံ ကာတုံ သက္ကောန္တဿေဝ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ။

“ပုဗ္ဗေဝ အနာ သုမနာ ဘဝတမ၊ ဒဒမ္ပိ ဝေ အတ္တမနာ ဘဝတမ။
ဒတ္ွာပိ ဝေ နာနုတပ္ပမ ပဏ္ဍာ၊ တသ္မာ ဟိ အမ္ဟံ ဒဟရာ နမိယျရေ။ (ဇာ. ၁.၁၀.၉၅)။

“ပုဗ္ဗေဝ အနာ သုမနော၊ ဒဒံ စိတ္တံ ပသာဒယေ။
ဒတွာ အတ္တမနော ဟောတိ၊ ဧသာ ယညဿ သမ္ပဒာ”။ (အ. နိ. ၆.၃၇; ပေ. ဝ. ၃၀၅)။

ကြတိ, မဟာရာဇ, အာဂန္တုကသေဋ္ဌိ တဂရသိခိပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဒိန္နပစ္စယေန ဗဟုံ ဓနံ လဘိ, ဒတွာ အပရစေတနံ ပဏီတံ ကာတုံ အသမတ္ထတာယ ဘောဂေ ဘုဥ္ဇိတုံ နာသက္ခီတိ။ “ပုတ္တံ ပန ကသ္မာ န လဘိ, ဘန္တေ”တိ? သတ္ထာ “ပုတ္တဿ အလဘနကာရဏမ္ပိ တေနေဝ ကတံ, မဟာရာဇာ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ သေဋ္ဌိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ကနိဋ္ဌံ သင်္ဂဏှိတွာ ကုဋုမ္ဗံ ဝိစာရေန္တော ဃရဒွာရေ အနုသာလံ ကာရေတွာ မဟာအနံ ပဝတ္တေန္တော အကရံ အဇ္ဈာဝသိ။ အထဿ ဧကော ပုတ္တော ဇာယိ။ သော တဿ ပဒသာ ဂမနကာလေ ကာမေသု အာဒီနဝံ နေက္ခမ္မေ စာနိသံသံ ဒိသွာ သဒ္ဓိံ ပုတ္တအရေန သဗ္ဗံ ဃရဝိဘဝံ ကနိဋ္ဌဿ နိယျာတေတွာ “အပ္ပမတ္တော အနံ ပဝတ္တေဟိ”တိ ဩဝဒံ ဒတွာ ကြသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝိဟာသိ။ ကနိဋ္ဌောပိဿ ဧကံ ပုတ္တံ ပဋိလဘိ။ သော တံ ဝဍ္ဎန္တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “မမ ဘာတု ပုတ္တော ဇီဝန္တော ကုဋုမ္ဗံ ဘိန္ဒိတွာ ဒွိဓာ ဘဝိဿတိ, ဘာတု ပုတ္တံ မာရေဿာမီ”တိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ နဒိယံ ဩပိလာပေတွာ မာရေသိ။ တမေနံ နှာတွာ အာဂတံ ဘာတု ဇာယာ “ကုဟိံ မမ ပုတ္တော”တိ ပုစ္ဆိ။ “နဒိယံ ဥဒကံ ကီဠိ, အထ နံ ဥဒကေ ဝိစိနန္တော နာဒ္ဒသ”န္တိ။ သာ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ တုဏှီ အဟောသိ။

ဗောဓိသတ္တော တံ ပဝတ္တိံ ဉတွာ “ကြဒံ ကိစ္စံ ပာကဋံ ကရိဿာမီ”တိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဗာရာဏသိယံ ဩတရိတွာ သုနိဝတ္ထော သုပာရုတော တဿ ဃရဒွာရေ ဌတွာ အနုသာလံ အဒိသွာ “အနုသာလာပိ ကြမိနာ အသပ္ပုရိသေန နာသိတာ”တိ စိန္တေသိ။ ကနိဋ္ဌော တဿ အာဂတဘာဝံ ဉတွာ အာဂန္တွာ မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပာသာဒံ အာရောပေတွာ သုဘောဇနံ ဘောဇေသိ။ သော ဘတ္တကိစ္စာဝသာနေ သုခကထာယ နိသိန္နော “အရကော န ပညာယတိ, ကဟံ နု ခော”တိ ပုစ္ဆိ။ “မတော, ဘန္တေ”တိ။ “ကေန ကာရဏေနာ”တိ? “ဥဒကကီဠနဋ္ဌာနေ အသုကကာရဏေ နာတိ န ဇာနာမီ”တိ။ “ကိံ တွံ အသပ္ပုရိသ န ဇာနိဿသိ, တယာ ကတကိစ္စံ မယှံ ပာကဋံ, နနု တွံ ကြမိနာ နာမ ကာရဏေန တံ မာရေသိ, ကိံ နု တွံ ရာဇာဒီနံ ဝသေန နဿမာနံ ဓနံ ရက္ခိတုံ သက္ကုဏေယျာသိ, မယှဟကသကုဏဿ စ တုယှဥ္စ ကိံ နာနာကရဏ”န္တိ? အထဿ မဟာသတ္တော ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ကြမာ ကထာ အဘာသိ –

၁၀၂. “သကုဏော မယှကော နာမ၊ ဂိရိသာနုဒရီစရော။
ပက္ကံ ပိပ္ဖလိမာရုယှ၊ ‘မယှံ မယှ’န္တိ ကန္ဒတိ။

၁၀၃. “တဿေဝံ ဝိလပန္တဿ၊ ဒိဇသင်္ဃာ သမာဂတာ။
ဘုတွာန ပိပ္ဖလိံ ယန္တိ၊ ဝိလပတွေဝ သော ဒိဇော။

၁၀၄. “ဧဝမေဝ ကြဓေကစ္စော၊ သင်္ဃရိတွာ ဗဟုံ ဓနံ။
နေဝတ္တနော န ဉာတီနံ၊ ယထောဓိံ ပဋိပဇ္ဇတိ။

၁၀၅. “န သော အစ္ဆာဒနံ ဘတ္တံ၊ န မာလံ န ဝိလေပနံ။
အနုဘောတိ သကိံ ကိဉ္စိ၊ န သင်္ဂဏှာတိ ဉာတကေ။

၁၀၆. ''တသ္မာဝံ ဝိလပန္တဿ၊ မယှဟံ မယှဟန္တိ ရက္ခတော။
ရာဇာနော အထ ဝ စောရာ၊ ဒာယာဒာ ယေဝ အပ္ပိယာ။
ဓနမာဒာယ ဂစ္ဆန္တိ ဝိလပတေ့ဝဝ သော နရော။

၁၀၇. ''ဓီရော ဘောဂေ အဓိဂမ္မ၊ သင်္ဂဏှာတိ စ ဉာတကေ။
တေန သော ကိတ္တိံ ပပ္ပောတိ၊ ပေစ္စ သဂ္ဂေ ပမောဒတီ''တိ။

တတ္ထ **မယှဟကောတိ** ''မယှံ မယှ''န္တိ ဝိရဝနဝသေန ဧဝံလဒ္ဓနာမော။ ဂိရိသာနုဒရီသု စရတီတိ **ဂိရိသာနုဒရီ စရော။ ပက္ကံ ပိပ္ဖလိန္တိ** ဟိမဝန္တပဒေသေ ဧကံ ဖလဘရိတံ ပိပ္ဖလိရုက္ခံ။ **ကန္ဒတီ** တိ ဒိဇဂဏေ တံ ရုက္ခံ ပရိတရေတွာ ပက္ကာနိ ခါဒန္တေ တရေတုံ ''မယှံ မယှ''န္တိ ပရိဒေဝန္တော ဝိစရတိ။ **တသ္မာဝံ ဝိလပန္တဿာ** တိ တသ္မိံ ဝိလပန္တသ္မေ။ **ဘုတ္တွာန ပိပ္ဖလိံ ယန္တိ** တိ တံ ပိပ္ဖလိရုက္ခံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အညံ ဖလသမ္ပန္နံ ရုက္ခံ ဂစ္ဆန္တိ။ **ဝိလပတေ့ဝတ**တိ သော ပန ဒိဇော ဝိလပတိယေဝ။ **ယထောဓိ**န္တိ ယထာကောဋ္ဌာသံ, မာတာပိတာဘာတုဘဂိနီပုတ္တဓီတာဒီနံ ဥပဘောဂပရိဘောဂဝသေန ယော ယော ကောဋ္ဌာသော အတဗ္ဗော, တံ တံ န ဒေတီတိ အတ္ထော။

သကိန္တိ ဧကဝါရမ္ပိ နာနုဘောတိ။ ''သက''န္တိပိ ပာဌော, အတ္တနော သန္တကမ္ပီတိ အတ္ထော။ **န သင်္ဂဏှာတီ** တိ ဘတ္တစ္ဆာဒနဗီဇနင်္ဂလာဒိဒာနဝသေန န သင်္ဂဏှာတိ။ **ဝိလပတေ့ဝဝ သော နရော**တိ ဧတေသု ရာဇာဒီသု ဓနံ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေသု ကေဝလံ သော ပုရိသော ဝိလပတိယေဝ။ **ဓီရော**တိ ပဏ္ဍိတော။ **သင်္ဂဏှာတီ** တိ အတ္တနော သန္တိကံ အာဂတေ ဒုဗ္ဗလဉာတကေ ဘတ္တစ္ဆာဒနဗီဇနင်္ဂလာဒိအာနေန သင်္ဂဏှာတိ။ **တေနာ**တိ သော ပုရိသော တေန ဉာတိသင်္ဂဟေန စတုပရိသမဇ္ဈေ ကိတ္တိဉ္စ အတ္တနော ဝဏ္ဏဘဏနဉ္စ ပာပုဏာတိ, ပေစ္စ သဂ္ဂေ ဒေဝနဂရေ ပမောဒတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော တဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ အနံ ဟာကတိကံ ကာရေတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ဂန္တွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ''ဣတိ ခော, မဟာရာဇ, အာဂန္တုကသေဋ္ဌိ ဘာတု ပုတ္တဿ မာရိတတ္တာ တွေကံ ကာလံ နေဝ ပုတ္တံ, န ဓီတရံ အလဘီ''တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကနိဋ္ဌော အာဂန္တုကသေဋ္ဌိ အဟောသိ, ဇေဋ္ဌကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မယှကဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၉၁] ၆. ဝိဇ္ဇာဓရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုဗ္ဗဏ္ဏရူပ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လောကတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **မဟာကဏှဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၆၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန သတ္ထာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော လောကတ္ထစရိယံ စရိယေဝ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော အဟောသိ။ တဒါ ဧကော ဝိဇ္ဇာဓရော ဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ အမုရတ္တသမယေ အာဂန္တွာ ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ သဒ္ဓိံ အတိစရတိ, တဿာ ပရိစာရိကာယော သဉ္ဇာနိံသု။ သာ သယမေဝ ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ''ဒေဝ, ဧကော ပုရိသော အမုရတ္တသမယေ သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ မံ ဒူသေတီ''တိ အာဟ။ ''သက္ခိဿသိ ပန ကိဉ္စိ သညာဏံ ကာတု''န္တိ? ''သက္ကောမိ, ဒေဝ''တိ သာ ဇာတိဟိင်္ဂုလိကပာတိံ အာဟရာပေတွာ တဿ ပုရိသဿ ရတ္တိံ အာဂန္တွာ အဘိရမိတွာ ဂစ္ဆန္တဿ ပိဋ္ဌိယံ ပဉ္စင်္ဂုလိကံ ဒတွာ ပာတောဝ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ မနုဿေ အာဏာပေသိ ''ဂစ္ဆထ, သဗ္ဗဒိသာသု ဩလောကေတွာ ပိဋ္ဌိယံ ကတဇာတိဟိင်္ဂုလပဉ္စင်္ဂုလိကပုရိသံ ဂဏှထာ''တိ။ ဝိဇ္ဇာဓရောပိ ရတ္တိံ အနာစာရံ ကတွာ ဒိဝါ သုသာနေ သူရိယံ နမဿန္တော ဧကပာဒေန တိဋ္ဌတိ။ ရာဇပုရိသာ တံ ဒိသွာ ပရိဝာရယိံသု။ သော ''ပာကဋံ မေ ကမ္မံ ဇာတ''န္တိ ဝိဇ္ဇံ ပရိဝတ္တေတွာ အာကာသေန ဥပ္ပတိတွာ ဂတော။

ရာဇာ တံ ဒိသွာ အာဂတပုရိသေ “အဒ္ဒသထာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အာမ, အဒ္ဒသာမာ”တိ။ “ကော နာမေသော”တိ? “ပဗ္ဗဇိတော, ဒေဝ”တိ။ “သော ဟိ ရတ္တိံ အနာစာရံ ကတွာ ဒိဝါ ပဗ္ဗဇိတဝေသေန ဝသတိ”။ ရာဇာ “ဣမေ ဒိဝါ သမဏဝေသေန စရိတွာ ရတ္တိံ အနာစာရံ ကရောန္တိ”တိ ပဗ္ဗဇိတာနံ ကုဇ္ဈိတွာ မိစ္ဆာဂဟဏံ ဂဟေတွာ “မယှံ ဝိဇိတာ ဣမေ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတာ ပလာယန္တု, ဒိဋ္ဌဒိဋ္ဌဋ္ဌာနေ ရာဇာဏံ ကရိဿန္တူ”တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ တိယောဇနသတိကာ ကာသိရဋ္ဌာ ပလာယိတွာ သဗ္ဗေ ပဗ္ဗဇိတာ အညရာဇဓာနိယော အဂမိံသု။ သကလကာသိရဋ္ဌေ မနုဿာနံ ဩဝါဒဒါယကော ဧကောပိ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏော နာဟောသိ။ အနောဝါဒကာ မနုဿာ ဖရုသာ အဟေသုံ, ဒါနသီလဝိမုခါ မတမတာ ယေဘုယျေန အပါယေ နိဗ္ဗတ္တိံသု, သဂ္ဂေ နိဗ္ဗတ္တနကာ နာမ နာဟေသုံ။

သက္ကော နဝေ ဒေဝပုတ္တေ အပဿန္တော “ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ အာဝဇ္ဇေန္တော ဗြဟ္မဒတ္တေန ကုဒ္ဓေန မိစ္ဆာဂဟဏံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗဇိတာနံ ရဋ္ဌာ ပဗ္ဗာဇိတဘာဝံ ဉတွာ “ဌပေတွာ မံ အညော ဣမဿ ရညော မိစ္ဆာဂဟဏံ ဘိန္ဒိတုံ သမတ္ထော နာမ နတ္ထိ, ရညော စ ရဋ္ဌဝါသီနဉ္စ အဝဿယော ဘဝိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ နန္ဒမူလပဗ္ဘာရေ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, မယှံ ဧကံ မဟလ္လကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒေထ, ကာသိရဋ္ဌံ ပသာဒေဿာမီ”တိ အာဟ။ သော သင်္ဃတ္ထေရမေဝ လဘိ, အထဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ တံ ပုရတော ကတွာ သယံ ပစ္ဆတော ဟုတွာ သိရသိ အဉ္ဇလိံ ဌပေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ နမဿန္တော ဥတ္တမရူပဓရော မာဏဝကော ဟုတွာ သကလနဂရဿ မတ္ထကေန တိက္ခတ္တုံ ဝိစရိတွာ ရာဇဒွါရံ အာဂန္တွာ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ အမစ္စာ ရညော အာရောစေသုံ “ဒေဝ, အဘိရူပော မာဏဝကော ဧကံ သမဏံ အာနေတွာ ရာဇဒွါရေ အာကာသေ ဌိတော”တိ။ ရာဇာ အာသနာ ဥဋ္ဌာယ သီဟပဉ္ဇရေ ဌတွာ “မာဏဝက, ကသ္မာ တွံ အဘိရူပော သမာနော တေဿ ဝိရူပဿ သမဏဿ ပတ္တစီဝရံ ဂဟေတွာ နမဿမာနော ဌိတော”တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၀၈. “ဒုဗ္ဗဏ္ဏရူပံ တုဝမရိယဝဏ္ဏီ၊ ပုရက္ခတွာ ပဉ္စလိကော နမဿသိ။
သေယျော နု တေသော ဥဒဝါ သရိက္ခော၊ နာမံ ပရဿတ္တနော စာပိ ဗြူဟီ”တိ။

တတ္ထ **အရိယဝဏ္ဏီ** တိ သုန္ဒရရူပေါ။ **သေယျော နု တေသော** တိ ဧသော ဝိရူပေါ ပဗ္ဗဇိတော ကိံ နု တယာ ဥတ္တရိတရော, ဥဒာဟု သရိက္ခော။ **နာမံ ပရဿတ္တနော စာပိ** တိ ဧတဿ ပရဿ စ အတ္တနော စ နာမံ ဗြူဟီတိ ပုစ္ဆတိ။

အထ နံ သက္ကော “မဟာရာဇ, သမဏာ နာမ ဂရုဋ္ဌာနိယာ, တေန မေ နာမံ လပိတုံ န လဗ္ဘတိ, မယှံ ပန တေ နာမံ ကထေဿာမီ”တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၀၉. “န နာမဂေါတ္တံ ဂဏှန္တိ ရာဇ၊ သမ္မဂ္ဂတာနုဇ္ဇုဂတာန ဒေဝါ။
အဟဉ္စ တေ နာမဓေယျံ ဝဒါမိ၊ သက္ကောဟမသ္မိ တိဒသာနမိန္ဒော”တိ။

တတ္ထ **သမ္မဂ္ဂတာနုဇ္ဇုဂတာန ဒေဝါ** တိ မဟာရာဇ, သဗ္ဗသင်္ခါရေ ယထာ သဘာဝသရသဝသေန သမ္မာသိတွာ အဂ္ဂဖလံ အရဟတ္တံ ပတ္တတ္တာ သမ္မဂ္ဂတာနံ, ဥဇုနာ စ အဋ္ဌင်္ဂိကေန မဂ္ဂေန နိဗ္ဗာနံ ဂတတ္တာ ဥဇုဂတာနံ မဟာခီဏာသဝါနံ ဥပပတ္တိဒေဝေဟိ ဥတ္တရိတရာနံ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝါနံ ဥပပတ္တိဒေဝါ နာမဂေါတ္တံ န ဂဏှန္တိ။ **အဟဉ္စ တေ နာမဓေယျ**န္တိ အပိစ အဟံ အတ္တနော နာမဓေယျံ တုယှံ ကထေမိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တတိယကထာယ ဘိက္ခုနမဿနေ အာနိသံသံ ပုစ္ဆိ –

၁၁၀. “ယော ဒိသွာ ဘိက္ခုံ စရဏူပပန္နံ၊ ပုရက္ခတွာ ပဉ္စလိကော နမဿတိ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ဒေဝရာဇေတမတ္ထံ၊ ဣတော စုတော ကိံ လဘတေ သုခံ သော”တိ။

သက္ကော စတုတ္ထကထာယ ကထေသိ –

၁၁၁. “ယော ဒိသွာ ဘိက္ခုံ စရဏူပပန္နံ၊ ပုရက္ခတွာ ပဉ္စလိကော နမဿတိ။
ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ လဘတေ ပသံသံ၊ သဂ္ဂဉ္စ သော ယာတိ သရီရဘေဒါ”တိ။

တတ္ထ **ဘိက္ခုန္တိ** ဘိန္နကိလေသံ ပရိသုဒ္ဓပုဂ္ဂလံ။ **စရဏူပပန္နန္တိ** သီလစရဏေန ဥပေတံ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ န ကေဝလံ ဣတော စုတောယေဝ, ဣမသ္မိံ ပန အတ္တဘာဝေ သော ပသံသံ လဘတိ, ပသံသာသုခံ ဝိန္ဒတီတိ။

ရာဇာ သက္ကဿ ကထံ သုတွာ အတ္တနော မိစ္ဆာဂဟဏံ ဘိန္ဒိတွာ တုဋ္ဌမာနသော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၁၂. ''လက္ခီ ဝတ မေ ဥဒပါဒိ အဇ္ဇ, ယံ တာဒိသံ ဘူတပတိဒ္ဒသာမ။
ဘိက္ခုဉ္စ ဒိသွာန တုဝဉ္စ သက္က, ကာဟာမိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနီ''တိ။

တတ္ထ **လက္ခီ** တိ သိရီ, ပညာတိပိ ဝဒန္တိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဇ္ဇ မမ တဝ ဝစနံ သုဏန္တဿေဝ ကုသလာကုသလဝိပါကဇာနနပညာ ဥဒပါဒီတိ။ **ယန္တိ** နိပါတမတ္တံ။ **ဘူတပတိဒ္ဒသာမာ** တိ ဘူတပတိံ အဒ္ဒသာမ။

တံ သုတွာ သက္ကော ပဏ္ဍိတဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၁၃. ''အဒ္ဓာ ဟဝေ သေဝိတဗ္ဗာ သပညာ, ဗဟုဿုတာ ယေ ဗဟုဌာနစိန္တိနော။
ဘိက္ခုဉ္စ ဒိသွာန မမဉ္စ ရာဇ, ကရောဟိ ပုညာနိ အနပ္ပကာနီ''တိ။

တတ္ထ **ဗဟုဌာနစိန္တိနော** တိ ဗဟူနိ ကာရဏာနိ စိန္တနသမတ္ထာ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဩသာနကထမာဟ –

၁၁၄. ''အက္ကောဓနော နိစ္စပသန္နစိတ္တော, သဗ္ဗာတိထီယာစယောဂေါ ဘဝိတွာ။
နိဟစ္စ မာနံ အဘိဝါဒယိဿံ, သုတွာန ဒေဝိန္ဒ သုဘာသိတာနီ''တိ။

တတ္ထ **သဗ္ဗာတိထီယာစယောဂေါ ဘဝိတွာ** တိ သဗ္ဗေသံ အတိထီနံ အာဂတာနံ အာဂန္တုကာနံ ယံ ယံ တေ ယာစန္တိ, တဿ တဿ ယုတ္တော အနုစ္ဆဝိကော ဘဝိတွာ, သဗ္ဗံ တေဟိ ယာစိတယာစိတံ ဒဒမာနောတိ အတ္ထော။ **သုတွာန ဒေဝိန္ဒ သုဘာသိတာနီ**တိ တဝ သုဘာသိတာနိ သုတွာ အဟံ ဧဝရူပေ ဘဝိဿာမီတိ ဝဒတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေတွာ အဋ္ဌာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ ''မဟာရာဇ, ဝိဇ္ဇာဓရော န သမဏော, တွံ ဣတော ပဋ္ဌာယ 'အတုစ္ဆော လောကော, အတ္ထိ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာ'တိ ဥတွာ အနံ ဒေဟိ, သီလံ ရက္ခ, ဥပောသထကမ္မံ ကရောဟီ''တိ ရာဇာနံ ဩဝဒိ။ သက္ကောပိ သက္ကာနုဘာဝေန အာကာသေ ဌတွာ ''ဣတော ပဋ္ဌာယ အပ္ပမတ္တာ ဟောထာ''တိ နာဂရာနံ ဩဝါဒံ ဒတွာ ''ပလာတာ သမဏဗြာဟ္မဏာ အာဂစ္ဆန္တူ''တိ ဘေရိံ စရာပေသိ။ အထ တေ ဥဘောပိ သကဋ္ဌာနမေဝ အဂမံသု။ ရာဇာ တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ အကာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ပရိနိဗ္ဗုတော, ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဝိဇ္ဇာဓရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၃၉၂] ၇. သိင်္ဃပုပ္ဖဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယမေတန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဇေတဝနာ နိက္ခမိတွာ ကောသလရဋ္ဌေ အညတရံ အရညံ နိဿာယ ဝိဟရန္တော ဧကဒိဝသံ ပဒုမသရံ ဩတရိတွာ သုပုပ္ဖိတပဒုမံ ဒိသွာ အဓောဝါတေ ဌတွာ ဥပသိင်္ဃိ။ အထ နံ တသ္မိံ ဝနေ အဓိဝတ္ထာ ဒေဝတာ ''မာရိသ, တွံ ဂန္ဓထေနော နာမ, ဣဒံ တေ ဧကံ ထေယျင်္ဂ''န္တိ သံဝေဇေသိ။ သော တာယ သံဝေဇိတော ပုန ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော ''ကဟံ ဘိက္ခု ဝိဟရိတ္ထာသီ''တိ ပုဋ္ဌော ''အသုကဝနသဏ္ဍေ နာမ, တတ္ထ စ မံ ဒေဝတာ ဧဝံ နာမ သံဝေဇေသီ''တိ အာဟ။ အထ နံ သတ္ထာ ''န ခေါ ဘိက္ခု ပုပ္ဖံ ဥပသိင်္ဃန္တော တွဝမေဝ ဒေဝတာယ သံဝေဇိတော, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာပိ သံဝေဇိတပုဗ္ဗာ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော အပရဘာဂေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကံ ပဒုမသရံ နိဿာယ ဥပဝသန္တော ဧကဒိဝသံ သရံ ဩတရိတွာ သုပုပ္ဖိတပဒုမံ ဥပသိင်္ဃမာနော အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ဧကာ ဒေဝဓီတာ ရုက္ခက္ခန္ဓဝိဝရေ ဌတွာ သံဝေဇယမာနာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၁၅. "ယမေတံ ဝါရိဇံ ပုပ္ဖံ၊ အဒိန္နံ ဥပသိင်္ဃသိ။
ဧကင်္ဂမေတံ ထေယျာနံ၊ ဂန္ဓထေနောသိ မာရိသာ"တိ။

တတ္ထ **ဧကင်္ဂမေတ**န္တိ ဧကကောဋ္ဌာသော ဧသော။

တတော ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၆. "န ဟရာမိ န ဘဉ္ဇာမိ၊ အာရာ သိင်္ဃာမိ ဝါရိဇံ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန၊ ဂန္ဓထေနောတိ ဝုစ္စတီ"တိ။

တတ္ထ **အာရာ သိင်္ဃာမီ**တိ ဒူရေ ဌိတော ဃာယာမိ။ **ဝဏ္ဏေနာ**တိ ကာရဏေန။

တသ္မိံ ခဏေ ဧကော ပုရိသော တသ္မိံ သရေ ဘိသာနိ စေဝ ခဏတိ, ပုဏ္ဍရီကာနိ စ ဘဉ္ဇတိ ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ "မံ အာရာ ဌတွာ ဥပသိင်္ဃန္တံ 'စောရော'တိ ဝဒသိ, ဧတံ ပုရိသံ ကသ္မာ န ဘဏသီ"တိ တာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၁၇. "ယောယံ ဘိသာနိ ခဏတိ၊ ပုဏ္ဍရီကာနိ ဘဉ္ဇတိ။
ဧဝံ အာကိဏ္ဏကမ္မန္တော၊ ကသ္မာ ဧသော န ဝုစ္စတီ"တိ။

တတ္ထ **အာကိဏ္ဏကမ္မန္တော**တိ ကက္ခဠကမ္မန္တော အရုဏကမ္မန္တော။

အထဿ အဝစနကာရဏံ အာစိက္ခန္တီ ဒေဝတာ စတုတ္ထပဉ္စမဂါထာ အဘာသိ –

၁၁၈. "အာကိဏ္ဏလုဒ္ဒော ပုရိသော၊ ဓာတိစေလံဝ မက္ခိတော။
တသ္မိံ မေ ဝစနံ နတ္ထိ၊ တဉ္စာရဟာမိ ဝတ္တဝေ။

၁၁၉. "အနင်္ဂဏဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ သုစိဂဝေသိနော။
ဝါလဂ္ဂမတ္တံ ပါပဿ၊ အဗ္ဘာမတ္တံဝ ခါယတီ"တိ။

တတ္ထ **ဓာတိစေလံဝါ**တိ ခေဠသိင်္ဃာဏိကမုတ္တဂူထမက္ခိတံ ဓာတိအသိယာ နိဝတ္ထစေလံ ဝိယ အယံ ပါပမက္ခိတောယေဝ, တေန ကာရဏေန တသ္မိံ မမ ဝစနံ နတ္ထိ။ **တဉ္စာရဟာမီ**တိ သမဏာ ပန ဩတဒက္ခမာ ဟောန္တိ ပိယသီလာ, တသ္မာ တံ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ အယုတ္တံ ကရောန္တံ ဝတ္တုံ အရဟာမိ သမဏာတိ။ **အနင်္ဂဏဿာ**တိ နိဒ္ဒောသဿ တုမှာဒိသဿ။ **အဗ္ဘာမတ္တံဝ ခါယတီ**တိ မဟာမေဃပ္ပမာဏံ ဟုတွာ ဥပဋ္ဌာတိ, ဣဒါနိ ကသ္မာ ဧဝရူပံ ဒောသံ အဗ္ဗောဟာရိကံ ကရောသီတိ။

တာယ ပန သံဝေဇိတော ဗောဓိသတ္တော သံဝေဂပ္ပတ္တော ဆဋ္ဌံ ဂါထမာဟ –

၁၂၀. "အဒ္ဓာ မံ ယက္ခ ဇာနာသိ၊ အထော မံ အနုကမ္ပသိ။
ပုနပိ ယက္ခ ဝဇ္ဇာသိ၊ ယဒါ ပဿသိ ဧဒိသ"န္တိ။

တတ္ထ **ယက္ခာ**တိ ဒေဝတံ အာလပတိ။ **ဝဇ္ဇာသီ**တိ ဝဒေယျာသိ။ **ယဒါ ပဿသိ ဧဒိသ**န္တိ ယဒါ မမ ဧဝရူပံ ဒောသံ ပဿသိ, တဒါ ဧဝံ မမ ဝဒေယျာသီတိ ဝဒတိ။

အထဿ သာ ဒေဝဓီတာ သတ္တမံ ကထမာဟ –

၁၂၁. ''နေဝ တံ ဥပဇီဝါမိ၊ နပိ တေ ဘတကာမှဟသေ။
တွံဝမေဝ ဘိက္ခု ဇာနေယျ၊ ယေန ဂစ္ဆေယျ သုဂ္ဂတိ''န္တိ။

တတ္ထ **ဘတကာမှဟသေ**တိ တဝ ဘတိဟတာ ကမ္မကရာပိ န ဟောမ။ ကိံကာရဏာ တံ သဗ္ဗကာလံ ရက္ခမာနာ ဝိစရိ သ္သာမာတိ ဒီပေတိ။ **ယေန ဂစ္ဆေယျာ** တိ ဘိက္ခု ယေန ကမ္မေန တွံ သုဂတိံ ဂစ္ဆေယျာသိ, တွံဝမေဝ တံ ဇာနေယ့ ယာသီတိ။

ဧဝံ သာ တဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ အတ္တနော ဝိမာနမေဝ ပဝိဋ္ဌာ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ဈာနံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မ လောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒာ ဒေဝဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၃၉၃] ၈. ဝိဃာသာဒဇာတကဝဏ္ဏနာ သိင္ဃပုပ္ဖဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

သုသုခံ ဝတ ဇီဝန္တိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ပုဗ္ဗာရာမေ ဝိဟရန္တော ကေဠိသီလကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တေ သု ဟိ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရေန ဟသာဒံ ကမ္ပေတွာ သံဝေဇိတေသု ဓမ္မသဘာယံ ဘိက္ခူ တေသံ အဂုဏံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာ ယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေတေ ကေဠိသီလကာယေဝာ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သက္ကော အဟောသိ။ အထ အညတ ရသ္မိံ ကာသိကဂါမေ သတ္တ ဘာတရော ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ မဇ္ဈာရညေ ဝ သန္တာ ယောဂေ ယောဂံ အကတွာ ကာယဒဠှိဗဟုလာ ဟုတွာ နာနပ္ပကာရံ ကီဠံ ကီဠန္တာ စရိံသု။ သက္ကော ဒေဝ ရာဇာ ''ဣမေ သံဝေဇေဿာမိ''တိ သုကော ဟုတွာ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ နိလီယိတွာ တေ သံဝေဇေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၂၂. ''သုသုခံ ဝတ ဇီဝန္တိ၊ ယေ ဇနာ ဝိဃာသာဒိနော။
ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ ပါသံသာ၊ သမ္ပရာယေ စ သုဂ္ဂတီ''တိ။

တတ္ထ **ဝိဃာသာဒိနော**တိ ဘုတ္တာတိရေကံ ဘုဥ္ဇန္တေ သန္ဓာယာဟ။ **ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ** တိ ယေ ဧဝရူပါ, တေ ဒိဋ္ဌေ ဝေ ဓမ္မေ ပါသံသာ, သမ္ပရာယေ စ တေသံ သုဂတိ ဟောတိ, သင္ဂေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တီတိ အဓိပ္ပာယေန ဝဒတိ။

အထ တေသု ဧကော တဿ ဝစနံ သုတွာ အဝသေသေ အာမန္တေတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၂၃. ''သုကဿ ဘာသမာနဿ၊ န နိသာမေထ ပဏ္ဍိတာ။
ဣဒံ သုဏာထ သောဒရိယာ၊ အမှေဝါယံ ပသံသတီ''တိ။

တတ္ထ **ဘာသမာနဿာ** တိ မာနုသိကာယ ဝါစာယ ဘဏန္တဿ။ **န နိသာမေထာ**တိ န သုဏာထ။ **ဣဒံ သုဏာထာ**တိ ဣဒမဿ ဝစနံ သုဏာထ။ **သောဒရိယာ**တိ သမာနေ ဥဒရေ ဝုတ္ထဘာဝေန တေ အာလပန္တော အာဟ။

အထ နေ ပဋိက္ခိပန္တော သုကော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၂၄. ‘‘နာဟံ တုမှေ ပသံသာမိ, ကုဏပာဒာ သုဏာထ မေ။
ဥစ္ဆိဋ္ဌဘောဇိနော တုမှေ, န တုမှေ ဝိဃာသာဒိနော’’တိ။

တတ္ထ **ကုဏပာဒာ**တိ ကုဏပခါဒကာတိ တေ အာလပတိ။

တေ တဿ ဝစနံ သုတွာ သဗ္ဗေပိ စတုတ္ထံ ကထမာဟံသု –

၁၂၅. ‘‘သတ္တဝဿာ ပဗ္ဗဇိတာ, မဇ္ဈာရညေ သိခဏ္ဍိနော။
ဝိဃာသေနေဝ ယာပေန္တာ, မယဉ္စေ ဘောတော ဂရဟိယာ။
ကေ နု ဘောတော ပသံသိယာ’’တိ။

တတ္ထ **သိခဏ္ဍိနော** တိ စူဠာယ သမန္နာဂတာ။ **ဝိဃာသေနေဝ**တိ တွေကံ ကာလံ သတ္တ ဝဿာနိ သီဟဗျဂ္ဃ ဝိဃာသေနေဝ ယာပေန္တာ ယဒိ ဘောတော ဂရဟိယာ, အထ ကေ နု တေ ပသံသိယာတိ။

တေ လဇ္ဇာပေန္တော မဟာသတ္တော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၂၆. ‘‘တုမှေ သီဟာနံ ဗျဂ္ဃာနံ, ဝါဠာနဉ္စာဝသိဋ္ဌကံ။
ဥစ္ဆိဋ္ဌေနေဝ ယာပေန္တာ, မညိဝှော ဝိဃာသာဒိနော’’တိ။

တတ္ထ **ဝါဠာနဉ္စာဝသိဋ္ဌက** န္တိ သေသဝါဠမိဂါနဉ္စ အဝသိဋ္ဌကံ ဥစ္ဆိဋ္ဌဘောဇနံ။

တံ သုတွာ တာပသာ ‘‘သစေ မယံ န ဝိဃာသာဒာ, အထ ကေ စရဟိ တေ ဝိဃာသာဒာ’’တိ? အထ တေသံ သော တမတ္ထံ အာစိက္ခန္တော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၂၇. ‘‘ယေ ဗြာဟ္မဏဿ သမဏဿ, အညဿ ဝါ ဝနိဗ္ဗိနော။
ဒတွာဝ သေသံ ဘုဉ္ဇန္တိ, တေ ဇနာ ဝိဃာသာဒိနော’’တိ။

တတ္ထ **ဝနိဗ္ဗိနော** တိ တံ တံ ဘဏ္ဍံ ယာစနကဿ။ ဧဝံ တေ လဇ္ဇာပေတွာ မဟာသတ္တော သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သတ္တ ဘာတရော ဣမေ ဇေဋ္ဌသီလကာ ဘိက္ခူ အဟေသုံ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဝိဃာသာဒဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၃၉၄] ၉. ဝဋ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပဏီတန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ သတ္ထာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု လောလော’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘အာမ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န ခော ဘိက္ခု ဣဒါနေဝ လောလော, ပုဗ္ဗေပိ တွံ လောလောယေဝ, လောလတာယ ပန ဗာရာဏသိယံ ဟတ္ထိဂဝဿပုရိသကုဏပေဟိ အတိတ္တော ‘ဣတော ဥတ္တရိတရံ လဘိဿာမီ’တိ အရညံ ပဝိဋ္ဌောသီ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဝဋ္ဋကယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အရညေ လူခတိဏဗီဇာဟာရော ဝသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယံ ဧကော လောလကာကော ဟတ္ထိကုဏပာဒီဟိ အတိတ္တော ‘‘ဣတော ဥတ္တရိတရံ လဘိဿာမီ’’တိ အရညံ ပဝိသိတွာ ဖလာဖလံ ခါဒန္တော ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ‘‘အယံ ဝဋ္ဋကော အတိဝိယ ထူလသရီရော, မဓုရံ ဂောစရံ ခါဒတိ မညေ, ဧတဿ ဂောစရံ ပုစ္ဆိတွာ တံ ခါဒိတွာ အဟမ္ပိ ထူလော ဘဝိဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဥပရိဘာဂေ သာခါယ နိလီယိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆိ ‘‘ဘော ဝဋ္ဋက,

ကိံ နာမ ပဏ္ဍိတာဟာရံ ဘုဉ္ဇသိ, ထူလသရီရော အဟောသီ''တိ? ဗောဓိသတ္တော တေန ပုဋ္ဌော တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၂၈. ''ပဏ္ဍိတံ ဘုဉ္ဇသေ ဘတ္တံ၊ သပ္ပိတေလဉ္စ မာတုလ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန၊ ကိသော တွံမသိ တယသာ''တိ။

တတ္ထ **ဘတ္တ**န္တိ မနုဿာနံ ဘောဇနနိယာမေန ပဋိယာဒိတဘတ္တံ။ **မာတုလာ**တိ တံ ပိယသမုဒာစာရေန အာလပတိ။ **ကိသော**တိ အပ္ပမံသလောဟိတော။

တဿ ဝစနံ သုတွာ ကာကော တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၁၂၉. ''အမိတ္တမဇ္ဈေ ဝသတော၊ တေသု အာမိသမေသတော။
နိစ္စံ ဥဗ္ဗိဂ္ဂဟဒယဿ၊ ကုတော ကာကဿ ဒဠှိယံ။

၁၃၀. ''နိစ္စံ ဥဗ္ဗေဂိနော ကာကာ၊ ဓင်္ကာ ပာပေန ကမ္မုနာ။
လဒ္ဓော ပိဏ္ဍော န ပီဏေတိ၊ ကိသော တေနသ္မိ ဝဋ္ဋက။

၁၃၁. ''လူခါနိ တိဏဗီဇာနိ၊ အပ္ပသ္နေဟာနိ ဘုဉ္ဇသိ။
အထ ကေန နု ဝဏ္ဏေန၊ ထူလော တွံမသိ ဝဋ္ဋကာ''တိ။

တတ္ထ **ဒဠှိယ**န္တိ ဝေရူပဿ မယှံ ကာကဿ ကုတော ဒဠှိဘာဝေ, ကုတော ထူလန္တိ အတ္ထော။ **ဥဗ္ဗေဂိနော**တိ ဥဗ္ဗေဂဝန္တော။ **ဓင်္ကာ** တိ ကာကာနမေဝ နာမံ။ **ပာပေန ကမ္မုနာ လဒ္ဓော** တိ ကာကေန မနုဿသန္တကဝိလုမ္ပနသင်္ခာတေန ပာပေန ကမ္မေန လဒ္ဓော ပိဏ္ဍော။ **န ပီဏေတီ**တိ န တပ္ပေတိ။ **တေနသ္မိ** တိ တေန ကာရဏေနာဟံ ကိသော အသ္မိ။ **အပ္ပသ္နေဟာနီ** တိ မန္ဒောဇာနိ။ ဣဒံ ကာကော ဗောဓိသတ္တံ ''ပဏ္ဍိတဘောဇနံ ခာဒတီ''တိ သညီ ဟုတွာ တပိ ဝဋ္ဋကာနံ ဂဟိတဂေစရံ ပုစ္ဆန္တော အာဟ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ထူလဘာဝကာရဏံ ကထေန္တော ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၁၃၂. ''အပ္ပိစ္ဆာ အပ္ပစိန္တာယ၊ အဒူရဂမနေန စ။
လဒ္ဓာလဒ္ဓေန ယာပေန္တော၊ ထူလော တေနသ္မိ တယသ။

၁၃၃. ''အပ္ပိစ္ဆဿ ဟိ ပောသဿ၊ အပ္ပစိန္တသုခဿ စ။
သုသင်္ဂဟိတမာနဿ၊ ဝုတ္တီ သုသမုဒာနယာ''တိ။

တတ္ထ **အပ္ပိစ္ဆာ** တိ အာဟာရေသု အပ္ပိစ္ဆတာယ နိတ္တဏှာတာယ, ကေဝလံ သရီရယာပနဝသေနေဝ အာဟာရာဟရဏတာယာတိ အတ္ထော။ **အပ္ပစိန္တာယာ** တိ ''အဇ္ဇ ကဟံ အာဟာရံ လဘိဿာမိ, သွေ ဝ ကဟ''န္တိ ဧဝံ အာဟာရစိန္တာယ အဘာဝေန။ **အဒူရဂမနေန စာ**တိ ''အသုကသ္မိံ နာမ ဌာနေ မဓုရံ လဘိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ အဝိဒူရဂမနေန စ။ **လဒ္ဓာလဒ္ဓေနာ** တိ လူခံ ဝါ ဟောတု ပဏ္ဍိတံ ဝါ, ယံ လဒ္ဓံ, တေနေဝ။ **ထူလော တေနသ္မီ** တိ တေန စတုဗ္ဗိဓေန ကာရဏေန ထူလော အသ္မိ။ **တယသာ**တိ ကာကံ အာလပတိ။ **အပ္ပစိန္တသုခဿာ** တိ အာဟာရစိန္တာရဟိတာနံ အပ္ပစိန္တာနမရိယာနံ သုခံ အဿတ္ထီတိ အပ္ပစိန္တသုခော, တဿ တာဒိသေန သုခေန သမန္နာဂတဿ။ **သုသင်္ဂဟိတမာနဿာ**တိ ''တွေကံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဓီရာပေတုံ သက္ခိဿာမီ''တိ ဧဝံ သုဋ္ဌု သင်္ဂဟိတာဟာရမာနဿ။ **ဝုတ္တီ သုသမုဒာနယာ**တိ ဝေရူပဿ ပုဂ္ဂလဿ ဇီဝိတဝုတ္တိ သုခေန သက္ကာ သမုဒာနေတုံ သုသမုဒာနယာ သုနိဗ္ဗတ္တိယာ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တအာ ကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ဝဋ္ဋကော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၃၉၅] ၁၀. ဟရာဝတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဝဋ္ဋကဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

စိရဿံ ဝတ ပဿာမိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော လောလဘိက္ခုံယေဝ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တနယမေဝ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဟရာဝတော ဟုတွာ ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော မဟာနသေ နီဠပစ္ဆိယံ ဝသတိ။ ကာကောပိ တေန သဒ္ဓိံ ဝိဿာသံ ကတွာ တတ္ထေဝ ဝသတီတိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။ ဘတ္တကာရကော ကာကပတ္တာနိ လုဉ္စိတွာ ပိဋ္ဌေန တံ မက္ခေတွာ ဧကံ ကပာလခဏ္ဍံ ဝိဇ္ဈိတွာ ကဏ္ဌေ ပိဠန္ဓိတွာ ပစ္ဆိယံ ပက္ခိပိ။ ဗောဓိသတ္တော အရညတော အာဂန္တွာ တံ ဒိသွာ ပရိဟာသံ ကရောန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၃၄. “စိရဿံ ဝတ ပဿာမိ၊ သဟာယံ မဏိဓာရိနံ။
သုကတာ မဿုကုတ္တိယာ၊ သောဘတေ ဝတ မေ သခါ”တိ။

တတ္ထ **မဿုကုတ္တိယာ** တိ ဣမာယ မဿုကိရိယာယ။

တံ သုတွာ ကာကော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၅. “ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမော၊ အဟံ ကမ္မေသု ဗျာဝဋော။
စိရဿံ နှာပိတံ လဒ္ဓါ၊ လောမံ တံ အဇ္ဇ ဟာရယိ”န္တိ။

တတ္ထ **အဟံ ကမ္မေသု ဗျာဝဋော** တိ အဟံ သမ္မ ဟရာဝတ, ရာဇကမ္မေသု ဗျာဝဋော ဩကာသံ အလဘန္တော ပရူဠ္ဟကစ္ဆနခလောမော အဟောသိန္တိ ဝဒတိ။ **အဇ္ဇ ဟာရယိ** န္တိ အဇ္ဇ ဟာရေသိံ။

တတော ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၁၃၆. “ယံ နု လောမံ အဟာရေသိ၊ ဒုလ္လဘံ လဒ္ဓ ကပ္ပကံ။
အထ ကိဉ္စရဟိ တေ သမ္မ၊ ကဏ္ဌေ ကိဏိကိဏာယတီ”တိ။

တဿတ္ထော – ယံ တာဝ ဒုလ္လဘံ ကပ္ပကံ လဘိတွာ လောမံ ဟရာပေသိ, တံ ဟရာပယ, အထ ကိဉ္စရဟိ တေ ဝယဿ ဣဒံ ကဏ္ဌေ ကိဏိကိဏာယတီတိ။

တတော ကာကော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၃၇. “မနုဿသုခုမာလာနံ၊ မဏိ ကဏ္ဌေသု လမ္ဗတိ။
တေသာဟံ အနုသိက္ခာမိ၊ မာ တွံ မညိ ဒဝါ ကတံ။

၁၃၈. “သစေပိမံ ပိဟယသိ၊ မဿုကုတ္တိံ သုကာရိတံ။
ကာရယိဿာမိ တေ သမ္မ၊ မဏိဉ္စာပိ ဒဒာမိ တေ”တိ။

တတ္ထ **မဏီ**တိ ဝေဠုရိယာနံ မနုဿာနံ ဧကံ မဏိရတနံ ကဏ္ဌေသု လမ္ဗတိ။ **တေသာဟ**န္တိ တေသံ အဟံ။ **မာ တွံ မညီ**တိ တွံ ပန “ဧတံ မယာ ဒဝါ ကတ”န္တိ မာ မညိ။ **သစေပိမံ ပိဟယသီ**တိ သစေ ဣမံ မမ ကတံ မဿုကုတ္တိံ တွံ ဣစ္ဆသိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၃၉.‘‘တ္ဝဉ္စေဝ မဏိနာ ဆန္နော၊ သုကတာယ စ မဿုယာ။
အာမန္တ ခော တံ ဂစ္ဆာမိ၊ ပိယံ မေ တဝဒဿန’’န္တိ။

တတ္ထ **မဏိနာ**တိ မဏိနော, အယမေဝ တ ပာဌော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သမ္မ တယာသ, တ္ဝဉ္စေဝ ဣမဿ မဏိနော အနုစ္ဆဝိကော ဣမိဿာ စ သုကတာယ မဿုယာ , မမ ပန တဝ အဒဿနမေဝ ပိယံ, တသ္မာ တံ အာမန္တယိတ္ဝာ ဂစ္ဆာမီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တော ဥပ္ပတိတ္ဝာ အညတ္ထ ဂတော။ ကာကော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, ဟရာဝတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဟရာဝတဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ခရပုတ္တဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော နိဋ္ဌိတော။

ဇာတကုဒ္ဒါနံ –

အတရိယံ သေတကေတု၊ ဒရီမုခဉ္စ နေရု စ။
အာသင်္ကမိကလောပဉ္စ၊ ကာဠကဏ္ဏိ စ ကုက္ကုဋံ။

ဓမ္မဓဇ္ဇ နန္ဒိယံ၊ ခရပုတ္တံ သူစိ စေဝ။
တုဏ္ဍိလံ သောဏ္ဏကက္ကဋံ၊ မယ္ဟကံ ဝိဇ္ဇာဓရဉ္စေဝ။

သိင်္ဃပုပ္ဖံ ဝိဃာသာဒံ၊ ဝဋ္ဋကဉ္စ ဟရာဝတံ။
သင်္ဂါယိံသု မဟာထေရာ၊ ဆက္ကေ ဝီသတိ ဇာတကေ။

ဆက္ကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၇. သတ္တကနိပါတော

၁. ကုက္ကုဝဂ္ဂေါ

[၃၉၆] ၁. ကုက္ကုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒိယဍ္ဎကုက္ကူတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရာဇောဝါဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု **တေသကုဏဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၁၇.၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ။ ရာဇာ အဂတိဂမနေ ပတိဋ္ဌာယ အဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ဇနပဒံ ပီဠေတွာ ဓနမေဝ သံဟရိ။ ဗောဓိသတ္တော ရာဇာနံ ဩဝဒိတုကာမော ဧကံ ဥပမံ ဥပဓာရေန္တော ဝိစရတိ, ရညော ဥယျာနေ တသာကရံ ဝိပ္ပကတံ ဟောတိ အနိဋ္ဌိတစ္ဆဒနံ, အရုကဏ္ဏိကံ အာရောပေတွာ ကေဟာနသိယော ပဝေသိတမတ္တာ ဟောန္တိ။ ရာဇာ ကီဠနတ္ထာယ ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ဝိစရိတွာ တံ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ဥလ္လောကေန္တော ကဏ္ဏိကမဏ္ဍလံ ဒိသွာ အတ္တနော ဥပရိပတနဘယေန နိက္ခမိတွာ ဗဟိ ဌိတော ပုန ဩလောကေတွာ ''ကိံ နု ခော နိဿာယ ကဏ္ဏိကာ ဌိတာ, ကိံ နိဿာယ ကေဟာနသိယော''တိ စိန္တေတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁. ''ဒိယဍ္ဎကုက္ကူ ဥဒယေန ကဏ္ဏိကာ၊ ဝိဒတ္ထိယော အဋ္ဌ ပရိက္ခိပန္တိ နံ။
သာ သိံသပါ၊ သာရမယာ အဖေဂ္ဂုကာ၊ ကုဟိံ ဌိတာ ဥပ္ပရိတော န ဓံသတီ''တိ။

တတ္ထ **ဒိယဍ္ဎကုက္ကူ**တိ ဒိယဍ္ဎရတနာ။ **ဥဒယေနာ**တိ ဥစ္စတ္တေန။ **ပရိက္ခိပန္တိ န**န္တိ တံ ပနေတံ အဋ္ဌ ဝိဒတ္ထိယော ပရိက္ခိပန္တိ, ပရိက္ခေပတော အဋ္ဌဝိဒတ္ထိပမာဏာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကုဟိံ ဌိတာ**တိ ကတ္ထ ပတိဋ္ဌိတာ ဟုတွာ။ **န ဓံသတီ**တိ န ပတတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ''လဒ္ဓာ ဒါနိ မေ ရညော ဩဝါဒတ္ထာယ ဥပမာ''တိ စိန္တေတွာ ဣမာ ဂါထာ အာဟ –

၂. ''ယာ တိံသတိ သာရမယာ အနုဇ္ဇုကာ၊ ပရိကိရိယ ကေဟာနသိယော သမံ ဌိတာ။
တာဟိ သုသင်္ဂဟိတာ ဗလသာ ပီဠိတာ၊ သမံ ဌိတာ ဥပ္ပရိတော န ဓံသတိ။

၃. ''ဧဝမ္ပိ မိတ္တေဟိ ဒဠှေဟိ ပဏ္ဍိတော၊ အဘေဇ္ဇရူပေဟိ သုစီဟိ မန္တိဘိ။
သုသင်္ဂဟီတော သိရိယာ န ဓံသတိ၊ ကေဟာနသီဘာရဝဟာဝ ကဏ္ဏိကာ''တိ။

တတ္ထ **ယာ တိံသတိ သာရမယာ**တိ ယာ တော သာရရုက္ခမယာ တိံသတိ ကေဟာနသိယော။ **ပရိကိရိယာ**တိ ပရိတရေတွာ။ **သမံ ဌိတာ**တိ သမဘာဂေန ဌိတာ။ **ဗလသာ ပီဠိတာ**တိ တာဟိ တာဟိ ကေဟာနသီဟိ ဗလေန ပီဠိတာ သုဋ္ဌု သင်္ဂဟိတာ ဧကာဗဒ္ဓာ ဟုတွာ။ **ပဏ္ဍိတော** တိ ဉာဏသမ္ပန္နော ရာဇာ။ **သုစီဟီ**တိ သုစိသမာစာရေဟိ ကလျာဏမိတ္တေဟိ။ **မန္တိဘီ**တိ မန္တကုသလေဟိ။ **ကေဟာနသီဘာရဝဟာဝ ကဏ္ဏိကာ** တိ ယထာ ကေဟာနသီနံ ဘာရံ ဝဟမာနာ ကဏ္ဏိကာ န ဓံသတိ န ပတတိ, ဧဝံ ရာဇာပိ ဝုတ္တပ္ပကာရေဟိ မန္တီဟိ အဘိန္နဟဒယေဟိ သုသင်္ဂဟိတော သိရိတော န ဓံသတိ န ပတတိ န ပရိဟာယတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တေ ကထေန္တေယေဝ အတ္တနော ကိရိယံ သလ္လက္ခေတွာ ကဏ္ဏိကာယ အသတိ ကေဟာနသိယော န တိဋ္ဌန္တိ, ကေဟာနသီဟိ အသင်္ဂဟိတာ ကဏ္ဏိကာ န တိဋ္ဌတိ, ကေဟာနသီသု ဘိဇ္ဇန္တီသု ကဏ္ဏိကာ ပတတိ, ဧဝမေဝ အဓမ္မိကော ရာဇာ အတ္တနော မိတ္တာမစ္စေ စ ဗလကာယေ စ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကေ စ အသင်္ဂဏှန္တော တေသု ဘိဇ္ဇန္တေသု တေဟိ အသင်္ဂဟိတော ဣဿရိယာ ဓံသတိ, ရညာ နာမ ဓမ္မိကေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ အထဿ တသ္မိံ ခဏေ ပဏ္ဏာကာရတ္ထာယ မာတုလုင်္ဂံ အာဟရိံသု။ ရာဇာ ''သဟာယ, ဣမံ မာတုလုင်္ဂံ ခါဒါ''တိ ဗောဓိသတ္တံ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဂဟေတွာ ''မဟာရာဇ, ဣမံ ခါဒိတုံ အဇာနန္တာ တိတ္တကံ ဝါ ကရောန္တိ အမ္ဗိလံ

တ, ဇာနန္တာ ပန ပဏ္ဍိတာ တိတ္တကံ ဟာရေတွာ အမ္ဗိလံ အနီဟရိတွာ မာတုလုင်္ဂရသံ အနာသေတွာဝ ခါဒန္တီ''တိ ရညော ဣမာယ ဥပမာယ ဓနသင်္ဃရဏူပါယံ ဒဿေန္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၄. ''ခရတ္တစံ ဗေလ္လံ ယထာပိ သတ္ထဝါ, အနာမသန္တောပိ ကရောတိ တိတ္တကံ။
သမာဟရံ သာဒုံ ကရောတိ ပတ္ထိဝေါ, အသာဒုံ ကယိရာ တနုဗန္ဓမုဒ္ဓရံ။

၅. ''ဧဝမ္ပိ ဂါမနိဂမေသု ပဏ္ဍိတော, အသာဟသံ ရာဇဓနာနိ သင်္ဃရံ။
ဓမ္မာနုဝတ္တီ ပဋိပဇ္ဇမာနော, သ ဖာတိ ကယိရာ အဝိဟေဌယံ ပရ''န္တိ။

တတ္ထ **ခရတ္တစ**န္တိ ထဒ္ဓတစံ။ **ဗေလ္လ**န္တိ မာတုလုင်္ဂံ။ 'ဗေလ''န္တိပိ ပါဌော, အယမေဝတ္ထော။ **သတ္ထဝါ**တိ သတ္ထကဟတ္ထော။ **အနာမသန္တော**တိ ဗဟိတစံ တနုကမ္ပိ အတစ္ဆန္တော ဣဒံ ဖလံ တိတ္တကံ ကရောတိ။ **သမာဟရ**န္တိ သမာဟရန္တော ဗဟိတစံ တစ္ဆန္တော အန္တော စ အမ္ဗိလံ အနီဟရန္တော တံ သာဒုံ ကရောတိ။ **ပတ္ထိဝေါ**တိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ **တနုဗန္ဓမုဒ္ဓရ**န္တိ တနုကံ ပန တစံ ဥဒ္ဓရန္တော သဗ္ဗသော တိတ္တကဿ အနပနီတတ္တာ တံ အသာဒုမေဝ ကယိရာ။ **ဧဝ**န္တိ ဧဝံ ပဏ္ဍိတော ရာဇာပိ အသာဟသံ သာဟသိယာ တဏှာယ ဝသံ အဂစ္ဆန္တော အဂတိဂမနံ ပဟာယ ရဋ္ဌံ အပီဠေတွာ ဥပစိကာနံ ဝမ္မိကဝဍ္ဍနနိယာမေန မဓုကရာနံ ရေဏုံ ဂဟေတွာ မဓုကရဏနိယာမေန စ ဓနံ သင်္ဃရန္တော –

''ဒါနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ, အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ။
အက္ကောဓံ အဝိဟိံသဉ္စ, ခန္တိဉ္စ အဝိရောဓန''န္တိ။ –

ဣတိ ဣမေသံ ဒသန္နံ ရာဇဓမ္မာနံ အနုဝတ္တနေန ဓမ္မာနုဝတ္တီ ဟုတွာ ပဋိပဇ္ဇမာနော သော အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ ဖာတိံ ဝုဍ္ဎိံ ကရေယျ ပရံ အဝိဟေဌေန္တောယေဝါတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ မန္တေန္တော ပေါက္ခရဏိတီရံ ဂန္တွာ သုပုပ္ဖိတံ ဗာလသူရိယဝဏ္ဏံ ဥဒကေန အနုပလိတ္တံ ပဒုမံ ဒိသွာ အာဟ – ''သဟာယ, ဣမံ ပဒုမံ ဥဒကေ သဉ္ဇာတမေဝ ဥဒကေန အလိမ္ပမာနံ ဌိတ''န္တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော ''မဟာရာဇ, ရညာ နာမ ဧဝရူပေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ ဩဝဒန္တော ဣမာ ကထာ အာဟ –

၆. ''ဩဒါတမူလံ သုစိဝါရိသမ္ဘဝံ, ဇာတံ ယထာ ပေါက္ခရဏီသု အမ္ဗုဇံ။
ပဒုမံ ယထာ အဂ္ဂိနိကာသိဖာလိမံ, န ကဒ္ဒမော န ရဇော န ဝါရိ လိမ္ပတိ။

၇. ''ဧဝမ္ပိ ဝေါဟာရသုစိံ အသာဟသံ, ဝိသုဒ္ဓကမ္မန္တမပေတပါပကံ။
န လိမ္ပတိ ကမ္မကိလေသ တာဒိသော, ဇာတံ ယထာ ပေါက္ခရဏီသု အမ္ဗုဇ''န္တိ။

တတ္ထ **ဩဒါတမူလ**န္တိ ပဏ္ဍရမူလံ။ **အမ္ဗုဇ**န္တိ ပဒုမဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အဂ္ဂိနိကာသိဖာလိမ**န္တိ အဂ္ဂိနိကာသိနာ သူရိယေန ဖာလိတံ ဝိကသိတန္တိ အတ္ထော။ **န ကဒ္ဒမော န ရဇော န ဝါရိ လိမ္ပတီ**တိ နေဝ ကဒ္ဒမော န ရဇော န ဥဒကံ လိမ္ပတိ, န မက္ခေတီတိ အတ္ထော။ ''လိပ္ပတီ''စ္စေဝ ဝါ ပါဌော, ဘုမ္မတ္ထေ ဝါ ဧတာနိ ပစ္စတ္တဝစနာနိ, ဧတေသု ကဒ္ဒမာဒီသု န လိပ္ပတိ, န အလ္လီယတီတိ အတ္ထော။ **ဝေါဟာရသုစိ**န္တိ ဝေါဟာရကေဟိ ဓမ္မိကရာဇူဟိ လိခါပေတွာ ဌပိတဝိနိစ္ဆယဝေါဟာရေန သုစိံ, အဂတိဂမနံ ပဟာယ ဓမ္မေန ဝိနိစ္ဆယကာရကန္တိ အတ္ထော။ **အသာဟသ**န္တိ ဓမ္မိကဝိနိစ္ဆယေ ဌိတတ္တာယေဝ သာဟသိကကိရိယာယ ဝိရဟိတံ။ **ဝိသုဒ္ဓကမ္မန္တ**န္တိ တေနေဝ အသာဟသိကဘာဝေန ဝိသုဒ္ဓကမ္မန္တံ သစ္စဝါဒိံ နိက္ကောဓံ မဇ္ဈတ္တံ တုလာဘူတံ လောကဿ။ **အပေတပါပက**န္တိ အပဂတပါပကမ္မံ။ **န လိမ္ပတိ ကမ္မကိလေသ တာဒိသော**တိ တံ ရာဇာနံ ပါဏာတိပါတော အဒိန္နာဒါနံ ကာမေသုမိစ္ဆာစာရော မုသာဝါဒေါတိ အယံ ကမ္မကိလေသော န အလ္လီယတိ။ ကိံကာရဏာ? **တာဒိသော ဇာတံ ယထာ ပေါက္ခရဏီသု အမ္ဗုဇံ**။ တာဒိသော ဟိ ရာဇာ ယထာ ပေါက္ခရဏီသု ဇာတံ ပဒုမံ အနုပလိတ္တံ, ဧဝံ အနုပလိတ္တော နာမ ဟောတိ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒံ သုတွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေန္တော ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ပဏ္ဍိတာမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကုက္ကုဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၃၉၇] ၂. မနောဇဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယထာ စာပေ နိန္နမတိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဝိပက္ခသေဝကံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထုံ ပန ဟေဋ္ဌာ **မဟိဠာမုခဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁.၂၆) ဝိတ္ထာရိတမေဝ။ တဒါ ပန သတ္ထာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဝိပက္ခသေဝကောယေဝါ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော သီဟော ဟုတွာ သီဟိယာ သဒ္ဓိံ သံဝသန္တော ဒွေ ပုတ္တေ လဘိ – ပုတ္တဉ္စ ဓီတရဉ္စ။ ပုတ္တဿ မနောဇောတိ နာမံ အဟောသိ, သော ဝယပ္ပတ္တော ဧကံ သီဟပေါတိကံ ဂဏှိ။ ဣတိ တေ ပဉ္စ ဇနာ အဟေသုံ။ မနောဇော ဝနမဟိံသာဒယော ဝဓိတွာ မံသံ အာဟရိတွာ မာတာပိတရော စ ဘဂိနိဉ္စ ပဇာပတိဉ္စ ပောသေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဂေါစရဘူမိယံ ဂိရိယံ နာမ သိင်္ဂါလံ ပလာယိတုံ အပ္ပဟောန္တံ ဥရေန နိပန္နံ ဒိသွာ "ကိံ, သမ္မာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဥပဋ္ဌာတုကာမောမှိ, သာမီ"တိ ဝုတ္တေ "သာဓု, ဥပဋ္ဌဟဿူ"တိ တံ ဂဟေတွာ အတ္တနော ဝသနဂုဟံ အာနေသိ။ ဗောဓိသတ္တော တံ ဒိသွာ "တာတ မနောဇ, သိင်္ဂါလာ နာမ ဒုဿီလာ ပာပဓမ္မာ အကိစ္စေ နိယောဇေန္တိ, မာ ဧတံ အတ္တနော သန္တိကေ ကရီ"တိ ဝါရေတုံ နာသက္ခိ။

အထေကဒိဝသံ သိင်္ဂါလော အဿမံသံ ခါဒိတုကာမော မနောဇံ အာဟ – "သာမိ, အမှေဟိ ဌပေတွာ အဿမံသံ အညံ အခါဒိတပုဗ္ဗံ နာမ နတ္ထိ, အဿံ ဂဏှိဿာမာ"တိ။ "ကဟံ ပန, သမ္မ, အဿာ ဟောန္တီ"တိ? "ဗာရာဏသိယံ နဒီတီရေ"တိ။ သော တဿ ဝစနံ ဂဟေတွာ တေန သဒ္ဓိံ အဿာနံ နဟာနဝေလာယံ ဂန္တွာ ဧကံ အဿံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိယံ အာရောပေတွာ ဝေဂေန အတ္တနော ဂုဟာဒွါရမေဝ အာဂတော။ အထဿ ပိတာ အဿမံသံ ခါဒိတွာ "တာတ, အဿာ နာမ ရာဇဘောဂ္ဂါ, ရာဇာနော စ နာမ အနေကမာယာ ကုသလေဟိ ဓနုဂ္ဂဟေဟိ ဝိဇ္ဈာပေန္တိ, အဿမံသခါဒကသီဟာ နာမ ဒီဃာယုကာ န ဟောန္တိ, ဣတော ပဋ္ဌာယ မာ အဿံ ဂဏှီ"တိ အာဟ။ သော ပိတု ဝစနံ အကတွာ ဂဏှတေဝ။ "သီဟော အဿေ ဂဏှာတီ"တိ သုတွာ ရာဇာ အန္တောနဂရေယေဝ အဿာနံ ပောက္ခရဏိံ ကာရာပေသိ။ တတောပိ အာဂန္တွာ ဂဏှိယေဝ။ ရာဇာ အဿသာလံ ကာရေတွာ အန္တောသာလာယမေဝ တိဏောဒကံ အပေသိ။ သီဟော ပာကာရမတ္ထကေန ဂန္တွာ အန္တောသာလာတောပိ ဂဏှိယေဝ။

ရာဇာ ဧကံ အက္ခဏဝေဓိံ ဓနုဂ္ဂဟံ ပက္ကောသာပေတွာ "သက္ခိဿသိ တာတ, သီဟံ ဝိဇ္ဈိတု"န္တိ အာဟ။ သော "သက္ကောမီ"တိ ဝတွာ ပာကာရံ နိဿာယ သီဟဿ အာဂမနမဂ္ဂေ အဋ္ဋကံ ကာရေတွာ အဋ္ဌာသိ။ သီဟော အာဂန္တွာ ဗဟိသုသာနေ သိင်္ဂါလံ ဌပေတွာ အဿဂဟဏတ္ထာယ နဂရံ ပက္ခန္ဒိ။ ဓနုဂ္ဂဟော အာဂမနကာလေ "အတိတိခိဏော ဝေဂေါ"တိ သီဟံ အဝိဇ္ဈိတွာ အဿံ ဂဟေတွာ ဂမနကာလေ ဂရုဘာရတာယ ဩလီနဝေဂံ သီဟံ တိခိဏေန နာရာစေန ပစ္ဆာဘာဂေ ဝိဇ္ဈိ။ နာရာစော ပုရိမကာယေန နိက္ခမိတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ သီဟော "ဝိဒ္ဓောသ္မီ"တိ ဝိရဝိ။ ဓနုဂ္ဂဟော တံ ဝိဇ္ဈိတွာ အသနိ ဝိယ ဇိယံ ပောထေသိ။ သိင်္ဂါလော သီဟဿ စ ဇိယာယ စ သဒ္ဒံ သုတွာ "သဟာယော မေ ဓနုဂ္ဂဟေန ဝိဇ္ဈိတွာ မာရိတော ဘဝိဿတိ, မတကေန ဟိ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသော နာမ နတ္ထိ, ဣဒါနိ မမ ပကတိယာ ဝသနဝနမေဝ ဂမိဿာမီ"တိ အတ္တနာဝ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၈. "ယထာ စာပေ နိန္နမတိ၊ ဇိယာ စာပိ နိကူဇတိ။
ဟညတေ နူန မနောဇော၊ မိဂရာဇာ သခါ မမ။

၉. "ဟန္ဒ ဒါနိ ဝနန္တာနိ၊ ပက္ကမာမိ ယထာသုခံ။
နေတာဒိသာ သခါ ဟောန္တိ၊ လဗ္ဘာ မေ ဇီဝတော သခါ"တိ။

တတ္ထ **ယထာ**တိ ယေနာကာရေနေဝ စာပေ နိန္နမတိ။ **ဟညတေ နူန**ာတိ နူန ဟညတိ။ **နေတာဒိသာ**တိ ဧဝရူပါ မတကာ သဟာယာ နာမ န ဟောန္တိ။ **လဗ္ဘာ မေ** တိ ဇီဝတော မမ သဟာယော နာမ သက္ကာ လဒ္ဓုံ။

သီဟောပိ ကေဝေဂေန ဂန္တွာ အသ္သံ ဂုဟာဒွါရေ ဟတေတွာ သယမ္ပိ မရိတွာ ပတိ။ အထသ္သ ဉာတကာ နိ က္ခမိတွာ တံ လောဟိတမက္ခိတံ ပဟာရမုခေဟိ ပဂ္ဃရိတလောဟိတံ ဟပဇနသေဝိတာယ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တံ အဒ္ဒ သံသု, ဒိသွာ စသ္သ မာတာ ပိတာ ဘဂိနီ ပဇာပတီတိ ပဋိပာဋိယာ စတဿော ကထာ ဘာသိံသု –

၁၀. ''န ဟပဇနသံသေဝီ၊ အစ္စန္တံ သုခမေဓတိ။
မနောဇံ ပဿ သေမာနံ၊ ဂိရိယဿာနုသာသနီ။

၁၁. ''န ဟပသမ္ပဝင္ကေန၊ မာတာ ပုတ္တေန နန္ဒတိ။
မနောဇံ ပဿ သေမာနံ၊ အစ္ဆန္နံ သမှိ လောဟိတေ။

၁၂. ''ဧဝမာပဇ္ဇတေ ပေါသော၊ ဟပိယော စ နိဂစ္ဆတိ။
ယော ဝေ ဟိတာနံ ဝစနံ၊ န ကရောတိ အတ္ထဒဿိနံ။

၁၃. ''ဧဝဉ္စ သော ဟောတိ တတော စ ဟပိယော၊ ယော ဥတ္တမော အဓမဇနူပသေဝီ။
ပဿုတ္တမံ အဓမဇနူပသေဝိတံ၊ မိဂံ ဓိပံ သရဝရဝေဂနိဒ္ဓုတ''န္တိ။

တတ္ထ **အစ္စန္တံ သုခမေဓတိ** တိ န စိရံ သုခံ လဘတိ။ **ဂိရိယဿာနုသာသနီ** တိ အယံ ဧဝရူပာ ဂိရိယဿာနုသာသနီတိ ဂရဟန္တော အာဟ။ **ဟပသမ္ပဝင္ကေန** တိ ဟပေသု သမ္ပဝင္ကေန ဟပသဟာယေန။ **အစ္ဆန္နံ** န္တိ နိမုဂ္ဂံ။ **ဟပိယော စ နိဂစ္ဆတီ**တိ ဟပဉ္စ ဝိန္ဒတိ။ **ဟိတာနန္တိ** အတ္ထကာမာနံ။ **အတ္ထဒဿိန** န္တိ အနာဂတအတ္ထံ ပဿန္တာနံ။ **ဟပိယော**တိ ဟပတရော။ **အဓမဇနူပသေဝီ**တိ အဓမဇနံ ဥပသေဝီ။ **ဥတ္တမ**န္တိ သရီရဗလေန ဇေဋ္ဌကံ။

ပစ္ဆိမာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓကထာ –

၁၄. ''နိဟီယတိ ပုရိသော နိဟီနသေဝီ၊ န စ ဟာယေထ ကအာစိ တုလျသေဝီ။
သေဋ္ဌမုပဂမံ ဥဒေတိ ခိပ္ပံ၊ တသ္မာတ္တနာ ဥတ္တရိတရံ ဘဇေထာ''တိ။

တတ္ထ **နိဟီယတီ**တိ ဘိက္ခဝေ, နိဟီနသေဝီ နာမ မနောဇော သီဟော ဝိယ နိဟီယတိ ပရိဟာယတိ ဝိနာသံ ဟပုဏာတိ။ **တုလျသေဝီ** တိ သီလာဒီဟိ အတ္တနာ သဒိသံ သေဝမာနော န ဟာယတိ, ဝဍ္ဎိယေဝ ပနဿ ဟောတိ။ **သေဋ္ဌမုပဂမ** န္တိ သီလာဒီဟိ ဥတ္တရိတရံယေဝ ဥပဂစ္ဆန္တော။ **ဥဒေတိ ခိပ္ပ** န္တိ သီဃမေဝ သီလာဒီဟိ ဂုဏေဟိ ဥဒေတိ, ဝုဍ္ဎိံ ဥပဂစ္ဆတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဝိ ပက္ခသေဝကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒာ သိင်္ဂါလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, မနောဇော ဝိပက္ခသေဝကော, ဘဂိနီ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ဘရိယာ ခေမာ ဘိက္ခုနီ, မာတာ ရာဟုလမာတာ, ပိတာ သီဟရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

မနောဇဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၃၉၈] ၃. သုတနုဇာတကဝဏ္ဏနာ

ရာဇာ တေ ဘတ္တ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မာတုပေါသကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **သာမဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၂၉၆ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဒုဂ္ဂတဂဟပတိကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, သု တနူတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော ဘတိံ ကတွာ မာတာပိတရော ပေါသေတွာ ပိတရိ ကာလကတေ မာတ ရံ ပေါသေသိ။ တသ္မိံ ပန ကာလေ ဗာရာဏသိရာဇာ မိဂဝိတ္တကော အဟောသိ။ သော ဧကဒိဝသံ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ယောဇနဒ္ဒိယောဇနမတ္တံ အရညံ ပဝိသိတွာ ''ယဿ ဌိတဋ္ဌာနေန မိဂေါ ပလာယတိ, သော ဣမံ နာမ ဇိတော''တိ သ

ဗွေသံ အာရောစာပေသိ။ အမစ္စာ ရညော ဓုဝမဂ္ဂဋ္ဌာနေ ကောဋ္ဌကံ ခါဒေတွာ အဒံသု။ မနုဿေဟိ မိဂါနံ ဝသနဋ္ဌာနာနိ ပရိဝါရေတွာ ဥန္နာဒေန္တေဟိ ဥဋ္ဌာပိတေသု မိဂေသု ဧကော ဇောမိဂေ ရညော ဌိတဋ္ဌာနံ ပဋိပဇ္ဇိ။ ရာဇာ "တံ ဝိဇ္ဈိဿာမီ"တိ သရံ ခိပိ ။ ဥဂ္ဂဟိတမာယော မိဂေ သရံ မဟာဖာသုကာဘိမုခံ အာဂစ္ဆန္တံ ဉတွာ ပရိဝတ္တိတွာ သရေန ဝိဒ္ဓော ဝိယ ဟုတွာ ပတိ။ ရာဇာ "မိဂေ မေ ဝိဒ္ဓော"တိ ဂဟဏတ္ထာယ ဓာဝိ။ မိဂေ ဥဋ္ဌာယ ဝါတဝေဂေန ပလာယိ, အမစ္စာဒယော ရာဇာနံ အဝဟသိံသု။ သော မိဂံ အနုဗန္ဓိတွာ ကိလန္တကာလေ ခဂ္ဂေန ဒွိဓာ ဆိန္ဒိတွာ ဧကသ္မိံ ဒဏ္ဍကေ လဂ္ဂိတွာ ကာဇံ ဝဟန္တော ဝိယ အာဂစ္ဆန္တော "ထောကံ ဝိဿမိဿာမီ"တိ မဂ္ဂသမီပေ ဌိတံ ဝဋရုက္ခံ ဥပဂန္တွာ နိပဇ္ဇိတွာ နိဒ္ဒံ ဩက္ကမိ။

တသ္မိံ ပန ဝဋရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တော မဃဒေဝေါ နာမ ယက္ခော တတ္ထ ပဝိဋ္ဌေ ဝေဿဝဏဿ သန္တိကာ ခါဒိတုံ လဘတိ။ သော ရာဇာနံ ဥဋ္ဌာယ ဂစ္ဆန္တံ "တိဋ္ဌ ဘက္ခောသိ မေ"တိ ဟတ္ထေ ဂဏှိ။ "တွံ ကောနာမောသီ"တိ? "အဟံ ဣဓ နိဗ္ဗတ္တယက္ခော, ဣမံ ဌာနံ ပဝိဋ္ဌကေ ခါဒိတုံ လဘာမီ"တိ။ ရာဇာ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ "ကိံ အဇ္ဇေဝ မံ ခါဒိဿသိ, ဥဒါဟု နိဗဒ္ဓံ ခါဒိဿသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ "လဘန္တော နိဗဒ္ဓံ ခါဒိဿာမီ"တိ။ ရာဇာ "ဣမံ အဇ္ဇ မိဂံ ခါဒိတွာ မံ ဝိဿဇ္ဇေဟိ, အဟံ တေ သွေ ပဋ္ဌာယ ဧကာယ ဘတ္တပါတိယာ သဒ္ဓိံ ဧကံ မနုဿံ ပေသေဿာမီ"တိ။ "တေန ဟိ အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, အပေသိတဒိဝသေ တညေဝ ခါဒိဿာမီ"တိ။ "အဟံ ဗာရာဏသိရာဇာ, မယှံ အဝိဇ္ဇမာနံ နာမ နတ္ထီ"တိ။ ယက္ခော ပဋိညံ ဂဟေတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ သော နဂရံ ပဝိသိတွာ တမတ္ထံ ဧကဿ အတ္ထစရကဿ အမစ္စဿ ကထေတွာ "ဣဒါနိ ကိံ ကာတဗ္ဗ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "ဒိဝသပရိစ္ဆေဒေါ ကတော, ဒေဝါ"တိ? "န ကတော"တိ။ "အယုတ္တံ တေ ကတံ, ဧဝံ သန္တေပိ မာ စိန္တယိတ္ထ, ဗဟူ ဗန္ဓနာဂါရေ မနုဿာ"တိ။ "တေန ဟိ တွံ ဧတံ ကမ္မံ ကရ, မယှံ ဇီဝိတံ ဒေဟီ"တိ။

အမစ္စော "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဒေဝသိကံ ဗန္ဓနာဂါရတော မနုဿံ နီဟရိတွာ ဘတ္တပါတိံ ဂဟေတွာ ကဉ္စိ အဇာနာပေတွာဝ ယက္ခဿ ပေသေသိ။ ယက္ခော ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ မနုဿံ ခါဒတိ။ အပရဘာဂေ ဗန္ဓနာဂါရာနိ နိမ္မနုဿာနိ ဇာတာနိ။ ရာဇာ ဘတ္တဟာရကံ အလဘန္တော မရဏဘယေန ကမ္ပိ။ အထ နံ အမစ္စော အဿာသေတွာ "ဒေဝ, ဇီဝိတာသာတော ဓနာသာဝ ဗလဝတရာ, ဟတ္ထိက္ခန္ဓေ သဟဿဘဏ္ဍိကံ ဌပေတွာ 'ကော ဣမံ ဓနံ ဂဟေတွာ ယက္ခဿ ဘတ္တံ အာဒါယ ဂမိဿတီ'တိ ဘေရိံ စရာပေမာ"တိ ဝတွာ တထာ ကာရေသိ။ အထ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ "အဟံ ဘတိယာ မာသကမာသကံ သင်္ဃရိတွာ ကိစ္ဆေန မာတရံ ပေါသေမိ, ဣမံ ဓနံ ဂဟေတွာ မာတု ဒတွာ ယက္ခဿ သန္တိကံ ဂမိဿာမိ, သစေ ယက္ခံ ဒမေတုံ သက္ခိဿာမိ, ဣစ္စေတံ ကုသလံ, နော စေ သက္ခိဿာမိ, မာတာ မေ သုခံ ဇီဝိဿတီ"တိ။ သော တမတ္ထံ မာတု အာရောစေတွာ "အလံ တာတ, န မမ အတ္ထော ဓနေနာ"တိ ဒွိက္ခတ္တုံ ပဋိက္ခိပိတွာ တတိယဝါရေ တံ အနာပုစ္ဆိတွာဝ "အာဟရထ, အယျာ, သဟဿံ, အဟံ ဘတ္တံ ဟရိဿာမီ"တိ သဟဿံ ဂဟေတွာ မာတု ဒတွာ "အမ္မ , မာ စိန္တယိ , အဟံ ယက္ခံ ဒမေတွာ မဟာဇနဿ သောတ္ထိံ ကရိဿာမိ, အဇ္ဇေဝ တဝ အဿုကိလိန္နမုခံ ဟာသာပေန္တောဝ အာဂစ္ဆိဿာမီ"တိ မာတရံ ဝန္ဒိတွာ ရာဇပုရိသေဟိ သဒ္ဓိံ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ အဋ္ဌာသိ။

တတော ရညာ "တာတ, တွံ ဘတ္တံ ဟရိဿသီ"တိ ဝုတ္တေ "အာမ, ဒေဝါ"တိ အာဟ။ "ကိံ တေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ? "တုမှာကံ သုဝဏ္ဏပါဒုကာ, ဒေဝါ"တိ။ "ကိံကာရဏာ"တိ? "ဒေဝ, သော ယက္ခော အတ္တနော ရုက္ခမူလေ ဘူမိယံ ဌိတကေ ခါဒိတုံ လဘတိ, အဟံ ဧတဿ သန္တကဘူမိယံ အဋ္ဌတွာ ပါဒုကာသု ဌဿာမီ"တိ။ "အညံ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ? "တုမှာကံ ဆတ္တံ, ဒေဝါ"တိ။ "ဣဒံ ကိမတ္ထာယာ"တိ? "ဒေဝ, ယက္ခော အတ္တနော ရုက္ခစ္ဆာယာယ ဌိတကေ ခါဒိတုံ လဘတိ, အဟံ တဿ ရုက္ခစ္ဆာယာယ အဋ္ဌတွာ ဆတ္တစ္ဆာယာယ ဌဿာမီ"တိ။ "အညံ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ "တုမှာကံ ခဂ္ဂံ, ဒေဝါ"တိ။ "ဣမိနာ ကော အတ္ထော"တိ? "ဒေဝ, အမနုဿာပိ အာဝုဓဟတ္ထာနံ ဘာယန္တိယေဝါ"တိ။ "အညံ ကိံ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ? "သုဝဏ္ဏပါတိံ ပူရေတွာ တုမှာကံ ဘုဉ္ဇနကဘတ္တံ ဒေထ, ဒေဝါ"တိ။ "ကိံကာရဏာ, တာတာ"တိ? "ဒေဝ, မာဒိသဿ နာမ ပဏ္ဍိတဿ ပုရိသဿ မတ္တိကပါတိယာ လူခဘောဇနံ ဟရိတုံ အနနုစ္ဆဝိက"န္တိ။ "သာဓု, တာတာ"တိ ရာဇာ သဗ္ဗံ ဒါပေတွာ တဿ ဝေယျာဝစ္စကရေ ပဋိပါဒေသိ။

ဗောဓိသတ္တော “မဟာရာဇ, မာ ဘာယိတ္ထ, အဇ္ဇာဟံ ယက္ခံ ဒမေတွာ တုမှာကံ သောတ္ထိံ ကတွာ အာဂမိဿာမီ”တိ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ ဥပကရဏာနိ ကဟာပေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ မနုဿေ ရုက္ခဿာဝိဒူရေ ဌပေတွာ သုဝဏ္ဏပာဒုကံ အာရုယှ ခဂ္ဂံ သန္နယှိတွာ သေတစ္ဆတ္တံ မတ္ထကေ ကတွာ ကညာနဟတိယာ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ယက္ခဿ သန္တိကံ ဟယာသိ။ ယက္ခော မဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ “အယံ ပုရိသော န အညေသု ဒိဝသေသု အာဂမနနိယာမေန ဧတိ, ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ စိန္တေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရုက္ခသမီပံ ဂန္တွာ အသိတုဏ္ဍေန ဘတ္တပာတိံ အန္တောဆာယာယ ကရိတွာ ဆာယာယ ပရိယန္တေ ဌိတော ပဌမံ ကထမာဟ။

၁၅. “ရာဇာ တေ ဘတ္တံ ပာဟေသိ, သုစိံ မံသူပသေစနံ။
မဃဒေဝသ္မိံ အဓိဝတ္ထေ, ဧဟိ နိက္ခမ္မ ဘုဉ္ဇသူ”တိ။

တတ္ထ **ပာဟေသီ**တိ ပဟိဏိ။ **မဃဒေဝသ္မိံ အဓိဝတ္ထေ** တိ မဃဒေဝတိ ဝဋ္ဋရုက္ခော ဝုစ္စတိ, တသ္မိံ အဓိဝတ္ထေ ဒေဝတံ အာလပတိ။

တံ သုတွာ ယက္ခော “ကုမံ ပုရိသံ ဝဉ္စေတွာ အန္တောဆာယာယ ပဝိဋ္ဌံ ခာဒိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၆. “ဧဟိ မာဏဝ ဩရေန, ဘိက္ခမာဒာယ သူပိတံ။
တွဉ္စ မာဏဝ ဘိက္ခာ စ, ဥဘော ဘက္ခာ ဘဝိဿထာ”တိ။

တတ္ထ **ဘိက္ခ**န္တိ မမ နိဗဒ္ဓဘိက္ခံ။ **သူပိတ**န္တိ သူပသမ္ပန္နံ။

တတော ဗောဓိသတ္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၇. “အပ္ပကေန တုဝံ ယက္ခ, ထုလ္လမတ္ထံ ဇဟိဿသိ။
ဘိက္ခံ တေ နာဟရိဿန္တိ, ဇနာ မရဏသညိနော။

၁၈. “လဒ္ဓာယ ယက္ခာ တဝ နိစ္စဘိက္ခံ, သုစိံ ပဏီတံ ရသသာ ဥပေတံ။
ဘိက္ခဉ္စ တေ အာဟရိယော နရော ဣဓ, သုဒုလ္လဘော ဟေဟိတိ ဘက္ခိတေ မယီ”တိ။

တတ္ထ **ထုလ္လမတ္ထ**န္တိ အပ္ပကေန ကာရဏေန မဟန္တံ အတ္ထံ ဇဟိဿသီတိ ဒဿေတိ။ **နာဟရိဿန္တီ**တိ ဣတော ပဋ္ဌာယ မရဏသညိနော ဟုတွာ န အာဟရိဿန္တိ, အထ တွံ မိလာတသာခေ ဝိယ ရုက္ခော နိရာဟာရော ဒုဗ္ဗလော ဘဝိဿသီတိ။ **လဒ္ဓာယ** န္တိ လဒ္ဓအယံ လဒ္ဓာဂမနံ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သမ္မ ယက္ခ, ယံ အဟံ အဇ္ဇ အာဟရိံ, ဣဒံ တဝ နိစ္စဘိက္ခံ သုစိံ ပဏီတံ ဥတ္တမံ ရသေန ဥပေတံ လဒ္ဓာဂမနံ ဒေဝသိကံ တေ အာဂစ္ဆိဿတိ။ **အာဟရိယော**တိ အာဟရဏကော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – “သစေ တွံ ဣမံ ဘိက္ခံ ဂဟေတွာ အာဂတံ မံ ဘက္ခသိ, အထေဝံ မယိ ဘက္ခိတေ ဘိက္ခဉ္စ တေ အာဟရဏကော အညော နရော ဣဓ သုဒုလ္လဘော ဘဝိဿတိ။ ကိံကာရဏာ? မာဒိသော ဟိ ဗာရာဏသိယံ အညော ပဏ္ဍိတမနုဿော နာမ နတ္ထိ, မယိ ပန ခာဒိတေ သုတနုပိ နာမ ယက္ခေန ခာဒိတော, အညဿ ကဿ သော လဇ္ဇိဿတီ”တိ ဘတ္တာဟရဏကံ န လဘိဿသိ, အထ တေ ဣတော ပဋ္ဌာယ ဘောဇနံ ဒုလ္လဘံ ဘဝိဿတိ, အမှာကမ္ပိ ရာဇာနံ ဂဏှာပိတုံ န လဘိဿသိ။ ကသ္မာ? ရုက္ခတော ဗဟိဘာဝေန။ သစေ ပနိဒံ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇိတွာ မံ ပဟိဏိဿသိ, အဟံ တေ ရညော ကထေတွာ နိဗဒ္ဓံ ဘတ္တံ ပေသေဿာမိ, အတ္တာနမ္ပိ စ တေ ခာဒိတုံ န ဒဿာမိ, အဟမ္ပိ တဝ သန္တိကေ ဌာနေ န ဌဿာမိ, ပာဒုကာသု ဌဿာမိ, ရုက္ခစ္ဆာယာယမ္ပိ တေ န ဌဿာမိ, အတ္တနော ဆတ္တစ္ဆာယာယမေဝ ဌဿာမိ, သစေ ပန မယာ သဒ္ဓိံ ဝိရုဇ္ဈိဿသိ, ခဂ္ဂေန တံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိဿာမိ , အဟဉ္ဟိ အဇ္ဇ ဇီဝိတမ္ပိ ဝေဒတ္တမေဝ သဇ္ဇော ဟုတွာ အာဂတောတိ။ ဧဝံ ကိရ နံ မဟာသတ္တော တဇ္ဇေသိ။

ယက္ခော “ယုတ္တရူပံ မာဏဝေ ဝဒတီ”တိ သလ္လက္ခေတွာ ပသန္နစိတ္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၉. “မမေဝ သုတနော အတ္ထော, ယထာ ဘာသသိ မာဏဝ။

မယာ တွံ သမနုညာတော၊ သောတ္ထိံ ပဿာဟိ မာတရံ။

၂၀. ‘‘ခဂ္ဂံ ဆတ္တဉ္စ ပာတိဉ္စ၊ ဂစ္ဆမာဒာယ မာဏဝ။
သောတ္ထိံ ပဿတု တေ မာတာ၊ တွဉ္စ ပဿာဟိ မာတရ’’န္တိ။

တတ္ထ **သုတနော**တိ ဗောဓိသတ္တံ အာလပတိ။ **ယထာ ဘာသသီ**တိ ယထာ တွံ ဘာသသိ, တထာ ယော သေ တယာ ဘာသိတော အတ္ထော, သော မမေဝတ္ထော, မယှမေဝ ဝဍ္ဎိတိ။

ယက္ခဿ ကထံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ‘‘မမ ကမ္မံ နိပ္ဖန္နံ, ဒမိတော မေ ယက္ခော, ဗဟုဉ္စ ဓနံ လဒ္ဓံ, ရညော စ ဝစနံ ကတ’’န္တိ တုဋ္ဌစိတ္တော ယက္ခဿ အနုမောဒနံ ကရောန္တော ဩသာနဂါထမာဟ –

၂၁. ‘‘ဧဝံ ယက္ခ သုခီ ဟောဟိ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။
ဓနဉ္စ မေ အဓိဂတံ၊ ရညော စ ဝစနံ ကတ’’န္တိ။ –

ဝတွာ စ ပန ယက္ခံ အာမန္တေတွာ ‘‘သမ္မ, တွံ ပုဗ္ဗေ အကုသလကမ္မံ ကတွာ ကက္ခဠော ဖရုသော ပရေသံ လောဟိတမံသဘက္ခော ယက္ခော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တော, ဣတော ပဋ္ဌာယ ပာဏာတိပာတာဒီနိ မာ ကရီ’’တိ သီလေ စ အာနိသံသံ, ဒုဿီလျေ စ အာဒီနဝံ ကထေတွာ ယက္ခံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ ‘‘ကိံ တေ အရညတသေန, ဧဟိ နဂရဒွါရေ တံ နိသီဒာပေတွာ အဂ္ဂဘတ္တလာဘိံ ကရောမီ’’တိ ယက္ခေန သဒ္ဓိံ နိက္ခမိတွာ ခဂ္ဂာဒီနိ ယက္ခံ ဂာဟာပေတွာ ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ ‘‘သုတနု မာဏဝေါ ယက္ခံ ဂဟေတွာ ဧတီ’’တိ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ အမစ္စပရိဝုတော ဗောဓိသတ္တဿ ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကတွာ ယက္ခံ နဂရဒွါရေ နိသီဒာပေတွာ အဂ္ဂဘတ္တလာဘိနံ ကတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဘေရိံ စရာပေတွာ နာဂရေ သန္နိပါတာပေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂုဏံ ကထေတွာ သေနာပတိဋ္ဌာနံ အဒာသိ။ အယဉ္စ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ မာတုပေါသကဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ယက္ခော အင်္ဂုလိမာလော အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, မာဏဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သုတနုဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၃၉၉] ၄. မာတုပေါသကဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ

တေ ကထံ နု ကရိဿန္တီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ မာတုပေါသကဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **သာမဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၂၉၆ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဂိဇ္ဈယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဝုဒ္ဓေ ပရိဟီနစက္ခုကေ မာတာပိတရော ဂိဇ္ဈဂုဟာယံ ဌပေတွာ ဂောမံသာဒီနိ အာဟရိတွာ ပောသေသိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဗာရာဏသိယံ သုသာနေ ဧကော နေသာဒော အနိယမေတွာ ဂိဇ္ဈာနံ ပာသေ ဩဍ္ဍေသိ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော ဂောမံသာဒိံ ပရိယေသန္တော သုသာနံ ပဝိဋ္ဌော ပာဒေန ပာသေ ဗဇ္ဈိတွာ အတ္တနော န စိန္တေသိ, ဝုဒ္ဓေ ပရိဟီနစက္ခုကေ မာတာပိတရော အနုဿရိတွာ ‘‘ကထံ နု ခော မေ မာတာပိတရော ယာပေဿန္တိ, မမ ဗဒ္ဓဘာဝမ္ပိ အဇာနန္တာ အနာထာ နိပ္ပစ္စယာ ပဗ္ဗတဂုဟာယမေဝ သုဿိတွာ မရိဿန္တိ မညေ’’တိ ဝိလပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၂. ‘‘တေ ကထံ နု ကရိဿန္တိ၊ ဝုဒ္ဓါ ဂိရိဒရီသယာ။
အဟံ ဗဒ္ဓေါသ္မိ ပာသေန၊ နိလီယဿ ဝသံ ဂတော’’တိ။

တတ္ထ **နိလီယဿာ** တိ ဧဝံနာမကဿ နေသာဒပုတ္တဿ။

အထ နေသာဒပုတ္တော ဂိဇ္ဈရာဇဿ ပရိဒေဝိတသဒ္ဒံ သုတွာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၂၃. “ကိံ ဂိဇ္ဈ ပရိဒေဝသိ၊ ကာ နု တေ ပရိဒေဝနာ။
န မေ သုတော ဝါ ဒိဋ္ဌော ဝါ၊ ဘာသန္တော မာနုသိံ ဒိဇော”တိ။

ဂိဇ္ဈော အာဟ –

၂၄. “ဘရာမိ မာတာပိတရော၊ ဝုဒ္ဓေ ဂိရိဒရီသယေ။
တေ ကထံ နု ကရိဿန္တိ၊ အဟံ ဝသံ ဂတော တဝ”တိ။

နေသာဒေါ အာဟ –

၂၅. “ယံ နု ဂိဇ္ဈော ယောဇနသတံ၊ ကုဏပါနိ အဝေက္ခတိ။
ကသ္မာ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈသီ”တိ။

ဂိဇ္ဈရာဇာ အာဟ –

၂၆. “ယဒါ ပရာဘဝေါ ဟောတိ၊ ပေါသော ဇီဝိတသင်္ခယေ။
အထ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ၊ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈတီ”တိ။

၂၇. “ဘရဿု မာတာပိတရော၊ ဝုဒ္ဓေ ဂိရိဒရီသယေ။
မယာ တွံ သမနုညာတော၊ သောတ္ထိံ ပဿာဟိ ဉာတကေ။

၂၈. “ဧဝံ လုဒ္ဒက နန္ဒဿု၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။
ဘရိဿံ မာတာပိတရော၊ ဝုဒ္ဓေ ဂိရိဒရီသယေ”တိ။ –

နေသာဒပုတ္တေန ဒုတိယာ, ဂိဇ္ဈေန တတိယာတိ ကမော ကထာ ပဋိပာဋိယာ ဝုတ္တာ။

တတ္ထ **ယံ နူ**တိ ယံ နု ဧတံ လောကေ ကထီယတိ။ **ဂိဇ္ဈော ယောဇနသတံ, ကုဏပါနိ အဝေက္ခတီ** တိ ယောဇနသတံ အတိက္ကမ္မ ဌိတာနိပိ ကုဏပါနိ ပဿတိ, တံ ယဒိ တထံ, အထ ကသ္မာ တွံ ဣမံ ဇာလဉ္စ ပါသဉ္စ အာသဇ္ဇာပိ န ဗုဇ္ဈသိ, သန္တိကံ အာဂန္တွာပိ န ဇာနာသီတိ။

ပရာဘဝေါတိ ဝိနာသော။ **ဘရဿူ** တိ ဣဒံ သော ဗောဓိသတ္တဿ ဓမ္မကထံ သုတွာ “ပဏ္ဍိတော ဂိဇ္ဈရာဇာ ပရိဒေဝန္တော န အတ္တနော ပရိဒေဝတိ, မာတာပိတူနံ ပရိဒေဝတိ, နာယံ မာရေတုံ ယုတ္တော”တိ တုဿိတွာ အာဟ, ဝတွာ စ ပန ပိယစိတ္တေန မုဒုစိတ္တေန ဟာသံ မောစေသိ။

အထဿ ဗောဓိသတ္တော မရဏမုခါ ပမုတ္တော သုခိတော အနုမောဒနံ ကရောန္တော ဩသာနကထံ ဝတွာ မုခပူရံ မံသံ အာဒါယ မာတာပိတူနံ အဒါသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ မာတုပေါသကဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ ။

တဒါ နေသာဒပုတ္တော ဆန္နော အဟောသိ, မာတာပိတရော မဟာရာဇကုလာနိ, ဂိဇ္ဈရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

မာတုပေါသကဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၄၀၀] ၅. ဒဗ္ဘပုပ္ဖဇာတကဝဏ္ဏနာ

အနုတီရစာရီ ဘဒ္ဒန္တေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥပနန္ဒံ သက္ယပုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အပ္ပိစ္ဆတာဒိဂုဏေ ပဟာယ မဟာတဏှော အဟောသိ။ ဝဿူပနာယိကာယ ဒွေ

တယော ဝိဟာရေ ပရိဂ္ဂဟေတ္ဝာ ကေသ္မိံ ဆတ္တံ တ ဥပဟနံ တ ကေသ္မိံ ကတ္တရယဋ္ဌိံ တ ဥဒကတုမ္ဗံ တ ဌပေတ္ဝာ ကေသ္မိံ သယံ ဝသတိ။ သော ကေသ္မိ ဇနပဒဝိဟာရေ ဝဿံ ဥပဂန္တွာ ''ဘိက္ခုုဟိ နာမ အပ္ပိစ္ဆေဟိ ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ အာကာသေ စန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ ဘိက္ခူနံ ပစ္စယသန္တောသဒီပကံ အရိယဝံသပဋိပဒံ ကထေသိ။ တံ သုတ္ဝာ ဘိက္ခူ မနာပါနိ ပတ္တစီဝရာနိ ဆဍ္ဍေတ္ဝာ မတ္တိကာပတ္တာနိ စေဝ ပံသုကူလစီဝရာနိ စ ဂဏှိံသု။ သော တာနိ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနေ ဌပေတ္ဝာ ဝုတ္ထဝဿော ပဝာရေတ္ဝာ ယာနကံ ပူရေတ္ဝာ ဇေတဝနံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ ကေသ္သ အရညဝိဟာရဿ ပိဋ္ဌိဘာဂေ ဟာဒေ ဝလ္လိယာ ပလိဗုဒ္ဓေ ''အဒ္ဓာ ဧတ္ထ ကိဉ္စိ လဒ္ဓဗ္ဗံ ဘဝိဿတီ''တိ တံ ဝိဟာရံ ပာဝိသိ။ တတ္ထ ပန ဒွေ မဟလ္လကာ ဘိက္ခူ ဝဿံ ဥပဂစ္ဆိံသု။ တေ ဒွေ စ ထူလသာဋကေ ဧကဉ္စ သုခုမကမ္ဗလံ လဘိတ္ဝာ ဘာဇေတုံ အသက္ကောန္တာ တံ ဒိသွာ ''ထေရော နော ဘာဇေတ္ဝာ ဒဿတီ''တိ တုဋ္ဌစိတ္တာ ''မယံ, ဘန္တေ, ဣမံ ဝဿာဝာသိကံ ဘာဇေတုံ န သက္ကောမ, ဣမံ နော နိဿာယ ဝိဝါဒေါ ဟောတိ, ဣဒံ အမှာကံ ဘာဇေတ္ဝာ ဒေထာ''တိ အာဟံသု။ သော ''သာဓု ဘာဇေဿာမီ''တိ ဒွေ ထူလသာဋကေ ဒွိန္နမ္ပိ ဘာဇေတ္ဝာ ''အယံ အမှာကံ ဝိနယဓရာနံ ဟာပုဏာတီ''တိ ကမ္ဗလံ ဂဟေတ္ဝာ ပက္ကာမိ။

တေပိ ထေရာ ကမ္ဗလေ သာလယာ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ ဝိနယဓရာနံ ဘိက္ခူနံ တမတ္ထံ အာရောစေတ္ဝာ ''လဗ္ဘတိ နု ခော, ဘန္တေ, ဝိနယဓရာနံ ဧဝံ ဝိလောပံ ခါဒိတု''န္တိ အာဟံသု။ ဘိက္ခူ ဥပနန္ဒတ္ထေရေန အာဘတံ ပတ္တစီဝရရာသိံ ဒိသွာ ''မဟာပုညောသိ တွံ အာဝုသော, ဗဟုံ တေ ပတ္တစီဝရံ လဒ္ဓ''န္တိ ဝဒိံသု။ သော ''ကုတော မေ အာဝုသော, ပုညံ, ဣမိနာ မေ ဥပါယေန ဣဒံ လဒ္ဓ''န္တိ သဗ္ဗံ ကထေသိ။ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဥပနန္ဒော သက္ယပုတ္တော မဟာတဏှော မဟာလောဘော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတ္ဝာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဥပနန္ဒေန ပဋိပဒံ အနုစ္ဆဝိကံ ကတံ, ပရဿ ပဋိပဒံ ကထေန္တေန နာမ ဘိက္ခုနာ ပဌမံ အတ္တနော အနုစ္ဆဝိကံ ကတ္ဝာ ပစ္ဆာ ပရော ဩဝဒိတဗ္ဗော''တိ။

''အတ္တာနမေဝ ပဌမံ၊ ပတိရူပေ နိဝေသယေ။
အထညမနုသာသေယျ၊ န ကိလိဿေယျ ပဏ္ဍိတော''တိ။ (ဓ. ပ. ၁၅၈) –

ဣမာယ ဓမ္မပဒေ ကထာယ ဓမ္မံ ဒေသေတ္ဝာ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဥပနန္ဒော ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မဟာတဏှော မဟာလောဘော၊ န စ ပန ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဣမေသံ သန္တကံ ဝိလုမ္ပိယေတ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော နဒီတီရေ ရုက္ခဒေဝတာ အဟောသိ။ တဒါ ဧကော သိင်္ဂါလော မာယာဝီ နာမ ဘရိယံ ဂဟေတ္ဝာ နဒီတီရေ ဧကသ္မိံ ဌာနေ ဝသိ။ အထေကဒိဝသံ သိင်္ဂါလီ သိင်္ဂါလံ အာဟ ''ဒေါဟဠော မေ သာမိ, ဥပ္ပန္နော, အလ္လရောဟိတမစ္ဆံ ခါဒိတုံ ဣစ္ဆာမီ''တိ။ သိင်္ဂါလော ''အပ္ပေါဿုက္ကာ ဟောဟိ, အာဟရိဿာမိ တေ''တိ နဒီတီရေ စရန္တော ဝလ္လိယာ ဟာဒေ ပလိဗုဇ္ဈိတွာ အနုတီရမေဝ အဂမာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂမ္ဘီရစာရီ စ အနုတီရစာရီ စာတိ ဒွေ ဥဒ္ဒါ မစ္ဆေ ပရိယေသန္တာ တီရေ အဋ္ဌံသု။ တေသု ဂမ္ဘီရစာရီ မဟန္တံ ရောဟိတမစ္ဆံ ဒိသွာ ဝေဂေန ဥဒကေ ပဝိသိတွာ တံ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဏှိ။ ဗလဝါ မစ္ဆော ပရိကဍ္ဎန္တော ယာသိ။ သော ဂမ္ဘီရစာရီ ဥဒ္ဒေါ ''မဟာမစ္ဆော ဥဘိန္နမ္ပိ နော ပဟောဿတိ, ဧဟိ မေ သဟာယော ဟောဟီ''တိ ကုတရေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၉. ''အနုတီရစာရီ ဘဒ္ဒန္တေ၊ သဟာယမနုဓာဝ မံ။
မဟာ မေ ဂဟိတော မစ္ဆော၊ သော မံ ဟရတိ ဝေဂသာ''တိ။

တတ္ထ **သဟာယမနုဓာဝ မ**န္တိ သဟာယ အနုဓာဝ မံ, သန္ဓိဝသေန မ-ကာရော ဝုတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာဟံ ဣမိနာ မစ္ဆေန န သံဟီရာမိ, ဧဝံ မံ နင်္ဂုဋ္ဌခဏ္ဍေ ဂဟေတ္ဝာ တွံ အနုဓာဝတာတိ။

တံ သုတ္ဝာ ဣတရော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၃၀. ''ဂမ္ဘီရစာရီ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဒဠှံ ဂဏှာဟိ ထာမသာ။

အဟံ တံ ဥဒ္ဒရိဿာမိ၊ သုပဏ္ဏော ဥရဂါမိဝ”တိ။

တတ္ထ **ထာမသာ**တိ ထာမေန။ **ဥဒ္ဒရိဿာမီ** တိ နီဟရိဿာမိ။ **သုပဏ္ဏော ဥရဂါမိဝ** တိ ဂရုဠော သပ္ပံ ဝိယ။

အထ ဒွေဝပိ တေ ဇာကတော ဟုတ္ဝာ ရောဟိတမစ္ဆံ နီဟရိတွာ ထလေ ဌပေတွာ မာရေတွာ “တွံ ဘာဇေဟိ, တွံ ဘာဇေဟီ”တိ ကလဟံ ကတွာ ဘာဇေတုံ အသက္ကောန္တာ ဌပေတွာ နိသီဒိံသု။ တသ္မိံ ကာလေ သိင်္ဂါလော တံ ဌာနံ အနုပ္ပတ္တော။ တေ တံ ဒိသွာ ဥဘောပိ ပစ္စုဂ္ဂမန္တံ ကတွာ “အယံ, သမ္မ, ဒဗ္ဘပုပ္ဖမစ္ဆော အမှေဟိ ဇာကတော ဟုတွာ ဂဟိတော, တံ နော ဘာဇေတုံ အသက္ကောန္တာနံ ဝိဝါဒော ဥပ္ပန္နော, သမဘာဂံ နော ဘာဇေတွာ ဒေဟီ”တိ ဝတ္တိယံ ကထမာဟံသု –

၃၁. “ဝိဝါဒေါ နော သမုပ္ပန္နော၊ ဒဗ္ဘပုပ္ဖ သုဏောဟိ မေ။
သမေဟိ မေဓဂံ သမ္မ၊ ဝိဝါဒေါ ဝူပသမ္မတု”န္တိ။

တတ္ထ **ဒဗ္ဘပုပ္ဖာ** တိ ဒဗ္ဘပုပ္ဖသမာနဝဏ္ဏတာယ တံ အာလပန္တိ။ **မေဓဂန္တိ** ကလဟံ။

တေသံ ဝစနံ သုတွာ သိင်္ဂါလော အတ္တနော ဗလံ ဒီပေန္တော –

၃၂. “ဓမ္မဋ္ဌောဟံ ပုရေ အာသိံ၊ ဗဟူ အဍ္ဍာ မေ တီရိတာ။
သမေမိ မေဓဂံ သမ္မာ၊ ဝိဝါဒေါ ဝူပသမ္မတု”န္တိ။ –

ဣဒံ ကထံ ဝတွာ ဘာဇေန္တော –

၃၃. “အနုတီရစာရိ နင်္ဂုဋ္ဌံ၊ သီသံ ဂမ္ဘီရစာရိနော။
အစ္စာယံ မဇ္ဈိမော ခဏ္ဍော၊ ဓမ္မဋ္ဌဿ ဘဝိဿတီ”တိ။ –

ဣမံ ကထမာဟ –

တတ္ထ ပဌမကထာယ အယမတ္ထော – အဟံ ပုဗ္ဗေ ရာဇူနံ ဝိနိစ္ဆယာမစ္စော အာသိံ, တေန မယာ ဝိနိစ္ဆယေ နိသီဒိတွာ ဗဟူ အဍ္ဍာ တီရိတာ, တေသံ တေသံ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒီနံ ဗဟူ အဍ္ဍာ တီရိတာ ဝိနိစ္ဆိတာ, သွာဟံ တုမှာကံ သမဇာတိကာနံ စတုပ္ပဒါနံ အဍ္ဍံ တီရေတုံ ကိံ န သက္ခိဿာမိ, အဟံ တေ သမေမိ မေဓဂံ, သမ္မာ မံ နိဿာယ တုမှာကံ ဝိဝါဒေါ ဝူပသမ္မတူတိ ။

ဝေဠု ပန ဝတွာ မစ္ဆံ တယော ကောဋ္ဌာသေ ကတွာ အနုတီရစာရိ တွံ နင်္ဂုဋ္ဌံ ဂဏှ, သီသံ ဂမ္ဘီရစာရိနော ဟောတု။ **အစ္စာယံ မဇ္ဈိမော ခဏ္ဍော** တိ အပိစ အယံ မဇ္ဈိမော ကောဋ္ဌာသော။ အထ တ **အစ္စာ** တိ အတိစ္စ, ဣမေ ဒွေ ကောဋ္ဌာသေ အတိက္ကမိတွာ ဌိတော အယံ မဇ္ဈိမော ခဏ္ဍော ဓမ္မဋ္ဌဿ ဝိနိစ္ဆယသာမိကဿ မယှံ ဘဝိဿတီတိ။

ဇဝံ တံ မစ္ဆံ ဝိဘဇိတွာ “တုမှေဟ ကလဟံ အကတွာ နင်္ဂုဋ္ဌဉ္စ သီသဉ္စ ခါဒထာ”တိ ဝတွာ မဇ္ဈိမခဏ္ဍံ မုခေန ဍံသိတွာ တေသံ ပဿန္တာနံယေဝ ပလာယိ။ တေ သဟဿံ ပရာဇိတာ ဝိယ ဒုမ္မုခါ နိသီဒိတွာ ကထမာဟံသု –

၃၄. “စိရမ္ပိ ဘက္ခော အဘဝိဿ၊ သစေ န ဝိဝဒေမသေ။
အသီသကံ အနင်္ဂုဋ္ဌံ၊ သိင်္ဂါလော ဟရတိ ရောဟိတ”န္တိ။

တတ္ထ **စိရမ္ပီ** တိ ဒွေဝ တယော ဒိဝသေ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။

သိင်္ဂါလောပိ “အဇ္ဇ ဘရိယံ ရောဟိတမစ္ဆံ ခါဒာပေဿာမီ”တိ တုဋ္ဌစိတ္တော တဿာ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ အဘိနန္ဒမာနာ –

၃၅. ‘‘ယထာပိ ရာဇာ နန္ဒေယျ၊ ရဇ္ဇံ လဒ္ဓာန ခတ္တိယော။
တေဟမဇ္ဇ နန္ဒာမိ၊ ဒိသွာ ပုဏ္ဏမုခံ ပတိ’’န္တိ။ –

ဣမံ ကထံ ဝတွာ အဓိဂမူပာယံ ပုစ္ဆန္တီ –

၃၆. ‘‘ကထံ နု ထလဇော သန္တော၊ ဥဒကေ မစ္ဆံ ပရာမသိ။
ပုဋ္ဌော မေ သမ္မ အက္ခာဟိ၊ ကထံ အဓိဂတံ တယာ’’တိ။ –

ဣမံ ကထမာဟ –

တတ္ထ **ကထံ နူ**တိ ‘‘ခါဒ, ဘဒ္ဒေ’’တိ မစ္ဆံ ခဏ္ဍေ ပုရတော ဌပိတေ ‘‘ကထံ နု တွံ ထလဇော သမာနော ဥဒကေ မစ္ဆံ ဂဏှိ’’တိ ပုစ္ဆိ။

သိင်္ဂါလော တဿာ အဓိဂမူပာယံ အာစိက္ခန္တော အနန္တရကထမာဟ –

၃၇. ‘‘ဝိတဒေန ကိသာ ဟောန္တိ၊ ဝိတဒေန ခနက္ခယာ။
ဇီနာ ဥဒ္ဒာ ဝိတဒေန၊ ဘုဉ္ဇ မာယာဝိ ရောဟိတ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဝိတဒေန ကိသာ ဟောန္တိ** တိ ဘဒ္ဒေ, ဣမေ သတ္တာ ဝိတဒံ ကရောန္တာ ဝိတဒံ နိဿာယ ကိသာ အပ္ပမံသလောဟိတာ ဟောန္တိ။ **ဝိတဒေန ခနက္ခယာ** တိ ဟိရညသုဝဏ္ဏာဒီနံ ခနာနံ ခယာ ဝိတဒေနေဝ ဟောန္တိ။ ဒွီသုပိ ဝိဝဒန္တေသု ဧကော ပရာဇိတော ပရာဇိတတ္တာ ခနက္ခယံ ဟာပုဏာတိ, ဣတရော ဇယဘာဂအနေန။ **ဇီနာ ဥဒ္ဒာ** တိ ဒွေဝ ဥဒ္ဒာပိ ဝိတဒေနေဝ ဣမံ မစ္ဆံ ဇီနာ, တသ္မာ တွံ မယာ အာဘတဿ ဥပ္ပတ္တိံ မာ ပုစ္ဆ, ကေဝလံ ဣမံ ဘုဉ္ဇ မာယာဝိ ရောဟိတန္တိ။

ဣတရာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓကထာ –

၃၈. ‘‘ဧဝမေဝ မနုဿေသု၊ ဝိတဒော ယတ္ထ ဇာယတိ။
ဓမ္မဋ္ဌံ ပဋိဓာဝတိ၊ သော ဟိ နေသံ ဝိနာယကော။
ခနာပိ တတ္ထ ဇီယန္တိ၊ ရာဇကောသော ပဝဍ္ဎတီ’’တိ။

တတ္ထ **ဧဝမေဝ**တိ ဘိက္ခဝေ, ယထာ ဧတေ ဥဒ္ဒာ ဇီနာ, ဧဝမေဝ မနုဿေသုပိ ယသ္မိံ ဌာနေ ဝိတဒော ဇာယတိ, တတ္ထ တေ မနုဿာ ဓမ္မဋ္ဌံ ပတိဓာဝန္တိ, ဝိနိစ္ဆယသာမိကံ ဥပသင်္ကမန္တိ။ ကိံကာရဏာ? **သော ဟိ နေသံ ဝိနာယကော,** သော တေသံ ဝိတဒာပန္နာနံ ဝိတဒဝူပသမကောတိ အတ္ထော။ **ခနာပိ တတ္ထာ** တိ တတ္ထ တေ ဝိတဒာပန္နာ ခနတောပိ ဇီယန္တိ, အတ္တနော သန္တကာ ပရိဟာယန္တိ, ဒဏ္ဍေန စေဝ ဇယဘာဂဂ္ဂဟဏေန စ ရာဇကောသော ပဝဍ္ဎတီတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သိင်္ဂါလော ဥပနန္ဒော အဟောသိ, ဥဒ္ဒာ ဒွေ မဟလ္လကာ, တဿ ကာရဏဿ ပစ္စက္ခကာရိကာ ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဒဗ္ဘပုပ္ဖဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၀၁] ၆. ပဏ္ဏကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပဏ္ဏကံ တိခိဏဓာရန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ ‘‘သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတော’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘သစ္စံ, ဘန္တေ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ကေန ဥက္ကဏ္ဌာပိတော’’တိ ဝတွာ ‘‘ပုရာဏဒုတိယိကာယာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘ဘိက္ခု အယံ ဣတ္ထီ တုယှံ အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ဣမံ နိဿာယ စေတသိကရောဂေန မရန္တော ပဏ္ဍိတေ နိဿာယ ဇီဝိတံ အလတ္ထာ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ မဒ္ဒဝမဟာရာဇေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, သေန
ကကုမာရောတိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာ
ဂန္တွာ မဒ္ဒဝရညော အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အမစ္စော အဟောသိ, “သေနကပဏ္ဍိတော”တိ ဝုတ္တော သကလနဂ
ရေ စန္ဒော ဝိယ သူရိယော ဝိယ စ ပညာယိ။ တဒါ ရညော ပုရောဟိတပုတ္တော ရာဇုပဋ္ဌာနံ အာဂတော သဗ္ဗာလင်္ကာရပ
ဋိမဏ္ဍိတံ ဥတ္တမရူပဓရံ ရညော အဂ္ဂမဟေသိံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ဂေဟံ ဂန္တွာ နိရာဟာရော နိပဇ္ဇိတွာ
သဟာယကေဟိ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ရာဇာပိ “ပုရောဟိတပုတ္တော န ဒိဿတိ, ကဟံ နု ခေါ”တိ ပုစ္ဆိတွာ
တ တမတ္ထံ သုတွာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ “အဟံ တေ ဣမံ သတ္တ ဒိဝသာနိ ဒမ္မိ, သတ္တာဟံ ဃရေ ကတွာ အဋ္ဌ
မေ ဒိဝသေ အာနေယျာသီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တံ ဂေဟံ နေတွာ တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမိ။
တေ အညမညံ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ ကဉ္စိ အဇာနာပေတွာ အဂ္ဂဒွာရေန ပလာယိတွာ အညဿ ရညော ဝိဇိတံ အ
ဂမံသု, ကောစိ ဂတဋ္ဌာနံ န ဇာနိ, နာဝါယ ဂတမဂ္ဂော ဝိယ အဟောသိ။ ရာဇာ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ နာနပ္ပကာရေန
ဝိစိနန္တောပိ တဿာ ဂတဋ္ဌာနံ န အညာသိ။ အထဿ တံ နိဿာယ ဗလဝသောကော ဥပ္ပဇ္ဇိ, ဟဒယံ ဥဏှံ ဟုတွာ
တ လောဟိတံ ပဂ္ဃရိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စဿ ကုစ္ဆိတော လောဟိတံ နိက္ခမိ, ဗျာဓိ မဟန္တော အဟောသိ။ မဟန္တာ
ပိ ရာဇဝေဇ္ဇာ တိကိစ္ဆိတုံ နာသက္ခိံသု။

ဗောဓိသတ္တော “ဣမဿ ရညော ဗျာဓိ နတ္ထိ, ဘရိယံ ပန အပဿန္တော စေတသိကရောဂေန ဖုဋ္ဌော, ဥပါ
ယေန တံ တိကိစ္ဆိဿာမီ”တိ အာယုရဉ္စ ပုက္ကုသဉ္စာတိ ဒွေ ရညော ပဏ္ဍိတာမစ္စေ အာမန္တေတွာ “ရညော ဒေ
ဝိယာ အဒဿနေန စေတသိကံ ရောဂံ ဌပေတွာ အညော ရောဂေါ နတ္ထိ, ဗဟူပကာရော စ ခေါ ပန အမှာကံ ရာဇာ, တ
သ္မာ ဥပါယေန နံ တိကိစ္ဆာမ, ရာဇင်္ဂဏေ သမဇ္ဇံ ကာရေတွာ အသိံ ဂိလိတုံ ဇာနန္တေန အသိံ ဂိလာပေတွာ ရာဇာနံ
သီဟပဉ္ဇရေ ကတွာ သမဇ္ဇံ ဩလောကာပေဿာမ, ရာဇာ အသိံ ဂိလန္တံ ဒိသွာ ‘အတ္ထိ နု ခေါ ဣတော အညံ ဒုက္
ကရတရ’န္တိ ပဉှံ ပုစ္ဆိဿတိ။ တံ သမ္မ အာယုရ, တွံ ‘အသုကံ နာမ ဒဒါမီတိ ဝစနံ ဣတော ဒုက္ကရတရ’န္တိ ဗျ
ာကရေယျာသိ, တတော သမ္မ ပုက္ကုသ, တံ ပုစ္ဆိဿတိ, အထဿ တွံ ‘မဟာရာဇ, ဒဒါမီတိ ဝတွာ အဒဒတော
သာ ဝါစာ အဖလာ ဟောတိ, တထာရူပံ ဝါစံ န ကေစိ ဥပဇီဝန္တိ န ခါဒန္တိ န ပိဝန္တိ, ယေ ပန တဿ ဝစနဿာနုစ္ဆ
ဝိကံ ကရောန္တိ, ယထာပဋိညာတမတ္ထံ ဒေန္တိယေဝ, ဣဒံ တတော ဒုက္ကရတရ’န္တိ ဗျာကရေယျာသိ, ဣ
တော ပရံ ကတ္တဗ္ဗံ အဟံ ဇာနိဿာမီ”တိ ဝတွာ သမဇ္ဇံ ကာရေသိ။

အထ တေ တယောပိ ပဏ္ဍိတာ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ “မဟာရာဇ, ရာဇင်္ဂဏေ သမဇ္ဇော ဝတ္တတိ, တံ ဩ
လောကေန္တာနံ ဒုက္ခမ္ပိ န ဒုက္ခံ ဟောတိ, ဧဟိ ဂစ္ဆာမာ”တိ ရာဇာနံ နေတွာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ သမဇ္ဇံ ဩလော
ကာပေသုံ။ ဗဟူ ဇနာ အတ္တနော အတ္တနော ဇာနနကသိပ္ပံ ဒဿေသုံ။ ဧကော ပန ပုရိသော တေတ္တိံသင်္ဂုလံ တိခိဏခဂ္ဂံ
အသိရတနံ ဂိလတိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ “အယံ ပုရိသော ဧတံ အသိံ ဂိလတိ, ‘အတ္ထိ နု ခေါ ဣတော အညံ ဒုက္ကရတရ’န္
တိ ဣမေ ပဏ္ဍိတေ ပုစ္ဆိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ အာယုရံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၃၉. “ပဏ္ဏကံ တိခိဏဓာရံ၊ အသိံ သမ္ပန္နပာယိနံ။
ပရိသာယံ ပုရိသော ဂိလတိ၊ ကိံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
ယဒညံ ဒုက္ကရံ ဌာနံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော”တိ။

တတ္ထ **ပဏ္ဏက**န္တိ ပဏ္ဏကရဋ္ဌေ ဥပ္ပန္နံ။ **သမ္ပန္နပာယိန**န္တိ သမ္ပန္နံ ပရလောဟိတပါယိနံ။ **ပရိသာယ**န္
တိ ပရိသမဇ္ဈေ ဓနလောဘေန အယံ ပုရိသော ဂိလတိ။ **ယဒည**န္တိ ဣတော အသိဂိလနတော ယံ အညံ ဒုက္ကရတရံ ကာရ
ဏံ, တံ မယာ ပုစ္ဆိတော ကထေဟီတိ။

အထဿ သော တံ ကထေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၄၀. “ဂိလေယျ ပုရိသော လောဘာ၊ အသိံ သမ္ပန္နပာယိနံ။
ယော စ ဝဇ္ဇာ ဒဒါမီတိ၊ တံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
သဗ္ဗညံ သုကရံ ဌာနံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မဒ္ဒဝါ”တိ။

တတ္ထ **ဝဇ္ဇာ** တိ ဝဒေယျ။ **တံ ဒုက္ကရတရ** န္တိ ''ဒဒာမီ''တိ ဝစနံ တတော အသိဂိလနတော ဒုက္ကရတရံ။ **သဗ္ဗည** န္တိ ''အသုကံ နာမ တဝ ဒဿာမီ''တိ ဝစနံ ဌပေတွာ အညံ သဗ္ဗမ္ပိ ကာရဏံ သုကရံ။ **မဒ္ဒဝ** တိ ရာဇာနံ ကေတွေန အာလပတိ။

ရညော အာယုရပဏ္ဍိတဿ ဝစနံ သုတွာ ''အသိဂိလနတော ကိရ 'ဣဒံ နာမ ဒမ္မိ'တိ ဝစနံ ဒုက္ကရံ, အဟဥ္စ 'ပု ရောဟိတပုတ္တဿ ဒေဝိ ဒမ္မိ'တိ အဝစံ, အတိဒုက္ကရံ ဝတ မေ ကတ''န္တိ ဝိမံသန္တဿေဝ ဟဒယသောကော ထောကံ တနုတ္တံ ဂတော။ သော တတော ''ပရဿ ဣမံ ဒမ္မိတိ ဝစနတော ပန အညံ ဒုက္ကရတရံ အတ္ထိ နု ခော''တိ စိန္တေတွာ ပုက္ကုသပဏ္ဍိတေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၄၁. ''ဗျာကာသိ အာယုရော ပဉှံ၊ အတ္ထံ ဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ။
ပုက္ကုသံ အနိ ပုစ္ဆာမိ၊ ကိံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
ယဒညံ ဒုက္ကရံ ဌာနံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော''တိ။

တတ္ထ **ပဉှံ အတ္ထံ** န္တိ ပဉှဿ အတ္ထံ ဗျာကာသီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ** တိ တဒတ္ထဇာတကေ ဂန္ထေ ကုသလော။ **တတော**တိ တတော ဝစနတော ကိံ ဒုက္ကရတရန္တိ။

အထဿ ဗျာကရောန္တော ပုက္ကုသပဏ္ဍိတော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၄၂. ''န ဝါစမုပဇီဝန္တိ၊ အဖလံ ဂိရမုဒီရိတံ။
ယော စ ဒတွာ အဝကယိရာ၊ တံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
သဗ္ဗညံ သုကရံ ဌာနံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မဒ္ဒဝ''တိ။

တတ္ထ **ဒတွာ**တိ ''အသုကံ နာမ ဒမ္မီ''တိ ပဋိညံ ဒတွာ။ **အဝကယိရာ**တိ တံ ပဋိညာတမတ္ထံ ဒဒန္တော တဿိံ လောဘံ အဝကရေယျ ဆိန္ဒေယျ, တံ ဘဏ္ဍံ ဒဒေယျာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **တတော**တိ တတော အသိဂိလနတော ''အသုကံ နာမ တေ ဒမ္မီ''တိ ဝစနတော စ တဒေဝ ဒုက္ကရတရံ။

ရညော တံ ဝစနံ သုတွာ ''အဟံ 'ပုရောဟိတပုတ္တဿ ဒေဝိံ ဒမ္မိ'တိ ပဌမံ ဝတွာ တစာယ အနုစ္ဆဝိကံ ကတွာ တံ အဒာသိံ, ဒုက္ကရံ ဝတ မေ ကတ''န္တိ ပရိဝိတက္ကေန္တဿ သောကော တနုကတရော ဇာတော။ အထဿ ဧတဒ ဟောသိ ''သေနကပဏ္ဍိတတော အညော ပဏ္ဍိတတရော နာမ နတ္ထိ, ဣမံ ပဉှံ ဧတံ ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ။ တတော တံ ပုစ္ဆန္တော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၄၃. ''ဗျာကာသိ ပုက္ကုသော ပဉှံ၊ အတ္ထံ ဓမ္မဿ ကောဝိဒေါ။
သေနကံ အနိ ပုစ္ဆာမိ၊ ကိံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
ယဒညံ ဒုက္ကရံ ဌာနံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော''တိ။

အထဿ ဗျာကရောန္တော သေနကော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၄၄. ''ဒဒေယျ ပုရိသော အနံ၊ အပ္ပံ ဝါ ယဒိ ဝါ ဗဟုံ။
ယော စ ဒတွာ နာနုတပ္ပေ၊ တံ ဒုက္ကရတရံ တတော။
သဗ္ဗညံ သုကရံ ဌာနံ၊ ဧဝံ ဇာနာဟိ မဒ္ဒဝ''တိ။

တတ္ထ **နာနုတပ္ပေ** တိ အတ္တနော အတိကန္တံ အတိမနာပံ ပိယဘဏ္ဍံ ပရဿ ဒတွာ ''ကိမတ္ထံ မယာ ဣဒံ ဒိန္န''န္တိ ဧဝံ တံ ပိယဘဏ္ဍံ အာရဗ္ဘ ယော ပစ္ဆာ န တပ္ပတိ န သောစတိ, တံ အသိဂိလနတော စ ''အသုကံ နာမ တေ ဒမ္မီ''တိ ဝစနတော စ တဿ အနတော စ ဒုက္ကရတရံ။

ဣတိ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ သညာပေန္တော ကထေသိ။ အနဉ္ဇဟိ ဒတွာ အပရစေတနာဝ ဒုဿန္တာရိယာ, တသ္မာ သန္တာရဏဒုက္ကရတာ ဝေဿန္တရဇာတကေန ဒီပိတာ။ ဝုတ္တဉ္ဟေတံ –

“အဒု စာပံ ဂဟေတွာန, ခဂ္ဂံ ဗန္ဓိယ ဝာမတော။
အာနေဿာမိ သကေ ပုတ္တေ, ပုတ္တာနဉ္ဟိ ဝဓော ဒုခော။

“အဋ္ဌာနမေတံ ဒုက္ခရူပံ, ယံ ကုမာရာ ဝိဟညရေ။
သတဉ္စ ဓမ္မမညာယ, ကော ဒတွာ အနုတပ္ပတိ”တိ။ (ဇာ. ၂.၂၂.၂၁၅၈-၂၁၅၉)။

ရာဇာပိ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ သလ္လက္ခေသိ “အဟံ အတ္တနော မနေနေဝ ပုရောဟိတပုတ္တဿ ဒေဝိံ ဒတွာ သကမနံ သန္ထာရေတုံ န သက္ကောမိ, သောစာမိ ကိလမာမိ, န မေ ဣဒံ အနုစ္ဆဝိကံ, သစေ သာ မယိ သသိနေဟာ ဘဝေယျ , ဣမံ ဣဿရိယံ ဆဍ္ဍေတွာ န ပလာယေယျ, မယိ ပန သိနေဟံ အကတွာ ပလာတာယ ကိံ တာယ မယှ”န္တိ။ တဿေဝံ စိန္တေန္တဿ ပဒုမပတ္တေ ဥဒကဗိန္ဒု ဝိယ သဗ္ဗသောကော နိဝတ္တိတွာ ဂတော, တင္ခဏညေဝဿ ကုစ္ဆိ ပရိသဏ္ဌာသိ။ သော နိရောဂေ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဩသာနကထမာဟ –

၄၅. “ဗဟူကာသိ အာယုရော ပဥ္ဟံ, အထော ပုက္ကုသပောရိသော။
သဗ္ဗေ ပဥ္ဟေ အတိဘောတိ, ယထာ ဘာသတိ သေနကော”တိ။

တတ္ထ **ယထာ ဘာသတီ**တိ ယထာ ပဏ္ဍိတော ဘာသတိ, တထေဝေတံ အနံ နာမ ဒတွာ နေဝ အနုတပ္ပိတဗ္ဗန္တိ။ ဣမံ ပနဿ ထုတိံ ကတွာ တုဋ္ဌော ဗဟုံ ဓနမဒာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ရာဇမဟေသီ ပုရာဏဒုတိယိကာ အဟောသိ, ရာဇာ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု, အာယုရပဏ္ဍိတော မောဂ္ဂလ္လာနော, ပုက္ကုသပဏ္ဍိတော သာရိပုတ္တော, သေနကပဏ္ဍိတော အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၄၀၂] ၇. သတ္တုဘသ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဏ္ဍကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အတ္တနော ပညာပာရမိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု **ဥမင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၂.၂၂.၅၉၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဇနကော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ , သေနကကုမာရောတိဿ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ ရာဇာနံ ပဿိ, ရာဇာ တံ အမစ္စဋ္ဌာနေ ဌပေသိ, မဟန္တဉ္စဿ ယသံ အနုပ္ပဒာသိ ။ သော ရညော အတ္ထဉ္စ ဓမ္မဉ္စ အနုသာသိ, မဓုရကထော ဓမ္မကထိကော ဟုတွာ ရာဇာနံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေတွာ အာနေ ဥပောသထကမ္မေ ဒသသု ကုသလကမ္မပထေသူတိ ဣမာယ ကလျာဏပဋိပဒါယ ပတိဋ္ဌာပေသိ , သကလရဋ္ဌေ ဗုဒ္ဓါနံ ဥပ္ပန္နကာလော ဝိယ အဟောသိ။ ပက္ခဒိဝသေသု ရာဇာ စ ဥပရာဇာဒယော စ သဗ္ဗေ သန္နိပတိတွာ ဓမ္မသဘံ သဇ္ဇေန္တိ။ မဟာသတ္တော သဇ္ဇိတဓမ္မသဘာယံ ရတနပလ္လင်္ကဝရဂတော ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ, ဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မကထာသဒိသာဝဿ ကထာ ဟောတိ။

အထ အညတရော မဟလ္လကဗြာဟ္မဏော ဓနဘိက္ခံ စရိတွာ ကဟာပဏသဟဿံ လဘိတွာ ဧကသ္မိံ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိက္ခိပိတွာ ပုန “ဘိက္ခံ စရိဿာမီ”တိ ဂတော။ တဿ ဂတကာလေ တံ ကုလံ ကဟာပဏေ ဝဠဉ္ဇေသိ။ သော အာဂန္တွာ ကဟာပဏေ အာဟရာပေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ကဟာပဏေ အတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနော ဓီတရံ တဿ ပာဒပရိစာရိကံ ကတွာ အဒါသိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ဂဟေတွာ ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ ဧကသ္မိံ ဗြာဟ္မဏ

ကာမေ တသံ ကပ္ပေသိ။ အထဿ ဘရိယာ ဒဟရတာယ ကာမေသု အတိတ္တာ အညေန တရုဏဗြာဟ္မဏေန သဒ္ဓိံ
မိစ္ဆာစာရံ စရိ။ **သောဠသ** ဟိ **အတပ္ပနီယဝတ္ထူနိ** နာမ။ ကတမာနိ သောဠသ? သာဂရော သဗ္ဗသဝန္တီဟိ န တပ္ပတိ, အဂ္
ဂိ ဥပါဒါနေန န တပ္ပတိ, ရာဇာ ရဇ္ဇေန န တပ္ပတိ, ဗာလော ပါပေဟိ န တပ္ပတိ, ဣတ္ထီ မေထုနဓမ္မေန အလင်္ကာရေ
န ဝိဇာယနေနာတိ ဣမေဟိ တီဟိ န တပ္ပတိ, ဗြာဟ္မဏော မန္တေဟိ န တပ္ပတိ, ဈာယီ ဝိဟာရသမာပတ္တိယာ န တပ္
ပတိ, သေက္ခော အပစယေန န တပ္ပတိ, အပ္ပိစ္ဆော ဓုတင်္ဂဂုဏေန န တပ္ပတိ, အာရဒ္ဓဝီရိယော ဝီရိယာရမ္ဘေန န တ
ပ္ပတိ, ဓမ္မကထိကော သာကစ္ဆာယ န တပ္ပတိ, ဝိသာရဒော ပရိသာယ န တပ္ပတိ, သဒ္ဓော သင်္ဃုပဋ္ဌာနေန န တပ္
ပတိ, ဒါယကော ပရိစ္စာဂေန န တပ္ပတိ, ပဏ္ဍိတော ဓမ္မဿဝနေန န တပ္ပတိ, စတဿော ပရိသာ တထာဂတဒဿ
နေန န တပ္ပန္တီတိ။

သာပိ ဗြာဟ္မဏီ မေထုနဓမ္မေန, အတိတ္တာ တံ ဗြာဟ္မဏံ နီဟရိတွာ ဝိဿတ္ထာ ပါပကမ္မံ ကာတုကာမာ ဟု
တွာ ဧကဒိဝသံ ဒုမ္မနာ နိပဇ္ဇိတွာ "ကိံ ဘောတီ"တိ ဝုတ္တာ "ဗြာဟ္မဏ, အဟံ တဝ ဂေဟေ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္
ကောမိ, ဒါသိဒါသံ အာနေဟီ"တိ အာဟ။ "ဘောတိ ဓနံ မေ နတ္ထိ, ကိံ ဒတွာ အာနေမီ"တိ။ "ဘိက္ခံ စရိတွာ ဓနံ ပရိယေ
သိတွာ အာနေဟီ"တိ။ "တေန ဟိ ဘောတိ ပါထေယျံ မေ သဇ္ဇေဟီ"တိ။ "သာ တဿ ဗဒ္ဓသတ္တုဉ္စ အဗဒ္ဓသ
တ္တုဉ္စ စမ္မပသိဗ္ဗကံ ပူရေတွာ အဒါသိ"။ ဗြာဟ္မဏော ဂါမနိဂမရာဇဓာနီသု စရန္တော သတ္တ ကဟာပဏသတာနိ
လဘိတွာ "အလံ မေ ဧတ္တကံ ဓနံ ဒါသိဒါသမူလာယာ"တိ နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော ဂါမံ အာဂစ္ဆန္တော ဧကသ္မိံ ဥဒ
ကဖာသုကဋ္ဌာနေ ပသိဗ္ဗကံ မုဉ္စိတွာ သတ္တုံ ခါဒိတွာ ပသိဗ္ဗကမုခံ အဗန္ဓိတွာဝ ပါနီယံ ပိဝိတုံ ဩတိဏ္ဏော။ အ
ထေကသ္မိံ ရုက္ခသုသိရေ ဧကော ကဏှသပ္ပော သတ္တုဂန္ဓံ ဃာယိတွာ ပသိဗ္ဗကံ ပဝိသိတွာ ဘောဂံ အာဘုဇိတွာ သ
တ္တုံ ခါဒန္တော နိပဇ္ဇိ။ ဗြာဟ္မဏော အာဂန္တွာ ပသိဗ္ဗကဿ အဗ္ဘန္တရံ အနောလောကေတွာ ပသိဗ္ဗကံ ဗန္ဓိ
တွာ အံသေ ကတွာ ပါယာသိ။ အန္တရာမဂ္ဂေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ ခန္ဓဝိဋပေ ဌတွာ "ဗြာဟ္မဏ,
သစေ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝသိဿသိ, သယံ မရိဿသိ, သစေ အဇ္ဇ ဃရံ ဂမိဿသိ, ဘရိယာ တေ မရိဿတီ"တိ ဝတွာ
အန္တရဓာယိ။ သော ဩလောကေန္တော ဒေဝတံ အဒိသွာ ဘီတော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ရောဒန္တော ပရိဒေဝန္
တော ဗာရာဏသိနဂရဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။

တဒါ စ ပန္နရသုပေါသထော ဟောတိ အလင်္ကတဓမ္မာသနေ နိသီဒိတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဓမ္မကထနဒိဝသော။
မဟာဇနော နာနာဂန္ဓပုပ္ဖဟတ္ထော ဝဂ္ဂဝဂ္ဂေ ဟုတွာ ဓမ္မိံ ကထံ သောတုံ ဂစ္ဆတိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ ဒိသွာ
"ကဟံ ဂစ္ဆထာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဗြာဟ္မဏ, အဇ္ဇ သေနကပဏ္ဍိတော မဓုရဿရေန ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေတိ,
ကိံ တွံ န ဇာနာသီ"တိ ဝုတ္တေ စိန္တေသိ "ပဏ္ဍိတော ကိရ ဓမ္မကထိကော, အဟဉ္စမှိ မရဏဘယတဇ္ဇိတော, ပ
ဏ္ဍိတာ ခော ပန မဟန္တမ္ပိ သောကံ ဟရိတုံ သက္ကောန္တိ, မယာပိ တတ္ထ ဂန္တွာ ဓမ္မံ သောတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ သော
တေဟိ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ မဟာသတ္တံ ပရိဝါရေတွာ နိသိန္နာယ သရာဇိကာယ ပရိသာယ ပရိယန္တေ သတ္တုပသိဗ္
ဗကေန ခန္ဓဂတေန ဓမ္မာသနတော အဝိဒူရေ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ရောဒမာနော အဋ္ဌာသိ။ မဟာသတ္တော အာကာသ
ဂင်္ဂံ ဩတာရေန္တော ဝိယ အမတဝဿံ ဝဿေန္တော ဝိယ စ ဓမ္မံ ဒေသေသိ။ မဟာဇနော သဉ္ဇာတသောမနဿော
သာဓုကာရံ ဒတွာ ဓမ္မံ အဿောသိ။

ပဏ္ဍိတာ စ နာမ ဒိသာစက္ခုကာ ဟောန္တိ။ တသ္မိံ ခဏေ မဟာသတ္တော ပသန္နပဉ္စပသာဒါနိ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ
သမန္တတော ပရိသံ ဩလောကေန္တော တံ ဗြာဟ္မဏံ ဒိသွာ စိန္တေသိ "ဧတ္တကာ ပရိသာ သောမနဿဇာတာ
သာဓုကာရံ ဒတွာ ဓမ္မံ သုဏန္တိ, အယံ ပနေကော ဗြာဟ္မဏော ဒောမနဿပ္ပတ္တော ရောဒတိ, ဧတဿ အဗ္ဘန္
တရေ အဿုဇနနသမတ္ထေန သောကေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တမဿ အမ္ဗိလေန ပဟရိတွာ တမ္ဗမလံ ဝိယ ပဒုမပလာသ
တော ဥဒကဗိန္ဒုံ ဝိယ ဝိနိဝတ္တေတွာ နိဿောကံ တုဋ္ဌမာနသံ ကတွာ ဓမ္မံ ဒေသေဿာမီ"တိ။ သော
တံ အာမန္တေတွာ "ဗြာဟ္မဏ, သေနကပဏ္ဍိတော နာမာဟံ, ဣဒါနေဝ တံ နိဿောကံ ကရိဿာမိ, ဝိဿတ္ထော
ကထေဟီ"တိ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၆. "ဝိဗ္ဘန္တစိတ္တော ကုပိတိန္ဒြိယောသိ, နေတ္တေဟိ တေ ဝါရိဂဏာ သဝန္တိ။
ကိံ တေ နဋ္ဌံ ကိံ ပန ပတ္ထယာနော, ဣဓာဂမာ ဗြဟ္မေ တဒိင်္ဃ ဗြူဟီ"တိ။

တတ္ထ **ကုပိတိန္ဒြိယောသီ** တိ စက္ခုန္ဒြိယမေဝ သန္ဓာယ ''ကုပိတိန္ဒြိယောသီ''တိ အာဟ။ **တရိဂဏာ**တိ အသ္မ သုပိန္နုံနိ။ **ကြွဿ** တိ စောဒနတ္တေ နိပါတော။ တဥ္ဟိ မဟာသတ္တော စောဒေန္တော ဧဝမာဟ ''ဗြာဟ္မဏ, သတ္တာ နာမ ဒ္ဝီဟိ ကာရဏေဟိ သောစန္တိ ပရိဒေဝန္တိ သတ္တသဋ္ဌာရေသု ကိဉ္စိဒေဝ ပိယဇာတိကေ နဋ္ဌေ တ, ကိဉ္စိဒေဝ ပိ ယဇာတိကံ ပတ္တေတွာ တ အလဘန္တာ တ။ တတ္ထ ကိံ တေ နဋ္ဌံ, ကိံ တ ပန ပတ္တယန္တော တွံ ကြွ အာဂတော, ကြွဒံ မေ ခိပ္ပံ ဗျူဟီ''တိ။

အထဿ အတ္တနော သောကကာရဏံ ကထေန္တော ဗြာဟ္မဏော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၄၇. ''မိယ္ယေထ ဘရိယာ ဝဇတော မမဇ္ဇ၊ အဂစ္ဆတော မရဏမာဟ ယက္ခော။
ဧတေန ဒုက္ခေန ပဝေဓိတောသ္မိ၊ အက္ခာဟိ မေ သေနက တေမတ္ထ''န္တိ။

တတ္ထ **ဝဇတော**တိ ဂေဟံ ဂစ္ဆန္တဿ။ **အဂစ္ဆတော** တိ အဂစ္ဆန္တဿ။ **ယက္ခော** တိ အန္တရာမဂ္ဂေ ကော ရုက္ခဒေဝတာ ဧဝမာဟာတိ ဝဒတိ။ သာ ကိရ ဒေဝတာ ''ပသိဗ္ဗကေ တေ ဗြာဟ္မဏ, ကဏှသပ္ပော''တိ အနာစိက္ ခန္တီ ဗောဓိသတ္တဿ ဉာဏာနုဘာဝပ္ပကာသနတ္ထံ နာစိက္ခိ။ **ဧတေန ဒုက္ခေနာ** တိ ဂစ္ဆတော ဘရိယာယ မရဏဒုက္ ခေန, အဂစ္ဆတော အတ္တနော မရဏဒုက္ခေန, တေနသ္မိ ပဝေဓိတော ဃဋ္ဋိတော ကမ္ပိတော။ **တေမတ္ထ** န္တိ တေံ ကာရ ဏံ။ ယေန မေ ကာရဏေန ဂစ္ဆတော ဘရိယာယ မရဏံ, အဂစ္ဆတော အတ္တနော မရဏံ ဟောတိ, တေံ မေ ကာရဏံ အာစိ က္ခာဟီတိ အတ္ထော။

မဟာသတ္တော ဗြာဟ္မဏဿ ဝစနံ သုတွာ သမုဒ္ဒမတ္ထကေ ဇာလံ ခိပန္တော ဝိယ ဉာဏဇာလံ ပတ္ထရိတွာ ''ကြွမေသံ သတ္တာနံ ဗဟူနိ မရဏကာရဏာနိ။ သမုဒ္ဒေ နိမုဂ္ဂာပိ မရန္တိ, တတ္ထ တဏ္ဍမစ္ဆေဟိ ဂဟိတာပိ, ဂင်္ဂါယ ပတိတာပိ, တတ္ထ သုသုမာရေဟိ ဂဟိတာပိ, ရုက္ခတော ပတိတာပိ, ကဏ္ဍကေန ဝိဒ္ဓာပိ, နာနပ္ပကာရေဟိ အာဝုဓေဟိ ပ ဟဋ္ဌာပိ, ဝိသံ ခာဒိတွာပိ, ဥဗ္ဗန္ဓိတွာပိ, ပပာတေ ပတိတာပိ, အတိသီတာဒီဟိ တ နာနပ္ပကာရေဟိ တ ရောဂေဟိ ဥပဒ္ဒု တာပိ မရန္တိယေဝ, ဧဝံ ဗဟူသု မရဏကာရဏေသု ကတရေန နု ခေါ ကာရဏေန အဇ္ဇေသ ဗြာဟ္မဏော အန္တရာမဂ္ ဂေ ဝသန္တော သယံ မရိဿတိ, ဂေဟမဿ ဝဇတော ဘရိယာ မရိဿတီ''တိ စိန္တေသိ။ စိန္တေန္တောဧဝ ဗြာဟ္မ ဏဿ ခန္ဓေ ပသိဗ္ဗကံ ဒိသွာ ''ကြွမသ္မိံ ပသိဗ္ဗကေ ဧကေန သပ္ပေန ပဝိဋ္ဌေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ပဝိသန္တော စ ပနေ သော ကြွမသ္မိံ ဗြာဟ္မဏေ ပာတရာသသမယေ သတ္တုံ ခာဒိတွာ ပသိဗ္ဗကမုခံ အဗန္ဓိတွာ ပာနီယံ ပာတုံ ဂတေ သတ္တု ဂန္ဓေန သပ္ပော ပဝိဋ္ဌော ဘဝိဿတိ။ ဗြာဟ္မဏောပိ ပာနီယံ ပိဝိတွာ အာဂတော သပ္ပဿ ပဝိဋ္ဌဘာဝံ အဇာနိတွ တ ပသိဗ္ဗကံ ဗန္ဓိတွာ အာဒာယ ပက္ကန္တော ဘဝိဿတိ, သစာယံ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝသန္တော သာယံ ဝသနဋ္ဌာနေ ''သတ္တုံ ခာဒိဿာမီ''တိ ပသိဗ္ဗကံ မုဉ္စိတွာ ဟတ္ထံ ပဝေသေဿတိ , အထ နံ သပ္ပော ဟတ္ထေ ဍံသိတွာ ဇီဝိတ က္ခယံ ပာပေဿတိ, ကြွဒမဿ အန္တရာမဂ္ဂေ ဝသန္တဿ မရဏကာရဏံ။ သစေ ပန ဂေဟံ ဂစ္ဆေယျ, ပသိဗ္ဗ ကော ဘရိယာယ ဟတ္ထဂတော ဘဝိဿတိ, သာ 'အန္တောဘဏ္ဍံ ဩလောကေဿာမီ''တိ ပသိဗ္ဗကံ မုဉ္စိတွာ ဟ တ္ထံ ပဝေသေဿတိ, အထ နံ သပ္ပော ဍံသိတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေဿတိ, ကြွဒမဿ အဇ္ဇ ဂေဟံ ဂတဿ ဘရိ ယာယ မရဏကာရဏ''န္တိ ဥပာယကောသလ္လဉာဏေနေဝ အညာသိ။

အထဿ တေဒဟောသိ ''ကြွမိနာ ကဏှသပ္ပေန သူရေန နိဗ္ဘယေန ဘဝိတဗ္ဗံ။ အယဥ္ဟိ ဗြာဟ္မဏဿ မဟာဖာသုကံ ပဟရန္တောပိ ပသိဗ္ဗကေ အတ္တနော စလနံ တ ဖန္ဒနံ တ န ဒဿေတိ, ဧဝရူပာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေပိ အတ္တနော အတ္ထိဘာဝံ န ဒဿေတိ, တသ္မာ ကြွမိနာ ကဏှသပ္ပေန သူရေန နိဗ္ဘယေန ဘဝိတဗ္ဗ''န္တိ။ ကြွဒမ္ပိ သော ဥပာယကောသလ္လဉာဏေနေဝ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ပဿန္တော ဝိယ အညာသိ။ ဧဝံ သရာဇိကာယ ပရိသာယ မဇ္ဈေ သပ္ ပံ ပသိဗ္ဗကံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ ဌိတပုရိသော ဝိယ မဟာသတ္တော ဥပာယကောသလ္လဉာဏေနေဝ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဗြာ ဟ္မဏဿ ပဥ္ဟံ ကထေန္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၄၈. ''ဗဟူနိ ဌာနာနိ ဝိစိန္တယိတွာ၊ ယမေတ္ထ ဝက္ခာမိ တဒေဝ သစ္စံ။
မညာမိ တေ ဗြာဟ္မဏ သတ္တုဘတ္တံ၊ အဇာနတော ကဏှသပ္ပော ပဝိဋ္ဌော''တိ။

တတ္ထ **ဗဟူနိ ဌာနာနီ**တိ ဗဟူနိ ကာရဏာနိ။ **ဝိစိန္တယိတွာ**တိ ပဋိဝိဇ္ဈိတွာ စိန္တာဝသေန ပဝတ္တပဋိဘာနော ဟုတွာ။ **ယမေတ္ထ ဝက္ခာမီ**တိ ယံ တေ အဟံ ဧတေသု ကာရဏေသု ဧကံ ကာရဏံ ဝက္ခာမိ။ **တဒေဝ သစ္စ**န္တိ တဒေဝ တထံ ဒိဗ္ဗစက္ခုနာ ဒိဋ္ဌံ ဝိယ ကထိတသဒိသံ ဘဝိဿတီတိ ဒီပေတိ။ **မညာမီ**တိ သလ္လက္ခေမိ။ **သတ္တုဘသ္တ**န္တိ သတ္တုပသိဗ္ဗကံ။ **အဇာနတော**တိ အဇာနန္တဿေဝ ဧကော ကဏှသပ္ပော ပဝိဋ္ဌောတိ မညာမီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ “အတ္ထိ တေ ဗြာဟ္မဏ, ဧတသ္မိံ ပသိဗ္ဗကေ သတ္တူ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အတ္ထိ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “အဇ္ဇ ပါတရာသဝေလာယ သတ္တုံ ခါဒီ”တိ? “အာမ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “ကတ္ထ နိသီဒိတွာ”တိ? “အရညေ ရုက္ခမူလသ္မိံ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “သတ္တုံ ခါဒိတွာ ပါနီယံ ပါတုံ ဂစ္ဆန္တော ပသိဗ္ဗကမုခံ ဗန္ဓိ, န ဗန္ဓီ”တိ? “န ဗန္ဓိံ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “ပါနီယံ ပိဝိတွာ အာဂတော ပသိဗ္ဗကံ ဩလောကေတွာ ဗန္ဓီ”တိ။ “အနောလောကေတွာဝ ဗန္ဓိံ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “ဗြာဟ္မဏ, တဝ ပါနီယံ ပါတုံ ဂတကာလေ အဇာနန္တဿေဝ တေ သတ္တုဂန္ဓေန ပသိဗ္ဗကံ သပ္ပော ပဝိဋ္ဌောတိ မညာမိ, ဧဝမေတ္ထ အာဂတော တွံ, တသ္မာ ပသိဗ္ဗကံ ဩတာရေတွာ ပရိသမဇ္ဈေ ဌပေတွာ ပသိဗ္ဗကမုခံ မောစေတွာ ပဋိက္ကမ္မ ဌိတော ဧကံ ဒဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ပသိဗ္ဗကံ တာဝ ပဟရ, တတော ပတ္ထဋဖဏံ သုသူတိသဒ္ဒံ ကတွာ နိက္ခမန္တံ ကဏှသပ္ပံ ဒိသွာ နိက္ကင်္ခော ဘဝိဿတီ”တိ စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၄၉. “အာဒာယ ဒဏ္ဍံ ပရိသုမ္ဘ ဘသ္တံ၊ ပဿေဠမူဂံ ဥရဂံ ဒုဇိဝှံ။
ဆိန္ဒဇ္ဇ ကင်္ခံ ဝိစိကိစ္ဆိတာနိ၊ ဘုဇင်္ဂမံ ပဿ ပမုဉ္စ ဘသ္တ”န္တိ။

တတ္ထ **ပရိသုမ္ဘာ**တိ ပဟရ။ **ပဿေဠမူဂ**န္တိ ဧဠံ ပဂ္ဃရန္တေန မုခေန ဧဠမူဂံ ပသိဗ္ဗကတော နိက္ခမန္တံ ဒုဇိဝှံ ဥရဂံ ပဿ။ **ဆိန္ဒဇ္ဇ ကင်္ခံ ဝိစိကိစ္ဆိတာနီ**တိ “အတ္ထိ နု ခေါ မေ ပသိဗ္ဗကေ သပ္ပော, ဥဒါဟု နတ္ထီ”တိ ကင်္ခမေဝ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာနိ ဝိစိကိစ္ဆိတာနိ စ အဇ္ဇ ဆိန္ဒ, မယှံ သဒ္ဒဟ, အဝိတထဉှိ မေ ဝေယျာကရဏံ, ဣဒါနေဝ နိက္ခမန္တံ ဘုဇင်္ဂမံ ပဿ ပမုဉ္စ ဘသ္တန္တိ။

ဗြာဟ္မဏော မဟာသတ္တဿ ကထံ သုတွာ သံဝိဂ္ဂေါ ဘယပ္ပတ္တော တထာ အကာသိ။ သပ္ပောပိ သတ္တုဘသ္တေ ဒဏ္ဍေန ပဟဋ္ဌေ ပသိဗ္ဗကမုခါ နိက္ခမိတွာ မဟာဇနံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ တမတ္ထံ ပကာသေန္တော သတ္ထာ ပဉ္စမံ ဂါထမာဟ –

၅၀. “သံဝိဂ္ဂရူပေါ ပရိသာယ မဇ္ဈေ၊ သော ဗြာဟ္မဏော သတ္တုဘသ္တံ ပမုဉ္စိ။
အထ နိက္ခမိ ဥရဂေါ ဥဂ္ဂတေဇော၊ အာသီဝိသော သပ္ပော ဖဏံ ကရိတွာ”တိ။

သပ္ပဿ ဖဏံ ကတွာ နိက္ခန္တကာလေ “မဟာသတ္တဿ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿေဝ ဗျာကရဏံ အဟောသီ”တိ မဟာဇနော စေလုက္ခေပသဟဿာနိ ပဝတ္တေသိ, အင်္ဂုလိဖောဋနသဟဿာနိ ပရိဗ္ဘမိံသု, ဃနမေဃဝဿံ ဝိယ သတ္တရတနဝဿံ ဝဿိ, သာဓုကာရသဟဿာနိ ပဝတ္တိံသု, မဟာပထဝီဘိဇ္ဇနသဒ္ဒော ဝိယ အဟောသိ။ ဣဒံ ပန ဗုဒ္ဓလီဠှာယ ဧဝရူပဿ ပဉှဿ ကထနံ နာမ နေဝ ဇာတိယာ ဗလံ, န ကေတ္တကုလပ္ပဒေသာနံ ဗလံ, ကဿ ပနေတံ ဗလန္တိ? ပညာယ ဗလံ။ ပညဝါ ဟိ ပုဂ္ဂလော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရိယမဂ္ဂဒွါရံ ဝိဝရိတွာ အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ပဝိသတိ, သာဝကပါရမိမ္ပိ ပစ္စေကဗောဓိမ္ပိ သမ္မာသမ္ဗောဓိမ္ပိ ပဋိဝိဇ္ဈတိ။ အမတမဟာနိဗ္ဗာနသမ္ပာပကေသု ဟိ ဓမ္မေသု ပညာဝ သေဋ္ဌာ, အဝသေသာ တဿာ ပရိဝါရာ ဟောန္တိ။ တေနေတံ ဝုတ္တံ –

“ပညာ ဟိ သေဋ္ဌာ ကုသလာ ဝဒန္တိ၊ နက္ခတ္တရာဇာရိဝ တာရကာနံ။
သီလံ သိရီ စာပိ သတဉ္စ ဓမ္မော၊ အန္ဝါယိကာ ပညဝတော ဘဝန္တီ”တိ။ (ဇာ. ၂.၁၇.၈၁)။

ဧဝံ ကထိတေ စ ပန မဟာသတ္တေန ပဉှေ ဧကော အဟိတုဏ္ဍိကော သပ္ပဿ မုခဗန္ဓနံ ကတွာ သပ္ပံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ဗြာဟ္မဏော ရာဇာနံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဇယာပေတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ရညော ထုတိံ ကရောန္တော ဥပဍ္ဎဂါထမာဟ –

၅၁. “သုလဒ္ဓလာဘာ ဇနကဿ ရညော။
ယော ပဿတိ သေနကံ သာဓုပည”န္တိ။

တဿတ္ထော – ယော သာဓုပညံ ဥတ္တမပညံ သေနကပဏ္ဍိတံ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ပိယစက္ခူဟိ ပဿိတုံ လဘတိ, တဿ ရညော ဇနကဿ တေ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတက္ခဏေ ဒဿနလာဘာ သုလဒ္ဓလာဘာ ဝတ, တေန လဒ္ဓေသု သဗ္ဗလာဘေသု တေဝ လာဘာ သုလဒ္ဓလာဘာ နာမာတိ။

ဗြာဟ္မဏောပိ ရညော ထုတိံ ကတွာ ပုန ပသိဗ္ဗကတော သတ္တ ကဟာပဏသတာနိ ဂဟေတွာ မဟာသတ္တဿ ထုတိံ ကတွာ တုဋ္ဌိအာယံ အတုကာမော ဒိယဍ္ဎကထမာဟ –

“ဝိဝဋ္ဋဆဒ္ဒော နုသိ သဗ္ဗဒဿီ၊ ဉာဏံ နု တေ ဗြာဟ္မဏ ဘိံသရူပံ။

၅၂. “ဣမာနိ မေ သတ္တသတာနိ အတ္ထိ၊ ဂဏှာဟိ သဗ္ဗာနိ ဒဒါမိ တုယှံ။
တယာ ဟိ မေ ဇီဝိတမဇ္ဇ လဒ္ဓံ၊ အထောပိ ဘရိယာယ မကာသိ သောတ္ထိ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝိဝဋ္ဋဆဒ္ဒော နုသိ သဗ္ဗဒဿီ** တိ ကိံ နု ခော တွံ သဗ္ဗေသု ဓမ္မာကာရေသု ဝိဝဋ္ဋဆဒနော ဝိဝဋ္ဋနေယျ ယဓမ္မော သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓေါတိ ထုတိဝသေန ပုစ္ဆတိ။ **ဉာဏံ နု တေ ဗြာဟ္မဏ ဘိံသရူပ** န္တိ ဥဒါဟု အသဗ္ဗညုနောပိ သတော တဝ ဉာဏံ အတိဝိယ ဘိံသရူပံ သဗ္ဗညုတညာဏံ ဝိယ ဗလဝန္တိ။ **တယာ ဟိ မေ**တိ တယာ ဟိ ဒိန္နတ္တာ အဇ္ဇ မယာ ဇီဝိတံ လဒ္ဓံ။ **အထောပိ ဘရိယာယ မကာသိ သောတ္ထိ** န္တိ အထောပိ မေ ဘရိယာယ တွဝမေဝ သောတ္ထိံ အကာသိ။

ဣတိ သော ဝတွာ “သစေပိ သတသဟဿံ ဘဝေယျ, ဒဒေယျမေဝတဟံ, တွေကမေဝ မေ ဓနံ, ဣမာနိ မေ သတ္တ သတာနိ ဂဏှာ”တိ ပုနပ္ပုနံ ဗောဓိသတ္တံ ယာစိ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော အဍ္ဎမံ ကထမာဟ –

၅၃. “န ပဏ္ဍိတာ ဝေတနမာဒိယန္တိ၊ စိတ္တာဟိ ကထာဟိ သုဘာသိတာဟိ။
ဣတောပိ တေ ဗြဟ္မေ ဒဒန္တု ဝိတ္တံ၊ အာဒာယ တွံ ဂစ္ဆ သကံ နိကေတ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝေတန**န္တိ ဝေတ္တနံ, အယမေဝ တ ဟဒ္ဓေါ။ **ဣတောပိ တေ ဗြဟ္မေ** တိ ဗြာဟ္မဏ, ဣတော မမ ဟဒ မူလတောပိ တုယှံ ဓနံ ဒဒန္တု။ **ဝိတ္တံ အာဒာယ တွံ ဂစ္ဆ** တိ ဣတော အညာနိ တီဏိ သတာနိ ဂဟေတွာ သဟဿ ဘဏ္ဍိကံ အာဒာယ သကနိဝေသနံ ဂစ္ဆ။

ဝေဠ ပန ဝတွာ မဟာသတ္တော ဗြာဟ္မဏဿ သဟဿံ ပူရာပေန္တော ကဟာပဏေ အပေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, ကေန တွံ ခေနဘိက္ခာယ ပေသိတော”တိ ပုစ္ဆိ။ “ဘရိယာယ မေ ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “ဘရိယာ ပန တေ မဟလ္လိကာ, ဒဟရာ”တိ။ “ဒဟရာ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “တေန ဟိ သာ အညေန သဒ္ဓိံ အနာစာရံ ကရောန္တီ ‘နိဗ္ဘယာ ဟုတွာ ကရိဿာမီ’တိ တံ ပေသေသိ, သစေ ဣမေ ကဟာပဏေ ဃရံ နေဿသိ, သာ တေ ဒုက္ခေန လဒ္ဓကဟာပဏေ အတ္တနော ဇာရဿ ဒဿတိ, တသ္မာ တွံ ဥဇုကမေဝ ဂေဟံ အဂန္တွာ ဗဟိကမေ ရုက္ခမူလေ ဝါ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဝါ ကဟာပဏေ ဌပေတွာ ပဝိသေယျာသီ”တိ ဝတွာ တံ ဥယျောဇေသိ။ သော ဂမသမီပံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ ကဟာပဏေ ဌပေတွာ သာယံ ဂေဟံ အဂမာသိ။ ဘရိယာပိဿ တသ္မိံ ခဏေ ဇာရေန သဒ္ဓိံ နိသိန္နာ အဟောသိ။ ဗြာဟ္မဏော ဒွါရေ ဌတွာ “ဘောတီ”တိ အာဟ။ သာ တဿ သဒ္ဒံ သလ္လက္ခေတွာ ဒီပံ နိဗ္ဗာပေတွာ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ ဗြာဟ္မဏေ အန္တော ပဝိဋ္ဌေ ဣတရံ နီဟရိတွာ ဒွါရမူလေ ဌပေတွာ ဂေဟံ ပဝိသိတွာ ပသိဗ္ဗကေ ကိဉ္စိ အဒိသွာ “ဗြာဟ္မဏ, ကိံ တေ ဘိက္ခံ စရိတွာ လဒ္ဓ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “သဟဿံ မေ လဒ္ဓ”န္တိ။ “ကဟံ ပန တ”န္တိ။ “အသုကဋ္ဌာနေ နာမ ဌပိတံ, ပါတောဝ အာဟရိဿာမိ, မာ စိန္တယီ”တိ။ သာ ဂန္တွာ ဇာရဿ အာစိက္ခိ။ သော နိက္ခမိတွာ အတ္တနာ ဌပိတံ ဝိယ ဂဏှိ။

ဗြာဟ္မဏော ပုနဒိဝသေ ဂန္တွာ ကဟာပဏေ အပဿန္တော ဗောဓိသတ္တဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “ကိံ, ဗြာဟ္မဏာ”တိ ဝုတ္တေ “ကဟာပဏေ န ပဿာမိ, ပဏ္ဍိတာ”တိ အာဟ။ “ဘရိယာယ တေ အာစိက္ခီ”တိ? “အာမ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ မဟာသတ္တော တာယ ဇာရဿ အာစိက္ခိတဘာဝံ ဉတွာ “အတ္ထိ ပန တေ ဗြာဟ္မဏ, ဘရိယာယ ကုလူပကဗြာဟ္မဏော”တိ ပုစ္ဆိ။ “အတ္ထိ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “တုယှမ္ပိ အတ္ထီ”တိ? “အာမ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ အထဿ

မဟာသတ္တော သတ္တန္နံ ဒိဝသာနံ ပရိဗ္ဗယံ အပေတွာ “ဂစ္ဆ ပဌမဒိဝသေ တဝ သတ္တ, ဘရိယာယ တေ သတ္တာတိ စုဒ္ဒသ ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ဘောဇေထ, ပုနဒိဝသတော ပဋ္ဌာယ ဧကေကံ ဟာပေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ တဝ ဧကံ, ဘရိယာယ တေ ဧကန္တိ ဒွေ ဗြာဟ္မဏေ နိမန္တေတွာ ဘရိယာယ တေ သတ္တ ဒိဝသေ နိမန္တိတဗြာဟ္မဏာသဒ္ဓိံ နိဗဒ္ဓံ အာဂမနဘာဝံ ဥတွာ မယှံ အာရောစေဟိ”တိ အာဟ။ ဗြာဟ္မဏော တထာ ကတွာ “သလ္လက္ခိတော မေ ပဏ္ဍိတ, နိဗဒ္ဓံ ဘုဉ္ဇနကဗြာဟ္မဏော”တိ မဟာသတ္တဿ အာရောစေသိ။

ဗောဓိသတ္တော တေန သဒ္ဓိံ ပုရိသေ ပေသေတွာ တံ ဗြာဟ္မဏံ အာဟရာပေတွာ “အသုကရုက္ခမူလတော တေ ဣမဿ ဗြာဟ္မဏဿ သန္တကံ ကဟာပဏသဟဿံ ဂဟိတ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “န ဂဏှာမိ, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ “တွံ မမ သေနကပဏ္ဍိတဘာဝံ န ဇာနာသိ, အာဟရာပေဿာမိ တေ ကဟာပဏေ”တိ။ သော ဘီတော “ဂဟိတာ မေ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ “ကုဟိံ တေ ဌပိတာ”တိ? “တတ္ထေဝ, ပဏ္ဍိတ, ဌပိတာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏံ ပုစ္ဆိ “ဗြာဟ္မဏ, ကိံ တေ သာယေဝ ဘရိယာ ဟောတု, ဥဒာဟု အညံ ဂဏှာဟိဿသီ”တိ။ “သာယေဝ မေ ဟောတု, ပဏ္ဍိတာ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော မနုဿေ ပေသေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ ကဟာပဏေ စ ဗြာဟ္မဏိဉ္စ အာဟရာပေတွာ စောရဗြာဟ္မဏဿ ဟတ္ထတော ကဟာပဏေ ဗြာဟ္မဏဿ အပေတွာ ဣတရဿ ရာဇာဏံ ကာရေတွာ နဂရာ နီဟရာပေတွာ ဗြာဟ္မဏိယာပိ ရာဇာဏံ ကာရေတွာ ဗြာဟ္မဏဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ အတ္တနောယေဝ သန္တိကေ ဝသာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီနိ သစ္ဆိကရိံသု။ တဒာ ဗြာဟ္မဏော အာနန္ဒော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ သာရိပုတ္တော, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, သေနကပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သတ္တုဘတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၄၀၃] ၈. အဋ္ဌိသေနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယေမေ အဟံ န ဇာနာမီတိ ဣဒံ သတ္ထာ အာဠဝိံ နိဿာယ အဂ္ဂါဠဝေ စေတိယေ ဝိဟရန္တော ကုဋိကာရသိက္ခာပဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ပစ္စုပ္ပန္နဝတ္ထု ဟေဋ္ဌာ **မဏိကဏ္ဌဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၃.၇ အာဒယော) ကထိတမေဝ။ သတ္ထာ ပန တေ ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ “ဘိက္ခဝေ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ပုဗ္ဗေ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇာယ ပဗ္ဗဇိတွာ ရာဇူဟိ ပဝါရိတာပိ ‘ယာစနာ နာမ ပရေသံ အပ္ပိယာ အမနာပာ’တိ န ယာစိံသူ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ နိဂမေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, အဋ္ဌိသေနကုမာရောတိဿ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ အပရဘာဂေ ကာမေသု အာဒီနဝံ ဒိသွာ ဃရာဝါသတော နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ စိရံ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဘိက္ခာယ စရန္တော ရာဇင်္ဂဏံ အဂမာသိ။ ရာဇာ တဿာစာရဝိဟာရေ ပသီဒိတွာ တံ နိမန္တာပေတွာ ဟာသာဒတလေ ပလ္လင်္ကေ နိသီဒာပေတွာ သုဘောဇနံ ဘောဇေတွာ ဘောဇနာဝသာနေ အနုမောဒနံ သုတွာ ပသန္နော ပဋိညံ ဂဟေတွာ မဟာသတ္တံ ရာဇုယျာနေ ဝသာပေသိ, ဒိဝသဿ စ ဒွေ တယော ဝါရေ ဥပဋ္ဌာနံ အဂမာသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဓမ္မကထာယ ပသန္နော ရဇ္ဇံ အာဒိံ ကတွာ “ယေန တေ အတ္ထော, တံ ဝဒေယျာထာ”တိ ပဝါရေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “ဣဒံ နာမ မေ ဒေဟီ”တိ န ဝဒတိ။ အညေ ယာစကာ “ဣဒံ ဒေဟိ, ဣဒံ ဒေဟီ”တိ ဣစ္ဆိတိစ္ဆိတံ ယာစန္တိ, ရာဇာ အသဇ္ဇမာနော ဒေတိယေဝ။ သော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ “အညေ ယာစနကဝနိဗ္ဗကာ ‘ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အမှာကံ ဒေဟီ’တိ မံ ယာစန္တိ, အယျော ပန အဋ္ဌိသေနော ပဝါရိတကာလတော ပဋ္ဌာယ န ကိဉ္စိ ယာစတိ, ပညဝါ ခေါ ပနေသ ဥပါယကုသလော, ပုစ္ဆိဿာမိ န”န္တိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘုတ္တပါတရာသော ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော အညေသံ ယာစနကာရဏံ တဿ စ အယာစနကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၅၄. “ယေမေ အဟံ န ဇာနာမိ, အဋ္ဌိသေန ဝနိဗ္ဗကေ။
တေ မံ သင်္ဂမ္မ ယာစန္တိ, ကသ္မာ မံ တွံ န ယာစသီ”တိ။

တတ္ထ **ဝနိဗ္ဗကေ** တိ ယာစနကေ။ **သင်္ဂမှာ** တိ သမာဂန္တွာ။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အယ္ယ, အင်္ဂီသေန, ယေ မေ ဝနိဗ္ဗကေ အဟံ နာမကေတွာဇာတိကုလပ္ပဒေသေန "ကြမေ နာမေတေ"တိပိ န ဇာနာမိ, တေ မံ သမာဂန္တွာ ကြစ ဆိတိစ္ဆိတံ ယာစန္တိ, တွံ ပန ကသ္မာ မံ ကိဉ္စိ န ယာစသီတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၅၅. "ယာစကော အပ္ပိယော ဟောတိ၊ ယာစံ အဒဒမပ္ပိယော။
တသ္မာဟံ တံ န ယာစာမိ၊ မာ မေ ဝိဒေဿနာ အဟူ"တိ။

တတ္ထ **ယာစကော အပ္ပိယော ဟောတီ** တိ ယော ဟိ, မဟာရာဇ, ပုဂ္ဂလော "ကြဒံ မေ ဒေဟီ"တိ ယာစကော, သော မာတာပိတူနမ္ပိ မိတ္တာမစ္စာဒီနမ္ပိ အပ္ပိယော ဟောတိ အမနာပော။ တဿ အပ္ပိယဘာဝေ မဏိကဏ္ဌဇာတကေန ဒီပေတဗ္ဗော။ **ယာစန္တိ** ယာစိတဘဏ္ဍံ။ **အဒဒန္တိ** အဒဒမာနော။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယောပိ ယာစိတံ န ဒေတိ, သော မာတာပိတရော အာဒိံ ကတွာ အဒဒမာနော ပုဂ္ဂလော ယာစကဿ အပ္ပိယော ဟောတီတိ။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ ယာစကောပိ အယာစကဿ, ယာစိတံ ဘဏ္ဍံ အဒဒန္တောပိ ယာစကဿ အပ္ပိယော ဟောတိ, တသ္မာ အဟံ တံ န ယာစာမိ။ **မာ မေ ဝိဒေဿနာ အဟူ** တိ သစေ ဟိ အဟံ ယာစေယျမေဝ, တဝ ဝိဒေဿော ဘဝေယ္ယ, သာ မေ တဝ သန္တိကာ ဥပ္ပန္နာ ဝိဒေဿနာ, သစေ ပန တွံ န ဒဒေယ္ယာသိ, မမ ဝိဒေဿော ဘဝေယ္ယာသိ, သာ စ မမ တယိ ဝိဒေဿနာ, ဧဝံ သဗ္ဗထာပိ မာ မေ ဝိဒေဿနာ အဟု, မာ နော ဥဘိန္နမ္ပိ မေတ္တာ ဘိဇ္ဇီတိ ဧတမတ္ထံ သမ္ပဿန္တော အဟံ တံ န ကိဉ္စိ ယာစာမီတိ။

အထဿ ဝစနံ သုတွာ ရာဇာ တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၅၆. "ယော ဝေ ယာစနဇီဝါနော၊ ကာလေ ယာစံ န ယာစတိ။
ပရဉ္စ ပုညာ ဓံသေတိ၊ အတ္တနာပိ န ဇီဝတိ။

၅၇. "ယော စ ယာစနဇီဝါနော၊ ကာလေ ယာစဉှိ ယာစတိ။
ပရဉ္စ ပုညံ လဗ္ဘေတိ၊ အတ္တနာပိ စ ဇီဝတိ။

၅၈. "န ဝေ ဒေဿန္တိ သပ္ပညာ၊ ဒိသွာ ယာစကမာဂတေ။
ဗြဟ္မစာရိ ပိယော မေသိ၊ ဝဒ တွံ ဘညမိစ္ဆသီ"တိ။

တတ္ထ **ယာစနဇီဝါနော**တိ ယာစနဇီဝမာနော, အယမေဝ တ ဟဒေ။ ကြဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အယ္ယ, အင်္ဂီသေန ယော ယာစနေန ဇီဝမာနော ဓမ္မိကော သမဏော ဝါ ဗြာဟ္မဏော ဝါ ယာစိတဗ္ဗယုတ္တပတ္တကာလေ ကိဉ္စိဒေဝ ယာစိတဗ္ဗံ န ယာစတိ, သော ပရဉ္စ အယကံ ပုညာ ဓံသေတိ ပရိဟာပေတိ, အတ္တနာပိ စ သုခံ န ဇီဝတိ။ **ပုညံ လဗ္ဘေတီ** တိ ကာလေ ပန ယာစိတဗ္ဗံ ယာစန္တော ပရဉ္စ ပုညံ အဓိဂမေတိ, အတ္တနာပိ စ သုခံ ဇီဝတိ။ **န ဝေ ဒေဿန္တီ** တိ ယံ တွံ ဝဒေသိ "မာ မေ ဝိဒေဿနာ အဟူ"တိ, တံ ကသ္မာ ဝဒသိ။ သပ္ပညာ ဟိ အနဉ္စ အနဖလဉ္စ ဇာနန္တာ ပဏ္ဍိတာ ယာစကေ အာဂတေ ဒိသွာ န ဒေဿန္တိ န ကုဇ္ဈန္တိ, အညဒတ္ထု ပန ပမုဒိတာဝ ဟောန္တီတိ ဒီပေတိ။ **ယာစကမာဂတေ**တိ မ-ကာရော ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန ဝုတ္တော, ယာစကေ အာဂတေတိ အတ္ထော။ **ဗြဟ္မစာရိ ပိယော မေသီ** တိ အယ္ယ အင်္ဂီသေန, ပရိသုဒ္ဓစာရိ မဟာပုည, တွံ မယှံ အတိဝိယ ပိယော, တသ္မာ ဝရံ တွံ မံ ဝဒေဟိ ယာစာဟိယေဝ။ **ဘညမိစ္ဆသီ**တိ ယံကိဉ္စိ ဝတ္တဗ္ဗံ ကြစ္ဆသိ, သဗ္ဗံ ဝဒ, ရဇ္ဇမ္ပိ တေ ဒဿာမိယေဝါတိ။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တော ရညာ ရဇ္ဇေနာပိ ပဝါရိတော နေဝ ကိဉ္စိ ယာစိ။ ရညော ပန ဧဝံ အတ္တနော အဇ္ဈာသယေ ကထိတေ မဟာသတ္တောပိ ပဗ္ဗဇိတပဋိပတ္တိံ ဒဿေတုံ "မဟာရာဇ, ယာစနာ ဟိ နာမေသာ ကာမဘောဂီနံ ဂိဟီနံ အာစိဏ္ဏာ, န ပဗ္ဗဇိတာနံ, ပဗ္ဗဇိတေန ပန ပဗ္ဗဇိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဂိဟီဟိ အသမာနပရိသုဒ္ဓာဇီဝေန ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ပဗ္ဗဇိတပဋိပဒံ ဒဿေန္တော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၅၉. "န ဝေ ယာစန္တိ သပ္ပညာ၊ ဓီရော စ ဝေဒိတုမရဟတိ။

ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ၊ သော အရိယာန ယာစနာ''တိ။

တတ္ထ **သပ္ပညာ** တိ ဗုဒ္ဓါ စ ဗုဒ္ဓသာဝကာ စ ဗောဓိယာ ပဋိပန္နာ ဣလိပဗ္ဗဇ္ဇ ပဗ္ဗဇိတာ ဗောဓိသတ္တာ စ သဗ္ဗေပိ သပ္ပညာ စ သုသီလာ စ, ဧတေ ဝေရူပာ သပ္ပညာ ''အမှာကံ ဣဒ္ဓိဒ္ဒ ဒေထာ''တိ န ယာစန္တိ။ **ဓိရော စ ဝေဒိ တုမရဟတီ**တိ ဥပဋ္ဌာကော ပန ဓိရော ပဏ္ဍိတော ဂိလာနကာလေ စ အဂိလာနကာလေ စ ယေန ယေနတ္ထော, တံ သဗ္ဗံ သယမေဝ ဝေဒိတုံ ဇာနိတုံ အရဟတိ။ **ဥဒ္ဒိဿ အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ** တိ အရိယာ ပန တစံ အဘိန္ဒိတ္ဝာ ယေနတ္ထိကာ ဟောန္တိ, တံ ဥဒ္ဒိဿ ကေဝလံ ဘိက္ခာစာရဝေလာယ ဂေဟဒွါရေ တိဋ္ဌန္တိ, နေဝ ကာယင်္ဂံ န ဝါစင်္ဂံ ကောပေန္တိ။ ကာယဝိကာရံ ဒဿေတွာ နိမိတ္တံ ကရောန္တော ဟိ ကာယင်္ဂံ ကောပေတိ နာမ, ဝစီဘေဒံ ကရောန္တော ဝါစင်္ဂံ ကောပေတိ နာမ, တဒုဘယံ အကတွာ ဗုဒ္ဓါဒယော အရိယာ တိဋ္ဌန္တိ။ **သော အရိယာန ယာစနာ**တိ သော ကာယင်္ဂဝါစင်္ဂံ အကောပေတွာ ဘိက္ခာယ တိဋ္ဌမာနာ အရိယာနံ ယာစနာ နာမ။

ရာဇာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ သုတွာ ''ဘန္တေ, ယဒိ သပ္ပညော ဥပဋ္ဌာကော အတ္တနာဝ ဥတွာ ကုလူပကဿ အတဗ္ဗံ ဒေတိ, အဟမ္ပိ တုမှာကံ ဣဒ္ဓိဒ္ဒ ဒမ္မိ''တိ ဝဒန္တော သတ္တမံ ကထမာဟ –

၆၀. ''ဒဒါမိ တေ ဗြာဟ္မဏ ရောဟိဏီနံ၊ ဂဝံ သဟဿံ သဟ ပုင်္ဂဝေန။
အရိယော ဟိ အရိယဿ ကထံ န ဒဇ္ဇာ၊ သုတွာန ဂါထာ တဝ ဓမ္မယုတ္တာ''တိ။

တတ္ထ **ရောဟိဏီနန္တိ** ရတ္တဝဏ္ဏာနံ။ **ဂဝံ သဟဿ** န္တိ ခီရဒဓိအာဒိမဓုရရသပရိဘောဂတ္ထာယ ဝေရူပါနံ ဂုန္နံ သဟဿံ တုယှံ ဒမ္မိ, တံ မေ ပဋိဂ္ဂဏှဟ။ **အရိယော**တိ အာစာရအရိယော။ **အရိယဿာ** တိ အာစာရအရိယဿ။ **ကထံ န ဒဇ္ဇာ** တိ ကေန ကာရဏေန န ဒဒေယျ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဗောဓိသတ္တော ''အဟံ မဟာရာဇ, အကိဉ္စနော ပဗ္ဗဇိတော, န မေ ကာဝီဟိ အတ္ထော''တိ ပဋိက္ခိပိ။ ရာဇာ တဿောဝါဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။ သောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဗဟူ သောတာပတ္တိဖလာဒီသု ပတိဋ္ဌိတာ။ တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, အဋ္ဌိသေနော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

အဋ္ဌိသေနဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၄၀၄] ၉. ကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယတ္ထ ဝေရီ နိဝသတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ပထဝိပဝေသနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌေ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော သဟ ပရိသာယ နဋ္ဌော''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ ဒေဝဒတ္တော သဟ ပရိသာယ နဋ္ဌော, ပုဗ္ဗေပိ နဋ္ဌောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဉ္စသတကပိပရိဝါရော ရာဇုယျာနေ ဝသိ။ ဒေဝဒတ္တောပိ ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ပဉ္စသတကပိပရိဝါရော တတ္ထေဝ ဝသိ။ အထေကဒိဝသံ ပုရောဟိတေ ဥယျာနံ ဂန္တွာ နှာတွာ အလင်္ကရိတွာ နိက္ခမန္တေ ဧကော လောလကပိ ပုရေတရံ ဂန္တွာ ရာဇုယျာနဒွါရေ တောရဏမတ္ထကေ နိသီဒိတွာ တဿ မတ္ထကေ ဝစ္စပိဏ္ဍံ ပါတေတွာ ပုန ဥဒ္ဓံ ဩလောကေန္တဿ မုခေ ပါတေသိ။ သော နိဝတ္တိတွာ ''ဟောတု, ဇာနိဿာမိ တုမှာကံ ကတ္တဗ္ဗ''န္တိ မက္ကဋေ သန္တဇ္ဇေတွာ ပုန နှာတွာ ပက္ကာမိ။ တေန ဝေရံ ဂဟေတွာ မက္ကဋာနံ သန္တဇ္ဇိတဘာဝံ ဗောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ သော ''ဝေရီနံ နိဝါသဋ္ဌာနေ နာမ ဝသိတုံ န ဝဋ္ဋတိ, သဗ္ဗောပိ ကပိဂဏော ပလာယိတွာ အညတ္ထ ဂစ္ဆတူ''တိ ကပိသဟဿဿပိ အာရောစာပေသိ။ ဒုဗ္ဗစကပိ အတ္တနော ပရိဝါရမက္ကဋေ ဂဟေတွာ ''ပစ္ဆာ ဇာနိဿာမီ''တိ တတ္ထေဝ နိသီဒိ။ ဗောဓိသတ္တော အတ္တနော ပရိဝါရံ ဂဟေတွာ အရညံ ပာဝိသိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကိဿာ

ဝိဟိကောင့်ကာယ အသိယာ အာတပေ ပသာရိတဝိဟိံ ခာဒန္တော ဧကော ဒွေကော ဥမ္မုဂ္ဂေန ပဟာရံ လဘိတွာ အာဒိတ္တသရီရော ပလာယန္တော ဧကိဿာ ဟတ္ထိသာလံ နိဿာယ တိဏကုဋိယာ ကုဋ္ဋေ သရီရံ ဃံသိ ။ သော အဂ္ဂိ တိဏကုဋိကံ ဂဏှိ, တတော ဥဋ္ဌာယ ဟတ္ထိသာလံ ဂဏှိ, ဟတ္ထိသာလာယ ဟတ္ထီနံ ပိဋ္ဌိ ဈာယိ, ဟတ္ထိဝေဇ္ဇာ ဟတ္ထီနံ ပဋိဇဂ္ဂိံသု။

ပုရောဟိတောပိ မက္ကဋဿာနံ ဂဟဏူပာယံ ဥပဓာရေန္တော ဝိစရတိ။ အထ နံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ နိသိန္နံ ရာဇာ အာဟ ''အာစရိယ, ဗဟူ နော ဟတ္ထီ ဝဏိတာ ဇာတာ, ဟတ္ထိဝေဇ္ဇာ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ န ဇာနန္တိ, ဇာနာသိ နု ခော ကိဉ္စိ ဘေသဇ္ဇ''န္တိ? ''ဇာနာမိ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကိံ နာမာ''တိ? ''မက္ကဋဝသာ, မဟာရာဇာ''တိ။ ''ကဟံ လဘိဿာမာ''တိ? ''နနု ဥယျာနေ ဗဟူ မက္ကဋာ''တိ? ရာဇာ ''ဥယျာနေ မက္ကဋေ မာရေတွာ ဝသံ အာနေထာ''တိ အာဟ။ ဓနုဂ္ဂဟာ ဂန္တွာ ပဉ္စသတေပိ မက္ကဋေ ဝိဇ္ဈိတွာ မာရေသုံ။ ဧကော ပန ဇေဋ္ဌကမက္ကဋော ပလာယန္တော သရပဟာရံ လဘိတွာပိ တတ္ထေဝ အပတိတွာ ဇောဓိသတ္တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတွာ ပတိ။ တနရာ ''အမှာကံ ဝသနဋ္ဌာနံ ပတွာ မတော''တိ တဿ ပဟာရံ လဒ္ဓာ မတဘာဝံ ဇောဓိသတ္တဿ အာရောစေသုံ။ သော ဂန္တွာ ကပိဂဏမဇ္ဈေ နိသိန္နော ''ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒံ အကတွာ ဝေရိဋ္ဌာနေ ဝသန္တာ နာမ ဧဝံ ဝိနဿန္တီ''တိ ကပိဂဏဿ ဩဝါဒဝသေန ဣမာ ကထာ အဘာသိ –

၆၁. ''ယတ္ထ ဝေရီ နိဝသတိ၊ န ဝသေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတော။
ဧကရတ္တံ ဒွိရတ္တံ ဝါ၊ ဒုက္ခံ ဝသတိ ဝေရိသု။

၆၂. ''ဒိသော ဝေ လဟုစိတ္တဿ၊ ပေါသဿာနုဝိဓီယတော။
ဧကဿ ကပိနော ဟေတု၊ ယူထဿ အနယော ကတော။

၆၃. ''ဗာလောဝ ပဏ္ဍိတမာနီ၊ ယူထဿ ပရိဟာရကော။
သစိတ္တဿ ဝသံ ဂန္တွာ၊ သယေထာယံ ယထာ ကပိ။

၆၄. ''န သာဓု ဗလဝါ ဗာလော၊ ယူထဿ ပရိဟာရကော။
အဟိတော ဘဝတိ ဉာတီနံ၊ သကုဏာနံဝ စေတကော။

၆၅. ''ဓီရောဝ ဗလဝါ သာဓု၊ ယူထဿ ပရိဟာရကော။
ဟိတော ဘဝတိ ဉာတီနံ၊ တိဒသာနံဝ ဝါသဝေါ။

၆၆. ''ယော စ သီလဉ္စ ပညဉ္စ၊ သုတဉ္စတ္တနိ ပဿတိ။
ဥဘိန္နမတ္ထံ စရတိ၊ အတ္တနော စ ပရဿ စ။

၆၇. ''တသ္မာ တုလေယျ မတ္တာနံ၊ သီလပညာသုတာမိဝ။
ဂဏံ ဝါ ပရိဟရေ ဓီရော၊ ဧကော ဝါပိ ပရိဗ္ဗဇေ''တိ။

တတ္ထ **လဟုစိတ္တဿာ**တိ လဟုစိတ္တော အဿ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယော ပေါသော လဟုစိတ္တဿ မိတ္တဿ ဝါ ဉာတိနော ဝါ အနုဝိဓီယတိ အနုဝတ္တတိ, တဿ ပေါသဿ အနုဝိဓီယတော သော လဟုစိတ္တော ဒိသော ဟောတိ, ဝေရိကိစ္စံ ကရောတိ။ **ဧကဿ ကပိနော**တိ ပဿထ ဧကဿ လဟုစိတ္တဿ အနုဗာလဿ ကပိနော ဟေတု အယံ သကလဿ ယူထဿ အနယော အဝုဍ္ဎိ မဟာဝိနာသော ကတောတိ။ **ပဏ္ဍိတမာနီ**တိ ယော သယံ ဗာလော ဟုတွာ ''အဟံ ပဏ္ဍိတော''တိ အတ္တာနံ မညမာနော ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝါဒံ အကတွာ သကဿ စိတ္တဿ ဝသံ ဂစ္ဆတိ, သော သစိတ္တဿ ဝသံ ဂန္တွာ ယထာယံ ဒုဗ္ဗုဒ္ဓိကပိ မတသယနံ သယိတော, ဧဝံ သယေထာတိ အတ္ထော။

န သာဓူတိ ဗာလော နာမ ဗလသမ္ပန္နော ယူထဿ ပရိဟာရကော န သာဓု န လဒ္ဓကော။ ကိံကာရဏာ? သော ဟိ **အဟိတော ဘဝတိ ဉာတီနံ,** ဝိနာသမေဝ ဝဟတိ။ **သကုဏာနံဝ စေတကော**တိ ယထာ ဟိ တိတ္တိရသကုဏာနံ ဒီပကတိတ္

တိရော ဒိဝသမ္ပိ ဝသ္သန္တော အညေ သကုဏေ န မာရေတိ, ဉာတကေဝ မာရေတိ, တေသညေဝ အဟိတော ဟောတိ, ဧဝ န္တိ အတ္ထော။ **ဟိတော ဘဝတီ**တိ ကာယေနပိ တစာယပိ မနသာပိ ဟိတကာရကောယေဝ။ **ဉဘိန္နမတ္ထံ စရတီ** တိ ယော ဣဓ ပုဂ္ဂလော ဧတေ သီလာဒယော ဂုဏေ အတ္တနိ ပသ္သတိ, သော "မယှံ အာစာရသီလမ္ပိ အတ္ထိ, ပညာပိ သုတပရိ ယတ္တိပိ အတ္ထီ"တိ တထတော ဇာနိတွာ ဂဏံ ပရိဟရန္တော အတ္တနော စ ပရေသဉ္စ အတ္တာနံ ပရိတရေတွာ စရန္ တာနန္တိ ဉဘိန္နမ္ပိ အတ္ထမေဝ စရတိ။

တုလေယျ မတ္တာန န္တိ တုလေယျ အတ္တာနံ။ **တုလေယျာ** တိ တုလေတွာ။ **သီလပညာသုတာမိတ**တိ တော နိ သီလာဒီနိ ဝိယ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ သီလာဒီနိ အတ္တနိ သမနုပသ္သန္တော ဉဘိန္နမတ္ထံ စရတိ, တသ္မာ ပ ဏ္ဍိတော တောနိ သီလာဒီနိ ဝိယ အတ္တာနမ္ပိ တေသု တုလေတွာ "ပတိဋ္ဌိတော နု ခေါမှိ သီလေ ပညာယ သု တေ"တိ တီရေတွာ ပတိဋ္ဌိတဘာဝံ ပစ္စက္ခံ ကတွာ ဓီရော ဂဏံ တ ပရိဟရေယျ, စတူသု ဣရိယာပထေသု ကော တ ဟုတွာ ပရိဗ္ဗဇေယျ ဝတ္တေယျ, ပရိသုပဋ္ဌာကေနပိ ဝိဝေကစာရိနာပိ ဣမေဟိ တီဟိ ဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတေနေ ဝ ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။ ဧဝံ မဟာသတ္တော ကပိရာဇာ ဟုတွာပိ ဝိနယပရိယတ္တိကိစ္စံ ကထေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ဒုဗ္ဗစကပိ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပရိ သာပိဿ ဒေဝဒတ္တပရိသာ, ပဏ္ဍိတကပိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၄၀၅] ၁၀. ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒွါသတ္တတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဗကဗြဟ္မာနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿ ဟိ "ဣဒံ နိစ္စံ ဓုဝံ သဿတံ အစဝနဓမ္မံ, ဣတော အညံ လောကနိဿရဏံ နိဗ္ဗာနံ နာမ နတ္ထီ"တိ ဧဝံ ဒိဋ္ဌိ ဉပ္ပဇ္ဇိ။ ဟေဋ္ဌူပပတ္ တိကော ကိရေသ ဗြဟ္မာ ပုဗ္ဗေ ဈာနံ ဘာဝေတွာ ဝေဟပ္ဖလေသု နိဗ္ဗတ္တော, တတ္ထ ပဉ္စကပ္ပသတပရိမာဏံ အာ ယုံ ခေပေတွာ သုဘကိဏှေသု နိဗ္ဗတ္တိတွာ စတုသဋ္ဌိကပ္ပံ ခေပေတွာ တတော စုတော အဋ္ဌကပ္ပာယုကေသု အာဘဿရေသု နိဗ္ဗတ္တိ, တတ္ရဿ သော ဒိဋ္ဌိ ဉပ္ပဇ္ဇိ။ သော ဟိ နေဝ ဉပရိဗြဟ္မလောကတော စုတိံ, န တတ္ထ ဉပပတ္တိံ အနုဿရိ, တဒုဘယမ္ပိ အပဿန္တော ဧဝံ ဒိဋ္ဌိံ ဂဏှိ။ ဘဂဝါ တဿ စေတသာ စေတောပရိဝိတက္ကမ ညာယ သေယျထာပိ နာမ ဗလဝါ ပုရိသော သမိဉ္ဇိတံ ဝါ ဗာဟံ ပသာရေယျ, ပသာရိတံ ဝါ ဗာဟံ သမိဉ္ဇေယျ, ဧဝ မေဝ ဇေတဝနေ အန္တရဟိတော တသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ ပာတုရဟောသိ။ အထ ဗြဟ္မာ ဘဂဝန္တံ ဒိသွာ "ဧဟိ ခေါ, မာရိသ, သွာဂတံ မာရိသ, စိရဿံ ခေါ, မာရိသ, ဣမံ ပရိယာယမကာသိ, ယဒိဒံ ဣဓာဂမနာယ။ ဣဒဉှိ မာရိသ, နိစ္စံ ဣဒံ ဓုဝံ ဣဒံ သဿတံ ဣဒံ ကေဝလံ ဣဒံ အစဝနဓမ္မံ, ဣဒဉှိ န စ ဇာယတိ န ဇီယတိ န မီယတိ န စဝတိ န ဉပပဇ္ဇတိ, ဣတော စ ပနညံ ဉတ္တရိ နိဿရဏံ နတ္ထီ"တိ အာဟ။

ဧဝံ ဝုတ္တေ ဘဂဝါ ဗကံ ဗြဟ္မာနံ ဧတဒဝေစ "အဝိဇ္ဇာဂတော ဝတ ဘော ဗကော ဗြဟ္မာ, အဝိဇ္ဇာဂတော ဝတ ဘော ဗကော ဗြဟ္မာ, ယတြ ဟိ နာမ အနိစ္စညေဝ သမာနံ နိစ္စန္တိ ဝက္ခတိ။ပေ။ သန္တဉ္စ ပနညံ ဉတ္တရိ နိဿ သရဏံ, နတ္ထညံ ဉတ္တရိ နိဿရဏန္တိ ဝက္ခတီ"တိ (သံ. နိ. ၁.၁၇၅)။ တံ သုတွာ ဗြဟ္မာ "တွံ ဧဝံ ကထေသိ, တွံ ဧဝံ ကထေသိ, ဣတိ မံ သော အနုယုဉ္ဇန္တော အနုဗန္ဓတီ"တိ စိန္တေတွာ ယထာ နာမ ဒုဗ္ဗလော စောရော ကတိပယေ ပဟာရေ လဘိတွာ "ကိံ အဟမေဝ စောရော, အသုကောပိ စောရော အသုကောပိ စောရော"တိ သဗ္ဗေပိ သဟာယကေ အာစိက္ခတိ, တထေဝ ဘဂဝတော အနုယောဂဘယေန ဘီတော အညေပိ အတ္တနော သဟာယကေ အာစိက္ခန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၈. "ဒွါသတ္တတိ ဂေါတမ ပုညကမ္မာ၊ ဝသဝတ္တိနော ဇာတိဇရံ အတီတာ။
အယမန္တိမာ ဝေဒဂူ ဗြဟ္မပတ္တိ၊ အသ္မာဘိဇပ္ပန္တိ ဇနာ အနေကာ"တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၅)။

တတ္ထ **ဒွါသတ္တတီ**တိ န ကေဝလံ ဘော ဂေါတမ, အဟမေဝ, အထ ခေါ ဣမသ္မိံ ဗြဟ္မလောကေ မယံ ဒွါသတ္တ တိ ဇနာ ပုညကမ္မာ အညေသံ ဉပရိ အတ္တနော ဝသံ ဝတ္တေနေန **ဝသဝတ္တိနော** ဇာတိဉ္စ ဇရဉ္စ အတီတာ, အယံ နော ဝေဒေဟိ ဂတတ္တာ **ဝေဒဂူ,** အယံ ဘော ဂေါတမ **အန္တိမာ ဗြဟ္မပတ္တိ,** ပစ္ဆိမကောဋ္ဌိပ္ပတ္တိ သေဋ္ဌဘာဝပ္ပတ္တိ။

အသ္မာဘိဇပ္ပန္တိ ဇနာ အနေကာ တိ အမ္ဟေ အညေ ဗဟူ ဇနာ ပဋ္ဌလိကာ ဟုတွာ – ''အယံ ခေါ ဘဝံ ဗြဟ္မာ မဟာဗြဟ္မာ''တိအာဒိနိ ဝဒန္တာ နမဿန္တိ ပတ္ထေန္တိ ပိဟယန္တိ, ''အဟော ဝတ မယမ္ပိ ဧဝရူပ ဘဝေယ္ယာမာ''တိ ကုဉ္ဇန္တီတိ အတ္ထော။

တဿ ဝစနံ သုတွာ သတ္ထာ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၆၉. ''အပ္ပံ ဟိ ဧတံ န ဟိ ဒီဃမာယု၊ ယံ တွံ ဗက မညသိ ဒီဃမာယုံ။
သတံ သဟဿာနိ နိရဗ္ဗုဒါနံ၊ အာယုံ ပဇာနာမိ တဝါဟ ဗြဟ္မေ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၅)။

တတ္ထ **သတံ သဟဿာနိ နိရဗ္ဗုဒါန** န္တိ နိရဗ္ဗုဒသင်္ခါတာနံ ဂဏနာနံ သတသဟဿာနိ။ ဝဿာနဉှိ ဒသ ဒသကံ သတံ, ဒသ သတာနံ သဟဿံ, သတံ သဟဿာနံ သတသဟဿံ, သတံ သတသဟဿာနံ ကောဋိ နာမ, သတံ ကောဋိသတသဟဿာနံ ပကောဋိ နာမ, သတံ ပကောဋိသတသဟဿာနံ ကောဋိပကောဋိ နာမ, သတံ ကောဋိပကောဋိသတသဟဿာနံ ဧကံ နဟုတံ နာမ, သတံ နဟုတသတသဟဿာနံ ဧကံ နိန္နဟုတံ နာမ။ ဆေကော ဂဏကော ဧတ္တကံ ဂဏေတုံ သက္ကောတိ, တတော ပရံ ဂဏနာ နာမ ဗုဒ္ဓါနမေဝ ဝိသယော။ တတ္ထ သတံ နိန္နဟုတသတသဟဿာနံ ဧကံ အဗ္ဗုဒံ, ဝီသတိ အဗ္ဗုဒါနိ ဧကံ နိရဗ္ဗုဒံ, တေသံ နိရဗ္ဗုဒသတသဟဿာနံ ဧကံ အဟဟံ နာမ, ဧတ္တကံ ဗကဿ ဗြဟ္မုနော တသ္မိံ ဘဝေ အဝသိဋ္ဌံ အာယု, တံ သန္ဓာယ ဘဂဝါ ဧဝမာဟ။

တံ သုတွာ ဗကော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၇၀. ''အနန္တဒဿီ ဘဂဝါဟမသ္မိ၊ ဇာတိဇ္ဇရံ သောကမုပါတိဝတ္တော။
ကိံ မေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊ အာစိက္ခ မေ တံ ယမဟံ ဝိဇညာ''န္တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၅)။

တတ္ထ **ဘဂဝါ**တိ ဘဂဝါ တုမ္ဟေ ''အာယုံ ပဇာနာမိ တဝါဟ''န္တိ ဝဒန္တာ ''အဟံ အနန္တဒဿီ ဇာတိဇရဥ္စ သောကဥ္စ ဥပါတိဝတ္တောသ္မီ''တိ ဝဒထ။ **ဝတသီလဝတ္တ** န္တိ ဝတသမာဒါနဥ္စ သီလဝတ္တဥ္စ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒိ တုမ္ဟေ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓါ, ဧဝံ သန္တေ ကိံ မယှံ ပုရာဏံ ဝတဥ္စ သီလဝတ္တဥ္စ, အာစိက္ခ မေ တံ, ယမဟံ တယာ အာစိက္ခိတံ ယာထာဝသရသတော ဝိဇာနေယျန္တိ။

အထဿ ဘဂဝါ အတီတာနိ ဝတ္ထူနိ အာဟရိတွာ အာစိက္ခန္တော စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၇၁. ''ယံ တွံ အပါယေသိ ဗဟူ မနုဿေ၊ ပိပါသိတေ ဃမ္မနိ သမ္ပရေတေ။
တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါဝ အနုဿရာမိ။

၇၂. ''ယံ ဧဏိကူလသ္မိ ဇနံ ဂဟီတံ၊ အမောစယီ ဂယှကံ နီယမာနံ။
တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါဝ အနုဿရာမိ။

၇၃. ''ဂင်္ဂါယ သောတသ္မိံ ဂဟီတနာဝံ၊ လုဒ္ဒေန နာဂေန မနုဿကပ္ပာ။
အမောစယိ တွံ ဗလသာ ပသယှ၊ တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ။
သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါဝ အနုဿရာမိ။

၇၄. ''ကပ္ပော စ တေ ဗဒ္ဓစရော အဟောသိ၊ သမ္ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညိ။
တံ တေ ပုရာဏံ ဝတသီလဝတ္တံ၊ သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါဝ အနုဿရာမီ''တိ။ (သံ. နိ. ၁.၁၇၅)။

တတ္ထ **အပါယေသီ**တိ ပါယေသိ။ **ဃမ္မနိ သမ္ပရေတေ** တိ ဃမ္မေန သမ္ပရေတေ အတိဝိယ ဖုဋ္ဌေ ဃမ္မကိလန္တေ။ **သုတ္တပ္ပဗုဒ္ဓေါဝ** တိ ပစ္စူသကာလေ သုပန္တော သုပိနံ ပဿိတွာ တံ သုပိနကံ ဝိယ အနုဿရာမိ။ သော ကိရ ဗကဗြဟ္မာ ဧကသ္မိံ ကပ္ပေ တာပသော ဟုတွာ မရုကန္တာရေ ဝသန္တော ဗဟူနံ ကန္တာရပဋိပန္နာနံ ပာနီယံ အာဟရိတွာ အဒာသိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော သတ္ထဝါဟော ပဉ္စဟိ သကဋသတေဟိ မရုကန္တာရံ ပဋိပဇ္ဇိ။ မနုဿာ ဒိသာ ဝဝတ္ထပေတုံ အသက္ကောန္တာ သတ္တ ဒိဝသာနိ အာဟိဏ္ဍိတွာ ခီဏအာရုဒကာ နိရာဟာရာ ဥဏှာဘိဘူတာ ''ဣဒါနိ နော

ဇီဝိတံ နတ္ထိ''တိ သကဋ္ဌေ ပရိဝတ္တေတွာ ကေဏော မောစေတွာ ပေဟဋ္ဌာသကဋ္ဌေသု နိပဇ္ဇိံသု။ တဒါ တာပသော အာဝဇ္ဇေန္တော တေ ဒိသွာ "မယိ ပဿန္တေ မာ နဿိံသူ"တိ စိန္တေတွာ အတ္တနော ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန ဂင်္ဂါသောတံ ဥဗ္ဗတ္တေတွာ သတ္တတာဟာဘိမုခံ အကာသိ, အဝိဒူရေ စ ဇော ဝနသဏ္ဍံ မာပေသိ။ မနုဿာ ဟနီယံ ပိဝိတွာ နှာတွာ ကေဏော သန္တပ္ပေတွာ ဝနသဏ္ဍတော တိဏံ လာယိတွာ အရှုနိ ဂဟေတွာ ဒိသံ သလ္လက္ခေတွာ အရောက ကန္တာရံ အတိက္ကမိံသု, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဇော်ကူလသ္မိ န္တိ ဇော်ယာ နာမ နဒိယာ ကူလေ။ **ဂယှဟက နီယမာန**န္တိ ကရမရကဟံ ဂဟေတွာ နီယမာနံ။ သောကိရ တာပသော အပရသ္မိံ ကာလေ ဇော် ပစ္စန္တကမံ နိဿာယ နဒီတီရေ ဝနသဏ္ဍေ ဝိဟာသိ။ အထေကသ္မိံ ဒိဝသေ ပဗ္ဗတတော စောရာ ဩတရိတွာ တံ ကမံ ပဟရိတွာ မဟာဇနံ ဂဟေတွာ ပဗ္ဗတံ အာရောပေတွာ အန္တရာမဂ္ဂေ စာရကမနုဿေ ဌပေတွာ ပဗ္ဗတဗိလံ ပဝိသိတွာ အာဟာရံ ပစာပေန္တာ နိသီဒိံသု။ တာပသော ဇောမဟိံသာဒီနဉ္စေဝ အရကအရိကာဒီနဉ္စ မဟန္တံ အဋ္ဌဿရံ သုတွာ "မယိ ပဿန္တေ မာ နဿိံသူ"တိ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန အတ္တဘာဝံ ဇဟိတွာ စတုရင်္ဂိနိယာ သေနာယ ပရိဝုတော ရာဇာ ဟုတွာ ယုဒ္ဓဘေရိံ အာကောဋ္ဌာပေန္တော တံ ဌာနံ အဂမာသိ။ စာရကမနုဿာ တံ ဒိသွာ စောရာနံ အာရောစေသုံ။ စောရာ "ရညာ သဒ္ဓိံ ဝိဂ္ဂဟော နာမ န ယုတ္တော"တိ သဗ္ဗံ ဂဟိတဂဟိတံ ဘဏ္ဍကံ ဆဍ္ဍေတွာ ဘတ္တံ အဘုဉ္ဇိတွာဝ ပလာယိံသု။ တာပသော တေ သဗ္ဗေ အာနေတွာ သကကမေယေဝ ပတိဋ္ဌာပေသိ, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဂဟီတနာဝန္တိ နိဂ္ဂဟိတနာဝံ။ **လုဒ္ဒေနာ** တိ ကက္ခဋ္ဌေန။ **မနုဿကပ္ပာ** တိ မနုဿေ ဝိနာသေတုကာမတာယ။ **ဗလသာ**တိ ဗလေန။ **ပသယှဟာ**တိ အဘိဘဝိတွာ။ အပရသ္မိံ ကာလေ သော တာပသော ဂင်္ဂါတီရေ ဝိဟာသိ။ တဒါ မနုဿာ ဒွေဝ တယော နာဝသင်္ဃာဋ္ဌေ ဗန္ဓိတွာ သင်္ဃာဋ္ဌမတ္ထကေ ပုပ္ဖမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ သင်္ဃာဋ္ဌေ နိသီဒိတွာ ခာဒန္တာ ပိဝန္တာ သမ္ဗန္ဓကုလံ ဂစ္ဆန္တိ။ တေ ပီတာဝသေသံ သုရံ ဘုတ္တခာဒိတာဝသေသာနိ ဘတ္တမစ္ဆမံသတမ္ဗူလာဒီနိ ဂင်္ဂါယမေဝ ဟာတေန္တိ။ ဂင်္ဂေယျော နာဂရာဇာ "ဣမေ ဥစ္ဆိဋ္ဌကံ မမ ဥပရိ ခိပန္တီ"တိ ကုဇ္ဈိတွာ "သဗ္ဗေ တေ ဇနေ ဂဟေတွာ ဂင်္ဂါယ ဩသီဒါပေဿာမီ"တိ မဟန္တံ ဇောအောဏိကနာဝပ္ပမာဏံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ဥဒကံ ဘိန္ဒိတွာ ဖဏံ ခာရယမာနော တေသံ အဘိမုခော ဟယာသိ။ တေ နာဂရာဇာနံ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ဇောပ္ပဟာရေနေဝ မဟာသဒ္ဒံ ကရိံသု။ တာပသော တေသံ ပရိဒေဝိတသဒ္ဒံ သုတွာ နာဂရာဇဿ စ ကုဒ္ဓဘာဝံ ဥတွာ "မယိ ပဿန္တေ မာ နဿိံသူ"တိ ခိပ္ပနိသန္တိယာ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ခိပ္ပံ သုပဏ္ဏဝဏ္ဏံ အတ္တာနံ မာပေတွာ အဂမာသိ ။ နာဂရာဇာ တံ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော ဥဒကေ နိမုဇ္ဇိ။ မနုဿာ သောတ္ထိဘာဝံ ပတွာ အဂမံသု, တံ သန္ဓာယေတံ ဝုတ္တံ။

ဗဒ္ဓစရော တိ အန္တေဝာသိကော။ **သမ္ဗုဒ္ဓိမန္တံ ဝတိနံ အမညု** န္တိ ဗုဒ္ဓိသမ္ပန္နော စေဝ ဝတသမ္ပန္နော စ တာပသောတိ တံ မညမာနော။ ဣမိနာ ကိံ ဒဿေတိ? မဟာဗြဟ္မေ အဟံ အတီတေ တဝ ကေသဝတာပသကာလေ ကပ္ပော နာမ အန္တေဝာသိကော ဝေယျာဝစ္စကရော ဟုတွာ တုယှံ နာရဒေန နာမ အမစ္စေန ဗာရာဏသိတော ဟိမဝန္တံ အာနီတဿ ရောဂံ ဝူပသမေသိံ။ အထ နံ နာရဒော ဒုတိယတရေ အာဂန္တွာ နိရောဂံ ဒိသွာ ဣမံ ကထံ အဘာသိ –

"မနုဿိန္ဒံ ဇဟိတွာန, သဗ္ဗကာမသမိဒ္ဓိနံ။
ကထံ နု ဘဂဝါ ကေသီ, ကပ္ပဿ ရမတိ အဿမေ"တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၁၈၁)။

တမေနံ တွံ ဧတဒဝေစ –

"သာဒူနိ ရမဏီယာနိ, သန္တိ ဝက္ခာ မနောရမာ။
သုဘာသိတာနိ ကပ္ပဿ, နာရဒ ရမယန္တိ မ"န္တိ။ (ဇာ. ၁.၄.၁၈၂)။

ဣတိဿ ဘဂဝါ ဣမံ အတ္တနာ အန္တေဝါသိကေန ဟုတွာ ရောဂဿ ဝူပသမိတဘာဝံ ဒီပေန္တော ဧဝမာဟ။ တဉ္စ ပန ဗြဟ္မုနာ မနုဿလောကေ ကတကမ္မံ သဗ္ဗံ မဟာဗြဟ္မာနံ သလ္လက္ခာပေန္တောဝ ကထေသိ။

သော သတ္ထု ဝစနေန အတ္တနာ ကတကမ္မံ သရိတွာ တထာဂတဿ ထုတိံ ကရောန္တော ဩသာနကထမာဟ –

၇၅. ‘‘အဒ္ဓာ ပဇာနာသိ မမေတမာယုံ၊ အညမ္ပိ ဇာနာသိ တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓေါ။
တထာ ဟိ တာယံ ဇလိတာနုဘာဝေါ၊ ဩဘာသယံ တိဋ္ဌတိ ဗြဟ္မလောက’’န္တိ။

တတ္ထ **တထာ ဟိ ဗုဒ္ဓေါ**တိ တထာ ဟိ တွံ ဗုဒ္ဓေါ။ ဗုဒ္ဓါနဉ္ဟိ အညာတံ နာမ နတ္ထိ, သဗ္ဗဓမ္မာနံ ဗုဒ္ဓတ္တာယေဝ ဟိ တေ ဗုဒ္ဓါ နာမာတိ ဒဿေတိ။ **တထာ ဟိ တာယန္တိ** ဗုဒ္ဓတ္တာယေဝ စ ပန တဝ အယံ ဇလိတော သရီရပ္ပဘာနုဘာဝေါ။ **ဩဘာသယံ တိဋ္ဌတီ**တိ ဣမံ သကလမ္ပိ ဗြဟ္မလောကံ ဩဘာသေန္တော တိဋ္ဌတိ။

ဧဝံ သတ္ထာ အတ္တနော ဗုဒ္ဓဂုဏံ ဇာနာပေန္တော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သစ္စာနိ ပကာသေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သမ္ပတ္တာနံ ဒသမတ္တာနံ ဗြဟ္မသဟဿာနံ အနုပါဒါယ အာသဝေဟိ စိတ္တာနိ ဝိမုစ္စိံသု။ ဣတိ ဘဂဝါ ဗဟူနံ ဗြဟ္မာနံ အဝဿယော ဟုတွာ ဗြဟ္မလောကာ ဇေတဝနံ အာဂန္တွာ တတ္ထ ကထိတနိယာမေနေဝ တံ ဓမ္မဒေသနံ ဘိက္ခူနံ ကထေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ကေသဝတာပသော ဗကဗြဟ္မာ အဟောသိ, ကပ္ပမာဏဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဗကဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ကုက္ကုဝဂ္ဂေါ ပဉ္စမော။

၂. ဂန္ဓာရဝဂ္ဂေါ

[၄၀၆] ၁. ဂန္ဓာရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဟိတွာ ဂါမသဟဿာနီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဘေသဇ္ဇသန္နိဓိကာရသိက္ခာပဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန ရာဇဂဟေ သမုဋ္ဌိတံ။ အာယသ္မာ ဟိ ပိလိန္ဒဝစ္ဆော အာရာမိကကုလံ မောစေတုံ ရာဇနိဝေသနံ ဂန္တွာ ရညော ပါသာဒေ ဣဒ္ဓိဗလေန သောဝဏ္ဏမယေ ကတေ မနုဿာ ပသီဒိတွာ ထေရဿ ပဉ္စ ဘေသဇ္ဇာနိ ပဟိဏိံသု။ သော တာနိ ပရိသာယ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပရိသာ ပနဿ ဗာဟုလ္လိကာ အဟောသိ, လဒ္ဓံ လဒ္ဓံ ကောဋ္ဌမ္ပိ ဃဋေပိ ပတ္တတ္ထဝိကာယောပိ ပူရေတွာ ပဋိသာမေသိ။ မနုဿာ ဒိသွာ ‘‘မဟိစ္ဆာ ဣမေ သမဏာ အန္တောကောဋ္ဌာဂါရိကာ’’တိ ဥဇ္ဈာယိံသု။ သတ္ထာ တံ ပဝတ္တိံ သုတွာ ‘‘ယာနိ ခေါ ပန တာနိ ဂိလာနာနံ ဘိက္ခူန’’န္တိ (ပါရာ. ၆၂၂-၆၂၃) သိက္ခာပဒံ ပညပေတွာ ‘‘ဘိက္ခဝေ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ အနုပ္ပန္နေ ဗုဒ္ဓေ ဗာဟိရကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဉ္စသီလမတ္တကံ ရက္ခန္တာပိ လောဏသက္ခရမတ္တကံ ပုနဒိဝသတ္ထာယ နိဒဟန္တေ ဂရဟိံသု, တုမှေ ပန ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒုတိယတတိယဒိဝသတ္ထာယ သန္နိဓိံ ကရောန္တာ အယုတ္တံ ကရောထာ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဂန္ဓာရရဋ္ဌေ ဗောဓိသတ္တော ဂန္ဓာရရညော ပုတ္တော ဟုတွာ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာယ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ မဇ္ဈိမပဒေသေပိ ဝိဒေဟရဋ္ဌေ ဝိဒေဟော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တေ ဒွေပိ ရာဇာနော အဒိဋ္ဌသဟာယာ ဟုတွာ အညမညံ ထိရဝိဿာသာ အဟေသုံ။ တဒါ မနုဿာ ဒီဃာယုကာ ဟောန္တိ, တိံသ ဝဿသဟဿာနိ ဇီဝန္တိ။ အထေကဒါ ဂန္ဓာရရာဇာ ပုဏ္ဏမုပေါသထဒိဝသေ သမာဒိန္နသီလော မဟာတလေ ပညတ္တဝရပလ္လင်္ကမဇ္ဈဂတော ဝိဝဋေန သီဟပဉ္ဇရေန ပါစီနလောကဓာတုံ ဩလောကေန္တော အမစ္စာနံ ဓမ္မတ္ထယုတ္တကထံ ကထေန္တော နိသီဒိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂဂနတလံ အတိလင်္ဃန္တမိဝ ပရိပုဏ္ဏံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ရာဟု အဝတ္ထရိ, စန္ဒပ္ပဘာ အန္တရဓာယိ။ အမစ္စာ စန္ဒာလောကံ အပဿန္တာ စန္ဒဿ ရာဟုနာ ဂဟိတဘာဝံ ရညော အာရောစေသုံ။ ရာဇာ စန္ဒံ ဩလောကေတွာ ‘‘အယံ စန္ဒော အာဂန္တုကဥပက္ကိလေသေန ဥပက္ကိလိဋ္ဌော နိပ္ပဘော ဇာတော, မယှမ္ပေသ ရာဇပရိဝါရော ဥပက္ကိလေသော, န ခေါ ပန မေတံ ပတိရူပံ, ယာဟံ ရာဟုနာ ဂဟိတစန္ဒော ဝိယ နိပ္ပဘော ဘဝေယျံ, ဝိသုဒ္ဓေ ဂဂနတလေ ဝိရောစန္တံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ဝိယ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ကိံ မေ ပရေန ဩဝဒိတေန , ကုလေ စ ဂဏေ စ အလဂ္ဂေါ ဟုတွာ အတ္တာနမေဝ ဩဝဒန္တော ဝိစရိဿာမိ, ဣဒံ မေ ပတိရူပ’’န္တိ စိန္တေတွာ ‘‘ယံ ဣစ္ဆထ, တံ ရာဇာနံ ကရောထာ’’တိ ရဇ္ဇံ အမစ္စာနံ နိယျာဒေသိ။ သော ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဈာနရတိသမပ္ပိတော ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

ဝိဒေဟရာဇာပိ “သုခံ မေ သဟာယဿာ”တိ တဏှိဖေ ပုစ္ဆိတွာ တဿ ပဗ္ဗဇိတဘာဝံ သုတွာ “မမ သဟာ
ယေ ပဗ္ဗဇိတေ အဟံ ရဇ္ဇေန ကိံ ကရိဿာမီ”တိ သတ္တယောဇနိကေ မိထိလနဂရေ တိယောဇနသတိကေ ဝိဒေဟရဇ္ဇေ
သောဠသသု ဂါမသဟဿေသု ပူရိတာနိ ကောဋ္ဌာဂါရာနိ, သောဠသသဟဿာ စ နာဋကိတ္ထိယော ဆဍ္ဍေတွာ ပုတ္
တဓီတရော အမနသိကတွာ ဟိမဝန္တပဒေသံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ပဝတ္တဖလဘောဇနော ဟုတွာ သမပ္ပဝတ္တ
ဝါသံ ဝသန္တော ဝိစရိ။ တေ ဥဘောပိ သမဝတ္တစာရံ စရန္တာ အပရဘာဂေ သမာဂစ္ဆိံသု, န ပန အညမညံ သဉ္ဇာနိံသု,
သမ္မောဒမာနာ ဧကတော သမပ္ပဝတ္တဝါသံ ဝသိံသု။ တဒာ ဝိဒေဟတာပသော ဂန္ဓာရတာပသဿ ဥပဋ္ဌာနံ ကရော
တိ။ တေသံ ဧကသ္မိံ ပုဏ္ဏမဒိဝသေ အညတရသ္မိံ ရုက္ခမူလေ နိသီဒိတွာ ဓမ္မတ္ထယုတ္တကထံ ကထေန္တာနံ ဂဂနတ
လေ ဝိရောစမာနံ စန္ဒမဏ္ဍလံ ရာဟု အဝတ္ထရိ။ ဝိဒေဟတာပသော “ကိံ နု ခော စန္ဒဿ ပဘာ နဋ္ဌာ”တိ ဩလောကေ
တွာ ရာဟုနာ ဂဟိတံ စန္ဒံ ဒိသွာ “ကော နု ခော ဧသ အာစရိယ, စန္ဒံ အဝတ္ထရိတွာ နိပ္ပဘမကာသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ အန္
တေဝါသိက အယံ ရာဟု နာမ စန္ဒဿေကော ဥပက္ကိလေသော, ဝိရောစိတုံ န ဒေတိ, အဟမ္ပိ ရာဟုဂဟိတံ စန္ဒမဏ္ဍ
လံ ဒိသွာ “ဣဒံ ပရိသုဒ္ဓဿ စန္ဒမဏ္ဍလဿ အာဂန္တုကေန ဥပက္ကိလေသေန နိပ္ပဘံ ဇာတံ, မယှမ္ပိ ဣဒံ ရဇ္ဇံ
ဥပက္ကိလေသော, ယာဝ စန္ဒမဏ္ဍလံ ရာဟု ဝိယ ဣဒံ နိပ္ပဘံ န ကရောတိ, တာဝ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ တဒေ
ဝ ရာဟုဂဟိတံ စန္ဒမဏ္ဍလံ အာရမ္မဏံ ကတွာ မဟာရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇိတောတိ။ “အာစရိယ, တွံ ဂန္ဓာရ
ရာဇာ”တိ ? “အာမ, အဟ”န္တိ။ “အာစရိယ, အဟမ္ပိ ဝိဒေဟရဇ္ဇေ မိထိလနဂရေ ဝိဒေဟရာဇာ နာမ, နနု မယံ အညမညံ
အဒိဋ္ဌသဟာယာ”တိ။ “ကိံ ပန တေ အာရမ္မဏံ အဟောသီ”တိ? အဟံ “တုမှေ ပဗ္ဗဇိတာ”တိ သုတွာ “အဒ္ဓာ ပဗ္ဗဇ္
ဇာယ မဟန္တံ ဂုဏံ အဒ္ဒသာ”တိ တုမှေယေဝ အာရမ္မဏံ ကတွာ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတောတိ။ တေ တတော ပဋ္ဌာ
ယ အတိဝိယ သမဂ္ဂ သမ္မောဒမာနာ ပဝတ္တဖလဘောဇနာ ဟုတွာ ဝိဟရိံသု။ တတ္ထ ဒီဃရတ္တံ ဝသိတွာ စ ပန
လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ဟိမဝန္တတော ဩတရိတွာ ဧကံ ပစ္စန္တဂါမံ သမ္ပာပုဏိံသု။

မနုဿာ တေသံ ဣရိယာပထေ ပသီဒိတွာ ဘိက္ခံ ဒတွာ ပဋိညံ ဂဟေတွာ အရညေ ရတ္တိဒိဝဋ္ဌာနာဒီနိ မာပေတွာ
ဝသာပေသုံ။ အန္တရာမဂ္ဂေပိ နေသံ ဘတ္တကိစ္စကရဏတ္ထာယ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေသုံ။ တေ
ပစ္စန္တဂါမေ ဘိက္ခံ စရိတွာ တာယ ပဏ္ဏသာလာယ နိသီဒိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆန္တိ။
တေပိ မနုဿာ တေသံ အာဟာရံ ဒဒမာနာ ဧကဒါ လောဏံ ပတ္တေ ပက္ခိပိတွာ ဒေန္တိ, ဧကဒါ ပဏ္ဏပုဋေ ဗန္ဓိတွာ
ဒေန္တိ, ဧကဒါ အလောဏကာဟာရမေဝ ဒေန္တိ။ တေ ဧကဒိဝသံ ပဏ္ဏပုဋေ ဗဟုတရံ လောဏံ အဒံသု။ ဝိဒေဟတာပ
သော လောဏံ အာဒါယ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဘတ္တကိစ္စကာလေ ပဟောနကံ ဒတွာ အတ္တနောပိ ပမာဏယုတ္တံ
ဂဟေတွာ အတိရေကံ ပဏ္ဏပုဋေ ဗန္ဓိတွာ “အလောဏကဒိဝသေ ဘဝိဿတီ”တိ တိဏဝဋ္ဋိကန္တရေ ဌပေသိ။
အထေကဒိဝသံ အလောဏကေ အာဟာရေ လဒ္ဓေ ဝိဒေဟော ဂန္ဓာရဿ ဘိက္ခာဘာဇနံ ဒတွာ တိဏဝဋ္ဋိကန္တရ
တော လောဏံ အာဟရိတွာ “အာစရိယ, လောဏံ ဂဏှထာ”တိ အာဟ။ “အဇ္ဇ မနုဿေဟိ လောဏံ န ဒိန္နံ, တွံ ကု
တော လဘာသီ”တိ? “အာစရိယ, ပုရိမဒိဝသေ မနုဿာ ဗဟုံ လောဏမဒံသု, အထာဟံ ‘အလောဏကဒိဝသေ ဘဝိသ္
သတီ’တိ အတိရေကံ လောဏံ ဌပေသိ”န္တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော “မောဃပုရိသ, တိယောဇနသတိကံ ဝိဒေဟရဇ္ဇံ ပ
ဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနဘာဝံ ပတွာ ဣဒါနိ လောဏသက္ခရာယ တဏှံ ဇနေသီ”တိ တဇ္ဇေတွာ ဩဝဒန္တော
ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇၆. “ဟိတွာ ဂါမသဟဿာနိ, ပရိပုဏ္ဏာနိ သောဠသ။
ကောဋ္ဌာဂါရာနိ ဖီတာနိ, သန္နိဓိံ ဒါနိ ကုဗ္ဗသီ”တိ။

တတ္ထ **ကောဋ္ဌာဂါရာနိ** တိ သုဝဏ္ဏရဇတမဏိမုတ္တာဒိရတနကောဋ္ဌာဂါရာနိ စေဝ ဒုဿကောဋ္ဌာဂါရာနိ စ ဓည
ကောဋ္ဌာဂါရာနိ စ။ **ဖီတာနီ**တိ ပူရာနိ။ **သန္နိဓိံ ဒါနိ ကုဗ္ဗသီ** တိ ဣဒါနိ “သွေဝ ဘဝိဿတိ, တတိယဒိဝသေ ဘဝိသ္
သတီ”တိ လောဏမတ္တံ သန္နိဓိံ ကရောသီတိ။

ဝိဒေဟော ဧဝံ ဂရဟိယမာနော ဂရဟံ အသဟန္တော ပဋိပက္ခော ဟုတွာ “အာစရိယ, တုမှေ အတ္တနော ဒောသံ အ
ဒိသွာ မယှမေဝ ဒောသံ ပဿထ, နနု တုမှေ ‘ကိံ မေ ပရေန ဩဝဒိတေန, အတ္တာနမေဝ ဩဝဒိဿာမီ’တိ ရဇ္ဇံ
ဆဍ္ဍေတွာ ပဗ္ဗဇိတာ, တုမှေ ဣဒါနိ မံ ကသ္မာ ဩဝဒထာ”တိ စောဒေန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၇၇. ''ဟိတွာ ဂန္ဓာရဝိသယံ၊ ပဟူတဓနဓာရိယံ။
ပသာသနတော နိက္ခန္တော၊ ဣဓ အနိ ပသာသသီ''တိ။

တတ္ထ **ပသာသနတော**တိ ဩဝါဒါနုသာသနီအနတော။ **ဣဓ အနီ**တိ ဣဓအနိ ဣဓ အရညေ ကသ္မာ မံ ဩဝဒထာတိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော တတိယံ ကထမာဟ –

၇၈. ''ဓမ္မံ ဘဏာမိ ဝေဒေဟ၊ အဓမ္မော မေ န ရုစ္စတိ။
ဓမ္မံ မေ ဘဏမာနဿ၊ န ပာပမုပလိမ္ပတီ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မ**န္တိ သဘာဝံ, ဗုဒ္ဓာဒီဟိ ဝဏ္ဏိတံ ပသတ္ထံ ကာရဏမေဝ။ **အဓမ္မော မေ န ရုစ္စတီ**တိ အဓမ္မော နာမ အသဘာဝေါ မယှံ ကဒါစိပိ န ရုစ္စတိ။ **န ပာပမုပလိမ္ပတီ**တိ မမ သဘာဝမေဝ ကာရဏမေဝ ဘဏန္တဿ ပာပံ နာမ ဟဒယေ န လိမ္ပတိ န အလ္လီယတိ။ ဩဝါဒဒါနံ နာမေတံ ဗုဒ္ဓပစ္စေကဗုဒ္ဓသာဝကဗောဓိသတ္တာနံ ပဝေဏီ။ တေဟိ ဒိန္နော ဝါဒံ ဗာလာ န ဂဏှန္တိ, ဩဝါဒဒါယကဿ ပန ပာပံ နာမ နတ္ထိ။

''နိဓီနံဝ ပဝတ္တာရံ၊ ယံ ပဿေ ဝဇ္ဇဒဿိနံ။
နိဂ္ဂယှဝါဒိံ မေဓာဝိံ၊ တာဒိသံ ပဏ္ဍိတံ ဘဇေ။
တာဒိသံ ဘဇမာနဿ၊ သေယျော ဟောတိ န ပါပိယော။

''ဩဝဒေယျာနုသာသေယျ၊ အသဗ္ဘာ စ နိဝါရယေ။
သတဉှိ သော ပိယော ဟောတိ၊ အသတံ ဟောတိ အပ္ပိယော''တိ။ (ဓ. ပ. ၇၆-၇၇)။

ဝိဒေဟတာပသော ဗောဓိသတ္တဿ ကထံ သုတွာ ''အာစရိယ, အတ္ထနိဿိတံ ကထေန္တေနပိ ပရံ ဃဋ္ဋေတွာ ရောသေတွာ ကထေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တွံ မံ ကုဏ္ဍသတ္ထကေန မုဏ္ဍေန္တော ဝိယ အတိဖရုသံ ကထေသီ''တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၇၉. ''ယေန ကေနစိ ဝဏ္ဏေန၊ ပရော လဘတိ ရုပ္ပနံ။
မဟတ္ထိယမ္ပိ စေ ဝါစံ၊ န တံ ဘာသေယျ ပဏ္ဍိတော''တိ။

တတ္ထ **ယေန ကေနစီ**တိ ဓမ္မယုတ္တေနာပိ ကာရဏေန။ **လဘတိ ရုပ္ပန**န္တိ ဃဋ္ဋနံ ဒုဿနံ ကုပ္ပနံ လဘတိယေဝ။ **န တံ ဘာသေယျာ**တိ တသ္မာ တံ ပရပုဂ္ဂလံ ယာယ သော ဝါစာယ ဒုဿတိ, တံ မဟတ္ထိယံ မဟန္တံ အတ္ထနိဿိတမ္ပိ ဝါစံ န ဘာသေယျာတိ အတ္ထော။

အထဿ ဗောဓိသတ္တော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၈၀. ''ကာမံ ရုပ္ပတု ဝါ မာ ဝါ၊ ဘုသံဝ ဝိကိရီယတု။
ဓမ္မံ မေ ဘဏမာနဿ၊ န ပာပမုပလိမ္ပတီ''တိ။

တတ္ထ **ကာမ**န္တိ ဧကံသေန။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အယုတ္တကာရဏော ပုဂ္ဂလော ''အယုတ္တံ တေ ကတ''န္တိ ဩဝဒိယမာနော ဧကံသေနေဝ ကုဇ္ဈတု ဝါ မာ ဝါ ကုဇ္ဈတု, အထ ဝါ ဘုသမုဋ္ဌိ ဝိယ ဝိကိရီယတု, မယှံ ပန ဓမ္မံ ဘဏန္တဿ ပာပံ နာမ နတ္ထီတိ။

ဝတွာ ပန ဝတွာ ''န တေ အဟံ, အာနန္ဒ, တထာ ပရက္ကမိဿာမိ, ယထာ ကုမ္ဘကာရော အာမကေ အာမကမတ္တေ။ နိဂ္ဂယှ နိဂ္ဂယှာဟံ အာနန္ဒ, ဝက္ခာမိ, ယော သာရော သော ဌဿတီ''တိ (မ. နိ. ၃.၁၉၆) ဣမဿ သုဂတော ဝါဒဿ အနုရူပာယ ပဋိပတ္တိယာ ဌတွာ ''ယထာ ကုမ္ဘကာရော ဘာဇနေသု ပုနပ္ပုနံ အာကောဋေတွာ အာကောဋေ

တ္တ အာမကံ အဂ္ဂဟေတ္တ သုပက္ကမေဝ ဘာဇနံ ဂဏှာတိ, ဇဝံ ပုနပ္ပုနံ သြဝဒိတ္တ နိဂ္ဂဏှိတ္တ ပက္ကဘာဇန သဒိသော ပုဂ္ဂလော ဂဟေတဗ္ဗော’’တိ ဒဿေတုံ ပုန တံ သြဝဒန္တော –

၈၁. ‘‘နော စေ အဿ သကာ ဗုဒ္ဓိ၊ ဝိနယော တ သုသိက္ခိတော။
ဝနေ အန္ဓမဟိံသောဝ၊ စရေယျ ဗဟုကော ဇနော။

၈၂. ‘‘ယသ္မာ စ ပနိဓေကစ္စေ၊ အာစေရမှိ သုသိက္ခိတာ။
တသ္မာ ဝိနီတဝိနယာ၊ စရန္တိ သုသမာဟိတာ’’တိ။ – ဣဒံ ကထာဒွယမာဟ။

တသ္သတ္ထော – သမ္မ ဝေဒေဟ, ဣမေသဉ္စ်ဟိ သတ္တာနံ သစေ အတ္တနော ဗုဒ္ဓိ တ ပဏ္ဍိတေ သြိတဒအယကေ နိဿာယ အာစာရပဏ္ဏတ္တိဝိနယော တ သုသိက္ခိတော န ဘဝေယျ, ဇဝံ သန္တေ ယထာ တိဏလတာဒိဂဟနေ ဝနေ အန္ဓမဟိံသော ကေစရာကေစရံ သာသင်္ကနိရာသင်္ကဋ္ဌာနံ အဇာနန္တော စရတိ, တထာ တုမှာဒိသော ဗဟုကော ဇ နော စရေယျ။ ယသ္မာ ပန ဣဓ ကေစ္စေ သကာယ ဗုဒ္ဓိယာ ရဟိတာ သတ္တာ အာစရိယသန္တိကေ အာစာရပဏ္ဏတ္တိ သုသိက္ခိတာ, တသ္မာ အာစရိယေဟိ အတ္တနော အတ္တနော အနုရူပေန ဝိနယေန ဝိနီတတ္တာ ဝိနီတဝိနယာ သုသမာဟိတာ ကေဂ္ဂစိတ္တာ ဟုတ္တ စရန္တီတိ။

ဣမိနာ ဣဒံ ဒဿေတိ – ဣမိနာ ဟိ သတ္တေန ဂိဟိနာ ဟုတ္တ အတ္တနော ကုလာနုရူပံ, ပဗ္ဗဇိတေန ပဗ္ဗဇိတာနုရူပံ သိက္ခာ သိက္ခိတဗ္ဗာ။ ဂိဟိနောပိ ဟိ အတ္တနော ကုလာနုရူပေသု ကသိကေရက္ခာဒီသု သိက္ခိတာဝ သမ္ပန္နာဇီဝ ဟုတ္တ သုသမာဟိတာ စရန္တိ, ပဗ္ဗဇိတာပိ ပဗ္ဗဇိတာနုရူပေသု ဟသာဒိကေသု အဘိက္ကန္တပဋိက္ကန္တာဒီသု အဓိသီလအဓိစိတ္တအဓိပညာသိက္ခာသု သိက္ခိတာဝ ဝိဂတဝိက္ခေပ သုသမာဟိတာ စရန္တိ။ လောကသ္မိဉ္စ်ဟိ –

‘‘ဗာဟုသစ္စဉ္စ သိပ္ပဉ္စ၊ ဝိနယော စ သုသိက္ခိတော။
သုဘာသိတာ စ ယာ တစာ၊ တေံ မင်္ဂလမုတ္တမ’’န္တိ။ (ခု. ပာ. ၅.၅; သု. နိ. ၂၆၄)။

တံ သုတ္တ ဝေဒေဟတာပသော ‘‘အာစရိယ, ဣတော ပဋ္ဌာယ မံ သြဝဒထ အနုသာသထ, အဟံ အနဓိတသနဇာတိက တာယ တုမ္ဟေဟိ သဒ္ဓိံ ကထေသိံ, တံ မေ ခမထာ’’တိ ဝန္ဒိတ္တ မဟာသတ္တံ ခမာပေသိ။ တေ သမဂ္ဂတသံ ဝသိတ္တ ပုန ဟိမဝန္တမေဝ အဂမံသု။ တတ္ထ ဗောဓိသတ္တော ဝေဒေဟတာပသဿ ကသိဏပရိကမ္မံ ကထေသိ။ သော တံ ကတ္တ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ ဣတိ တေ ဥဘောပိ အပရိဟီနဇ္ဈာနာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏာ အ ဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ ဝေဒေဟော အာနန္ဒော အဟောသိ, ဂန္ဓာ ရရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

ဂန္ဓာရဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၀၇] ၂. မဟာကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အတ္တာနံ သင်္ကမံ ကတ္တ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဉာတတ္ထစရိယံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ဘဒ္ဒသာလဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၂.၁၃ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒါ ပန ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အာဝုသော, သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓေါ ဉာတကာနံ အတ္ထံ စရတီ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တ္တ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတ္တ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ဉာတီနံ အတ္ထံ စရိယေဝာ’’တိ ဝတ္တ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကပိယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတ္တ ဝယပ္ပ တ္တော အာရောဟပရိဏာဟသမ္ပန္နော ထာမဗလူပေတော ပဉ္စဟတ္ထိဗလပရိမာဏော အသီတိသဟဿကပိဂဏပရိဝု တော ဟိမဝန္တပ္ပဒေသေ ဝသတိ။ တတ္ထ ဂင်္ဂါတီရံ နိဿာယ သာခာဝိဋပသမ္ပန္နော သန္ဒစ္ဆာယော ဗဟလပတ္တ တော ပဗ္ဗတကူဋံ ဝိယ သမုဂ္ဂတော အမ္ဗရုက္ခော အဟောသိ ‘‘နိဂြောဓရုက္ခော’’တိပိ ဝဒန္တိ။ တဿ မဓုရာနိ ဖလာနိ

ဒိဗ္ဗဂန္ဓရသာနိ မဟန္တာနိ မဟန္တကုမ္ဘပ္ပမာဏာနိ။ တသ္သ ဧကိသ္သာ သာခာယ ဖလာနိ ထလေ ပတန္တိ, ဧကိသ္သာ သာခာယ ဂင်္ဂါဇလေ, ဒွိန္နံ သာခာနံ ဖလာနိ မဇ္ဈေ ရုက္ခမူလေ ပတန္တိ။ ဗောဓိသတ္တော ကပိဂဏံ အာဒာယ တတ္ထ ဖလာနိ ခာဒန္တော "ဧကသ္မိံ ကာလေ ဣမသ္သ ရုက္ခသ္သ ဥဒကေ ပတိတံ ဖလံ နိသ္သာယ အမ္ဟာကံ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိသ္သတီ"တိ ဥဒကမတ္ထကေ သာခာယ ဧကဖလမ္ပိ အနဝသေသေတွာ ပုပ္ဖကာလေ ကဠာယမတ္တကာလတော ပဋ္ဌာယ ခာအပေတိ စေဝ ဟတာပေတိ စ။ ဧဝံ သန္တေပိ အသီတိတနရသဟသ္သေဟိ အဒိဋ္ဌံ ကိပိလ္လိကပုဋမ္ဗပဋိစ္ဆန္နံ ဧကံ ပက္ကဖလံ နဒိယံ ပတိတွာ ဥဒ္ဓဥ္စ အဓော စ ဇာလံ ဗန္ဓာပေတွာ ဥဒကကီဠံ ကီဠန္တသ္သ ဗာရာဏသိရညော ဥဒ္ဓံဇာလေ လဂ္ဂိ။ ရညော ဒိဝသံ ကီဠိတွာ သာယံ ဂမနသမယေ ကေဝဋ္ဋာ ဇာလံ ဥက္ခိပန္တာ တံ ဒိသွာ "အသုကဖလံ နာမာ"တိ အဇာနန္တာ ရညော ဒသ္သေသုံ။

ရာဇာ "ကိံဖလံ နာမေတ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "န ဇာနာမ, ဒေဝ"တိ။ "ကေ ဇာနိသ္သန္တီ"တိ? "ဝနစရကာ, ဒေဝ"တိ။ သော ဝနစရကေ ပက္ကောသာပေတွာ တေသံ သန္တိကာ "အမ္ဗပက္က"န္တိ သုတွာ ဆုရိကာယ ဆိန္ဒိတွာ ပဌမံ ဝနစရကေ ခာအပေတွာ ပစ္ဆာ အတ္တနာပိ ခာဒိ, ဣတ္ထာကရသ္သာပိ အမစ္စာနမ္ပိ အပေသိ။ ရညော အမ္ဗပက္ကရသော သကလသရီရံ ဖရိတွာ အဋ္ဌာသိ။ သော ရသတဏှာယ ဗဇ္ဈိတွာ တသ္သ ရုက္ခသ္သ ဌိတဋ္ဌာနံ ဝနစရကေ ပုစ္ဆိတွာ တေဟိ "ဟိမဝန္တပဒေသေ နဒီတီရေ"တိ ဝုတ္တေ ဗဟူ နာတသင်္ဃာဋ္ဋေ ဗန္ဓာပေတွာ ဝနစရကေဟိ ဒေသိတမဂ္ဂေန ဥဒ္ဓံသောတံ အဂမာသိ။ "ဧတ္တကာနိ ဒိဝသာနီ"တိ ပရိစ္ဆေဒော န ကထိတော, အနုပုဗ္ဗေန ပန တံ ဌာနံ ပတွာ "ဧသော ဒေဝ, ရုက္ခော"တိ ဝနစရကာ ရညော အာစိက္ခိံသု။ ရာဇာ နာဝံ ဌပေတွာ မဟာဇနပရိဝုတော ပဒသာ တတ္ထ ဂန္တွာ ရုက္ခမူလေ သယနံ ပညပေတွာ အမ္ဗပက္ကာနိ ခာဒိတွာ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘုဉ္ဇိတွာ နိပဇ္ဇိ, သဗ္ဗဒိသာသု အာရက္ခံ ဌပေတွာ အဂ္ဂိံ ကရိံသု။

မဟာသတ္တော မနုသ္သေသု နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တေသု အဍ္ဍရတ္တသမယေ ပရိသာယ သဒ္ဓိံ အဂမာသိ။ အသီတိသဟသ္သတနရာ သာခာယ သာခံ စရန္တာ အမ္ဗာနိ ခာဒန္တိ။ ရာဇာ ပဗုဇ္ဈိတွာ ကပိဂဏံ ဒိသွာ မနုသ္သေ ဥဋ္ဌာပေတွာ ဓနုဂ္ဂဟေ ပက္ကောသာပေတွာ "ယထာ ဧတေ ဖလခာဒကာ တနရာ န ပလာယန္တိ, တထာ တေ ပရိက္ခိပိတွာ ဝိဇ္ဈထ, သွေဝ အမ္ဗာနိ စေဝ တနရမံသဥ္စ ခာဒိသ္သာမီ"တိ အာဟ။ ဓနုဂ္ဂဟာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ရုက္ခံ ပရိတရေတွာ သရေ သန္နယှိတွာ အဋ္ဌံသု။ တေ ဒိသွာ တနရာ မရဏဘယဘီတာ ပလာယိတုံ အသက္ကောန္တာ မဟာသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ "ဒေဝ, 'ပလာယနမက္ကမ္ဗေ ဝိဇ္ဈိသ္သာမာ'တိ ရုက္ခံ ပရိတရေတွာ ဓနုဂ္ဂဟာ ဌိတာ, ကိံ ကရောမာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ ကမ္ပမာနာ အဋ္ဌံသု။ ဗောဓိသတ္တော "မာ ဘာယိတ္ထ, အဟံ ဝေ ဇီဝိတံ ဒသ္သာမီ"တိ တနရဂဏံ သမသ္သာသေတွာ ဥဇုကံ ဥဂ္ဂတသာခံ အာရုယှ ဂင်္ဂါဘိမုခံ ဂတသာခံ ဂန္တွာ တသ္သာ ပရိယန္တတော ပက္ခန္ဒိတွာ ဓနုသတမတ္တံ ဌာနံ အတိက္ကမ္မ ဂင်္ဂါတီရေ ဧကသ္မိံ ဂုမ္ဗမတ္ထကေ ပတိတွာ တတော ဩရုယှ "မမာဂတဋ္ဌာနံ ဧတ္တကံ ဘဝိသ္သတီ"တိ အာကာသံ ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ဧကံ ဝေတ္တလတံ မူလေ ဆိန္ဒိတွာ သောဓေတွာ "ဧတ္တကံ ဌာနံ ရုက္ခေ ဗဇ္ဈိသ္သတိ, ဧတ္တကံ အာကာသဋ္ဌံ ဘဝိသ္သတီ"တိ ဣမာနိ ဒွေဝ ဌာနာနိ ဝဝတ္ထပေတွာ အတ္တနော ကဋိယံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနံ န သလ္လက္ခေသိ။

သော တံ လတံ အာဒာယ ဧကံ ကောဋိံ ဂင်္ဂါတီရေ ပတိဋ္ဌိတရုက္ခေ ဗန္ဓိတွာ ဧကံ အတ္တနော ကဋိယံ ဗန္ဓိတွာ တတော ဝါတစ္ဆိန္နဝလာဟကော ဝိယ ဝေဂေန ဓနုသတမတ္တံ ဌာနံ လင်္ဃိတွာ ကဋိယံ ဗန္ဓနဋ္ဌာနသ္သ အသလ္လက္ခိတတ္တာ ရုက္ခံ ပါပုဏိတုံ အသက္ကောန္တော ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ အမ္ဗသာခံ ဒဠှံ ဂဏှိတွာ တနရဂဏသ္သ သညမဒာသိ "သီဃံ မမ ပိဋ္ဌိံ မဒ္ဒမာနာ ဝေတ္တလတာယ သောတ္ထိဂမနံ ဂစ္ဆထာ"တိ။ အသီတိသဟသ္သတနရာ မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေတွာ တထာ အဂမံသု။ တဒါ ဒေဝဒတ္တောပိ မက္ကဋော ဟုတွာ တေသံ အဗ္ဘန္တရေ ဟောတိ။ သော "အယံ မေ ပစ္စာမိတ္တသ္သ ပိဋ္ဌိံ ပသ္သိတုံ ကာလော"တိ ဥစ္စံ သာခံ အာရုယှ ဝေဂံ ဇနေတွာ တသ္သ ပိဋ္ဌိယံ ပတိ။ မဟာသတ္တသ္သ ဟဒယံ ဘိဇ္ဇိ, ဗလဝဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ သောပိ တံ ဝေဒနာပ္ပတ္တံ ကတွာ ပက္ကာမိ။ မဟာသတ္တော ဧကကော အဟောသိ။ ရာဇာ အနိဒ္ဒာယန္တော တနရေဟိ စ မဟာသတ္တေန စ ကတကိရိယံ သဗ္ဗံ ဒိသွာ "အယံ တိရစ္ဆာနော ဟုတွာ အတ္တနော ဇီဝိတံ အဂဏေတွာ ပရိသာယ သောတ္ထိဘာဝမေဝ အကာသီ"တိ စိန္တေန္တော နိပဇ္ဇိ။

သော ပဘာတာယ ရတ္တိယာ မဟာသတ္တသ္သ တုသ္သိတွာ "န ယုတ္တံ ဣမံ ကပိရာဇာနံ နာသေတုံ, ဥပာယေန နံ ဩတာရေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိသ္သာမီ"တိ အန္တောဂင်္ဂါယ နာတသင်္ဃာဋံ ဌပေတွာ တတ္ထ အဋ္ဋကံ ဗန္ဓာပေတွာ သ

ဏိကံ မဟာသတ္တံ ဩတာရာပေတွာ ပိဋ္ဌိယံ ကာသာဝဝတ္ထံ ပတ္ထရာပေတွာ ဂင်္ဂေါဒကေန နှာပေတွာ ဖာဏိတောဒကံ ပါယေတွာ ပရိသုဒ္ဓသရီရံ သဟဿပါကတေလေန အဗ္ဘဉ္ဇာပေတွာ သယနပိဋ္ဌေ ဧဠကစမ္မံ သန္ထရာပေတွာ သဏိကံ တတ္ထ နိပဇ္ဇာပေတွာ အတ္တနာ နီစေ အာသနေ နိသီဒိတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၉၃. “အတ္တာနံ သင်္ကမံ ကတွာ၊ ယော သောတ္ထိံ သမတာရယိ။
ကိံ တွံ တေသံ ကိမေ တုယှံ၊ ဟောန္တိ ဧတေ မဟာကပိ”တိ။

တဿတ္ထော – အမ္ဘော မဟာကပိ, ယော တွံ အတ္တာနံ သင်္ကမံ ကတွာ တုလံ အာရောပေတွာ ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတွာ ဣမေ ဝါနရေ သောတ္ထိံ သမတာရယိ, ခေမေန သန္တာရေသိ; ကိံ တွံ တေသံ ဟောသိ, ကိမေ တုယှံ ဝါ ကိံသု ဧတေ ဟောန္တီတိ?

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော ရာဇာနံ ဩဝဒန္တော သေသဂါထာ အဘာသိ –

၉၄. “ရာဇာဟံ ဣဿရော တေသံ၊ ယူထဿ ပရိဟာရကော။
တေသံ သောကပရေတာနံ၊ ဘီတာနံ တေ အရိန္ဒမ။

၉၅. “ဥလ္လင်္ဃယိတွာ အတ္တာနံ၊ ဝိဿဋ္ဌဓနုနော သတံ။
တတော အပရပါဒေသု၊ ဒဠှံ ဗန္ဓံ လတာဂုဏံ။

၉၆. “ဆိန္နဗ္ဘမိဝ ဝါတေန၊ နုဏ္ဏော ရုက္ခံ ဥပါဂမိံ။
သောဟံ အပ္ပဘဝံ တတ္ထ၊ သာခံ ဟတ္ထေဟိ အဂ္ဂဟိံ။

၉၇. “တံ မံ ဝိယာယတံ သန္တံ၊ သာခာယ စ လတာယ စ။
သမနုက္ကမန္တာ ပါဒေဟိ၊ သောတ္ထိံ သာခါမိဂါ ဂတာ။

၉၈. “တံ မံ န တပတေ ဗန္ဓော၊ မတော မေ န တပေဿတိ။
သုခမာဟရိတံ တေသံ၊ ယေသံ ရဇ္ဇမကာရယိံ။

၉၉. “ဧသော တေ ဥပမာ ရာဇ၊ တံ သုဏောဟိ အရိန္ဒမ။
ရညာ ရဋ္ဌဿ ယောဂ္ဂဿ၊ ဗလဿ နိဂမဿ စ။
သဗ္ဗေသံ သုခမေဋ္ဌဗ္ဗံ၊ ခတ္တိယေန ပဇာနတာ”တိ။

တတ္ထ **တေသန္တိ** တေသံ အသီတိသဟဿာနံ ဝါနရာနံ။ **ဘီတာနံ တေတိ** တဝ ဝိဇ္ဈနတ္ထာယ အာဏာပေတွာ ဌိတဿ ဘီတာနံ။ **အရိန္ဒမာတိ** ရာဇာနံ အာလပတိ။ ရာဇာ ဟိ စောရာဒီနံ အရီနံ ဒမနတော “အရိန္ဒမော”တိ ဝုစ္စတိ။ **ဝိဿဋ္ဌဓနုနော သတန္တိ** အနာရောပိတဓနုသတပ္ပမာဏံ ဌာနံ အတ္တာနံ အာကာသေ ဥလ္လင်္ဃယိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တတော ဣမမှာ ရုက္ခာ လင်္ဃယိတွာ ဂတဋ္ဌာနတော။ **အပရပါဒေသူ**တိ ပစ္ဆာပါဒေသု။ ဣဒံ ကဋိဘာဂံ သန္ဓာယ ဝုတ္တံ။ ဗောဓိသတ္တော ဟိ ကဋိဘာဂေ တံ လတာဂုဏံ ဒဠှံ ဗန္ဓိတွာ ပစ္ဆိမပါဒေဟိ ဘူမိယံ အက္ကမိတွာ ဝိဿဇ္ဇေတွာ တတဝေဂေန အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ **နုဏ္ဏော ရုက္ခံ ဥပါဂမိ**န္တိ ဝါတစ္ဆိန္နံ အဗ္ဘမိဝ အတ္တနော ဝေဂဇနိတေန ဝါတေန နုဏ္ဏော။ ယထာ ဝါတစ္ဆိန္နဗ္ဘံ ဝါတေန, ဧဝံ အတ္တနော ဝေဂေန နုဏ္ဏော ဟုတွာ ဣမံ အမ္ဗရုက္ခံ ဥပါဂမိံ။ **အပ္ပဘဝ**န္တိ သော အဟံ တတ္ထ အာကာသပ္ပဒေသေ ရုက္ခံ ပါပုဏိတုံ အပ္ပဟောန္တော တဿ ရုက္ခဿ သာခံ ဟတ္ထေဟိ အဂ္ဂဟေသိန္တိ အတ္ထော။

ဝိယာယတန္တိ ရုက္ခသာခာယ စ ဝေတ္တလတာယ စ ဝိတ္ထာယ ဘမရတန္တိ ဝိယ ဝိတတံ အာကဍ္ဎိတသရီရံ။ **သမနုက္ကမန္တာ**တိ မယာ အနုညာတာ မံ ဝန္ဒိတွာ ပါဒေဟိ အနုက္ကမန္တာ နိရန္တရမေဝ အက္ကမန္တာ သောတ္ထိံ ဂတာ။ **တံ မံ န တပတေ ဗန္ဓော** တိ တံ မံ နာပိ သော ဝလ္လိယာ ဗန္ဓော တပတိ, နာပိ ဣဒါနိ မရဏံ တပေဿတိ။ ကိံကာရဏာ? **သုခမာဟရိတံ တေသန္တိ** ယသ္မာ ယေသံ အဟံ ရဇ္ဇမကာရယိံ, တေသံ မယာ သုခမာဟရိတံ။ ဧတေ ဟိ “မဟာရာဇ, အယံ နော ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခံ ဟရိတွာ သုခံ အာဟရိဿတီ”တိ မံ ရာဇာနံ အကံသု။ အဟမ္ပိ “တုမှာကံ ဥပ္ပန္နံ ဒုက္ခံ ဟ

ရိသ္သာမိ''စ္စေဝ ဝေတေသံ ရာဇာ ဇာတော။ တံ အဇ္ဇ မယာ ဝေတေသံ မရဏာဒုက္ခံ ဟရိတ္ဝာ ဇီဝိတသုခံ အာဟဋံ, တေန မံ နာပိ ဗန္ဓော တပတိ, န မရဏာဝဓော တပေဿတိ။

သော တေ ဥပမာတိ သော တေ မဟာရာဇ, မယာ ကတကိရိယာယ ဥပမာ။ **တံ သုဏောဟီ**တိ တသ္မာ ဣမာယ ဥပမာယ သံသန္ဒေတ္ဝာ အတ္တနော ဒိယ္ယမာနံ ဩဝါဒံ သုဏာဟိ။ **ရညာ ရဋ္ဌဿာ** တိ မဟာရာဇ, ရညာ နာမ ဥစ္ဆုယန္တေ ဥစ္ဆုံ ဝိယ ရဋ္ဌံ အပီဠေတ္ဝာ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ သင်္ဂဏှန္တေန ဒသသု ရာဇဓမ္မေသု ပတိဋ္ဌာယ မယာ ဝိယ အတ္တနော ဇီဝိတံ ပရိစ္စဇိတ္ဝာ ''ကိန္တိမေ ရဋ္ဌတသိနော ဝိဂတဘယာ ဂိမှကာလေ ဝိဝဋဒ္ဝာရေ ဉာတီဟိ စ ပရိဝါရကေဟိ စ ပရိဝါရိတာ ဥရေ ပုတ္တေ နစ္စေန္တာ သီတေန တတေန ဗိဗိယမာနာ ယထာရုစိ အတ္တနော အတ္တနော သန္တကံ ပရိဘုဉ္ဇန္တာ ကာယိကစေတသိကသုခသမင်္ဂိနော ဘဝေယျု''န္တိ သကလရဋ္ဌဿ စ ရထသက ဋ္ဌာဒိယုတ္တတဟနဿ **ယောဂ္ဂဿ** စ ပတ္တိသင်္ခါတဿ **ဗလဿ** စ နိဂမဇနပဒသင်္ခါတဿ **နိဂမဿ** စ သ ဗ္ဗေသံ သုခမေဝ ဧသိတဗ္ဗံ ဂဝေသိတဗ္ဗန္တိ အတ္တော။ **ခတ္တိယေန ပဇာနတာ** တိ ခေတ္တာနံ အဓိပတိဘာဝေန ''ခတ္တိယော''တိ လဒ္ဓနာမေန ပန ဧတေန အဝသေသသတ္တေ အတိက္ကမ္မ ပဇာနတာ ဉာဏသမ္ပန္နေန ဘဝိတဗ္ဗန္တိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ ဩဝဒန္တော အနုသာသန္တော ဧဝ ကာလမကာသိ။ ရာဇာ အမစ္စေ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ ''ဣမဿ ကပိရာဇဿ ရာဇူနံ ဝိယ သရီရကိစ္စံ ကရောထ''တိ ဝတ္ဝာ ဣတ္ထာကရမ္ပိ အာဏာပေသိ ''တုမှေဟ ရတ္တဝတ္ထနိဝတ္ထာ ဝိကိဏ္ဏကေသာ ဒဏ္ဍဒီပိကဟတ္ထာ ကပိရာဇာနံ ပရိဝါရေတ္ဝာ အာဠာဟနံ ဂစ္ဆထာ''တိ။ အမစ္စာ အရူနံ သကဋ္ဋသတမတ္တေန စိတကံ ကရိတ္ဝာ ရာဇူနံ ကရဏနိယာမေနေဝ မဟာသတ္တဿ သရီရကိစ္စံ ကတ္ဝာ သီသကပာလံ ဂဟေတ္ဝာ ရညော သန္တိကံ အဂမံသု။ ရာဇာ မဟာသတ္တဿ အာဠာဟနေ စေတိယံ ကာရေတ္ဝာ ဒီပေ ဇာလာပေတ္ဝာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတ္ဝာ သီသကပာလံ သုဝဏ္ဏခစိတံ ကာရေတ္ဝာ ကုန္တဂ္ဂေ ဌပေတ္ဝာ ပုရတော ကတ္ဝာ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေန္တော ဗာရာဏသိံ ဂန္တ္ဝာ အန္တောရာဇဒွါရေ ဌပေတ္ဝာ သကလနဂရံ သဇ္ဇာပေတ္ဝာ သတ္တာဟံ ဓာတုပူဇံ ကာရေသိ။ အထ နံ ဓာတုံ ဂဟေတ္ဝာ စေတိယံ ကာရေတ္ဝာ ယာဝဇီဝံ ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတ္ဝာ ဗောဓိသတ္တဿ ဩဝါဒေ ပတိဋ္ဌာယ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောန္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတ္ဝာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဒုဋ္ဌကပိ ဒေဝဒတ္တော, ပရိသာ ဗုဒ္ဓပရိသာ, ကပိရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

မဟာကပိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၄၀၈] ၃. ကုမ္ဘကာရဇာတကဝဏ္ဏနာ

အမ္ဗာဟမဒ္ဒံ ဝနမန္တရသ္မိံ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိလေသနိဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ပာနီယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၅၉ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ တဒာ ပန သာဝတ္ထိယံ ပဉ္စသတာ သဟာယကာ ပဗ္ဗ ဇိတ္ဝာ အန္တောကောဋိသန္ထာရေ ဝသမာနာ အဍ္ဎရတ္တသမယေ ကာမဝိတက္ကံ ဝိတက္ကယိံသု။ သတ္ထာ အတ္တနော သာဝကေ ရတ္တိယာ တယော တရေ, ဒိဝသဿ တယော တရေတိ ရတ္တိန္ဒိဝံ ဆ တရေ ဩလောကေန္တော ကိကီ အဏ္ဍံ ဝိယ, စမရီ တလဓိံ ဝိယ, မာတာ ပိယပုတ္တံ ဝိယ, ဧကစက္ခုကော ပုရိသော စက္ခုံ ဝိယ ရက္ခတိ, တသ္မိံ တသ္မိံယေဝ ခဏေ ဥပ္ပန္နကိလေသံ နိဂ္ဂဏှာတိ။ သော တံ ဒိဝသံ အဍ္ဎရတ္တသမယေ ဇေတဝနံ ပရိဂ္ဂဏှန္တော တေသံ ဘိက္ခူ နံ ဝိတက္ကသမုဒာစာရံ ဉတ္ဝာ ''ဣမေသံ ဘိက္ခူနံ အဗ္ဘန္တရေ အယံ ကိလေသော ဝဍ္ဎန္တော အရဟတ္တဿ ဟေတုံ ဘိန္ဒိဿတိ, ဣဒာနေဝ နေသံ ကိလေသံ နိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ အရဟတ္တံ ဒဿာမီ''တိ ဂန္ဓကုဋိတော နိက္ခမိတ္ဝာ အာနန္ဒ တ္ထေရံ ပက္ကောသာပေတ္ဝာ ''အာနန္ဒ, အန္တောကောဋိသန္ထာရေ ဝသနကဘိက္ခူ သဗ္ဗေ သန္နိပါတေဟီ''တိ သန္နိ ပါတာပေတ္ဝာ ပညတ္တဝရဗုဒ္ဓာသနေ နိသီဒိတ္ဝာ ''န, ဘိက္ခဝေ, အန္တောပဝတ္တကိလေသာနံ ဝသေ ဝတ္တိတုံ ဝဋ္ဋ တိ, ကိလေသော ဟိ ဝဍ္ဎမာနော ပစ္စာမိတ္တော ဝိယ မဟာဝိနာသံ ပါပေတိ, ဘိက္ခုနာ နာမ အပ္ပမတ္တကမ္ပိ ကိလေသံ နိဂ္ဂ ဏှိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ အပ္ပမတ္တကံ အာရမ္မဏံ ဒိသွာ အဗ္ဘန္တရေ ပဝတ္တကိလေသံ နိဂ္ဂဏှိတ္ဝာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေသု''န္တိ ဝတ္ဝာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗာရာဏသိနဂရဿ ဒွါရဂါမေ ကုမ္ဘ ကာရကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတ္ဝာ ဝယပ္ပတ္တော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ ဧကံ ပုတ္တဉ္စ ဓီတရဉ္စ လဘိတ္ဝာ ကုမ္ဘကာ

ရကမ္မံ နိဿာယ ပုတ္တအရံ ပောသေသိ။ တဒါ ကလိင်္ဂရဋ္ဌေ ဒန္တပုရနဂရေ ကရဏ္ဍကော နာမ ရာဇာ မဟန္တေန ပ
ရိတရေန ဥယ္ယာနံ ဂစ္ဆန္တော ဥယ္ယာနဒွါရေ ဖလဘာရဘာရိတံ မဓုရဖလံ အမ္ဗရုက္ခံ ဒိသွာ ဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရဂ
တောယေဝ ဟတ္ထံ ပသာရေတွာ ဧကံ အမ္ဗပိဏ္ဍံ ဂဟေတွာ ဥယ္ယာနံ ပဝိသိတွာ မင်္ဂလသိလာယ နိသိန္နော အတဗ္
ဗယုတ္တကာနံ ဒတွာ အမ္ဗံ ပရိဘုဉ္ဇိ။ "ရညာ ဂဟိတကာလတော ပဋ္ဌာယ သေသေဟိ နာမ ဂဟေတဗ္ဗမေဝ"တိ အမ
စ္စာပိ ဗြာဟ္မဏဂဟပတိကာဒယောပိ အမ္ဗာနိ ဟတေတွာ ခါဒိံသု။ ပစ္ဆာ အာဂတာ ရုက္ခံ အာရုယှ မုဂ္ဂရေဟိ ပော
ထေတွာ ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂသာခံ ကတွာ အာမကဖလမ္ပိ အသေသေတွာ ခါဒိံသု။

ရာဇာ ဒိဝသံ ဥယျာနေ ကီဠိတွာ သာယန္ဟသမယေ အလင်္ကတဟတ္ထိက္ခန္ဓဝရေ နိသီဒိတွာ ဂစ္ဆန္တော တံ
ရုက္ခံ ဒိသွာ ဟတ္ထိတော ဩတရိတွာ ရုက္ခမူလံ ဂန္တွာ ရုက္ခံ ဩလောကေတွာ "အယံ ပါတောဝ ပဿန္တာနံ အတိ
တ္တိကရော ဖလဘာရဘာရိတော သောဘမာနော အဋ္ဌာသိ, ဣဒါနိ ဂဟိတဖလော ဩဘဂ္ဂဝိဘဂ္ဂော အသောဘမာနော ဌိ
တော"တိ စိန္တေတွာ ပုန အညတော ဩလောကေန္တော အပရံ နိပ္ဖလံ အမ္ဗရုက္ခံ ဒိသွာ "သေ ရုက္ခော အတ္တနော နိ
ပ္ဖလဘာဝေန မုဏ္ဍမဏိပဗ္ဗတော ဝိယ သောဘမာနော ဌိတော, အယံ ပန သဖလဘာဝေန ဣမံ ဗျသနံ ပတ္တော, ဣဒံ
အဂါရမဇ္ဈမ္ပိ ဖလိတရုက္ခသဒိသံ, ပဗ္ဗဇ္ဇာ နိပ္ဖလရုက္ခသဒိသာ, သဓနဿေဝ ဘယံ အတ္ထိ, နိဒ္ဓနဿ ဘယံ နတ္ထိ, မ
ယာပိ နိပ္ဖလရုက္ခေန ဝိယ ဘဝိတဗ္ဗ"န္တိ ဖလရုက္ခံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ရုက္ခမူလေ ဌိတကောဝ တီဏိ လက္ခဏာနိ သလ္လ
လက္ခေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ "ဝိဒ္ဓံသိတာ အနိ မေ မာတုကုစ္ဆိကုဋိကာ, ဆိန္န
နာ တီသု ဘဝေသု ပဋိသန္ဓိ, သောဓိတာ သံသာရဥက္ကာရဘူမိ, သောသိတော မယာ အဿုသမုဒ္ဒော, ဘိန္နော အဋ္ဌိပါကာ
ရော, နတ္ထိ မေ ပုန ပဋိသန္ဓီ"တိ အာဝဇ္ဇေန္တော သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတောဝ အဋ္ဌာသိ။

အထ နံ အမစ္စာ အာဟံသု "အတိဗဟုံ ဌိတတ္ထ, မဟာရာဇာ"တိ။ "န မယံ မဟာရာဇာနော, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ
မယ"န္တိ။ "ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ နာမ တုမှာဒိသာ န ဟောန္တိ, ဒေဝ"တိ။ "အထ ကီဒိသာ ဟောန္တီ"တိ? "ဩရောပိတကေ
သမဿုကာသာဝဝတ္ထပဋိစ္ဆန္နာ ကုလေ ဝါ ဂဏေ ဝါ အလဂ္ဂါ ဝါတစ္ဆိန္နဝလာဟကရာဟုမုတ္တစန္ဒမဏ္ဍလပဋိ
ဘာဂါ ဟိမဝန္တေ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ဝသန္တိ, ဧဝရူပါ ဒေဝ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ"တိ။ တသ္မိံ ခဏေ ရာဇာ ဟတ္ထံ ဥက္ခိပိ
တွာ သီသံ ပရာမသိ, တာဝဒေဝဿ ဂိဟိလိင်္ဂံ အန္တရဓာယိ, သမဏလိင်္ဂံ ပါတုရဟောသိ။

"တိစီဝရဉ္စ ပတ္တော စ, ဝါသိ သူစိ စ ဗန္ဓနံ။
ပရိဿာဝနေန အဋ္ဌေတေ, ယုတ္တယောဂဿ ဘိက္ခုနော"တိ။ –

ဧဝံ ဝုတ္တာ သမဏပရိက္ခာရာ ကာယပဋိဗဒ္ဓါဝ အဟေသုံ။ သော အာကာသေ ဌတွာ မဟာဇနဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ အနိ
လပထေန ဥတ္တရဟိမဝန္တေ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရမေဝ အဂမာသိ။

ဂန္ဓာရရဋ္ဌေပိ တက္ကသိလနဂရေ နဂ္ဂဇိ နာမ ရာဇာ ဥပရိပါသာဒေ ပလ္လင်္ကမဇ္ဈဂတော ဧကံ ဣတ္ထိံ ဧကေကဟ
တ္ထေ ဧကေကံ မဏိဝလယံ ပိဠန္ဓိတွာ အဝိဒူရေ နိသီဒိတွာ ဂန္ဓံ ပိသမာနံ ဒိသွာ "ဧတာနိ ဝလယာနိ ဧကေကဘာဝေန
န ဃဋ္ဋေန္တိ န ဝိရဝန္တီ"တိ ဩလောကေန္တော နိသီဒိ။ အထ သာ ဒက္ခိဏဟတ္ထတော ဝလယံ ဝာမဟတ္ထေယေဝ ပိဠ
န္ဓိတွာ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန ဂန္ဓံ သင်္ကဍ္ဎိတွာ ပိသိတုံ အာရဘိ, ဝါမဟတ္ထေ ဝလယံ ဒုတိယံ အာဂမ္မ ဃဋ္ဋိယမာနံ သ
ဒ္ဒမကာသိ။ ရာဇာ တာနိ ဒွေ ဝလယာနိ အညမညံ ဃဋ္ဋေန္တာနိ ဝိရဝန္တာနိ ဒိသွာ စိန္တေသိ "ဣဒံ ဝလယံ ဧကေက
ကာလေ န ဃဋ္ဋေသိ, ဒုတိယံ အာဂမ္မ ဃဋ္ဋေတိ, သဒ္ဒံ ကရောတိ, ဧဝမေဝ ဣမေ သတ္တာပိ ဧကေကာ န ဃဋ္ဋေန္တိ န
ဝိဝဒန္တိ, ဒွေ ဝါ တယော ဟုတွာ အညမညံ ဃဋ္ဋေန္တိ, ကလဟံ ကရောန္တိ။ အဟံ ပန ကသ္မီရဂန္ဓာရေသု ဒွီသု ရဇ္ဇေ
သု ရဇ္ဇတသိနော ဝိစာရေမိ, မယာပိ ဧကဝလယသဒိသေန ဟုတွာ ပရံ အဝိစာရေတွာ အတ္တာနမေဝ ဝိစာရေန္တေန ဝ
သိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သင်္ဃဋ္ဋနဝလယံ အာရမ္မဏံ ကတွာ ယထာနိသိန္နောဝ တီဏိ လက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတွာ ဝိပဿ
သနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

ဝိဒေဟရဋ္ဌေ မိထိလနဂရေ နိမိ နာမ ရာဇာ ဘုတ္တပါတရာသော အမစ္စဂဏပရိဝုတော ဝိဝဋသီဟပဉ္ဇရေန အန္တရ
ဝီထိံ ပေက္ခမာနော အဋ္ဌာသိ။ အထေကော သေနော သူနာပဏတော မံသပေသိံ ဂဟေတွာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တမေနံ
ဣတော စိတော စ ဂိဇ္ဈာဒယော သကုဏာ သမ္ပရိဝါရေတွာ အာဟာရဟေတု တုဏ္ဍေန ဝိဇ္ဈန္တာ ပက္ခေဟိ ပဟရန္

တာ ဟဒေဟိ မဒ္ဒန္တာ အဂမံသု။ သော အတ္တနော ဝဓံ အသဟမာနော တံ မံသံ ဆဍ္ဍေသိ။ အညော ဂဏှိ, သကုဏာ က္လမံ မုဉ္စိတွာ တံ အနုဗန္ဓိံသု။ တေနပိ ဝိဿဋ္ဌေ အညော အဂ္ဂဟေသိ, တမ္ပိ တထေဝ ဝိဟေဌေသုံ။ ရာဇာ တေ သကုဏေ ဒိသွာ စိန္တေသိ “ယော ယော မံသပေသိံ ဂဏှိ, တဿ တဿေဝ ဒုက္ခံ, ယော ယော တံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, တဿ တဿေဝ သုခံ, က္လမေပိ ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ယော ယော ဂဏှာတိ, တဿ တဿေဝ ဒုက္ခံ, က္လတရဿ သုခံ, က္လမေ ဟိ ဗဟူနံ သာဓာရဏာ, မယှံ ခော ပန သောဠသ က္လတ္ထိသဟဿာနိ, မယာ ဝိဿဋ္ဌမံသပိဏ္ဍေန ဝိယ သေနေန ပဉ္စ ကာမဂုဏေ ပဟာယ သုခိတေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ယောနိသော မနသိ ကရောန္တော ယထာဌိတောဝ တီဏိ လက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

ဥတ္တရပဉ္စာလရဋ္ဌေ ကပိလနဂရေ ဒုမ္မုခော နာမ ရာဇာ ဘုတ္တပာတရာသော သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတော အမစ္စဂဏပရိဝုတော ဝိဝဋ္ဋသီဟပဉ္စရေ ရာဇင်္ဂဏံ ဩလောကေန္တော အဋ္ဌာသိ။ တသ္မိံ ခဏေ ဂေါပါလကာ ဝဇဒွါရံ ဝိဝရိံသု, ဥသဘာ ဝဇတော နိက္ခမိတွာ ကိလေသဝသေန ဧကံ ဂါဝိံ အနုဗန္ဓိံသု။ တတ္ထေကော တိခိဏသိင်္ဂေါ မဟာဥသဘော အညံ ဥသဘံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ကိလေသမစ္ဆေရာဘိဘူတော တိခိဏေန သိင်္ဂေန အန္တရသတ္ထိမ္ဟိ ပဟရိ။ တဿ ပဟာရမုခေန အန္တာနိ နိက္ခမိံသု, သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပုဏိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ “က္လမေ သတ္တာ တိရစ္ဆာနဂတေ အာဒိံ ကတွာ ကိလေသဝသေန ဒုက္ခံ ပာပုဏန္တိ, အယံ ဥသဘော ကိလေသံ နိဿာယ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, အညေပိ သတ္တာ ကိလေသေဟေဝ ကမ္ပန္တိ, မယာ က္လမေသံ သတ္တာနံ ကမ္ပနကိလေသေ ပဟာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ သော ဌိတကောဝ တီဏိ လက္ခဏာနိ သလ္လက္ခေတွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေသိ။ သေသံ ပုရိမသဒိသမေဝ။

အထေကဒိဝသံ စတ္တာရောပ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ဘိက္ခာစာရဝေလံ သလ္လက္ခေတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရာ နိက္ခမ္မ အနောတတ္တဒဟေ နာဂလတာဒန္တကဋ္ဌံ ခါဒိတွာ ကတသရီရပဋိဇဂ္ဂနာ မနောသိလာတလေ ဌတွာ နိဝါသေတွာ ပတ္တစီဝရမာဒါယ က္လဒ္ဓိယာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ပဉ္စဝဏ္ဏဝလာဟကေ မဒ္ဒမာနာ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိနဂရဒွါရဂါမက ဿ အဝိဒူရေ ဩတရိတွာ ဧကသ္မိံ ဖာသုကဋ္ဌာနေ စီဝရံ ပါရုပိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဒွါရဂါမံ ပဝိသိတွာ ပိဏ္ဍာယ စရန္တာ ဗောဓိသတ္တဿ ဂေဟဒွါရံ သမ္ပာပုဏိံသု။ ဗောဓိသတ္တော တေ ဒိသွာ တုဋ္ဌစိတ္တော ဟုတွာ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ ပညတ္တာသနေ နိသီဒါပေတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ဒတွာ ပဏီတေန ခါဒနီယေန ဘောဇနီယေန ပရိဝိသိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ သင်္ဃတ္ထေရံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, တုမှာကံ ပဗ္ဗဇ္ဇာ အတိဝိယ သောဘတိ, ဝိပ္ပသန္နာနိ တေ က္လန္ဒြိယာနိ, ပရိသုဒ္ဓော ဆဝိဝဏ္ဏော, ကိံ နု ခော အာရမ္မဏံ ဒိသွာ တုမှေဟ က္လမံ ဘိက္ခာစရိယပဗ္ဗဇ္ဇံ ဥပဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ ယထာ စ သင်္ဃတ္ထေရံ, ဧဝံ သေသေပိ ဥပသင်္ကမိတွာ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တေ စတ္တာရောပိ ဇနာ “အဟံ အသုကနဂရေ အသုကရဋ္ဌေ အသုကရာဇာ နာမ ဟုတွာ”တိအာဒိနာ နယေန အတ္တနော အတ္တနော အဘိနိက္ခမနဝတ္ထူနိ ကထေတွာ ပဋိပါဋိယာ ဧကေကံ ကထမာဟံသု –

၉၀. “အမ္ဗာဟမဒ္ဒံ ဝနမန္တရသ္မိံ၊ နီလောဘာသံ ဖလိတံ သံဝိရူဠှံ။
တမဒ္ဒသံ ဖလဟေတု ဝိဘဂ္ဂံ၊ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစရိယံ စရာမိ။

၉၁. “သေလံ သုမဋ္ဌံ နရဝီရနိဋ္ဌိတံ၊ နာရီ ယုဂံ ဓာရယိ အပ္ပသဒ္ဒံ။
ဒုတိယဉ္စ အာဂမ္မ အဟောသိ သဒ္ဒော၊ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစရိယံ စရာမိ။

၉၂. “ဒိဇာ ဒိဇံ ကုဏပမာဟရန္တံ၊ ဧကံ သမာနံ ဗဟုကာ သမေစ္စ။
အာဟာရဟေတူ ပရိပါတယိံသု၊ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစရိယံ စရာမိ။

၉၃. “ဥသဘာဟမဒ္ဒံ ယူထဿ မဇ္ဈေ၊ စလက္ကကုံ ဝဏ္ဏဗလူပပန္နံ။
တမဒ္ဒသံ ကာမဟေတု ဝိတုန္နံ၊ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခာစရိယံ စရာမီ”တိ။

တတ္ထ **အမ္ဗာဟမဒ္ဒ**န္တိ အမ္ဗရုက္ခံ အဟံ အဒ္ဒသံ။ **ဝနမန္တရသ္မိ**န္တိ ဝနအန္တရေ, အမ္ဗဝနမဇ္ဈေတိ အတ္ထော။ **သံဝိရူဠှ**န္တိ သုဝဍ္ဎိတံ။ **တမဒ္ဒသ**န္တိ တံ ဥယျာနတော နိက္ခန္တော ဖလဟေတု ဝိဘဂ္ဂံ ပုန အဒ္ဒသံ။ **တံ ဒိသွာ**တိ တံ ဖလဟေတု ဝိဘဂ္ဂံ ဒိသွာ ပဋိလဒ္ဓသံဝေဂေန ပစ္စေကဗောဓိဉာဏံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ က္လမံ ဘိက္ခာစရိယပဗ္ဗ

ဗဇ္ဇံ ဥပဂတောသ္မိ, တသ္မာ ဘိက္ခာစရိယံ စရာမီတိ။ ဣဒံ သော ဖလဟေတု ဝိဘင်္ဂံ အမ္ဗရုက္ခံ ဒဿနတော ပဋ္ဌာယ သဗ္ဗံ စိတ္တာစာရံ ကထေသိ။ သေသာနံ ဝိဿဇ္ဇနေသုပိ ဧသေဝ နယော။ အယံ ပနေတ္ထ အနုတ္တာနပဒဝဏ္ဏနာ –

သေလန္တိ မဏိဝလယံ။ **နရဝီရနိဋ္ဌိတ**န္တိ ဝီရနရေဟိ နိဋ္ဌိတံ, ပဏ္ဍိတပုရိသေဟိ ကတန္တိ အတ္ထော။ **ယုဂ**န္တိ ဧကေက သ္မိံ ဧကေကံ ကတွာ ဧကံ ဝလယယုဂဠံ။ **ဒိဗာ ဒိဗ**န္တိ ဂဟိတမံသပိဏ္ဍံ ဒိဇံ အဝသေသဒိဇာ။ **ကုဏပမာဟရန္တ**န္တိ မံသပိဏ္ဍံ အာဒာယ အာဟရန္တံ။ **သမေစ္စာ**တိ သမာဂန္တွာ သန္နိပတိတွာ။ **ပရိဟတယိံသူ**တိ ကောဋ္ဋေန္တာ အနုဗန္ဓိံသု။ **ဥသဘာဟမဒ္ဒ**န္တိ ဥသဘံ အဟံ အဒ္ဒသံ။ **စလက္ကကု**န္တိ စလက္ကကုဓံ။

ဗောဓိသတ္တော ဧကေကံ ကထံ သုတွာ "သာဓု, ဘန္တေ, တုမှာကမေဝ တံ အာရမ္မဏံ အနုရူပ"န္တိ ဧကေက ဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ထုတိံ အကာသိ။ တဉ္စ ပန စတုဟိ ဇနေဟိ ဒေသိတံ ဓမ္မကထံ သုတွာ ဃရာဝါသေ အနပေက္ခော ဟုတွာ ပက္ကန္တေသု ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု ဘုတ္တပာတရာသော သုခနိသိန္နော ဘရိယံ အာမန္တေတွာ "ဘဒ္ဒေ, ဧတေ စတ္တာရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ရဇ္ဇံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတွာ အကိဉ္စနာ အပလိဗောဓာ ပဗ္ဗဇ္ဇာသုခေန ဝီတိနာမေန္တိ, အဟံ ပန ဘတိယာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေမိ, ကိံ မေ ဃရာဝါသေန, တွံ ပုတ္တကေ သင်္ဂဏှိတွာ ဂေဟေ ဝသာ"တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၉၄. "ကရဏ္ဍကော ကလိင်္ဂါနံ၊ ဂန္ဓာရာနဉ္စ နဂ္ဂဇိ။
နိမိရာဇာ ဝိဒေဟာနံ၊ ပဉ္စာလာနဉ္စ ဒုမ္မုခေါ။
ဧတေ ရဋ္ဌာနိ ဟိတွာန၊ ပဗ္ဗဇိံသု အကိဉ္စနာ။

၉၅. "သဗ္ဗေပိမေ ဒေဝသမာ သမာဂတာ၊ အဂ္ဂီ ယထာ ပဇ္ဇလိတော တထေဝိမေ။
အဟမ္ပိ ဧကော စရိဿာမိ ဘဂ္ဂဝိ၊ ဟိတွာန ကာမာနိ ယထောဓိကာနီ"တိ။

တာသံ အတ္ထော – ဘဒ္ဒေ, သေ သင်္ခတ္တေရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဒန္တပုရေ နာမ နဂရေ ကရဏ္ဍကော နာမ ကလိ င်္ဂါနံ ဇနပဒဿ ရာဇာ, ဒုတိယော တက္ကသိလနဂရေ နဂ္ဂဇိ နာမ ဂန္ဓာရာနံ ဇနပဒဿ ရာဇာ, တတိယော မိထိလနဂရေ နိ မိ နာမ ဝိဒေဟာနံ ဇနပဒဿ ရာဇာ, စတုတ္ထော ကပိလနဂရေ ဒုမ္မုခေါ နာမ ဥတ္တရပဉ္စာလာနံ ဇနပဒဿ ရာဇာ, ဧတေ ဝေရူပါနိ ရဋ္ဌာနိ ဟိတွာ အကိဉ္စနာ ဟုတွာ ပဗ္ဗဇိံသု။ **သဗ္ဗေပိမေ**တိ ဣမေ ပန သဗ္ဗေပိ ဝိသုဒ္ဓိဒေဝေဟိ ပုရိမပစ္စေ ကဗုဒ္ဓေဟိ သမာနာ ဧကတော သမာဂတာ။ **အဂ္ဂီ ယထာ**တိ ယထာ ဟိ အဂ္ဂိ ပဇ္ဇလိတော ဩဘာသတိ။ **တထေဝိမေ**တိ ဣမေပိ တထေဝ သီလာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ဂုဏေဟိ ဩဘာသန္တိ။ ယထာ ဧတေ, တထာ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ ဧကော စရိဿာမိ တိ အတ္ထော။ **ဘဂ္ဂဝီ**တိ ဘရိယံ အာလပတိ။ **ဟိတွာန ကာမာနီ**တိ ရူပါဒယော ဝတ္ထုကာမေ ဟိတွာ။ **ယထောဓိကာနီ**တိ အတ္တနော ဩဓိဝသေန ဌိတာနိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ရူပါဒိဩဓိဝသေန ယထာဌိတေ ကာမေ ပဟာယ အဟမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတွာ တ ဧကော စရိဿာမီတိ။ "ယတောဓိကာနီ"တိပိ ပါဌော, တဿတ္ထော – ယတော ဥပရတော ဩဓိ ဧတေသန္တိ ယ တောဓိကာနိ, ဥပရတကောဋ္ဌာသာနိ။ ပဗ္ဗဇိဿာမီတိ စိန္တိတကာလတော ပဋ္ဌာယ ဟိ ကိလေသကာမာနံ ဧကော ကော ဋ္ဌာသော ဥပရတော နာမ ဟောတိ နိရုဒ္ဓေါ, တဿ ဝတ္ထုဘူတော ကာမကောဋ္ဌာသောပိ ဥပရတောဝ ဟောတီတိ။

သာ တဿ ကထံ သုတွာ "မယှမ္ပိ ခေါ သာမိ, ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဓမ္မကထံ သုတကာလတော ပဋ္ဌာယ အဂါရေ စိ တ္တံ န သဏ္ဌာတီ"တိ ဝတွာ ဣမံ ကထမာဟ –

၉၆. "အယမေဝ ကာလော န ဟိ အညော အတ္ထိ၊ အနုသာသိတာ မေ န ဘဝေယျ ပစ္ဆာ။
အဟမ္ပိ ဧကာ စရိဿာမိ ဘဂ္ဂဝ၊ သကုဏီဝ မုတ္တာ ပုရိသဿ ဟတ္ထာ"တိ။

တတ္ထ **အနုသာသိတာ မေ န ဘဝေယျ ပစ္ဆာ**တိ အနုသာသကော ဩဝါဒကော န ဘဝေယျ ဒုလ္လဘတ္တာ ဩဝါဒကာနံ, တသ္မာ အယမေဝ ပဗ္ဗဇိတုံ ကာလော, န ဟိ အညော အတ္ထီတိ ဒဿေတိ။ **သကုဏီဝ မုတ္တာ**တိ ယထာ သာကုဏိကေန ဂဟေတွာ သကုဏပစ္ဆိယံ ခိတ္တာသု သကုဏီသု တဿ ဟတ္ထတော မုတ္တာ ဧကာ သကုဏီ အနိလ ပထံ လင်္ဃယိတွာ ယထာရုစိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ဧကိကာဝ စရေယျ, တထာ အဟမ္ပိ တဝ ဟတ္ထတော မုတ္တာ ဧကိ ကာ စရိဿာမီတိ သယမ္ပိ ပဗ္ဗဇိတုကာမာ ဟုတွာ ဧဝမာဟ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ ကထံ သုတွာ တုဏှီ အဟောသိ။ သာ ပန ဗောဓိသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ပုရေတရံ ပဗ္ဗဇိ တုကာမာ "သာမိ, ဟာနီယတိတ္ထံ ဂမိဿာမိ, အရကေ ဩလောကေဟီ"တိ ဃဋံ အာဒါယ ဂစ္ဆန္တီ ဝိယ ပလာယိတွာ နဂရသာမန္တေ တာပသာနံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဗ္ဗဇိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿာ အနာဂမနံ ဉတွာ သယံ အရကေ ဟေ သေသိ။ အပရဘာဂေ တေသု ထောကံ ဝဍ္ဎိတွာ အတ္တနော အယာနယဇာနနသမတ္ထတံ သမ္ပတ္တေသု တေသံ ဝီမံသန တ္ထံ ကေဒိဝသံ ဘတ္တံ ပစန္တော ထောကံ ဥတ္တဏ္ဍုလံ ပစိ, ကေဒိဝသံ ထောကံ ကိလိန္နံ, ကေဒိဝသံ သုပက္ကံ, ကေဒိ ဝသံ အတိကိလိန္နံ, ကေဒိဝသံ အလောဏကံ, ကေဒိဝသံ အတိလောဏကံ။ အရကာ "တာတ, အဇ္ဇ ဘတ္တံ ဥတ္တဏ္ဍု လံ, အဇ္ဇ ကိလိန္နံ, အဇ္ဇ သုပက္ကံ, အဇ္ဇ အတိကိလိန္နံ, အဇ္ဇ အလောဏကံ, အဇ္ဇ အတိလောဏက"န္တိ အာဟံသု။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော "အာမ, တာတာ"တိ ဝတွာ စိန္တေသိ "ဣမေ အရကာ ဣဒါနိ အာမပက္ကလောဏိကအတိ လောဏိကာနိ ဇာနန္တိ, အတ္တနော ဓမ္မတာယ ဇီဝိတုံ သက္ခိဿန္တိ, မယာ ပဗ္ဗဇိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ အထ တေ အရကေ ဉာတကာနံ ဒတွာ ပဋိစ္ဆာပေတွာ "အမ္မတာတာ, ဣမေ အရကေ သာဓုကံ ပောသေထာ"တိ ဝတွာ သော ဉာတကာနံ ပရိဒေဝန္တာနညေဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ နဂရဿ သာမန္တေယေဝ ဝသိ။

အထ နံ ဧကဒိဝသံ ဗာရာဏသိယံ ဘိက္ခာယ စရန္တံ ပရိဗ္ဗာဇိကာ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ "အယျ, အရကာ တေ နာသိ တာ မညေ"တိ အာဟ။ မဟာသတ္တော "နာဟံ အရကေ နာသေမိ, တေသံ အတ္တနော အယာနယဇာနနကာလေ ပဗ္ဗဇိတော မ္ဟိ , တွံ တေသံ အစိန္တေတွာ ပဗ္ဗဇ္ဇာယ အဘိရမာ"တိ ဝတွာ ဩသာနကထမာဟ –

၉၇. "အာမံ ပက္ကဉ္စ ဇာနန္တိ၊ အထော လောဏံ အလောဏကံ။
တမဟံ ဒိသွာန ပဗ္ဗဇိံ၊ စရေဝ တွံ စရာမဟ"န္တိ။

တတ္ထ **တမဟန္တိ** တံ အဟံ အရကာနံ ကိရိယံ ဒိသွာ ပဗ္ဗဇိတော။ **စရေဝ တွံ စရာမဟန္တိ** တွမ္ပိ ဘိက္ခာ စရိယမေဝ စရ, အဟမ္ပိ ဘိက္ခာစရိယမေဝ စရိဿာမီတိ။

ဣတိ သော ပရိဗ္ဗာဇိကံ ဩဝဒိတွာ ဥယျောဇေသိ။ သာပိ ဩဝါဒံ ဂဟေတွာ မဟာသတ္တံ ဝန္ဒိတွာ ယထာရုစိ တံ ဌာနံ ဂတာ။ ဌပေတွာ ကိရ တံ ဒိဝသံ န တေ ပုန အညမညံ အဒ္ဒသံသု။ ဗောဓိသတ္တော စ ဈာနာဘိညံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တ ဗြဟ္မလောကူပဂေ အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ တေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။ တဒါ ဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, ပုတ္တော ရာဟုလကုမာရော, ပရိဗ္ဗ ဇာဇိကာ ရာဟုလမာတာ, ပရိဗ္ဗာဇကော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကုမ္ဘကာရဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၄၀၉] ၄. ဒဠှဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဟံ စေ ဒဠှဓမ္မဿ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိံ နိဿာယ ဃောသိတာရာမေ ဝိဟရန္တော ဥဒေနဿ ရ ညော ဘဒ္ဒဝတိကံ ဟတ္ထိနိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဿာ ပန ဟတ္ထိနိယာ လဒ္ဓဝိဓာနဉ္စ ဥဒေနဿ ရာဇဝံသော စ **မာတင်္ဂဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၅.၁ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ ဧကဒိဝသံ ပန သာ ဟတ္ထိနီ နဂရာ နိက္ခမန္တီ ဘဂဝန္တံ ဟတော ဝ အရိယဂဏပရိဝုတံ အနောမာယ ဗုဒ္ဓသိရိယာ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ တထာဂတဿ ပါဒမူလေ နိ ပဇ္ဇိတွာ "ဘဂဝါ သဗ္ဗညူ သဗ္ဗလောကနိတ္ထရဏ ဥဒေနော ဝံသရာဇာ မံ တရုဏကာလေ ကမ္မံ နိတ္ထရိတုံ သမတ္ထ ကာလေ 'ဣမံ နိဿာယ မယာ ဇီဝိတဉ္စ ရဇ္ဇဉ္စ ဒေဝီ စ လဒ္ဓာ'တိ ပိယာယိတွာ မဟန္တံ ပရိဟာရံ အဒါသိ, သဗ္ဗာလ င်္ကာရေဟိ အလင်္ကရိတွာ ဌိတဌာနံ ဂန္ဓေန ပရိဘဏ္ဍံ ကာရေတွာ မတ္ထကေ သုဝဏ္ဏတာရကခစိတဝိတာနံ ဗန္ဓာပေ တွာ သမန္တာ စိတ္တသာဏိံ ပရိက္ခိပာပေတွာ ဂန္ဓတေလေန ဒီပံ ဇာလာပေတွာ ဓူမတဋ္ဋကံ ဌပာပေတွာ ကရီသဆဍ္ဍန နဋ္ဌာနေ သုဝဏ္ဏကဋာဟံ ပတိဋ္ဌပေတွာ မံ စိတ္တတ္ထရဏပိဋ္ဌေ ဌပေသိ, ရာဇာရဟဉ္စ မေ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ အ ပေသိ။ ဣဒါနိ ပန မေ မဟလ္လကကာလေ ကမ္မံ နိတ္ထရိတုံ အသမတ္ထကာလေ သဗ္ဗံ တံ ပရိဟာရံ အစ္ဆိန္ဒိ, အနာ ထာ နိပ္ပစ္စယာ ဟုတွာ အရညေ ကေတကာနိ ခာဒန္တီ ဇီဝါမိ, အညံ မယှံ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ, ဥဒေနံ မမ ဂုဏံ သလ္လက္ခာ ပေတွာ ပောရာဏကပရိဟာရံ မေ ပဋိပါကတိကံ ကာရေထ ဘဂဝါ"တိ ပရိဒေဝမာနာ တထာဂတံ ယာစိ။

သတ္ထာ “ဂစ္ဆ တွံ, အဟံ တေ ရညော ကထေတွာ ယသံ ပဋိဟာကတိကံ ကာရေဿာမီ”တိ ဝတွာ ရညော နိဝေသနဒွါရံ အဂမာသိ။ ရာဇာ တထာဂတံ အန္တောနိဝေသနံ ပဝေသေတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ သင်္ဃဿ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ သတ္ထာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ အနုမောဒနံ ကရောန္တော “မဟာရာဇ, ဘဒ္ဒဝတိကာ ကဟ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “န ဇာနာမိ, ဘန္တေ”တိ။ “မဟာရာဇ, ဥပကာရကာနံ ယသံ ဒတွာ မဟလ္လကကာလေ ဂဟေတုံ နာမ န ဝဋ္ဋတိ, ကတညုနာ ကတဝေဒိနာ ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ဘဒ္ဒဝတိကာ ဣဒါနိ မဟလ္လိကာ ဇရာဇိဏ္ဏာ အနာထာ ဟုတွာ အရညေ ကေတကာနိ ခါဒန္တီ ဇီဝတိ, တံ ဇိဏ္ဏကာလေ အနာထံ ကာတုံ တုမှာကံ အယုတ္တ”န္တိ ဘဒ္ဒဝတိကာယ ဂုဏံ ကထေတွာ “သဗ္ဗံ ပောရာဏကပရိဟာရံ ပဋိဟာကတိကံ ကရောဟီ”တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ရာဇာ တထာ အကာသိ။ “တထာဂတေန ကိရ ဘဒ္ဒဝတိကာယ ဂုဏံ ကထေတွာ ပောရာဏကယသော ပဋိဟာကတိကော ကာရိတော”တိ သကလနဂရံ ပတ္ထရိ, ဘိက္ခုသင်္ဃေပိ သာ ပဝတ္တိ ပာကဋာ ဇာတာ။ အထ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, သတ္ထာရာ ကိရ ဘဒ္ဒဝတိကာယ ဂုဏံ ကထေတွာ ပောရာဏကယသော ပဋိဟာကတိကော ကာရိတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ တထာဂတော ဧတိဿာ ဂုဏံ ကထေတွာ နဋ္ဌယသံ ပဋိဟာကတိကံ ကာရေသိယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဒဏ္ဍဟာဓမ္မော နာမ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော အမစ္စကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တံ ရာဇာနံ ဥပဋ္ဌဟိ။ သော တဿ သန္တိကာ မဟန္တံ ယသံ လဘိတွာ အမစ္စရတနဋ္ဌာနေ အဋ္ဌာသိ။ တဒါ တဿ ရညော ဧကော ဩဋ္ဌိဗျာဓိ ဟတ္ထိနီ ထာမဗလသမ္ပန္နာ မဟာဗလာ အဟောသိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ယောဇနသတံ ဂစ္ဆတိ, ရညော ဒူတေယျဟာရဏကိစ္စံ ကရောတိ, သင်္ဂါမေ ယုဒ္ဓံ ကတွာ သတ္တု မဒ္ဒနံ ကရောတိ။ ရာဇာ “အယံ မေ ဗဟူပကာရာ”တိ တဿာ သဗ္ဗာလင်္ကာရံ ဒတွာ ဥဒေနေန ဘဒ္ဒဝတိကာယ ဒိန္နသဒိသံ သဗ္ဗံ ပရိဟာရံ အဒါသိ။ အထဿာ ဇိဏ္ဏဒုဗ္ဗလကာလေ ရာဇာ သဗ္ဗံ ယသံ ဂဏှိ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ အနာထာ ဟုတွာ အရညေ တိဏပဏ္ဏာနိ ခါဒန္တီ ဇီဝတိ။ အထေကဒိဝသံ ရာဇကုလေ ဘာဇနေသု အပ္ပဟောန္တေသု ရာဇာ ကုမ္ဘကာရံ ပက္ကောသာပေတွာ “ဘာဇနာနိ ကိရ နပ္ပဟောန္တီ”တိ အာဟ။ “ဂေါမယာဟရဏယာနကေ ယောဇေတုံ ဂေါဏေ န လဘာမိ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ တဿ ကထံ သုတွာ “အမှာကံ ဩဋ္ဌိဗျာဓိ ကဟ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အတ္တနော ဓမ္မတာယ စရတိ, ဒေဝ”တိ။ ရာဇာ “ဣတော ပဋ္ဌာယ တံ ယောဇေတွာ ဂေါမယံ အာဟရာ”တိ တံ ကုမ္ဘကာရဿ အဒါသိ။ ကုမ္ဘကာရော “သာဓု, ဒေဝ”တိ တထာ အကာသိ။

အထေကဒိဝသံ သာ နဂရာ နိက္ခမမာနာ နဂရံ ပဝိသန္တံ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ တဿ ပါဒမူလေ နိပဇ္ဇိတွာ ပရိဒေဝမာနာ “သာမိ, ရာဇာ မံ ‘တရုဏကာလေ ဗဟူပကာရာ’တိ သလ္လက္ခေတွာ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ ဣဒါနိ မဟလ္လကကာလေ သဗ္ဗံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ မယိ စိတ္တမ္ပိ န ကရောတိ, အဟံ ပန အနာထာ အရညေ တိဏပဏ္ဏာနိ ခါဒန္တီ ဇီဝာမိ, ဧဝံ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ မံ ဣဒါနိ ယာနကေ ယောဇေတုံ ကုမ္ဘကာရဿ အဒါသိ, ဌပေတွာ တုမှေ အညံ မယှံ ပဋိသရဏံ နတ္ထိ, မယာ ရညော ကတူပကာရံ တုမှေ ဇာနာထ, သာဓု ဣဒါနိ မေ နဋ္ဌံ ယသံ ပဋိဟာကတိကံ ကရောထာ”တိ ဝတွာ တိဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၉၈. “အဟံ ဧဝ ဒဏ္ဍဟာဓမ္မဿ၊ ဝဟန္တိ နာဘိရာဓယိံ။
ဓရန္တိ ဥရသိ သလ္လံ၊ ယုဒ္ဓေ ဝိက္ကန္တစာရိနီ။

၉၉. “နူန ရာဇာ န ဇာနာတိ၊ မမ ဝိက္ကမပေါရိသံ။
သင်္ဂါမေ သုကတန္တာနိ၊ ဒူတဝိပ္ပဟိတာနိ စ။

၁၀၀. “သာ နူနာဟံ မရိဿာမိ၊ အဗန္ဓု အပရာယိနီ။
တဒါ ဟိ ကုမ္ဘကာရဿ၊ ဒိန္နာ ဆကဏဟာရိကာ”တိ။

တတ္ထ **ဝဟန္တီ** တိ ဒူတေယျဟာရဏံ သင်္ဂါမေ ဗလကောဋ္ဌကဘိန္ဒနံ တံ တံ ကိစ္စံ ဝဟန္တီ နိတ္ထရန္တီ။ **ဓရန္တီ ဥရသိ သလ္လ**န္တိ ဥရသိမ္ပိ ဗဒ္ဓံ ကဏ္ဍံ တ အသိံ တ သတ္တိံ တ ယုဒ္ဓကာလေ သတ္တူနံ ဥပရိ အဘိဟရန္တီ။ **ဝိက္ကန္တစာရိနီ**တိ ဝိက္ကမံ ပရက္ကမံ ကတွာ ပရဗလဝိဇယေန ယုဒ္ဓေ ဝိက္ကန္တကမိနီ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သစေ သာ

မိ, အဟံ ဣမာနိ ကိစ္စာနိ ကရောန္တော ရညော ဒဠှဓမ္မေသု စိတ္တံ နာရာဓယိံ န ပရိတောသေသိံ, ကော အနိ အညော တဿ စိတ္တံ အာရာဓယိဿတီတိ။

မမ ဝိက္ကမပေါရိသ န္တိ မယာ ကတံ ပုရိသပရက္ကမံ။ **သုကတန္တာနိ** တိ သုကတာနိ။ ယထာ ဟိ ကမ္မာနေဝ ကမ္မန္တာနိ, ဝနာနေဝ ဝနန္တာနိ, ဧဝမိဓ သုကတာနေဝ "သုကတန္တာနီ"တိ ဝုတ္တာနိ။ **ဒူတဝိပ္ပဟိတာနိ စာ** တိ ဂလေ ပဏ္ဏံ ဗန္ဓိတွာ "အသုကရညော နာမ ဒေဟီ"တိ ပဟိတာယ မယာ ဧကေဒိဝသေနေဝ ယောဇနသတံ ဂန္တွာ ကတာနိ ဒူတပေသနာနိ စ။ **နူန ရာဇာ န ဇာနာတီ**တိ နူန တုမ္ဟာကံ သေ ရာဇာ တောနိ မယာ ကတာနိ ကိစ္စာနိ န ဇာနာတိ။ **အပရာယိနီ**တိ အပ္ပတိဋ္ဌာ အပ္ပတိဋ္ဌသရဏာ။ **တအာ ဟီ**တိ တထာ ဟိ, အယမေဝ တ ဟဋ္ဌော။ **ဒိန္နာ** တိ အဟံ ရညာ ဆကဏဟာရိကာ ကတွာ ကုမ္ဘကာရဿ ဒိန္နာတိ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ ကထံ သုတွာ "တွံ မာ သောစိ, အဟံ ရညော ကထေတွာ တဝ ယသံ ပဋိပါကတိကံ ကရိဿာမီ"တိ တံ သမဿာသေတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ဘုတ္တပါတရာသော ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ ကထံ သမုဋ္ဌာပေတွာ "မဟာရာဇ, နနု တုမ္ဟာကံ အသုကာ နာမ သိန္ဓဝပေါတိ အသုကဋ္ဌာနေ စ အသုကဋ္ဌာနေ စ ဥရေ သလ္လံ ဗန္ဓိတွာ သင်္ဂာမံ ဇိတ္ထရိ, အသုကဒိဝသံ နာမ ဂီဝါယ ပဏ္ဏံ ဗန္ဓိတွာ ပေသိတာ ယောဇနသတံ အဂမာသိ, တုမ္ဟေဟိပိဿာ မဟန္တံ ယသံ အဒတ္ထ, သာ ဣဒါနိ ကဟ"န္တိ ပုစ္ဆိ။ "တမဟံ ကုမ္ဘကာရဿ ဂေါမယဟာရဏတ္ထာယ အဒါသီ"န္တိ။ အထ နံ ဗောဓိသတ္တော "အယုတ္တံ ခေါ, မဟာရာဇ, တုမ္ဟာကံ တံ ကုမ္ဘကာရဿ ယာနကေ ယောဇနတ္ထာယ အဒတ္ထ"န္တိ ဝတွာ ရညော သိဝိဒဝသေန စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၁၀၁. "ယာဝတာသီသတီ ပေါသော၊ တာဝဒေဝ ပဝီဏတိ။
အတ္ထာပာယေ ဇဟန္တိ နံ၊ သိန္ဓဝပေါတိံဝ ခတ္တိယော။

၁၀၂. "ယော ပုဗ္ဗေ ကတကလျာဏော၊ ကတတ္ထော နာဝဗုဇ္ဈတိ။
အတ္ထာ တဿ ပလုဇ္ဇန္တိ၊ ယေ ဟောန္တိ အဘိပတ္ထိတာ။

၁၀၃. "ယော ပုဗ္ဗေ ကတကလျာဏော၊ ကတတ္ထော မနုဗုဇ္ဈတိ။
အတ္ထာ တဿ ပဝဍ္ဎန္တိ၊ ယေ ဟောန္တိ အဘိပတ္ထိကာ။

၁၀၄. "တံ ဝေါ ဝဒါမိ ဘဒ္ဒန္တေ၊ ယာဝန္တေတ္ထ သမာဂတာ။
သဗ္ဗေ ကတညုနော ဟောထ၊ စိရံ သဂ္ဂမှိ ဌဿထာ"တိ။

တတ္ထ ပဌမဂါထာယ တာဝ အတ္ထော – ဣဓေကစ္စော အညာဏဇာတိကော ပေါသော **ယာဝတာသီသတီ,** ယာဝ "ဣဒံ နာမ မေ အယံ ကာတုံ သက္ခိဿတီ"တိ ပစ္စာသီသတိ, **တာဝဒေဝ** တံ ပုရိသံ **ပဝီဏတိ** ဘဇတိ သေဝတိ, တဿ ပန **အတ္ထာပာယေ** ဝဍ္ဎိယာ အပဂမနေ ပရိဟီနကာလေ တံ နာနာကိစ္စေသု ပတ္ထိတံ ပေါသံ ဧကေစ္စေ ဗာလာ ဣမံ သိန္ဓဝပေါတိံ အယံ ခတ္တိယော ဝိယ ဇဟန္တိ။

ကတကလျာဏော တိ ပရေန အတ္တနော ကတကလျာဏကမ္မော။ **ကတတ္ထော** တိ နိပ္ဖာဒိတကိစ္စော။ **နာဝဗုဇ္ဈတီ**တိ ပစ္ဆာပိ တံ ပရေန ကတံ ဥပကာရံ တဿ ဇရာဇိဏ္ဏကာလေ အသမတ္ထကာလေ န သရတိ, အတ္တနာ ဒိန္နမ္ပိ ယသံ ပုန ဂဏှာတိ။ **ပလုဇ္ဇန္တီ** တိ ဘိဇ္ဇန္တိ နဿန္တိ။ **ယေ ဟောန္တိ အဘိပတ္ထိတာ** တိ ယေ ကေစိ အတ္ထာ ဣစ္ဆိတာ နာမ ဟောန္တိ, သဗ္ဗေ နဿန္တီတိ ဒီပေတိ။ မိတ္တဒုဗ္ဘိပုဂ္ဂလဿ ဟိ ပတ္ထိတပတ္ထိတံ အဂ္ဂိမှိ ပက္ခိတ္တဗီဇံ ဝိယ နဿတိ။ **ကတတ္ထော မနုဗုဇ္ဈတီ** တိ ကတတ္ထော အနုဗုဇ္ဈတိ, မ-ကာရော ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန ဂဟိတော။ **တံ ဝေါ ဝဒါမီ**တိ တေန ကာရဏေန တုမှေ ဝဒါမိ။ **ဌဿထာ** တိ ကတညုနော ဟုတွာ စိရကာလံ သဂ္ဂမှိ ဒိဗ္ဗသမ္ပတ္တိံ အနုဘဝန္တာ ပတိဋ္ဌဟိဿထ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ အာဒိံ ကတွာ သန္နိပတိတာနံ သဗ္ဗေသံ သိဝိဒံ အဒာသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ သိန္ဓဝပေါတိယာ ယသံ ပဋိပါကတိကံ အကာသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ စ သိဝိဒေ ဌတွာ အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "တဒါ ပြဋ္ဌိဗ္ဘာဓိ ဘဒ္ဒဝတိကာ အဟောသိ, ရာဇာ အာနန္ဒော, အမစ္စော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

[၄၁၀] ၅. သောမဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒဠှဓမ္မဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

ယော မံ ပုရေ ပစ္စုဍ္ဍေတီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ မဟလ္လကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရေကံ သာမဏေရံ ပဗ္ဗာဇေသိ, သာမဏေရော တဿ ဥပကာရကော ဟုတွာ တထာရူပေန ရောဂေန ကာလမကာသိ။ မဟလ္လကော တသ္မိံ ကာလကတေ ရောဒန္တော ပရိဒေဝန္တော ဝိစရတိ။ တံ ဒိသွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, အသုကမဟလ္လကော သာမဏေရဿ ကာလကိရိယာယ ရောဒန္တော ပရိဒေဝန္တော ဝိစရတိ, မရဏဿတိကမ္မဋ္ဌာနရဟိတော မညေ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ ဣမသ္မိံ မတေ ရောဒိယေဝာ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တာဝတိံသဘဝနေ သက္ကတ္တံ ကာရေသိ။ အထေကော ကာသိကမတသီ ဗြာဟ္မဏမဟာသာလော ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ဝနမူလဖလာဖလေဟိ ယာပေန္တော တသံ ကပ္ပေသိ။ ဧကဒိဝသံ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတော ဧကံ ဟတ္ထိဆာပံ ဒိသွာ အတ္တနော အဿမံ အာနေတွာ ပုတ္တဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ သောမဒတ္တောတိဿ နာမံ ကတွာ တိဏပဏ္ဏာနိ ခါဒာပေန္တော ပဋိဇဂ္ဂိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော မဟာသရီရော ဟုတွာ ဧကဒိဝသံ ဗဟုံ ဘောဇနံ ဂဟေတွာ အဇီရကေန ဒုဗ္ဗလော အဟောသိ။ တာပသော တံ အဿမပဒေ ကတွာ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတော, တသ္မိံ အနာဂတေယေဝ ဟတ္ထိပေါတကော ကာလမကာသိ။ တာပသော ဖလာဖလံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆန္တော "အညေသု ဒိဝသေသု မေ ပုတ္တော ပစ္စုဂ္ဂမနံ ကရောတိ, အဇ္ဇ န ဒိဿတိ, ကဟံ နု ခေါ ဂတော"တိ ပရိဒေဝန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၀၅. "ယော မံ ပုရေ ပစ္စုဍ္ဍေတိ၊ အရညေ ဒူရမာယတော။
သော န ဒိဿတိ မာတင်္ဂေါ၊ သောမဒတ္တော ကုဟိံ ဂတော"တိ။

တတ္ထ **ပုရေ**တိ ပုဗ္ဗေ။ **ပစ္စုဍ္ဍေတီ** တိ ပစ္စုဂ္ဂစ္ဆတိ။ **အရညေ ဒူရ**န္တိ ဣမသ္မိံ နိမ္မနုဿေ အရညေ မံ ဒူရံ ပစ္စုဍ္ဍေတိ။ **အာယတော**တိ အာယာမသမ္ပန္နော။

ဧဝံ ပရိဒေဝမာနော အာဂန္တွာ တံ စင်္ကမနကောဋိယံ ပတိတံ ဒိသွာ ဂလေ ဂဟေတွာ ပရိဒေဝမာနော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၆. "အယံ ဝ သော မတော သေတိ၊ အလ္လံဝ သိင်္ဂံဝ ဝစ္ဆိတော။
ဘူမျာ နိပတိတော သေတိ၊ အမရာ ဝတ ကုဉ္ဇရော"တိ။

တတ္ထ **အယံ ဝ**တိ ဝိဘာဝနတ္ထေ ဝ-သဒ္ဒေါ။ အယမေဝ သော, န အညောတိ တံ ဝိဘာဝေန္တော ဧဝမာဟ။ **အလ္လံ သိင်္ဂ**န္တိ မာလုဝလတာယ အဂ္ဂပဝါလံ။ **ဝစ္ဆိတော** တိ ဆိန္နော, ဂိမှကာလေ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ တတ္တတာလိကာပုလိနေ နခေန ဆိန္ဒိတွာ ဟတိတော မာလုဝလတာယ အင်္ကုရော ဝိယာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ဘူမျာ** တိ ဘူမိယံ။ **အမရာ ဝတာ**တိ မတော ဝတ, "အမရီ"တိပိ ပါဌော။

တသ္မိံ ခဏေ သက္ကော လောကံ ဩလောကေန္တော တံ ဒိသွာ "အယံ တာပသော ပုတ္တဒါရံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိတော, ဣဒါနိ ဟတ္ထိပေါတကေ ပုတ္တသညံ ကတွာ ပရိဒေဝတိ, သံဝေဇေတွာ နံ သတိံ ပဋိလဘာပေဿာမီ"တိ တဿ အဿမပဒံ အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌိတောဝ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၀၇. "အနဂါရိယုပေတဿ၊ ဝိပ္ပမုတ္တဿ တေ သတော။
သမဏဿ န တံ သာဓု၊ ယံ ပေတမနုသောစသီ"တိ။

အထဿ္သ ဝစနံ သုတ္ဝာ တာပသော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၀၈.''သံတသေန ဟဝေ သက္က၊ မနုဿဿ မိဂဿ ဝါ။
ဟဒယေ ဇာယတေ ပေမံ၊ တံ န သက္ကာ အသောစိတု''န္တိ။

တတ္ထ **မိဂဿ ဝါ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သဗ္ဗေပိ တိရစ္ဆာနာ ''မိဂ''တိ ဝုတ္တာ။ **တန္တိ** ပိယာယိတံ သတ္တံ။

အထ နံ ဒြဝဒန္တော သက္ကော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၀၉.''မတံ မရိဿံ ရောဒန္တိ၊ ယေ ရုဒန္တိ လပန္တိ စ။
တသ္မာ တွံ ဣသိ မာ ရောဒိ၊ ရောဒိတံ မောဃမာဟု သန္တော။

၁၁၀.''ကန္ဒိတေန ဟဝေ ဗြဟ္မေ၊ မတော ပေတော သမုဋ္ဌဟေ။
သဗ္ဗေ သင်္ဂမ္မ ရောဒါမ၊ အညမညဿ ဉာတကေ''တိ။

တတ္ထ **ယေ ရုဒန္တိ လပန္တိ စာ** တိ ဗြဟ္မေ ယေ သတ္တာ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ စ, သဗ္ဗေ တေ မတံ, ယော စ မရိဿတိ, တံ ရောဒန္တိ, တေသံယေဝ ဧဝံ ရောဒန္တာနံ အဿုသုက္ခနကာလော နတ္ထိ, တသ္မာ တွံ ဣသိ မာ ရောဒိ။ ကိံကာရဏာ? **ရောဒိတံ မောဃမာဟု သန္တော,** ပဏ္ဍိတာ ဟိ ''ရောဒိတံ နိပ္ဖလ''န္တိ ဝဒန္တိ။ **မတော ပေတော**တိ ယဒိ ဧသ ပေတောတိ သင်္ခံ ဂတော မတော ရောဒိတေန သမုဋ္ဌဟေယျ, ဧဝံ သန္တေ သဗ္ဗေပိ မယံ သမာဂန္တွာ အညမညဿ ဉာတကေ ရောဒါမ, ကိံ နိက္ကမ္မာ အစ္ဆာမာတိ။

တာပသော သက္ကဿ ဝစနံ သုတ္ဝာ သတိံ ပဋိလဘိတွာ ဝိဂတသောကော အဿုနိ ပုဉ္ဆိတွာ သက္ကဿ ထုတိဝသေန သေသဂါထာ အာဟ –

၁၁၁.''အာဒိတ္တံ ဝတ မံ သန္တံ၊ ဃတသိတ္တံဝ ပါဝကံ။
ဝါရိနာ ဝိယ ဩသိဉ္စံ၊ သဗ္ဗံ နိဗ္ဗာပယေ ဒရံ။

၁၁၂. ''အဗ္ဗဟီ ဝတ မေ သလ္လံ၊ ယမာသိ ဟဒယဿိတံ။
ယော မေ သောကပရေတဿ၊ ပုတ္တသောကံ အပါနုဒိ။

၁၁၃.''သောဟံ အဗ္ဗူဠှသလ္လောသ္မိ၊ ဝီတသောကော အနာဝိလော။
န သောစာမိ န ရောဒါမိ၊ တဝ သုတွာန ဝါသဝါ''တိ။

တာ ဟေဋ္ဌာ ဝုတ္တတ္ထာယေဝ။ ဧဝံ သက္ကော တာပသဿ ဩဝါဒံ ဒတွာ သကဋ္ဌာနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဟတ္ထိပေါတကော သာမဏေရော အဟောသိ, တာပသော မဟာကဿပော, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သောမဒတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၁၁] ၆. သုသီမဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာဠာနိ ကေသာနိ ပုရေ အဟေသုန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မဟာဘိနိက္ခမနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉှိ သမယေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ နိသီဒိတွာ ဒသဗလဿ နိက္ခမနံ ဝဏ္ဏယိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''အနစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, မယာ အနိ အနေကာနိ ကပ္ပကောဋိသတသဟဿာနိ ပူရိတပါရမိနာ မဟာဘိနိက္ခမနံ, ပုဗ္ဗေပါဟံ တိယောဇနသတိကေ ကာသိရဇ္ဇေ ရဇ္ဇံ ဆဍ္ဍေတွာ နိက္ခန္တောယေဝါ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတဿ အဂ္ဂမဟေ သိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, တဿ ဇာတဒိဝသေယေဝ ဗာရာဏသိရညောပိ ပုတ္တော ဇာယိ။ တေသံ နာမဂ္ဂဟဏဒိဝ သေ မဟာသတ္တဿ သုသီမကုမာရောတိ နာမံ အကံသု, ရာဇပုတ္တဿ ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရောတိ။ ဗာရာဏသိရာဇာ "ပုတ္တေန မေ သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသေ ဇာတော"တိ ဗောဓိသတ္တံ အာဏာပေတွာ ဓာတီယော ဒတွာ တေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ဝဍ္ဎေသိ။ တေ ဥဘောပိ ဝယပ္ပတ္တာ အဘိရူပာ ဒေဝကုမာရဝဏ္ဏိနော ဟုတွာ တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပစ္စာဂမိံသု။ ရာဇပုတ္တော ဥပရာဇာ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တေန သဒ္ဓိံ ဧကတော ခါဒန္တော ပိဝန္တော နိသီဒန္တော သယန္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာ မဟာသတ္တဿ မဟန္တံ ယသံ ဒတွာ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပေတွာ ဧကဒိဝသံ နဂရံ သုဇ္ဈာပေတွာ သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိယ အလင်္ကတော အလင်္ကတဧရာဝဏပဋိဘာဂဿ မတ္တဝရဝာ ရဏဿ ခန္ဓေ နိသီဒိတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပစ္ဆာသနေ ဟတ္ထိပိဋ္ဌေ နိသီဒာပေတွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ အကာသိ။ မာတာ ပိဿ "ပုတ္တံ ဩလောကေဿာမီ"တိ သီဟပဉ္ဇရေ ဌတွာ တဿ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အာဂစ္ဆန္တဿ ပစ္ ဆတော နိသိန္နံ ပုရောဟိတံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ သယနဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ "ဣမံ အလဘန္တီ ဧတ္ထေဝ မရိ ဿာမီ"တိ အာဟာရံ ပစ္ဆိန္ဒိတွာ နိပဇ္ဇိ။

ရာဇာ မာတရံ အပဿန္တော "ကုဟိံ မေ မာတာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဂိလာနာ"တိ သုတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ "ကိံ အမ္မ, အဖာသုက"န္တိ ပုစ္ဆိ။ သာ လဇ္ဇာယ န ကထေသိ။ သော ဂန္တွာ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ အတ္တနော အဂ္ဂမဟေသိံ ပက္ကောသိတွာ "ဂစ္ဆ အမ္မာယ အဖာသုကံ ဇာနာဟီ"တိ ပေသေသိ။ သာ ဂန္တွာ ပိဋ္ဌိံ ပရိမဇ္ဇန္တီ ပုစ္ဆိ, ဣတ္ထိယော နာမ ဣတ္ထီနံ ရဟဿံ န နိဂုဟန္တိ, သာ တဿာ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ ဣတရာ ပိ တံ သုတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ ရာဇာ "ဟောတု, ဂစ္ဆ နံ သမဿာသေဟိ, ပုရောဟိတံ ရာဇာနံ ကတွာ တဿ တံ အဂ္ဂမဟေသိံ ကရိဿာမီ"တိ အာဟ။ သာ အာဂန္တွာ တံ သမဿာသေသိ။ ရာဇာပိ ပုရောဟိတံ ပက္ ကောသာပေတွာ ဧတမတ္ထံ အာရောစေတွာ "သမ္မ, မာတု မေ ဇီဝိတံ ဒေဟိ, တွံ ရာဇာ ဘဝိဿသိ, သာ အဂ္ဂမဟေသီ, အဟံ ဥပရာဇာ"တိ အာဟ။ သော "န သက္ကာ ဧဝံ ကာတု"န္တိ ပဋိက္ခိပိတွာ တေန ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာ နော သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ရာဇာ ပုရောဟိတံ ရာဇာနံ, မာတရံ အဂ္ဂမဟေသိံ ကာရေတွာ သယံ ဥပရာဇာ အဟောသိ။

တေသံ သမဂ္ဂဝာသံ ဝသန္တာနံ အပရဘာဂေ ဗောဓိသတ္တော အဂါရမဇ္ဈေ ဥက္ကဏ္ဌိတော ကာမေ ပဟာယ ပဗ္ဗဇ္ ဇာယ နိန္နစိတ္တော ကိလေသရတိံ အနလ္လီယန္တော ဧကကောဝ တိဋ္ဌတိ, ဧကကောဝ နိသီဒတိ, ဧကကောဝ သယတိ, ဗ န္ဓနာဂါရေ ဗဒ္ဓော ဝိယ ပဉ္ဇရေ ပက္ခိတ္တကုက္ကုဋော ဝိယ စ အဟောသိ။ အထဿ အဂ္ဂမဟေသီ "အယံ ရာဇာ မယာ သဒ္ဓိံ နာဘိရမတိ, ဧကကောဝ တိဋ္ဌတိ နိသီဒတိ သေယျံ ကပ္ပေတိ, အယံ ခေါ ပန ဒဟရော တရုဏော, အဟံ မဟလ္လိ ကာ, သီသေ မေ ပလိတာနိ ပညာယန္တိ, ယံနူနာဟံ 'သီသေ တေ ဒေဝ, ဧကံ ပလိတံ ပညာယတီ'တိ မုသာဝါဒံ ကတွာ ဧ ကေနုပါယေန ရာဇာနံ ပတ္တိယာပေတွာ မယာ သဒ္ဓိံ အဘိရမာပေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ ဧကဒိဝသံ ရညော သီသေ ဦကာ ဝိစိနန္တီ ဝိယ ဟုတွာ "ဒေဝ, မဟလ္လကောသိ ဇာတော, သီသေ တေ ဧကံ ပလိတံ ပညာယတီ"တိ အာဟ။ "တေန ဟိ ဘဒ္ဒေ, တံ ပလိတံ လုဉ္စိတွာ မယှံ ဟတ္ထေ ဌပေဟီ"တိ။ သာ တဿ သီသတော ဧကံ ကေသံ လုဉ္စိတွာ အတ္တနော သီသေ ပလိတံ ဂဟေတွာ "ဣဒံ တေ, ဒေဝ, ပလိတ"န္တိ တဿ ဟတ္ထေ ဌပေသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ တံ ဒိ သွာဝ ဘီတတသိတဿ ကဉ္စနပဋ္ဋသဒိသာ နလာဋာ သေဒါ မုစ္စိံသု။

သော အတ္တာနံ ဩဝဒန္တော "သုသီမ, တွံ ဒဟရော ဟုတွာ မဟလ္လကော ဇာတော, ဧတ္တကံ ကာလံ ဂူထက လလေ နိမုဂ္ဂေါ ကမသူကရော ဝိယ ကာမကလလေ နိမုဇ္ဇိတွာ တံ ကလလံ ဇဟိတုံ န သက္ကောသိ, နနု ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဗြဟ္မစရိယစရဏဿ တေ ကာလော"တိ စိန္တေတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၁၄."ကာဠာနိ ကေသာနိ ပုရေ အဟေသုံ, ဇာတာနိ သီသမှိ ယထာပဒေသေ။
တာနဇ္ဇ သေတာနိ သုသီမ ဒိသွာ, ဓမ္မံ စရ ဗြဟ္မစရိယဿ ကာလော"တိ။

တတ္ထ **ယထာပဒေသေ**တိ တဝ သီသေ တသ္မိံ တသ္မိံ ကေသာနံ အနုရူပေ ပဒေသေ ဣတော ပုဗ္ဗေ ကာဠာနိ ဘမရ ပတ္တဝဏ္ဏာနိ ကေသာနိ ဇာတာနိ အဟေသုန္တိ ဝဒတိ။ **ဓမ္မံ စရ** တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မံ စရာတိ အတ္တာနမေဝ အာဏာပေတိ။ **ဗြဟ္မစရိယဿ** တိ မေထုနဝိရတိယာ တေ ကာလောတိ အတ္ထော။

ဧဝံ ဗောဓိသတ္တေန ဗြဟ္မစရိယတသ္သ ဂုဏေ ဝဏ္ဏိတေ ဣတရာ “အဟံ ‘ဣမသ္သ လဂ္ဂနံ ကရိသ္
သာမီ’တိ ဝိသ္သဋ္ဌနမေဝ ကရိ”န္တိ ဘီတတသိတာ “ဣအနိသ္သ အပဗ္ဗဇ္ဇနတ္ထာယ သရီရဝဏ္ဏံ ဝဏ္ဏယိသ္
သာမီ”တိ စိန္တေတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၁၅. “မမေဝ ဒေဝ ပလိတံ န တုယှံ၊ မမေဝ သီသံ မမ ဥတ္တမင်္ဂံ။
‘အတ္ထံ ကရိသ္သ’န္တိ မုသာ အဘာဏိံ၊ ဧကာပရာဓံ ခမ ရာဇသေဋ္ဌ။

၁၁၆. “ဒဟရော တုဝံ ဒဿနိယောသိ ရာဇ၊ ပဌမုဂ္ဂတော ဟောတိ ယထာ ကဠီရော။
ရဇ္ဇဉ္စ ကာရေဟိ မမဉ္စ ပဿ၊ မာ ကာလိကံ အနုဓာဝီ ဇနိန္ဒာ”တိ။

တတ္ထ **မမေဝ သီသ**န္တိ မမေဝ သီသေ သဉ္ဇာတံ ပလိတန္တိ ဒီပေတိ။ ဣတရံ တဿေဝ ဝေဝစနံ။ **အတ္ထ**န္တိ အတ္တနော ဝုဒ္ဓိံ ကရိဿာမီတိ မုသာ ကထေသိံ။ **ဧကာပရာဓ**န္တိ။ ဣမံ မယှံ ဧကံ အပရာဓံ။ **ပဌမုဂ္ဂတော** တိ ပဌမဝယေ
န ဥဂ္ဂတော။ **ဟောဟီ**တိ ဟောသိ, ပဌမဝယေ ပတိဋ္ဌိတောသီတိ အတ္ထော။ “ဟောသီ”တိယေဝ တ ပာဌော။ **ယထာ ကဠီ
ရော**တိ ယထာ သိနိဒ္ဓဆဝိတရုဏကဠီရော မန္ဒဝာတေရိတော အတိဝိယ သောဘတိ, ဧဝရူပောသိ တွန္တိ ဒဿေတိ။
“ပဌမုဂ္ဂတော ဟောတီ”တိပိ ပာဌော, တဿတ္ထော – ယထာ ပဌမုဂ္ဂတော တရုဏကဠီရော ဒဿနီယော ဟောတိ,
ဧဝံ တွမ္ပိ ဒဿနီယောတိ။ **မမဉ္စ ပဿာ** တိ မမဉ္စ ဩလောကေဟိ, မာ မံ အနာထံ ဝိဓဝံ ကရောဟီတိ အတ္ထော။ **ကာ
လိက**န္တိ ဗြဟ္မစရိယစရဏံ နာမ ဒုတိယေ တ တတိယေ တ အတ္တဘာဝေ ဝိပာကအနတော ကာလိကံ နာမ, ရဇ္ဇံ ပန ဣမ
သ္မိံယေဝ အတ္တဘာဝေ ကာမဂုဏသုခုပ္ပာဒနတော အကာလိကံ, သော တွံ ဣမံ အကာလိကံ ပဟာယ မာ ကာလိကံ အနုဓာ
ဝီတိ ဝဒတိ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဝစနံ သုတွာ “ဘဒ္ဒေ, တွံ ဘဝိတဗ္ဗမေဝေတံ ကထံ ကထေသိ, ပရိဏာမန္တေ ဟိ မမ
ဝယေ ဣမေဟိ ကာဋ္ဌကေသေဟိ ပရိဝတ္တေတွာ သာဏတကသဒိသေဟိ ပဏ္ဍရေဟိ ဘဝိတဗ္ဗံ။ အဟဉှိ နီလုပ္ပလာဒိ
ကုသုမအာမသဒိသကုမာရာနံ ကဉ္စနရူပပဋိဘာကနံ ဥတ္တမယောဗ္ဗနဝိလာသသမ္ပတ္တာနံ ခတ္တိယကညာဒီနံ ဝယေ ပရိဏာမန္
တေ ဇရံ ပတ္တာနံ ဝေဝဏ္ဏိယဉ္စေဝ သရီရဘင်္ဂဉ္စ ပဿာမိ။ ဧဝံ ဝိပတ္တိပရိယောသာနောဝေသ ဘဒ္ဒေ, ဇီဝလော
ကော”တိ ဝတွာ ဥပရိ ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ကထာဒွယမာဟ –

၁၁၇. “ပဿာမိ ဝေဟံ ဒဟရိံ ကုမာရိံ၊ သာမဋ္ဌပဿံ သုတနုံ သုမဇ္ဈံ။
ကာဠပ္ပဝါဠာဝ ပဝေလ္လမာနာ၊ ပလောဘယန္တီဝ နရေသု ဂစ္ဆတိ။

၁၁၈. “တမေန ပဿာမိပရေန နာရိံ၊ အာသီတိကံ နာဝုတိကံဝ ဇစ္စာ။
ဒဏ္ဍံ ဂဟေတွာန ပဝေဓမာနံ၊ ဂောပာနသီဘောဂ္ဂသမံ စရန္တိ”န္တိ။

တတ္ထ **ဝေ**တိ နိပါတမတ္တံ။ **သာမဋ္ဌပဿ** န္တိ သမ္မဋ္ဌပဿံ။ အယမေဝ တ ပာဌော, သဗ္ဗပဿေသု မဋ္ဌဆ
ဝိဝဏ္ဏန္တိ အတ္ထော။ **သုတနု**န္တိ သုန္ဒရသရီရံ။ **သုမဇ္ဈ** န္တိ သုသဏ္ဌိတမဇ္ဈံ။ **ကာဠပ္ပဝါဠာဝ ပဝေလ္လမာနာ** တိ
ယထာ နာမ တရုဏကာလေ သုသမုဂ္ဂတာ ကာဠဝလ္လိ ပဝါဠာ တ ဟုတွာ မန္ဒဝာတေရိတာ ဣတော စိတော စ ပဝေလ္လ
တိ, ဧဝံ ပဝေလ္လမာနာ ဣတ္ထိဝိလာသံ ဒဿယမာနာ ကုမာရိကာ **ပလောဘယန္တီဝ နရေသု ဂစ္ဆတိ** ။ သမီပတ္တေ ဘု
မ္မဝစနံ, ပုရိသာနံ သန္တိကေ ဝေ ပုရိသေ ကိလေသဝသေန ပလောဘယန္တီ ဝိယ ဂစ္ဆတိ။

တမေန ပဿာမိပရေန နာရိ န္တိ တမေနံ နာရိံ အပရေန သမယေန ဇရံ ပတ္တံ အန္တရဟိတရူပသောဘဂ္ဂပ္ပတ္တံ
ပဿာမိ။ ဗောဓိသတ္တော ဟိ ပဌမကထာယ ရူပေ အဿာဒံ ကထေတွာ ဣအနိ အာဒီနဝံ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။
အာသီတိကံ နာဝုတိကံဝ ဇစ္စာ တိ အသီတိသံဝစ္ဆရံ တ နဝုတိသံဝစ္ဆရံ တ ဇာတိယာ။ **ဂောပာနသီဘောဂ္ဂသမ** န္တိ ဂေ
ပာနသီသမံ ဘောဂ္ဂံ, ဂေဟာနသီအာကာရေန ဘဂ္ဂသရီရံ ဩနမိတွာ နဋ္ဌကာကဏိကံ ပရိယေသန္တိံ ဝိယ စရမာနန္တိ
အတ္ထော။ ကာမဉ္စ ဗောဓိသတ္တေန ဒဟရကာလေ ဒိသွာ ပုန နာဝုတိကကာလေ ဒိဋ္ဌပုဗ္ဗာ နာမ နတ္ထိ, ဉာဏေန ဒိဋ္ဌဘာဝံ
သန္ဓာယ ပနေတံ ဝုတ္တံ။

ဣတိ မဟာသတ္တော ဣမာယ ကထာယ ရူပဒ္ဒ အာဒီနဝံ ဒဿေတွာ ဣအာနိ အကရမဏ္ဍေ အတ္တနော အနဘိရ
တိံ ပကာသေန္တော ကထာဒွယမာဟ –

၁၁၉. ''သောဟံ တမေတနုဝိစိန္တယန္တော၊ ဧကော သယာမိ သယနဒ္ဒ မဇ္ဈေ။
'အဟမ္ပိ ဧဝံ' ဣတိ ပေက္ခမာနော၊ န ဂေဟေ ရမေ ဗြဟ္မစရိယဒ္ဒ ကာလော။

၁၂၀. ''ရဇ္ဇုဝါလမ္ဗနီ စေသာ၊ ယာ ဂေဟေ ဝသတော ရတိ။
ဧတမ္ပိ ဆေတွာန ဝဇန္တိ ဓီရာ၊ အနပေက္ခိနော ကာမသုခံ ပဟာယာ''တိ။

တတ္ထ **သောဟန္တိ** သော အဟံ။ **တမေတနုဝိစိန္တယန္တော** တိ တမေဝ ရူပါနံ အဒ္ဒာဒ္ဒ အာဒီနဝဥ္စ စိန္တေန္တော။ **ဧဝံ ဣတိ ပေက္ခမာနော** တိ ''ယထာ သော ပရိဏတာ, အဟမ္ပိ ဧဝံ ပတ္တော ဘဂ္ဂသရီရော ဘဝိဒ္ဒါမီ''တိ ပေက္ခမာနော။ **န ဂေဟေ ရမေ**တိ ဂေဟေ န ရမာမိ။ **ဗြဟ္မစရိယဒ္ဒ ကာလော** တိ ဘန္တေ, ဗြဟ္မစရိယဒ္ဒ မေ ကာလော, တသ္မာ ပဗ္ဗဇိဒ္ဒါမီတိ ဒီပေတိ။

ရဇ္ဇုဝါလမ္ဗနီ စေသာ တိ စ-ကာရော နိပါတမတ္တော, အာလမ္ဗနရဇ္ဇု ဝိယ ဧသာတိ အတ္ထော။ ကတရာ? **ယာ ဂေဟေ ဝသတော ရတိ,** ယာ ဂေဟေ ဝသန္တဒ္ဒ ရူပါဒီသု အာရမ္မဏေသု ကာမရတီတိ အတ္ထော။ ဣမိနာ ကာမာနံ အပ္ပဒ္ဒာဒတံ ဒဿေတိ။ အယံ ဟေတ္ထာဓိပ္ပာယော – ယထာ ဂိလာနဒ္ဒ မနုဒ္ဒဒ္ဒ အတ္တနော ဗလေန ပရိဝတ္တိတုံ အသက္ကောန္တဒ္ဒ ''ဣမံ အာလမ္ဗိတွာ ပရိဝတ္တေယ္ယာသီ''တိ အာလမ္ဗနရဇ္ဇုံ ဗန္ဓေယျုံ, တဒ္ဒ တံ အာလမ္ဗိတွာ ပရိဝတ္တန္တဒ္ဒ အပ္ပမတ္တကံ ကာယိကစေတသိကသုခံ ဘဝေယျ, ဧဝံ ကိလေသာတုရာနံ သတ္တာနံ ဝိဝေက သုခဝသေန ပရိဝတ္တိတုံ အသက္ကောန္တာနံ အကရမဏ္ဍေ ဥပိတာနိ ကာမရတိအာယကာနိ ရူပါဒီနိ အာရမ္မဏာနိ တေသံ ကိလေသပရိဠာဟကာလေ မေထုနဓမ္မပဋိသေဝနဝသေန တာနိ အာရဗ္ဘ ပရိဝတ္တမာနာနံ ကာယိကစေတသိကသုခသင်္ခါတာ ကာမရတိ နာမ တံ မုဟုတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနာ အပ္ပမတ္တိကာ ဟောတိ, ဧဝံ အပ္ပဒ္ဒာဒ ကာမာတိ။ **ဧတမ္ပိ ဆေတွာန**ာတိ ယသ္မာ ပန ဗဟုဒုက္ခာ ကာမာ ဗဟုပာယာသာ, အာဒီနဝေ ဧတ္ထ ဘိယျော, တသ္မာ တံ အာဒီနဝံ သမ္ပဒ္ဒမာနာ ပဏ္ဍိတာ ဧတမ္ပိ ရဇ္ဇုံ ဆေတွာန ဂူထကူပေ နိမုဂ္ဂပုရိသော တံ ပဇဟန္တော ဝိယ အနပေက္ခိနော ဧတံ အပ္ပမတ္တကံ ဗ ဟုဒုက္ခံ ကာမသုခံ **ပဟာယ ဝဇန္တိ,** နိက္ခမိတွာ မနောရမံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇန္တီတိ။

ဧဝံ မဟာသတ္တော ကာမေသု အဒ္ဒာဒ္ဒ အာဒီနဝဥ္စ ဒဿေန္တော ဗုဒ္ဓလီဠာယ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ သဟာယံ ပ က္ကောသာပေတွာ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ ဉာတိမိတ္တသုဟဇ္ဇာနံ ရောဒန္တာနံ ပရိဒေဝန္တာနမေဝ သိရိဝိဘဝံ ဆဍ္ဍေ တွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟော သိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဗဟူ ဇနေ အမတပါနံ ပါယေတွာ ဇာတကံ သမော ဓာနေသိ – ''တဒါ အင်္ဂမဟေသီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, သဟာယရာဇာ အာနန္ဒော, သုသီမရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုသီမဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၄၁၂] ၇. ကောဋသိမ္ဗလိဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဟံ ဒသသတံဗျာမ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကိလေသနိဂ္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပန **ဟာနီယဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၁.၅၉ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဒ္ဒတိ။ ဣဓာပိ သတ္ထာ အန္တောကောဋိသန္ထာရေ ကာမဝိတ က္ကာဘိဘူတေ ပဉ္စသတေ ဘိက္ခူ ဒိသွာ ဘိက္ခုသင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ ''ဘိက္ခဝေ, အာသင်္ကိတဗ္ဗယုတ္တကံ နာမ အာသင်္ကိတုံ ဝဋ္ဋတိ, ကိလေသာ နာမ ဝဍ္ဎန္တာ ဝနေ နိဂြောဓာဒယော ဝိယ ရုက္ခံ, ပုရိသံ ဘဉ္ဇန္တိ, တေနေဝ ပုဗ္ဗ ပေပိ ကောဋသိမ္ဗလိယံ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ ဧကံ သကုဏံ နိဂြောဓဗီဇာနိ ခာဒိတွာ အတ္တနော ရုက္ခဒ္ဒ သာခန္တရေ ဝစ္စံ ပါတေန္တံ ဒိသွာ 'ဣတော မေ ဝိမာနဒ္ဒ ဝိနာသော ဘဝိဒ္ဒတီ'တိ ဘယပ္ပတ္တာ အဟောသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိယံ ရုက္ခဒေဝတာ ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တိ။ အထေကော သုပဏ္ဏရာဇာ ဒိယဍ္ဎယောဇနသတိကံ အတ္တဘာဝံ မာပေတွာ ပက္ခဝါတေဟိ မဟာသမုဒ္ဒေ ဥဒကံ ဒွိဓာ ကတွာ ဧကံ ဗျာမသဟဿာယာမံ နာဂရာဇာနံ နင်္ဂုဋ္ဌေ ဂဟေတွာ မုခေနဿ ဂဟိတဂေါစရံ ဆဍ္ဍာပေတွာ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိံ သန္ဓာယ ဝနမတ္ထကေန ပါယာသိ။ နာဂရာဇာ “ဩလမ္ဗန္တော အတ္တာနံ မောစေဿာမီ”တိ နိဂြောဓရုက္ခေ ဘောဂံ ပဝေသေတွာ နိဂြောဓံ ဝေဌေတွာ ဂဏှိ။ သုပဏ္ဏရညော မဟာဗလတာယ နာဂရာဇဿ စ မဟာသရီရတာယ နိဂြောဓရုက္ခော သမုဋ္ဌုံ အဂမာသိ။ နာဂရာဇာ နေဝ ရုက္ခံ ဝိဿဇ္ဇေသိ, သုပဏ္ဏရာဇာ သဒ္ဓိံ နိဂြောဓရုက္ခေန နာဂရာဇာနံ ဂဟေတွာ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိံ ပတွာ နာဂရာဇာနံ ခန္ဓပိဋ္ဌေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဥဒရမဿ ဖာလေတွာ နာဂမေဒံ ခါဒိတွာ သေသကဠေဝရံ သမုဒ္ဒေ ဝိဿဇ္ဇေသိ။ တသ္မိံ ပန နိဂြောဓေ ဧကော သကုဏိကာ အတ္ထိ, သာ နိဂြောဓရုက္ခေ ဝိဿဋ္ဌေ ဥပ္ပတိတွာ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိယာ သာခန္တရေ နိသီဒိ။ ရုက္ခဒေဝတာ တံ ဒိသွာ “အယံ သကုဏိကာ မမ ရုက္ခက္ခန္ဓေ ဝစ္စံ ပါတေဿတိ, တတော နိဂြောဓဂစ္ဆော ဝါ ပိလက္ခဂစ္ဆော ဝါ ဥဋ္ဌဟိတွာ သကလရုက္ခံ ဩတ္ထရိတွာ ဂစ္ဆိဿတိ, အထ မေ ဝိမာနံ နဿိဿတီ”တိ ဘီတတသိတာ ပဝေဓိ။ တဿာ ပဝေဓန္တိယာ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလီပိ ယာဝ မူလာ ပဝေဓိ။ သုပဏ္ဏရာဇာ တံ ပဝေဓမာနံ ဒိသွာ ကာရဏံ ပုစ္ဆန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၁၂၁. “အဟံ ဒသသတံဗျာမံ, ဥရဂမာဒါယ အာဂတော။
တဉ္စ မဉ္စ မဟာကာယံ, ဓာရယံ နပ္ပဝေဓသိ။

၁၂၂. “အထိမံ ခုဒ္ဒကံ ပက္ခိံ, အပ္ပမံသတရံ မယာ။
ဓာရယံ ဗျထသိ ဘီတာ, ကမတ္ထံ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလီ”တိ။

တတ္ထ **ဒသသတံဗျာမ**န္တိ သဟဿဗျာမမတ္တာယာမံ။ **ဥရဂမာဒါယ အာဂတော**တိ ဧဝံ မဟန္တံ ဥရဂံ အာဒါယ ဣဓ အာဂတော။ **တဉ္စ မဉ္စာ**တိ တဉ္စ ဥရဂံ မဉ္စ။ **ဓာရယ**န္တိ ဓာရယမာနာ။ **ဗျထသီ**တိ ကမ္ပသိ။ **ကမတ္ထ**န္တိ ကိံ အတ္ထံ, ကေန ကာရဏေနာတိ ပုစ္ဆတိ, ကံ ဝါ အတ္ထံ သမ္ပဿမာနာတိပိ အတ္ထော။ **ကောဋ္ဌသိမ္ဗလီ**တိ ရုက္ခနာမေန ဒေဝပုတ္တံ အာလပတိ။ သော ဟိ သိမ္ဗလိရုက္ခော ခန္ဓသာခမဟန္တတာယ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိနာမံ လဘတိ, တသ္မိံ အဓိဝတ္ထဒေဝပုတ္တဿာပိ တဒေဝ နာမံ။

အထဿ ကာရဏံ ကထေန္တော ဒေဝပုတ္တော စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၁၂၃. “မံသဘက္ခော တုဝံ ရာဇ, ဖလဘက္ခော အယံ ဒိဇော။
အယံ နိဂြောဓဗီဇာနိ, ပိလက္ခုဒုမ္ဗရာနိ စ။
အဿတ္ထာနိ စ ဘက္ခိတွာ, ခန္ဓေ မေ ဩဟဒိဿတိ။

၁၂၄. “တေ ရုက္ခာ သံဝိရူဟန္တိ, မမ ပဿေ နိဝါတဇာ။
တေ မံ ပရိယောနန္ဓိဿန္တိ, အရုက္ခံ မံ ကရိဿရေ။

၁၂၅. “သန္တိ အညေပိ ရုက္ခာ သေ, မူလိနော ခန္ဓိနော ဒုမာ။
ဣမိနာ သကုဏဇာတေန, ဗီဇမာဟရိတာ ဟတာ။

၁၂၆. “အဇ္ဈာရူဟာဘိဝဍ္ဎန္တိ, ဗြဟန္တမ္ပိ ဝနပ္ပတိံ။
တသ္မာ ရာဇ ပဝေဓာမိ, သမ္ပဿံ နာဂတံ ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **ဩဟဒိဿတီ**တိ ဝစ္စံ ပါတေဿတိ။ **တေ ရုက္ခာ**တိ တေဟိ ဗီဇေဟိ ဇာတာ နိဂြောဓာဒယော ရုက္ခာ။ **သံဝိရူဟန္တီ**တိ သံဝိရုဟိဿန္တိ ဝဍ္ဎိဿန္တိ။ **မမ ပဿေ**တိ မမ သာခန္တရာဒီသု။ **နိဝါတဇာ**တိ မမ သာခါဟိ ဝါတဿ နိဝါရိတတ္တာ နိဝါတေ ဇာတာ။ **တေ မံ ပရိယောနန္ဓိဿန္တီ**တိ ဧတေ ဧဝံ ဝဍ္ဎိတာ မံ ပရိယောနန္ဓိဿန္တိ, အယမေတ္ထာဓိပ္ပါယော။ **ကရိဿရေ**တိ အထေဝံ ပရိယောနန္ဓိတွာ မံ အရုက္ခမေဝ ကရိဿန္တိ သဗ္ဗသော ဘဉ္ဇိဿန္တိ။ **ရုက္ခာ သေ**တိ ရုက္ခာ။ **မူလိနော ခန္ဓိနော**တိ မူလသမ္ပန္နာ စေဝ ခန္ဓသမ္ပန္နာ စ။ **ဒုမာ**တိ ရုက္ခဝေဝစနမေဝ။

ဗိဇမာဟရိတာတိ ဗီဇံ အာဟရိတွာ။ **ဟတာ**တိ အညေပိ ကူမသ္မိံ ဝနေ ရက္ခာ ဝိနာသိတာ သန္တိ။ **အဇ္ဈာရူဟာဘိဝမုန္တိ**တိ နိဂြောဓာဒယော ရုက္ခာ အဇ္ဈာရူဟာ ဟုတွာ မဟန္တမ္ပိ အညံ ဝနပ္ပတိံ အတိက္ကမ္မ ဝမုန္တီတိ ဒဿေတိ။ ဧတ္ထ ပန ဝနေ ပတိ, ဝနဿ ပတိ, ဝနပ္ပတီတိ တယောပိ ဟဒ္ဒာယေဝ။ **ရာဇာ**တိ သုပဏ္ဏံ အာလပတိ။

ရုက္ခဒေဝတာယ ဝစနံ သုတွာ သုပဏ္ဏော ဩသာနကထမာဟ –

၁၂၇. ''သင်္ကေယျ သင်္ကိတဗ္ဗာနိ, ရက္ခေယျာနာဂတံ ဘယံ။
အနာဂတဘယာ ဓီရော, ဥဘော လောကေ အဝေက္ခတီ''တိ။

တတ္ထ **အနာဂတံ ဘယ**န္တိ ဟဏာတိဟတာဒီဟိ ဝိရမန္တော ဒိဋ္ဌဓမ္မိကမ္ပိ သမ္ပရာယိကမ္ပိ အနာဂတံ ဘယံ ရက္ခတိ နာမ, ဟပမိတ္တေ ဝေရိပုဂ္ဂလေ စ အနုပသင်္ကမန္တော အနာဂတဘယံ ရက္ခတိ နာမ။ ဧဝံ အနာဂတံ ဘယံ ရက္ခေယျ။ **အနာဂတဘယာ**တိ အနာဂတဘယကာရဏာ တံ ဘယံ ပဿန္တော ဓီရော ဣဓလောကဉ္စ ပရလောကဉ္စ အဝေက္ခတိ ဩလောကေတိ နာမ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သုပဏ္ဏော အတ္တနော အာနုဘာဝေန တံ ပက္ခိံ တမှာ ရုက္ခာ ပလာပေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ''အာသင်္ကိတဗ္ဗယုတ္တကံ အာသင်္ကိတုံ ဝဋ္ဋတီ''တိ ဝတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ပဉ္စသတာ ဘိက္ခူ အရဟတ္တဖလေ ပတိဋ္ဌဟိံသု။

တဒာ သုပဏ္ဏရာဇာ သာရိပုတ္တော အဟောသိ, ရုက္ခဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

[၄၁၃] ၈. ဓူမကာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ ကောဋ္ဌသိမ္ဗလိဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

ရာဇာ အပုစ္ဆိ ဝိဓုရန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော အာဂန္တုကသင်္ဂဟံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဧကသ္မိံ သမယေ ပဝေဏိအာဂတာနံ ပောရာဏကယောဓာနံ သင်္ဂဟံ အကတွာ အဘိနဝါဂတာနံ အာဂန္တုကာနညေဝ သက္ကာရသမ္မာနံ အကာသိ။ အထဿ ပစ္စန္တေ ကုပိတေ ယုဇ္ဈနတ္ထာယ ဂတဿ ''အာဂန္တုကာ လဒ္ဓသက္ကာရာ ယုဇ္ဈိဿန္တီ''တိ ပောရာဏကယောဓာ န ယုဇ္ဈိံသု, ''ပောရာဏကယောဓာ ယုဇ္ဈိဿန္တီ''တိ အာဂန္တုကာပိ န ယုဇ္ဈိံသု။ စောရာ ရာဇာနံ ဇိနိံသု။ ရာဇာ ပရာဇိတော အာဂန္တုကသင်္ဂဟဒောသေန အတ္တနော ပရာဇိတဘာဝံ ဉတွာ သာဝတ္ထိံ ပစ္စာဂန္တွာ ''ကိံ နု ခေါ အဟမေဝ ဧဝံ ကရောန္တော ပရာဇိတော, ဥဒာဟု အညေပိ ရာဇာနော ပရာဇိတပုဗ္ဗာတိ ဒသဗလံ ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ ဘုတ္တပာတရာသော ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သက္ကာရံ ကတွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ တ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ သတ္ထာ ''န ခေါ, မဟာရာဇ, တွံဝမေဝေကော, ပောရာဏကရာဇာနောပိ အာဂန္တုကသင်္ဂဟံ ကတွာ ပရာဇိတာ''တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ကုရုရဋ္ဌေ ဣန္ဒပတ္ထနဂရေ ယုဓိဋ္ဌိလဂေါတ္တော ဓနဉ္စယော နာမ ကောရဗျရာဇာ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ဣန္ဒပတ္ထံ ပစ္စာဂန္တွာ ပိတု အစ္စယေန ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ လဘိတွာ ရညော အတ္ထဓမ္မာနုသာသကော အဟောသိ, ဝိဓုရပဏ္ဍိတောတိဿ နာမံ ကရိံသု။ တဒာ ဓနဉ္စယရာဇာ ပောရာဏကယောဓေ အဂဏေတွာ အာဂန္တုကာနညေဝ သင်္ဂဟံ အကာသိ။ တဿ ပစ္စန္တေ ကုပိတေ ယုဇ္ဈနတ္ထာယ ဂတဿ ''အာဂန္တုကာ ဇာနိဿန္တီ''တိ နေဝ ပောရာဏကာ ယုဇ္ဈိံသု, ''ပောရာဏကာ ယုဇ္ဈိဿန္တီ''တိ န အာဂန္တုကာ ယုဇ္ဈိံသု။ ရာဇာ ပရာဇိတော ဣန္ဒပတ္ထမေဝ ပစ္စာဂန္တွာ ''အာဂန္တုကသင်္ဂဟဿ ကတဘာဝေန ပရာဇိတောမှီ''တိ စိန္တေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ ''ကိံ နု ခေါ အဟမေဝ အာဂန္တုကသင်္ဂဟံ ကတွာ ပရာဇိတော, ဥဒာဟု အညေပိ ရာဇာနော ပရာဇိတပုဗ္ဗာ အတ္ထီတိ ဝိဓုရပဏ္ဍိတံ ပုစ္ဆိဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ တံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ အာဂန္တွာ နိသိန္နံ တမတ္ထံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ တံ ပုစ္ဆနာကာရံ အာဝိကရောန္တော သတ္ထာ ဥပမံ ကထမာဟ –

၁၂၈. ''ရာဇာ အပုစ္ဆိ ဝိဓုရံ, ဓမ္မကာမော ယုဓိဋ္ဌိလော''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မကာမော**တိ သုစရိတဓမ္မပ္ပိယော။

"အပိ ဗြာဟ္မဏာ ဇာနာသိ၊ ကော ဧကော ဗဟု သောစတီ"တိ –
သေသဥပမာကထာယ ပန အယမတ္ထော – အပိ နာမ, ဗြာဟ္မဏ, တွံ ဇာနာသိ "ကော က္ကမသ္မိံ လောကေ

ဧကော ဗဟု သောစတိ, နာနာကာရဏေန သောစတီ"တိ။

တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော "မဟာရာဇ, ကိံ သောကော နာမ တုမှာကံ သောကော, ပုဗ္ဗေ ဓူမကာရီ နာမေကော အဇပာလဗြာဟ္မဏော မဟန္တံ အဇယူထံ ဂဟေတွာ အရညေ ဝဇံ ကတွာ တတ္ထ အဇာ ဌပေတွာ အဂ္ဂိဉ္စ ဓူမဉ္စ ကတွာ အဇယူထံ ပဋိဇဂ္ဂန္တော ခီရာဒီနိ ပရိဘုဉ္ဇန္တော ဝသိ။ သော တတ္ထ အာဂတေ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေ သရဘေ ဒိသွာ တေသု သိနေဟံ ကတွာ အဇာ အဂဏေတွာ အဇာနံ သက္ကာရံ သရဘာနံ ကတွာ သရဒကာလေ သရဘေသု ပလာယိတွာ ဟိမဝန္တံ ဂတေသု အဇာသုပိ နဋ္ဌာသု သရဘေ အပဿန္တော သောကေန ပဏ္ဍုရောဂီ ဟုတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော, အယံ အာဂန္တုကသင်္ဂဟံ ကတွာ တုမှေဟိ သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန သောစိတွာ ကိလမိတွာ ဝိနာသံ ပတ္တော"တိ က္ကဒံ ဥဒာဟရဏံ အာနေတွာ ဒဿေန္တော က္ကမာ ကထာ အာဟ –

၁၂၉. "ဗြာဟ္မဏော အဇယူထေန၊ ပဟူတေဇော ဝနေ ဝသံ။
ဓူမံ အကာသိ ဝာသေဋ္ဌော၊ ရတ္တိန္ဒိဝမတန္ဒိတော။

၁၃၀. "တဿ တံဓူမဂန္ဓေန၊ သရဘာ မကသဋ္ဋိတာ။
ဝဿာဝာသံ ဥပဂစ္ဆုံ၊ ဓူမကာရိဿ သန္တိကေ။

၁၃၁. "သရဘေသု မနံ ကတွာ၊ အဇာ သော နာဝဗုဇ္ဈထ။
အာဂစ္ဆန္တီ ဝဇန္တီ ဝာ၊ တဿ တာ ဝိနသုံ အဇာ။

၁၃၂. "သရဘာ သရဒေ ကာလေ၊ ပဟီနမကသေ ဝနေ။
ပါဝိသုံ ဂိရိဒုဂ္ဂါနိ၊ နဒီနံ ပဘဝါနိ စ။

၁၃၃. "သရဘေ စ ဂတေ ဒိသွာ၊ အဇာ စ ဝိဘဝံ ဂတာ။
ကိသော စ ဝိဝဏ္ဏော စာသိ၊ ပဏ္ဍုရောဂီ စ ဗြာဟ္မဏော။

၁၃၄. "ဧဝံ ယော သံ နိရံကတွာ၊ အာဂန္တုံ ကုရုတေ ပိယံ။
သော ဧကော ဗဟု သောစတိ၊ ဓူမကာရီဝ ဗြာဟ္မဏော"တိ။

တတ္ထ **ပဟူတေဇော**တိ ပဟူတက္ကန္ဓနော။ **ဓူမံ အကာသီ**တိ မကျွိကပရိပန္ထဟရဏတ္ထာယ အဂ္ဂိဉ္စ ဓူမဉ္စ အကာသိ။ **ဝာသေဋ္ဌော** တိ တဿ ဂေါတ္တံ။ **အတန္ဒိတော** တိ အနလသော ဟုတွာ။ **တံဓူမဂန္ဓေနာ** တိ တေန ဓူမဂန္ဓေန။ **သရဘာ**တိ သရဘမိဂါ။ **မကသဋ္ဋိတာ** တိ မကသေဟိ ဥပဒ္ဒုတာ ပီဠိတာ။ သေသမကျွိကာပိ မကသဂ္ဂဟဏေနေဝ ဂဟိတာ။ **ဝဿာဝာသ**န္တိ ဝဿာရတ္တဝာသံ ဝသိံသု။ **မနံ ကတွာ**တိ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ။ **နာဝဗုဇ္ဈထာ** တိ အရညတော စရိတွာ ဝဇံ အာဂစ္ဆန္တီ စေဝ ဝဇတော အရညံ ဂစ္ဆန္တီ စ "တ္တကာ အာဂတာ, တ္တကာ အနာဂတာ"တိ န ဇာနာတိ။ **တဿ တာ ဝိနသု**န္တိ တဿ တာ ဧဝံ အပစ္စဝေက္ခန္တဿ သီဟပရိပန္ထာဒိတော အရက္ခိယမာနာ အဇာ သီဟပရိပန္ထာဒီဟိ ဝိနဿိံသု, သဗ္ဗာဝ ဝိနဋ္ဌာ။

နဒီနံ ပဘဝါနိ စာတိ ပဗ္ဗတေယျာနံ နဒီနံ ပဘဝဋ္ဌာနာနိ စ ပဝိဋ္ဌာ။ **ဝိဘဝ**န္တိ အဘာဝံ။ အဇာ စ ဝိနာသံ ပတ္တာ ဒိသွာ ဇာနိတွာ။ **ကိသော စ ဝိဝဏ္ဏော**တိ ခီရာဒိအယိကာ အဇာ ပဟာယ သရဘေ သင်္ဂဏှိတွာ တေပိ အပဿန္တော ဥဘတော ပရိဟီနော သောကာဘိဘူတော ကိသော စေဝ ဒုဗ္ဗဏ္ဏော စ အဟောသိ။ **ဧဝံ ယော သံ နိရံကတွာ**တိ ဧဝံ မဟာရာဇ, ယော သကံ ပောရာဏံ အဇ္ဈတ္တိကံ ဇနံ နီဟရိတွာ ပဟာယ ကိသ္မိဉ္စိ အဂဏေတွာ အာဂန္တုကံ ပိယံ ကရောတိ, **သော** တုမှာဒိသော **ဧကော ဗဟု သောစတိ,** အယံ တေ မယာ ဒဿိတော ဓူမကာရီ ဗြာဟ္မဏော ဝိယ ဗဟု သောစတီတိ။

ဇဝံ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ သညာပေန္တော ကထေသိ။ သောပိ သညတ္တံ ဂန္တွာ တသ္သ ပသီဒိတွာ ဗဟုံ ဓနံ အဒာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ အဇ္ဈတ္တိကသင်္ဂဟမေဝ ကရောန္တော အနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ကောရဗျရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ဓူမကာရီ ပသေနဒိကောသလော, ဝိဓုရပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဓူမကာရိဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၄၁၄] ၉. ဇာဂရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကောဓ ဇာဂရတံ သုတ္တောတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ဟိ သောတာပန္နော အရိယသာဝကော သာဝတ္ထိတော သကဋသတ္ထေန သဒ္ဓိံ ကန္တာရမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိ။ သတ္ထဝါဟော တတ္ထ ဧကသ္မိံ ဥဒကဖာသုကဋ္ဌာနေ ပဉ္စ သကဋသတာနိ မောစေတွာ ခါဒနီယဘောဇနီယံ သံဝိဒဟိတွာ တသံ ဥပဂစ္ဆိ။ တေ မနုဿာ တတ္ထ တတ္ထ နိပဇ္ဇိတွာ သုပိံသု, ဥပါသကော ပန သတ္ထဝါဟဿ သန္တိကေ ဧကသ္မိံ ရုက္ခမူလေ စင်္ကမံ အဓိဋ္ဌာသိ။ အထ နံ သတ္ထံ ဝိလုမ္ပိတုကာမာ ပဉ္စသတာ စောရာ နာနာဝုဓာနိ ဂဟေတွာ သတ္ထံ ပရိ တရေတွာ အဋ္ဌံသု။ တေ တံ ဥပါသကံ စင်္ကမန္တံ ဒိသွာ “ဣမဿ နိဒ္ဒါယနကာလေ ဝိလုမ္ပိဿာမာ”တိ တတ္ထ တတ္ထ အဋ္ဌံသု, သောပိ တိယာမရတ္တိံ စင်္ကမိယေဝ။ စောရာ ပစ္စူသသမယေ ဂဟိတဂဟိတာ ပါသာဏမုဂ္ဂရာဒယော ဆဍ္ဍေတွာ “ဘော သတ္ထဝါဟ, ဣမံ အပ္ပမာဒေန ဇဂ္ဂန္တံ ပုရိသံ နိဿာယ ဇီဝိတံ လဘိတွာ တဝ သန္တကဿ သာမိကော ဇာတော, ဧတဿ သက္ကာရံ ကရေယျာသီ”တိ ဝတွာ ပက္ကမိံသု။ မနုဿာ ကာလဿေဝ ဝုဋ္ဌာယ တေဟိ ဆဍ္ဍိတပါသာဏမုဂ္ဂရာဒယော ဒိသွာ “ဣမံ နိဿာယ အမှေဟိ ဇီဝိတံ လဒ္ဓ”န္တိ ဥပါသကဿ သက္ကာရံ အကံသု။ ဥပါသကောပိ ဣစ္ဆိတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ ကတကိစ္စော ပုန သာဝတ္ထိံ အာဂန္တွာ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ တထာဂတံ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ နိသိန္နော “ကိံ, ဥပါသက, န ပညာယသီ”တိ ဝုတ္တေ တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ “န ခေါ, ဥပါသက, တွံယေဝ အနိဒ္ဒါယိတွာ ဇဂ္ဂန္တော ဝိသေသံ လဘိ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဇဂ္ဂန္တာ ဝိသေသံ ဂုဏံ လဘိံသူ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပါနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပစ္စာဂန္တွာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တော အပရဘာဂေ နိက္ခမိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ န စိရဿေဝ ဈာနာဘိညံ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဌာနစင်္ကမိရိယာပထော ဟုတွာ ဝသန္တော နိဒ္ဒံ အနုပဂန္တွာ သဗ္ဗရတ္တိံ စင်္ကမတိ။ အထဿ စင်္ကမနကောဋိယံ နိဗ္ဗတ္တရုက္ခဒေဝတာ တုဿိတွာ ရုက္ခဝိဋပေ ဌတွာ ပဉှံ ပုစ္ဆန္တီ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၃၅. “ကောဓ ဇာဂရတံ သုတ္တော၊ ကောဓ သုတ္တေသု ဇာဂရော။
ကော မမေတံ ဝိဇာနာတိ၊ ကော တံ ပဋိဘဏာတိ မေ”တိ။

တတ္ထ **ကောဓာ**တိ ကော ဣဓ။ **ကော မမေတ**န္တိ ကော မမ ဧတံ ပဉှံ ဝိဇာနာတိ။ **ကော တံ ပဋိဘဏာတိ မေ**တိ ဧတံ မယာ ပုဋ္ဌံ ပဉှံ မယှံ ကော ပဋိဘဏတိ, ကော ဗျာကရိတုံ သက္ခိဿတီတိ ပုစ္ဆတိ။

ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဝစနံ သုတွာ –

၁၃၆. “အဟံ ဇာဂရတံ သုတ္တော၊ အဟံ သုတ္တေသု ဇာဂရော။
အဟမေတံ ဝိဇာနာမိ၊ အဟံ ပဋိဘဏာမိ တေ”တိ။ –

ဣမံ ကထံ ဝတွာ ပုန တာယ –

၁၃၇. “ကထံ ဇာဂရတံ သုတ္တော၊ ကထံ သုတ္တေသု ဇာဂရော။
ကထံ ဧတံ ဝိဇာနာသိ၊ ကထံ ပဋိဘဏာသိ မေ”တိ။ –

ဣမံ ကထံ ပုဋ္ဌော တမတ္ထံ ဗ္ယာကရောန္တော –

၁၃၈. ''ယေ ဓမ္မံ နပ္ပဇာနန္တိ သံယမောတိ ဒမောတိ စ။
တေသု သုပ္ပမာနေသု၊ အဟံ ဇဂ္ဂါမိ ဒေဝတေ။

၁၃၉. ''ယေသံ ရာဂေါ စ ဒေါသော စ၊ အဝိဇ္ဇာ စ ဝိရာဇိတာ။
တေသု ဇာဂရမာနေသု၊ အဟံ သုတ္တောသ္မိ ဒေဝတေ။

၁၄၀. ''ဧဝံ ဇာဂရတံ သုတ္တော၊ ဧဝံ သုတ္တေသု ဇာဂရော။
ဧဝမေတံ ဝိဇာနာမိ၊ ဧဝံ ပဋိဘာဏာမိ တေ''တိ။ – ဣမာ ကထာ အာဟ။

တတ္ထ **ကထံ ဇာဂရတံ သုတ္တော** တိ ကထံ တုဝံ ဇာဂရတံ သတ္တာနံ အန္တရေ သုတ္တော နာမ ဟောသိ။ သေ န ယော သဗ္ဗတ္ထ။ **ယေ ဓမ္မန္တိ** ယေ သတ္တာ နဝဝိဓံ လောကုတ္တရဓမ္မံ န ပဇာနန္တိ။ **သံယမောတိ ဒမောတိ စာ**တိ ''အယံ သံယမော, အယံ ဒမော''တိ ဧဝဉ္စ ယေ မဂ္ဂေန အာဂတံ သီလဉ္စေဝ ဣန္ဒြိယသံဝရဉ္စ န ဇာနန္တိ။ ဣန္ဒြိယသံဝရော ဟိ မနစ္ဆဋ္ဌာနံ ဣန္ဒြိယာနံ ဒမနတော ''ဒမော''တိ ဝုစ္စတိ။ **တေသု သုပ္ပမာနေသူ** တိ တေသု ကိလေသနိဒ္ဒာဝ သေန သုပန္တေသု သတ္တေသု အဟံ အပ္ပမာဒဝသေန ဇဂ္ဂါမိ။

''ယေသံ ရာဂေါ စာ''တိ ကထာယ ယေသံ မဟာခီဏာသဝာနံ ပဒသတေန နိဒ္ဒိဋ္ဌဒိယဍ္ဍသဟဿတဏှာဟာလောဘ သင်္ခါတော ရာဂေါ စ နဝအာဃာတဝတ္ထုသမုဋ္ဌာနော ဒေါသော စ ဒုက္ခာဒီသု အဋ္ဌသု ဝတ္ထူသု အညာဏဘူတာ အဝိဇ္ဇာ စာတိ ဣမေ ကိလေသာ ဝိရာဇိတာ ပဟီနာ, တေသု အရိယေသု သဗ္ဗာကာရေန ဇာဂရမာနေသု တေ ဥပာဒာယ အဟံ သုတ္တော နာမ ဒေဝတေတိ အတ္ထော။ **ဧဝံ ဇာဂရတန္တိ** ဧဝံ ဒေဝတေ အဟံ ဣမိနာ ကာရဏေန ဇာဂရတံ သုတ္တော နာမာတိ။ သေ နယော သဗ္ဗပဒေသု။

ဧဝံ မဟာသတ္တေန ပဉ္ဟေ ကထိတေ တုဋ္ဌာ ဒေဝတာ တဿ ထုတိံ ကရောန္တီ ဩသာနကထမာဟ –

၁၄၁. ''သာဓု ဇာဂရတံ သုတ္တော၊ သာဓု သုတ္တေသု ဇာဂရော။
သာဓု မေတံ ဝိဇာနာသိ၊ သာဓု ပဋိဘာဏာသိ မေ''တိ။

တတ္ထ **သာဓူ**တိ ဘဒ္ဒကံ ကတ္တ တုဝံ ဣမံ ပဉ္ဟံ ကထေသိ, မယမ္ပိ နံ ဧဝမေဝ ကထေမာတိ။ ဧဝံ သာ ဗောဓိသတ္တ တဿ ထုတိံ ကတွာ အတ္တနော ဝိမာနမေဝ ပာဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒေဝဓီတာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

[၄၁၅] ၁၀. ကုမ္မာသပိဏ္ဍိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဇာဂရဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

န ကိရတ္ထီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော မလ္လိကံ ဒေဝိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ဟိ သာဝတ္ထိယံ ဧ ကဿ မာလာကာရဇေဋ္ဌကဿ ဓီတာ ဥတ္တမရူပဓရာ မဟာပုညာ သောဠသဝဿိကကာလေ ဧကဒိဝသံ ကုမာရိကာဟိ သဒ္ဓိံ ပုပ္ဖာရာမံ ဂစ္ဆန္တီ တယော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ပုပ္ဖပစ္ဆိယံ ဌပေတွာ ဂစ္ဆတိ။ သာ နဂရတော နိက္ခမနကာလေ ဘဂဝန္တံ သရီရပ္ပဘံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဘိက္ခုသင်္ဃပရိဝုတံ နဂရံ ပဝိသန္တံ ဒိသွာ တယော ကုမ္မာသပိ ဏ္ဍေ ဥပနာမေသိ။ သတ္ထာ စတုမဟာရာဇဒတ္တိယံ ပတ္တံ ဥပနေတွာ ပဋိဂ္ဂဟေသိ။ သာပိ တထာဂတဿ ဟာဒေ သိ ရသာ ဝန္ဒိတွာ ဗုဒ္ဓါရမ္မဏံ ပီတိံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ သတ္ထာ တံ ဩလောကေတွာ သိတံ ပာတုကာသိ။ အာယသ္မာ အာနန္ဒော ''ကော နု ခေါ, ဘန္တေ, ဟေတု ကော ပစ္စယော တထာဂတဿ သိတကရဏေ''တိ ဘဂဝန္တံ ပုစ္ဆိ။ အထဿ သတ္ထာ ''အာနန္ဒ, အယံ ကုမာရိကာ ဣမေသံ ကုမ္မာသပိဏ္ဍာနံ ဖလေန အဇ္ဇေဝ ကောသလရညော အဂ္ဂမဟေသီ ဘဝိဿတီ''တိ သိတကာရဏံ ကထေသိ။

ကုမာရိကာပိ ပုပ္ဖာရာမံ ဂတာ ။ တံ ဒိဝသမေဝ ကောသလရာဇာ အဇာတသတ္တုနာ သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈန္တော ယုဒ္ဓပရာဇိတော ပလာယိတွာ အဿံ အဘိရုယှ အာဂစ္ဆန္တော တဿာ ဂီတသဒ္ဒံ သုတွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော အဿံ တံ အာရာမာဘိမုခံ ပေသေသိ။ ပုညသမ္ပန္နာ ကုမာရိကာ ရာဇာနံ ဒိသွာ အပလာယိတွာဝ အာဂန္တွာ အဿဿ နာသရဇ္ဇုယာ ဂဏှိ, ရာဇာ အဿပိဋ္ဌိယံ နိသိန္နောဝ "သသာမိကာသိ, အသာမိကာသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ အသာမိကဘာဝံ ဉတွာ အဿာ ဩရုယှ တတာတပကိလန္တော တဿာ အင်္ကေ နိပန္နော မုဟုတ္တံ ဝိဿမိတွာ တံ အဿပိဋ္ဌိယံ နိသီဒာပေတွာ ဗလကာယပရိဝုတော နဂရံ ပဝိသိတွာ အတ္တနော ကုလဃရံ ပေသေတွာ သာယန္ဟသမယေ ယာနံ ပဟိဏိတွာ မဟန္တေန သက္ကာရသမ္မာနေန ကုလဃရတော အာဟရာပေတွာ ရတနရာသိမှိ ဌပေတွာ အဘိသေကံ ဒတွာ အဂ္ဂမဟေသိံ အကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ စ သာ ရညော ပိယာ အဟောသိ မနာပာ, ပုဗ္ဗုဋ္ဌာယိကာဒီဟိ ပဉ္စဟိ ကလျာဏဓမ္မေဟိ သမန္နာဂတာ ပတိဒေဝတာ, ဗုဒ္ဓါနမ္ပိ ဝလ္လဘာ အဟောသိ။ တဿာ သတ္ထု တယော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဒတွာ တံ သမ္ပတ္တိံ အဓိဂတဘာဝေ သကလနဂရံ ပတ္ထရိတွာ ဂတော။

အထေကဒိဝသံ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, မလ္လိကာ ဒေဝီ ဗုဒ္ဓါနံ တယော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဒတွာ တေသံ ဖလေန တံ ဒိဝသညေဝ အဘိသေကံ ပတ္တာ, အဟော ဗုဒ္ဓါနံ မဟာဂုဏတာ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယနုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "အနစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, မလ္လိကာယ ဧကဿ သဗ္ဗညုဗုဒ္ဓဿ တယော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဒတွာ ကောသလရညော အဂ္ဂမဟေသိဘာဝာဓိဂမော။ ကသ္မာ? ဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏမဟန္တတာယ။ ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ပန ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အလောဏကံ အသ္နေဟံ အဖာဏိတံ ကုမ္မာသံ ဒတွာ တဿ ဖလေန ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ တိယောဇနသတိကေ ကာသိရဋ္ဌေ ရဇ္ဇသိရိံ ပာပုဏိံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဒလိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ဧကံ သေဋ္ဌိံ နိဿာယ ဘတိယာ ကမ္မံ ကရောန္တော ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သော ဧကဒိဝသံ "ဟတရာ သတ္တာယ မေ ဘဝိဿတီ"တိ အန္တရာပဏတော စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဂဟေတွာ ကမ္မန္တံ ဂစ္ဆန္တော စတ္တာရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ဘိက္ခာစာရတ္ထာယ ဗာရာဏသိနဂရာဘိမုခေ အာဂစ္ဆန္တေ ဒိသွာ "ဣမေ ဘိက္ခံ သန္ဓာယ ဗာရာဏသိံ ဂစ္ဆန္တိ, မယှမ္ပိမေ စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍာ အတ္ထိ, ယံနူနာဟံ ဣမေ ဣမေသံ ဒဒေယျ"န္တိ စိန္တေတွာ တေ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, ဣမေ မေ ဟတ္ထေ စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍာ, အဟံ ဣမေ တုမှာကံ ဒဒာမိ, သာဓု မေ, ဘန္တေ, ပဋိဂ္ဂဏှထ, ဧဝမိဒံ ပုညံ မယှံ ဘဝိဿတိ ဒီဃရတ္တံ ဟိတာယ သုခာယာ"တိ ဝတွာ တေသံ အဓိဝါသနံ ဝိဒိတွာ ဝါလိကံ ဥဿာရေတွာ စတ္တာရိ အာသနာနိ ပညပေတွာ တေသံ ဥပရိ သာခာဘင်္ဂံ အတ္ထရိတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပဋိပာဋိယာ နိသီဒာပေတွာ ပဏ္ဏပုဋေန ဥဒကံ အာဟရိတွာ ဒက္ခိဏောဒကံ ပာတေတွာ စတူသု ပတ္တေသု စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, ဧတေသံ နိဿန္ဒေန ဒလိဒ္ဒဂေဟေ နိဗ္ဗတ္တိ နာမ မာ ဟောတု, သဗ္ဗညုတညာဏပဋိဝေဓဿ ပစ္စယော ဟောတူ"တိ အာဟ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ ပရိဘုဉ္ဇိံသု, ပရိဘောဂကာလေ အနုမောဒနံ ကတွာ ဥပ္ပတိတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရမေဝ အဂမံသု။

ဗောဓိသတ္တော အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဂတံ ပီတိံ ဂဟေတွာ တေသု စက္ခုပထံ အတီတေသု အတ္တနော ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ ယာဝတာယုကံ အနုဿရိတွာ ကာလံ ကတွာ တဿ ဖလေန ဗာရာဏသိရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ, ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရောတိဿ နာမံ အကံသု။ သော အတ္တနော ပဒသာ ဂမနကာလတော ပဋ္ဌာယ "အဟံ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဘတကော ဟုတွာ ကမ္မန္တံ ဂစ္ဆန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဒတွာ တဿ အနုဿ ဖလေန ဣဓ နိဗ္ဗတ္တော"တိ ပသန္နာအာဒေသ မုခနိမိတ္တံ ဝိယ သဗ္ဗံ ပုရိမဇာတိကိရိယံ ဇာတိဿရညာဏေန ပာကဋံ ကတွာ ပဿိ။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဂန္တွာ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ပစ္စာဂန္တွာ သိက္ခိတသိပ္ပံ ပိတု ဒဿေတွာ တုဋ္ဌေန ပိတရာ ဩပရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပိတော, အပရဘာဂေ ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။ အထဿ ဥတ္တမရူပဓရံ ကောသလရညော ဓီတရံ အာနေတွာ အဂ္ဂမဟေသိံ အကံသု, ဆတ္တမင်္ဂလဒိဝသေ ပနဿ သကလနဂရံ ဒေဝနဂရံ ဝိယ အလင်္ကရိံသု။

သော နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ အလင်္ကတပာသာဒံ အဘိရုဟိတွာ မဟာတလမဇ္ဈေ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တံ ပလ္လင်္ကံ အဘိရုယှ နိသိန္နော ပရိတရေတွာ ဌိတေ ဧကတော အမစ္စေ, ဧကတော ဗြာဟ္မဏဂဟပတိအာဒယော

နာနာဝိဘဝေ သိရိဝိလာသသမုဇ္ဇလေ, ကေတော နာနာဝိဓပဏ္ဏာကာရဟတ္ထေ နာဂရမနုဿေ, ကေတော အလင်္ကတဒေဝစ္ဆရသဋ္ဌိ ဝိယ သောဠသသဟဿသင်္ခံ နာဋကိတ္ထိဂဏန္တိ ဣမံ အတိမနောရမံ သိရိဝိဘဝံ ဩလောကေန္တော အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ အနုဿရိတွာ “ဣဒံ သုဝဏ္ဏပိဏ္ဍိကံ ကဥ္စနမာလံ သေတစ္ဆတ္တံ, ဣမာနိ စ အနေကသဟဿာနိ ဟတ္ထိတဟနအဿတဟနရထတဟနာနိ, မဏိမုတ္တာဒိပူရိတာ သာရဂဗ္ဘာ, နာနာဝိဓဓညပူရိတာ မဟာပထဝီ, ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂါ နာရိယော စာတိ သဗ္ဗောပေသ မယှံ သိရိဝိဘဝေ န အညဿ သန္တကော, စတုန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဒိန္နဿ စတုကုမ္မာသပိဏ္ဍဿေဝ သန္တကော, တေ နိဿာယ မယာ သေ လဒ္ဓော”တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဂုဏံ အနုဿရိတွာ အတ္တနော ကမ္မံ ပာကဋံ အကာသိ။ တဿ တံ အနုဿရန္တဿ သကလသရီရံ ပီတိယာ ပူရိ။ သော ပီတိယာ တေမိတဟဒယော မဟာဇနဿ မဇ္ဈေ ဥဒာနဂီတံ ကယန္တော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၄၂. “န ကိရတ္ထိ အနောမဒဿိသု၊ ပါရိစရိယာ ဗုဒ္ဓေသု အပ္ပိကာ။
သုက္ခာယ အလောဏိကာယ စ၊ ပဿ ဖလံ ကုမ္မာသပိဏ္ဍိယာ။

၁၄၃. “ဟတ္ထိဂဝဿာ စိမေ ဗဟူ၊ ဓနဓညံ ပထဝီ စ ကေဝလာ။
နာရိယော စိမာ အစ္ဆရူပမာ၊ ပဿ ဖလံ ကုမ္မာသပိဏ္ဍိယာ”တိ။

တတ္ထ **အနောမဒဿိသူ** တိ အနောမဿ အလာမကဿ ပစ္စေကဗောဓိဉာဏဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ အနောမဒဿိနော နာမ။ **ပါရိစရိယာ**တိ အဘိတဒနပစ္စုဋ္ဌာနဥ္ဇလိကမ္မာဒိဘေဒာ သာမီစိကိရိယာပိ, သမ္ပတ္တေ ဒိသွာ အတ္တနော သန္တကံ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ လူခံ ဝါ ပဏီတံ ဝါ ဒေယျဓမ္မံ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဂုဏံ သလ္လက္ခေတွာ ဒိန္နော စေတနာ ဝိသောဓေတွာ ဖလံ သဒ္ဒဟိတွာ ပရိစ္စဇနကိရိယာပိ ။ **ဗုဒ္ဓေသူ**တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေသု။ **အပ္ပိကာ** တိ မန္ဒာ ပရိတ္တာ နာမ နတ္ထိ ကိရ။ **သုက္ခာယ** တိ နိသ္နေဟာယ။ **အလောဏိကာယာ**တိ ဖာဏိတဝိရဟိတာယ။ နိပ္ဖာဏိတတ္တာ ဟိ သာ “အလောဏိကာ”တိ ဝုတ္တာ။ **ကုမ္မာသပိဏ္ဍိယာ** တိ စတ္တာရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍေ ဧကတော ကတွာ ဂဟိတံ ကုမ္မာသံ သန္ဓာယ ဧဝမာဟ။ ဂုဏဝန္တာနံ သမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဂုဏံ သလ္လက္ခေတွာ စိတ္တံ ပသာဒေတွာ ဖလုပ္ပတ္တိံ ဟဋ္ဌိကင်္ခမာနာနံ တိဿော စေတနာ ဝိသောဓေတွာ ဒိန္နပဒက္ခိဏာ အပ္ပိကာ နာမ နတ္ထိ, နိဗ္ဗုတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မဟာသမ္ပတ္တိမေဝ ဒေတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ ဟောတိ စေတ္ထ –

“နတ္ထိ စိတ္တေ ပသန္နမှိ၊ အပ္ပိကာ နာမ ဒက္ခိဏာ။
တထာဂတေ ဝါ သမ္ဗုဒ္ဓေ၊ အထ ဝါ တဿ သာဝကေ။

“တိဋ္ဌန္တေ နိဗ္ဗုတေ စာပိ၊ သမေ စိတ္တေ သမံ ဖလံ။
စေတောပဏိဓိဟေတု ဟိ၊ သတ္တာ ဂစ္ဆန္တိ သုဂ္ဂတိ”န္တိ။ (ဝိ. ဝ. ၈၀၄၊ ၈၀၆)။

ဣမဿ ပနတ္ထဿ ဒီပနတ္ထာယ –

“ခီရောဒနံ အဟမဒါသိံ၊ ဘိက္ခုနော ပိဏ္ဍာယ စရန္တဿ။ (ဝိ. ဝ. ၄၁၃)။
တဿာ မေ ပဿ ဝိမာနံ၊ အစ္ဆရာ ကာမဝဏ္ဏိနီဟမသ္မိ။ (ဝိ. ဝ. ၃၃၄)။

“အစ္ဆရာသဟဿဿာဟံ ၊ ပဝရာ ပဿ ပုညာနံ ဝိပါကံ။
တေန မေတာဒိသော ဝဏ္ဏော၊ တေန မေ ဣဓ မိဇ္ဈတိ။

“ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ စ မေ ဘောဂါ၊ ယေ ကေစိ မနသော ပိယာ။
တေနမှိ ဧဝံ ဇလိတာနုဘာဝါ၊ ဝဏ္ဏော စ မေ သဗ္ဗဒိသာ ပဘာသတီ”တိ။ (ဝိ. ဝ. ၃၃၄-၃၃၆) –

ဧဝမာဒီနိ ဝိမာနဝတ္ထူနိ အာဟရိတဗ္ဗာနိ။

ဓနဓညန္တိ မုတ္တာဒိဓနဥ္စ သတ္တ ဓညာနိ စ။ **ပထဝီ စ ကေဝလာ**တိ သကလာ စေသာ မဟာပထဝီတိ သကလပထဝိံ ဟတ္ထဂတံ မညမာနော ဝဒတိ။ **ပဿ ဖလံ ကုမ္မာသပိဏ္ဍိယာ** တိ အတ္တနော အနဖလံ အတ္တနာဝ ဒဿေန္တော ဧဝမာ

ပာ။ အနဖလံ ကိရ ဗောဓိသတ္တာ စ သဗ္ဗညုပုဗ္ဗဒါယေဝ စ ဇာနန္တိ။ တေနေဝ သတ္ထာ ဣတိဝုတ္တကေ သုတ္တန္တံ က ထေန္တော –

‘‘ဧဝဥ္စေ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ ဇာနေယျုံ အနသံဝိဘာဂဿ ဝိပာကံ, ယထာဟံ ဇာနာမိ, န အဒတွာ ဘုဉ္ဇေယျုံ, န စ နေသံ မစ္ဆေရမလံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌေယျ။ ယောပိ နေသံ အဿ စရိမော အာလောပေ စရိမံ ကဗဠံ, တတောပိ န အသံဝိဘဇိတွာ ဘုဉ္ဇေယျုံ, သစေ နေသံ ပဋိဂ္ဂါဟကာ အဿု။ ယသ္မာ စ ခေါ, ဘိက္ခဝေ, သတ္တာ န ဧဝံ ဇာနန္တိ အနသံဝိဘာဂဿ ဝိပာကံ, ယထာဟံ ဇာနာမိ, တသ္မာ အဒတွာ ဘုဥ္ဇန္တိ, မစ္ဆေရမလဉ္စ နေသံ စိတ္တံ ပရိယာဒါယ တိဋ္ဌတီ’’တိ (ဣတိဝု. ၂၆)။

ဗောဓိသတ္တောပိ အတ္တနော ဆတ္တမင်္ဂလဒိဝသေ သဉ္ဇာတပီတိပါမောဇ္ဇော ဣမာဟိ ဒွီဟိ ကထာဟိ ဥဒာနဂီတံ ကယိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ‘‘ရညော ပိယဂီတ’’န္တိ ဗောဓိသတ္တဿ နာဋကိတ္ထိယော စ သေသနာဋကဂန္ဓဗ္ဗာဒယောပိ စ အန္တေပုရဇနောပိ အန္တောနဂရတသိနောပိ ဗဟိနဂရတသိနောပိ ပာနာဂာရေသုပိ အမစ္စမဏ္ဍလေသုပိ ‘‘အမှာကံ ရညော ပိယဂီတ’’န္တိ တဒေဝ ဂီတံ ကယန္တိ။ ဧဝံ အဒ္ဓာနေ ဂတေ အဂ္ဂမဟေသီ တဿ ဂီတဿ အတ္ထံ ဇာနိတုကာမာ အဟောသိ, မဟာသတ္တံ ပန ပုစ္ဆိတုံ န ဝိသဟတိ။ အထဿာ ဧကသ္မိံ ဂုဏေ ပသီဒိတွာ ဧကဒိဝသံ ရာဇာ ‘‘ဘဒ္ဒေ, ဝရံ တေ ဒဿာမိ, ဝရံ ဂဏှာဟီ’’တိ အာဟ။ ‘‘သာဓု, ဒေဝ, ဂဏှာမီ’’တိ။ ‘‘ဟတ္ထိအဿာဒီသု တေ ကိံ ဒမ္မီ’’တိ? ‘‘ဒေဝ, တုမှေ ပဋိစ္စ မယှံ န ကိဉ္စိ နတ္ထိ, န မေ ဧတေဟိ အတ္ထော, သစေ ပန အာတုကာမတ္ထ, တုမှာကံ ဂီတဿ အတ္ထံ ကထေတွာ ဒေထာ’’တိ။ ‘‘ဘဒ္ဒေ, ကော တေ ဣမိနာ ဝရေန အတ္ထော, အညံ ဂဏှာဟီ’’တိ။ ‘‘ဒေဝ, အညေန မေ အတ္ထော နတ္ထိ, ဧတဒေဝ ဂဏှာမီ’’တိ။ ‘‘သာဓု ဘဒ္ဒေ, ကထေဿာမိ, တုယှံ ပန ဧကိကာယ ရဟော န ကထေဿာမိ, ဒွာဒသယောဇနိကာယ ဗာရာဏသိယာ ဘေရိံ စရာပေတွာ ရာဇဒွာရေ ရတနမဏ္ဍပံ ကာရေတွာ ရတန ပလ္လင်္ကံ ပညာပေတွာ အမစ္စဗြာဟ္မဏာဒီဟိ စ နာဂရေဟိ စေဝ သောဠသဟိ ဣတ္ထိသဟဿေဟိ စ ပရိဝုတော တေသံ မဇ္ဈေ ရတနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ ကထေဿာမီ’’တိ။ သာ ‘‘သာဓု, ဒေဝါ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

ရာဇာ တထာ ကာရေတွာ အမရဂဏပရိဝုတော သက္ကော ဒေဝရာဇာ ဝိယ မဟာဇနကာယပရိဝုတော ရတနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိ။ ဒေဝီပိ သဗ္ဗာလင်္ကာရပဋိမဏ္ဍိတာ ကဉ္စနဘဒ္ဒပီဌံ အတ္ထရိတွာ ဧကမန္တေ အက္ခိကောဋိယာ ဩလော ကေတွာ တထာရူပေ ဌာနေ နိသီဒိတွာ ‘‘ဒေဝ, တုမှာကံ တုဋ္ဌိတွာ ကယနမင်္ဂလဂီတဿ တာဝ မေ အတ္ထံ ဂဂန တလေ ပုဏ္ဏစန္ဒံ ဥဋ္ဌာပေန္တော ဝိယ ပာကဋံ ကတွာ ကထေထာ’’တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၄၄. ‘‘အဘိက္ခဏံ ရာဇကုဉ္ဇရ, ကထာ ဘာသသိ ကောသလာဓိပ။
ပုစ္ဆာမိ တံ ရဋ္ဌဝဍ္ဎန, ဗာဠ္ဟံ ပီတိမနော ပဘာသသီ’’တိ။

တတ္ထ **ကောသလာဓိပါ**တိ န သော ကောသလရဋ္ဌာဓိပော, ကုသလေ ပန ဓမ္မေ အဓိပတိံ ကတွာ ဝိဟရတိ, တေန နံ အာလပန္တီ ဧဝမာဟ, ကုသလာဓိပ ကုသလဇ္ဈာသယာတိ အတ္ထော။ **ဗာဠ္ဟံ ပီတိမနော ပဘာသသီ**တိ အတိဝိယ ပီတိ ယုတ္တစိတ္တော ဟုတွာ ဘာသသိ, တသ္မာ ကထေထ တာဝ မေ ဧတေသံ ကထာနံ အတ္ထန္တိ။

အထဿ ကထာနမတ္ထံ အာဝိ ကရောန္တော မဟာသတ္တော စတဿော ကထာ အဘာသိ –

၁၄၅. ‘‘ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ, ကုလေ အညတရေ အဟုံ။
ပရကမ္မကရော အာသိံ, ဘတကော သီလသံဝုတော။

၁၄၆. ‘‘ကမ္မာယ နိက္ခမန္တောဟံ, စတုရော သမဏေဒ္ဒသံ။
အာစာရသီလသမ္ပန္နေ, သီတိဘူတေ အနာသဝေ။

၁၄၇. ‘‘တေသု စိတ္တံ ပသာဒေတွာ, နိသီဒေတွာ ပဏ္ဏသန္ထတေ။
အဒံ ဗုဒ္ဓါနံ ကုမ္မာသံ, ပသန္နော သေဟိ ပာဏိဘိ။

၁၄၈. ‘‘တဿ ကမ္မဿ ကုသလဿ, ဣဒံ မေ ဒိသံ ဖလံ။

အနုဘောမိ ဣဒံ ရဇ္ဇံ၊ ဖီတံ ဓရဏိမုတ္တမ''န္တိ။

တတ္ထ **ကုလေ အညတရေ**တိ နာမေန တ ဧကေတ္တေန တ အပာကဋ္ဌေ ဧကသ္မိံယေဝ ကုလေ။ **အဟုန္တိ** နိဗ္ဗတ္တိံ။ **ပရကမ္မကရော အာသိ**န္တိ တသ္မိံ ကုလေ ဇာတောတဟံ ဒလိဒ္ဒတာယ ပရဿ ကမ္မံ ကတ္ဝာ ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော ပရကမ္မကရော အာသိံ။ **ဘတကော**တိ ပရဝေတနဘတော။ **သီလသံဝုတော**တိ ပဉ္စသီလသံဝရေ ဌိတော, ဘတိယာ ဇီဝန္တောပိ ဒုဿီလျံ ပဟာယ သီလသမ္ပန္နော အဟောသိန္တိ ဒီပေတိ။ **ကမ္မာယ နိက္ခမန္တောဟ**န္တိ တံ ဒိဝသံ ကတ္တဗ္ဗကိစ္စဿ ကရဏတ္ထာယ နိက္ခန္တော အဟံ။ **စတုရော သမဏေဒ္ဒသ**န္တိ ဘဒ္ဒေ, အဟံ နဂရာ နိက္ခမ္မ မဟာမဂ္ဂံ အာရုယှ အတ္တနော ကမ္မဘူမိံ ဂစ္ဆန္တော ဘိက္ခာယ ဗာရာဏသိနဂရံ ပဝိသန္တေ သမိတပာပေ စတ္တာရော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အဒ္ဒသံ။ **အာစာရသီလသမ္ပန္နေ**တိ ဧတ္ထ ဝီတိက္ကမာ ဝိရတိအနေသနာဟိ ဇီဝိကကပ္ပနံ အနာစာရော နာမ, တဿ ပဋိပက္ခေန အာစာရေန စေဝ မဂ္ဂဖလေဟိ အာဂတေန သီလေန စ သမန္နာဂတေ။ **သီတိဘူတေ**တိ ရာဂဒိပရိဠာဟဝူပသမေန စေဝ ဧကာဒသအဂ္ဂိနိဗ္ဗာပနေန စ သီတိဘာဝပ္ပတ္တေ။ **အနာသဝေ**တိ ကာမာသဝါဒိဝိရဟိတေ။ **နိသီဒေတွာ**တိ တလိကာသနာနံ ဥပရိ သန္ထတေ ပဏ္ဏသန္ထရေ နိသီဒါပေတွာ။ သန္ထရော ဟိ ဣဓ သန္ထတောတိ ဝုတ္တော။ **အဒန္တိ** နေသံ ဥဒကံ ဒတွာ သက္ကစ္စံ သဟေဟိ ဟတ္ထေဟိ ကုမ္မာသံ အဒာသိံ။ **ကုသလဿာ**တိ အာရောဂျာနုဝဇ္ဇဋ္ဌေန ကုသလဿ။ **ဖလန္တိ** တဿ နိဿန္ဒဖလံ။ **ဖီတန္တိ** သဗ္ဗသမ္ပတ္တိဖုလ္လိတံ။

ဧဝဉ္စ မဟာသတ္တဿ အတ္တနော ကမ္မဖလံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေန္တဿ သုတွာ ဒေဝီ ပသန္နမနာ ''သစေ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ပစ္စက္ခတော အနဖလံ ဇာနာထ, ဣတော အနိ ပဋ္ဌာယ ဧကံ ဘတ္တပိဏ္ဍံ လဘိတွာ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏာနံ ဒတွာဝ ပရိဘုဉ္ဇေယျာထာ''တိ ဗောဓိသတ္တဿ ထုတိံ ကရောန္တီ –

၁၄၉. ''ဒဒံ ဘုဉ္ဇ မာ စ ပမာဒေါ၊ စက္ကံ ဝတ္တယ ကောသလာဓိပ။
မာ ရာဇ အဓမ္မိကော အဟု၊ ဓမ္မံ ပာလယ ကောသလာဓိပာ''တိ။ – ဣမံ ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဒဒံ ဘုဉ္ဇာ**တိ အညေသံ ဒတွာဝ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇ။ **မာ စ ပမာဒေါ**တိ အနာဒီသု ပုညေသု မာ ပမဇ္ဇိ။ **စက္ကံ ဝတ္တယ ကောသလာဓိပာ**တိ ကုသလဓ္ဇာသယ, မဟာရာဇ, ပတိရူပဒေသဝါသာဒိကံ စတုဗ္ဗိဓံ ဓမ္မစက္ကံ ပဝတ္တေဟိ။ ပကတိရထော ဟိ ဒွီဟိ စက္ကေဟိ ဂစ္ဆတိ, အယံ ပန ကာယော ဣမေဟိ စတူဟိ စက္ကေဟိ ဒေဝလောကံ ဂစ္ဆတိ, တေန တေ ''ဓမ္မစက္က''န္တိ သင်္ခံ ဂတာ, တံ တွံ စက္ကံ ပဝတ္တေဟိ။ **အဓမ္မိကော**တိ ယထာ အညေ ဆန္ဒာဂတိံ ဂစ္ဆန္တာ လောကံ ဥစ္ဆုယန္တေ ပီဠေတွာ ဝိယ ဓနမေဝ သံကမ္မန္တာ အဓမ္မိကာ ဟောန္တိ, တထာ တွံ မာ အဓမ္မိကော အဟု။ **ဓမ္မံ ပာလယာ**တိ –

''အနံ သီလံ ပရိစ္စာဂံ၊ အဇ္ဇဝံ မဒ္ဒဝံ တပံ။
အက္ကောဓံ အဝိဟိံသဉ္စ၊ ခန္တိဉ္စ အဝိရောဓနေ''န္တိ။ (ဇာ. ၂.၂၁.၁၇၆) –

ဣမံ ပန ဒသဝိဓံ ရာဇဓမ္မမေဝ ပာလယ ရက္ခ, မာ ပရိစ္စဇိ။

မဟာသတ္တော တဿာ ဝစနံ သမ္ပဋိစ္ဆန္တော –

၁၅၀. ''သောဟံ တဒေဝ ပုနပ္ပုနံ၊ ဝဋ္ဋမံ အာစရိဿာမိ သောဘနေ။
အရိယာစရိတံ သုကောသလေ၊ အရဟန္တော မေ မနာပာဝ ပဿိတု''န္တိ။ – ကထမာဟ။

တတ္ထ **ဝဋ္ဋမန္တိ** မဂ္ဂံ။ **အရိယာစရိတန္တိ** အရိယေဟိ ဗုဒ္ဓာဒီဟိ အာစိဏ္ဏံ။ **သုကောသလေ**တိ သောဘနေ ကောသလရညော ဓီတေတိ အတ္ထော။ **အရဟန္တော**တိ ကိလေသေဟိ အာရကတ္တာ, အရာနဉ္စ အရီနဉ္စ ဟတတ္တာ, ပစ္စယာနံ အရဟတ္တာ ဧဝံလဒ္ဓနာမာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘဒ္ဒေ, ကောသလရာဇဓီတေ သော အဟံ ''အနံ မေ ဒိန္န''န္တိ တိတ္တိံ အကတွာ ပုနပ္ပုနံ တဒေဝ အရိယာစရိတံ အနမဂ္ဂံ အာစရိဿာမိ။ မယှဉ္ဟိ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျတ္တာ အရဟန္တော မနာပဒဿနာ, စီဝရာဒီနိ အတုကာမတာယ တေယေဝ ပဿိတုံ ဣစ္ဆာမီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ရာဇာ ဒေဝိယာ သမ္ပတ္တိံ ဩလောကေတွာ "ဘဒ္ဒေ, မယာ တာဝ ပုရိမဘဝေ အတ္တနော ကုသလကမ္မံ ဝိတ္ထာရေတွာ ကထိတံ, ဣမာသံ ပန နာရီနံ မဇ္ဈေ ရူပေန တ လီဠှာဝိလာသေန တ တယာ သဒိသီ ကောပိ နတ္ထိ, သာ တွံ ကိံ ကမ္မံ ကတွာ ဣမံ သမ္ပတ္တိံ ပဋိလဘီ"တိ ပုစ္ဆန္တော ပုန ကထမာဟ –

၁၅၁. "ဒေဝီ ဝိယ အစ္ဆရူပမာ၊ မဇ္ဈေ နာရိဂဏဿ သောဘသိ။
ကိံ ကမ္မမကာသိ ဘဒ္ဒကံ၊ ကေနာသိ ဝဏ္ဏဝတီ သုကောသလေ"တိ။

တဿတ္ထော – ဘဒ္ဒေ **သုကောသလေ** ကောသလရညော သုဓိတေ တွံ ရူပသမ္ပတ္တိယာ **အစ္ဆရူပမာ** တိဒသပုရေ သက္ကဿ ဒေဝရညော အညတရာ ဒေဝဓီတာ ဝိယ ဣမဿ နာရီဂဏဿ မဇ္ဈေ သောဘသိ, ပုဗ္ဗေ ကိံ နာမ **ဘဒ္ဒကံ** ကလျာဏကမ္မံ အကာသိ, ကေနာသိ ကာရဏေန ဧဝံ ဝဏ္ဏဝတီ ဇာတာတိ။

အထဿ သာ ပုရိမဘဝေ ကလျာဏကမ္မံ ကထေန္တီ သေသကထာဒွယမာဟ –

၁၅၂. "အမ္ဗဋ္ဌကုလဿ ခတ္တိယ၊ အဿျာဟံ ပရပေသိယာ အဟုံ။
သညတာ စ ဓမ္မဇီဝိနီ၊ သီလဝတီ စ အဟပဒဿနာ။

၁၅၃. "ဥဒ္ဓဋဘတ္တံ အဟံ တဒါ၊ စရမာနဿ အဒါသိံ ဘိက္ခုနော။
ဝိတ္တာ သုမနာ သယံ အဟံ၊ တဿ ကမ္မဿ ဖလံ မမေဒိသ"န္တိ။

သာပိ ကိရ ဇာတိဿရာဝ အဟောသိ, တသ္မာ အတ္တနော ဇာတိဿရညာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာဝ ကထေသိ။

တတ္ထ **အမ္ဗဋ္ဌကုလဿာ**တိ ကုဋုမ္ဗိယကုလဿ။ **အဿျာဟ**န္တိ အသိံ အဟံ, "အသာဟ"န္တိပိ ပါဌော။ **ပရပေသိယာ**တိ ပရေဟိ တဿ တဿ ကိစ္စဿ ကရဏတ္ထာယ ပေသိတဗ္ဗာ ပေသနကာရိကာ။ **သညတာ**တိ အသိယော နာမ ဒုဿီလာ ဟောန္တိ, အဟံ ပန တီဟိ ဒွါရေဟိ သညတာ သီလသမ္ပန္နာ။ **ဓမ္မဇီဝိနီ**တိ ပရဝဉ္စနာဒီနိ အကတွာ ဓမ္မေန သမေန ပဝတ္တိတဇီဝိကာ။ **သီလဝတီ**တိ အာစာရသမ္ပန္နာ ဂုဏဝတီ။ **အဟပဒဿနာ**တိ ကလျာဏဒဿနာ ပိယဓမ္မာ။

ဥဒ္ဓဋဘတ္တန္တိ အတ္တနော ပတ္တကောဋ္ဌာသဝသေန ဥဒ္ဓရိတွာ လဒ္ဓဘာဂဘတ္တံ။ **ဘိက္ခုနော**တိ ဘိန္နကိလေသဿ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ။ **ဝိတ္တာ သုမနာ**တိ တုဋ္ဌာ သောမနဿဇာတာ ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟန္တီ။ **တဿ ကမ္မဿာ**တိ တဿ ကေဘိက္ခာအနုကမ္မဿ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဟံ, မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗေ သာဝတ္ထိယံ အညတရဿ ကုဋုမ္ဗိယကုလဿ အသီ ဟုတွာ အတ္တနော လဒ္ဓဘာဂဘတ္တံ အာဒာယ နိက္ခမန္တီ ဧကံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ပိဏ္ဍာယ စရန္တံ ဒိသွာ အတ္တနော တဏှာဟံ မိလာပေတွာ သညတာဒိဂုဏသမ္ပန္နာ ကမ္မဖလံ သဒ္ဒဟန္တီ တဿ တံ ဘတ္တံ အဒါသိံ, သာဟံ ယာဝတာယုကံ ဌတွာ ကာလံ ကတွာ တတ္ထ သာဝတ္ထိယံ ကောသလရညော အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဣဒါနိ တဝ ဟဒေ ပရိစရမာနာ ဧဝရူပံ သမ္ပတ္တိံ အနုဘဝါမိ, တဿ မမ ကမ္မဿ ဣဒမီဒိသံ ဖလန္တိ။ တတ္ထ ဂုဏသမ္ပန္နာနံ ဒိန္နအနဿ မဟပ္ဖလဘာဝဒဿနတ္ထံ –

"အဂ္ဂတော ဝေ ပသန္နာန"န္တိ (ဣတိဝု. ၉၀) စ။
"သေ ဒေဝမနုဿာနံ၊ သဗ္ဗကာမဒဒော နိဓိ"တိ (ခု. ပ. ၈.၁၀) စ။ –

အာဒိကထာ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗာ။

ဣတိ တေ ဥဘောပိ အတ္တနော ပုရိမကမ္မံ ဝိတ္ထာရတော ကထေတွာ တတော ပဋ္ဌာယ စတူသု နဂရဒွါရေသု နဂရမဇ္ဈေ နိဝေသနဒွါရေတိ ဆ အနသာလာယော ကာရေတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပံ ဥန္နင်္ဂလံ ကတွာ မဟာအနံ ပဝတ္တေတွာ သီလံ ရက္ခိတွာ ဥပောသထကမ္မံ ကတွာ ဇီဝိတပရိယောသာနေ သဂ္ဂပရာယဏာ အဟေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္វာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒေဝီ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ကုမ္မာသပိဏ္ဍိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

[၄၁၆] ၁၁. ပရန္တပဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာဂမိဿတိ မေ ပာပန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဒါ ဟိ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ''အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော တထာဂတဿ မာရဏတ္ထမေဝ ပရိသက္ကတိ, ဓနုဂ္ဂဟေ ပယောဇေသိ, သိလံ ပဝိဇ္ဈိ, နာဠာဂိရိံ ဝိဿဇ္ဇာပေသိ, တထာဂတဿ ဝိနာသတ္ထမေဝ ဥပာယံ ကရောတီ''တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ''ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''ဣမာယ နာမာ''တိ ဝုတ္တေ ''န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပေသ မမ ဝဓာယ ပရိသက္ကိ, တာသမတ္တမ္ပိ ပန ကာတုံ အသက္ကောန္တော အတ္တနာဝ ဒုက္ခံ အနုဘောသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ သိက္ခိ, သဗ္ဗရုတဇာနနမန္တံ ဥဂ္ဂဏှိ။ သော အာစရိယံ အနုယောဂံ ဒတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ, ပိတာ တံ ဩပရဇ္ဇေ ဌပေသိ။ ကိဉ္စာပိ ဩပရဇ္ဇေ ဌပေတိ, မာရာပေတုကာမော ပန နံ ဟုတွာ ဒဋ္ဌုမ္ပိ န ဣစ္ဆိ။ အထေကာ သိင်္ဂါလီ ဒွေ ပောတကေ ဂဟေတွာ ရတ္တိံ မနုဿေသု ပဋိသလ္လီနေသု နိဒ္ဓမနေန နဂရံ ပာဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တဿ စ ပာသာဒေ သယနဂဗ္ဘဿ အဝိဒူရေ ဧကာ သာလာ အတ္ထိ, တတ္ထေကော အဒ္ဓိကမနုဿော ဥပာဟနာ ဩမုဉ္စိတွာ ပာဒမူလေ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဧကသ္မိံ ဖလကေ နိပဇ္ဇိ, န တာဝ နိဒ္ဒာယတိ။ တဒါ သိင်္ဂါလိယာ ပောတကာ ဆာတာ ဝိရဝိံသု။ အထ နေ သံ မာတာ ''တာတာ, မာ သဒ္ဒံ ကရိတ္ထ, ဧတိဿာ သာလာယ ဧကော မနုဿော ဥပါဟနာ ဩမုဉ္စိတွာ ဘူမိယံ ဌပေတွာ ဖလကေ နိပန္နော န တာဝ နိဒ္ဒာယတိ, ဧတဿ နိဒ္ဒာယနကာလေ ဧတာ ဥပာဟနာ အာဟရိတွာ တုမှေ ခါဒာပေဿာမီ''တိ အတ္တနော ဘာသာယ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော မန္တာနုဘာဝေန တဿာ ဘာသံ ဇာနိတွာ သယနဂဗ္ဘာ နိက္ခမ္မ တတပါနံ ဝိဝရိတွာ ''ကော ဧတ္ထာ''တိ အာဟ။ ''အဟံ, ဒေဝ, အဒ္ဓိကမနုဿော''တိ။ ''ဥပာဟနာ တေ ကုဟိ''န္တိ? ''ဘူမိယံ, ဒေဝါ''တိ။ ''ဥက္ခိပိတွာ ဩလမ္ဗေတွာ ဌပေဟီ''တိ။ တံ သုတွာ သိင်္ဂါလီ ဗောဓိသတ္တဿ ကုဇ္ဈိ။

ပုန ဧကဒိဝသံ သာ တထေဝ နဂရံ ပာဝိသိ။ တဒါ စေကော မတ္တမနုဿော ''ပါနီယံ ပိဝိဿာမီ''တိ ပေါက္ခရဏိံ ဩတရန္တော ပတိတွာ နိမုဂ္ဂော နိရဿာသော မရိ။ နိဝတ္ထာ ပနဿ ဒွေ သာဋကာ နိဝတ္ထသန္တကရေ ကဟာပဏသဟဿံ အင်္ဂုလိယာ စ မုဒ္ဒိကာ အတ္ထိ။ တဒါပိ သာ ပုတ္တကေ ''ဆာတမှာ, အမ္မာ''တိ ဝိရဝန္တေ ''တာတာ, မာ သဒ္ဒံ ကရိတ္ထ, ဧတိဿာ ပေါက္ခရဏိယာ မနုဿော မတော, တဿ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အတ္ထိ, သော ပန မရိတွာ သောပါနေ ယေဝ နိပန္နော, တုမှေ ဧတံ မနုဿံ ခါဒာပေဿာမီ''တိ အာဟ။ ဗောဓိသတ္တော တံ သုတွာ တတပါနံ ဝိဝရိတွာ ''သာလာယ ကော အတ္ထီ''တိ ဝတွာ ဧကေနုဋ္ဌာယ ''အဟံ, ဒေဝါ''တိ ဝုတ္တေ ''ဂစ္ဆ ဧတိဿာ ပေါက္ခရဏိယာ မတမနုဿဿ သာဋကေ စ ကဟာပဏသဟဿဉ္စ အင်္ဂုလိမုဒ္ဒိကဉ္စ ဂဟေတွာ သရီရမဿ ယထာ န ဥဋ္ဌာတိ, ဧဝံ ဥဒကေ ဩသီဒာပေဟီ''တိ အာဟ။ သော တထာ အကာသိ။ သာ ပုနပိ ကုဇ္ဈိတွာ ''ပုရိမဒိဝသေ တာဝ မေ ပုတ္တကာနံ ဥပါဟနာ ခါဒိတုံ န အဒါသိ, အဇ္ဇ မတမနုဿံ ခါဒိတုံ န ဒေတိ, ဟောတု, ဣတော အနိ တတိယဒိဝသေ ဧကော သပတ္တရာဇာ အာဂန္တွာ နဂရံ ပရိက္ခိပိဿတိ။ အထ နံ ပိတာ ယုဒ္ဓတ္ထာယ ပေသေဿတိ, တတ္ရ တေ သီသံ ဆိန္ဒိဿန္တိ, အထ တေ ဂလလောဟိတံ ပိဝိတွာ ဝေရံ မုဉ္စိဿာမိ။ တွံ မယာ သဒ္ဓိံ ဝေရံ ဗန္ဓသိ, ဇာနိဿာမီ''တိ ဝိရဝိတွာ ဗောဓိသတ္တံ တဇ္ဇေတွာ ပုတ္တကေ ဂဟေတွာ နိက္ခမတိ။

တတိယဒိဝသေ ဧကော သပတ္တရာဇာ အာဂန္တွာ နဂရံ ပရိဝါရေသိ။ ရာဇာ ဗောဓိသတ္တံ ''ဂစ္ဆ, တာတ, ဧတေန သဒ္ဓိံ ယုဇ္ဈာ''တိ အာဟ။ ''မယာ, ဒေဝ, ဧကံ ဒိဋ္ဌံ အတ္ထိ, ဂန္တုံ န ဝိသဟာမိ, ဇီဝိတန္တရာယံ ဘာယာမီ''တိ။ ''မယှံ တယိ မတေ ဝါ အမတေ ဝါ ကိံ, ဂစ္ဆာဟေဝ တွ''န္တိ? သော ''သာဓု, ဒေဝါ''တိ မဟာသတ္တော ပရိသံ ဂဟေတွာ သပတ္တရညော ဌိတဒွါရေန အနိက္ခမိတွာ အညံ ဒွါရံ ဝိဝရိတွာ နိက္ခမိ။ တသ္မိံ ဂစ္ဆန္တေ သကလနဂရံ တုစ္ဆံ ဝိယ အဟောသိ။ သဗ္ဗေ တေနေဝ သဒ္ဓိံ နိက္ခမိံသု။ သော ဧကသ္မိံ သဘာဂဋ္ဌာနေ ခန္ဓာဝါရံ နိဝါသေတွာ အစ္ဆိ။ ရာဇာ စိန္တေသိ ''ဥပရာဇာ နဂရံ တုစ္ဆံ ကတွာ ဗလံ ဂဟေတွာ ပလာယိ, သပတ္တရာဇာပိ နဂရံ ပရိဝါရေတွာ ဌိတော, ဣဒါနိ မ

ယှံ ဇီဝိတံ နတ္ထီ”တိ။ သော “ဇီဝိတံ ရက္ခိဿာမီ”တိ ဒေဝိဉ္စ ပုရောဟိတဉ္စ ပရန္တပံ နာမေကံ ပါဒမူလိကဉ္စ အာဒါယ ရတ္တိဘာဂေ အညာတကဝေသေန ပလာယိတွာ အရညံ ပါဝိသိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပလာတဘာဝံ ဉတွာ နဂရံ ပဝိသိတွာ ယုဒ္ဓံ ကတွာ သပတ္တံ ပလာပေတွာ ရဇ္ဇံ ဂဏှိ။ ပိတာပိဿ ဧကသ္မိံ နဒီတီရေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ ဖလာဖလေန ယာပေန္တော ဝသိ။ ရာဇာ စ ပုရောဟိတော စ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တိ။ ပရန္တပဒါသော ဒေဝိယာ သဒ္ဓိံ ပဏ္ဏသာလာယမေဝ ဟောတိ။ တတြာပိ ရာဇာနံ ပဋိစ္စ ဒေဝိယာ ကုစ္ဆိသ္မိံ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌာသိ။ သာ အဘိဏှသံသဂ္ဂဝသေန ပရန္တပေန သဒ္ဓိံ အတိစရိ။ သာ ဧကဒိဝသံ ပရန္တပံ အာဟ “ရညာ ဉာတေ နေဝ တဝ, န မယှံ ဇီဝိတံ အတ္ထိ, တသ္မာ မာရေဟိ န”န္တိ။ “ကထံ မာရေမီ”တိ? ဧသ တံ ခဂ္ဂဉ္စ နှာနသာဋကဉ္စ ဂါဟာပေတွာ နှာယိတုံ ဂစ္ဆတိ, တတြဿ နှာနဋ္ဌာနေ ပမာဒံ ဉတွာ ခဂ္ဂေန သီသံ ဆိန္ဒိတွာ သရီရံ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ကတွာ ဘူမိယံ နိခဏာဟီ”တိ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။

အထေကဒိဝသံ ပုရောဟိတောယေဝ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ရညော နှာနတိတ္ထသာမန္တေ ဧကံ ရုက္ခံ အာရုယှ ဖလာဖလံ ဂဏှာတိ။ ရာဇာ “နှာယိဿာမီ”တိ ပရန္တပံ ခဂ္ဂဉ္စ နှာနသာဋကဉ္စ ဂါဟာပေတွာ နဒီတီရံ အဂမာသိ။ တတ္ထ နံ နှာနကာလေ ပမာဒမာပန္နံ “မာရေဿာမီ”တိ ပရန္တပေါ ဂီဝါယ ဂဟေတွာ ခဂ္ဂံ ဥက္ခိပိ။ သော မရဏဘယေန ဝိရဝိ။ ပုရောဟိတော တံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဩလောကေန္တော ပရန္တပံ ရာဇာနံ မာရေန္တံ ဒိသွာ ဘီတတသိတော သာခံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ရုက္ခတော ဩရုယှ ဧကံ ဂုမ္ဗံ ပဝိသိတွာ နိလီယိ။ ပရန္တပေါ တဿ သာခါဝိဿဇ္ဇနသဒ္ဒံ သုတွာ ရာဇာနံ မာရေတွာ ဘူမိယံ ခဏိတွာ “ကတမသ္မိံ ဌာနေ သာခါဝိဿဇ္ဇနသဒ္ဒော အဟောသိ, ကော နု ခော ဧတ္ထာ”တိ ဝိစိနန္တော ကဉ္စိ အဒိသွာ နှာတွာ ဂတော။ တဿ ဂတကာလေ ပုရောဟိတော နိသိန္နဋ္ဌာနာ နိက္ခမိတွာ ရညော သရီရံ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ အာဝါဋေ နိခါတဘာဝံ ဉတွာ နှာတွာ အတ္တနော ဝဓဘယေန အန္ဓဝေသံ ဂဟေတွာ ပဏ္ဏသာလံ အဂမာသိ။ တံ ဒိသွာ ပရန္တပေါ “ကိံ တေ, ဗြာဟ္မဏ, ကတ”န္တိ အာဟ။ သော အဇာနန္တော ဝိယ “ဒေဝ, အက္ခီနိ မေ နာသေတွာ အာဂတောမှိ, ဥဿန္နာသီဝိသေ အရညေ ဧကသ္မိံ ဝမ္မိကပဿေ အဋ္ဌာသိံ, တတြေကေန အာသီဝိသေန နာသဝါတော ဝိဿဋ္ဌော မေ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ ပရန္တပေါ “န မံ သဉ္ဇာနာတိ, ‘ဒေဝ’တိ ဝဒတိ, သမဿာသေဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, မာ စိန္တယိ, အဟံ တံ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ”တိ အဿာသေတွာ ဖလာဖလံ ဒတွာ သန္တပ္ပေသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ပရန္တပဒါသော ဖလာဖလံ အာဟရိ, ဒေဝီပိ ပုတ္တံ ဝိဇာယိ။ သာ ပုတ္တေ ဝဍ္ဎန္တေ ဧကဒိဝသံ ပစ္စူသသမယေ သုခနိသိန္နာ သဏိကံ ပရန္တပဒါသံ ဧတဒဝေါစ “တွံ ရာဇာနံ မာရေန္တော ကေနစိ ဒိဋ္ဌော”တိ။ “န မံ ကောစိ အဒ္ဒသ, သာခါဝိဿဇ္ဇနသဒ္ဒံ ပန အဿောသိံ, တဿာ သာခါယ မနုဿေန ဝါ တိရစ္ဆာနေန ဝါ ဝိဿဋ္ဌဘာဝံ န ဇာနာမိ, ယဒါ ကဒါစိ ပန မေ ဘယံ အာဂစ္ဆန္တံ သာခါဝိဿဋ္ဌဋ္ဌာနတော အာဂမိဿတီ”တိ တာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၅၄. “အာဂမိဿတိ မေ ပါပံ၊ အာဂမိဿတိ မေ ဘယံ။
တဒါ ဟိ စလိတာ သာခါ၊ မနုဿေန မိဂေန ဝါ”တိ။

တတ္ထ **ပါပ**န္တိ လာမကံ အနိဋ္ဌံ အကန္တံ။ **ဘယ**န္တိ စိတ္တုတြာသဘယမ္ပိ မေ အာဂမိဿတိ, န သက္ကာ နာဂန္တုံ။ ကိံကာရဏာ? **တဒါ ဟိ စလိတာ သာခါ မနုဿေန မိဂေန ဝါ**တိ န ပညာယတိ, တသ္မာ တတော မံ ဘယံ အာဂမိဿတိ။

တေ “ပုရောဟိတော နိဒ္ဒါယတီ”တိ မညိံသု။ သော ပန အနိဒ္ဒါယမာနောဝ တေသံ ကထံ အဿောသိ။ အထေကဒိဝသံ ပုရောဟိတော ပရန္တပဒါသေ ဖလာဖလတ္ထာယ ဂတေ အတ္တနော ဗြာဟ္မဏိံ သရိတွာ ဝိလပန္တော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၁၅၅. “ဘီရုယာ နူန မေ ကာမော၊ အဝိဒူရေ ဝသန္တိယာ။
ကရိဿတိ ကိသံ ပဏ္ဍုံ၊ သာဝ သာခါ ပရန္တပ”န္တိ။

တတ္ထ **ဘီရုယာ**တိ ဣတ္ထီ စ နာမ အပ္ပမတ္တကေနာပိ ဘာယတိ, တသ္မာ “ဘီရူ”တိ ဝုစ္စတိ။ **အဝိဒူရေ**တိ နာတိဒူရေ ဣတော ကတိပယယောဇနမတ္တကေ ဝသန္တိယာ ဘီရုယာ မယှံ ဗြာဟ္မဏိယာ ယော မမ ကာမော ဥပ္ပန္နော, သော

နူန မံ ကိသဥ္စ ပဏ္ဏုဥ္စ ကရိသ္သတီတိ ဒသ္သေတိ။ **“သာဝ သာခာ”**တိ ဣမိနာ ပန ဩပမ္မံ ဒသ္သေတိ, ယထာ သာခာ ပရန္တပံ ကိသံ ပဏ္ဏုံ ကရောတိ, ဧဝန္တိ အတ္ထော။

ဣတိ ဗြာဟ္မဏော ကထမေဝ ဝဒတိ, အတ္တံ ပန န ကထေတိ, တသ္မာ ဣမာယ ကထာယ ကိစ္စံ ဒေဝိယာ အဟာက ဋ္ဌံ။ အထ နံ “ကိံ ကထေသိ ဗြာဟ္မဏာ”တိ အာဟ။ သောပိ “သလ္လက္ခိတံ မေ”တိ ဝတွာ ပုန ဧကေဒိဝသံ တတိယံ ကထ မာဟ –

၁၅၆.“သောစယိဿတိ မံ ကန္တာ၊ ဂာမေ ဝသမနိန္ဒိတာ။
ကရိဿတိ ကိသံ ပဏ္ဏုံ၊ သာဝ သာခာ ပရန္တပ”န္တိ။

တတ္ထ **သောစယိဿတီ** တိ သောကုပ္ပာဒနေန သုက္ခာပေဿတိ။ **ကန္တာ** တိ ဣဋ္ဌာဘရိယာ။ **ဂာမေ ဝသန္တိ** ဗာရာဏသိယံ ဝသန္တိတိ အဓိပ္ပာယော။ **အနိန္ဒိတာ** တိ အဂရဟိတာ ဥတ္တမရူပဓရာ။

ပုနေကဒိဝသံ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၅၇.“တယာ မံ အသိတာပင်္ဂိ၊ သိတာနိ ဘဏိတာနိ စ။
ကိသံ ပဏ္ဏုံ ကရိဿန္တိ၊ သာဝ သာခာ ပရန္တပ”န္တိ။

တတ္ထ **တယာ မံ အသိတာပင်္ဂီ** တိ တယာ မံ အသိတာ အပင်္ဂိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘဒ္ဒေ, အက္ခိကောဋိယော အဥ္ဇနသလာကာယ နီဟရိတွာ အဘိသင်္ခတအသိတာပင်္ဂိ တယာ ပဝတ္တိတာနိ မန္ဒဟသိတာနိ စ မဓုရဘာသိတာနိ စ မံ သာ ဝိသ္သဋ္ဌသာခာ ဝိရဝမာနာ ပရန္တပံ ဝိယ ကိသံ ပဏ္ဏုံ ကရိဿတီတိ။ ပ-ကာရဿ ဝ-ကာရံ ကတွာ “ဝင်္ဂီ”တိပိ ပာဌောယေဝ။

အပရဘာဂေ ကုမာရော ဝယပ္ပတ္တော အဟောသိ သောဠသဝဿုဒ္ဒေသိကော။ အထ နံ ဗြာဟ္မဏော ယဋ္ဌိ ကောဋိံ ဂဟာပေတွာ နှာနတိတ္ထံ ဂန္တွာ အက္ခီနိ ဥမ္မီလေတွာ ဩလောကေသိ။ ကုမာရော “နနု တွံ ဗြာဟ္မ ဏ, အန္ဓော”တိ အာဟ။ သော “နာဟံ အန္ဓော, ဣမိနာ မေ ဥပာယေန ဇီဝိတံ ရက္ခာမိ”တိ ဝတွာ “တဝ ပိတရံ ဇာနာ သီ”တိ အာဟ။ “အယံ မေ ပိတာ”တိ ဝုတ္တေ “နာယံ တဝ ပိတာ, ပိတာ ပန တေ ဗာရာဏသိရာဇာ, အယံ တုမှာကံ အ သော, သော မာတရိ တေ ဝိပ္ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ တဝ ပိတရံ မာရေတွာ နိခဏိ”တိ အဋ္ဌီနိ နီဟရိတွာ ဒဿေ သိ။ ကုမာရဿ ဗလဝကောဓော ဥပ္ပဇ္ဇိ။ အထ နံ “ဣဒာနိ ကိံ ကရောမိ”တိ ပုစ္ဆိ။ “ယံ တေ ဣမသ္မိံယေဝ တိတ္ထေ ပိ တု တေန ကတံ, တံ ကရောဟိ”တိ သဗ္ဗံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိတွာ ကုမာရံ ကတိပာဟံ ထရုဂဏှာပနံ သိက္ခာပေသိ။ အထေ ကဒိဝသံ ကုမာရော ခဂ္ဂဉ္စ နှာနသာဋကဉ္စ ဂဟေတွာ “နှာယိတုံ ဂစ္ဆာမ, တာတာ”တိ အာဟ။ ပရန္တပေ “သာ ဓူ”တိ တေန သဒ္ဓိံ ဂတော။ အထဿ နှာယိတုံ ဩတိဏ္ဏကာလေ ဒက္ခိဏဟတ္ထေန အသိံ, ဝါမဟတ္ထေန စူဠံ ဂ ဟေတွာ “တွံ ကိရ ဣမသ္မိံယေဝ တိတ္ထေ မမ ပိတရံ စူဠာယ ဂဟေတွာ ဝိရဝန္တံ မာရေသိ, အဟမ္ပိ တံ တထေဝ က ရိဿာမိ”တိ အာဟ။ သော မရဏဘယတဇ္ဇိတော ပရိဒေဝမာနော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၅၈.“အာဂမာ နူန သော သဒ္ဒော၊ အသံသိ နူန သော တဝ။
အက္ခာတံ နူန တံ တေန၊ ယော တံ သာခမကမ္ပယိ။

၁၅၉.“ဣဒံ ခေါ တံ သမာဂမ္မ၊ မမ ဗာလဿ စိန္တိတံ။
တဒါ ဟိ စလိတာ သာခါ၊ မနုဿေန မိဂေန ဝါ”တိ။

တတ္ထ **အာဂမာ**တိ သော သာခသဒ္ဒော နူန တံ အာဂတော သမ္ပတ္တော။ **အသံသိ နူန သော တဝာ**တိ သော သဒ္ဒော တဝ အာရောစေသိ မညေ။ **အက္ခာတံ နူန တံ တေနာ** တိ ယော သတ္တော တဒါ တံ သာခံ အကမ္ပယိ, တေန “ဧဝံ တေ ပိတာ မာရိတော”တိ နူန တံ ကာရဏံ အက္ခာတံ။ **သမာဂမ္မာ** တိ သင်္ဂမ္မ, သမာဂတန္တိ အတ္ထော။ ယံ မမ ဗာလဿ “တဒါ စလိတာ သာခါ မနုဿေန မိဂေန ဝါ, တတော မေ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ”တိ စိန္တိတံ ပရိဝိတက္ကိတံ အဟောသိ, ဣဒံ တယာ သဒ္ဓိံ သမာဂတန္တိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

တတော ကုမာရော ဩသာနဂါထမာဟ –

၁၆၀.“တထေဝ တွံ အဝေဒေသိ၊ အဝဍ္ဎိ ပိတရံ မမ။
ဟန္တွာ သာခါဟိ ဆာဒေန္တော၊ အာဂမိဿတိ မေ ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **တထေဝ တွံ အဝေဒေသီ**တိ တထေဝ တွံ အညာသိ။ **အဝဍ္ဎိ ပိတရံ မမာ** တိ တွံ မမ ပိတရံ “န္ဟာယိတုံ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဝိဿာသေတွာ န္ဟာယန္တံ မာရေတွာ ခဏ္ဍာခဏ္ဍိကံ ဆိန္ဒိတွာ နိခဏိတွာ “သစေ ကောစိ ဇာနိဿတိ, မယှမ္ပိ ဧဝရူပံ ဘယံ အာဂစ္ဆိဿတီ”တိ ဝဍ္ဎေသိ, ဣဒံ ခော ပန မရဏဘယံ ဣဒါနိ တတာဂတန္တိ။

ဣတိ တံ ဝတွာ တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပာပေတွာ နိခဏိတွာ သာခါဟိ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ခဂ္ဂံ ဓောဝိတွာ န္ဟာတွာ ပဏ္ဏသာလံ ဂန္တွာ တဿ မာရိတဘာဝံ ပုရောဟိတဿ ကထေတွာ မာတရံ ပရိဘာသိတွာ “ဣဓ ကိံ ကရိဿာမာ”တိ တယော ဇနာ ဗာရာဏသိမေဝ အဂမံသု။ ဗောဓိသတ္တော ကနိဋ္ဌဿ ဩပရဇ္ဇံ ဒတွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကတွာ သဂ္ဂပဒံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပိတုရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ပုရောဟိတော အာနန္ဒော, ပုတ္တရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ပရန္တပဇာတကဝဏ္ဏနာ ကောဒသမာ။

ဂန္ဓာရဝဂ္ဂေါ ဒုတိယော။

ဇာတကုဒ္ဒာနံ –

ကုက္ကု မနောဇ သုတနော၊ ဂိဇ္ဈ ဒဗ္ဘပုပ္ဖ ပဏ္ဏကော။
သတ္တုဘသ္တ အဋ္ဌိသေနော၊ ကပိ ဗကဗြဟ္မာ ဒသ။

ဂန္ဓာရော မဟာကပိ စ၊ ကုမ္ဘကာရော ဒဠှဓမ္မော။
သောမဒတ္တော သုသီမော စ၊ ကောဋ္ဋသိမ္ဗလိ ဓူမကာရီ။
ဇာဂရော ကုမ္မာသပိဏ္ဍော၊ ပရန္တပဟ ကောဒသ။

သတ္တကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၈. အဋ္ဌကနိပါတော

[၄၁၇] ၁. ကစ္စာနိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဩဒါတဝတ္ထာ သုစိ အလ္လကေသာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ မာတုပေါသကံ ဥပါသကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သာဝတ္ထိယံ ကုလဒါရကော အာစာရသမ္ပန္နော ပိတရိ ကာလကတေ မာတုဒေဝတော ဟုတွာ မုခဓောဝနဒန္တကဋ္ဌအနန္နဟာပနပါဒဓောဝနာဒိဝေယျာဝစ္စကမ္မေန စေဝ ယာဂုဘတ္တာဒီဟိ စ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ အထ နံ မာတာ "တာတ, တဝ အညာနိပိ ဃရာဝါသကိစ္စာနိ အတ္ထိ, ဧကံ သမဇာတိကံ ကုလကုမာရိကံ ဂဏှာဟိ, သာ မံ ပေါသေဿတိ, တွံပိ အတ္တနော ကမ္မံ ကရိဿသီ"တိ အာဟ။ "အမ္မ, အဟံ အတ္တနော ဟိတသုခံ အပေစ္စ တာသီသမာနော တုမှေ ဥပဋ္ဌဟာမိ, ကော အညော ဧဝံ ဥပဋ္ဌဟိဿတီ"တိ? "ကုလဝမုနကမ္မံ နာမ တာတ, ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ။ "န မယှံ ဃရာဝါသေန အတ္ထော, အဟံ တုမှေ ဥပဋ္ဌဟိတွာ တုမှာကံ ဓူမကာလေ ပဗ္ဗဇိဿာမီ"တိ။ အထဿ မာတာ ပုနပ္ပုနံ ယာစိတွာပိ မနံ အလဘမာနာ တဿ ဆန္ဒံ အဂ္ဂဟေတွာ သမဇာတိကံ ကုလကုမာရိကံ အာနေသိ။ သော မာတရံ အပ္ပဋိက္ခိပိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သာပိ "မယှံ သာမိကော မဟန္တေန ဥဿာဟေန မာတရံ ဥပဋ္ဌဟတိ, အဟမ္ပိ နံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမိ, ဧဝမဿ ပိယာ ဘဝိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ။ သော "အယံ မေ မာတရံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟတီ"တိ တတော ပဋ္ဌာယ လဒ္ဓလဒ္ဓါနိ မဓုရခါဒနီယာဒီနိ တဿာယေဝ ဒေတိ။ သာ အပရဘာဂေ စိန္တေသိ "အယံ လဒ္ဓလဒ္ဓါနိ မဓုရခါဒနီယာဒီနိ မယှမေဝ ဒေတိ, အဒ္ဓာ မာတရံ နီဟရိတုကာမော ဘဝိဿတိ, နီဟရဏူပါယမဿ ကရိဿာမီ"တိ ဧဝံ အယောနိသော ဥမ္မုဇ္ဇိတွာ ဧကံ ဒိဝသံ အာဟ – "သာမိ, တယိ ဗဟိ နိက္ခန္တေ တဝ မာတာ မံ အက္ကောသတီ"တိ။ သော တုဏှီ အဟောသိ။

သာ စိန္တေသိ – "ဣမံ မဟလ္လိကံ ဥဇ္ဈာပေတွာ ပုတ္တဿ ပဋိကူလံ ကာရေဿာမီ"တိ။ တတော ပဋ္ဌာယ ယာဂုံ ဒဒမာနာ အစ္စုဏှံ တ အတိသီတလံ တ အတိလောဏံ တ အလောဏံ တ ဒေတိ။ "အမ္မ, အစ္စုဏှာ"တိ တ "အတိလောဏာ"တိ တ ဝုတ္တေ ပူရေတွာ သီတောဒကံ ပက္ခိပတိ။ ပုန "အတိသီတလာ , အလောဏာယေဝ"တိ ဝုတ္တေ "ဣဒါနေဝ 'အစ္စုဏှာ, အတိလောဏာ'တိ ဝတွာ ပုန 'အတိသီတလာ, အလောဏာ'တိ ဝဒသိ, ကာ တံ တောသေတုံ သက္ခိဿတီ"တိ မဟာသဒ္ဒံ ကရောတိ။ နှာနောဒကမ္ပိ အစ္စုဏှံ ကတွာ ပိဋ္ဌိယံ အာသိဉ္စတိ။ "အမ္မ, ပိဋ္ဌိ မေ ဒဟတီ"တိ စ ဝုတ္တေ ပုန ပူရေတွာ သီတောဒကံ ပက္ခိပတိ။ "အတိသီတံ, အမ္မာ"တိ ဝုတ္တေ "ဣဒါနေဝ 'အစ္စုဏှာ'န္တိ ဝတွာ ပုန 'အတိသီတ'န္တိ ဝဒတိ, ကာ ဧတိဿာ အဝမာနံ သဟိတုံ သက္ခိဿတီ"တိ ပဋိဝိဿကာနံ ကထေသိ။ "အမ္မ, မဉ္စကေ မေ ဗဟူ မင်္ဂုလာ"တိ စ ဝုတ္တာ မဉ္စကံ နီဟရိတွာ တဿ ဥပရိ အတ္တနော မဉ္စကံ ပောထေတွာ "ပောထိတော မေ"တိ အတိဟရိတွာ ပညပေတိ။ မဟာဥပါသိကာ ဒိဂုဏေဟိ မင်္ဂုလေဟိ ခဇ္ဇမာနာ သဗ္ဗရတ္တိံ နိသိန္နာဝ ဝီတိနာမေတွာ "အမ္မ, သဗ္ဗရတ္တိံ မင်္ဂုလေဟိ ခါဒိတာမှီ"တိ ဝဒတိ။ ဣတရာ "ဟိယျော တေ မဉ္စကော ပောထိတော, ကာ ဣမိဿာ ကိစ္စံ နိတ္ထရိတုံ သက္ကောတီ"တိ ပဋိဝတွာ "ဣဒါနိ နံ ပုတ္တေန ဥဇ္ဈာပေဿာမီ"တိ တတ္ထ တတ္ထ ခေဠသိင်္ဃာဏိကာဒီနိ ဝိပ္ပကိရိတွာ "ကာ ဣမံ သကလဂေဟံ အသုစိံ ကရောတီ"တိ ဝုတ္တေ "မာတာ တေ ဧဝရူပံ ကရောတိ, 'မာ ကရီ'တိ ဝုစ္စမာနာ ကလဟံ ကရောတိ, အဟံ ဧဝရူပါယ ကာဠကဏ္ဏိယာ သဒ္ဓိံ ဧကဂေဟေ ဝသိတုံ န သက္ကောမိ, ဧတံ ဝါ ဃရေ ဝသာပေဟိ, မံ ဝါ"တိ အာဟ။

သော တဿာ ဝစနံ သုတွာ "ဘဒ္ဒေ, တွံ တရုဏာ ယတ္ထ ကတ္ထစိ ဂန္တွာ ဇီဝိတုံ သက္ကာ, မာတာ ပန မေ ဇရာဒုဗ္ဗလာ, အဟမေဝဿာ ပဋိသရဏံ, တွံ နိက္ခမိတွာ အတ္တနော ကုလဂေဟံ ဂစ္ဆာဟီ"တိ အာဟ။ သာ တဿ ဝစနံ သုတွာ ဘီတာ စိန္တေသိ "န သက္ကာ ဣမံ မာတု အန္တရေ ဘိန္ဒိတုံ, ဧကံသေနဿ မာတာ ပိယာ, သစေ ပနာဟံ ကုလဃရံ ဂမိဿံ, ဝိဓဝဝါသံ ဝသန္တီ ဒုက္ခိတာ ဘဝိဿာမိ, ပုရိမနယေနေဝ သဿုံ အာရာဓေတွာ ပဋိဇဂ္ဂိဿာမီ"တိ ။ သာ တတော ပဋ္ဌာယ ပုရိမသဒိသမေဝ တံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ အထေကဒိဝသံ သော ဥပါသကော ဓမ္မဿဝနတ္ထာယ ဇေတဝနံ ဂန္တွာ သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ။ "ကိံ, ဥပါသက, တွံ ပုညကမ္မေသု န ပမဇ္ဇသိ, မာတုဥပဋ္ဌာနကမ္မံ ပူရေသီ"တိ စ ဝုတ္တော "အာမ, ဘန္တေ, သာ ပန မမ မာတာ မယှံ အရုစိယာယေဝ ဧကံ ကုလဒါရိကံ အာနေသိ, သာ ဣဒဉ္စိဒဉ္စ အနာစာရကမ္မံ အကာသီ"တိ သဗ္ဗံ သတ္ထု အာစိက္ခိတွာ "ဣတိ ဘဂဝါ သာ ဣတ္ထီ နေဝ မံ မာတု အန္တရေ ဘိန္ဒိတုံ သက္ခိ, ဣဒါနိ နံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟတီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ တဿ ကထံ သုတွာ "ဣဒါနိ

တာဝ တ္ဝံ ဥပာသက, တသ္ဓာ ဝစနံ န အကာသိ, ပုဗ္ဗေ ပနေတိသ္ဓာ ဝစနေန တဝ မာတရံ နိက္ကမိုတ္ဝတ မံ နိသ္ဓာယ ပုန ဂေဟံ အာနေတ္ဝတ ပဋိဇဂ္ဂီ''တိ ဝတ္ဝတ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ အညတရသ္သ ကုလသ္သ ပုတ္တော ပိတရိ ကာလက တေ မာတုဒေဝတော ဟုတ္ဝတ ဝုတ္တနိယာမေနေဝ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂီတိ သဗ္ဗံ ဟေဋ္ဌာ ကထိတနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ ။ ''အဟံ ဝေရူပာယ ကာဋ္ဌကဏ္ဏိယာ သဒ္ဓိံ ဝသိတုံ န သက္ကောမိ, တော် တ ဃရေ ဝသာပေဟိ, မံ တ''တိ ဝုတ္တေ တသ္ သာ ကထံ ဂဟေတ္ဝတ ''မာတုယေဝ မေ အေသော''တိ မာတရံ အာဟ ''အမ္မ, တ္ဝံ နိစ္စံ ဣမသ္မိံ ဃရေ ကလဟံ ကရော သိ, ဣတော နိက္ခမိတ္ဝတ အညသ္မိံ ယထာရုစိတေ ဌာနေ ဝသာဟီ''တိ။ သာ ''သာဓူ''တိ ရောဒမာနာ နိက္ခမိတ္ဝတ ဧကံ သ မိတ္တကုလံ နိသ္ဓာယ ဘတိံ ကတ္ဝတ ဒုက္ခေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေသိ။ သသ္သုယာ ဃရာ နိက္ခန္တကာလေ သုဏိသာယ ဂဗ္ဘော ပတိဋ္ဌဟိ။ သာ ''တာယ ကာဋ္ဌကဏ္ဏိယာ ဂေဟေ ဝသမာနာယ ဂဗ္ဘမ္ပိ န ပဋိလဘိံ, ဣဒာနိ မေ ဂဗ္ဘော လဒ္ဓေါ''တိ ပတိနော စ ပဋိဝိသ္သကာနဉ္စ ကထေန္တီ ဝိစရတိ။

အပရဘာဂေ ပုတ္တံ ဝိဇာယိတ္ဝတ သာမိကံ အာဟ ''တဝ မာတရိ ဂေဟေ ဝသမာနာယ ပုတ္တံ န လဘိံ, ဣဒာနိ မေ လ ဒ္ဓေါ, ဣမိနာပိ ကာရဏေန တသ္သာ ကာဋ္ဌကဏ္ဏိဘာဝံ ဇာနာဟီ''တိ။ ဣတရာ ''မမ ကိရ နိက္ကမိုတကာလေ ပုတ္တံ လဘီ''တိ သုတ္ဝတ စိန္တေသိ ''အဒ္ဓာ ဣမသ္မိံ လောကေ ဓမ္မော မတော ဘဝိသ္သတိ, သစေ ဟိ ဓမ္မော မတော န ဘဝေ ယ္ယ, မာတရံ ပောထေတ္ဝတ နိက္ကဍ္ဎာ ပုတ္တံ န လဘေယ္ယုံ, သုခံ န ဇီဝေယ္ယုံ, ဓမ္မသ္သ မတကဘတ္တံ ဒသ္ သာမီ''တိ။ သာ ဧကဒိဝသံ တိလပိဋ္ဌဉ္စ တဏ္ဍုလဉ္စ ပစနထာလိဉ္စ ဒဗ္ဗိဉ္စ အာဒာယ အာမကသုသာနံ ဂန္တ္ဝာ တီဟိ မ နုသ္သသီသေဟိ ဥဒ္ဓနံ ကတ္ဝတ အဂ္ဂိံ ဇာလေတ္ဝတ ဥဒကံ ဩရုယှ္ဟ သသီသံ နှာတ္ဝတ သာဋကံ နိဝာသေတ္ဝတ မုခံ ဝိက္ ခာလေတ္ဝတ ဥဒ္ဓနဋ္ဌာနံ ဂန္တ္ဝာ ကေသေ မောစေတ္ဝတ တဏ္ဍုလေ ဓောဝိတုံ အာရဘိ။ တဒာ ဗောဓိသတ္တော သက္ ကော ဒေဝရာဇာ အဟောသိ။ ဗောဓိသတ္တာ စ နာမ အပ္ပမတ္တာ ဟောန္တိ, သော တသ္မိံ ခဏေ လောကံ ဩလောကေန္ တော တံ ဒုက္ခပ္ပတ္တံ ''ဓမ္မော မတော''တိ သညာယ ဓမ္မသ္သ မတကဘတ္တံ အတုကာမံ ဒိသ္ဝတ ''အဇ္ဇ မယှ္ဟံ ဗလံ ဒသ္သေသ္သာမီ''တိ ဗ္ရာဟ္မဏဝေသေန မဟာမဂ္ဂံ ပဋိပန္နော ဝိယ ဟုတ္ဝတ တံ ဒိသ္ဝတ မဂ္ဂာ ဩက္ကမ္မ တသ္သာ သန္တိကေ ဌတ္ဝတ ''အမ္မ, သုသာနေ အာဟာရံ ပစန္တာ နာမ နတ္ထိ, တ္ဝံ ဣမိနာ ဣဓ ပက္ကေန တိလောဒနေန ကိံ ကရိသ္ သသီ''တိ ကထံ သမုဋ္ဌာပေန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၁. ''ဩဒာတဝတ္ထာ သုစိ အလ္လကေသာ၊ ကစ္စာနိ ကိံ ကုမ္ဘိမဓိသ္သယိတ္ဝတ။
ပိဋ္ဌာ တိလာ ဓောဝသိ တဏ္ဍုလာနိ၊ တိလောဒနော ဟေဟိတိ ကိသ္သဟေတူ''တိ။

တတ္ထ **ကစ္စာနီ** တိ တံ ဂေတ္တေန အာလပတိ။ **ကုမ္ဘိမဓိသ္သယိတ္ဝတ** တိ ပစနထာလိကံ မနုသ္သသီသုဒ္ဓနံ အာ ရောပေတ္ဝတ။ **ဟေဟိတီ**တိ အယံ တိလောဒနော ကိသ္သ ဟေတု ဘဝိသ္သတိ, ကိံ အတ္တနာ ဘုဉ္ဇိသ္သသိ, ဥဒာဟု အညံ ကာရဏမတ္ထီတိ။

အထသ္သ သာ အာစိက္ခန္တီ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၂. ''န ခော အယံ ဗ္ရာဟ္မဏ ဘောဇနတ္ထာ၊ တိလောဒနော ဟေဟိတိ သာဓုပက္ကော။
ဓမ္မော မတော တသ္သ ပဟုတ္တမဇ္ဇ၊ အဟံ ကရိသ္သာမိ သုသာနမဇ္ဈေ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဇေဋ္ဌာပစာယနဓမ္မော စေဝ တိဝိဓသုစရိတဓမ္မော စ။ **တသ္သ ပဟုတ္တမဇ္ဇာ** တိ တသ္သာဟံ ဓမ္မသ္သ ဣဒံ မတကဘတ္တံ ကရိသ္သာမီတိ အတ္ထော။

တတော သက္ကော တတိယံ ကထမာဟ –

၃. ''အနုဝိစ္စ ကစ္စာနိ ကရောဟိ ကိစ္စံ၊ ဓမ္မော မတော ကော နု တဝေဝ သံသိ။
သဟဿနေတ္တော အတုလာနုဘာဝော၊ န မိယ္ယတီ ဓမ္မဝရော ကဒါစီ''တိ။

တတ္ထ **အနုဝိစ္စာ**တိ ဥပပရိက္ခိတွာ ဇာနိတွာ။ **ကော နု တဝေဝ သံသီ**တိ ကော နု တဝ ဧဝံ အာစိက္ခိ။ **သဟဿနေတ္တော**တိ အတ္တာနံ ဓမ္မဝရံ ဥတ္တမဓမ္မံ ကတွာ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

တံ ဝစနံ သုတွာ ဣတရာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၄. "ဒဋ္ဌပ္ပမာဏံ မမ တေတ္ထ ဗြူဟိ၊ ဓမ္မော မတော နတ္ထိ မမေတ္ထ ကင်္ခါ။
ယေ ယေဝ အနိ ဟဟ ဘဝန္တိ၊ တေ တေဝ အနိ သုခိတာ ဘဝန္တိ။

၅. "သုဏိသာ ဟိ မယှံ ဝဍ္ဎာ အဟောသိ၊ သာ မံ ဝဓိတွာန ဝိဇာယိ ပုတ္တံ။
သာ အနိ သဗ္ဗဿ ကုလဿ ဣဿရာ၊ အဟံ ပနမှိ အပဝိဒ္ဓါ ဧကိကာ"တိ။

တတ္ထ **ဒဋ္ဌပ္ပမာဏ**န္တိ ဒဋ္ဌံ ထိရံ နိဿံသယံ ဗြာဟ္မဏ တွေ မမ ပမာဏန္တိ ဝဒတိ။ **ယေ ယေ**တိ တဿ မတဘာဝေ ကာရဏံ ဒဿေန္တီ ဧဝမာဟ။ **ဝဓိတွာနာ**တိ ပောထေတွာ နိက္ကဍ္ဎိတွာ။ **အပဝိဒ္ဓါ**တိ ဆဍ္ဍိတာ အနာထာ ဟုတွာ ဧကိကာ ဝသာမိ။

တတော သက္ကော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၆. "ဇီဝာမိ ဝေါဟံ န မတောဟမသ္မိ၊ တဝေဝ အတ္ထာယ ဣဓာဂတောသ္မိ။
ယာ တံ ဝဓိတွာန ဝိဇာယိ ပုတ္တံ၊ သဟာဝ ပုတ္တေန ကရောမိ ဘသ္မ"န္တိ။

တတ္ထ **ဝေါ**တိ နိပါတမတ္တံ။

ဣတရာ တံ သုတွာ "ဓိ အဟံ ကိံ ကထေသိံ, မမ နတ္တု အမရဏကာရဏံ ကရိဿာမိ"တိ သတ္တမံ ကထမာဟ –

၇. "ဧဝဉ္စ တေ ရုစ္စတိ ဒေဝရာဇ၊ မမေဝ အတ္ထာယ ဣဓာဂတောသိ။
အဟဉ္စ ပုတ္တော သုဏိသာ စ နတ္တာ၊ သမ္မောဒမာနာ ဃရမာဝသေမာ"တိ။

အထဿာ သက္ကော အဋ္ဌမံ ကထမာဟ –

၈. "ဧဝဉ္စ တေ ရုစ္စတိ ကာတိယာနိ၊ ဟတာပိ သန္တာ န ဇဟာသိ ဓမ္မံ။
တုဝဉ္စ ပုတ္တော သုဏိသာ စ နတ္တာ၊ သမ္မောဒမာနာ ဃရမာဝသေထာ"တိ။

တတ္ထ **ဟတာပိ သန္တာ**တိ ယဒိ တွံ ပောထိတာပိ နိက္ကဍ္ဎိတာပိ သမာနာ တဝ အရကေသု မေတ္တဓမ္မံ န ဇဟာသိ, ဧဝံ သန္တေ ယထာ တွံ ဣစ္ဆသိ, တထာ ဟောတု, အဟံ တေ ဣမသ္မိံ ဂုဏေ ပသန္နောတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော သက္ကော အတ္တနော အာနုဘာဝေန အာကာသေ ဌတွာ "ကစ္စာနိ တွံ မာ ဘာယိ, ပုတ္တော စ တေ သုဏိသာ စ မမာနုဘာဝေန အာဂန္တွာ အန္တရာမဂ္ဂေ တံ ခမာပေတွာ အာဒာယ ဂမိဿန္တိ, အပ္ပမတ္တာ ဟောဟီ"တိ ဝတွာ အတ္တနော ဌာနမေဝ ဂတော။ တေပိ သက္ကာနုဘာဝေန တဿာ ဂုဏံ အနုဿရိတွာ "ကဟံ နော မာတာ"တိ အန္တောဂါမေ မနုဿေ ပုစ္ဆိတွာ "သုသာနာဘိမုခံ ဂတာ"တိ သုတွာ "အမ္မ, အမ္မာ"တိ သုသာနမဂ္ဂံ ပဋိပဇ္ဇိတွာ တံ ဒိသွာဝ ပာဒေသု ပတိတွာ "အမ္မ, အမှာကံ ဒောသံ ခမာဟီ"တိ တံ ခမာပေသုံ။ သာပိ နတ္တာရံ ဂဏှိ။ ဣတိ တေ သမ္မောဒမာနာ ဂေဟံ ဂန္တွာ တတော ပဋ္ဌာယ သမဂ္ဂတသံ ဝသိံသု။

၉. "သာ ကာတိယာနီ သုဏိသာယ သဒ္ဓိံ၊ သမ္မောဒမာနာ ဃရမာဝသိတ္ထ။
ပုတ္တော စ နတ္တာ စ ဥပဋ္ဌဟိံသု၊ ဒေဝါနမိန္ဒေန အဓိဂ္ဂဟီတာ"တိ။ –

အယံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **သာ ကာတိယာနီ**တိ ဘိက္ခဝေ, သာ ကစ္စာနဂေါတ္တာ။ **ဒေဝတနမိန္ဒေန အဓိဂ္ဂဟိတာ** တိ ဒေဝိန္ဒေန သက္ကေန အနုဂ္ဂဟိတာ ဟုတွာ တသ္သာနုဘာဝေန သမဂ္ဂတာသံ ဝသိံသူတိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ သော ဥပာသကော သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ မာတုပေါသကော ဇေတရဟိ မာတုပေါသကော အဟောသိ , ဘရိယာပိဿ တဒါ ဘရိယာယေဝ, သက္ကော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ကစ္စာနိဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၁၈] ၂. အဋ္ဌသဒ္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣဒံ ပုရေ နိန္နမာဟု တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ကောသလရညော အဍ္ဍရတ္တသမယေ သုတံ ဘိံသနကံ အဝိနိဗ္ဘောဂသဒ္ဒံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု ပေဟ္ဌာ **လောဟကုမ္ဘိဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၄.၅၃ အာဒယော) ကထိတသဒိသမေဝ။ ဣဓ ပန သတ္ထာ ''မယှံ, ဘန္တေ, ဣမေသံ သဒ္ဒာနံ သုတတ္တာ ကိန္တိ ဘဝိဿတီ''တိ ဝုတ္တေ ''မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, န တေ ဇေတေသံ သုတပစ္စယာ ကောစိ အန္တရာယော ဘဝိဿတိ, န ဟိ, မဟာရာဇ, ဧဝရူပံ ဘယာနကံ အဝိနိဗ္ဘောဂသဒ္ဒံ တွဝမေဝေကော သုဏိ, ပုဗ္ဗေပိ ရာဇာနော ဧဝရူပံ သဒ္ဒံ သုတွာ ဗြာဟ္မဏာနံ ကထံ ဂဟေတွာ တ သဗ္ဗစတုက္ကယညံ ယဇိတုကာမာ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ သုတွာ ယညဟရဏတ္ထာယ ဂဟိတသတ္တေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ နဂရေ မာဃာတဘေရိံ စရာပေသု''န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ရတနဝိလောကနံ ကတွာ တ သဗ္ဗံ ဝိဘဝဇာတံ အနမုခေ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ အပရဘာဂေ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ မနုဿပထံ စရန္တော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိရာဇာ သိရိသယနေ နိသိန္နော အဍ္ဍရတ္တသမယေ အဋ္ဌ သဒ္ဒေ အဿောသိ – ပဌမံ ရာဇနိဝေသနသာမန္တာ ဥယျာနေ ဧကော ဗကော သဒ္ဒမကာသိ, ဒုတိယံ တသ္မိံ သဒ္ဒေ အနုပစ္ဆိန္နေယေဝ ဟတ္ထိသာလာယ တောရဏနိဝိတသိနီ ကာကီ သဒ္ဒမကာသိ, တတိယံ ရာဇဂေဟေ ကဏ္ဏိကာယံ နိဝုတ္ထဃုဏပာဏကော သဒ္ဒမကာသိ, စတုတ္ထံ ရာဇဂေဟေ ပေါသာဝနိယကောကိလော သဒ္ဒမကာသိ, ပဉ္စမံ တတ္ထေဝ ပေါသာဝနိယမိဂေ သဒ္ဒမကာသိ, ဆဋ္ဌံ တတ္ထေဝ ပေါသာဝနိယဝါနရော သဒ္ဒမကာသိ, သတ္တမံ တတ္ထေဝ ပေါသာဝနိယကိန္နရော သဒ္ဒမကာသိ, အဋ္ဌမံ တသ္မိံ သဒ္ဒေ အနုပစ္ဆိန္နေယေဝ ရာဇနိဝေသနမတ္ထကေန ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ဧကံ ဥဒာနံ ဥဒာနေန္တော သဒ္ဒမကာသိ။

ဗာရာဏသိရာဇာ ဣမေ အဋ္ဌ သဒ္ဒေ သုတွာ ဘီတတသိတော ပုနဒိဝသေ ဗြာဟ္မဏေ ပုစ္ဆိ။ ဗြာဟ္မဏာ ''အန္တရာယော တေ, မဟာရာဇ, ဘဝိဿတိ, သဗ္ဗစတုက္ကယညံ ယဇိဿာမာ''တိ ဝတွာ ရညာ ''ယထာရုစိတံ ကရောထာ''တိ အနုညာတာ ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌာ ရာဇကုလတော နိက္ခမိတွာ ယညကမ္မံ အာရဘိံသု။ အထ နေသံ ဇေဋ္ဌကဿ ယညကာရဗြာဟ္မဏဿ အန္တေဝါသီ မာဏဝေ ပဏ္ဍိတော ဗျတ္တော အာစရိယံ အာဟ – ''အာစရိယ, ဧဝရူပံ ကက္ခဠံ ဖရုသံ အသာတံ ဗဟူနံ သတ္တာနံ ဝိနာသကမ္မံ မာ ကရီ''တိ။ ''တာတ, တွံ ကိံ ဇာနာသိ, သစေပိ အညံ ကိဉ္စိ န ဘဝိဿတိ, မစ္ဆမံသံ တာဝ ဗဟုံ ခါဒိတုံ လဘိဿာမာ''တိ။ ''အာစရိယ, ကုစ္ဆိ နိဿာယ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တနကမ္မံ မာ ကရောထာ''တိ။ တံ သုတွာ သေသဗြာဟ္မဏာ ''အယံ အမှာကံ လာဘန္တရာယံ ကရောတီ''တိ တဿ ကုဇ္ဈိံသု။ မာဏဝေ တေသံ ဘယေန ''တေန ဟိ တုမှေဟဝ မစ္ဆမံသခါဒနူပာယံ ကရောထာ''တိ ဝတွာ နိက္ခမိတွာ ဗဟိနဂရေ ရာဇာနံ နိဝာရေတုံ သမတ္ထံ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏံ ဥပဓာရေန္တော ရာဇုယျာနံ ဂန္တွာ ဗောဓိသတ္တံ ဒိသွာ ဝန္ဒိတွာ ''ဘန္တေ, ကိံ တုမှာကံ သတ္တေသု အနုကမ္ပာ နတ္ထိ, ရာဇာ ဗဟူ သတ္တေ မာရေတွာ ယညံ ယဇာပေတိ, ကိံ တေ မဟာဇနဿ ဗန္ဓနမောက္ခံ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတီ''တိ အာဟ။ ''မာဏဝ, တွေ နေဝ ရာဇာ အမှေ ဇာနာတိ, န မယံ ရာဇာနံ ဇာနာမာ''တိ။ ''ဇာနာထ ပန, ဘန္တေ, ရညာ သုတသဒ္ဒာနံ နိပ္ဖတ္တိ''န္တိ? ''အာမ, ဇာနာမီ''တိ။ ''ဇာနန္တာ ရညော ကသ္မာ န ကထေထာ''တိ? ''မာဏဝ ကိံ သက္ကာ 'အဟံ ဇာနာမီ'တိ နလာဋေ့ သိင်္ဂံ ဗန္ဓိတွာ စရိတုံ, သစေ ဣဓာဂန္တွာ ပုစ္ဆိဿတိ, ကထေဿာမီ''တိ။

မာဏဝေ ဝေဂေန ရာဇကုလံ ဂန္တွာ "ကိံ, တာတာ"တိ ဝုတ္တေ "မဟာရာဇ, တုမှေဟိ သုတသဒ္ဒါနံ နိပ္ဖတ္တိံ ဇာနနကော ကော တာပသော တုမှာကံ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာယံ နိသိန္နော 'သစေ မံ ပုစ္ဆိဿတိ, ကထေဿ သာမီ'တိ ဝဒတိ, ဂန္တွာ တံ ပုစ္ဆိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ ဝေဂေန တတ္ထ ဂန္တွာ တာပသံ ဝန္ဒိတွာ ကတပဋိသန္ထာရော နိသီဒိတွာ "သစ္စံ ကိရ, ဘန္တေ, တုမှေ မယာ သုတသဒ္ဒါနံ နိပ္ဖတ္တိံ ဇာနာထာ"တိ ပုစ္ဆိ။ "အာမ, မဟာရာဇာ"တိ။ "တေန ဟိ ကထေထ တံ မေ"တိ။ "မဟာရာဇ, တေသံ သုတပစ္စယာ တဝ ကောစိ အန္တရာယော နတ္ထိ , ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာနမ္ပိ ပန တေ ဧကော ဗကော အတ္ထိ, သော ကေစရံ အလဘန္တော ဖိဃစ္ဆာယ ပရေတော ပဌမံ သဒ္ဒံ မကာသီ"တိ တဿ ကိရိယံ အတ္တနော ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၁၀. "ဣဒံ ပုရေ နိန္နမာဟု, ဗဟုမစ္ဆံ မဟောဒကံ။
အာဝသော ဗကရာဇဿ, ပေတ္တိကံ ဘဝနံ မမ။
တျဇ္ဇ ဘေကေန ယာပေမ, ဩကံ န ဝိဇဟာမသေ"တိ။

တတ္ထ **ဣဒန္တိ** မင်္ဂလပေါက္ခရဏိံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ သာ ဟိ ပုဗ္ဗေ ဥဒကတုမ္ဗေန ဥဒကေ ပဝိသန္တေ မဟော ဒကာ ဗဟုမစ္ဆာ, ဣဒါနိ ပန ဥဒကဿ ပစ္ဆိန္နတ္တာ န မဟောဒကာ ဇာတာ။ **တျဇ္ဇ ဘေကေနာ** တိ တေ မယံ အဇ္ဇ မစ္ဆေ အလဘန္တာ မဏ္ဍူကမတ္တေန ယာပေမ။ **ဩကန္တိ** ဧဝံ ဖိဃစ္ဆာယ ပီဠိတာပိ ဝသနဋ္ဌာနံ န ဝိဇဟာမ။

ဣတိ, မဟာရာဇ, သော ဗကော ဖိဃစ္ဆာပီဠိတော သဒ္ဒမကာသိ။ သစေပိ တံ ဖိဃစ္ဆာတော မောစေတုကာမော, တံ ဥယျာနံ သောဓာပေတွာ ပေါက္ခရဏိံ ဥဒကဿ ပူရေဟီတိ။ ရာဇာ တထာ ကာရေတုံ ဧကံ အမစ္စံ အာဏာပေသိ။

"ဟတ္ထိသာလတောရဏေ ပန တေ, မဟာရာဇ, ဧကော ကာကီ ဝသမာနာ အတ္တနော ပုတ္တသောကေန ဒုတိယံ သဒ္ဒံ မကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ"တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၁၁. "ကော ဒုတိယံ အသီလိဿ, ဗန္ဓုရဿက္ခိ ဘေစ္ဆတိ။
ကော မေ ပုတ္တေ ကုလာဝကံ, မဉ္စ သောတ္ထိံ ကရိဿတီ"တိ။

ဝတွာ စ ပန "ကော နာမ တေ, မဟာရာဇ, ဟတ္ထိသာလာယ ဟတ္ထိမေဏ္ဍော"တိ ပုစ္ဆိ။ "ဗန္ဓုရော နာမ, ဘန္တေ"တိ။ "ဧကက္ခိကာဏော သော, မဟာရာဇာ"တိ? "အာမ, ဘန္တေ"တိ။ မဟာရာဇ, ဟတ္ထိသာလာယ တေ ဒွါရ တောရဏေ ဧကာ ကာကီ ကုလာဝကံ ကတွာ အဏ္ဍကာနိ နိက္ခိပိ။ တာနိ ပရိဏတာနိ ကာကပေါတကာ နိက္ခန္တာ, ဟတ္ထိမေဏ္ဍော ဟတ္ထိံ အာရုယှ သာလတော နိက္ခမန္တော စ ပဝိသန္တော စ အင်္ကုသကေန ကာကိမ္ပိ ပုတ္တကေပိဿ သာ ပဟရတိ, ကုလာဝကမ္ပိ ဝိဒ္ဓံသေတိ။ သာ တေန ဒုက္ခေန ပီဠိတာ တဿ အက္ခိဘေဒနံ အာယာစန္တီ ဧဝမာဟ, သစေ တေ ကာကိယာ မေတ္တစိတ္တံ အတ္ထိ, တံ ဗန္ဓုရံ ပက္ကောသာပေတွာ ကုလာဝကဝိဒ္ဓံသနတော တရေဟီတိ ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ပရိဘာသိတွာ ဟာရေတွာ အညဿ တံ ဟတ္ထိံ အဒါသိ။

"ဟာသာဒကဏ္ဏိကာယ ပန တေ, မဟာရာဇ, ဧကော ဃုဏဟဏကော ဝသတိ။ သော တတ္ထ ဖေဂ္ဂုံ ခါဒိတွာ တ သ္မိံ ခီဏေ သာရံ ခါဒိတုံ နာသက္ခိ, သော ဘက္ခံ အလဘိတွာ နိက္ခမိတုမ္ပိ အသက္ကောန္တော ပရိဒေဝမာနော တတိ ယံ သဒ္ဒမကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ"တိ ဝတွာ တဿ ကိရိယံ အတ္တနော ဉာဏေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၁၂. "သဗ္ဗာ ပရိက္ခတာ ဖေဂ္ဂု, ယာဝ တဿာ ဂတီ အဟု။
ခီဏဘက္ခော မဟာရာဇ, သာရေ န ရမတီ ဃုဏော"တိ။

တတ္ထ **ယာဝ တဿာ ဂတီ အဟူ** တိ ယာဝ တဿာ ဖေဂ္ဂုယာ နိပ္ဖတ္တိ အဟောသိ, သာ သဗ္ဗာ ခါဒိတာ။ **န ရမတီ**တိ "မဟာရာဇ, သော ဟဏကော တတော နိက္ခမိတွာ ဂမနဋ္ဌာနမ္ပိ အပဿန္တော ပရိဒေဝတိ, နီဟရာပေဟိ န"န္တိ အာဟ။ ရာဇာ ဧကံ ပုရိသံ အာဏာပေတွာ ဥပာယေန နံ နီဟရာပေသိ။

“နိဝေသနေ ပန တေ, မဟာရာဇ, ကော ဟေသာဝနိယာ ကောကိလာ အတ္ထီ”တိ? “အတ္ထိ, ဘန္တေ”တိ။ “မဟာရာဇ, သာ အတ္တနာ နိဝုတ္ထပုဗ္ဗံ ဝနသဏ္ဍံ သရိတွာ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ‘ကအာ နု ခော ဣမမှာ ပဉ္စရာ မုစ္စိတွာ ရမဏီယံ ဝနသဏ္ဍံ ဂစ္ဆိဿာမီ’တိ စတုတ္ထံ သဒ္ဒမကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၃. “သာ နူနာဟံ ဣတော ဂန္တွာ, ရညော မုတ္တာ နိဝေသနာ။
အတ္တာနံ ရမယိဿာမိ, ဒုမသာခနိကေတိနီ”တိ။

တတ္ထ **ဒုမသာခနိကေတိနီ**တိ သုပုပ္ဖိတာသု ရုက္ခသာခာသု သကနိကေတာ ဟုတွာ။ ဝေဠု ပန ဝတွာ “ဥက္ကဏ္ဌိတာ, မဟာရာဇ, သာ ကောကိလာ, ဝိဿဇ္ဇေဟိ န”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကာရေသိ။

“နိဝေသနေ ပန တေ, မဟာရာဇ, ကော ဟေသာဝနိယော မိဂေ အတ္ထီ”တိ? “အတ္ထိ, ဘန္တေ”တိ။ “မဟာရာဇ, သော ကော ယူထပတိ အတ္တနော မိဂိံ အနုဿရိတွာ ကိလေသဝသေန ဥက္ကဏ္ဌိတော ပဉ္စမံ သဒ္ဒမကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၄. “သော နူနာဟံ ဣတော ဂန္တွာ, ရညော မုတ္တော နိဝေသနာ။
အဂ္ဂေါဒကာနိ ပိဿာမိ, ယူထဿ ပုရတော ဝဇ”န္တိ။

တတ္ထ **အဂ္ဂေါဒကာနီ** တိ အဂ္ဂဥဒကာနိ, အညေဟိ မိဂေဟိ ပဌမတရံ အပီတာနိ အနုစ္ဆိဋ္ဌောဒကာနိ ယူထဿ ပုရတော ဂစ္ဆန္တော ကအာ နု ခော ပိဝိဿာမီတိ။

မဟာသတ္တော တမ္ပိ မိဂံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ “နိဝေသနေ ပန တေ, မဟာရာဇ, ဟေသာဝနိယော မက္ကဋော အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “အတ္ထိ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “သောပိ, မဟာရာဇ, ဟိမဝန္တပဒေသေ ယူထပတိ မက္កဋီဟိ သဒ္ဓိံ ကာမဂိဒ္ဓော ဟုတွာ ဝိစရန္တော ဘရတေန နာမ လုဒ္ဒေန ဣဓ အာနီတော, ဣဒါနိ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ တတ္ထေဝ ဂန္တုကာမော ဆဋ္ဌံ သဒ္ဒမကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၅. “တံ မံ ကာမေဟိ သမ္မတ္တံ, ရတ္တံ ကာမေသု မုစ္ဆိတံ။
အာနယီ ဘရတော လုဒ္ဒော, ဗာဟိကော ဘဒ္ဒမတ္ထု တေ”တိ။

တတ္ထ **ဗာဟိကော**တိ ဗာဟိကရဋ္ဌဝါသီ။ **ဘဒ္ဒမတ္ထု တေ** တိ ဣမမတ္ထံ သော တနရော အာဟ, တုယှံ ပန ဘဒ္ဒမတ္ထု, ဝိဿဇ္ဇေဟိ နန္တိ။

မဟာသတ္တော တံ တနရံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ “နိဝေသနေ ပန တေ, မဟာရာဇ, ဟေသာဝနိယော ကိန္နရော အတ္ထီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “အတ္ထီ”တိ ဝုတ္တေ “သော, မဟာရာဇ, အတ္တနော ကိန္နရိယာ ကတဂုဏံ အနုဿရိတွာ ကိလေသာတုရော သဒ္ဒမကာသိ။ သော ဟိ တာယ သဒ္ဓိံ ဧကဒိဝသံ တုင်္ဂပဗ္ဗတသိခရံ အာရုဟိ။ တေ တတ္ထ ဝဏ္ဏဂန္ဓရသသမ္ပန္နာနိ နာနာပုပ္ဖာနိ ဩစိနန္တာ ပိဠန္ဓန္တာ သူရိယံ အတ္ထင်္ဂတံ န သလ္လက္ခေသုံ, အတ္ထင်္ဂတေ သူရိယေ ဩတရန္တာနံ အန္ဓကာရော အဟောသိ။ တတ္ထ နံ ကိန္နရီ ‘သာမိ, အန္ဓကာရော ဝတ္တတိ, အပက္ခလန္တော အပ္ပမာဒေန ဩတရာဟီ’တိ ဝတွာ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ ဩတာရေသိ, သော တာယ တံ ဝစနံ အနုဿရိတွာ သဒ္ဒမကာသိ, တတောပိ တေ ဘယံ နတ္ထီ”တိ တံ ကာရဏံ အတ္တနော ဉာဏဗလေန ပရိစ္ဆိန္ဒိတွာ ပာကဋံ ကရောန္တော သတ္တမံ ကထမာဟ –

၁၆. “အန္ဓကာရတိမိသာယံ, တုင်္ဂေ ဥပရိပဗ္ဗတေ။
သာ မံ သဏှေန မုဒုနာ, မာ ပါဒံ ခလိ ယသ္မနီ”တိ။

တတ္ထ **အန္ဓကာရတိမိသာယ**န္တိ အန္ဓဘာဝကာရကေ တမေ။ **တုင်္ဂေ** တိ တိခိဏေ။ **သဏှေန မုဒုနာ**တိ မဋ္ဌေန မုဒုကေန ဝစနေန။ **မာ ပါဒံ ခလိ ယသ္မနီ** တိ ယ-ကာရော ဗျဉ္ဇနသန္ဓိဝသေန ဂဟိတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – သာ မံ

ကိန္နရီ သဏှေန မုဒုကေန ဝစနေန “သာမိ, အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, မာ ပါဒံ ခလိ အသ္မနိ, ယထာ တေ ဥပက္ခလိတွာ ပါဒေါ ပါသာဏသ္မိံ န ခလတိ, တထာ ဩတရာ”တိ ဝတွာ ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဩတာရေသီတိ။

ဣတိ မဟာသတ္တော ကိန္နရေန ကတသဒ္ဒကာရဏံ ကထေတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇာပေတွာ “မဟာရာဇ, အဋ္ဌမော ဥဒါနသဒ္ဒော အဟောသိ။ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရသ္မိံ ကိရ ဧကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော အတ္တနော အာယုသင်္ခါရပရိက္ခယံ ဉတွာ ‘မနုဿပထံ ဂန္တွာ ဗာရာဏသိရညော ဥယျာနေ ပရိနိဗ္ဗာယိဿာမိ, တဿ မေ မနုဿာ သရီရနိက္ခေပံ ကာရေတွာ သာဓုကီဠံ ကီဠိတွာ ဓာတုပူဇံ ကတွာ သဂ္ဂပထံ ပူရေဿန္တီ’တိ ဣဒ္ဓါနုဘာဝေန အာဂစ္ဆန္တော တဝ ပါသာဒဿ မတ္ထကံ ပတ္တကာလေ ခန္ဓဘာရံ ဩတာရေတွာ နိဗ္ဗာနပုရပဝေသနဒီပနံ ဥဒါနံ ဥဒါနေသီ”တိ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေန ဝုတ္တံ ဂါထမာဟ –

၁၇. “အသံသယံ ဇာတိခယန္တဒဿီ၊ န ဂဗ္ဘသေယျံ ပုနရာဝဇိဿံ။
အယမန္တိမာ ပစ္ဆိမာ ဂဗ္ဘသေယျာ၊ ခီဏော မေ သံသာရော ပုနဗ္ဘဝါယာ”တိ။

တဿတ္ထော – ဇာတိယာ ခယန္တသင်္ခါတဿ နိဗ္ဗာနဿ ဒိဋ္ဌတ္တာ **ဇာတိခယန္တဒဿီ** အဟံ **အသံသယံ** ပုန ဂဗ္ဘသေယျံ န အာဝဇိဿံ, အယံ မေ အန္တိမာ ဇာတိ, ပစ္ဆိမာ ဂဗ္ဘသေယျာ, ခီဏော မေ ပုနဗ္ဘဝါယ ခန္ဓပဋိပါဋိသင်္ခါတော သံသာရောတိ။

“ဣဒဉ္စ ပန သော ဥဒါနံ ဝတွာ ဣမံ ဥယျာနဝနံ အာဂမ္မ ဧကဿ သုပုပ္ဖိတဿ သာလဿ မူလေ ပရိနိဗ္ဗုတော, ဧဟိ, မဟာရာဇ, သရီရကိစ္စမဿ ကရိဿာမာ”တိ မဟာသတ္တော ရာဇာနံ ဂဟေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ပရိနိဗ္ဗုတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သရီရံ ဒဿေသိ။ ရာဇာ တဿ သရီရံ ဒိသွာ သဒ္ဓိံ ဗလကာယေန ဂန္ဓမာလာဒီဟိ ပူဇေတွာ ဗောဓိသတ္တဿ ဝစနံ နိဿာယ ယညံ ပဟာယ သဗ္ဗသတ္တာနံ ဇီဝိတဒါနံ ဒတွာ နဂရေ မာဃာတဘေရိံ စရာပေတွာ သတ္တာဟံ သာဓုကီဠံ ကီဠိတွာ သဗ္ဗဂန္ဓစိတကေ မဟန္တေန သက္ကာရေန ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ သရီရံ ဈာပေတွာ ဓာတုယော စတုမဟာပထေ ထူပံ ကာရေသိ။ ဗောဓိသတ္တောပိ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ “အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ”တိ ဩဝဒိတွာ ဟိမဝန္တမေဝ ပဝိသိတွာ ဗြဟ္မဝိဟာရေသု ပရိကမ္မံ ကတွာ အပရိဟီနဇ္ဈာနော ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “မဟာရာဇ, တဿ သဒ္ဒဿ သုတကာရဏာ တဝ ကောစိ အန္တရာယော နတ္ထီ”တိ ယညံ ဟာရာပေတွာ “မဟာဇနဿ ဇီဝိတံ ဒေဟီ”တိ ဇီဝိတဒါနံ ဒါပေတွာ နဂရေ ဓမ္မဘေရိံ စရာပေတွာ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, မာဏဝေါ သာရိပုတ္တော, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

အဋ္ဌသဒ္ဒဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၄၁၉] ၃. သုလသာဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဣဒံ သုဝဏ္ဏကာယူရန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ အနာထပိဏ္ဍိကဿ ဒာသိံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သာ ကိရ ဧကသ္မိံ ဥဿဝဒိဝသေ ဒာသိဂဏေန သဒ္ဓိံ ဥယျာနံ ဂစ္ဆန္တီ အတ္တနော သာမိနိံ ပုညလက္ခဏဒေဝိံ အာဘရဏံ ယာစိ။ သာ တဿာ သတသဟဿမူလံ အတ္တနော အာဘရဏံ အဒါသိ။ သာ တံ ပိဠန္ဓိတွာ ဒါသိဂဏေန သဒ္ဓိံ ဥယျာနံ ပါဝိသိ။ အထေကော ဓုတ္တော တဿာ အာဘရဏေ လောဘံ ဥပ္ပါဒေတွာ “ဣမံ မာရေတွာ အာဘရဏံ ဟရိဿာမီ”တိ တာယ သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဥယျာနံ ဂန္တွာ တဿာ မစ္ဆမံသသုရာဒီနိ အဒါသိ။ သာ “ကိလေသဝသေန ဒေတိ မညေ”တိ ဂဟေတွာ ဥယျာနကီဠံ ကီဠိတွာ ဝီမံသနတ္ထာယ သာယနှသမယေ နိပန္နေ ဒါသိဂဏေ ဥဋ္ဌာယ တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ သော “ဘဒ္ဒေ, ဣမံ ဌာနံ အပ္ပဋိစ္ဆန္နံ, ထောကံ ပုရတော ဂစ္ဆာမာ”တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ဣတရာ “ဣမသ္မိံ ဌာနေ သက္ကာ ရဟဿကမ္မံ ကာတုံ, အယံ ပန နိဿံသယံ မံ မာရေတွာ ပိဠန္ဓနဘဏ္ဍံ ဟရိတုကာမော ဘဝိဿတိ, ဟောတု, သိက္ခာပေဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ “သာမိ, သုရာမဒေန မေ သုက္ခံ သရီရံ, ပါနီယံ တာဝ မံ ပါယေဟီ”တိ ဧကံ ကူပံ နေတွာ “ဣတော မေ ပါနီယံ ဩသိဉ္စာ”တိ ရဇ္ဇုဉ္စ ဃဋဉ္စ ဒဿေသိ။ ဓုတ္တော ရဇ္ဇုံ ကူပေ ဩတာရေသိ, အထ နံ ဩနမိတွာ ဥဒကံ ဩသိဉ္စန္တံ မဟာဗလဒါသီ ဥဘောဟိ ဟတ္ထေဟိ အာဏိသ

ဒံ ပဟာရိတွာ ကူပေ ခိပိတွာ ‘‘န တွံ ဧတ္တကေန မရိဿသီ’’တိ ဧကံ မဟန္တံ ဣဋ္ဌကံ မတ္ထကေ အာသုမ္ဘိ။ သော တတ္ထေဝ ဇီဝိတက္ခယံ ပတ္တော။ သာပိ နဂရံ ပဝိသိတွာ သာမိနိယာ အာဘရဏံ ဒဒမာနာ ‘‘မနမှိ အဇ္ဇ ဣမံ အာဘရဏံ နိဿာယ မတာ’’တိ သဗ္ဗံ တံ ပဝတ္တိံ အာရောစေသိ, သာပိ အနာထပိဏ္ဍိကဿ အာရောစေသိ, အနာထပိဏ္ဍိကော တထာဂတဿ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ ‘‘န ခော, ဂဟပတိ, ဣဒါနေဝ သာ အာသိ ဌာနုပ္ပတ္တိကာယ ပညာယ သမန္နာဂတာ, ပုဗ္ဗေပိ သမန္နာဂတာဝ, န စ ဣဒါနေဝ တာယ သော မာရိတော, ပုဗ္ဗေပိ နံ မာရေသိယေဝါ’’တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ သုလသာ နာမ နဂရသောဘိနီ ပဉ္စသတဝဏ္ဏဒါသိပရိဝါရာ အဟောသိ, သဟဿေန ရတ္တိံ ဂစ္ဆတိ။ တသ္မိံယေဝ နဂရေ သတ္တုကော နာမ စောရော အဟောသိ နာဂဗလော, ရတ္တိဘာဂေ ဣဿရဃရာနိ ပဝိသိတွာ ယထာရုစိံ ဝိလုမ္ပတိ။ နာဂရာ သန္နိပတိတွာ ရညော ဥပက္ကောသိံသု။ ရာဇာ နဂရဂုတ္တိကံ အာဏာပေတွာ တတ္ထ တတ္ထ ဂုမ္ဗံ ဌပေတွာ စောရံ ဂဏှာပေတွာ ‘‘သီသမဿ ဆိန္ဒထာ’’တိ အာဟ။ တံ ပစ္ဆာဗာဟံ ဗန္ဓိတွာ စတုက္ကေ စတုက္ကေ ကသာဟိ တာဠေတွာ အာဃာတနံ နေန္တိ။ ‘‘စောရော ကိရ ဂဟိတော’’တိ သကလနဂရံ သင်္ခုဘိ။ တဒါ သုလသာ ဝါတပါနေ ဌတွာ အန္တရဝီထိံ ဩလောကေန္တီ တံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တာ ဟုတွာ ‘‘သစေ ဣမံ စောရောတိ ဂဟိတပုရိသံ မောစေတုံ သက္ခိဿာမိ, ဣဒံ ကိလိဋ္ဌကမ္မံ အကတွာ ဣမိနာဝ သဒ္ဓိံ သမဂ္ဂဝါသံ ကပ္ပေဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ဟေဋ္ဌာ **ကဏဝေရဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၄.၆၉ အာဒယော) ဝုတ္တနယေနေဝ နဂရဂုတ္တိကဿ သဟဿံ ပေသေတွာ တံ မောစေတွာ တေန သဒ္ဓိံ သမ္မောဒမာနာ သမဂ္ဂဝါသံ ဝသိ။ စောရော တိဏ္ဏံ စတုန္နံ မာသာနံ အစ္စယေန စိန္တေသိ ‘‘အဟံ ဣမသ္မိံယေဝ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ခိဿာမိ, တုစ္ဆဟတ္ထေန ပလာယိတုမ္ပိ န သက္ကာ, သုလသာယ ပိဠန္ဓနဘဏ္ဍံ သတသဟဿံ အဂ္ဃတိ, သုလသံ မာရေတွာ ဣဒံ ဂဏှိဿာမီ’’တိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ အာဟ – ‘‘ဘဒ္ဒေ, အဟံ တဒါ ရာဇပုရိသေဟိ နီယမာနော အသုကပဗ္ဗတမတ္ထကေ ရုက္ခဒေဝတာယ ဗလိကမ္မံ ပဋိဿုဏိံ, သာ မံ ဗလိကမ္မံ အလဘမာနာ ဘာယာပေတိ, ဗလိကမ္မမဿာ ကရောမာ’’တိ။ ‘‘သာဓု, သာမိ, သဇ္ဇေတွာ ပေသေဟီ’’တိ။ ‘‘ဘဒ္ဒေ, ပေသေတုံ န ဝဋ္ဋတိ, မယံ ဥဘောပိ သဗ္ဗာဘရဏပဋိမဏ္ဍိတာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဂန္တွာ ဒဿာမာ’’တိ။ ‘‘သာဓု, သာမိ, တထာ ကရောမာ’’တိ။

အထ နံ တထာ ကာရေတွာ ပဗ္ဗတပါဒံ ဂတကာလေ အာဟ – ‘‘ဘဒ္ဒေ, မဟာဇနံ ဒိသွာ ဒေဝတာ ဗလိကမ္မံ န သမ္ပဋိစ္ဆိဿတိ, မယံ ဥဘောဝ အဘိရုဟိတွာ ဒေမာ’’တိ။ သော တာယ ‘‘သာဓူ’’တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတော တံ ဗလိပါတိံ ဥက္ခိပါပေတွာ သယံ သန္နဒ္ဓပဉ္စာဝုဓော ဟုတွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကံ အဘိရုဟိတွာ ဧကံ သတပေါရိသပပါတံ နိဿာယ ဇာတရုက္ခမူလေ ဗလိဘာဇနံ ဌပါပေတွာ ‘‘ဘဒ္ဒေ, နာဟံ ဗလိကမ္မတ္ထာယ အာဂတော, တံ ပန မာရေတွာ ပိဠန္ဓနံ တေ ဂဟေတွာ ဂမိဿာမီတိ အာဂတောမှိ, တဝ ပိဠန္ဓနံ ဩမုဉ္စိတွာ ဥတ္တရသာဋကေန ဘဏ္ဍိကံ ကရောဟီ’’တိ အာဟ။ ‘‘သာမိ, မံ ကသ္မာ မာရေသီ’’တိ? ‘‘ဓနကာရဏာ’’တိ။ ‘‘သာမိ, မယာ ကတဂုဏံ အနုဿရ, အဟံ တံ ဗန္ဓိတွာ နီယမာနံ သေဋ္ဌိပုတ္တေန ပရိဝတ္တေတွာ ဗဟုံ ဓနံ ဒတွာ ဇီဝိတံ လဘာပေသိံ, ဒေဝသိကံ သဟဿံ လဘမာနာပိ အညံ ပုရိသံ န ဩလောကေမိ, ဧဝံ ဥပကာရိကံ မာ မံ မာရေဟိ, ဗဟုဉ္စ တေ ဓနံ ဒဿာမိ, တဝ ဒါသီ စ ဘဝိဿာမီ’’တိ ယာစန္တီ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၁၈. ‘‘ဣဒံ သုဝဏ္ဏကာယူရံ, မုတ္တာ ဝေဠုရိယာ ဗဟူ။
သဗ္ဗံ ဟရဿု ဘဒ္ဒန္တေ, မဉ္စ ဒါသီတိ သာဝယာ’’တိ။

တတ္ထ **ကာယူရန္တိ** ဂီဝါယ ပိဠန္ဓနပသာဓနံ ကာယူရံ။ **သာဝယာ**တိ မဟာဇနမဇ္ဈေ သာဝေတွာ ဒါသိံ ကတွာ ဂဏှာတိ။

တတော သတ္တုကေန –

၁၉. ‘‘ဩရောပယဿု ကလျာဏိ, မာ ဗာဠှံ ပရိဒေဝသိ။
န စာဟံ အဘိဇာနာမိ, အဟန္တွာ ဓနမာဘတ’’န္တိ။ –

အတ္တနော အဇ္ဈာသယာနုရူပံ ဒုတိယကထာယ ဝုတ္တာယ သုလသာ ဌာနုပ္ပတ္တိကာရဏံ ပဋိလဘိတွာ “အယံ စောရော မယှံ ဇီဝိတံ န ဒဿတိ, ဥပါယေန နံ ပဌမတရံ ပပါတေ ပါတေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ ကထာဒွယမာဟ –

၂၀. “ယတော သရာမိ အတ္တာနံ၊ ယတော ပတ္တာသ္မိ ဝိညုတံ။
န စာဟံ အဘိဇာနာမိ၊ အညံ ပိယတရံ တယာ။

၂၁. “ဧဟိ တံ ဥပဂူဟိဿံ၊ ကရိဿဉ္စ ပဒက္ခိဏံ။
န ဟိ ဒါနိ ပုန အတ္ထိ၊ မမ တုယှဉ္စ သင်္ဂမော”တိ။

သတ္တုကော တဿာ ဓိပ္ပာယံ အဇာနန္တော “သာဓု, ဘဒ္ဒေ, ဧဟိ ဥပဂူဟဿု မ”န္တိ အာဟ။ သုလသာ တံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဥပဂူဟိတွာ “ဣဒါနိ တံ, သာမိ, စတူသု ပဿေသု ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဝတွာ ပါဒပိဋ္ဌိယံ သီသံ ဌပေတွာ ဗာဟုပဿေ ဝန္ဒိတွာ ပစ္ဆိမပဿံ ဂန္တွာ ဝန္ဒမာနာ ဝိယ ဟုတွာ နာဂဗလာ ဂဏိကာ စောရံ ဒွီသု ပစ္ဆာပါဒေသု ဂဟေတွာ ဟေဋ္ဌာ သီသံ ကတွာ သတပေါရိသေ နရကေ ခိပိ။ သော တတ္ထေဝ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ ဟုတွာ မရိ။ တံ ကိရိယံ ဒိသွာ ပဗ္ဗတမတ္ထကေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၂၂. “န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ။

၂၃. “န ဟိ သဗ္ဗေသု ဌာနေသု၊ ပုရိသော ဟောတိ ပဏ္ဍိတော။
ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ ဟောတိ၊ လဟုံ အတ္ထံ ဝိစိန္တိကာ။

၂၄. “လဟုဉ္စ ဝတ ခိပ္ပဉ္စ၊ နိကဋ္ဌေ သမစေတယိ။
မိဂံ ပုဏ္ဏာယတေနေဝ၊ သုလသာ သတ္တုကံ ဝဓိ။

၂၅. “ယောဓ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ န ခိပ္ပမနုဗုဇ္ဈတိ။
သော ဟညတိ မန္ဒမတိ၊ စောရောဝ ဂိရိဂဗ္ဘရေ။

၂၆. “ယော စ ဥပ္ပတိတံ အတ္ထံ၊ ခိပ္ပမေဝ နိဗောဓတိ။
မုစ္စတေ သတ္တုသမ္ဗာဓာ၊ သုလသာ သတ္တုကာမိဝါ”တိ။

တတ္ထ **ပဏ္ဍိတာ ဟောတီ**တိ ဣတ္ထီပိ ပဏ္ဍိတာ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ ဟောတိ, အထ ဝါ ဣတ္ထီ ပဏ္ဍိတာ စေဝ တတ္ထ တတ္ထ ဝိစက္ခဏာ စ ဟောတိ။ **လဟုံ အတ္ထံ ဝိစိန္တိကာ**တိ လဟုံ ခိပ္ပံ အတ္ထံ ဝိစိန္တိကာ။ **လဟုဉ္စ ဝတာ**တိ အဒန္ဓဉ္စ ဝတ။ **ခိပ္ပဉ္စာ**တိ အစိရေနေဝ။ **နိကဋ္ဌေ သမစေတယီ**တိ သန္တိကေ ဌိတာဝ တဿ မာရဏူပါယံ စိန္တေသိ။ **ပုဏ္ဏာယတေနေဝါ**တိ ပူရိတဓနုနာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယထာ ဆေကော မိဂလုဒ္ဒကော သကဏ္ဍပုဏ္ဏဓနုနာ ခိပ္ပံ မိဂံ ဝဓတိ, ဧဝံ သုလသာ သတ္တုကံ ဝဓီတိ။ **ယောဓာ**တိ ယော ဣမသ္မိံ သတ္တလောကေ။ **နိဗောဓတီ**တိ ဇာနာတိ။ **သတ္တုကာမိဝါ**တိ သတ္တုကာ ဣဝ, ယထာ သုလသာ မုတ္တာ, ဧဝံ မုစ္စတီတိ အတ္ထော။

ဣတိ သုလသာ စောရံ ဝဓိတွာ ပဗ္ဗတာ ဩရုယှ အတ္တနော ပရိဇနဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ “အယျပုတ္တော ကဟ”န္တိ ပုဋ္ဌာ “မာ တံ ပုစ္ဆထာ”တိ ဝတွာ ရထံ အဘိရုဟိတွာ နဂရမေဝ ပါဝိသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ “တဒါ တေ ဥဘောပိ ဣမေယေဝ အဟေသုံ, ဒေဝတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

သုလသာဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၄၂၀] ၄. သုမင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဘုသမ္ဗဟိ ကုဒ္ဓေ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ရာဇောဝါဒသုတ္တံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တအာ ပန သတ္ထာ ရညော ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗ္ရဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တော ဝယပ္ပတ္တော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, မဟာအနံ ပဝတ္တေသိ။ တဿ သုမင်္ဂလော နာမ ဥယျာနပါလော အဟောသိ။ အထေကော ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရာ နိက္ခမိတွာ စာရိကံ စရမာနော ဗာရာဏသိံ ပတွာ ဥယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ နဂရံ ပိဏ္ဍာယ ပာဝိသိ။ တမေနံ ရာဇာ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ဝန္ဒိတွာ ဟသာဒံ အာရောပေတွာ ရာဇာသနေ နိသီဒါပေတွာ နာနဂ္ဂရသေဟိ ခါဒနီယဘောဇနီယေဟိ ပရိဝိသိတွာ အနုမောဒနံ သုတွာ ပသန္နော အတ္တနော ဥယျာနေ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ကဟာပေတွာ ဥယျာနံ ပဝေသေတွာ သယမ္ပိ ဘုတ္တပာတရာသော တတ္ထ ဂန္တွာ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိ သံဝိဒဟိတွာ သုမင်္ဂလံ နာမ ဥယျာနပါလံ ဝေယျာဝစ္စကရံ ကတွာ နဂရံ ပာဝိသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ တတော ပဋ္ဌာယ နိဗဒ္ဓံ ရာဇဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တော တတ္ထ စိရံ ဝသိ, သုမင်္ဂလောပိ နံ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိ။

အထေကဒိဝသံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သုမင်္ဂလံ အာမန္တေတွာ "အဟံ ကတိပါဟံ အသုကကမ် နိဿာယ ဝသိတွာ အာဂစ္ဆိဿာမိ, ရညော အာရောစေဟီ"တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ သုမင်္ဂလောပိ ရညော အာရောစေသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ကတိပါဟံ တတ္ထ ဝသိတွာ သာယံ သူရိယေ အတ္ထင်္ဂတေ တံ ဥယျာနံ ပစ္စာဂမိ။ သုမင်္ဂလော တဿ အာဂတဘာဝံ အဇာနန္တော အတ္တနော ဂေဟံ အဂမာသိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေပိ ပတ္တစီဝရံ ပဋိသာမေတွာ ထောကံ စင်္ကမိတွာ ပါသာဏဖလကေ နိသီဒိ။ တံ ဒိဝသံ ပန ဥယျာနပါလဿ ဃရံ ပါဟုနကာ အာဂမိံသု။ သော တေသံ သူပဗျဉ္ဇနတ္ထာယ "ဥယျာနေ အဘယလဒ္ဓံ မိဂံ မာရေဿာမီ"တိ ဓနုံ အာဒာယ ဥယျာနံ ဂန္တွာ မိဂံ ဥပဓာရေန္တော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ "မဟာမိဂေ ဘဝိဿတီ"တိ သညာယ သရံ သန္နယှိတွာ ဝိဇ္ဈိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ သီသံ ဝိဝရိတွာ "သုမင်္ဂလာ"တိ အာဟ။ သော သံဝေဂပ္ပတ္တော ဝန္ဒိတွာ "ဘန္တေ, အဟံ တုမှာကံ အာဂတဘာဝံ အဇာနန္တော 'မိဂေ'တိ သညာယ ဝိဇ္ဈိံ, ခမထ မေ"တိ ဝတွာ "ဟောတု အနိ ကိံ ကရိဿသိ, ဧဟိ သရံ လုဉ္စိတွာ ဂဏှာဟီ"တိ ဝုတ္တေ ဝန္ဒိတွာ သရံ လုဉ္စိ, မဟတီ ဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ တတ္ထေဝ ပရိနိဗ္ဗာယိ။ ဥယျာနပါလော "သစေ ရာဇာ ဇာနိဿတိ, နာသေဿတီ"တိ ပုတ္တဒါရံ ဂဟေတွာ တတောဝ ပလာယိ။ တာဝဒေဝ "ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ ပရိနိဗ္ဗုတော"တိ ဒေဝတာနုဘာဝေန သကလနဂရံ ဧကကောလာဟလံ ဇာတံ။

ပုနဒိဝသေ မနုဿာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဒိသွာ "ဥယျာနပါလော ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ မာရေတွာ ပလာတော"တိ ရညော ကထယိံသု။ ရာဇာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန ဥယျာနံ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ သရီရပူဇံ ကတွာ မဟန္တေန သက္ကာရေန ဈာပေတွာ ဓာတုယော အာဒာယ စေတိယံ ကတွာ တံ ပူဇေန္တော ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ။ သုမင်္ဂလောပိ ဧကသံဝစ္ဆရံ ဝီတိနာမေတွာ "ရညော စိတ္တံ ဇာနိဿာမီ"တိ အာဂန္တွာ ဧကံ အမစ္စံ ပဿိတွာ "မယိ ရညော စိတ္တံ ဇာနာဟီ"တိ အာဟ။ အမစ္စောပိ ရညော သန္တိကံ ဂန္တွာ တဿ ဂုဏံ ကထေသိ။ ရာဇာ အသုဏန္တော ဝိယ အဟောသိ။ ပုန ကိဉ္စိ အဝတွာ ရညော အနတ္တမနဘာဝံ သုမင်္ဂလဿ ကထေသိ။ သော ဒုတိယသံဝစ္ဆရေပိ အာဂန္တွာ တထေဝ ရာဇာ တုဏှီ အဟောသိ။ တတိယသံဝစ္ဆရေ အာဂန္တွာ ပုတ္တဒါရံ ဂဟေတွာဝ အာဂမိ။ အမစ္စော ရညော စိတ္တမုဒုဘာဝံ ဉတွာ တံ ရာဇဒွါရေ ဌပေတွာ တဿာဂတဘာဝံ ရညော ကထေသိ။ ရာဇာ တံ ပက္ကောသာပေတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "သုမင်္ဂလ, ကသ္မာ တယာ မမ ပုညက္ခေတ္တံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ မာရိတော"တိ ပုစ္ဆိ။ သော "နာဟံ, ဒေဝ, 'ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ မာရေမိ'တိ မာရေသိံ, အပိစ ခေါ ဣမိနာ နာမ ကာရဏေန ဣဒံ နာမ အကာသိ"န္တိ တံ ပဝတ္တိံ အာစိက္ခိ။ အထ နံ ရာဇာ "တေန ဟိ မာ ဘာယီ"တိ သမဿာသေတွာ ပုန ဥယျာနပါလမေဝ အကာသိ။

အထ နံ သော အမစ္စော ပုစ္ဆိ "ဒေဝ, ကသ္မာ တုမှေ ဒွေ တရေ သုမင်္ဂလဿ ဂုဏံ သုတွာပိ ကိဉ္စိ န ကထယိတ္ထ, ကသ္မာ ပန တတိယတရေ သုတွာ တံ ပက္ကောသိတွာ အနုကမ္ပိတ္ထာ"တိ? ရာဇာ "တာတ, ရညော နာမ ကုဒ္ဓေန သဟသာ ကိဉ္စိ ကာတုံ န ဝဋ္ဋတိ, တေနာဟံ ပုဗ္ဗေ တုဏှီ ဟုတွာ တတိယတရေ သုမင်္ဂလေ မမ စိတ္တဿ မုဒုဘာဝံ ဉတွာ တံ ပက္ကောသာပေသိ"န္တိ ရာဇဝတ္တံ ကထေန္တော ဣမာ ကထာ အာဟ –

၂၇. "ဘုသမ္ဗဟိ ကုဒ္ဓေတိ အဝေက္ခိယာန၊ န တာဝ ဒဏ္ဍံ ပဏယေယျ ဣဿရော။

အဋ္ဌာနသော အပ္ပတိရူပမတ္တနော၊ ပရဿ ဒုက္ခာနိ ဘုသံ ဥဒီရယေ။

၂၈. ''ယတော စ ဇာနေယျ ပသာဒမတ္တနော၊ အတ္ထံ နိယုဉ္ဇေယျ ပရဿ ဒုက္ကဋံ။
တဒာယမတ္ထောတိ သယံ အဝေက္ခိယ၊ အထဿ ဒဏ္ဍံ သဒိသံ နိဝေသယေ။

၂၉. ''န စာပိ ဈာပေတိ ပရံ န အတ္တနံ၊ အမုစ္ဆိတော ယော နယတေ နယာနယံ။
ယော ဒဏ္ဍဓာရော ဘဝတီဓ ဣဿရော၊ သ ဝဏ္ဏဂုတ္တော သိရိယာ န ဓံသတိ။

၃၀. ''ယေ ခတ္တိယာ သေ အနိသမ္မကာရိနော၊ ပဏေန္တိ ဒဏ္ဍံ သဟသာ ပမုစ္ဆိတာ။
အဝဏ္ဏသံယုတာ ဇဟန္တိ ဇီဝိတံ၊ ဣတော ဝိမုတ္တာပိ စ ယန္တိ ဒုဂ္ဂတိံ။

၃၁. ''ဓမ္မေ စ ယေ အရိယပ္ပဝေဒိတေ ရတာ၊ အနုတ္တရာ တေ ဝစသာ မနသာ ကမ္မုနာ စ။
တေ သန္တိသောရစ္စသမာဓိသဏ္ဌိတာ၊ ဝဇန္တိ လောကံ ဒုဘယံ တထာဝိဓာ။

၃၂. ''ရာဇာဟမသ္မိ နရပမဒါနမိဿရော၊ သစေပိ ကုဇ္ဈာမိ ဌပေမိ အတ္တနံ။
နိသေဓယန္တော ဇနတံ တထာဝိဓံ၊ ပဏေမိ ဒဏ္ဍံ အနုကမ္ပ ယောနိသော''တိ။

တတ္ထ **အဝေက္ခိယာနာ** တိ အဝေက္ခိတ္ဝာ ဇာနိတ္ဝာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – တာတ, ပထဝိဿရော ရာဇာ နာမ ''အဟံ ဘုသံ ကုဒ္ဓော ဗလဝကောဓာဘိဘူတော''တိ ဥတ္ဝာ အဋ္ဌဝတ္ထုကာဒိဘေဒံ ဒဏ္ဍံ ပရဿ န ပဏယေယျ န ဝတ္တေယျ။ ကိံကာရဏာ? ကုဒ္ဓော ဟိ အဋ္ဌဝတ္ထုကံ သောဠသဝတ္ထုကံ ကတ္ဝာ အဋ္ဌာနေန အကာရဏေန အတ္တနော ရာဇဘာဝဿ အနနုရူပံ ''ဣမံ ဇတ္တကံ နာမ အာဟရထ, ဣဒ္ဒန္တ တဿ ကရောထာ''တိ ပရဿ ဘုသံ ဒုက္ခာနိ ဗလဝဒုက္ခာနိ ဥဒီရယေ။

ယတောတိ ယဒါ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယဒါ ပန ရာဇာ ပရသ္မိံ ဥပ္ပန္နေ အတ္တနော ပသာဒံ ဇာနေယျ, အထ ပရဿ ဒုက္ကဋံ အတ္ထံ နိယုဉ္ဇေယျ ဥပပရိက္ခေယျ, တဒါ ဇဝံ နိယုဥ္ဇန္တော ''အယံ နာမေတ္ထ အတ္တော, အယံ ဇ တဿ ဒောသော''တိ သယံ အတ္တပစ္စက္ခံ ကတ္ဝာ အထဿ အပရာဓာနုရူပ အဋ္ဌဝတ္ထုကဟေတု အဋ္ဌေဝ, သောဠသဝတ္ထုကဟေတု သောဠသေဝ ကဟာပဏေ ဂဏှာပနာဒေါ ဒဏ္ဍံ သဒိသံ ကတအောသာနုရူပံ နိဝေသယေ ဌပေယျ ပဝတ္တေယျာတိ။

အမုစ္ဆိတော တိ ဆန္ဒာဒီဟိ အဂတိကိလေသေဟိ အမုစ္ဆိတော အနဘိဘူတော ဟုတ္ဝာ ယော နယာနယံ နယတေ ဥပပရိက္ခတိ, သော နေဝ ပရံ ဈာပေတိ, န အတ္တာနံ။ ဆန္ဒာဒိဝသေန ဟိ အဟေတုကံ ဒဏ္ဍံ ပဝတ္တေန္တော ပရမ္ပိ တေန ဒဏ္ဍေန ဈာပေတိ ဒဟတိ ပီဠေတိ, အတ္တာနမ္ပိ တတောနိဒါနေန ပာပေန။ အယံ ပန န ပရံ ဈာပေတိ, န အတ္တာနံ။ **ယော ဒဏ္ဍဓာရော ဘဝတီဓ ဣဿရော** တိ ယော ဣဓ ပထဝိဿရော ရာဇာ ဣဓ သတ္တလောကေ အောသာနုစ္ဆဝိကံ ဒဏ္ဍံ ပဝတ္တေန္တော ဒဏ္ဍဓာရော ဟောတိ။ **သ ဝဏ္ဏဂုတ္တော** တိ ဂုဏဝဏ္ဏေန စေဝ ယသဝဏ္ဏေန စ ဂုတ္တော ရက္ခိတော သိရိယာ န ဓံသတိ န ပရိဟာယတိ ။ **အဝဏ္ဏသံယုတာ ဇဟန္တိ** တိ အဓမ္မိကာ လောလရာဇာနော အဝဏ္ဏေန ယုတ္တာ ဟုတ္ဝာ ဇီဝိတံ ဇဟန္တိ။

ဓမ္မေ စ ယေ အရိယပ္ပဝေဒိတေ တိ ယေ ရာဇာနော အာစာရအရိယေဟိ ဓမ္မိကရာဇူဟိ ပဝေဒိတေ ဒသဝိဓေ ရာဇဓမ္မေ ရတာ။ **အနုတ္တရာ တေ** တိ တေ ဝစသာ မနသာ ကမ္မုနာ စ တီဟိပိ ဧတေဟိ အနုတ္တရာ ဇေဋ္ဌကာ။ **တေ သန္တိသောရစ္စသမာဓိသဏ္ဌိတာ**တိ တေ အဂတိပဟာနေန ကိလေသသန္တိယဥ္စ သုသီလ္ယသင်္ခါတေ သောရစ္စေ စ ဧကဂ္ဂတာသမာဓိမှိ စ သဏ္ဌိတာ ပတိဋ္ဌိတာ ဓမ္မိကရာဇာနော။ **ဝဇန္တိ လောကံ ဒုဘယ** န္တိ ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေတ္ဝာ မနုဿလောကတော ဒေဝလောကံ, ဒေဝလောကတော မနုဿလောကန္တိ ဥဘယလောကမေဝ ဝဇန္တိ, နိရယာဒီသု န နိဗ္ဗတ္တန္တိ။ **နရပမဒါနန္တိ** နရာနဥ္စ နာရီနဥ္စ။ **ဌပေမိ အတ္တန**န္တိ ကုဒ္ဓောပိ ကောဓဝသေန အဂန္တွာ အတ္တာနံ ပေ ရာဏကရာဇူဟိ ဌပိတနယသ္မိံယေဝ ဓမ္မေ ဌပေမိ, ဝိနိစ္ဆယဓမ္မံ န ဘိန္ဒာမိတိ။

ဧဝံ ဆဟိ ကထာဟိ ရညာ အတ္တနော ဂုဏေ ကထိတေ သဗ္ဗာပိ ရာဇပရိသာ တုဋ္ဌာ ''အယံ သီလာစာရဂုဏသမ္ပတ္တိ တုမ္ဟာကညေဝ အနုရူပာ''တိ ရညော ဂုဏေ ကထေသုံ။ သုမင်္ဂလော ပန ပရိသာယ ကထိတာဝသာနေ ဥဋ္ဌာယ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ အဉ္ဇလိံ ပဂ္ဂယှ ရညော ထုတိံ ကရောန္တော တိဿော ကထာ အဘာသိ –

၂၂. ''သိရီ စ လက္ခီ စ တဝေဝ ခတ္တိယ၊ ဇနာဓိပ မာ ဝိဇဟိ ကုဒါစနံ။
အက္ကောဓနော နိစ္စပသန္နစိတ္တော၊ အနီဃော တုဝံ ဝဿသတာနိ ပါလယ။

၂၃. ''ဂုဏေဟိ ဧတေဟိ ဥပေတ ခတ္တိယ၊ ဌိတမရိယဝတ္တီ သုဝစော အကောဓနော။
သုခီ အနုပ္ပီဠ ပသာသ မေဒိနိံ၊ ဣတော ဝိမုတ္တောပိ စ ယာဟိ သုဂ္ဂတိံ။

၂၄. ''ဧဝံ သုနီတေန သုဘာသိတေန၊ ဓမ္မေန ဉာယေန ဥပါယသော နယံ။
နိဗ္ဗာပယေ သင်္ခုဘိတံ မဟာဇနံ၊ မဟာဝ မေဃော သလိလေန မေဒိနိ''န္တိ။

တတ္ထ **သိရီ စ လက္ခီ စာ**တိ ပရိတရသမ္ပတ္တိ စ ပညာ စ။ **အနီဃော**တိ နိဒ္ဒုက္ခော ဟုတွာ။ **ဥပေတ ခတ္တိယာ**တိ ဥပေတော ခတ္တိယ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **ဌိတမရိယဝတ္တီ**တိ ဌိတအရိယဝတ္တိ, အရိယဝတ္တိ နာမ ဒသရာဇဓမ္မသင်္ခါတံ ပောရာဏရာဇဝတ္တံ, တတ္ထ ပတိဋ္ဌိတတ္တာ ဌိတရာဇဓမ္မော ဟုတွာတိ အတ္ထော။ **အနုပ္ပီဠ ပသာသ မေဒိနိ**န္တိ အနုပ္ပီဠံ ပသာသ မေဒိနိန္တိ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ **သုနီတေနာ**တိ သုနယေန သုဋ္ဌု ကာရဏေန။ **ဓမ္မေနာ**တိ ဒသကုသလကမ္မပထဓမ္မေန။ **ဉာယေနာ**တိ ပုရိမပဒဿေဝ ဝေဝစနံ။ **ဥပါယသော**တိ ဥပါယကောသလ္လေန။ **နယ**န္တိ နယန္တော ရဇ္ဇံ အနုသာသန္တော ဓမ္မိကရာဇာ။ **နိဗ္ဗာပယေ**တိ ဣမာယ ပဋိပတ္တိယာ ကာယိကစေတသိကဒုက္ခံ ဒရထံ အပနေန္တော ကာယိကစေတသိကဒုက္ခသင်္ခုဘိတမ္ပိ မဟာဇနံ မဟာမေဃော သလိလေန မေဒိနိံ ဝိယ နိဗ္ဗာပေယျ, တွံမ္ပိ တထေဝ နိဗ္ဗာပေဟီတိ ဒဿေန္တော ဧဝမာဟ။

သတ္ထာ ကောသလရညော ဩဝါဒဒါနဝသေန ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေါ ပရိနိဗ္ဗုတော, သုမင်္ဂလော အာနန္ဒော အဟောသိ, ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

သုမင်္ဂလဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၄၂၁] ၅. ဂင်္ဂမာလဇာတကဝဏ္ဏနာ

အင်္ဂါရဇာတာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥပေါသထကမ္မံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကဒိဝသဉှိ သတ္ထာ ဥပေါသထိကေ ဥပါသကေ အာမန္တေတွာ ''ဥပါသကာ သာဓုရူပံ ဝေါ ကတံ ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တေဟိ, ဒါနံ ဒါတဗ္ဗံ, သီလံ ရက္ခိတဗ္ဗံ, ကောဓော န ကာတဗ္ဗော, မေတ္တာ ဘာဝေတဗ္ဗာ, ဥပေါသထဝါသော ဝသိတဗ္ဗော, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ ဟိ ဧကံ ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မံ နိဿာယ မဟာယသံ လဘိံသူ''တိ ဝတွာ တေဟိ ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တသ္မိံ နဂရေ သုစိပရိဝါရော နာမ သေဋ္ဌိ အဟောသိ အသီတိကောဋိဓနဝိဘဝေါ ဒါနာဒိပုညာဘိရတော။ တဿ ပုတ္တဒါရာပိ ပရိဇနောပိ အန္တမသော တသ္မိံ ဃရေ ဝစ္ဆပါလကာပိ သဗ္ဗေ မာသဿ ဆ ဒိဝသေ ဥပေါသထံ ဥပဝသန္တိ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဒလိဒ္ဒကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဘတိံ ကတွာ ကိစ္ဆေန ဇီဝတိ။ သော ''ဘတိံ ကရိဿာမီ''တိ တဿ ဂေဟံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ ဌိတော ''ကိံ အာဂတောသီ''တိ ဝုတ္တေ ''တုမှာကံ ဂေဟေ ဘတိယာ ကမ္မကရဏတ္ထ''န္တိ အာဟ။ သေဋ္ဌိ အညေသံ ဘတိကာနံ အာဂတဒိဝသေယေဝ ''ဣမသ္မိံ ဂေဟေ ကမ္မံ ကရောန္တာ သီလံ ရက္ခန္တိ, သီလံ ရက္ခိတုံ သက္ကောန္တာ ကမ္မံ ကရောထာ''တိ ဝဒတိ, ဗောဓိသတ္တဿ ပန သီလရက္ခဏအာစိက္ခဏေ သညံ အကတွာ ''သာဓု, တာတ, အတ္တနော ဘတိံ ဇာနိတွာ ကမ္မံ ကရောဟီ''တိ အာဟ။ သော တတော ပဋ္ဌာယ သုဝစော ဟုတွာ ဥရံ ဒတွာ အတ္တနော ကိလမထံ အဂဏေတွာ တဿ သဗ္ဗကိစ္စာနိ ကရောတိ, ပါတောဝ ကမ္မန္တံ ဂန္တွာ သာယံ အာဂစ္ဆတိ။

အထေကဒိဝသံ နဂရေ ဆဏံ ဃောသေသုံ။ မဟာသေဋ္ဌိ ဒါသိံ အာမန္တေတွာ ''အဇ္ဇုပေါသထဒိဝသော, ဂေဟေ ကမ္မကရာနံ ပါတောဝ ဘတ္တံ ပစိတွာ ဒေဟိ, ကာလဿေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထိကာ ဘဝိဿန္တီ''တိ အာဟ။

ဗောဓိသတ္တော ကာလဿေဝ ဥဋ္ဌာယ ကမ္မန္တံ အဂမာသိ, “အဇ္ဇုပေါသထိကော ဘဝေယျာသီ”တိ တဿ ကော
စိ နာရောစေသိ။ သေသကမ္မကရာ ပါတောဝ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥပေါသထိကာဝ အဟေသုံ။ သေဋ္ဌိပိ သပုတ္တဒါရော သပရိဇ
နော ဥပေါသထံ အဓိဋ္ဌဟိ, သဗ္ဗေပိ ဥပေါသထိကာ အတ္တနော အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တာ နိသီ
ဒိံသု။ ဗောဓိသတ္တော သကလဒိဝသံ ကမ္မံ ကတွာ သူရိယတ္ထင်္ဂမနဝေလာယ အာဂတော။ အထဿ ဘတ္တကာရိ
ကာ ဟတ္ထဓောဝနံ ဒတွာ ပါတိယံ ဘတ္တံ ဝဍ္ဎေတွာ ဥပနာမေသိ။ ဗောဓိသတ္တော “အညေသု ဒိဝသေသု ဣမာယ
ဝေလာယ မဟာသဒ္ဒော ဟောတိ, အဇ္ဇ ကဟံ ဂတာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သဗ္ဗေ ဥပေါသထံ သမာဒိယိတွာ အတ္တနော အတ္တနော
ဝသနဋ္ဌာနာနိ ဂတာ”တိ။ တံ သုတွာ ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “ဧတ္တကာနံ သီလဝန္တာနံ အန္တရေ အဟံ ဧကော ဒု
ဿီလော ဟုတွာ န ဝသိဿာမိ, ဣဒါနိ ဥပေါသထင်္ဂေသု အဓိဋ္ဌိတေသု ဟောတိ နု ခေါ ဥပေါသထကမ္မံ, နော”တိ။
သော ဂန္တွာ သေဋ္ဌိံ ပုစ္ဆိ။ အထ နံ သေဋ္ဌိ “တာတ ပါတောဝ အနဓိဋ္ဌိတတ္တာ သကလံ ဥပေါသထကမ္မံ န ဟော
တိ, ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မံ ပန ဟောတီ”တိ အာဟ။

သော “ဧတ္တကမ္ပိ ဟောတူ”တိ သေဋ္ဌိဿ သန္တိကေ သမာဒိန္နသီလော ဟုတွာ ဥပေါသထကမ္မံ အဓိဋ္ဌာယ
အတ္တနော ဝသနောကာသံ ပဝိသိတွာ သီလံ အာဝဇ္ဇေန္တော နိပဇ္ဇိ။ အထဿ သကလဒိဝသံ နိရာဟာရတာယ ပစ္ဆိမယာ
မသမနန္တရေ သတ္ထကဝါတာ သမုဋ္ဌဟိံသု။ သေဋ္ဌိနာ နာနာဘေသဇ္ဇာနိ အာဟရိတွာ “ဘုဉ္ဇာ”တိ ဝုစ္စမာ
နောပိ “ဥပေါသထံ န ဘိန္ဒိဿာမိ, ဇီဝိတပရိယန္တိကံ ကတွာ သမာဒိယိ”န္တိ အာဟ။ ဗလဝဝေဒနာ ဥပ္ပဇ္ဇိ, အရုဏုဂ္ဂ
ဂမနဝေလာယ သတိံ ပစ္စုပဋ္ဌာပေတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ “ဣဒါနိ မရိဿတီ”တိ နီဟရိတွာ “ဩသာရကေ နိပဇ္ဇာပေ
သုံ။ တသ္မိံ ခဏေ ဗာရာဏသိရာဇာ ရထဝရဂတော မဟန္တေန ပရိဝါရေန နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကရောန္တော တံ ဌာနံ သမ္ပာပု
ဏိ။ ဗောဓိသတ္တော တဿ သိရိံ ဩလောကေတွာ တသ္မိံ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ ရဇ္ဇံ ပတ္ထေသိ။ သော စဝိတွာ ဥ
ပဍ္ဎုပေါသထကမ္မနိဿန္ဒေန တဿ အဂ္ဂမဟေသိယာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ လဒ္ဓဂဗ္ဘပရိဟာရာ ဒသ
မာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိ, “ဥဒယကုမာရော”တိဿ နာမံ အကံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော သဗ္ဗသိပ္ပေသု နိပ္ဖတ္တိံ
ပါပုဏိ, ဇာတိဿရဉာဏေန အတ္တနော ပုဗ္ဗကမ္မံ သရိတွာ “အပ္ပကဿ ကမ္မဿ ဖလံ မမ ဣဒ”န္တိ အဘိက္ခဏံ ဥ
ဒါနံ ဥဒါနေသိ။ သော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇံ ပတွာပိ အတ္တနော မဟန္တံ သိရိဝိဘဝံ ဩလောကေတွာ တဒေဝ ဥဒါနံ ဥဒါ
နေသိ။

အထေကဒိဝသံ နဂရေ ဆဏံ သဇ္ဇယိံသု, မဟာဇနော ကီဠာပသုတော အဟောသိ။ တဒါ ဗာရာဏသိယာ ဥတ္တရဒွါ
ရဝါသီ ဧကော ဘတိကော ဥဒကဘတိံ ကတွာ လဒ္ဓံ အဍ္ဎမာသကံ ပါကာရိဋ္ဌကာယ အန္တရေ ဌပေတွာ ဘတိံ ကရော
န္တော ဒက္ခိဏဒွါရံ ပတွာ တတ္ထ ဥဒကဘတိမေဝ ကတွာ ဇီဝမာနာယ ဧကာယ ကပဏိတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္
ပေသိ။ သာ တံ အာဟ – “သာမိ, နဂရေ ဆဏော ဝတ္တတိ, သစေ တေ ကိဉ္စိ အတ္ထိ, မယမ္ပိ ကီဠေယျာမာ”တိ?
“အာမ, အတ္ထီ”တိ။ “ကိတ္တကံ, သာမီ”တိ? “အဍ္ဎမာသကော”တိ။ “ကဟံ သော”တိ? “ဥတ္တရဒွါရေ ဣဋ္ဌကဗ္
ဘန္တရေ ဌပိတောတိ ဣတော မေ ဒွါဒသယောဇနန္တရေ နိဓာနံ, တဝ ပန ဟတ္ထေ ကိဉ္စိ အတ္ထီ”တိ? “အာမ, အတ္
ထီ”တိ။ “ကိတ္တက”န္တိ? “အဍ္ဎမာသကောဝ”တိ။ “ဣတိ တဝ အဍ္ဎမာသကော, မမ အဍ္ဎမာသကောတိ မာသကော
ဝ ဟောတိ, တတော ဧကေန ကောဋ္ဌာသေန မာလံ, ဧကေန ကောဋ္ဌာသေန ဂန္ဓံ, ဧကေန ကောဋ္ဌာသေန သုရံ ဂဟေတွာ
ကီဠိဿာမ, ဂစ္ဆ တယာ ဌပိတံ အဍ္ဎမာသကံ အာဟရာ”တိ။ သော “ဘရိယာယ မေ သန္တိကာ ကထာ လဒ္ဓါ”တိ ဟဋ္
ဌတုဋ္ဌော “ဘဒ္ဒေ, မာ စိန္တယိ, အာဟရိဿာမိ န”န္တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ နာဂဗလော ဘတိကော ဆ ယောဇနာနိ အတိ
က္ကမ္မ မဇ္ဈန္ဟိကသမယေ ဝီတစ္စိကင်္ဂါရသန္ထတံ ဝိယ ဥဏှံ ဝါလုကံ မဒ္ဒန္တော ဓနလောဘေန ဟဋ္ဌပဟဋ္ဌော
ကသာဝရတ္တနိဝသနော ကဏ္ဏေ တာလပဏ္ဏံ ပိဠန္ဓိတွာ ဧကေန အာယောဂဝတ္တေန ဂီတံ ဂါယန္တော ရာဇင်္ဂ
ဏေန ပါယာသိ။

ဥဒယရာဇာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရိတွာ ဌိတော တံ တထာ ဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “ကိံ နု ခေါ သေ ဝေရူပံ ဝါတာတပံ အဂဏေ
တွာ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌော ဂါယန္တော ဂစ္ဆတိ, ပုစ္ဆိဿာမိ န”န္တိ စိန္တေတွာ ပက္ကောသနတ္ထာယ ဧကံ ပုရိသံ ပါဟိ
ဏိ။ တေန ဂန္တွာ “ရာဇာ တံ ပက္ကောသတီ”တိ ဝုတ္တေ “ရာဇာ မယှံ ကိံ ဟောတိ, နာဟံ ရာဇာနံ ဇာနာမီ”တိ ဝတွာ
ဗလက္ကာရေန နီတော ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ နံ ရာဇာ ပုစ္ဆန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၃၆. “အင်္ဂါရဇာတာ ပထဝီ၊ ကုက္ကုဠာနုဂတာ မဟီ။

အထ ကယသိ ဝတ္တာနိ၊ န တံ တပတိ အာတပေါ။

၃၇. ''ဥဒ္ဓံ တပတိ အာဒိစ္စော၊ အဓော တပတိ ဝါလုကာ။
အထ ကယသိ ဝတ္တာနိ၊ န တံ တပတိ အာတပေါ''တိ။

တတ္ထ **အင်္ဂါရဇာတာ** တိ ဘော ပုရိသ, အယံ ပထဝီ ဝီတစ္စိကင်္ဂါရာ ဝိယ ဥဏှဘာဝဇာတာ။ **ကုက္ကုဠာနုဂတာ** တိ အာဒိတ္တဆာရိကသင်္ခါတေန ကုက္ကုဠေန ဝိယ ဥဏှဝါလုကာယ အနုဂတာ။ **ဝတ္တာနိ** တိ အာယောဂဝတ္တာနိ အာရောပေတွာ ဂီတံ ကယသီတိ။

သော ရညော ကထံ သုတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၃၈. ''န မံ တပတိ အာတပေါ၊ အာတပါ တပယန္တိ မံ။
အတ္ထာ ဟိ ဝိဝိဓာ ရာဇ၊ တေ တပန္တိ န အာတပေါ''တိ။

တတ္ထ **အာတပါ**တိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာ။ ပုရိသဉှိ တေ အဘိတပန္တိ, တသ္မာ ''အာတပါ''တိ ဝုတ္တာ။ **အတ္ထာ ဟိ ဝိဝိဓာ** တိ, မဟာရာဇ, မယှံ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမေ နိဿာယ ကတ္တဗ္ဗာ နာနာကိစ္စသင်္ခါတာ ဝိဝိဓာ အတ္ထာ အတ္ထိ, တေ မံ တပန္တိ, န အာတပေါတိ။

အထ နံ ရာဇာ ''ကော နာမ တေ အတ္ထော''တိ ပုစ္ဆိ။ သော အာဟ ''အဟံ, ဒေဝ, ဒက္ခိဏဒ္ဝါရဝါသိကာ ကပဏိတ္ထိယာ သဒ္ဓိံ သံဝါသံ ကပ္ပေသိံ, သာ မံ 'ဆဏံ ကီဠိဿာမ, အတ္ထိ တေ ကိဉ္စိ ဟတ္ထေ'တိ ပုစ္ဆိ, အထ နံ အဟံ 'မမ နိဓာနံ ဥတ္တရဒ္ဝါရေ ပါကာရန္တရေ ဌပိတ'န္တိ အဝစံ, သာ 'ဂစ္ဆ တံ အာဟရ, ဥဘောပိ ကီဠိဿာမာ'တိ မံ ပဟိဏိ, သာ မေ တဿာ ကထာ ဟဒယံ န ဝိဇဟတိ, တံ မံ အနုဿရန္တံ ကာမတပေါ တပတိ, အယံ မေ, ဒေဝ, အတ္ထော''တိ။ အထ ''ဧဝရူပံ ဝါတာတပံ အဂဏေတွာ ကိံ တေ တုဿနကာရဏံ, ယေန ကယန္တော ဂစ္ဆသီ''တိ? ''ဒေဝ, တံ နိဓာနံ အာဟရိတွာ 'တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမိဿာမီ'တိ ဣမိနာ ကာရဏေန တုဋ္ဌော ကယာမီ''တိ။ ''ကိံ ပန တေ, ဘော ပုရိသ, ဥတ္တရဒ္ဝါရေ ဌပိတနိဓာနံ သတသဟဿမတ္တံ အတ္ထီ''တိ? ''နတ္ထိ, ဒေဝ''တိ။ ရာဇာ ''တေန ဟိ ပညာသ သဟဿာနိ, စတ္တာလီသ, တိံသ, ဝီသ, ဒသ, သဟဿံ, ပဉ္စ သတာနိ, စတ္တာရိ, တီဏိ, ဒွေ, ဧကံ, သတံ, ပညာသံ, စတ္တာလီသံ, တိံသံ, ဝီသံ, ဒသ, ပဉ္စ, စတ္တာရိ, တယော, ဒွေ, ဧကော ကဟာပဏော, အဍ္ဎော, ပါဒေါ, စတ္တာရော မာသကာ, တယော, ဒွေ, ဧကော မာသကော''တိ ပုစ္ဆိ။ သဗ္ဗံ ပဋိက္ခိပိတွာ ''အဍ္ဎမာသကော''တိ ဝုတ္တော ''အာမ, ဒေဝ, ဧတ္တကံ မယှံ ဓနံ, တံ အာဟရိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ အဘိရမိဿာမီတိ ဂစ္ဆာမိ, တာယ ပီတိယာ တေန သောမနဿေန န မံ ဧသ ဝါတာတပေါ တပတီ''တိ အာဟ။

အထ နံ ရာဇာ ''ဘော ပုရိသ, ဧဝရူပေ အာတပေ တတ္ထ မာ ဂမိ, အဟံ တေ အဍ္ဎမာသကံ ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ ''ဒေဝ, အဟံ တုမှာကံ ကထာယ ဌတွာ တဉ္စ ဂဏှိဿာမိ, ဣတရဉ္စ ဓနံ န နာသေဿာမိ, မမ ဂမနံ အဟာပေတွာ တမ္ပိ ဂဟေဿာမီ''တိ။ ''ဘော ပုရိသ, နိဝတ္တ, မာသကံ တေ ဒဿာမိ, ဒွေ မာသကေဟိ ဝါ ဝဍ္ဎေတွာ ကောဋိံ ကောဋိသတံ အပရိမိတံ ဓနံ ဒဿာမိ, နိဝတ္တာ''တိ ဝုတ္တေပိ ''ဒေဝ, တံ ဂဟေတွာ ဣတရမ္ပိ ဂဏှိဿာမီ''ဣစ္စေဝ အာဟ။ တတော သေဋ္ဌိဋ္ဌာနာဒီဟိ ဌာနန္တရေဟိ ပလောဘိတော ယာဝ ဥပရဇ္ဇာ တထေဝ ဝတွာ ''ဥပဍ္ဎရဇ္ဇံ တေ ဒဿာမိ, နိဝတ္တာ''တိ ဝုတ္တေ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ ရာဇာ ''ဂစ္ဆထ မမ သဟာယဿ ကေသမဿုံ ကာရေတွာ နှာပေတွာ အလင်္ကရိတွာ အာနေထ န''န္တိ အမစ္စေ အာဏာပေသိ။ အမစ္စာ တထာ အကံသု။ ရာဇာ ရဇ္ဇံ ဒွိဓာ ဘိန္ဒိတွာ တဿ ဥပဍ္ဎရဇ္ဇံ အဒါသိ။ ''သော ပန တံ ဂဟေတွာပိ အဍ္ဎမာသကပေမေန ဥတ္တရပဿံ ဂဏှာတူ''တိ ဝဒန္တိ။ သော အဍ္ဎမာသကရာဇာ နာမ အဟောသိ။ တေ သမဂ္ဂါ သမ္မောဒမာနာ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တာ ဧကဒိဝသံ ဥယျာနံ ဂမိံသု။ တတ္ထ ကီဠိတွာ ဥဒယရာဇာ အဍ္ဎမာသကရညော အင်္ကေ သီသံ ကတွာ နိပဇ္ဇိ။ တသ္မိံ နိဒ္ဒံ ဩက္ကန္တေ ပရိစာရကမနုဿာ ကီဠာနုဘဝနဝသေန တတ္ထ တတ္ထ အဂမံသု။

အဍ္ဎမာသကရာဇာ ''ကိံ မေ နိစ္စကာလံ ဥပဍ္ဎရဇ္ဇေန, ဣမံ မာရေတွာ အဟမေဝ သကလရဇ္ဇံ ကာရေဿာမီ''တိ ခဂ္ဂံ အဗ္ဗာဟိတွာ ''ပဟရိဿာမိ န''န္တိ စိန္တေတွာ ပုန ''အယံ ရာဇာ မံ ဒလိဒ္ဒကပဏံ မနုဿံ အတ္တနာ သမာနံ က

တ္တတ မဟန္တေ ကုသလရိယေ ပတိဋ္ဌပေသိ, ဧဝရူပံ နာမ ယသဒါယကံ မာရေတ္ဝာ ရဇ္ဇံ ကာရေဿာမီတိ မမ ကိလေသ ဥပ္ပန္နာ, အယုတ္တံ ဝတ မေ ကမ္မ”န္တိ သတိံ ပဋိလဘိတွာ အသိံ ပဝေသေသိ။ အထဿ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ တထေဝ စိတ္တံ ဥပ္ပဇ္ဇိ။ တတော စိန္တေသိ “ဣဒံ စိတ္တံ ပုနပ္ပုနံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ မံ ပာပကမ္မေ နိယောဇေဿတီ”တိ။ သော အသိံ ဘူမိယံ ခိပိတွာ ရာဇာနံ ဥဋ္ဌာပေတွာ “ခမာဟိ မေ, ဒေဝါ”တိ ပာဒေသု ပတိ။ “နနု သမ္မ, တဝ မမန္တရေ ဒေါသော နတ္ထီ”တိ? “အတ္ထိ, မဟာရာဇ, အဟံ ဣဒံ နာမ အကာသိ”န္တိ။ “တေနဟိ သမ္မ, ခမာမိ တေ, ဣစ္ဆန္တော ပန ရဇ္ဇံ ကာရေဟိ, အဟံ ဥပရာဇာ ဟုတွာ တံ ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ။ သော “န မေ, ဒေဝ, ရဇ္ဇေန အတ္ထော, အယဉှိ တဏှာ မံ အပါယေသု နိဗ္ဗတ္တာပေဿတိ, တဝ ရဇ္ဇံ တွံဝ ဂဏှ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမိ, ဒိဋ္ဌံ မေ ကာမဿ မူလံ, အယဉှိ သင်္ကပ္ပေန ဇာယတိ, န ဒါနိ နံ တတော ပဋ္ဌာယ သင်္ကပ္ပေဿာမီ”တိ ဥဒါနေန္တော စတုတ္ထံ ကာထ မာဟ –

၄၉. “အဒ္ဒသံ ကာမ တေ မူလံ၊ သင်္ကပ္ပါ ကာမ ဇာယသိ။
န တံ သင်္ကပ္ပယိဿာမိ၊ ဧဝံ ကာမ န ဟေဟိသီ”တိ။

တတ္ထ **ဧဝန္တိ** ဧဝံ မမန္တရေ။ **န ဟေဟိသီ**တိ န ဥပ္ပဇ္ဇိဿသီတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ပုန ကာမေသု အနုယုဉ္ဇန္တဿ မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေန္တော ပဉ္စမံ ကာထမာဟ –

၅၀. “အပ္ပါပိ ကာမာ န အလံ၊ ဗဟူဟိပိ န တပ္ပတိ။
အဟဟာ ဗာလလပနာ၊ ပရိဝဇ္ဇေထ ဇဂ္ဂတော”တိ။

တတ္ထ **အဟဟာ**တိ သံဝေဂဒီပနံ။ **ဇဂ္ဂတော** တိ ဇဂ္ဂန္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – မဟာရာဇ, ဣမဿ မဟာဇန ဿ အပ္ပကာပိ ဝတ္ထုကာမကိလေသကာမာ န အလံ ပရိယတ္တာဝ, ဗဟူဟိပိ စ တေဟိ န တပ္ပတေဝ, “အဟော ဣမေ မမ ရူပါ မမ သဒ္ဒါ”တိ လပနတော ဗာလလပနာ ကာမာ, ဣမေ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ဇောဓိပက္ခိယာနံ ဓမ္မာနံ ဘာဝနာနု ယောဂမနုယုတ္တော ဇဂ္ဂန္တော ကုလပုတ္တော ပရိဝဇ္ဇေထ, ပရိညာပဟာနာဘိသမယေဟိ အဘိသမေတွာ ပဇဟေယျ ယာတိ။

ဧဝံ သော မဟာဇနဿ ဓမ္မံ ဒေသေတွာ ဥဒယရာဇာနံ ရဇ္ဇံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ မဟာဇနံ အဿုမုခံ ရောဒမာနံ ပ ဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဝိဟာသိ။ တဿ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ရာဇာ တံ ဥဒါနံ သကလံ ကတွာ ဥဒါနေန္တော ဆဋ္ဌံ ကာထမာဟ –

၅၁. “အပ္ပဿ ကမ္မဿ ဖလံ မမေဒံ၊ ဥဒယော အဇ္ဈာဂမာ မဟတ္တပတ္တံ။
သုလဒ္ဓလာဘော ဝတ မာဏဝဿ၊ ယော ပဗ္ဗဇီ ကာမရာဂံ ပဟာယာ”တိ။

တတ္ထ **ဥဒယော**တိ အတ္တာနံ သန္ဓာယ ဝဒတိ။ **မဟတ္တပတ္တ** န္တိ မဟန္တဘာဝပ္ပတ္တံ ဝိပုလံ ကုသလရိယံ အဇ္ဈာဂမာ။ **မာဏဝဿာ** တိ သတ္တဿ မယှံ သဟာယဿ သုလဒ္ဓလာဘော, ယော ကာမရာဂံ ပဟာယ ပဗ္ဗဇိ တောတိ အဓိပ္ပာယေနေဝမာဟ။

ဣမိဿာ ပန ကာထာယ န ကောစိ အတ္ထံ ဇာနာတိ။ အထ နံ ဧကဒိဝသံ အဂ္ဂမဟေသီ ကာထာယ အတ္ထံ ပုစ္ဆိ, ရာဇာ န ကထေသိ။ ဧကော ပနဿ ဂင်္ဂမာလော နာမ မင်္ဂလနှာပိတော, သော ရညော မဿုံ ကရောန္တော ပဌမံ ခုရ ပရိကမ္မံ ကတွာ ပစ္ဆာ သဏ္ဍာသေန လောမာနိ ဂဏှာတိ, ရညော စ ခုရပရိကမ္မကာလေ သုခံ ဟောတိ, လောမဟရဏ ကာလေ ဒုက္ခံ။ သော ပဌမံ တဿ ဝရံ အတုကာမော ဟောတိ, ပစ္ဆာ သီသစ္ဆေဒနမာကင်္ခတိ။ အထေကဒိဝသံ “ဘန္တေ, အမှာကံ ဂင်္ဂမာလကပ္ပကော ဗာလော”တိ ဒေဝိယာ တမတ္ထံ အာရောစေတွာ “ကိံ ပန, ဒေဝ, ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ ဝု တ္တေ “ပဌမံ သဏ္ဍာသေန လောမာနိ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ခုရပရိကမ္မ”န္တိ အာဟ။ သာ တံ ကပ္ပကံ ပက္ကောသာပေတွာ တ “တာတ, ဣတော ပဋ္ဌာယ ရညော မဿုကရဏဒိဝသေ ပဌမံ လောမာနိ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ခုရပရိကမ္မံ ကရေယျာသိ, ရညာ စ ‘ဝရံ ဂဏှာဟီ’တိ ဝုတ္တေ ‘အညေန, ဒေဝ, မေ အတ္ထော နတ္ထိ, တုမှာကံ ဥဒါနကာထာယ အတ္ထံ အာစိက္ခထာ’တိ ဝဒေယျာသိ, အဟံ တေ ဗဟုံ ဓနံ ဒဿာမီ”တိ အာဟ။ သော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ မဿုကရဏဒိဝသေ ပဌမံ

သဏ္ဍာသံ ဂဏှာဟိ။ “ကိံ, ဘဏေ ဂင်္ဂမာလ, အပုဗ္ဗံ တေ ကရဏ”န္တိ ရညာ ဝုတ္တေ “ဒေဝ, ကပ္ပကာ နာမ အပုဗ္ဗမ္ပိ ကရောန္တီ”တိ ဝတွာ ပဌမံ လောမာနိ ဂဟေတွာ ပစ္ဆာ ခုရပရိကမ္မံ အကာသိ။ ရာဇာ “ဝရံ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။ “ဒေဝ, အညေန မေ အတ္ထော နတ္ထိ, တုမှာကံ ဥဒါနဂါထာယ အတ္ထံ ကထေထာ”တိ။ ရာဇာ အတ္တနော ဒလိဒ္ဒကာလေ ကတံ ကထေတုံ လဇ္ဇန္တော “တာတ, ဣမိနာ တေ ဝရေန ကော အတ္ထော, အညံ ဂဏှာဟီ”တိ အာဟ။ “ဧတမေဝ ဒေဟိ, ဒေဝ”တိ။ သော မုသာဝါဒဘယေန “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ကုမ္မာသပိဏ္ဍိဇာတကေ ဝုတ္တနယေနေဝ သဗ္ဗံ သံဝိဒဟာပေတွာ ရတနပလ္လင်္ကေ နိသီဒိတွာ “အဟံ ဂင်္ဂမာလ, ပုရိမဘဝေ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ”တိ သဗ္ဗံ ပုရိမကိရိယံ အာစိက္ခိတွာ “ဣမိနာ ကာရဏေန ဥပဍ္ဎဂါထံ, ‘သဟာယော ပန မေ ပဗ္ဗဇိတော, အဟံ ပမတ္တော ဟုတွာ ရဇ္ဇမေဝ ကာရေမီ’တိ ဣမိနာ ကာရဏေန ပစ္ဆာ ဥပဍ္ဎဂါထံ ဝဒါမီ”တိ ဥဒါနဿ အတ္ထံ ကထေသိ။

တံ သုတွာ ကပ္ပကော “ဥပဍ္ဎုပေါသထကမ္မေန ကိရ ရညာ အယံ သမ္ပတ္တိ လဒ္ဓါ, ကုသလံ နာမ ကာတဗ္ဗမေဝ, ယံနူနာဟံ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ပတိဋ္ဌံ ကရေယျ”န္တိ စိန္တေတွာ ဉာတိဘောဂပရိဝဋ္ဋံ ပဟာယ ရာဇာနံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အနုဇာနာပေတွာ ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ တိလက္ခဏံ အာရောပေန္တော ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ ပစ္စေကဗောဓိံ ပတွာ ဣဒ္ဓိယာ နိဗ္ဗတ္တပတ္တစီဝရဓရော ဂန္ဓမာဒနပဗ္ဗတေ ပဉ္စဆဗ္ဗဿာနိ ဝသိတွာ “ဗာရာဏသိရာဇာနံ ဩလောကေဿာမီ”တိ အာကာသေနာဂန္တွာ ဥယျာနေ မင်္ဂလသိလာယံ နိသီဒိ။ ဥယျာနပါလော သဉ္ဇာနိတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ “ဒေဝ, ဂင်္ဂမာလော ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ဟုတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ ဥယျာနေ နိသိန္နော”တိ။ ရာဇာ တံ သုတွာ “ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိဿာမီ”တိ ဝေဂေန နိက္ခမိ။ ရာဇမာတာ စ ပုတ္တေန သဒ္ဓိံယေဝ နိက္ခမိ။ ရာဇာ ဥယျာနံ ပဝိသိတွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိ သဒ္ဓိံ ပရိသာယ။ သော ရညာ သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တော “ကိံ, ဗြဟ္မဒတ္တ, အပ္ပမတ္တောသိ, ဓမ္မေန ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောသီ”တိ ရာဇာနံ ကုလနာမေန အာလပိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကရောတိ။ တံ သုတွာ ရညော မာတာ “အယံ ဟီနဇစ္စော မလမဇ္ဇကော နှာပိတပုတ္တော အတ္တာနံ န ဇာနာတိ, မမ ပုတ္တံ ပထဝိဿရံ ဇာတိခတ္တိယံ ‘ဗြဟ္မဒတ္တာ’တိ နာမေနာလပတီ”တိ ကုဇ္ဈိတွာ သတ္တမံ ဂါထမာဟ –

၄၂. “တပသာ ပဇဟန္တိ ပါပကမ္မံ, တပသာ နှာပိတကုမ္ဘကာရဘာဝံ။
တပသာ အဘိဘုယျ ဂင်္ဂမာလ, နာမေနာလပသဇ္ဇ ဗြဟ္မဒတ္တာ”တိ။

တဿတ္ထော – ဣမေ တာဝ သတ္တာ **တပသာ** အတ္တနာ ကတေန တပေါဂုဏေန **ပါပကမ္မံ** ဇဟန္တိ, ကိံ ပနေတေ တပသာ **နှာပိတကုမ္ဘကာရဘာဝံ** မ္ပိ ဇဟန္တိ, ယံ တွံ ဂင်္ဂမာလ, အတ္တနော **တပသာ** အဘိဘုယျ မမ ပုတ္တံ ဗြဟ္မဒတ္တံ နာမေနာလပသိ, ပတိရူပံ နု တေ ဧတန္တိ?

ရာဇာ မာတရံ ဝါရေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓဿ ဂုဏံ ပကာသေန္တော အဋ္ဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၃. “သန္ဒိဋ္ဌိကမေဝ အမ္မ ပဿထ, ခန္တီသောရစ္စဿ အယံ ဝိပါကော။
ယော သဗ္ဗဇနဿ ဝန္ဒိတောဟု, တံ ဝန္ဒာမ သရာဇိကာ သမစ္စာ”တိ။

တတ္ထ **ခန္တီသောရစ္စဿာ** တိ အဓိဝါသနခန္တိယာ စ သောရစ္စဿ စ။ **တံ ဝန္ဒာမာ** တိ တံ ဣဒါနိ မယံ သရာဇိကာ သမစ္စာ သဗ္ဗေ ဝန္ဒာမ, ပဿထ အမ္မ, ခန္တီသောရစ္စာနံ ဝိပါကန္တိ။

ရညာ မာတရိ ဝါရိတာယ သေသမဟာဇနော ဥဋ္ဌဟိတွာ “အယုတ္တံ ဝတ, ဒေဝ, ဧဝရူပဿ ဟီနဇစ္စဿ တုမှေ နာမေနာလပန”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ မဟာဇနမ္ပိ ပဋိဗာဟိတွာ တဿ ဂုဏကထံ ကထေတုံ ဩသာနဂါထမာဟ –

၄၄. “မာ ကိဉ္စိ အဝစုတ္ထ ဂင်္ဂမာလံ, မုနိနံ မောနပထေသု သိက္ခမာနံ။
ဧသော ဟိ အတရိ အဏ္ဏဝံ, ယံ တရိတွာ စရန္တိ ဝီတသောကာ”တိ။

တတ္ထ **မုနိန** န္တိ အဂါရိကာနဂါရိကသေက္ခာသေက္ခပစ္စေကမုနီသု ပစ္စေကမုနိံ။ **မောနပထေသု သိက္ခမာန** န္တိ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါဗောဓိပက္ခိယဓမ္မသင်္ခါတေသု မောနပထေသု သိက္ခမာနံ။ **အဏ္ဏဝ** န္တိ သံသာရမဟာသမုဒ္ဒံ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ ရာဇာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓံ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, မယှံ မာတု ခမထာ”တိ အာဟ။ “ခမာမိ, မဟာရာဇာ”တိ။ ရာဇပရိသာပိ နံ ခမာပေသိ။ ရာဇာ အတ္တာနံ နိဿာယ ဝသနတ္ထာယ ပဋိညံ ယာစိ။ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပန ပဋိညံ အဒတွာ သရာဇိကာယ ပရိသာယ ပဿန္တိယာဝ အာကာသေ ဌတွာ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ ဂန္ဓမာဒနမေဝ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဧဝဉ္စ ဥပါသကာ ဥပေါသထဝါသော နာမ ဝသိတဗ္ဗယုတ္တကော”တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ ပစ္စေကဗုဒ္ဓော ပရိနိဗ္ဗာယိ, အဍ္ဎမာသကရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, ရညော မာတာ မဟာမာယာ, အဂ္ဂမဟေသီ ရာဟုလမာတာ, ဥဒယရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

ဂင်္ဂမာလဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဉ္စမာ။

[၄၂၂] ၆. စေတိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဓမ္မော ဟဝေ ဟတော ဟန္တီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ပထဝိပဝေသနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉှိ ဒိဝသေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, ဒေဝဒတ္တော မုသာဝါဒံ ကတွာ ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌော အဝီစိပရာယဏော ဇာတော”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌောယေဝါ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ပဌမကပ္ပေ မဟာသမ္မတော နာမ ရာဇာ အသင်္ချေယျာယုကော အဟောသိ။ တဿ ပုတ္တော ရောဇော နာမ, တဿ ပုတ္တော ဝရရောဇော နာမ, တဿ ပုတ္တော ကလျာဏော နာမ, ကလျာဏဿ ပုတ္တော ဝရကလျာဏော နာမ, ဝရကလျာဏဿ ပုတ္တော ဥပေါသထော နာမ, ဥပေါသထဿ ပုတ္တော ဝရဥပေါသထော နာမ, ဝရဥပေါသထဿ ပုတ္တော မန္ဓာတာ နာမ, မန္ဓာတုဿ ပုတ္တော ဝရမန္ဓာတာ နာမ, ဝရမန္ဓာတုဿ ပုတ္တော ဝရော နာမ, ဝရဿ ပုတ္တော ဥပဝရော နာမ အဟောသိ, ဥပရိစရောတိပိ တဿေဝ နာမံ။ သော စေတိယရဋ္ဌေ သောတ္ထိယနဂရေ ရဇ္ဇံ ကာရေသိ, စတူဟိ ရာဇိဒ္ဓီဟိ သမန္နာဂတော အဟောသိ ဥပရိစရော အာကာသဂါမီ, စတ္တာရော နံ ဒေဝပုတ္တာ စတူသု ဒိသာသု ခဂ္ဂဟတ္ထာ ရက္ခန္တိ, ကာယတော စန္ဒနဂန္ဓော ဝါယတိ, မုခတော ဥပ္ပလဂန္ဓော။ တဿ ကပိလော နာမ ဗြာဟ္မဏော ပုရောဟိတော အဟောသိ။ ကပိလဗြာဟ္မဏဿ ပန ကနိဋ္ဌော ကောရကလမ္ဗော နာမ ရညာ သဒ္ဓိံ ဧကာစရိယကုလေ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ဗာလသဟာယော။ သော တဿ ကုမာရကာလေယေဝ “အဟံ ရဇ္ဇံ ပတွာ တုယှံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ ဒဿာမီ”တိ ပဋိဇာနိ။ သော ရဇ္ဇံ ပတွာ ပိတု ပုရောဟိတံ ကပိလဗြာဟ္မဏံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနတော စာဝေတုံ နာသက္ခိ။ ပုရောဟိတေ ပန အတ္တနော ဥပဋ္ဌာနံ အာဂစ္ဆန္တေ တသ္မိံ ဂါရဝေန အပစိတာကာရံ ဒဿေသိ။ ဗြာဟ္မဏော တံ သလ္လက္ခေတွာ “ရဇ္ဇံ နာမ သမဝယေဟိ သဒ္ဓိံ သုပရိဟာရံ ဟောတိ, အဟံ ရာဇာနံ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “ဒေဝ, အဟံ မဟလ္လကော, ဂေဟေ ကုမာရကော အတ္ထိ, တံ ပုရောဟိတံ ကရောဟိ, အဟံ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ရာဇာနံ အနုဇာနာပေတွာ ပုတ္တံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနေ ဌပါပေတွာ ရာဇုယျာနံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ ပုတ္တံ နိဿာယ တတ္ထေဝ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

ကောရကလမ္ဗော “အယံ ပဗ္ဗဇန္တောပိ န မယှံ ဌာနန္တရံ အဒါသီ”တိ ဘာတရိ အာဃာတံ ဗန္ဓိတွာ ဧကဒိဝသံ သုခကထာယ နိသိန္နသမယေ ရညာ “ကောရကလမ္ဗ ကိံ တွံ ပုရောဟိတဋ္ဌာနံ န ကရောသီ”တိ ဝုတ္တေ “အာမ, ဒေဝ, န ကရောမိ, ဘာတာ မေ ကရောတီ”တိ အာဟ။ “နနု တေ ဘာတာ ပဗ္ဗဇိတော”တိ? “အာမ ပဗ္ဗဇိတော, ဌာနန္တရံ ပန ပုတ္တဿ အဒါသီ”တိ။ “တေန ဟိ တွံ ကရောဟီ”တိ? “ဒေဝ, ပဝေဏိယာ အာဂတံ ဌာနန္တရံ မမ ဘာတရံ အပနေတွာ န သက္ကာ မယာ ကာတု”န္တိ။ “ဧဝံ သန္တေ အဟံ တံ မဟလ္လကံ ကတွာ ဘာတရံ တေ ကနိဋ္ဌံ ကရိဿာမီ”တိ။ “ကထံ, ဒေဝါ”တိ? “မုသာဝါဒံ ကတွာ”တိ။ “ကိံ ဒေဝ, န ဇာနာထ, ယဒါ မမ ဘာတာ မဟန္တေန အဗ္ဘုတဓမ္မေန သမန္နာဂတော ဝိဇ္ဇာဓရော, သော အဗ္ဘုတဓမ္မေန တုမှေ ဝဉ္စေဿတိ, စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တေ အန္တရဟိတေ ဝိယ ကရိဿတိ, ကာယတော စ မုခတော စ သုဂန္ဓံ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝိယ ကရိဿတိ, တုမှေ အာကာသာ ဩတာရေတွာ ဘူမိယံ ဌိတေ ဝိယ ကရိဿတိ, တုမှေ ပထဝိံ ပဝိသန္တာ ဝိယ ဘဝိဿထ, တဒါ တုမှာကံ ကထာယ ပတိဋ္ဌာတုံ န သက္ခိဿထာ”တိ။ “တွံ ဧဝံ သညံ မာ ကရိ, အဟံ ကာတုံ သက္ခိဿာမီ”တိ။ “ကဒါ ကရိဿထ, ဒေဝါ”တိ? “ဣတော သတ္တမေ ဒိဝသေ”တိ။ သာ ကထာ သကလနဂရေ ပါကဋာ အဟောသိ။ “ရာဇာ ကိရ မုသာဝါဒံ ကတွာ မဟလ္လကံ

ခုဒ္ဒကံ, ခုဒ္ဒကံ မဟလ္လကံ ကရိဿတိ, ဌာနန္တရံ ခုဒ္ဒကဿ အပေဿတိ, ကီဒိသော နု ခေါ မုသာတအော နာမ, ကိံ နီလကော, ဥဒာဟု ပီတကာဒီသု အညတရဝဏ္ဏော''တိ ဇဝံ မဟာဇနဿ ဝိတက္ကော ဥဒပါဒိ။ တဒါ ကိရ လောကဿ သစ္စတဒီကာလော, ''မုသာတအော နာမ ဧဝရူပေါ''တိ န ဇာနန္တိ။

ပုရောဟိတပုတ္တောပိ တံ ကထံ သုတွာ ပိတု သန္တိကံ ဂန္တွာ ကထေသိ ''တာတ, ရာဇာ ကိရ မုသာတဒံ ကတွာ တုမှေဟ ခုဒ္ဒကေ ကတွာ အမှာကံ ဌာနန္တရံ မမ စူဠပိတုဿ ဒဿတီ''တိ။ ''တာတ, ရာဇာ မုသာတဒံ ကတွာပိ အမှာကံ ဌာနန္တရံ ဟရိတုံ န သက္ခိဿတိ။ ကတရဒိဝသေ ပန ကရိဿတီ''တိ? ''ဣတော ကိရ သတ္တမေ ဒိဝသေ''တိ။ ''တေန ဟိ တဒါ မယှံ အာရောစေယျာသီ''တိ။ သတ္တမေ ဒိဝသေ မဟာဇနာ ''မုသာတဒံ ပဿိဿာမာ''တိ ရာဇင်္ဂဏေ သန္နိပတိတွာ မဉ္စာတိမဉ္စေ ဗန္ဓိတွာ အဋ္ဌံသု။ ကုမာရော ဂန္တွာ ပိတု အာရောစေသိ။ ရာဇာ အလင်္ကတပဋိယတ္တော နိက္ခမ္မ မဟာဇနမဇ္ဈေ ရာဇင်္ဂဏေ အာကာသေ အဋ္ဌာသိ။ တာပသော အာကာသေနာဂန္တွာ ရညော ပုရတော နိသီဒနစမ္မံ အတ္ထရိတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ မဟာရာဇ, မုသာတဒံ ကတွာ ခုဒ္ဒကံ မဟလ္လကံ ကတွာ တဿ ဌာနန္တရံ အတုကာမောသီ''တိ? ''အာမ အာစရိယ, ဇဝံ မေ ကထိတ''န္တိ။ အထ နံ သော ဩဝဒန္တော ''မဟာရာဇ, မုသာတအော နာမ ဘာရိယော ဂုဏပရိဓံသကော စတူသု အပာယေသု နိဗ္ဗတ္တာပေတိ။ ရာဇာ နာမ မုသာတဒံ ကရောန္တော ဓမ္မံ ဟနတိ, သော ဓမ္မံ ဟနိတွာ သယမေဝ ဟညတီ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၄၅. ''ဓမ္မော ဟဝေ ဟတော ဟန္တိ၊ နာဟတော ဟန္တိ ကိဉ္စနံ။
တသ္မာ ဟိ ဓမ္မံ န ဟနေ၊ မာ တွံ ဓမ္မော ဟတော ဟနီ''တိ။

တတ္ထ **ဓမ္မော** တိ ဇေဋ္ဌာပစာယနဓမ္မော ဣဓာဓိပ္ပေတော။

အထ နံ ဥတ္တရိပိ ဩဝဒန္တော ''သစေ, မဟာရာဇ, မုသာတဒံ ကရိဿသိ, စတဿော ဣဒ္ဓိယော အန္တရဓာယိဿန္တီ''တိ ဝတွာ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၄၆. ''အလိကံ ဘာသမာနဿ၊ အပက္ကမန္တိ ဒေဝတာ။
ပူတိကဉ္စ မုခံ ဝါတိ၊ သကဋ္ဌာနာ စ ဓံသတိ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ''တိ။

တတ္ထ **အပက္ကမန္တိ ဒေဝတာ** တိ မဟာရာဇ, သစေ အလိကံ ဘဏိဿသိ, စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ အာရက္ခံ ဆဍ္ဍေတွာ အန္တရဓာယိဿန္တီတိ အဓိပ္ပာယေနေတံ ဝဒတိ။ **ပူတိကဉ္စ မုခံ ဝါတီ** တိ မုခဉ္စ တေ ကာယော စ ဥဘော ပူတိဂန္ဓံ ဝါယိဿန္တီတိ သန္ဓာယာဟ။ **သကဋ္ဌာနာ စ ဓံသတီ** တိ အာကာသတော ဘဿိတွာ ပထဝိံ ပဝိသိဿသီ တိ ဒီပေန္တော ဧဝမာဟ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ဘီတော ကောရကလမ္ဗံ ဩလောကေသိ။ အထ နံ သော ''မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, နနု မယာ ပဌမမေဝ တုမှာကံ ဧတံ ကထိတ''န္တိ အာဟ။ ရာဇာ ကပိလဿ ဝစနံ သုတွာပိ အနာဒိယိတွာ အတ္တနာ ကထိတမေဝ ပုရတော ကရောန္တော ''တွံဝံသိ, ဘန္တေ, ကနိဋ္ဌော, ကောရကလမ္ဗော ဇေဋ္ဌော''တိ အာဟ။ အထဿ သဟ မုသာတဒေန စတ္တာရော ဒေဝပုတ္တာ ''တာဒိသဿ မုသာတဒိနော အာရက္ခံ န ဂဏှိဿာမာ''တိ ခဂ္ဂေ ပါဒမူလေ ဆဍ္ဍေတွာ အန္တရဓာယိံသု, မုခံ ဘိန္နကုက္ကုဋဏ္ဍပူတိ ဝိယ, ကာယော ဝိဝဋ္ဋဝစ္စကုဋိ ဝိယ ဒုဂ္ဂန္ဓံ ဝါယိ, အာကာသတော ဘဿိတွာ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌဟိ, စတဿောပိ ဣဒ္ဓိယော ပရိဟာယိံသု။ အထ နံ မဟာပုရောဟိတော ''မာ ဘာယိ, မဟာရာဇ, သစေ သစ္စံ ဘဏိဿသိ, သဗ္ဗံ တေ ပါကတိကံ ကရိဿာမီ''တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၄၇. ''သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘူမိယံ တိဋ္ဌ စေတိယာ''တိ။

တတ္ထ **ဘူမိယံ တိဋ္ဌ** တိ ဘူမိယံယေဝ ပတိဋ္ဌ, ပုန အာကာသံ လင်္ဃိတုံ န သက္ခိဿသီတိ အတ္ထော။

သော “ပဉ္စ, မဟာရာဇ, ပဌမံ မုသာတဒေနေ၀ တေ စတဿော ဣဒ္ဓိယော အန္တရဟိတာ, သလ္လကေ္ခဟိ, ဣ
အနိပိ သက္ကာ ဟာကတိကံ ကာတု”န္တိ ၀ုတ္တောပိ “ဧ၀ံ ၀တ္တ တုမ္ဟေ မံ ၀ဋ္ဋေတုကာမာ”တိ ဒုတိယမ္ပိ မုသာတဒံ ဘ
ဏိတ္တ ယာ၀ ကေပ္ပကာ ပထဝိံ ဟာဝိသိ။ အထ နံ ပုနပိ ဗ္ရာဟ္မဏော “သလ္လကေ္ခဟိ, မဟာရာဇ, ဣအနိပိ သက္ကာ
ဟာကတိကံ ကာတု”န္တိ ၀တ္တ စတုတ္တံ ကထမာဟ –

၄၈. “အကာလေ ၀ဿတီ တဿ၊ ကာလေ တဿ န ၀ဿတိ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ”တိ။

တတ္ထ **တဿာ** တိ ယော ဇာနန္တော ပုစ္ဆိတံ ပဉှံ မုသာတဒံ ကတ္တ အညထာ ဗ္ယာကရောတိ, တဿ ရ
ဋ္ဌော ဝိဇိတေ ဒေဝေ ယုတ္တကာလေ အဝဿိတ္တ အကာလေ ၀ဿတီတိ အတ္ထော။

အထ နံ ပုနပိ မုသာတဒဖလေန ယာ၀ ဇင္ဃော ပထဝိံ ပဝိဋ္ဌံ “သလ္လကေ္ခဟိ, မဟာရာဇာ”တိ ၀တ္တ ပဉ္စမံ ကထမာ
ဟ –

၄၉. “သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏာသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘူမိံ ပဝိသ စေတိယာ”တိ။

သော တတိယမ္ပိ “တ္ဝံသိ, ဘန္တေ, ကနိဋ္ဌော, ဇေဋ္ဌော ကောရကလမ္ဗော”တိ မုသာတဒမေ၀ ကတ္တ ယာ၀ ဇာ
ဏုကာ ပထဝိံ ဟာဝိသိ။ အထ နံ ပုနပိ “သလ္လကေ္ခဟိ, မဟာရာဇာ”တိ ၀တ္တ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၅၀. “ဇိဝှာ တဿ ဒွိဓာ ဟောတိ၊ ဥရဂဿေ၀ ဒိသမ္ပတိ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ။

၅၁. “သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏာသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘိယ္ယော ပဝိသ စေတိယာ”တိ။

ဣမာ ဒွေ ကထာ ၀တ္တ “ဣအနိ သက္ကာ ဟာကတိကံ ကာတု”န္တိ အာဟ။ ရာဇာ တဿ ၀စနံ သုတ္တပိ အနာဒိ
ယိတ္တ “တ္ဝံသိ, ဘန္တေ, ကနိဋ္ဌော, ဇေဋ္ဌော ကောရကလမ္ဗော”တိ စတုတ္ထမ္ပိ မုသာတဒံ ကတ္တ ယာ၀ ကဋိတော
ပထဝိံ ဟာဝိသိ။ အထ နံ ဗ္ရာဟ္မဏော “သလ္လကေ္ခဟိ, မဟာရာဇာ”တိ ၀တ္တ ပုန ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၅၂. “ဇိဝှာ တဿ န ဘ၀တိ၊ မစ္ဆဿေ၀ ဒိသမ္ပတိ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ။

၅၃. “သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏာသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘိယ္ယော ပဝိသ စေတိယာ”တိ။

တတ္ထ **မစ္ဆဿေတ** တိ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မုသာတဒိနော မစ္ဆဿ ဝိယ ကထနသမတ္ထာ ဇိဝှာ န
ဟောတိ, မူကော၀ ဟောတီတိ အတ္ထော။

သော ပဉ္စမမ္ပိ “တ္ဝံသိ ကနိဋ္ဌော, ဇေဋ္ဌော ကောရကလမ္ဗော”တိ မုသာတဒံ ကတ္တ ယာ၀ နာဘိတော ပထဝိံ ဟာဝိ
သိ။ အထ နံ ဗ္ရာဟ္မဏော ပုနပိ “သလ္လကေ္ခဟိ, မဟာရာဇာ”တိ ၀တ္တ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၅၄. “ထိယော၀ တဿ ဇာယန္တိ၊ န ပုမာ ဇာယရေ ကုလေ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ။

၅၅. “သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏာသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘိယ္ယော ပဝိသ စေတိယာ”တိ။

တတ္ထ **ထိယောတ**တိ နိဗ္ဗတ္တနိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနေ မုသာတဒိဿ ဓိတရော ဇာယန္တိ, ပုတ္တာ န ဇာယန္တီတိ အတ္ထော။

ရာဇာ တဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ ဆဋ္ဌမ္ပိ တထေဝ မုသာတဒံ ဘဏိတွာ ယာဝ ထနာ ပထဝိံ ပာဝိသိ။ အထ နံ ပုနပိ ဗြာဟ္မဏော ''သလ္လက္ခေဟိ, မဟာရာဇာ''တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၅၆. ''ပုတ္တာ တဿ န ဘဝန္တိ၊ ပက္ကမန္တိ ဒိသောဒိသံ။
ယော ဇာနံ ပုစ္ဆိတော ပဉှံ၊ အညထာ နံ ဝိယာကရေ။

၅၇. ''သစေ ဟိ သစ္စံ ဘဏသိ၊ ဟောဟိ ရာဇ ယထာ ပုရေ။
မုသာ စေ ဘာသသေ ရာဇ၊ ဘိယ္ယော ပဝိသ စေတိယာ''တိ။

တတ္ထ **ပက္ကမန္တိ** တိ သစေ မုသာတဒိဿ ပုတ္တာ ဘဝန္တိ, မာတာပိတူနံ အနုပကာရာ ဟုတွာ ပလာယန္တီတိ အတ္ထော။

သော ပာပမိတ္တသံသဂ္ဂဒောသေန တဿ ဝစနံ အနာဒိယိတွာ သတ္တမမ္ပိ တထေဝ မုသာတဒံ အကာသိ။ အထဿ ပထဝီ ဝိဝရံ အဒာသိ, အဝီစိတော ဇာလာ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂဏှိ။

၅၈. ''သ ရာဇာ ဣသိနာ သတ္တော၊ အန္တလိက္ခစရော ပုရေ။
ပာဝေက္ခိ ပထဝိံ စေစ္စော၊ ဟီနတ္တော ပတ္တ ပရိယာယံ။

၅၉. တသ္မာ ဟိ ဆန္ဒာဂမနံ၊ နပ္ပသံသန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
အဒုဋ္ဌစိတ္တော ဘာသေယျ၊ ဂိရံ သစ္စူပသံဟိတ''န္တိ။ –

ဣမာ ဒွေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓကထာ ဟောန္တိ။

တတ္ထ **သ ရာဇာ**တိ ဘိက္ခဝေ, သော ရာဇာ စေတိယော ပုဗ္ဗေ အန္တလိက္ခစရော ဟုတွာ ပစ္ဆာ ဣသိနာ အဘိသတ္တော ပရိဟီနသဘာဝေ ဟုတွာ။ **ပတွ ပရိယာယ**န္တိ အတ္တနော ကာလပရိယာယံ ပတွာ ပထဝိံ ပာဝိသီတိ အတ္ထော။ **တသ္မာ** တိ ယသ္မာ စေတိယရာဇာ ဆန္ဒာဂမနေန အဝီစိပရာယဏော ဇာတော, တသ္မာ။ **အဒုဋ္ဌစိတ္တော** တိ ဆန္ဒာဒီဟိ အဒူသိတစိတ္တော ဟုတွာ သစ္စမေဝ ဘာသေယျ။

မဟာဇနော ''စေတိယရာဇာ ဣသိံ အက္ကောသိတွာ မုသာတဒံ ကတွာ အဝီစိံ ပဝိဋ္ဌော''တိ ဘယပ္ပတ္တော အဟောသိ။ ရညော ပဉ္စ ပုတ္တာ အာဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏဿ ပာဒေသု ပတိတွာ ''အမှာကံ အဝဿယော ဟောဟီ''တိ ဝဒိံသု။ ဗြာဟ္မဏော ''တာတာ, တုမှာကံ ပိတာ ဓမ္မံ နာသေတွာ မုသာတဒံ ကတွာ ဣသိံ အက္ကောသိတွာ အဝီစိံ ဥပပန္နော, ဓမ္မော နာမေသ ဟတော ဟနတိ, တုမှေဟိ န သက္ကာ ဣဓ ဝသိတု''န္တိ ဝတွာ တေသု သဗ္ဗဇေဋ္ဌကံ ''ဧဟိ တွံ, တာတ, ပာစီနဒွာရေန နိက္ခမိတွာ ဥဇုကံ ဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗသေတံ သတ္တပတိဋ္ဌံ ဟတ္ထိရတနံ ပဿိဿသိ, တာယ သညာယ တတ္ထ နဂရံ မာပေတွာ ဝသ, တံ နဂရံ **ဟတ္ထိပုရံ** နာမ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ ဒုတိယံ အာမန္တေတွာ ''တွံ, တာတ, ဒက္ခိဏဒွာရေန နိက္ခမိတွာ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗသေတံ အဿရတနံ ပဿိဿသိ, တာယ သညာယ တတ္ထ နဂရံ မာပေတွာ ဝသ, တံ နဂရံ **အဿပုရံ** နာမ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ တတိယံ အာမန္တေတွာ ''တွံ, တာတ, ပစ္ဆိမဒွာရေန နိက္ခမိတွာ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တော ကေသရသီဟံ ပဿိဿသိ, တာယ သညာယ တတ္ထ နဂရံ မာပေတွာ ဝသ, တံ နဂရံ **သီဟပုရံ** နာမ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ စတုတ္ထံ အာမန္တေတွာ ''တွံ, တာတ, ဥတ္တရဒွာရေန နိက္ခမိတွာ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တော သဗ္ဗရတနမယံ စက္ကပဉ္ဇရံ ပဿိဿသိ, တာယ သညာယ တတ္ထ နဂရံ မာပေတွာ ဝသ, တံ နဂရံ **ဥတ္တရပဉ္စာလံ** နာမ ဘဝိဿတီ''တိ အာဟ။ ပဉ္စမံ အာမန္တေတွာ ''တာတ, တယာ ဣမသ္မိံ ဌာနေ ဝသိတုံ န သက္ကာ, ဣမသ္မိံ နဂရေ မဟာထူပံ ကတွာ နိက္ခမိတွာ ပစ္ဆိမုတ္တရာယ ဒိသာယ ဥဇုကမေဝ ဂစ္ဆန္တော ဒွေ ပဗ္ဗတေ အညမညံ ပဟရိတွာ ပဟရိတွာ ဒဒ္ဒရသဒ္ဒံ ကရောန္တေ ပဿိဿ

သသိ, တာယ သညာယ တတ္ထ နဂရံ မာပေတွာ ဝသ, တံ နဂရံ **ဒဒ္ဒရပုရံ** နာမ ဘဝိဿတီ”တိ အာဟ။ တေ ပဋ္ဌာယ ဇနာ
တာယ တာယ သညာယ ဂန္တွာ တသ္မိံ တသ္မိံ ဌာနေ နဂရာနိ မာပေတွာ ဝသိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော မုသာဝါဒံ ကတွာ ပထဝိံ
ပဝိဋ္ဌော”တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – “တဒါ စေတိယရာဇာ ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကပိလဗြာဟ္မဏော
ပန အဟမေဝ အဟောသိ”န္တိ။

စေတိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၄၂၃] ၇. ဣန္ဒြိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော ဣန္ဒြိယာန န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ပုရာဏဒုတိယိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။
သာဝတ္ထိယံ ကိရေကော ကုလပုတ္တော သတ္ထု ဓမ္မဒေသနံ သုတွာ “န သက္ကာ အဂါရမဇ္ဈေ ဝသန္တေန ဧကန္တပရိပု
ဏ္ဏံ ဧကန္တပရိသုဒ္ဓံ ဗြဟ္မစရိယံ စရိတုံ, နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ ဒုက္ခဿန္တံ ကရိဿာမီ”တိ ဃရေ ဝိ
ဘဝံ ပုတ္တဒါရဿ နိယျာဒေတွာ နိက္ခမိတွာ သတ္ထာရံ ပဗ္ဗဇ္ဇံ ယာစိ။ သတ္ထာပိဿ ပဗ္ဗဇ္ဇံ အဒါသိ။ တဿ
သ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ သဒ္ဓိံ ပိဏ္ဍာယ စရတော နဝကတ္တာ စေဝ ဘိက္ခူနံ ဗဟုဘာဝေန စ ကုလဃရေ ဝါ အာသနသာ
လာယ ဝါ အာသနံ န ပာပုဏာတိ, သင်္ဃနဝကာနံ ကောဋိယံ ပီဌကံ ဝါ ဖလကံ ဝါ ပာပုဏာတိ။ အာဟာရောပိ ဥဠုင်္ကပိဋ္ဌေ
န ဃဋ္ဋိတာ ဘိန္နသိတ္ထကယာဂု ဝါ ပူတိသုက္ခခဇ္ဇကံ ဝါ ဈာမသုက္ခကူရော ဝါ ပာပုဏာတိ, ယာပနပမာဏံ န ဟော
တိ။ သော အတ္တနာ လဒ္ဓံ ဂဟေတွာ ပုရာဏဒုတိယိကာယ သန္တိကံ ဂစ္ဆတိ။ အထဿ သာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဝန္ဒိတွာ
ပတ္တတော ဘတ္တံ နီဟရိတွာ သုသမ္ပာဒိတာနိ ယာဂုဘတ္တသူပဗျဉ္ဇနာနိ ဒေတိ။ မဟလ္လကော ရသတဏှာယ
ဗဇ္ဈိတွာ ပုရာဏဒုတိယိကံ ဇဟိတုံ န သက္ကောတိ။ သာ စိန္တေသိ “ဗဒ္ဓော နု ခော, နောတိ ဝီမံသိဿာမိ န”န္တိ။

အထေကဒိဝသံ ဇနပဒမနုဿံ သေတမတ္တိကာယ နှာပေတွာ ဂေဟေ နိသီဒါပေတွာ အညေပိဿ ကတိပ
ယေ ပရိဝါရမနုဿေ အာဏာပေတွာ ထောကထောကံ ပါနဘောဇနံ အဒါသိ။ တေ ခါဒန္တာ ဘုဉ္ဇန္တာ နိသီဒိံသု။ ဂေ
ဟဒွါရေ စ စက္ကေသု ဂောဏေ ဗန္ဓာပေတွာ ဧကံ သကဋမ္ပိ ဌပာပေသိ, သယံ ပန ပိဋ္ဌိဂဗ္ဘေ နိသီဒိတွာ ပူဝေ ပစိ။
မဟလ္လကော အာဂန္တွာ ဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ တံ ဒိသွာ ဧကော မဟလ္လကပုရိသော “အယျေ, ဧကော ထေရော ဒွါ
ရေ ဌိတော”တိ အာဟ။ “ဝန္ဒိတွာ အတိစ္ဆာပေဟီ”တိ။ သော “အတိစ္ဆထ, ဘန္တေ”တိ ပုနပ္ပုနံ ကထေတွာပိ တံ
အဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ “အယျေ, ထေရော န ဂစ္ဆတီ”တိ အာဟ။ သာ အာဂန္တွာ သာဏိံ ဥက္ခိပိတွာ ဩလောကေတွာ
“အမ္ဘော အယံ မမ ဒါရကပိတာ”တိ ဝတွာ နိက္ခမိတွာ ပတ္တံ ဂဟေတွာ ဂေဟံ ပဝေသေတွာ ပရိဝိသိတွာ
ဘောဇနပရိယောသာနေ ဝန္ဒိတွာ “ဘန္တေ, တုမှေ ဟ ဣဓေဝ ပရိနိဗ္ဗာယထ, မယံ တွေကံ ကာလံ အညံ ကုလံ န ဂဏှာ
ဟိမှ, အသာမိကေ ပန ဃရေ ဃရာဝါသော န သဏ္ဌာတိ, မယံ အညံ ကုလံ ဂဏှာမ, ဒူရံ ဇနပဒံ ဂမိဿာမ, တုမှေ
ဟေ အပ္ပမတ္တာ ဟောထ, သစေ မေ ဒေါသော အတ္ထိ, ခမထာ”တိ အာဟ။ မဟလ္လကဿ ဟဒယဖာလနကာလော
ဝိယ အဟောသိ။ အထ နံ “အဟံ တံ ဇဟိတုံ န သက္ကောမိ, မာ ဂစ္ဆ, ဝိဗ္ဘမိဿာမိ, အသုကဋ္ဌာနေ မေ သာဋကံ ပေ
သေဟိ, ပတ္တစီဝရံ ပဋိစ္ဆာပေတွာ အာဂစ္ဆိဿာမီ”တိ အာဟ။ သာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ မဟလ္လကော ဝိဟာရံ
ဂန္တွာ အာစရိယုပဇ္ဈာယေ ပတ္တစီဝရံ ပဋိစ္ဆာပေန္တော “ကသ္မာ, အာဝုသော, ဧဝံ ကရောသီ”တိ ဝုတ္တော “ပုရာ
ဏဒုတိယိကံ ဇဟိတုံ န သက္ကောမိ ဝိဗ္ဘမိဿာမီ”တိ အာဟ။ အထ နံ တေ အနိစ္ဆမာနညေဝ သတ္ထု သန္တိကံ နေတွာ
“ကိံ, ဘိက္ခဝေ, ဣမံ အနိစ္ဆမာနညေဝ အာနယိတ္ထာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘန္တေ, အယံ ဥက္ကဏ္ဌိတွာ ဝိဗ္ဘမိတု
ကာမော”တိ ဝဒိံသု။ အထ နံ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ။
“ကော တံ ဥက္ကဏ္ဌာပေသီ”တိ? “ပုရာဏဒုတိယိကာ ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု န ဣဒါနေဝ သာ ဣတ္ထီ တုယှံ
အနတ္ထကာရိကာ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ တံ နိဿာယ စတူဟိ ဈာနေဟိ ပရိဟီနော မဟာဒုက္ခံ ပတွာ မံ နိဿာယ တမှာ ဒု
က္ခာ မုစ္စိတွာ နဋ္ဌဈာနံ ပဋိလဘီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော တဿ ပုရောဟိတံ ပဋိစ္စ တဿ ဗြ
ာဟ္မဏိယာ ကုစ္ဆိမှိ နိဗ္ဗတ္တိ။ ဇာတဒိဝသေ စဿ သကလနဂရေ အာဝုဓာနိ ပဇ္ဇလိံသု, တေနဿ “ဇောတိပါလ
ကုမာရော”တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလာယံ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိတွာ ရညော သိပ္ပံ ဒဿေတွ
ာ ဣဿရိယံ ပဟာယ ကဉ္စိ အဇာနာပေတွာ အဂ္ဂဒွါရေန နိက္ခမိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ သက္ကဒတ္တိယေ ကဝိ

ဋ္ဌကအဿမေ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေသိ။ တံ တတ္ထ ဝသန္တံ အနေကာနိ ဣသိသ
တာနိ ပရိဝါရေသုံ, မဟာသမာဂမော အဟောသိ။ သော သရဘင်္ဂသတ္ထာ နာမ အဟောသိ, တဿ သတ္တ အန္တေဝါသိ
ကဇေဋ္ဌကာ အဟေသုံ။ တေသု သာလိဿရော နာမ ဣသိ ကပိဋ္ဌကအဿမာ နိက္ခမိတွာ သုရဋ္ဌဇနပဒေ ပုရတ္ထိမ
ဇနပဒေ သာတောဒိကာယ နာမ နဒိယာ တီရေ အနေကသဟဿဣသိပရိဝါရော ဝသိ။ မေဏ္ဍိဿရော နာမ ဣသိ ပဇ္
ဇောတကပဉ္စာလရညော ဝိဇိတေ ကလဗ္ဗစူဠကံ နာမ နိဂမံ နိဿာယ အနေကသဟဿဣသိပရိဝါရော ဝသိ။ ပဗ္ဗ
တော နာမ ဣသိ ဧကံ အဋ္ဋဝိဇနပဒံ နိဿာယ အနေကသဟဿဣသိပရိဝါရော ဝသိ။ ကာဠဒေဝိလော နာမ ဣသိ အဝန္
တိဒက္ခိဏာပထေ ဧကဃနသေလံ နိဿာယ အနေကသဟဿဣသိပရိဝါရော ဝသိ။ ကိသဝစ္ဆော နာမ ဣသိ ဧက
ကောဝ ဒဏ္ဍကိရညော ကုမ္ဘဝတီနဂရံ နိဿာယ ဥယျာနေ ဝသိ။ အနုပိယတာပသော ပန ဗောဓိသတ္တဿ ဥပဋ္ဌာ
ကော တဿ သန္တိကေ ဝသိ။ နာရဒော နာမ ဣသိ ကာဠဒေဝိလဿ ကနိဋ္ဌော မဇ္ဈိမဒေသေ အာရဉ္ဇရဂိရိမှိ ပဗ္ဗတ
ဇာလန္တရေ ဧကကောဝ ဧကသ္မိံ ဂုဟာလေဏေ ဝသိ။

အာရဉ္ဇရဂိရိနော နာမ အဝိဒူရေ ဧကော အာကိဏ္ဏမနုဿော နိဂမော အတ္ထိ, တေသံ အန္တရေ မဟတီ နဒီ အတ္
ထိ, တံ နဒိံ ဗဟူ မနုဿာ ဩတရန္တိ။ ဥတ္တမရူပဓရာ ဝဏ္ဏဒာသိယောပိ ပုရိသေ ပလောဘယမာနာ တဿာ နဒိယာ တီ
ရေ နိသီဒန္တိ။ နာရဒတာပသော တာသု ဧကံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ဈာနံ အန္တရဓာပေတွာ နိရာဟာရော ပရိ
သုဿန္တော ကိလေသဝသံ ဂန္တွာ သတ္တာဟံ ဝသိတွာ နိပဇ္ဇိ။ အထဿ ဘာတာ ကာဠဒေဝိလော အာဝဇ္ဇေန္
တော တံ ကာရဏံ ဉတွာ အာကာသေနာဂန္တွာ လေဏံ ပါဝိသိ။ နာရဒော တံ ဒိသွာ "ကသ္မာ ဘဝံ အာဂတောသီ"တိ
အာဟ။ "ဘဝံ 'အကလ္လကော'တိ ဘဝန္တံ ပဋိဇဂ္ဂိတုံ အာဂတောမှီ"တိ။ အထ နံ သော "အဘူတံ ကထံ ကထေသိ, အ
လိကံ တုစ္ဆံ ကထေသီ"တိ မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှိ။ သော "နေတံ ပဟာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ သာလိဿရံ အာနေသိ, မေဏ္ဍိ
ဿရံ အာနေသိ, ပဗ္ဗတမ္ပိ အာနေသိ။ ဣတရောပိ တေ တယော မုသာဝါဒေန နိဂ္ဂဏှိ။ ကာဠဒေဝိလော "သရဘင်္ဂ
သတ္ထာရံ အာနေဿာမီ"တိ အာကာသေနာဂန္တွာ တံ အာနေသိ။ သော အာဂန္တွာ တံ ဒိသွာ "ဣန္ဒြိယဝသံ ဂ
တော"တိ ဉတွာ "ကစ္စိ နာရဒ, ဣန္ဒြိယာနံ ဝသံ ဂတော"တိ ပုစ္ဆိ။ ဣတရေန တံ သုတွာဝ ဥဋ္ဌာယ ဝန္ဒိတွာ
"အာမ, အာစရိယာ"တိ ဝုတ္တေ "နာရဒ, ဣန္ဒြိယဝသံ ဂတာ နာမ ဣမသ္မိံ အတ္တဘာဝေ သုဿန္တာ ဒုက္ခံ အနုဘဝိတွာ
ဒုတိယေ အတ္တဘာဝေ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တန္တီ"တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၀. "ယော ဣန္ဒြိယာနံ ကာမေန၊ ဝသံ နာရဒ ဂစ္ဆတိ။
သော ပရိစ္စဇ္ဇုဘော လောကေ၊ ဇီဝန္တောဝ ဝိသုဿတီ"တိ။

တတ္ထ **ယော ဣန္ဒြိယာန**န္တိ နာရဒ, ယော ပုရိသော ရူပါဒီသု သုဘာကာရံ ဂဟေတွာ ကိလေသကာမဝသေန ဆန္ဒ
နံ ဣန္ဒြိယာနံ ဝသံ ဂစ္ဆတိ။ **ပရိစ္စဇ္ဇုဘော လောကေ**တိ သော မနုဿလောကဉ္စ ဒေဝလောကဉ္စာတိ ဥဘောလော
ကေ ပရိစ္စဇိတွာ နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တန္တီတိ အတ္ထော။ **ဇီဝန္တောဝ ဝိသုဿတီ**တိ ဇီဝန္တောယေဝ အတ္တနာ ပတ္ထိ
တံ ကိလေသဝတ္ထုံ အလဘန္တော သောကေန ဝိသုဿတိ, မဟာဒုက္ခံ ပါပုဏာတီတိ။

တံ သုတွာ နာရဒော "အာစရိယ, ကာမသေဝနံ နာမ သုခံ, ဧဝရူပံ သုခံ ကိံ သန္ဒာယ ဒုက္ခန္တိ ဝဒသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ အ
ထဿ သရဘင်္ဂေါ "တေန ဟိ သုဏာဟီ"တိ ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၆၁. "သုခဿာနန္တရံ ဒုက္ခံ၊ ဒုက္ခဿာနန္တရံ သုခံ။
သောသိ ပတ္တော သုခာ ဒုက္ခံ၊ ပါဋိကင်္ခ ဝရံ သုခ"န္တိ။

တတ္ထ **သုခဿာနန္တရ**န္တိ ကာမသုခဿ အနန္တရံ နိရယဒုက္ခံ။ **ဒုက္ခဿာ**တိ သီလရက္ခဏဒုက္ခဿ အနန္တ
ရံ ဒိဗ္ဗမာနုသကသုခဉ္စေဝ နိဗ္ဗာနသုခဉ္စ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – နာရဒ, ဣမေ ဟိ သတ္တာ ကာမသေဝနသမယေ ကာ
လံ ကတွာ ဧကန္တဒုက္ခေ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တန္တိ, သီလံ ရက္ခန္တာ ဝိပဿနာယ ကမ္မံ ကရောန္တာ စ ပန ကိလမန္တိ,
တေ ဒုက္ခေန သီလံ ရက္ခိတွာ သီလဖလေန ဝုတ္တပ္ပကာရံ သုခံ လဘန္တိ, ဣဒံ ဒုက္ခံ သန္ဓာယာဟံ ဧဝံ ဝဒါမီတိ။
သောသိ ပတ္တောတိ သော တွံ နာရဒ, ဣဒါနိ ဈာနသုခံ နာသေတွာ တတော သုခါ မဟန္တံ ကာမနိဿိတံ စေတသိက
ဒုက္ခံ ပတ္တော။ **ပါဋိကင်္ခ**တိ ဣဒံ ကိလေသဒုက္ခံ ဆဍ္ဍေတွာ ပုန တဒေဝ ဝရံ ဥတ္တမံ ဈာနသုခံ ဣစ္ဆ ပတ္ထေဟီ
တိ။

နာရဒေ ‘‘ဣဒံ အာစရိယ, ဒုက္ခံ ဒုဿဟံ, န တံ အဓိဝါသေတုံ သက္ကောမီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ မဟာသတ္တော ‘‘နာရဒ, ဒုက္ခံ နာမ ဥပ္ပန္နံ အဓိဝါသေတဗ္ဗမေဝါ’’တိ ဝတွာ တတိယံ ဂါထမာဟ –

၆၂. ‘‘ကိစ္ဆကာလေ ကိစ္ဆသဟော, ယော ကိစ္ဆံ နာတိဝတ္တတိ။
သ ကိစ္ဆန္တံ သုခံ ဓီရော, ယောဂံ သမဓိဂစ္ဆတီ’’တိ။

တတ္ထ **နာတိဝတ္တတီ**တိ နာနုဝတ္တတိ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – နာရဒ, ယော ကာယိကစေတသိကဒုက္ခသင်္ခါတဿ ကိစ္ဆဿ ဥပ္ပန္နကာလေ အပ္ပမတ္တော တဿ ကိစ္ဆဿ ဟရဏူပါယံ ကရောန္တော ကိစ္ဆသဟော ဟုတွာ တံ ကိစ္ဆံ နာနုဝတ္တတိ, တဿ ဝသေ အဝတ္တိတွာ တေဟိ တေဟိ ဥပါယေဟိ တံ ကိစ္ဆံ အတိဘဝတိ ဝိနာသေတိ, သော ဓီရော ကိစ္ဆဿ အန္တိမသင်္ခါတံ နိရာမိသသုခသင်္ခါတံ ဈာနသုခံ အဓိဂစ္ဆတိ, တံ ဝါ ကိစ္ဆန္တံ ယောဂသုခံ အဓိဂစ္ဆတိ, အကိလမန္တောဝ ပါပုဏာတီတိ။

သော ‘‘အာစရိယ, ကာမသုခံ နာမ ဥတ္တမသုခံ, န တံ ဇဟိတုံ သက္ကောမီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ မဟာသတ္တော ‘‘နာရဒ, ဓမ္မော နာမ န ကေနစိ ကာရဏေန နာသေတဗ္ဗော’’တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၆၃. ‘‘န ဟေဝ ကာမာန ကာမာ, နာနတ္ထာ နာတ္ထကာရဏာ။
န ကတဉ္စ နိရင်္ကတွာ, ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသီ’’တိ။

တတ္ထ **ကာမာန ကာမာ**တိ ကာမာနံ ကာမာ, ဝတ္ထုကာမာနံ ပတ္ထနာယာတိ အတ္ထော။ **နာနတ္ထာ နာတ္ထကာရဏာ**တိ န အနတ္ထတော န အတ္ထကာရဏာ။ **န ကတဉ္စ နိရင်္ကတွာ**တိ ကတဉ္စ နိပ္ဖာဒိတံ ဈာနံ နိရံကတွာ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – နာရဒ, န ဟေဝ ဝတ္ထုကာမပတ္ထနာယ ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသိ, ကေသိဉ္စိ အနတ္ထေ ဥပ္ပန္နေ တံ ပဋိဟနိတုကာမော နာနတ္ထာ န အတ္ထေနပိ ကာရဏဘူတေန ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသိ, ‘‘အသုကော နာမ မေ အတ္ထော ဥပ္ပဇ္ဇိဿတီ’’တိ ဧဝမ္ပိ အတ္ထကာရဏာပိ န ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသိ, ကတံ ပန နိပ္ဖာဒိတံ ဈာနသုခံ နိရံကတွာ ဝိနာသေတွာ နေဝ ဓမ္မာ စဝိတုမရဟသီတိ။

ဧဝံ သရဘင်္ဂေန စတူဟိ ဂါထာဟိ ဓမ္မေ ဒေသိတေ ကာဠဒေဝိလော အတ္တနော ကနိဋ္ဌံ ဩဝဒန္တော ပဉ္စမံ ဂါထမာဟ –

၆၄. ‘‘ဒက္ခံ ဂဟပတီ သာဓု, သံဝိဘဇ္ဇဉ္စ ဘောဇနံ။
အဟာသော အတ္ထလာဘေသု, အတ္ထဗျာပတ္တိ အဗျထော’’တိ။

တတ္ထ **ဒက္ခံ ဂဟပတီ**တိ နာရဒ ဃရာဝါသံ ဝသန္တာနံ ဂဟပတီနံ ဘောဂုပ္ပါဒနတ္ထာယ အနလသဿ ဆေကကုသလဘာဝသင်္ခါတံ ဒက္ခံ နာမ သာဓု, ဒက္ခဘာဝေါ ဘဒ္ဒကော။ **သံဝိဘဇ္ဇဉ္စ ဘောဇန**န္တိ ဒုက္ခေန ဥပ္ပါဒိတဘောဂါနံ ဓမ္မိကသမဏဗြာဟ္မဏေဟိ သဒ္ဓိံ သံဝိဘဇိတွာ ပရိဘောဂကရဏံ ဒုတိယံ သာဓု။ **အဟာသော အတ္ထလာဘေသူ**တိ မဟန္တေ ဣဿရိယေ ဥပ္ပန္နေ အပ္ပမာဒဝသေန အဟာသော အနုပ္ပိလာဝိတတ္တံ တတိယံ သာဓု။ **အတ္ထဗျာပတ္တီ**တိ ယဒါ ပန အတ္တနော အတ္ထဗျာပတ္တိ ယသဝိနာသော ဟောတိ, တဒါ **အဗျထော** အကိလမနံ စတုတ္ထံ သာဓု, တသ္မာ တွံ, နာရဒ, ‘‘ဈာနံ မေ အန္တရဟိတ’’န္တိ မာ သောစိ, သစေ ဣန္ဒြိယာနံ ဝသံ န ဂမိဿသိ, နဋ္ဌမ္ပိ တေ ဈာနံ ပုန ပါကတိကမေဝ ဘဝိဿတီတိ။

တံ ပုန ကာဠဒေဝိလေန နာရဒဿ ဩဝဒိတဘာဝံ ဉတွာ သတ္ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဆဋ္ဌံ ဂါထမာဟ –

၆၅. ‘‘ဧတ္တာဝတေတံ ပဏ္ဍိစ္စံ, အပိ သော ဒေဝိလော ဗြဝိ။
န ယိတော ကိဉ္စိ ပါပိယော, ယော ဣန္ဒြိယာနံ ဝသံ ဝဇေ’’တိ။

တဿတ္ထော – ဘိက္ခဝေ, ဧတ္တကံ ဧတံ ပဏ္ဍိစ္စံ သောယံ ဒေဝိလော အဗြဝိ။ ယော ပန ကိလေသဝသေန ဣန္ဒြိယာနံ ဝသံ ဝဇတိ, ဣတော အညော ပါပိယော နတ္ထီတိ။

အထ နံ သရဘင်္ဂေါ အာမန္တေတွာ “နာရဒ, ဣဒံ တာဝ သုဏ, ယော ဟိ ပဌမမေဝ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ န ကရောတိ, သော အရညံ ပဝိဋ္ဌမာဏဝကော ဝိယ သောစတိ ပရိဒေဝတီ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဧကသ္မိံ ကာသိနိဂမေ ဧကော ဗြာဟ္မဏမာဏဝေါ အဘိရူပေါ အဟောသိ ထာမသမ္ပန္နော နာဂဗလော။ သော စိန္တေသိ – “ကိံ မေ ကသိကမ္မာဒီနိ ကတွာ မာတာပိတူဟိ ပုဋ္ဌေဟိ, ကိံ ပုတ္တဒါရေန, ကိံ ဒါနာဒီဟိ ပုညေဟိ ကတေဟိ, ကဉ္စိ အပေါသေတွာ ကိဉ္စိ ပုညံ အကတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မိဂေ မာရေတွာ အတ္တာနံယေဝ ပေါသေဿာမီ”တိ? သော ပဉ္စာဝုဓသန္နဒ္ဓော ဟိမဝန္တံ ဂန္တွာ နာနာမိဂေ ဝဓိတွာ ခါဒန္တော အန္တောဟိမဝန္တေ ဝိဓဝါယ နာမ နဒိယာ တီရေ ဂိရိပရိက္ခိတ္တံ မဟန္တံ ပဗ္ဗတဇာလံ ပတွာ တတ္ထ မိဂေ ဝဓိတွာ အင်္ဂါရေ ပက္ကမံသံ ခါဒန္တော ဝါသံ ကပ္ပေသိ။ သော စိန္တေသိ “အဟံ သဗ္ဗဒါ ထာမသမ္ပန္နော န ဘဝိဿာမိ, ဒုဗ္ဗလကာလေ အရညေ စရိတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဣဒါနေဝ နာနာဝဏ္ဏေ မိဂေ ပဗ္ဗတဇာလံ ပဝေသေတွာ ဒွါရံ ယောဇေတွာ အရညံ အနာဟိဏ္ဍန္တောဝ ယထာရုစိယာ မိဂေ ဝဓိတွာ ခါဒိဿာမီ”တိ တထာ အကာသိ။ အထဿ ကာလေ အတိက္ကန္တေ တံ ကမ္မံ မတ္ထကပ္ပတ္တံ ဒိဋ္ဌဓမ္မဝေဒနီယံ ဇာတံ, အတ္တနော ဟတ္ထပါဒေဟိ န လဘိ ဂန္တုံ, အပရာပရံ ပရိဝတ္တေတုံ နာသက္ခိ, နေဝ ကိဉ္စိ ခါဒနီယံ ဘောဇနီယံ, န ပါနီယံ ပဿိ, သရီရံ မိလာယိ, မနုဿပေတော အဟောသိ, ဂိမှကာလေ ပထဝီ ဝိယ သရီရံ ဘိဇ္ဇိတွာ ရာဇိယော ဒဿေသိ, သော ဒုရူပေါ ဒုဿဏ္ဌိတော မဟာဒုက္ခံ အနုဘဝိ။

ဧဝံ အဒ္ဓါနေ ဂတေ သိဝိရဋ္ဌေ သိဝိရာဇာ နာမ “အရညေ အင်္ဂါရပက္ကမံသံ ခါဒိဿာမီ”တိ အမစ္စာနံ ရဇ္ဇံ နိယျာဒေတွာ ပဉ္စာဝုဓသန္နဒ္ဓော အရညံ ပဝိသိတွာ မိဂေ ဝဓိတွာ မံသံ ခါဒမာနော အနုပုဗ္ဗေန တံ ပဒေသံ ပတွာ တံ ပုရိသံ ဒိသွာ ဘီတောပိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတွာ “ကောသိ တွံ အမ္ဘော ပုရိသာ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သာမိ, မနုဿပေတော အဟံ, အတ္တနော ကတကမ္မဿ ဖလံ အနုဘောမိ, တွံ ပန ကောသီ”တိ? “သိဝိရာဇာဟမသ္မီ”တိ။ “အထ ကသ္မာ ဣဓာဂတောသီ”တိ? “မိဂမံသံ ခါဒနတ္ထာယာ”တိ။ အထဿ သော “အဟမ္ပိ မဟာရာဇ, ဣမိနာဝ ကာရဏေန အာဂန္တွာ မနုဿပေတော ဇာတော”တိ သဗ္ဗံ ဝိတ္ထာရေန ကထေတွာ အတ္တနော ဒုက္ခိတဘာဝံ ရညော အာစိက္ခန္တော သေသဂါထာ အာဟ –

၆၆. “အမိတ္တာနံဝ ဟတ္ထတ္ထံ, သိဝိ ပပ္ပောတိ မာမိဝ။
ကမ္မံ ဝိဇ္ဇဉ္စ ဒက္ခေယျံ, ဝိဝါဟံ သီလမဒ္ဒဝံ။
ဓတေ စ ယသေ ဟာပေတွာ, နိဗ္ဗတ္တော သေဟိ ကမ္မေဟိ။

၆၇. “သောဟံ သဟဿဇီနောဝ, အဗန္ဓု အပရာယဏော။
အရိယဓမ္မာ အပက္ကန္တော, ယထာ ပေတော တထေဝဟံ။

၆၈. “သုခကာမေ ဒုက္ခာပေတွာ, အာပန္နောသ္မိ ပဒံ ဣမံ။
သော သုခံ နာဓိဂစ္ဆာမိ, ဌိတော ဘာဏုမတာမိဝါ”တိ။

တတ္ထ **အမိတ္တာနံဝ ဟတ္ထတ္ထ**န္တိ အမိတ္တာနံ ဟတ္ထေ အတ္ထံ ဝိနာသံ ဝိယ။ **သိဝီ**တိ ရာဇာနံ အာလပတိ။ **ပပ္ပောတိ မာမိဝ**တိ မာဒိသော ပာပကမ္မေန ပာပုဏာတိ, အတ္တနောဝ ကမ္မေန ဝိနာသံ ပာပုဏာတီတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **ကမ္မ**န္တိ ကသိကမ္မာဒိဘေဒံ အာဇီဝသာဓကံ ကိစ္စံ။ **ဝိဇ္ဇ**န္တိ နာနပ္ပကာရကံ ဟတ္ထိသိပ္ပာဒိကံ သိပ္ပံ။ **ဒက္ခေယျ**န္တိ နာနပ္ပကာရေန ဘောဂုပ္ပါဒနကောသလ္လံ။ **ဝိဝါဟ**န္တိ အာဝါဟဝိဝါဟသမ္ဗန္ဓံ။ **သီလမဒ္ဒဝ**န္တိ ပဉ္စဝိဓသီလဉ္စေဝ မုဒုဝစနံ ဟိတကာမံ ပာပနိဝါရဏံ ကလျာဏမိတ္တတဉ္စ။ သော ဟိ ဣဓ မဒ္ဒဝေါတိ အဓိပ္ပေတော။ **ဓတေ စ ယသေ ဟာပေတွာ**တိ ဓတေ တ္တေကေ ယသအာယကေ ဓမ္မေ ဟာပေတွာ စ။ **နိဗ္ဗတ္တော သေဟိ ကမ္မေဟီ**တိ အတ္တနော ကမ္မေဟိ နိဗ္ဗတ္တော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – အဟံ, မဟာရာဇ, ဣမသ္မိံ လောကေ ဣဿရိယအာယကံ ကတ္တဗ္ဗယုတ္တကံ ကမ္မံ အကတွာ သိပ္ပံ အသိက္ခိတွာ ဥပါယေန ဘောဂေ အနုပ္ပါဒေတွာ အာဝါဟဝိဝါဟံ အကတွာ သီလံ အရက္ခိတွာ မံ အကိစ္စံ ကရောန္တံ ပာပနိဝါရဏသမတ္ထေ ကလျာဏမိတ္တေ အဘဇိတွာ ဣမေ တ္တေကေ ယသအာယကတ္တာ “ယသေ”တိ သင်္ခံ ဂတေ လောကပ္ပဝတ္တိဓမ္မေ ဟာပေတွာ ဆဍ္ဍေတွာ ဣမံ အရညံ ပဝိသိတွာ သယံ ကတေဟိ ပာပကမ္မေဟိ ဣဒါနိ မနုဿပေတော ဟုတွာ နိဗ္ဗတ္တောသ္မီတိ။

သဟဿဓီနောတ တိ သဟဿဓီနပုရိသော ဝိယာတိ အတ္ထော။ သတ္တဟံ သမ္မာ ပဋိပဇ္ဇိတွာ ဘောဂေ ဥပ္ပာဒေယျံ, တေဟိ အနေကသဟဿေဟိ ဘောဂေဟိ ဇိတောတိပိ အတ္ထော။ **အပရာယဏော**တိ အသရဏော, နိပ္ပတိဋ္ဌော တိ အတ္ထော။ **အရိယဓမ္မာ** တိ သပ္ပုရိသဓမ္မတော။ **ယထာ ပေတော**တိ ယထာ မတော ပေတော ဟုတွာ ဥပ္ပဇ္ဇေယျ, ဇီဝမာနောယေဝ တထာ မနုဿပေတော ဇာတောသ္မီတိ အတ္ထော။ **သုခကာမေ ဒုက္ခာပေတွာ** တိ သုခကာမေ သတ္တေ ဒုက္ခာပေတွာ။ "သုခကာမော"တိပိ ပာဌော, သယံ သုခကာမော ပရံ ဒုက္ခာပေတွာတိ အတ္ထော။ **အာပန္နောသ္မိ ပဒံ ဣမန္တိ** ဝေရူပံ ကောဋ္ဌာသံ ပတ္တောသ္မိ။ ပထန္တိပိ ပာဌော, ဣဒံ ဒုက္ခဿ ပထဘူတံ အတ္တဘာဝံ ပတ္တောသ္မီတိ အတ္ထော။ **ဌိတော ဘာဏုမတာမိဝ**တိ ဘာဏုမာ ဝုစ္စတိ အဂ္ဂိ, ဝီတစ္စိကင်္ဂါရေဟိ သမန္တာ ပရိကိဏ္ဏော ဝိယ သရီရေ ဥဋ္ဌိတေန မဟာဒါဟေန ဒယှန္တော ကာယိကစေတသိကသုခံ န ဝိန္ဒာမီတိ ဝဒတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ "အဟံ, မဟာရာဇ, သုခကာမော ပရံ ဒုက္ခာပေတွာ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ မနုဿပေတော ဇာတော, တသ္မာ တွံ ပါပံ မာ ကရိ, အတ္တနော နဂရံ ဂန္တွာ ဒါနာဒီနိ ပုညာနိ ကရောဟီ"တိ အာဟ။ ရာဇာ တထာ ကတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။ သရဘင်္ဂသတ္ထာ ဣမံ ကာရဏံ အာဟရိတွာ တာပသံ သညာပေသိ။ သော တဿ ဓမ္မကထာယ သံဝေဂံ ပဋိလဘိတွာ တံ ဝန္ဒိတွာ ခမာပေတွာ ကသိဏပရိကမ္မံ ကတွာ နဋ္ဌံ ဈာနံ ပဋိပါကတိကံ အကာသိ။ သရဘင်္ဂေါ တဿ တတ္ထ ဝသိတုံ အဒတွာ တံ အာဒါယ အတ္တနော အဿမံ ဂတော။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒါ နာရဒော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, နဂရသောဘိဏီ ပုရာဏဒုတိယိကာ, သာလိဿရော သာရိပုတ္တော, မေဏ္ဍိဿရော ကဿပော, ပဗ္ဗတော အနုရုဒ္ဓော, ကာဠဒေဝိလော ကစ္စာယနော, အနုသိဿော အာနန္ဒော, ကိသဝစ္ဆော မဟာမောဂ္ဂလ္လာနော, သရဘင်္ဂေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဣန္ဒြိယဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၄၂၄] ၈. အာဒိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ

အာဒိတ္တသ္မိန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အသဒိသဒါနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ အသဒိသဒါနံ **မဟာဂေါဝိန္ဒသုတ္တဝဏ္ဏနာတော** (ဒီ. နိ. အဋ္ဌ. ၂.၂၉၆) ဝိတ္ထာရေတွာ ကထေတဗ္ဗံ။ တဿ ပန ဒိန္နဒိဝသတော ဒုတိယဒိဝသေ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ "အာဝုသော, ကောသလရာဇာ ဝိစိနိတွာဝ , ပုညက္ခေတ္တံ ဉတွာ ဗုဒ္ဓပ္ပမုခဿ အရိယသင်္ဃဿ အသဒိသဒါနံ အဒါသီ"တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ "အနစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, ရညော ဝိစိနိတွာ အနုတ္တရေ ပုညက္ခေတ္တေ အနုပတိဋ္ဌာပနံ, ပောရာဏကပဏ္ဍိတာပိ ဝိစိနိတွာဝ မဟာဒါနံ အဒံသူ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ သိဝိရဋ္ဌေ ရောရုဝနဂရေ ရောရုဝမဟာရာဇာ နာမ ဒသ ရာဇဓမ္မေ အကောပေတွာ စတူဟိ သင်္ဂဟဝတ္ထူဟိ ဇနံ သင်္ဂဏှန္တော မဟာဇနဿ မာတာပိတုဋ္ဌာနေ ဌတွာ ကပဏဒ္ဓိကဝနိဗ္ဗကယာစကာဒီနံ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေသိ။ တဿ သမုဒ္ဒဝိဇယာ နာမ အဂ္ဂမဟေသီ အဟောသိ ပဏ္ဍိတာ ဉာဏသမ္ပန္နာ။ သော ဧကဒိဝသံ ဒါနဂ္ဂံ ဩလောကေန္တော "မယှံ ဒါနံ ဒုဿီလာ လောလသတ္တာ ဘုဉ္ဇန္တိ, တံ မံ န ဟာသေတိ, အဟံ ခော ပန သီလဝန္တာနံ အဂ္ဂဒက္ခိဏေယျာနံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ ဒါတုကာမော, တေ စ ဟိမဝန္တပဒေသေ ဝသန္တိ, ကော နု ခော တေ နိမန္တေတွာ အာနေဿတိ, ကံ ပေသေဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တမတ္ထံ ဒေဝိယာ အာရောစေသိ။ အထ နံ သာ အာဟ "မဟာရာဇ, မာ စိန္တယိတ္ထ, အမှာကံ ဒါတဗ္ဗဒါနဗလေန သီလဗလေန သစ္စဗလေန ပုပ္ဖာနိ ပေသေတွာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ နိမန္တေတွာ တေသံ အာဂတကာလေ သဗ္ဗပရိက္ခာရသမ္ပန္နဒါနံ ဒဿာမာ"တိ။ ရာဇာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ "သကလနဂရဝါသိနော သီလံ သမာဒိယန္တူ"တိ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ သယမ္ပိ သပရိဇနော ဥပေါသထင်္ဂါနိ အဓိဋ္ဌာယ မဟာဒါနံ ပဝတ္တေတွာ သုမနပုပ္ဖပုဏ္ဏံ သုဝဏ္ဏသမုဂ္ဂံ ဂါဟာပေတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ရာဇင်္ဂဏေ ဌတွာ ပဉ္စင်္ဂါနိ ပထဝိယံ ပတိဋ္ဌာပေတွာ ပါစီနဒိသာဘိမုခော ဝန္ဒိတွာ "ပါစီနဒိသာယ အရဟန္တေ ဝန္ဒာမိ, သစေ အမှာကံ ကောစိ ဂုဏော အတ္ထိ, အမှေ အနုကမ္ပံ ကတွာ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှထာ"တိ ဝတွာ သတ္တ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ခိပိ။ ပါစီနဒိသာယ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ အဘာဝေန ပုနဒိဝသေ နာဂမိံသု။ ဒုတိယဒိဝသေ ဒက္ခိဏဒိသံ နမဿိ, တတောပိ

နာဂတာ။ တတိယဒိဝသေ ပစ္ဆိမဒိသံ နမဿိ, တတောပိ နာဂတာ။ စတုတ္ထဒိဝသေ ဥတ္တရဒိသံ နမဿိ, နမဿိတွာ စ ပန "ဥတ္တရဟိမဝန္တပဒေသေတသိနော ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အမှာကံ ဘိက္ခံ ဂဏှန္တူ"တိ သတ္တ ပုပ္ဖမုဋ္ဌိယော ဝိဿဇ္ဇေသိ။ ပုပ္ဖာနိ ဂန္တွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေ ပဉ္စန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓသတာနံ ဥပရိ ပတိံသု။

တေ အာဝဇ္ဇမာနာ ရညော အတ္တနော နိမန္တိတဘာဝံ ဉတွာ ပုနဒိဝသေ သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓေ အာမန္တေတွာ "မာရိသာ, ရာဇာ တေ နိမန္တေတိ, တဿ သင်္ဂဟံ ကရောထာ"တိ ဝဒိံသု။ သတ္တ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါ အာကာသေနာဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ ဩတရိံသု။ တေ ဒိသွာ ရာဇာ သောမနဿဇာတော ဝန္ဒိတွာ ပါသာဒံ အာရောပေတွာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကတွာ အန္နံ ဒတွာ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ပုနဒိဝသတ္ထာယ ပုနဒိဝသတ္ထာယာတိ ဧဝံ ဆ ဒိဝသေ နိမန္တေတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ သဗ္ဗပရိက္ခာရဒာနံ သဇ္ဇေတွာ သတ္တရတနခစိတာနိ မဉ္စပီဌာဒီနိ ပညပေတွာ တိစီဝရာဒိကေ သဗ္ဗသမဏပရိဘောဂေ သတ္တန္နံ ပစ္စေကဗုဒ္ဓါနံ သန္တိကေ ဌပေတွာ "မယံ ဣမေ ပရိက္ခာရေ တုမှာကံ ဒေမာ"တိ ဝတွာ တေသံ ဘတ္တကိစ္စပရိယောသာနေ ရာဇာ စ ဒေဝီ စ ဥဘောပိ နမဿမာနာ အဋ္ဌံသု။ အထ နေသံ အနုမောဒနံ ကရောန္တော သင်္ဃတ္ထေရော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၆၉. "အာဒိတ္တသ္မိံ အဂါရသ္မိံ၊ ယံ နီဟရတိ ဘာဇနံ။
တံ တဿ ဟောတိ အတ္ထာယ၊ နော စ ယံ တတ္ထ ဍယှတိ။

၇၀. "ဧဝမာဒီပိတော လောကော၊ ဇရာယ မရဏေန စ။
နီဟရေထေဝ ဒါနေန၊ ဒိန္နံ ဟောတိ သုနီဟတ"န္တိ။

တတ္ထ **အာဒိတ္တသ္မိံ** န္တိ တဋ္ဋဏေ ပဇ္ဇလိတေ။ **ဘာဇနန္တိ** ဥပကရဏံ။ **နော စ ယံ တတ္ထ ဍယှတီ** တိ ယံ ပန တတ္ထ ဍယှတိ, အန္တမသော တိဏသန္ထာရောပိ, သဗ္ဗံ တဿ အနုပကရဏမေဝ ဟောတိ။ **ဇရာယ မရဏေန စာ**တိ ဒေသနာသီသမေတံ, အတ္ထတော ပနေသ ကောဒသဟိ အဂ္ဂီဟိ အာဒီပိတော နာမ။ **နီဟရေထေဝါ**တိ တတော ကောဒသ တိ အဂ္ဂီဟိ ပဇ္ဇလိတလောကာ ဒသဝိဓဒါနဝတ္ထုဘေဒံ တံ တံ ပရိက္ခာရဒါနံ စေတနာယ နိက္ကမေထေဝ။ **ဒိန္နံ ဟောတီ** တိ အပ္ပံ ဝါ ဗဟုံ ဝါ ယံ ဒိန္နံ, တဒေဝ သုနီဟတံ နာမ ဟောတီတိ။

ဧဝံ သင်္ဃတ္ထေရော အနုမောဒနံ ကတွာ "အပ္ပမတ္တော ဟောဟိ, မဟာရာဇာ"တိ ရညော ဩဝါဒံ ဒတွာ အာကာသေ ဥပ္ပတိတွာ ဟဿာဒကဏ္ဏိကံ ဒွိဓာ ကတွာ ဂန္တွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေယေဝ ဩတရိ။ တဿ ဒိန္နပရိက္ခာရောပိ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတွာ နန္ဒမူလကပဗ္ဘာရေယေဝ ဩတရိ။ ရညော စ ဒေဝိယာ စ သကလသရီရံ ပီတိယာ ပုဏ္ဏံ အဟောသိ။ ဧဝံ တသ္မိံ ဂတေ အဝသေသာပိ –

၇၁. "ယော ဓမ္မလဒ္ဓဿ ဒဒါတိ ဒာနံ၊ ဥဋ္ဌာနဝီရိယာဓိဂတဿ ဇန္တု။
အတိက္ကမ္မ သော ဝေတရဏိံ ယမဿ၊ ဒိဗ္ဗာနိ ဌာနာနိ ဥပေတိ မစ္စော။

၇၂. "အနုဉ္စ ယုဒ္ဓဉ္စ သမာနမာဟု၊ အပ္ပာပိ သန္တာ ဗဟုကေ ဇိနန္တိ။
အပ္ပမ္ပိ စေ သဒ္ဒဟာနော ဒဒါတိ၊ တေနေဝ သော ဟောတိ သုခီ ပရတ္ထ။

၇၃. "ဝိစေယျ ဒါနံ သုဂတပ္ပသတ္ထံ၊ ယေ ဒက္ခိဏေယျာ ဣဓ ဇီဝလောကေ။
ဧတေသု ဒိန္နာနိ မဟပ္ဖလာနိ၊ ဗီဇာနိ ဝုတ္တာနိ ယထာ သုခေတ္တေ။

၇၄. "ယော ပာဏဘူတာနိ အဟေဌယံ စရံ၊ ပရူပဝါဒါ န ကရောတိ ပာပံ။
ဘီရုံ ပသံသန္တိ န တတ္ထ သူရံ၊ ဘယာ ဟိ သန္တော န ကရောန္တိ ပာပံ။

၇၅. "ဟီနေန ဗြဟ္မစရိယေန၊ ခတ္တိယေ ဥပပဇ္ဇတိ။
မဇ္ဈိမေန စ ဒေဝတ္တံ၊ ဥတ္တမေန ဝိသုဇ္ဈတိ။

၇၆. "အဒ္ဓါ ဟိ ဒါနံ ဗဟုဓာ ပသတ္ထံ၊ ဒါနာ စ ခော ဓမ္မပဒံဝ သေယျော။
ပုဗ္ဗေဝ ဟိ ပုဗ္ဗတရေဝ သန္တော၊ နိဗ္ဗာနမေဝဇ္ဈဂမုံ သပညာ"တိ။ –

ဝေမေကောကာယ ကထာယ အနုမောဒနံ ကတ္ဝာ တထေဝ အဂမိံသု သဒ္ဓိံ ပရိက္ခာရေဟိ။

တတ္ထ **ဓမ္မလဒ္ဓဿာ** တိ ခီဏာသဝံ အာဒိံ ကတ္ဝာ ယာဝ သုက္ခဝိပဿကယောကာဝစရော ပုဂ္ဂလော ဓမ္မဿ လဒ္ဓတ္တာ ဓမ္မလဒ္ဓော နာမ။ သေ့ဝဝ ဥဋ္ဌာနဝီရိယေန တဿ ဓမ္မဿ အဓိဂတတ္တာ ဥဋ္ဌာနဝီရိယာဓိဂတော နာမ။ တဿ ပုဂ္ဂလဿ ယော ဇန္တု ဒအတိ အနန္တိ အတ္တော, ဓမ္မေန လဒ္ဓဿ ဥဋ္ဌာနသင်္ခာတေန ဝီရိယေန အဓိဂ တဿ ဒေယ္ယဓမ္မဿ အဂ္ဂံ ဂဟေတွာ ယော ဇန္တု သီလဝန္တေသု အနံ ဒအာတီတိပိ အတ္တော။ ဥပယောဂတ္ထေ တ သာမိဝစနံ ကတ္ဝာပေတ္ထ အတ္တော ဝေဒိတဗ္ဗော။ **ဝေတရဏိန္တိ** ဒေသနာသီသမေတံ, အဋ္ဌ မဟာနိရယေ သောဠသ စ ဥဿဒေ အတိက္ကမိတ္ဝာတိ အတ္တော။ **ဒိဗ္ဗာနိ ဌာနာနိ ဥပေတီ** တိ ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။

သမာနမာဟူတိ သဒိသံ ဝဒန္တိ။ ခယဘီရုကဿ ဟိ အနံ နတ္ထိ, ဘယဘီရုကဿ ယုဒ္ဓံ နတ္ထိ။ ဖီဝိတေ အာလယံ ဝိဇ ဟိတွာ ယုဇ္ဈန္တော ယုဇ္ဈိတုံ သက္ကောတိ, ဘောဂေသု အာလယံ ဝိဇဟိတွာ အဃကော အတုံ သက္ကောတိ, တေ နေဝ တံ ဥဘယံ "သမာန"န္တိ ဝဒန္တိ။ **အပ္ပာပိ သန္တာ** တိ ထောကာပိ သမာနာ ပရိစ္စတ္တဖီဝိတာ ဗဟုကေ ဖိနန္တိ, ဧဝ မေဝ အပ္ပာပိ မုဥ္စစေတနာ ဗဟုမ္ပိ မစ္ဆေရစိတ္တံ လောဘာဒိံ တ ကိလေသဂဟနံ ဖိနာတိ။ **အပ္ပမ္ပိ စေ** တိ ထောကမ္ပိ စေ ဒေယ္ယဓမ္မံ ကမ္မဥ္စ ဖလဥ္စ သဒ္ဒဟန္တော ဒေတိ။ **တေနေဝ သော**တိ တေန ပရိတ္တဒေယ္ယဓမ္မဝတ္ထုကေန ပရိတ္ တကေနာပိ စာဂေန သော ပရတ္ထ သုခီ ဟောတိ, မဟာရာဇာတိ။

ဝိစေယ္ယ အန န္တိ ဒက္ခိဏဥ္စ ဒက္ခိဏေယ္ယဥ္စ ဝိစိနိတွာ ဒိန္နအနံ။ တတ္ထ ယံ တ တံ တ အဒတွာ အဂ္ဂံ ပဏီ တံ ဒေယ္ယဓမ္မံ ဝိစိနိတွာ ဒဒန္တော ဒက္ခိဏံ ဝိစိနာတိ နာမ, ယေသံ တေသံ တ အဒတွာ သီလာဒိဂုဏသမ္ပန္နေ ဝိစိနိတ္ တ တေသံ ဒဒန္တော ဒက္ခိဏေယ္ယံ ဝိစိနာတိ နာမ။ **သုဂတပ္ပသတ္ထ** န္တိ ဧဝရူပံ အနံ ဗုဒ္ဓေဟိ ပသတ္ထံ။ တတ္ထ ဒက္ခိ ဏေယ္ယဝိစိနနံ ဒဿေတုံ **"ယေ ဒက္ခိဏေယ္ယာ"** တိအာဒိ ဝုတ္တံ။ တတ္ထ **ဒက္ခိဏေယ္ယာ** တိ ဒက္ခိဏာယ အနုစ္ဆ ဝိကာ ဗုဒ္ဓာဒယော။

ဟဏာဘူတာနီတိ ဟဏသင်္ခာတာနိ ဘူတာနိ။ **အဟေဌယံ စရန္တိ** ကာရုညေန အဝိဟေဌယန္တော စရမာနော။ **ပရူပ တအာ**တိ ပရူပတဒဘယေန ဟပံ န ကရောတိ။ **ဘီရုန္တိ** ဥပတဒဘီရုကံ။ **န တတ္ထ သူရ** န္တိ ယော ပန အယောနိသောမနသိ ကာရေန တသ္မိံ ဥပတဒေ သူရော ဟောတိ, တံ ပဏ္ဍိတာ နပ္ပသံသန္တိ။ **ဘယာ ဟီ**တိ ဥပတဒဘယေန ဟိ ပဏ္ဍိတာ ဟပံ န ကရောန္တိ။

ဟီနေန ဗ္ရဟ္မစရိယေနာ တိ ဗာဟိရတိတ္ထာယတနေ တာဝ မေထုနဝိရတိသီလမတ္တကံ ဟီနံ ဗ္ရဟ္မစရိယံ နာမ, တေန ခတ္တိယကုလေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ ဈာနဿ ဥပစာရမတ္တံ မဇ္ဈိမံ, တေန ဒေဝလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ အဋ္ဌ သမာပတ္တိ ယော ဥတ္တမံ, တေန ဗ္ရဟ္မလောကေ ဥပ္ပဇ္ဇန္တော ဝိသုဇ္ဈတိ နာမ။ သာသနေ ပန သီလဝန္တဿေဝ ဇော ဒေဝနိကာ ယံ ပဏိဓာယ ဗ္ရဟ္မစရိယံ ဟီနံ နာမ, ပရိသုဒ္ဓသီလဿေဝ သမာပတ္တိနိဗ္ဗတ္တနံ မဇ္ဈိမံ နာမ, ပရိသုဒ္ဓသီလေ ဌတ္ တ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေတွာ အရဟတ္တုပ္ပတ္တိ ဥတ္တမံ နာမ။

ဩသာနကထာယ အယမတ္တော – မဟာရာဇ, ကိဥ္စာပိ ဇေ့သေနေဝ အနံ ဗဟုဓာ ပသတ္ထံ ဝဏ္ဏိတံ, အနတော ပန သမထဝိပဿနာသင်္ခာတံ နိဗ္ဗာနသင်္ခာတဥ္စ ဓမ္မကောဋ္ဌာသဘူတံ ဓမ္မပဒမေဝ ဥတ္တရိတရံ။ ကိံကာရဏာ? ပုဗ္ဗေဝ ဟိ ဣမသ္မိံ ကပ္ပေ ကဿပဒသဗလာဒယော ပုဗ္ဗတရေဝ ဝေဿဘူဒသဗလာဒယော သန္တော သပ္ပုရိသာ သပညာ သမထဝိပဿနံ ဘာဝေတွာ နိဗ္ဗာနမေဝ အဇ္ဈဂမံ အဓိဂတာတိ။

ဇဝံ သတ္ထာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ အနုမောဒနာယ ရညော အမတမဟာနိဗ္ဗာနံ ဝဏ္ဏေတွာ ရာဇာနံ အပ္ပမာဒေန ဩဝဒိတွာ ဝု တ္တနယေနေဝ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ ရာဇာပိ သဒ္ဓိံ အဂ္ဂမဟေသိယာ အနံ ဒတွာ ယာဝဇီဝံ ဌတွာ တတော စဝိတွာ သဂ္ဂပုရံ ပူရေသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "ဇဝံ ပုဗ္ဗေပိ ပဏ္ဍိတာ ဝိစေယ္ယ အနံ အဒံသူ"တိ ဝတွာ ဇာတကံ သမော ဓာနေသိ – "တဒာ ပစ္စေကဗုဒ္ဓာ ပရိနိဗ္ဗာယိံသု, သမုဒ္ဒဝိဇယာ ရာဟုလမာတာ အဟောသိ, ရေရုဝမဟာရာဇာ ပန အဟ မေဝ အဟောသိ"န္တိ။

အာဒိတ္တဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၄၂၅] ၉. အဋ္ဌာနဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဂင်္ဂါ ကုမုဒိနီ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကိံကာရဏာ”တိ ဝတွာ “ကိလေသဝသေနာ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု မာတုဂါမော နာမ အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ အဝိဿာသနီယော။ အတီတေ ပဏ္ဍိတာ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒေန္တာပိ မာတုဂါမံ တောသေတုံ နာသက္ခိံသု။ သာ ဧကဒိဝသမတ္တံ သဟဿံ အလဘိတွာဝ တေ ဂီဝါယံ ဂဟာပေတွာ နီဟရာပေသိ , ဧဝံ အကတညူ မာတုဂါမော, မာ တဿ ကာရဏာ ကိလေသဝသံ ဂစ္ဆာ”တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ စ ပုတ္တော ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော, ဗာရာဏသိသေဋ္ဌိနော စ ပုတ္တော မဟာဓနကုမာရော နာမ။ တေ ဥဘောပိ သဟပံသုကီဠကာ သဟာယကာ အဟေသုံ, ဧကာစရိယကုလေယေဝ သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ ရာဇကုမာရော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ, သေဋ္ဌိပုတ္တောပိဿ သန္တိကေယေဝ အဟောသိ။ ဗာရာဏသိယဉ္စ ဧကာ နဂရသောဘိဏီ ဝဏ္ဏဒာသီ အဘိရူပါ အဟောသိ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒတွာ နိစ္စကာလေ တာယေဝ သဒ္ဓိံ အဘိရမန္တော ပိတု အစ္စယေန သေဋ္ဌိဋ္ဌာနံ လဘိတွာပိ န တံ ဝိဇဟိ, တထေဝ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒတွာ အဘိရမိ။ သေဋ္ဌိပုတ္တော ဒိဝသဿ တယော ဝါရေ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂစ္ဆတိ။ အထဿ ဧကဒိဝသံ ရာဇုပဋ္ဌာနံ ဂတဿ ရညာ သဒ္ဓိံ သမုလ္လပန္တဿေဝ သူရိယော အတ္ထင်္ဂမိ, အန္ဓကာရံ ဇာတံ။ သော ရာဇကုလာ နိက္ခမိတွာ “ဣဒါနိ ဂေဟံ ဂန္တွာ အာဂမနဝေလာ နတ္ထိ, နဂရသောဘိဏိယာယေဝ ဂေဟံ ဂမိဿာမီ”တိ ဥပဋ္ဌာကေ ဥယျောဇေတွာ ဧကကောဝ တဿာ ဂေဟံ ပါဝိသိ။ အထ နံ သာ ဒိသွာ “အယျပုတ္တ, သဟဿံ အာဘတ”န္တိ အာဟ။ “ဘဒ္ဒေ, အဟံ အဇ္ဇေဝ အတိဝိကာလော ဇာတော, တသ္မာ ဂေဟံ အဂန္တွာ မနုဿေ ဥယျောဇေတွာ ဧကကောဝ ပဝိဋ္ဌောသ္မိ, သွေ ပန တေ ဒွေ သဟဿာနိ ဒဿာမီ”တိ။

သာ စိန္တေသိ “သစာဟံ အဇ္ဇ ဩကာသံ ကရိဿာမိ, အညေသုပိ ဒိဝသေသု တုစ္ဆဟတ္ထကောဝ အာဂမိဿတိ, ဧဝံ မေ ဓနံ ပရိဟာယိဿတိ, န အဿ ဩကာသံ ကရိဿာမီ”တိ။ အထ နံ ဧဝမာဟ “သာမိ, မယံ ဝဏ္ဏဒာသိယော နာမ, အမှာကံ သဟဿံ အဒတွာ ကေဠိ နာမ နတ္ထီ”တိ။ “ဘဒ္ဒေ, သွေ ဒိဂုဏံ အာဟရိဿာမီ”တိ ပုနပ္ပုနံ ယာစိ။ နဂရသောဘိဏီ ဒာသိယော အာဏာပေသိ “ဣမဿ ဣဓ ဌတွာ မံ ဩလောကေတုံ မာ အဒတ္ထ, ဂီဝါယံ တံ ဂဟေတွာ နီဟရိတွာ ဒွါရံ ပိဒဟထာ”တိ။ တံ သုတွာ ဒာသိယော တထာ ကရိံသု။ အထ သော စိန္တေသိ “အဟံ ဣမာယ သဒ္ဓိံ အသီတိကောဋိဓနံ ခါဒိံ, သာ မံ ဧကဒိဝသံ တုစ္ဆဟတ္ထံ ဒိသွာ ဂီဝါယံ ဂဟေတွာ နီဟရာပေသိ, အဟော မာတုဂါမော နာမ ပါပေါ နိလ္လဇ္ဇော အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ”တိ။ သော မာတုဂါမဿ အဂုဏံ အနုဿရန္တောဝ ဝိရဇ္ဇိ, ပဋိကူလသညံ ပဋိလဘိ, ဃရာဝါသေပိ ဥက္ကဏ္ဌိတော “ကိံ မေ ဃရာဝါသေန, အဇ္ဇေဝ နိက္ခမိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ ပုန ဂေဟံ အဂန္တွာ ရာဇာနမ္ပိ အဒိသွာဝ နဂရာ နိက္ခမိတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ အဿမံ မာပေတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော ဥပ္ပာဒေတွာ ဝနမူလဖလာဟာရော တတ္ထ ဝါသံ ကပ္ပေသိ။

ရာဇာ တံ အပဿန္တော “ကဟံ မမ သဟာယော”တိ ပုစ္ဆိ။ နဂရသောဘိဏိယာပိ ကတကမ္မံ သကလနဂရေ ပါကဋံ ဇာတံ။ အထဿ တမတ္ထံ အာစိက္ခိတွာ “ဣတိ တေ ဒေဝ, သဟာယော လဇ္ဇာယ ဃရမ္ပိ အဂန္တွာ အရညံ ပဝိသိတွာ ပဗ္ဗဇိတော ဘဝိဿတီ”တိ အာဟံသု။ ရာဇာ တံ သုတွာ နဂရသောဘိဏိံ ပက္ကောသာပေတွာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဧကဒိဝသံ သဟဿံ အလဘိတွာ မမ သဟာယံ ဂီဝါယံ ဂဟာပေတွာ နီဟရာပေသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သစ္စံ, ဒေဝါ”တိ။ “ဟာပေ ဇမ္မိ, သီဃံ မမ သဟာယဿ ဂတဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တံ အာနေဟိ, နော စေ အာနေဿသိ, ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ”တိ။ သာ ရညော ဝစနံ သုတွာ ဘီတာ ရထံ အာရုယှ မဟန္တေန ပရိဝါရေန နဂရာ နိက္ခမိတွာ တဿ ဝသနဋ္ဌာနံ ပရိယေသန္တီ သုတဝသေန တံ ဌာနံ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ “အယျ, မယာ အန္ဓဗာလဘာဝေန ကတံ ဒောသံ ခမထ, အဟံ န ပုနေဝံ ကရိဿာမီ”တိ ယာစိတွာ “သာဓု, ခမာမိ တေ, နတ္ထိ မေ တယိ အာဃာတော”တိ ဝုတ္တေ “သစေ မေ ခမထ, မယာ သဒ္ဓိံ ရထံ အဘိရုဟထ, နဂရံ ဂမိဿာမ, ဂတကာလေ ယံ မမ ဃရေ ဓနံ အတ္ထိ, သဗ္ဗံ ဒဿာမီ”တိ အာဟ။ သော တဿာ ဝစနံ သုတွာ “ဘဒ္ဒေ, ဣဒါနိ တယာ သဒ္ဓိံ ဂန္တုံ န သက္ကာ, ယဒါ ပန ဣမသ္မိံ လောကေ ယေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, တံ ဘဝိဿတိ, အပိ နာမ တဒါ ဂစ္ဆေယျ”န္တိ ဝတွာ ပဌမံ ကထမာဟ –

၇၇. “ဂင္ဂါ ကုမုဒိနီ သန္တာ၊ သင္ခဝဏ္ဏာ စ ကောကိလာ။
ဇမ္ဗူ တာလဖလံ ဒဇ္ဇာ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ”တိ။

တဿတ္ထော – ဘဒ္ဒေ, ယထာ ဟိ ကုမုဒသရာ ကုမုဒေဟိ သဉ္ဆန္နာ တိဋ္ဌန္တိ, တထေဝ သစေ သကလာပိ မဟာဂင္ဂါ ကုမုဒိနီ သီဃသောတံ ပဟာယ သန္တာ ဥပသန္တာ သိယာ, သဗ္ဗေ ကောကိလာ စ သင္ခဝဏ္ဏာ ဘဝေယျုံ, သဗ္ဗော ဇမ္ဗုရုက္ခော စ တာလဖလံ ဒဒေယျ။ **အထ နူန တဒါ သိယာ**တိ အထ တာဒိသေ ကာလေ အမှာကမ္ပိ သမာဂမော နူန သိယာ, ဘဝေယျ နာမာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

ဝေဍ္ဎ ဝတ္တတ ပုနပိ တာယ “ဟေ, အယျ, ဂစ္ဆာမာ”တိ ဝုတ္တေ “ဂစ္ဆိဿာမာ”တိ ဝတ္တတ “ကသ္မိံ ကာလေ”တိ ဝုတ္တေ “အသုကသ္မိံဍ္ဎ အသုကသ္မိံဍ္ဎာ”တိ ဝတ္တတ သေသကထာ အဘာသိ –

၇၈. “ယဒါ ကစ္ဆပလောမာနံ၊ ပါဝါရော တိဝိဓော သိယာ။
ဟေမန္တိကံ ပါဝုရဏံ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၇၉. “ယဒါ မကသပါဒါနံ၊ အဋ္ဋာလော သုကတော သိယာ။
ဒဠှော စ အဝိကမ္ပီ စ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၀. “ယဒါ သသဝိသာဏာနံ၊ နိသ္သေဏီ သုကတာ သိယာ။
သဂ္ဂဿာရောဟဏတ္ထာယ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၁. “ယဒါ နိသ္သေဏိမာရုယှ၊ စန္ဒံ ခါဒေယျုံ မူသိကာ။
ရာဟုဉ္စ ပရိပါတေယျုံ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၂. “ယဒါ သုရာဃဋံ ပိတွာ၊ မက္ခိကာ ဂဏစာရိဏီ။
အင္ဂါရေ ဝါသံ ကပ္ပေယျုံ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၃. “ယဒါ ဗိမ္ဗောဋ္ဌသမ္ပန္နော၊ ဂဒြဘော သုမုခေါ သိယာ။
ကုသလော နစ္စဂီတဿ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၄. “ယဒါ ကာကာ ဥလူကာ စ၊ မန္တယေယျုံ ရဟောဂတာ။
အညမညံ ပိဟယေယျုံ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၅. “ယဒါ မုဠာလပတ္တာနံ၊ ဆတ္တံ ထိရတရံ သိယာ။
ဝဿဿ ပဋိဃာတာယ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၆. “ယဒါ ကုလကော သကုဏော၊ ပဗ္ဗတံ ဂန္ဓမာဒနံ။
တုဏ္ဍေနာဒါယ ဂစ္ဆေယျ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ။

၈၇. “ယဒါ သာမုဒ္ဒိကံ နာဝံ၊ သယန္တံ သဝဋ္ဋာကရံ။
စေဋော အာဒါယ ဂစ္ဆေယျ၊ အထ နူန တဒါ သိယာ”တိ။

တတ္ထ **တိဝိဓော**တိ ဧကော ကစ္ဆပလောမမယေန ပုပ္ဖေန, ဧကော တူလေန, ဧကော ဥဘယေနာတိ ဧဝံ တိပ္ပကာရော။ **ဟေမန္တိကံ ပါဝုရဏံ**န္တိ ဟိမပါတသမယေ ပါဝုရဏာယ ဘဝိတုံ သမတ္ထော။ **အထ နူန တဒါ သိယာ**တိ အထ တသ္မိံ ကာလေ မမ တယာ သဒ္ဓိံ ဧကံသေနေဝ သံသဂ္ဂေါ သိယာ။ ဧဝံ သဗ္ဗတ္ထ ပစ္ဆိမပဒံ ယောဇေတဗ္ဗံ။ **အဋ္ဋာလော သုကတော**တိ အဘိရုဟိတွာ ယုဇ္ဈန္တံ ပုရိသသတံ ဓာရေတုံ ယထာ သက္ကောတိ, ဧဝံ သုကတော။ **ပရိပါတေယျုံ**န္တိ ပလာပေယျုံ။ **အင္ဂါရေ**တိ ဝီတစ္စိကင္ဂါရသန္ထရေ။ **ဝါသံ ကပ္ပေယျုံ**န္တိ ဧကေကံ သုရာဃဋံ ပိဝိတွာ မတ္တာ ဝသေယျုံ။ **ဗိမ္ဗောဋ္ဌသမ္ပန္နော**တိ ဗိမ္ဗဖလသဒိသေဟိ ဩဋ္ဌေဟိ သမန္နာဂတော။ **သုမုခေါ**တိ သုဝဏ္ဏအာဒါသသဒိသော မုခေါ။ **ပိဟယေယျုံ**န္တိ အညမညဿ သမ္ပတ္တိံ ဣစ္ဆန္တာ ပိဟယေယျုံ ပတ္ထေယျုံ။ **မုဠာလပတ္တာန**န္တိ

သဏ္ဍာဟာနံ မုဋ္ဌာလဂ္ဂစ္ဆပတ္တာနံ။ **ကုလကော**တိ ကောေ ခုဒ္ဒကသကုဏော။ **သာမုဒ္ဒိက** န္တိ သမုဒ္ဒပက္ခန္ဒနမဟာနာဝံ။ **သယန္တံ သဝဏ္ဏာကရ** န္တိ ယန္တေန စေဝ ဝဏ္ဏာကရေန စ သဒ္ဓိံ သဗ္ဗသမ္ဘာရယုတ္တံ။ **စေဠော အာအာယာ**တိ ယအာ ဝေရုပံ နာဝံ ခုဒ္ဒကော ကမအာရကော ဟတ္ထေန ဂဟေတွာ ဂစ္ဆေယျာတိ အတ္ထော။

ဣတိ မဟာသတ္တော ဣမိနာ အဋ္ဌာနပရိကပ္ပေန ကောဒသ ကထာ အဘာသိ။ တံ သုတွာ နဂရသောဘိဏီ မဟာသတ္တံ ခမာပေတွာ နဂရံ ဂန္တွာ ရညော တံ ကာရဏံ အာရောစေတွာ အတ္တနော ဇီဝိတံ ယာစိတွာ ဂဏှိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ "ဧဝံ ဘိက္ခု မာတုဂါမော နာမ အကတညူ မိတ္တဒုဗ္ဘီ"တိ ဝတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ ရာဇာ အာနန္ဒော အဟောသိ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

အဋ္ဌာနဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၄၂၆] ၁၀. ဒီပိဇာတကဝဏ္ဏနာ

ခမနီယံ ယာပနီယန္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဝေဠုဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဧဠကံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဧကသ္မိဉှိ သမယေ မဟာမောဂ္ဂလ္လာနတ္ထေရော ဂိရိပရိက္ခိတ္တေ ဧကဒွါရေ ဂိရိဗ္ဗဇသေနာသနေ ဝိဟာသိ။ ဒွါရစင်္ကမနံ စင်္ကမော အဟောသိ။ ဟအာ ဧဠကပာလကာ "ဧဠကာ ဧတ္ထ စရန္တူ"တိ ဂိရိဗ္ဗဇံ ပဝေသေတွာ ကီဠန္တာ ဝိဟရန္တိ။ တေသု ဧကဒိဝသံ သာယံ အာဂန္တွာ ဧဠကေ ဂဟေတွာ ဂစ္ဆန္တေသု ဧကာ ဧဠိကာ ဒူရေ စရမာနာ ဧဠကေ နိက္ခမန္တေ အဒိသွာ ဩဟီယိ။ တံ ပစ္ဆာ နိက္ခမန္တိံ ဧကော ဒီပိကော ဒိသွာ "ခါဒိဿာမိ န"န္တိ ဂိရိဗ္ဗဇဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သာပိ ဣတော စိတော စ ဩလောကေန္တီ တံ ဒိသွာ "ဧသ မံ မာရေတွာ ခါဒိတုကာမတာယ ဌိတော, သစေ နိဝတ္တိတွာ ပလာယိဿာမိ, ဇီဝိတံ မေ နတ္ထိ, အဇ္ဇ မယာ ပုရိသကာရံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ သိင်္ဂါနိ ဥက္ခိပိတွာ တဿ အဘိမုခံ ဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ ဒီပိကဿ "ဣတော ဂဏှိဿာမိ, ဣတော ဂဏှိဿာမီ"တိ ဝိပ္ဖန္ဒန္တဿေဝ ဂဟဏံ အနုပဂန္တွာ ဝေဂေန ပလာယိတွာ ဧဠကာနံ အန္တရံ ပာဝိသိ။ အထ ထေရော တံ တေသံ ကိရိယံ ဒိသွာ ပုနဒိဝသေ ဂန္တွာ တထာဂတဿ အာရောစေတွာ "ဧဝံ ဘန္တေ, သာ ဧဠိကာ အတ္တနော ဥပာယကုသလတာယ ပရက္ကမံ ကတွာ ဒီပိကတော မုစ္စီ"တိ အာဟ။ သတ္ထာ "မောဂ္ဂလ္လာန, ဣဒာနိ တာဝ သော ဒီပိကော တံ ဂဏှိတုံ နာသက္ခိ, ပုဗ္ဗေ ပန နံ ဝိရဝန္တိံ မာရေတွာ ခါဒီ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ မဂဓရဋ္ဌေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ ဂါမေ မဟာဘောဂကုလေ နိဗ္ဗတ္တိတွာ ဝယပ္ပတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ ဈာနာဘိညာယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ စိရံ ဟိမဝန္တေ ဝသိတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ရာဇဂဟံ ဂန္တွာ ဧကသ္မိံယေဝ ဂိရိဗ္ဗဇေ ပဏ္ဏသာလံ မာပေတွာ တသံ ကပ္ပေသိ။ တဒာ ဣမိနာဝ နိယာမေန ဧဠကပာလကေသု ဧဠကေ စရန္တေသု ဧကဒိဝသံ ဝေမေဝ ဧကံ ဧဠိကံ ပစ္ဆာ နိက္ခမန္တိံ ဒိသွာ ဧကော ဒီပိကော "ခါဒိဿာမိ န"န္တိ ဒွါရေ အဋ္ဌာသိ။ သာပိ တံ ဒိသွာ "အဇ္ဇ မယှံ ဇီဝိတံ နတ္ထိ, ဧကေနုပာယေန ဣမိနာ သဒ္ဓိံ မဓုရပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဟဒယမဿ မုဒုကံ ဇနေတွာ ဇီဝိတံ ရက္ခိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ ဒူရတောဝ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောန္တီ အာဂစ္ဆမာနာ ပဌမံ ဂာထမာဟ –

၈၈. "ခမနီယံ ယာပနီယံ၊ ကစ္စိ မာတုလ တေ သုခံ။
သုခံ တေ အမ္မာ အဝစ၊ သုခကာမာဝ တေ မယ"န္တိ။

တတ္ထ **သုခံ တေ အမ္မာ** တိ မယှံ မာတာပိ "တုမှာကံ သုခံ ပုစ္ဆေယျာသီ"တိ အဇ္ဇ မံ အဝစာတိ အတ္ထော။ **မယ**န္တိ မာတုလ မယမ္ပိ တုမှာကံ သုခံ ဧဝ ဣစ္ဆာမာတိ။

တံ သုတွာ ဒီပိကော "အယံ ဓုတ္တိကာ မံ မာတုလဝါဒေန ဝဉ္စေတုကာမာ, န မေ ကက္ခဠဘာဝံ ဇာနာတီ"တိ စိန္တေတွာ ဒုတိယံ ဂာထမာဟ –

၈၉. "နင်္ဂုဋ္ဌံ မေ အဝက္ကမ္မ၊ ဟေဌယိတွာန ဧဠိကေ။
သာဇ္ဇ မာတုလဝါဒေန၊ မုဉ္စိတဗ္ဗာ နု မညသီ"တိ။

တဿတ္ထော – တွံ မမ နင်္ဂုဋ္ဌမဏ္ဍလံ အက္ကမိတွာ ဟေဋ္ဌယိတွာ အာဂစ္ဆသိ, သာ တွံ “အဇ္ဇ မာတုလ တဒေန မုဉ္စိတဗ္ဗာဟမသ္မိ”တိ မညသိ နု, ဧဝံ မညသိ မညေတိ။

တံ သုတွာ ဣတရာ “မာတုလ, မာ ဧဝံ ကရီ”တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၉၀. “ပုရတ္ထာမုခော နိသိန္နောသိ, အဟံ တေ မုခမာဂတာ။
ပစ္ဆတော တုယှံ နင်္ဂုဋ္ဌံ, ကထံ ခွါဟံ အဝက္ကမိ”န္တိ။

တတ္ထ **မုခ**န္တိ အဘိမုခံ။ **ကထံ ခွါဟံ အဝက္ကမိ**န္တိ တဝ ပစ္ဆတော ဌိတံ အဟံ ကထံ အဝက္ကမိန္တိ အတ္ထော။

အထ နံ သော “ကိံ ကထေသိ ဧဠိကေ, မမ နင်္ဂုဋ္ဌဿ အဋ္ဌိတဋ္ဌာနံ နာမ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၉၁. “ယာဝတာ စတုရော ဒီပါ, သသမုဒ္ဒါ သပဗ္ဗတာ။
တာဝတာ မယှံ နင်္ဂုဋ္ဌံ, ကထံ ခေါ တံ ဝိဝဇ္ဇယီ”တိ။

တတ္ထ တာဝတာတိ တေတ္တကံ ဌာနံ မမ နင်္ဂုဋ္ဌံ ပရိက္ခိပိတွာ ဂတန္တိ ဝဒတိ။

တံ သုတွာ ဧဠိကာ “အယံ ပါပေါ မဓုရကထာယ န အလ္လီယတိ, ပဋိသတ္တု ဟုတွာ တဿ ကထေဿာမီ”တိ ဝတွာ ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၉၂. “ပုဗ္ဗေဝ မေတမက္ခိံသု, မာတာ ပိတာ စ ဘာတရော။
ဒီဃံ ဒုဋ္ဌဿ နင်္ဂုဋ္ဌံ, သာမှိ ဝေဟာယသာဂတာ”တိ။

တတ္ထ **အက္ခိံသူ**တိ ပုဗ္ဗေဝ မေ ဧတံ မာတာ စ ပိတာ စ ဘာတရော စ အာစိက္ခိံသု။ **သာမှီ**တိ သာ အဟံ ဉာတကာနံ သန္တိကာ တဝ နင်္ဂုဋ္ဌဿ ဒီဃဘာဝံ သုတွာ တဝ နင်္ဂုဋ္ဌံ ပရိဟရန္တီ **ဝေဟာယသာ** အာကာသေန အာဂတာတိ။

အထ နံ သော “ဇာနာမိ တေ အဟံ အာကာသေန အာဂတဘာဝံ, ဧဝံ အာဂစ္ဆန္တီ ပန မယှံ ဘက္ခံ နာသေတွာ အာဂတာသီ”တိ ဝတွာ ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၉၃. “တဉ္စ ဒိသွာန အာယန္တိံ, အန္တလိက္ခသ္မိ ဧဠိကေ။
မိဂသင်္ဃော ပလာယိတ္ထ, ဘက္ခော မေ နာသိတော တယာ”တိ။

တံ သုတွာ ဣတရာ မရဏဘယဘီတာ အညံ ကာရဏံ အာဟရိတုံ အသက္ကောန္တီ “မာတုလ, မာ ဧဝရူပံ ကက္ခဠံ ကမ္မံ ကရိ, ဇီဝိတံ မေ ဒေဟီ”တိ ဝိလပိ။ ဣတရောပိ နံ ဝိလပန္တိံယေဝ ခန္ဓေ ဂဟေတွာ မာရေတွာ ခါဒိ။

၉၄. “ဣစ္စေဝံ ဝိလပန္တိယာ, ဧဠကိယာ ရုဟဂ္ဃသော။
ဂလကံ အန္ဝါဝမဒ္ဒိ, နတ္ထိ ဒုဋ္ဌေ သုဘာသိတံ။

၉၅. “နေဝ ဒုဋ္ဌေ နယော အတ္ထိ, န ဓမ္မော န သုဘာသိတံ။
နိက္ကမံ ဒုဋ္ဌေ ယုဉ္ဇေထ, သော စ သဗ္ဘိံ န ရဉ္ဇတီ”တိ။ –

ဣမာ ဒွေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ –

တတ္ထ **ရုဟဂ္ဃသော**တိ ရုဟိရဘက္ခော လောဟိတပါယီ သာဟသိကဒီပိကော။ **ဂလကံ အန္ဝါဝမဒ္ဒီ**တိ ဂီဝံ မဒ္ဒိ, ဍံသိတွာ ဖာလေသီတိ အတ္ထော။ **နယော**တိ ကာရဏံ။ **ဓမ္မော**တိ သဘာဝေါ။ **သုဘာသိတ**န္တိ သုကထိတဝစနံ, သဗ္ဗမေ

တံ ဒုဌ္ဌေ နတ္ထီတိ အတ္ထော။ **နိက္ကမံ ဒုဌ္ဌေ ယုဉ္ဇေထာ** တိ ဘိက္ခဝေ, ဒုဋ္ဌပုဂ္ဂလေ ပရက္ကမမေဝ ယုဉ္ဇေယျ။ **သော စ သဗ္ဘိ န ရဇ္ဇတီ** တိ သော ပန ပုဂ္ဂလော သဗ္ဘိ သုန္ဒရံ သုဘာသိတံ န ရဇ္ဇတိ, န ပိယာယတီတိ အတ္ထော။ တာပသော တေသံ ကိရိယံ သဗ္ဗံ အဒ္ဒသ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဧဠကာဝ တေရဟိ ဧဠကာ အဟေသိ, ဒီပိ ကောပိ တေရဟိ ဒီပိကောဝ, တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒီပိဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

ဇာတကုဒ္ဒာနံ –

ကစ္စာနိ အဋ္ဌသဒ္ဒဉ္စ, သုလသာ စ သုမင်္ဂလံ။
ဂင်္ဂမာလဉ္စ စေတိယံ, ဣန္ဒြိယဉ္စေဝ အာဒိတ္တံ။
အဋ္ဌာနဉ္စေဝ ဒီပိ စ, ဒသ အဋ္ဌနိပာတကေ။

အဋ္ဌကနိပာတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

၉. နဝကနိပါတော

[၄၂၇] ၁. ဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပရိသင်္ကုပထော **နာမာ**တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ ဧကော ကုလပုတ္တော နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာပိ အတ္တကာမေဟိ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ စေဝ သဗြဟ္မစာရီဟိ စ "ဧဝံ တေ အဘိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပဋိက္ကမိတဗ္ဗံ, ဧဝံ အာလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ဝိလောကိတဗ္ဗံ, ဧဝံ သမိဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပသာရိတဗ္ဗံ, ဧဝံ နိဝါသေတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပါရုပိတဗ္ဗံ, ဧဝံ ပတ္တော ဂဟေတဗ္ဗော, ယာပနမတ္တံ ဘတ္တံ ဂဟေတွာ ပစ္စဝေက္ခိတွာ ပရိဘုဉ္ဇိတဗ္ဗံ, ဣန္ဒြိယေသု ဂုတ္တဒွါရေန ဘောဇနေ မတ္တညုနာ ဇာဂရိယမနုယုတ္တေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ဣဒံ အာဂန္တုကဝတ္တံ နာမ ဇာနိတဗ္ဗံ, ဣဒံ ဂမိကဝတ္တံ နာမ, ဣမာနိ စုဒ္ဒသ ခန္ဓကဝတ္တာနိ, အသီတိ မဟာဝတ္တာနိ။ တတ္ထ တေ သမ္မာ ဝတ္တိတဗ္ဗံ, ဣမေ တေရသ ဓုတင်္ဂုဏာ နာမ, ဧတေ သမာဒါယ ဝတ္တိတဗ္ဗ"န္တိ ဩဝဒိယမာနော ဒုဗ္ဗစော အဟောသိ အက္ခမော အပ္ပဒက္ခိဏဂ္ဂါဟီ အနုသာသနိံ။ "အဟံ တုမှေ န ဝဒါမိ, တုမှေ ပန မံ ကသ္မာ ဝဒထ, အဟမေဝ အတ္တနော အတ္ထံ ဝါ အနတ္ထံ ဝါ ဇာနိဿာမီ"တိ အတ္တာနံ အဝစနီယံ အကာသိ။ အထဿ ဒုဗ္ဗစဘာဝံ ဉတွာ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ အဂုဏကထံ ကထေန္တာ နိသီဒိံသု။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဒုဗ္ဗစောသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စ"န္တိ ဝုတ္တေ "ကသ္မာ ဘိက္ခု ဧဝရူပေ နိယျာနိကသာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တကာမာနံ ဝစနံ န ကရောသိ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ ပဏ္ဍိတာနံ ဝစနံ အကတွာ ဝေရမ္ဘဝါတမုခေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏော ဇာတော"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဂိဇ္ဈကူဋေ ပဗ္ဗတေ ဗောဓိသတ္တော ဂိဇ္ဈယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိ။ ပုတ္တော ပနဿ သုပတ္တော နာမ ဂိဇ္ဈရာဇာ အနေကသဟဿဂိဇ္ဈပရိဝါရော ထာမသမ္ပန္နော အဟောသိ။ သော မာတာပိတရော ပောသေသိ, ထာမသမ္ပန္နတ္တာ ပန အတိဒူရံ ဥပ္ပတတိ။ အထ နံ ပိတာ "တာတ, တွေကံ နာမ ဌာနံ အတိက္ကမိတွာ န ဂန္တဗ္ဗ"န္တိ ဩဝဒိ။ သော "သာဓူ"တိ ဝတွာပိ ဧကဒိဝသံ ပန ဝုဋ္ဌေ ဒေဝေ ဂိဇ္ဈေဟိ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတွာ သေသေ ဩဟာယ အတိဘူမိံ ဂန္တွာ ဝေရမ္ဘဝါတမုခံ ပတွာ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏဘာဝံ ပါပုဏိ။ သတ္ထာ တမတ္ထံ ဒဿေန္တော အဘိသမ္ဗုဒ္ဓော ဟုတွာ ဣမာ ဂါထာ အဘာသိ –

၁. "ပရိသင်္ကုပထော နာမ၊ ဂိဇ္ဈပန္ထော သနန္တနော။
တတ္ရာသိ မာတာပိတရော၊ ဂိဇ္ဈော ပောသေသိ ဇိဏ္ဏကေ။
တေသံ အဇဂရမေဒံ၊ အစ္စဟာသိ ဗဟုတ္တသော။

၂. "ပိတာ စ ပုတ္တံ အဝစ၊ ဇာနံ ဥစ္စံ ပပါတိနံ။
သုပတ္တံ ထာမသမ္ပန္နံ၊ တေဇဿိံ ဒူရဂါမိနံ။

၃. "ပရိပ္လဝန္တံ ပထဝိံ၊ ယဒာ တာတ ဝိဇာနဟိ။
သာဂရေန ပရိက္ခိတ္တံ၊ စက္ကံဝ ပရိမဏ္ဍလံ။
တတော တာတ နိဝတ္တဿု၊ မာဿု ဧတ္တော ပရံ ဂမိ။

၄. "ဥဒပတ္တောသိ ဝေဂေန၊ ဗလီ ပက္ခီ ဒိဇုတ္တမော။
ဩလောကယန္တော ဝက္ကင်္ဂေါ၊ ပဗ္ဗတာနိ ဝနာနိ စ။

၅. "အဒ္ဒဿ ပထဝိံ ဂိဇ္ဈော၊ ယထာသာသိ ပိတုဿုတံ။
သာဂရေန ပရိက္ခိတ္တံ၊ စက္ကံဝ ပရိမဏ္ဍလံ။

၆. "တဉ္စ သော သမတိက္ကမ္မ၊ ပရမေဝစ္စဝတ္တထ။
တဉ္စ ဝါတသိခာ တိက္ခာ၊ အစ္စဟာသိ ဗလိံ ဒိဇံ။

၇. "နာသက္ခာတိဂတော ပေါသော၊ ပုနဒေဝ နိဝတ္တိတုံ။

ဒိဇော ဗ္ဗသနမာဟဒိ၊ ဝေရမ္ဟာနံ ဝသံ ဂတော။

၈. ''တသ္သ ပုတ္တာ စ အာရာ စ၊ ယေ စညေ အနုဇီဝိနော။
သဗ္ဗေ ဗ္ဗသနမာဟဒံ၊ အနောတဒကရေ ဒိဇေ။

၉. ''ဧဝမ္ပိ ဣဓ ဝုဗုာနံ၊ ယော တက္ကံ နာဝဗုဇ္ဈတိ။
အတိသီမစရော ဒိတ္တော၊ ဂိဇ္ဈောတတိတသာသနော။
သ ဝေ ဗ္ဗသနံ ပပ္ပောတိ၊ အကတ္ဝာ ဝုဗုသာသန''န္တိ။

တတ္ထ **ပရိသင္ကုပထော** တိ သင်္ကုပထော။ မနုဿာ ဟိရညသုဝဏ္ဏတ္ထာယ ဂစ္ဆန္တာ တသ္မိံ ပဒေသေ ခာ ဏုကေ ကောဋ္ဋေတွာ တေသု ရဇ္ဇုယော ဗန္ဓိတွာ ဂစ္ဆန္တိ, တေန သော ဂိဇ္ဈပဗ္ဗတေ ဇင္ဃမဂ္ဂော ''သင်္ကုပ ထော''တိ ဝုစ္စတိ။ **ဂိဇ္ဈပန္ထော** တိ ဂိဇ္ဈပဗ္ဗတမတ္ထကေ မဟာမဂ္ဂော။ **သနန္တနော** တိ ပေါရာဏော။ **တတ္ရာသီ** တိ တသ္မိံ ဂိဇ္ဈပဗ္ဗတမတ္ထကေ သင်္ကုပထေ ဧကော ဂိဇ္ဈော အာသိ, သော ဇိဏ္ဏကေ မာတာပိတရော ပေါသေသိ။ **အဇ ဂရမေဒန္တိ** အဇဂရာနံ မေဒံ။ **အစ္စဟာသီ** တိ အတိဝိယ အာဟရိ။ **ဗဟုတ္တသော** တိ ဗဟုသော။ **ဇာနံ ဥစ္စံ ပပတိန** န္တိ ''ပုတ္တော တေ အတိဥစ္စံ ဌာနံ လင်္ဃတီ''တိ သုတွာ ''ဥစ္စေ ပပတိ အယ''န္တိ ဇာနန္တော။ **တေဇသ္သိ** န္တိ ပုရိသ တေဇသမ္ပန္နံ။ **ဒူရကမိန**န္တိ တေနေဝ တေဇေန ဒူရကမိံ။ **ပရိပ္လဝန္တ** န္တိ ဥပ္ပလပတ္တံ ဝိယ ဥဒကေ ဥပ္လဝမာနံ။ **ဝိ ဇာနဟီ**တိ ဝိဇာနာသိ။ **စက္ကံဝ ပရိမဏ္ဍလ** န္တိ ယသ္မိံ တေ ပဒေသေ ဌိတသ္သ သမုဒ္ဒေန ပရိစ္ဆိန္နော ဇမ္ဗုဒီပေ စက္ ကမဏ္ဍလံဝ ပညာယတိ, တတော တာတ နိဝတ္တာဟီတိ ဩဝဒန္တော ဧဝမာဟ။

ဥဒပတ္တောသီ တိ ပိတု ဩဝဒံ အကတွာ ဧဒေဝသံ ဂိဇ္ဈောဟိ သဒ္ဓိံ ဥပ္ပတိတော တေ ဩဟာယ ပိတရာ ကထိတ ဌာနံ အဂမာသိ။ **ဩလောကယန္တော** တိ တံ ဌာနံ ပတွာ ဟေဋ္ဌာ ဩလောကေန္တော။ **ဝက္ကင်္ဂော** တိ ဝင်္ကဂီဝေါ။ **ယ ထာသာသိ ပိတုသုတန္တိ** ယထာဿ ပိတု သန္တိကာ သုတံ အာသိ, တထေဝ အဒ္ဒသ, ''ယထာဿာသီ''တိပိ ပ ဌော။ **ပရမေဝစ္စဝတ္တထာ** တိ ပိတရာ အက္ခာတဋ္ဌာနတော ပရံ အတိဝတ္တောဝ။ **တဥ္စ တတသိခာ တိက္ခာ** တိ တံ အ နောတဒကံ ဗလိမ္ပိ သမာနံ ဒိဇံ တိခိဏာဝေရမ္ဘတတသိခာ အစ္စဟာသိ အတိဟရိ, စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏံ အကာသိ။ **နာသက္ခာ တိဂတော**တိ နာသက္ခိ အတိဂတော။ **ပေါသောတိ** သတ္တော။ **အနောတဒကရေ**တိ တသ္မိံ ဒိဇေ ပဏ္ဍိတာနံ ဩဝဒံ အကရောန္တေ သဗ္ဗေပိ တေ မဟာဒုက္ခံ ပာပုဏိံသု။ **အကတွာ ဝုဗုသာသန** န္တိ ဝုဗုာနံ ဟိတကာမာနံ ဝစနံ အကတွာ ဧဝမေဝ ဗ္ဗသနံ မဟာဒုက္ခံ ပာပုဏာတိ။ တသ္မာ တွံ ဘိက္ခု မာ ဂိဇ္ဈသဒိသော ဘဝ, အတ္ထကာမာနံ ဝစနံ ကရောဟီ တိ။ သော သတ္ထာရာ ဧဝံ ဩဝဒိတော တတော ပဋ္ဌာယ သုဝစော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ဒုဗ္ဗစဂိဇ္ဈော ဧတရဟိ ဒုဗ္ဗစဘိက္ခု အဟောသိ, ဂိဇ္ဈပိတာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဂိဇ္ဈဇာတကဝဏ္ဏနာ ပဌမာ။

[၄၂၈] ၂. ကောသမ္ဗိယဇာတကဝဏ္ဏနာ

ပုထုသဒ္ဒေါ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ကောသမ္ဗိံ နိဿာယ ဃောသိတာရာမေ ဝိဟရန္တော ကောသမ္ဗိယံ ဘဏ္ဍနကာရ ကေ ဘိက္ခူ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု **ကောသမ္ဗကက္ခန္ဓကေ** (မဟာဝ. ၄၅၁ အာဒယော) အာဂတမေဝ, အယံ ပနေတ္ ထ သင်္ခေပေါ။ တဒါ ကိရ ဒွေဝ ဘိက္ခူ ဧကသ္မိံ အာဝါသေ ဝသိံသု ဝိနယဓရော စ သုတ္တန္တိကော စ။ တေသု သုတ္တ န္တိကော ဧကဒိဝသံ သရီရဝလဉ္ဇံ ကတွာ ဥဒကကောဋ္ဌကေ အာစမနဥဒကဘာဇနံ ဝသေသံ ဌပေတွာ နိက္ခမိ။ ပစ္ ဆာ ဝိနယဓရော တတ္ထ ပဝိဋ္ဌော တံ ဥဒကံ ဒိသွာ နိက္ခမိတွာ ဣတရံ ပုစ္ဆိ ''အာဝုသော, တယာ ဥဒကံ ဌပိတ''န္တိ။ ''အာမာဝုသော''တိ။ ''ကိံ ပနေတ္ထ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာသီ''တိ? ''အာမာဝုသော န ဇာနာမီ''တိ။ ''ဟောတိ, အာဝုသော, တ္ထေ အာပတ္တီ''တိ? ''တေန ဟိ ပဋိကရိဿာမိ န''န္တိ။ ''သစေ ပန တေ, အာဝုသော, အသဉ္စိစ္စ အ သတိယာ ကတံ, နတ္ထိ အာပတ္တီ''တိ။ သော တဿာ အာပတ္တိယာ အနာပတ္တိဒိဋ္ဌိ အဟောသိ။ ဝိနယဓရောပိ အတ္တ နော နိဿိတကာနံ ''အယံ သုတ္တန္တိကော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇမာနောပိ န ဇာနာတီ''တိ အာရောစေသိ။ တေ တဿ နိ ဿိတကေ ဒိသွာ ''တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော အာပတ္တိံ အာပဇ္ဇိတွာပိ အာပတ္တိဘာဝံ န ဇာနာတီ''တိ အာဟံသု။

တေ ဂန္တွာ အတ္တနော ဥပဇ္ဈာယဿ အာရောစေသုံ။ သော ဧဝမာဟ – “အယံ ဝိနယဓရော ပုဗ္ဗေ ‘အနာပတ္တိ’တိ ဝ တွာ ဣဒါနိ ‘အာပတ္တိ’တိ ဝဒတိ, မုသာဝါဒီ ဧသော”တိ။ တေ ဂန္တွာ “တုမှာကံ ဥပဇ္ဈာယော မုသာဝါဒီ”တိ ဧဝံ အညမညံ ကလဟံ ဝဍ္ဎယိံသု။ တတော ဝိနယဓရော ဩကာသံ လဘိတွာ တဿ အာပတ္တိယာ အဒဿနေန ဥက္ခေပ နီယကမ္မံ အကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ ပစ္စယဒါယကာ ဥပါသကာပိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ အဟေသုံ။ ဩဝါဒပဋိဂ္ဂါ ဟိကာ ဘိက္ခုနိယောပိ အာရက္ခဒေဝတာပိ ဒွေ ကောဋ္ဌာသာ အဟေသုံ။ တာသံ သန္ဒိဋ္ဌသမ္ဘတ္တာ အာကာသဋ္ဌဒေဝ တာပိ ယာဝ ဗြဟ္မလောကာ သဗ္ဗေ ပုထုဇ္ဇနာ ဒွေ ပက္ခာ အဟေသုံ။ ယာဝ အကနိဋ္ဌဘဝနာ ပန ဣဒံ ကောလာဟလံ အဂမာသိ။

အထေကော ဘိက္ခု တထာဂတံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဥက္ခေပကာနံ “ဓမ္မိကေနေဝ ကမ္မေန အယံ ဥက္ခိတ္တော, ဥက္ ခိတ္တာနုဝတ္တကာနံ အဓမ္မိကေန ကမ္မေန ဥက္ခိတ္တော”တိ လဒ္ဓိံ, ဥက္ခေပကေဟိ တရိယမာနာနမ္ပိ တေသံ တံ အနု ပရိဝါရေတွာ စရဏဘာဝဉ္စ သတ္ထု အာရောစေသိ။ ဘဂဝါ “သမဂ္ဂါ ကိရ ဟောန္တူ”တိ ဒွေ ဝါရေ ပေသေတွာ “န ဣစ္ဆန္တိ ဘန္တေ သမဂ္ဂါ ဘဝိတု”န္တိ သုတွာ တတိယဝါရေ “ဘိန္နော ဘိက္ခုသံဃော”တိ တေသံ သန္တိကံ ဂန္ တွာ ဥက္ခေပကာနံ ဥက္ခေပနေ, ဣတရေသဉ္စ အာပတ္တိယာ အဒဿနေ အာဒီနဝံ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ပုန တေသံ တတ္ထေဝ ဧကသီမာယံ ဥပေါသထာဒီနိ ကာရေတွာ ဘတ္တဂ္ဂါဒီသု ဘဏ္ဍနဇာတာနံ “အာသနန္တရိကာယ နိ သီဒိတဗ္ဗ”န္တိ ဘတ္တဂ္ဂေ ဝတ္တံ ပညာပေတွာ “ဣဒါနိပိ ဘဏ္ဍနဇာတာ ဝိဟရန္တီ”တိ သုတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ “အလံ, ဘိက္ခဝေ, မာ ဘဏ္ဍန”န္တိအာဒီနိ ဝတွာ အညတရေန ဘိက္ခုနာ ဓမ္မဝါဒိနာ ဘဂဝတော ဝိဟေသံ အနိစ္ဆန္ တေန “အာဂမေတု, ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဓမ္မသာမိ, အပ္ပေါဿုက္ကော ဘန္တေ, ဘဂဝါ ဒိဋ္ဌဓမ္မသုခဝိဟာရံ အနုယုတ္တော ဝိဟရတု, မယံ တေန ဘဏ္ဍနေန ကလဟေန ဝိဂ္ဂဟေန ဝိဝါဒေန ပညာယိဿာမာ”တိ ဝုတ္တေ –

ဘူတပုဗ္ဗံ, ဘိက္ခဝေ, ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တော နာမ ကာသိရာဇာ အဟောသီတိ ဗြဟ္မဒတ္တေန ဒီဃီတိဿ သ ကောသလရညော ရဇ္ဇံ အစ္ဆိန္ဒိတွာ အညာတကဝေသေန ဝသန္တဿ မာရိတဘာဝဉ္စေဝ ဒီဃာဝုကုမာရေန အတ္တ နော ဇီဝိတေ ဒိန္နေ တတော ပဋ္ဌာယ တေသံ သမဂ္ဂဘာဝဉ္စ ကထေတွာ “တေသဉှိ နာမ, ဘိက္ခဝေ, ရာဇူနံ အာဒိန္နဒ ဏ္ဍာနံ အာဒိန္နသတ္ထာနံ ဧဝရူပံ ခန္တိသောရစ္စံ ဘဝိဿတိ။ ဣဓ ခော တံ, ဘိက္ခဝေ, သောဘေထ, ယံ တုမှေဟ ဧဝံ သွာက္ခာတေ ဓမ္မဝိနယေ ပဗ္ဗဇိတာ သမာနာ ခမာ စ ဘဝေယျာထ သောရတာ စာ”တိ ဩဝဒိတွာ ဒုတိယမ္ပိ တတိယမ္ပိ “အလံ, ဘိက္ခဝေ, မာ ဘဏ္ဍန”န္တိ ဝါရေတွာ အနောရမန္တေ ဒိသွာ “ပရိယာဒိဏ္ဏရူပါ ခော ဣမေ မောဃပုရိ သာ, န ယိမေ သုကရာ သညာပေတု”န္တိ ပက္ကမိတွာ ပုနဒိဝသေ ပိဏ္ဍပါတပဋိက္ကန္တော ဂန္ဓကုဋိယာ ထောကံ ဝိဿ မိတွာ သေနာသနံ သံသာမေတွာ အတ္တနော ပတ္တစီဝရမာဒါယ သံဃမဇ္ဈေ အာကာသေ ဌတွာ ဣမာ ဂါထာ အ ဘာသိ –

၁၀. “ပုထုသဒ္ဒေါ သမဇနော၊ န ဗာလော ကောစိ မညထ။
သံဃသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနသ္မိံ၊ နာညံ ဘိယျော အမညရုံ။

၁၁. “ပရိမုဋ္ဌာ ပဏ္ဍိတာဘာသာ၊ ဝါစာဂေါစရဘာဏိနော။
ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမံ၊ ယေန နီတာ န တံ ဝိဒူ။

၁၂. “အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ ဥပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသံ န သမ္မတိ။

၁၃. “အက္ကောစ္ဆိ မံ အဝဓိ မံ၊ အဇိနိ မံ အဟာသိ မေ။
ယေ စ တံ နုပနယှန္တိ၊ ဝေရံ တေသူပသမ္မတိ။

၁၄. “န ဟိ ဝေရေန ဝေရာနိ၊ သမ္မန္တီဓ ကုဒါစနံ။
အဝေရေန စ သမ္မန္တိ၊ ဧသ ဓမ္မော သနန္တနော။

၁၅. “ပရေ စ န ဝိဇာနန္တိ၊ မယမေတ္ထ ယမာမသေ။
ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တိ၊ တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ။

၁၆. “အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ ပါဏဟရာ၊ ဂဝဿဓနဟာရိနော။
ရဋ္ဌံ ဝိလုမ္ပမာနာနံ၊ တေသမ္ပိ ဟောတိ သင်္ဂတိ။
ကသ္မာ တုမှာက နော သိယာ။

၁၇. “သစေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံစရံ သာဓုဝိဟာရိဓီရံ။
အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနိ၊ စရေယျ တေနတ္တမနော သတီမာ။

၁၈. “နော စေ လဘေထ နိပကံ သဟာယံ၊ သဒ္ဓိံစရံ သာဓုဝိဟာရိဓီရံ။
ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယ၊ ဧကော စရေ မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ။

၁၉. “ဧကဿ စရိတံ သေယျော၊ နတ္ထိ ဗာလေ သဟာယတာ။
ဧကော စရေ န ပါပါနိ ကယိရာ၊ အပ္ပောဿုက္ကော မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ”တိ။

တတ္ထ ပုထု မဟာသဒ္ဒော အဿာတိ **ပုထုသဒ္ဒော။ သမဇနော** တိ သမာနော ဧကသဒိသော ဇနော, သဗ္ဗောတာယံ ဘဏ္ဍနကာရကဇနော သမန္တတော သဒ္ဒနိစ္ဆာရဏေန ပုထုသဒ္ဒော စေဝ သဒိသော စာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **န ဗာလော ကောစိ မညထာ**တိ တတ္ထ ကောစိ ဧကောပိ “အဟံ ဗာလော”တိ န မညိတ္ထ, သဗ္ဗေ ပဏ္ဍိတမာနိနော, သဗ္ဗောတာယံ ဘဏ္ဍနကာရကော ဇနောယေဝ။ **နာညံ ဘိယျော အမညရု**န္တိ ကောစိ ဧကောပိ “အဟံ ဗာလော”တိ န မညိတ္ထ, ဘိယျော စ သင်္ဃသ္မိံ ဘိဇ္ဇမာနေ အညမ္ပိ ဧကံ “မယှံ ကာရဏာ သင်္ဃော ဘိဇ္ဇတီ”တိ ဣဒံ ကာရဏံ န မညိတ္ထာတိ အတ္ထော။

ပရိမုဋ္ဌာ တိ မုဋ္ဌဿတိနော။ **ပဏ္ဍိတာဘာသာ** တိ အတ္တနော ပဏ္ဍိတမာနေန ပဏ္ဍိတသဒိသာ။ **ဝါစာဂေါစရဘာဏိနော**တိ ရာ-ကာရဿ ရဿာဒေသော ကတော, ဝါစာဂေါစရာ စ န သတိပဋ္ဌာနာဒိအရိယဓမ္မဂေါစရာ, ဘာဏိနော စ။ ကထံ ဘာဏိနော? **ယာဝိစ္ဆန္တိ မုခါယာမ**န္တိ, ယာဝ မုခံ ပသာရေတုံ ဣစ္ဆန္တိ, တာဝ ပသာရေတွာ အဂ္ဂဟာဒေသေပိ ဌတွာ ဘာဏိနော, ဧကောပိ သင်္ဃဂါရဝေန မုခသင်္ကောစနံ န ကရောတီတိ အတ္ထော။ **ယေန နီတာ**တိ ယေန ဘဏ္ဍနေန ဣမံ နိလ္လဇ္ဇဘာဝံ နီတာ။ **န တံ ဝိဒူ**တိ ဧဝံ “အာဒီနဝံ ဣဒ”န္တိ တံ န ဇာနန္တိ။

ယေ စ တံ ဥပနယှန္တီတိ တံ “အက္ကောစ္ဆိ မ”န္တိအာဒိကံ အာကာရံ ယေ ဥပနယှန္တိ။ **သနန္တနော** တိ ပေါရာဏော။ **ပရေ**တိ ပဏ္ဍိတေ ဌပေတွာ တတော အညေ ဘဏ္ဍနကာရကာ ပရေ နာမ။ တေ ဧတ္ထ သင်္ဃမဇ္ဈေ ကောလာဟလံ ကရောန္တာ “မယံ ယမာမသေ ဥပယမာမ နဿာမ, သတတံ သမိတံ မစ္စုသန္တိကံ ဂစ္ဆာမာ”တိ န ဇာနန္တိ။ **ယေ စ တတ္ထ ဝိဇာနန္တီ** တိ ယေ တတ္ထ ပဏ္ဍိတာ “မယံ မစ္စုသမီပံ ဂစ္ဆာမာ”တိ ဝိဇာနန္တိ။ **တတော သမ္မန္တိ မေဓဂါ**တိ ဘိက္ခဝေ, ဧဝဉှိ တေ ဇာနန္တာ ယောနိသောမနသိကာရံ ဥပ္ပာဒေတွာ မေဓဂါနံ ကလဟာနံ ဝူပသမာယ ပဋိပဇ္ဇန္တိ။

အဋ္ဌိစ္ဆိန္နာ တိ အယံ ဂါထာ ဗြဟ္မဒတ္တဉ္စ ဒီဃာဝုကုမာရဉ္စ သန္ဓာယ ဝုတ္တာ။ တေသမ္ပိ ဟောတိ သင်္ဂတိ။ ကသ္မာ တုမှာကံ န ဟောတိ? ယေသံ တေ နေဝ မာတာပိတူနံ အဋ္ဌီနိ ဆိန္နာနိ, န ပါဏာ ဟဋ္ဌာ, န ဂဝဿဓနာနိ ဟဋ္ဌာနိ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘိက္ခဝေ, တေသဉှိ နာမ အာဒိန္နဒဏ္ဍာနံ အာဒိန္နသတ္ထာနံ ရာဇူနံ ဧဝရူပါ သင်္ဂတိ သမာဂမော အာဝါဟဝိဝါဟသမ္ဗန္ဓံ ကတွာ ဧကတော ပါနဘောဇနံ ဟောတိ, တုမှေ ဧဝရူပေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ အတ္တနော ဝေရမတ္တမ္ပိ ဇဟိတုံ န သက္ကောထ, ကော တုမှာကံ ဘိက္ခုဘာဝေါတိ။

သစေ လဘေထာတိအာဒိကာ ဂါထာယော ပဏ္ဍိတသဟာယဿ စ ဗာလသဟာယဿ စ ဝဏ္ဏာဝဏ္ဏဒီပနတ္ထံ ဝုတ္တာ။ **အဘိဘုယျ သဗ္ဗာနိ ပရိဿယာနီ** တိ သဗ္ဗေ ပါကဋပရိဿယေ စ ပဋိစ္ဆန္နပရိဿယေ စ အဘိဘဝိတွာ တေန သဒ္ဓိံ အတ္တမနော သတိမာ စရေယျ။ **ရာဇာဝ ရဋ္ဌံ ဝိဇိတံ ပဟာယာ** တိ ယထာ အတ္တနော ဝိဇိတံ ရဋ္ဌံ မဟာဇနကရာဇာ စ အရိန္ဒမရာဇာ စ ပဟာယ ဧကကောဝ စရိံသု, ဧဝံ စရေယျာတိ အတ္ထော။ **မာတင်္ဂရညေဝ နာဂေါ** တိ မာတင်္ဂေါ အရညေ နာဂေါဝ။ **မာတင်္ဂေါ** တိ ဟတ္ထီ ဝုစ္စတိ, **နာဂေါ**တိ မဟန္တာဓိဝစနမေတံ။ ယထာ ဟိ မာတုပေါသကော

မာတင်္ဂနာဂေါ အရညေ ဧကကော စရိ, န စ ပါပါနိ အကာသိ, ယထာ စ သီလဝဟတ္ထိနာဂေါ။ ယထာ စ ပါလိလေယ္ယကော, ဧဝံ ဧကော စရေ, န စ ပါပါနိ ကယိရာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။

သတ္ထာ ဧဝံ ကထေတွာပိ တေ ဘိက္ခူ သမဂ္ဂေ ကာတုံ အသက္ကောန္တော ဗာလကလောဏကာရကဂါမံ ဂန္တွာ ဘဂုတ္ထေရဿ ဧကီဘာဝေ အာနိသံသံ ကထေတွာ တတော တိဏ္ဏံ ကုလပုတ္တာနံ ဝသနဋ္ဌာနံ ဂန္တွာ တေသံ သာမဂ္ဂိရသေ အာနိသံသံ ကထေတွာ တတော ပါလိလေယ္ယကဝနသဏ္ဍံ ဂန္တွာ တတ္ထ တေမာသံ ဝသိတွာ ပုန ကောသမ္ဗိံ အဂန္တွာ သာဝတ္ထိမေဝ အဂမာသိ။ ကောသမ္ဗိဝါသိနောပိ ဥပါသကာ "ဣမေ ခေါ အယျာ, ကောသမ္ဗကာ ဘိက္ခူ ဗဟုနော အမှာကံ အနတ္ထဿ ကာရကာ, ဣမေဟိ ဥဗ္ဗာဠှော ဘဂဝါ ပက္ကန္တော, ဣမေသံ နေဝ အဘိဝါဒနာဒီနိ ကရိဿာမ, န ဥပဂတာနံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒဿာမ, ဧဝံ ဣမေ ပက္ကမိဿန္တိ ဝါ ဝေရံ ဝိရမိဿန္တိ ဝါ ဘဂဝန္တံ ဝါ ပသာဒေဿန္တီ"တိ သမ္မန္တယိတွာ တထေဝ အကံသု။ တေ တေန ဒဏ္ဍကမ္မေန ပီဠိတာ သာဝတ္ထိံ ဂန္တွာ ဘဂဝန္တံ ခမာပေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – "ပိတာ သုဒ္ဓောဒနမဟာရာဇာ အဟောသိ, မာတာ မဟာမာယာ, ဒီဃာဝုကုမာရော ပန အဟမေဝ အဟောသိ"န္တိ။

ကောသမ္ဗိယဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

[၄၂၉] ၃. မဟာသုဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

ဒုမော ယဒါ ဟောတီတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော အညတရံ ဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ သတ္ထု သန္တိကေ ကမ္မဋ္ဌာနံ ဂဟေတွာ ကောသလဇနပဒေ အညတရံ ပစ္စန္တဂါမံ ဥပနိဿာယ အရညေ ဝိဟာသိ။ မနုဿာ တဿ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာနိ သမ္ပာဒေတွာ ဂမနာဂမနသမ္ပန္နေ ဌာနေ သေနာသနံ ကတွာ သက္ကစ္စံ ဥပဋ္ဌဟိံသု။ တဿ ဝဿူပဂတဿ ပဌမမာသေယေဝ သော ဂါမော ဈာယိ, မနုဿာနံ ဗီဇမတ္တမ္ပိ အဝသိဋ္ဌံ နာဟောသိ။ တေ တဿ ပဏီတံ ပိဏ္ဍပါတံ ဒါတုံ နာသက္ခိံသု။ သော သပ္ပာယသေနာသနေပိ ပိဏ္ဍပါတေန ကိလမန္တော မဂ္ဂံ ဝါ ဖလံ ဝါ နိဗ္ဗတ္တေတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ တေမာသစ္စယေန သတ္ထာရံ ဝန္ဒိတုံ အာဂတံ သတ္ထာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ "ကစ္စိ ဘိက္ခု ပိဏ္ဍပါတေန န ကိလမန္တောသိ, သေနာသနသပ္ပာယဉ္စ အဟောသီ"တိ ပုစ္ဆိ။ သော တမတ္ထံ အာရောစေသိ။ သတ္ထာ "တဿ သေနာသနံ သပ္ပာယ"န္တိ ဉတွာ "ဘိက္ခု သမဏေန နာမ သေနာသနသပ္ပာယေ သတိ လောလုပ္ပစာရံ ပဟာယ ကိဉ္စိဒေဝ ယထာလဒ္ဓံ ပရိဘုဉ္ဇိတွာ သန္တုဋ္ဌေန သမဏဓမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တိတွာ အတ္တနော နိဝါသသုက္ခရုက္ခေ စုဏ္ဏံ ခါဒန္တာပိ လောလုပ္ပစာရံ ပဟာယ သန္တုဋ္ဌာ မိတ္တဓမ္မံ အဘိန္ဒိတွာ အညတ္ထ န ဂမိံသု, တွံ ပန ကသ္မာ 'ပိဏ္ဍပါတော ပရိတ္တော လူခေါ'တိ သပ္ပာယသေနာသနံ ပရိစ္စဇီ"တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဟိမဝန္တေ ဂင်္ဂါတီရေ ဧကသ္မိံ ဥဒုမ္ဗရဝနေ အနေကသတသဟဿာ သုကာ ဝသိံသု။ တတြ ဧကော သုဝရာဇာ အတ္တနော နိဝါသရုက္ခဿ ဖလေသု ခီဏေသု ယဒေဝ အဝသိဋ္ဌံ ဟောတိ အင်္ကုရော ဝါ ပတ္တံ ဝါ တစော ဝါ ပပဋိကာ ဝါ, တံ ခါဒိတွာ ဂင်္ဂါယ ပါနီယံ ပိဝိတွာ ပရမပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌော ဟုတွာ အညတ္ထ န ဂစ္ဆတိ။ တဿ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌဘာဝဂုဏေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇမာနော တံ ဒိသွာ တဿ ဝီမံသနတ္ထံ အတ္တနော အာနုဘာဝေန တံ ရုက္ခံ သုက္ခာပေသိ။ ရုက္ခော ခါဏုကမတ္တော ဟုတွာ ဆိဒ္ဒါဝဆိဒ္ဒော ဝါတေ ပဟရန္တေ အာကောဋိယမာနော ဝိယ အဋ္ဌာသိ။ တဿ ဆိဒ္ဒေဟိ စုဏ္ဏာနိ နိက္ခမန္တိ။ သုဝရာဇာ တာနိ စုဏ္ဏာနိ ခါဒိတွာ ဂင်္ဂါယ ပါနီယံ ပိဝိတွာ အညတ္ထ အဂန္တွာ ဝါတာတပံ အဂဏေတွာ ဥဒုမ္ဗရခါဏုကေ နိသီဒိ။ သက္ကော တဿ ပရမပ္ပိစ္ဆဘာဝံ ဉတွာ "မိတ္တဓမ္မဂုဏံ ကထာပေတွာ ဝရမဿ ဒတွာ ဥဒုမ္ဗရံ အမတဖလံ ကရိတွာ အာဂမိဿာမီ"တိ ဧကော ဟံသရာဇာ ဟုတွာ သုဇံ အသုရကညံ ပုရတော ကတွာ တံ ဥဒုမ္ဗရဝနံ ဂန္တွာ အဝိဒူရေ ဧကရုက္ခဿ သာခါယ နိသီဒိတွာ တေန သဒ္ဓိံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၂၀. "ဒုမော ယဒါ ဟောတိ ဖလူပပန္နော, ဘုဉ္ဇန္တိ နံ ဝိဟင်္ဂမာ သမ္ပတန္တာ။
ခီဏန္တိ ဉတွာန ဒုမံ ဖလစ္စယေ, ဒိသောဒိသံ ယန္တိ တတော ဝိဟင်္ဂမာ"တိ။

တသ္မိံ ပန ဝတ္ထုသ္မိံ ဘူမိပတိ – သုဝရာဇ, ရက္ခော နာမ ယအ ဖလသမ္ပန္နော ဟောတိ, တအ တံ သာခတော သာခံ သမ္ပတန္တာ ဝ ဝိဟင်္ဂမာ ဘုဥ္ဇန္တိ, တံ ပန ခီဏာ ဥတ္တ ဖလာနံ အစ္စယေန တတော ရုက္ခတော ဒိသောဒိသံ ဝိဟင်္ဂမာ ဂစ္ဆန္တီတိ။

ဝေဥ္စ ပန ဝတ္တ တတော နံ ဥယ္ယောဇေတုံ ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၂၁. “စရ စာရိကံ လောဟိတတုဏ္ဍ မာ မရိ၊ ကိံ တွံ သုဝ သုက္ခဒုမမှိ ဈာယသိ။
တဒိင်္ဃ မံ ဗြူဟိ ဝသန္တသန္နိဘ၊ ကသ္မာ သုဝ သုက္ခဒုမံ န ရိဥ္စသီ”တိ။

တတ္ထ **ဈာယသီ**တိ ကိံကာရဏာ သုက္ခခါဏုမတ္တကေ ဈာယန္တော ပဇ္ဈာယန္တော တိဋ္ဌသိ။ **ဣင်္ဃာ** တိ စောဒနတ္ထေ နိပါတော။ **ဝသန္တသန္နိဘာ** တိ ဝသန္တကာလေ ဝနသဏ္ဍော သုဝဂဏာသမောကိဏ္ဏော ဝိယ နီလောဘာသော ဟောတိ, တေန တံ “ဝသန္တသန္နိဘာ”တိ အာလပတိ။ **န ရိဥ္စသီ** တိ န ဆဍ္ဍေသိ။

အထ နံ သုဝရာဇာ “အဟံ ဟံသ အတ္တနော ကတညုကတဝေဒိတာယ ဣမံ ရုက္ခံ န ဇဟာမိ”တိ ဝတွာ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၂၂. “ယေ ဝေ သခီနံ သခာရော ဘဝန္တိ၊ ပာဏစ္စယေ ဒုက္ခသုခေသု ဟံသ။
ခီဏံ အခီဏမ္ပိ န တံ ဇဟန္တိ၊ သန္တော သတံ ဓမ္မမနုဿရန္တာ။

၂၃. “သောဟံ သတံ အညတရောသ္မိ ဟံသ၊ ဉာတီ စ မေ ဟောတိ သခါ စ ရုက္ခော။
တံ နုဿဟေ ဇီဝိကတ္ထော ပဟာတုံ၊ ခီဏန္တိ ဉတ္ဝာန န ဟေသ ဓမ္မော”တိ။

တတ္ထ **ယေ ဝေ သခီနံ သခါရော ဘဝန္တိ** တိ ယေ သဟာယာနံ သဟာယာ ဟောန္တိ။ **ခီဏံ အခီဏမ္ပိ** တိ ပဏ္ဍိတာ နာမ အတ္တနော သဟာယံ ဘောဂပရိက္ခယေန ခီဏမ္ပိ အခီဏမ္ပိ န ဇဟန္တိ။ **သတံ ဓမ္မမနုဿရန္တာ** တိ ပဏ္ဍိတာနံ ပဝေဏိံ အနုဿရမာနာ။ **ဉာတီ စ မေ**တိ ဟံသရာဇ, အယံ ရုက္ခော သမ္ပိယာယနတ္တေန မယှံ ဉာတိ စ သမာစိဏ္ဏစရဏတာယ သခါ စ။ **ဇီဝိကတ္ထော** တိ တမဟံ ဇီဝိကာယ အတ္ထိကော ဟုတွာ ပဟာတုံ န သက္ကောမိ။

သက္ကော တဿ ဝစနံ သုတွာ တုဋ္ဌော ပသံသိတွာ ဝရံ အာတုကာမော ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၂၄. “သာဓု သက္ခိ ကတံ ဟောတိ၊ မေတ္တိ သံသတိ သန္ထဝေါ။
သစေတံ ဓမ္မံ ရောစေသိ၊ ပာသံသောသိ ဝိဇာနတံ။

၂၅. “သော တေ သုဝ ဝရံ ဒမ္မိ၊ ပတ္တယာန ဝိဟင်္ဂမ။
ဝရံ ဝရဿု ဝက္ကင်္ဂ၊ ယံ ကိဥ္စိ မနသိစ္ဆသီ”တိ။

တတ္ထ **သာဓူ**တိ သမ္ပဟံသနံ။ **သက္ခိ ကတံ ဟောတိ, မေတ္တိ သံသတိ သန္ထဝေ** တိ သခိဘာဝေ စ မေတ္တိ စ ပရိသမဇ္ဈေ သန္ထဝေ စာတိ တယာ မိတ္တံ ကတံ သာဓု ဟောတိ လဒ္ဓကံ ဘဒ္ဒကမေဝ။ **သစေတံ ဓမ္မန္တိ** သစေ ဇတံ မိတ္တဓမ္မံ။ **ဝိဇာနတန္တိ** ဇဝံ သန္တေ ဝိညူနံ ပသံသိတဗ္ဗယုတ္တကောသီတိ အတ္ထော။ **သော တေ**တိ သော အဟံ တုယှံ ဟံ။ **ဝရဿု** တိ ဣစ္ဆဿု။ **ယံ ကိဥ္စိ မနသိစ္ဆသီ** တိ ယံ ကိဥ္စိ မနသာ ဣစ္ဆသိ, သဗ္ဗံ တံ ဝရံ ဒဒါမိ တေတိ။

တံ သုတွာ သုဝရာဇာ ဝရံ ဂဏှန္တော သတ္တမံ ကထမာဟ –

၂၆. “ဝရဥ္စ မေ ဟံသ ဘဝံ ဒဒေယျ၊ အယဥ္စ ရုက္ခော ပုနရာယုံ လဘေထ။
သော သာခဝါ ဖလိမာ သံဝိရူဠှော၊ မဓုတ္ထိကော တိဋ္ဌတု သောဘမာနော”တိ။

တတ္ထ **သာခဝါ**တိ သာခသမ္ပန္နော။ **ဖလိမာ**တိ ဖလေန ဥပေတော။ **သံဝိရူဠှော**တိ သမန္တတော ဝိရူဠှပတ္တော တရုဏပတ္တသမ္ပန္နော ဟုတွာ။ **မဓုတ္ထိကော** တိ သံဝိဇ္ဇမာနမဓုရဖလေသု ပက္ခိတ္တမဓု ဝိယ မဓုရဖလော ဟုတွာတိ အတ္ထော။

အထဿ သက္ကော ဝရံ ဒဒမာနော အဋ္ဌမံ ကထမာဟ –

၂၇. “တံ ပဿ သမ္မ ဖလိမံ ဥဠာရံ၊ သဟာဝ တေ ဟောတု ဥဒုမ္ဗရေန။
သော သာခတ ဖလိမာ သံဝိရူဠှော၊ မဓုတ္ထိကော တိဋ္ဌတု သောဘမာနော”တိ။

တတ္ထ **သဟာဝ တေ ဟောတု ဥဒုမ္ဗရေနာ** တိ တဝ ဥဒုမ္ဗရေန သဒ္ဓိံ သဟ ဧကတောဝ တသော ဟောတု။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သက္ကော တံ အတ္တဘာဝံ ဝိဇဟိတွာ အတ္တနော စ သုဇာယ စ အာနုဘာဝံ ဒဿေတွာ ဂင်္ဂါ တော ဟတ္ထေန ဥဒကံ ဂဟေတွာ ဥဒုမ္ဗရခာဏုကံ ပဟရိ။ တာဝဒေဝ သာခာဝိဋပသဉ္ဆန္နော မဓုရဖလော ရုက္ခော ဥဋ္ဌ ဟိတွာ မုဏ္ဍမဏိပဗ္ဗတော ဝိယ ဝိလာသသမ္ပန္နော အဋ္ဌာသိ။ သုဝရာဇာ တံ ဒိသွာ သောမနဿပ္ပတ္တော သက္က ကဿ ထုတိံ ကရောန္တော နဝမံ ကထမာဟ –

၂၈. “ဧဝံ သက္က သုခီ ဟောဟိ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။
ယထာဟမဇ္ဇ သုခိတော၊ ဒိသွာန သဖလံ ဒုမ”န္တိ။

သက္ကောပိ တဿ ဝရံ ဒတွာ ဥဒုမ္ဗရံ အမတဖလံ ကတွာ သဒ္ဓိံ သုဇာယ အတ္တနော ဌာနမေဝ ဂတော။ တမတ္ထံ ဒီပယမာနာ ဩသာနေ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ ဌပိတာ –

၂၉. “သုဝဿ စ ဝရံ ဒတွာ၊ ကတွာန သဖလံ ဒုမံ။
ပက္ကာမိ သဟ ဘရိယာယ၊ ဒေဝါနံ နန္ဒနံ ဝန”န္တိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “ဧဝံ ဘိက္ခု ပောရာဏကပဏ္ဍိတာ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တာပိ အလောလုပ္ပစာရာ အဟေသုံ။ တွံ ပန ကသ္မာ ဧဝရူပေ သာသနေ ပဗ္ဗဇိတွာ လောလုပ္ပစာရံ စရသိ, ဂစ္ဆ တတ္ထေဝ ဝသာဟီ”တိ ကမ္မဋ္ဌာနမဿ ကထေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ။ သော ဘိက္ခု တတ္ထ ဂန္တွာ ဝိပဿနံ ဝဍ္ဎေန္တော အရဟတ္တံ ပာပုဏိ။ တဒါ သက္ကော အနုရုဒ္ဓော အဟောသိ, သုဝရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

မဟာသုဝဇာတကဝဏ္ဏနာ တတိယာ။

[၄၃၀] ၄. စူဠသုဝဇာတကဝဏ္ဏနာ

သန္တိ ရုက္ခာ တိ ဣဒံ သတ္ထာ သာဝတ္ထိယံ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဝေရဉ္ဇကဏ္ဍံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သတ္ထရိ ဝေရဉ္ဇာယံ ဝဿံ ဝသိတွာ အနုပုဗ္ဗေန သာဝတ္ထိံ အနုပ္ပတ္တေ ဘိက္ခူ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ “အာဝုသော, တထာဂတော ခတ္တိယသုခုမာလော ဗုဒ္ဓသုခုမာလော မဟန္တေန ဣဒ္ဓာနုဘာဝေန သမန္နာဂတောပိ ဝေရဉ္ဇဗြာဟ္မဏေန နိမန္တိတော တေမာသံ ဝသန္တော မာရာဝဋ္ဋနဝသေန တဿ သန္တိကာ ဧကဒိဝသမ္ပိ ဘိက္ခံ အလဘိတွာ လောလုပ္ပစာရံ ပဟာယ တေမာသံ ပတ္ထပုလကပိဋ္ဌောဒကေန ယာပေန္တော အညတ္ထ န အဂမာသိ, အဟော တထာဂတာနံ အပ္ပိစ္ဆသန္တုဋ္ဌဘာဝေါ”တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ “ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “ဣမာယ နာမာ”တိ ဝုတ္တေ “အနစ္ဆရိယံ, ဘိက္ခဝေ, တထာဂတဿ ဣဒါနိ လောလုပ္ပစာရပ္ပဟာနံ, ပုဗ္ဗေပိ တိရစ္ဆာနယောနိယံ နိဗ္ဗတ္တောပိ လောလုပ္ပစာရံ ပဟာသိ”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။ သဗ္ဗမ္ပိ ဝတ္ထု ပုရိမနယေနေဝ ဝိတ္ထာရေတဗ္ဗံ။

၃၀. “သန္တိ ရုက္ခာ ဟရိပတ္တာ၊ ဒုမာ နေကဖလာ ဗဟူ။
ကသ္မာ နု သုက္ခေ ကောဠာပေ၊ သုဝဿ နိရတော မနော။

၃၁. “ဖလဿ ဥပဘုဥ္ဇိမှာ၊ နေကဝဿဂဏေ ဗဟူ။
အဖလမ္ပိ ဝိဒိတွာန၊ သာဝ မေတ္တိ ယထာ ပုရေ။

၃၂. “သုက္ခဉ္စ ရုက္ခံ ကောဠာပံ၊ ဩပတ္တမဖလံ ဒုမံ။
ဩဟာယ သကုဏာ ယန္တိ၊ ကိံ ဒောသံ ပဿသေ ဒိဇ။

၃၃. ‘‘ယေ ဖလတ္ထာ သမ္ဘဇန္တိ၊ အဖလောတိ ဇဟန္တိ နံ။
အတ္တတ္ထပညာ ဒုမ္မေဓာ၊ တေ ဟောန္တိ ပက္ခဟတိနော။

၃၄. ‘‘သာဓု သက္ခိ ကတံ ဟောတိ၊ မေတ္တိ သံသတိ သန္ထတော။
သစေတံ ဓမ္မံ ရောစေသိ၊ ဟာသံသောသိ ဝိဇာနတံ။

၃၅. ‘‘သော တေ သုဝ ဝရံ ဒမ္မိ၊ ပတ္တယာန ဝိဟင္ဂမ။
ဝရံ ဝရဿု ဝက္ကင္ဂ၊ ယံ ကိဉ္စိ မနသိစ္ဆသိ။

၃၆. ‘‘အပိ နာမ နံ ပဿေယျံ၊ သပတ္တံ သဖလံ ဒုမံ။
ဒလိဒ္ဒောဝ နိဓိံ လဒ္ဓာ၊ နန္ဒေယျာဟံ ပုနပ္ပုနံ။

၃၇. ‘‘တတော အမတမာဒါယ၊ အဘိသိဉ္စိ မဟီရုဟံ။
တဿ သာခါ ဝိရူဟိံသု၊ သီတစ္ဆာယာ မနောရမာ။

၃၈. ‘‘ဧဝံ သက္က သုခီ ဟောဟိ၊ သဟ သဗ္ဗေဟိ ဉာတိဘိ။
ယထာဟမဇ္ဇ သုခိတော၊ ဒိသ္တန သဖလံ ဒုမံ။

၃၉. ‘‘သုဝဿ စ ဝရံ ဒတ္တာ၊ ကတ္တန သဖလံ ဒုမံ။
ပက္ကာမိ သဟ ဘရိယာယ၊ ဒေဝါနံ နန္ဒနံ ဝန’’န္တိ။ –

ပဉ္ဟာပဋိပဉ္ဟာပိ အတ္ထောပိ ပုရိမနယေနေဝ ဝေဒိတဗ္ဗာ, အနုတ္တာနပဒမေဝ ပန ဝဏ္ဏယိဿာမ။

ဟရိပတ္တာတိ နီလပတ္တသဉ္ဆန္နာ။ **ကောဋ္ဌာပေ**တိ တတေ ပဟရန္တေ အာကောဋိတသဒ္ဒံ ဝိယ မုဉ္စမာနေ နိဿာ ရေ။ **သုဝဿာ** တိ အာယသ္မတော သုဝရာဇဿ ကသ္မာ ဧဝရူပေ ရုက္ခေ မနော နိရတော။ **ဖလဿာ** တိ ဖလံ အဿ ရုက္ခဿ။ **နေကဝဿဂဏေ** တိ အနေကဝဿဂဏေ။ **ဗဟူ**တိ သမာနေပိ အနေကသတေ န ဒ္ဝေဝ တယော, အထ ခော ဗဟူဝ။ **ဝိဒိတ္တတနာ**တိ ဟံသရာဇ ကြာအနိ အမ္ဟာကံ ကြမံ ရုက္ခံ အဖလံ ဝိဒိတ္တတပိ ယထာ ပုရေ ဧတေန သဒ္ဓိံ မေတ္တိ, သာဝ မေတ္တိ, တဉ္ဟိ မယံ န ဘိန္ဒာမ, မေတ္တိံ ဘိန္ဒန္တာ ဟိ အနရိယာ အသပ္ပုရိသာ နာမ ဟောန္တီတိ ပကာသေန္တော ဧဝမာဟ။

ဩပတ္တ န္တိ အဝပတ္တံ နိပ္ပတ္တံ ပတိတပတ္တံ။ **ကိံ ဒောသံ ပဿသေ** တိ အညေ သကုဏာ တံ ဩဟာယ အညတ္ထ ဂစ္ဆန္တိ, တ္ဝံ ဧဝံ ဂမနေ ကိံ နာမ ဒောသံ ပဿသိ။ **ယေ ဖလတ္ထာ** တိ ယေ ပက္ခိနော ဖလတ္ထာယ ဖလကာရဏာ သမ္ဘဇန္တိ ဥပဂစ္ဆန္တိ, အဖလောတိ ဥတ္တတ တံ ဇဟန္တိ။ **အတ္တတ္ထပညာ** တိ အတ္တနော အတ္ထာယ ပညာ, ပရံ အနောလောကေတ္တတ အတ္တနိယေဝ တ ဌိတာ ဧတေသံ ပညာတိ အတ္တတ္ထပညာ။ **ပက္ခဟတိနော** တိ တေ အတ္တနော ယေဝ ဝုဍ္ဎိံ ပစ္စာသီသမာနာ မိတ္တပက္ခံ ဟတေန္တိ နာသေန္တီတိ ပက္ခဟတိနော နာမ ဟောန္တိ။ အတ္တပက္ခေယေဝ တ ပတန္တီတိ **ပက္ခဟတိနော** ။

အပိ နာမ နန္တိ ဟံသရာဇ, သစေ မေ မနောရထော နိပ္ဖဇ္ဇေယျ, တယာ ဒိန္နော ဝရော သမ္ပဇ္ဇေယျ, အပိ နာမ အဟံ ကြမံ ရုက္ခံ သပတ္တံ သဖလံ ပုန ပဿေယျံ, တတော ဒလိဒ္ဒော နိဓိံ လဘိတ္တတဝ ပုနပ္ပုနံ တံ အဘိနန္ဒေယျံ, တံ ဒိသ္တတဝ ပမောဒေယျံ။ **အမတမာဒါယာ**တိ အတ္တနော အာနုဘာဝေန ဌိတော ဂင္ဂောဒကံ ဂဟေတ္တတ အဘိသိဉ္စယီတိ အတ္ထော။ ကြမသ္မိံ ဇာတကေ ကြမာယ သဒ္ဓိံ ဒ္ဝေဝ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ ဟောန္တိ။

သတ္ထာ ကြမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္တတ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ‘‘တဒါ သက္ကော အနုရုဒ္ဓော အဟောသိ, သုဝ ရာဇာ ပန အဟမေဝ အဟောသိ’’န္တိ။

စူဠသုဝဇာတကဝဏ္ဏနာ စတုတ္ထာ။

[၄၃၁] ၅. ဟရိတစဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုတံ မေတံ မဟာဗြဟ္မေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ ဧကံ အလင်္ကတမာတုဂါမံ ဒိသွာ ဥက္ကဏ္ဌိတံ ဒီဃကေသနခလောမံ ဝိဗ္ဘမိတုကာမံ အာစရိယုပဇ္ဈာယေဟိ အရုစိယာ အာနီတံ။ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စံ, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ကိံကာရဏာ”တိ ဝတွာ “အလင်္ကတမာတုဂါမံ ဒိသွာ ကိလေသဝသေန, ဘန္တေ”တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု ကိလေသော နာမ ဂုဏဝိဒ္ဓံသကော အပ္ပဿာဒေါ နိရယေ နိဗ္ဗတ္တာပေတိ, သော ပန ကိလေသော ကိံကာရဏာ တံ န ကိလမေဿတိ? န ဟိ သိနေရုံ ပဟရိတွာ ပဟရဏကဝါတော ပုရာဏပဏ္ဏဿ လဇ္ဇတိ, ဣမဉှိ ကိလေသံ နိဿာယ ဗောဓိဉာဏဿ အနုပဒံ စရမာနာ ပဉ္စအဘိညအဋ္ဌသမာပတ္တိလာဘိနော ဝိသုဒ္ဓမဟာပုရိသာပိ သတိံ ဥပဋ္ဌပေတုံ အသက္ကောန္တာ ဈာနံ အန္တရဓာပေသု”န္တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ဧကသ္မိံ နိဂမေ အသီတိကောဋိဝိဘဝေ ဗြာဟ္မဏကုလေ နိဗ္ဗတ္တိ, ကဉ္စနဆဝိတာယ ပနဿ “ဟရိတစကုမာရော”တိ နာမံ ကရိံသု။ သော ဝယပ္ပတ္တော တက္ကသိလံ ဂန္တွာ ဥဂ္ဂဟိတသိပ္ပော ကုဋုမ္ဗံ သဏ္ဌပေတွာ မာတာပိတူနံ အစ္စယေန ဓနဝိလောကနံ ကတွာ “ဓနမေဝ ပညာယတိ, ဓနဿ ဥပ္ပာဒကာ န ပညာယန္တိ, မယာပိ မရဏမုခေ စုဏ္ဏဝိစုဏ္ဏေန ဘဝိတဗ္ဗ”န္တိ မရဏဘယဘီတော မဟာဒါနံ ဒတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ တတ္ထ စိရံ ဝနမူလဖလာဟာရော ယာပေတွာ လောဏမ္ဗိလသေဝနတ္ထာယ ပဗ္ဗတာ ဩတရိတွာ အနုပုဗ္ဗေန ဗာရာဏသိံ ပတွာ ရာဇုယျာနေ ဝသိတွာ ပုနဒိဝသေ ဗာရာဏသိယံ ဘိက္ခာယ စရန္တော ရာဇဒွါရံ သမ္ပာပုဏိ။ ရာဇာ တံ ဒိသွာ ပသန္နစိတ္တော ပက္ကောသာပေတွာ သမုဿိတသေတစ္ဆတ္တေ ရာဇပလ္လင်္ကေ နိသီဒါပေတွာ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဘောဇေတွာ အနုမောဒနာဝသာနေ အတိရေကတရံ ပသီဒိတွာ “ကဟံ, ဘန္တေ, ဂစ္ဆထာ”တိ ဝတွာ “ဝဿာဝါသဋ္ဌာနံ ဥပဓာရေမ, မဟာရာဇာ”တိ ဝုတ္တေ “သာဓု, ဘန္တေ”တိ ဘုတ္တပါတရာသော တံ အာဒါယ ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတ္ထ ရတ္တိဋ္ဌာနဒိဝါဋ္ဌာနာဒီနိ ကာရာပေတွာ ဥယျာနပါလံ ပရိစာရကံ ကတွာ ဒတွာ ဝန္ဒိတွာ နိက္ခမိ။ မဟာသတ္တော တတော ပဋ္ဌာယ နိဗဒ္ဓံ ရညော ဂေဟေ ဘုဉ္ဇန္တော ဒွါဒသ ဝဿာနိ တတ္ထ ဝသိ။

အထေကဒိဝသံ ရာဇာ ပစ္စန္တံ ကုပိတံ ဝူပသမေတုံ ဂစ္ဆန္တော “အမှာကံ ပုညက္ခေတ္တံ မာ ပမဇ္ဇီ”တိ မဟာသတ္တံ ဒေဝိယာ နိယျာဒေတွာ အဂမာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သာ မဟာသတ္တံ သဟတ္ထာ ပရိဝိသတိ။ အထေကဒိဝသံ သာ ဘောဇနံ သမ္ပာဒေတွာ တသ္မိံ စိရာယမာနေ ဂန္ဓောဒကေန နှာတွာ သဏှံ မဋ္ဌသာဋကံ နိဝာသေတွာ သီဟပဉ္ဇရံ ဝိဝရာပေတွာ သရီရေ ဝါတံ ပဟရာပေန္တီ ခုဒ္ဒကမဉ္စကေ နိပဇ္ဇိ။ မဟာသတ္တောပိ ဒိဝါတရံ သုနိဝတ္ထော သုပါရုတော ဘိက္ခာဘာဇနံ အာဒါယ အာကာသေနာဂန္တွာ သီဟပဉ္ဇရံ ပါပုဏိ။ ဒေဝိယာ တဿ ဝါကစီရသဒ္ဒံ သုတွာ ဝေဂေန ဥဋ္ဌဟန္တိယာ မဋ္ဌသာဋကော ဘဿိ, မဟာသတ္တဿ ဝိသဘာဂါရမ္မဏံ စက္ခုံ ပဋိဟညိ။ အထဿ အနေကဝဿကောဋိသတသဟဿကာလေ အဗ္ဘန္တရေ နိဝုတ္ထကိလေသော ကရဏ္ဍကေ သယိတအာသီဝိသော ဝိယ ဥဋ္ဌဟိတွာ ဈာနံ အန္တရဓာပေသိ။ သော သတိံ ဥပဋ္ဌာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဂန္တွာ ဒေဝိံ ဟတ္ထေ ဂဏှိ, တာဝဒေဝ သာဏိံ ပရိက္ခိပိံသု။ သော တာယ သဒ္ဓိံ လောကဓမ္မံ သေဝိတွာ ဘုဉ္ဇိတွာ ဥယျာနံ ဂန္တွာ တတော ပဋ္ဌာယ ဒေဝသိကံ တတ္ထေဝ အဂမာသိ။ တဿ တာယ သဒ္ဓိံ လောကဓမ္မပဋိသေဝနံ သကလနဂရေ ပါကဋံ ဇာတံ။ အမစ္စာ “ဟရိတစတာပသော ဧဝမကာသီ”တိ ရညော ပဏ္ဏံ ပဟိဏိံသု။ ရာဇာ “မံ ဘိန္ဒိတုကာမာ ဧဝံ ဝဒန္တီ”တိ အသဒ္ဒဟိတွာ ပစ္စန္တံ ဝူပသမေတွာ ဗာရာဏသိံ ပစ္စာဂန္တွာ နဂရံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဒေဝိယာ သန္တိကံ ဂန္တွာ “သစ္စံ, ကိရ မမ အယျော ဟရိတစတာပသော တယာ သဒ္ဓိံ လောကဓမ္မံ ပဋိသေဝတီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “သစ္စံ, ဒေဝ”တိ။ သော တဿာပိ အသဒ္ဒဟိတွာ “တမေဝ ပဋိပုစ္ဆိဿာမီ”တိ ဥယျာနံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ တံ ပုစ္ဆန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၄၀. “သုတံ မေတံ မဟာဗြဟ္မေ၊ ကာမေ ဘုဉ္ဇတိ ဟာရိတော။
ကစ္စေတံ ဝစနံ တုစ္ဆံ၊ ကစ္စိ သုဒ္ဓေါ ဣရိယျသီ”တိ။

တတ္ထ **ကစ္စေတ**န္တိ ကစ္စိ ဧတံ “ဟာရိတော ကာမေ ပရိဘုဉ္ဇတီ”တိ အမှေဟိ သုတံ ဝစနံ တုစ္ဆံ အဘူတံ, ကစ္စိ တွံ သုဒ္ဓေါ ဣရိယျသိ ဝိဟရသီတိ။

သော စိန္တေသိ – ‘‘အယံ ရာဇာ ‘နာဟံ ပရိဘုဉ္ဇာမိ’တိ ဝုတ္တေပိ မမ သဒ္ဒဟိဿတေဝ, ဣမသ္မိံ လောကေ သစ္စ သဒိသီ ပတိဋ္ဌာ နာမ နတ္ထိ။ ဥဇ္ဈိတသစ္စာ ဟိ ဗောဓိမူလေ နိသီဒိတွာ ဗောဓိံ ပာပုဏိတုံ န သက္ကောန္တိ, မယာ သစ္စမေဝ ကထေတုံ ဝဋ္ဋတီ’’တိ။ ဗောဓိသတ္တဿ ဟိ ဧကစ္စေသု ဌာနေသု ပာဏာတိပါတောပိ အဒိန္နာဒါနမ္ပိ ကာမေသုမိစ္ဆာ စာရောပိ သုရာမေရယမဇ္ဇပါနမ္ပိ ဟောတိယေဝ, အတ္ထဘေဒကဝိသံဝါဒနံ ပုရက္ခတွာ မုသာဝါဒော နာမ န ဟောတိ, တသ္မာ သော သစ္စမေဝ ကထေန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၄၁. ‘‘ဧဝမေတံ မဟာရာဇ, ယထာ တေ ဝစနံ သုတံ။
ကုမ္ဘကုံ ပဋိပန္နေသ္မိံ, မောဟနေယျေသု မုစ္ဆိတော’’တိ။

တတ္ထ **မောဟနေယျေသု** တိ ကာမဂုဏေသု။ ကာမဂုဏေသု ဟိ လောကော မုယှတိ, တေ စ လောကံ မောဟယန္တိ, တသ္မာ တေ ‘‘မောဟနေယျာ’’တိ ဝုစ္စန္တိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ တတိယံ ကထမာဟ –

၄၂. ‘‘အဒ္ဓ ပညာ ကိမတ္ထိယာ, နိပုဏာ သာဓုစိန္တိနီ။
ယာယ ဥပ္ပတိတံ ရာဂံ, ကိံ မနော န ဝိနောဒယေ’’တိ။

တတ္ထ **အဒ္ဓါ**တိ နိပါတော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘန္တေ, ဂိလာနဿ နာမ ဘေသဇ္ဇံ, ပိပါသိတဿ ပါနီယံ ပဋိသရဏံ, တုမှာကံ ပနေသာ နိပုဏာ သာဓူနံ အတ္ထာနံ စိန္တိနီ ပညာ ကိမတ္ထိယာ, ယာယ ပုန ဥပ္ပတိတံ ရာဂံ **ကိံ မနော န ဝိနောဒယေ,** ကိံ စိတ္တံ ဝိနောဒေတုံ နာသက္ခီတိ။

အထဿ ကိလေသဗလံ ဒဿေန္တော ဟာရိတော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၄၃. ‘‘စတ္တာရောမေ မဟာရာဇ, လောကေ အတိဗလာ ဘုသာ။
ရာဂေါ ဒေါသော မဒေါ မောဟော, ယတ္ထ ပညာ န ဂါဓတီ’’တိ။

တတ္ထ **ယတ္ထာ** တိ ယေသု ပရိယုဋ္ဌာနံ ပတ္တေသု မဟောဃေ ပတိတာ ဝိယ ပညာ ဂါဓံ ပတိဋ္ဌံ န လဘတိ။

တံ သုတွာ ရာဇာ ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၄၄. ‘‘အရဟာ သီလသမ္ပန္နော, သုဒ္ဓေါ စရတိ ဟာရိတော။
မေဓာဝီ ပဏ္ဍိတော စေဝ, ဣတိ နော သမ္မတော ဘဝ’’န္တိ။

တတ္ထ **ဣတိ နော သမ္မတော** တိ ဧဝံ အမှာကံ သမ္မတော သမ္ဘာဝိတော ဘဝံ။

တတော ဟာရိတော ဆဋ္ဌမံ ကထမာဟ –

၄၅. ‘‘မေဓာဝီနမ္ပိ ဟိံသန္တိ, ဣသိံ ဓမ္မဂုဏေ ရတံ။
ဝိတက္ကာ ပာပကာ ရာဇ, သုဘာ ရာဂူပသံဟိတာ’’တိ။

တတ္ထ **သုဘာ**တိ သုဘနိမိတ္တဂ္ဂဟဏေန ပဝတ္တာတိ။

အထ နံ ကိလေသပ္ပဟာနေ ဥဿာဟံ ကာရေန္တော ရာဇာ သတ္တမံ ကထမာဟ –

၄၆. ‘‘ဥပ္ပန္နာယံ သရီရဇော, ရာဂေါ ဝဏ္ဏဝိဒူသနော တဝ။
တံ ပဇဟ ဘဒ္ဒမတ္ထု တေ, ဗဟုန္နာသိ မေဓာဝိသမ္မတော’’တိ။

Tattha **vaṇṇavidūsanā tatoti** tato sarīravaṇṇassa ca guṇavaṇṇassa ca vidūsanā. **Bahunnāsīti** bahūnaṃ āsi mekhalīti sambandho.

Tato mahāsatto satthiṃ lagitvā kāmesu ādīnavaṃ sallakkhetvā imaṃ gāthamāha –

၄၇. ''te andhakārake kāme, bahudukkhe mahāvise.
tesaṃ mūlaṃ gavesissaṃ, checchaṃ rāgaṃ sabandhana''nti.

Tattha **andhakāraketi** paññācakkhuvināsanato andhabhāvakare. **Bahudukkheti** te ''appassādā kāmā''tiādīni (ma. ni. 1.234; pāci. 417; cūḷava. 65) suttāni āharitvā tesaṃ bahudukkhatā dassetabbā. **Mahāviseti** sampayuttakilesavisassa ceva vipākavisassa ca mahantatāya mahāvise. **Tesaṃ mūlanti** te vuttappakārena kāme pahātuṃ tesaṃ mūlaṃ gavesissāmi. Kiṃ pana tesaṃ mūlanti? Ayonisomanasikāro. **Checchaṃ rāgaṃ sabandhananti** mahārāja, idāneva paññākhaggena paharitvā subhanimittabandhanena sabandhanaṃ rāgaṃ chindissāmīti.

Idañca pana vatvā ''mahārāja, itthiyā tāva me kariyatī''ti itthiyā kāriyattā paṭilābhaṃ paṭisevitvā tato visaṭṭhamānasaṃ itthiyā paṭilabhitvā puna nisinnāsaneyeva tasmiṃ paṭilābhaṃ parissajitvā tassā rūpaṃ kārako mahāsatto nissāya ākāsena pallaṅkena nisīditvā rañño dhammaṃ desento ''mahārāja, ahaṃ aṭṭhāne vuttakāraṇā mahājanamajjhe gārayhappatto, appamatto hohi, puna ahaṃ anitthigandhakuṇapameva gamissāmī''ti rañño rodantassa paridevantassa himavantameva gantvā aparihīnajjhāno brahmalokūpago ahosi.

Satthā taṃ kāraṇaṃ ñatvā –

၄၈. ''idaṃ vatvāna hārito, isi saccaparakkamo.
kāmarāgaṃ virājetvā, brahmalokūpago ahū''ti. –

abhisambuddho hutvā imaṃ gāthaṃ vatvā saccāni pakāsetvā jātakaṃ samodhānesi, saccapariyosāne ukkaṇṭhitabhikkhu arahatte patiṭṭhahi.

Tadā rājā ānando ahosi, hāritatāpaso pana ahameva ahosinti.

Hāritajātakavaṇṇanā paṭhamā.

[၄၃၂] ၆. padakusalamāṇavajātakavaṇṇanā

Bahussutanti idaṃ satthā jetavane viharanto ekaṃ dārakaṃ ārabbha kathesi. So kira sāvatthiyaṃ kuṭumbikaputto sattavassakāleyeva padakusalo ahosi. Athassa pitā ''imaṃ vīmaṃsissāmī''ti tassa ajānantasseva mittagharaṃ agamāsi. So pitu gatabhāvaṃ apucchitvāva tassa padānusārena gantvā pitu santikaṃ agamāsi. Atha naṃ pitā ekadivasaṃ pucchi ''tāta, tvaṃ mayi taṃ ajānāpetvā gatepi mama gatabhāvaṃ kiṃ jānāsī''ti? ''Tāta, padaṃ te sañjānāmi, padakusalo aha''nti. Athassa vīmaṃsanatthāya pitā bhuttapātarāso gharā nikkhamitvā anantaraṃ paṭivissakagharaṃ gantvā tato dutiyaṃ, tato tatiyaṃ gharaṃ pavisitvā tatiyagharā nikkhamitvā puna attano gharaṃ āgantvā tato uttaradvārena nikkhamitvā nagaraṃ tamaṃ karonto jetavanaṃ gantvā satthāraṃ vanditvā dhammaṃ suṇanto nisīdi. Dārako ''kahaṃ me pitā''ti pucchitvā ''na jānāmā''ti vutte tassa padānusārena anantarapaṭivissakassa gharaṃ ādiṃ katvā pitu gatamaggeneva jetavanaṃ gantvā satthāraṃ vanditvā pitu santike aṭṭhāsi. Pitarā ca ''kathaṃ tāta, mama idha gatabhāvaṃ aññāsī''ti puṭṭho ''padaṃ te sañjānitvā padānusārena āgatomhī''ti āha. Satthā ''kiṃ kathesi upāsakā''ti pucchitvā ''bhante, ayaṃ dārako padakusalo, ahaṃ imaṃ vīmaṃsanto imināva nāma upāyena āgato, ayampi maṃ

ဂေဟေ အဒိသွာ မမ ပအနုသာရေန အာဂတော”တိ ဝုတ္တေ “အနစ္ဆရိယံ, ဥပါသက, ဘူမိယံ ပဒသဉ္ဇာနနံ, ဟေရညကပဏ္ဍိတာ အာကာသေ ပဒံ သဉ္ဇာနန္တိ”တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ တဿ အဂ္ဂမဟေသီ အတိစရိတွာ ရညာ ပုစ္ဆိတာ “သစေ အဟံ တုမှေ အတိစရာမိ, အဿမုခီ ယက္ခိနီ ဟောမီ”တိ သပထံ ကတွာ တတော ကာလံ ကတွာ ဧကသ္မိံ ပဗ္ဗတပါဒေ အဿမုခီ ယက္ခိနီ ဟုတွာ လေဏဂုဟာယံ ဝသမာနာ မဟာအဋဝိယံ ပုဗ္ဗန္တတော အပရန္တံ ဂမနမဂ္ဂေ အနုသဉ္စရန္တေ မနုဿေ ဂဟေတွာ ခါဒတိ။ သာ ကိရ တီဏိ ဝဿာနိ ဝေဿဝဏံ ဥပဋ္ဌဟိတွာ အာယာမတော တိံသယောဇနေ ဝိတ္ထာရတော ပဉ္စယောဇနေ ဌာနေ မနုဿေ ခါဒိတုံ လဘိ။ အထေကဒိဝသံ ဧကော အဍ္ဍော မဟဒ္ဓနော မဟာဘောဂေ အဘိရူပေ ဗြာဟ္မဏော ဗဟူဟိ မနုဿေဟိ ပရိဝုတော တံ မဂ္ဂံ အဘိရုဟိ။ တံ ဒိသွာ ယက္ခိနီ တုဿိတွာ ပက္ခန္ဒိ, တံ ဒိသွာ ပရိဝါရမနုဿာ ပလာယိံသု။ သာ တတဝေဂေန ဂန္တွာ ဗြာဟ္မဏံ ဂဟေတွာ ပိဋ္ဌိယာ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဂုဟံ ဂစ္ဆန္တီ ပုရိသသမ္ဖဿံ ပဋိလဘိတွာ ကိလေသဝသေန တသ္မိံ သိနေဟံ ဥပ္ပာဒေတွာ တံ အခါဒိတွာ အတ္တနော သာမိကံ အကာသိ။ တေ ဥဘောပိ သမဂ္ဂသံဝါသံ ဝသိံသု။ တတော ပဋ္ဌာယ ယက္ခိနီ မနုဿေ ဂဏှန္တီ ဝတ္ထတဏ္ဍုလတေလာဒီနိပိ ဂဟေတွာ တဿ နာနဂ္ဂရသဘောဇနံ ဥပနေတွာ အတ္တနာ မနုဿမံသံ ခါဒတိ။ ဂမနကာလေ တဿ ပလာယနဘယေန မဟတိယာ သိလာယ ဂုဟာဒွါရံ ပိဒဟိတွာ ဂစ္ဆတိ။ ဧဝံ တေသု သမ္မောဒမာနေသု ဝသန္တေသု ဗောဓိသတ္တော နိဗ္ဗတ္တဋ္ဌာနာ စဝိတွာ ဗြာဟ္မဏံ ပဋိစ္စ တဿာ ကုစ္ဆိမှိ ပဋိသန္ဓိံ ဂဏှိ။ သာ ဒသမာသစ္စယေန ပုတ္တံ ဝိဇာယိတွာ ပုတ္တေ စ ဗြာဟ္မဏေ စ ဗလဝသိနေဟာ ဟုတွာ ဥဘောပိ ပောသေသိ။ သာ အပရဘာဂေ ပုတ္တေ ဝုဍ္ဎိပ္ပတ္တေ ပုတ္တမ္ပိ ပိတရာ သဒ္ဓိံ အန္တောဂုဟာယံ ပဝေသေတွာ ဒွါရံ ပိဒဟိ။

အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော တဿာ ဂတကာလံ ဉတွာ သိလံ အပနေတွာ ပိတရံ ဗဟိ အကာသိ။ သာ အာဂန္တွာ “ကေန သိလာ အပနီတာ”တိ ဝတွာ “အမ္မ, မယာ အပနီတာ, အန္ဓကာရေ နိသီဒိတုံ န သက္ကောမီ”တိ ဝုတ္တေ ပုတ္တသိနေဟေန န ကိဉ္စိ အဝေစ။ အထေကဒိဝသံ ဗောဓိသတ္တော ပိတရံ ပုစ္ဆိ “တာတ, မယှံ မာတု မုခံ အညာဒိသံ, တုမှာကံ မုခံ အညာဒိသံ, ကိံ နု ခော ကာရဏ”န္တိ? “တာတ, တဝ မာတာ မနုဿမံသခါဒိကာ ယက္ခိနီ, မယံ ဥဘော မနုဿာ”တိ။ “တာတ, ယဒိ ဧဝံ, ကသ္မာ ဣဓ ဝသာမ, ဧဟိ မနုဿပထံ ဂစ္ဆာမာ”တိ။ “တာတ, သစေ မယံ ပလာယိဿာမ, ဥဘောပိ အမှေ တဝ မာတာ ခါဒိဿတီ”တိ။ ဗောဓိသတ္တော “မာ ဘာယိ, တာတ, တဝ မနုဿပထသမ္ပာပနံ မမ ဘာရော”တိ ပိတရံ သမဿာသေတွာ ပုနဒိဝသေ မာတရိ ဂတာယ ပိတရံ ဂဟေတွာ ပလာယိ။ ယက္ခိနီ အာဂန္တွာ တေ အဒိသွာ တတဝေဂေန ပက္ခန္ဒိတွာ တေ ဂဟေတွာ “ဗြာဟ္မဏ, ကိံ ပလာယသိ, ကိံ တေ ဣဓ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ “ဘဒ္ဒေ, မာ မယှံ ကုဇ္ဈိ, ပုတ္တော တေ မံ ဂဟေတွာ ပလာယတီ”တိ ဝုတ္တေ ပုတ္တသိနေဟေန ကိဉ္စိ အဝတွာ တေ အဿာသေတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနညေဝ တေ ဂဟေတွာ ဂန္တွာ ဧဝံ ပုနပိ ကတိပယေ ဒိဝသေ ပလာယန္တေ တေ အာနေသိ။

ဗောဓိသတ္တော စိန္တေသိ “မယှံ မာတု ပရိစ္ဆိန္နေန ဩကာသေန ဘဝိတဗ္ဗံ, ယံနူနာဟံ ဣမိဿာ အာဏာပဝတ္တိဋ္ဌာနသီမံ ပုစ္ဆေယျံ, အထ နံ အတိက္ကမိတွာ ပလာယိဿာမာ”တိ။ သော ဧကဒိဝသံ မာတရံ ဂဟေတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော “အမ္မ, မာတုသန္တကံ နာမ ပုတ္တာနံ ဟောတိ, အက္ခာဟိ တာဝ မေ အတ္တနော သန္တကာယ ဘူမိယာ ပရိစ္ဆေဒ”န္တိ အာဟ။ သာ သဗ္ဗဒိသာသု ပဗ္ဗတနိမိတ္တာဒီနိ ကထေတွာ အာယာမတော တိံသယောဇနံ, ဝိတ္ထာရတော ပဉ္စယောဇနံ ပုတ္တဿ ကထေတွာ “ဣဒံ တွေကံ ဌာနံ သလ္လက္ခေဟိ ပုတ္တာ”တိ အာဟ။ သော ဒွေ တယော ဒိဝသေ အတိက္ကမိတွာ မာတု အဋဝိဂတကာလေ ပိတရံ ခန္ဓံ အာရောပေတွာ တဿာ ဒိန္နသညာယ တတဝေဂေန ပက္ခန္ဒန္တော ပရိစ္ဆေဒနဒီတီရံ သမ္ပာပုဏိ။ သာပိ အာဂန္တွာ တေ အပဿန္တီ အနုဗန္ဓိ။ ဗောဓိသတ္တော ပိတရံ ဂဟေတွာ နဒီမဇ္ဈံ အဂမာသိ။ သာ အာဂန္တွာ နဒီတီရေ ဌတွာ အတ္တနော ပရိစ္ဆေဒံ အတိက္ကန္တဘာဝံ ဉတွာ တတ္ထေဝ ဌတွာ “တာတ, ပိတရံ ဂဟေတွာ ဧဟိ, ကော မယှံ ဒေါသော, တုမှာကံ မံ နိဿာယ ကိံ နာမ န သမ္ပဇ္ဇတိ, နိဝတ္တ, သာမီ”တိ ပုတ္တဉ္စ ပတိဉ္စ ယာစိ။ အထ ဗြာဟ္မဏော နဒိံ ဥတ္တရိ။ သာ ပုတ္တမေဝ ယာစန္တီ “တာတ, မာ ဧဝံ ကရိ, နိဝတ္တာဟီ”တိ အာဟ။ “အမ္မ, မယံ မနုဿာ, တွံ ယက္ခိနီ, န သက္ကာ သဗ္ဗကာလံ တဝ သန္တိကေ ဝသိတု”န္တိ။ “နေဝ နိဝတ္တိဿသိ, တာတာ”တိ။ “အာမ, အမ္မာ”တိ။ “တာတ, ယဒိ န နိဝတ္တိဿသိ, မနုဿလောကေ ဇီဝိတံ နာမ ဒုက္ခံ, သိပ္ပံ အဇာနန္တာ ဇီဝိတုံ န သက္ကောန္တိ, အဟံ ဧကံ စိန္တာမဏိံ နာမ ဝိဇ္ဇံ ဇာနာမိ, တဿာနု

ဘာဝေန ဒွါဒသသံဝစ္ဆရမတ္တကေ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍမ္ပိ ပဒါနုပဒံ ဂန္တွာ သက္ကာ ဇာနိတုံ။ အယံ တေ ဇီဝိကာ ဘဝိဿတိ, ဥဂ္ဂဏှဟ, တာတ, အနုဂ္ဃံ မန္တ”န္တိ တထာရူပေန ဒုက္ခေန အတိဘာရိတာပိ ပုတ္တသိနေဟေန မန္တံ အဒါသိ။

ဗောဓိသတ္တော နဒိယာ ဌိတကောဝ မာတရံ ဝန္ဒိတွာ အတိသက္ကစ္စံ သုတံ ကတွာ မန္တံ ဂဟေတွာ မာတရံ ဝန္ဒိတွာ “ဂစ္ဆထ, အမ္မာ”တိ အာဟ။ “တာတ, တုမှေဟသု အနိဝတ္တန္တေသု မယှံ ဇီဝိတံ နတ္ထီ”တိ ဝတွာ –

“ဧဟိ ပုတ္တ နိဝတ္တဿု, မာ အနာထံ ကရောဟိ မေ။
အဇ္ဇ ပုတ္တံ အပဿန္တီ, ယက္ခိနီ မရဏံ ဂတာ”တိ။

ယက္ခိနီ ဥရံ ပဟရိ, တာဝဒေဝဿာ ပုတ္တသောကေန ဟဒယံ ဖလိ။ သာ မရိတွာ တတ္ထေဝ ပတိတာ။ တဒါ ဗောဓိသတ္တော တဿာ မတဘာဝံ ဉတွာ ပိတရံ ပက္ကောသိတွာ မာတု သန္တိကံ ဂန္တွာ စိတကံ ကတွာ ဈာပေတွာ အာဠာဟနံ နိဗ္ဗာပေတွာ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတွာ ဝန္ဒိတွာ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ ပိတရံ အာဒါယ ဗာရာဏသိံ ဂန္တွာ ရာဇဒွါရေ ဌတွာ “ပဒကုသလော မာဏဝေါ ဒွါရေ ဌိတော”တိ ရညော ပဋိဝေဒေတွာ “တေန ဟိ အာဂစ္ဆတူ”တိ ဝုတ္တေ ပဝိသိတွာ ရာဇာနံ ဝန္ဒိတွာ “တာတ, ကိံ သိပ္ပံ ဇာနာသီ”တိ ဝုတ္တေ “ဒေဝ, ဒွါဒသသံဝစ္ဆရမတ္တကေ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ ပဒါနုပဒံ ဂန္တွာ ဂဏှိတုံ ဇာနာမီ”တိ အာဟ။ “တေန ဟိ မံ ဥပဋ္ဌာဟီ”တိ။ “ဒေဝ, ဒေဝသိကံ သဟဿံ လဘန္တော ဥပဋ္ဌဟိဿာမီ”တိ။ “သာဓု တာတ, ဥပဋ္ဌဟာ”တိ။ ရာဇာ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒါပေသိ။

အထေကဒိဝသံ ပုရောဟိတော ရာဇာနံ အာဟ – “မဟာရာဇ, မယံ တဿ မာဏဝဿ သိပ္ပာနုဘာဝေန ကဿစိ ကမ္မဿ အကတတ္တာ ‘သိပ္ပံ အတ္ထိ ဝါ နတ္ထိ ဝါ’တိ န ဇာနာမ, ဝီမံသိဿာမ တာဝ န”န္တိ။ ရာဇာ “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ဥဘောပိ ဇနာ နာနာရတနဂေါပကာနံ သညံ ဒတွာ ရတနသာရဘဏ္ဍကံ ဂဟေတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ရာဇနိဝေသနန္တရေ တိက္ခတ္တုံ အာဝိဉ္ဆိတွာ နိဿေဏိံ အတ္ထရိတွာ ပါကာရမတ္ထကေန ဗဟိ ဩတရိတွာ ဝိနိစ္ဆယသာလံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ နိသီဒိတွာ ပုန ဂန္တွာ နိဿေဏိံ အတ္ထရိတွာ ပါကာရမတ္ထကေန ဩတရိတွာ အန္တေပုရေ ပေါက္ခရဏိယာ တီရံ ဂန္တွာ ပေါက္ခရဏိံ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ ဩတရိတွာ အန္တောပေါက္ခရဏိယံ ဘဏ္ဍကံ ဌပေတွာ ပါသာဒံ အဘိရုဟိံသု။ ပုနဒိဝသေ “ရာဇနိဝေသနတော ကိရ ရတနံ ဟရိံသူ”တိ ကောလာဟလံ အဟောသိ။ ရာဇာ အဇာနန္တော ဝိယ ဟုတွာ ဗောဓိသတ္တံ ပက္ကောသာပေတွာ “တာတ, ရာဇနိဝေသနတော ဗဟု ရတနဘဏ္ဍံ ဟဋံ, ဟန္ဒ နံ အနုဝိစိနိတုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ အာဟ ။ “မဟာရာဇ, ဒွါဒသသံဝစ္ဆရမတ္တကေ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ စောရာနံ ပဒါနုပဒံ ဂန္တွာ အာဟရဏသမတ္ထဿ မမ အနစ္ဆရိယံ အဇ္ဇ ရတ္တိံ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ အာဟရိတုံ, အာဟရိဿာမိ တံ, မာ စိန္တယိတ္ထာ”တိ။ “တေန ဟိ အာဟရာ”တိ။ သော “သာဓု, ဒေဝါ”တိ ဝတွာ မာတရံ ဝန္ဒိတွာ မန္တံ ပရိဝတ္တေတွာ မဟာတလေ ဌိတောဝ “မဟာရာဇ, ဒွိန္နံ စောရာနံ ပဒံ ပညာယတီ”တိ ဝတွာ ရညော စ ပုရောဟိတဿ စ ပဒါနုသာရေန သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ တတော နိက္ခမိတွာ ပါသာဒါ ဩရုယှ ရာဇနိဝေသနန္တရေ တိက္ခတ္တုံ ပရိဂန္တွာ ပဒါနုသာရေနေဝ ပါကာရသမီပံ ဂန္တွာ ပါကာရေ ဌတွာ “မဟာရာဇ, ဣမသ္မိံ ဌာနေ ပါကာရတော မုစ္စိတွာ အာကာသေ ပဒံ ပညာယတိ, နိဿေဏိံ အတ္ထရာပေတွာ ဒေထာ”တိ နိဿေဏိံ ပါကာရမတ္ထကေန ဩတရိတွာ ပဒါနုသာရေနေဝ ဝိနိစ္ဆယသာလံ ဂန္တွာ ပုန ရာဇနိဝေသနံ အာဂန္တွာ နိဿေဏိံ အတ္ထရာပေတွာ ပါကာရမတ္ထကေန ဩရုယှ ပေါက္ခရဏိံ ဂန္တွာ တိက္ခတ္တုံ ပဒက္ခိဏံ ကတွာ “မဟာရာဇ, စောရာ ဣမံ ပေါက္ခရဏိံ ဩတိဏ္ဏာ”တိ ဝတွာ အတ္တနာ ဌပိတံ ဝိယ ဘဏ္ဍကံ နီဟရိတွာ ရညော ဒတွာ “မဟာရာဇ, ဣမေ ဒွေ စောရာ အဘိညာတမဟာစောရာ ဣမိနာ မဂ္ဂေန ရာဇနိဝေသနံ အဘိရုဠှာ”တိ အာဟ။ မဟာဇနာ တုဋ္ဌပဟဋ္ဌာ အင်္ဂုလိယော ဖောဋေသုံ, စေလုက္ခေပါ ပဝတ္တိံသု။

ရာဇာ စိန္တေသိ – “အယံ မာဏဝေါ ပဒါနုသာရေန ဂန္တွာ စောရေဟိ ဌပိတဘဏ္ဍဋ္ဌာနမေဝ မညေ ဇာနာတိ, စောရေ ပန ဂဏှိတုံ န သက္ကောတီ”တိ။ အထ နံ အာဟ “စောရေဟိ ဟဋ္ဌဘဏ္ဍံ တာဝ နော တယာ အာဟဋံ, စောရာ ပန န အာဟဋာ”တိ။ “မဟာရာဇ, ဣဓေဝ စောရာ, န ဒူရေ”တိ။ “ကော စ ကော စာ”တိ။ “ယော မဟာရာဇ, ဣစ္ဆတိ, သောဝ စောရော ဟောတိ, တတော တုမှာကံ ဘဏ္ဍိကဿ လဒ္ဓကာလတော ပဋ္ဌာယ စောရေဟိ ကော အတ္ထော, မာ ပုစ္ဆိတ္ထာ”တိ။ “တာတ, အဟံ တုယှံ ဒေဝသိကံ သဟဿံ ဒမ္မိ, စောရေ မေ ဂဟေတွာ ဒေဟီ”တိ။ “မဟာရာဇ, ဓနေ လဒ္ဓေ ကိံ စောရေဟီ”တိ။ “ဓနတောပိ နော, တာတ, စောရေ လဒ္ဓုံ ဝဋ္ဋတီ”တိ။ “တေန ဟိ, မဟာရာဇ, ‘ဣမေ နာမ စော

ရာ’တိ တုမှ္ပာကံ န ကထေဿာမိ, အတီတေ ပဝတ္တကာရဏံ ပန တေ အာဟရိဿာမိ, သစေ တုမှေ ပညဝန္တော, တံ ကာရဏံ ဇာနာထာ’’တိ သော ဇဝံ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိတော အဝိဒူရေ နဒီတီရကမကေ ဟင်္သလိ နာမ ကော နန္ဒော ဝသတိ။ သော ကေသိုံ ဥဿဝဒိဝသေ ဘရိယမာအာယ ဗာရာဏသိံ ပဝိသိတွာ နစ္စိတွာ ဝိဏံ တဒိတွာ ကယိတွာ ဓနံ လဘိတွာ ဥဿဝပရိယောသာနေ ဗဟုံ သုရာဘတ္တံ ကဟာပေတွာ အတ္တနော ကမံ ဂစ္ဆန္တော နဒီတီရံ ပတွာ နတေဒကံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဘတ္တံ ဘုဉ္ဇန္တော သုရံ ပိဝန္တော နိသီဒိတွာ မတ္တော ဟုတွာ အတ္တနော ဗလံ အဇာနန္တော ‘‘မဟာဝိဏံ ဂီဝာယ ဗန္ဓိတွာ နဒိံ ဥတ္တရိတွာ ဂမိဿာမီ’’တိ ဘရိယံ ဟတ္ထေ ဂဟေတွာ နဒိံ ဩတရိ။ ဝီဏာဆိဒ္ဒေဟိ ဥဒကံ ပဝိသိ။ အထ နံ သာ ဝီဏာ ဥဒကေ ဩသီဒပေသိ ။ ဘရိယာ ပနဿ ဩသီဒနဘာဝံ ဉတွာ တံ ဝိဿဇ္ဇေတွာ ဥတ္တရိတွာ တီရေ အဋ္ဌာသိ။ နင်္ဂဟင်္သလိ သကိံ ဥမ္မုဇ္ဇတိ, သကိံ နိမုဇ္ဇတိ, ဥဒကံ ပဝိသိတွာ ဥဒ္ဓုမာတဥဒရော အဟောသိ။ အထဿ ဘရိယာ စိန္တေသိ ‘‘မယှံ သာမိကော ဣဒါနိ မရိဿတိ, ဧကံ နံ ဂီတကံ ယာစိတွာ ပရိသမဇ္ဈေ တံ ကယန္တီ ဇီဝိကံ ကပ္ပေဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ ‘‘သာမိ, တွံ ဥဒကေ နိမုဇ္ဇသိ, ဧကံ မေ ဂီတကံ ဒေဟိ, တေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေဿာမီ’’တိ ဝတွာ ကထမာဟ –

၄၉. ‘‘ဗဟုဿုတံ စိတ္တကထိံ၊ ဂင်္ဂာ ဝဟတိ ဟင်္သလိံ။
ဝုယှမာနက ဘဒ္ဒန္တေ၊ ဧကံ မေ ဒေဟိ ကထက’’န္တိ။

တတ္ထ **ကထက**န္တိ ခုဒ္ဒကံ ကထံ။

အထ နံ နင်္ဂဟင်္သလိ ‘‘ဘဒ္ဒေ, ကထံ တဝ ဂီတကံ ဒဿာမိ, ဣဒါနိ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏဘူတံ ဥဒကံ မံ မာရေတီ’’တိ ဝတွာ ကထမာဟ –

၅၀. ‘‘ယေန သိဉ္စန္တိ ဒုက္ခိတံ၊ ယေန သိဉ္စန္တိ အာတုရံ။
တဿ မဇ္ဈေ မရိဿာမိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ’’န္တိ။

ဗောဓိသတ္တော ဣမံ ကထံ ဝတွာ ‘‘မဟာရာဇ, ယထာ ဥဒကံ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏံ, တထာ ရာဇာနောပိ, တေသံ သန္တိကာ ဘယေ ဥပ္ပန္နေ တံ ဘယံ ကော ပဋိဗာဟိဿတီ’’တိ ဝတွာ ‘‘မဟာရာဇ, ဣဒံ ကာရဏံ ပဋိစ္ဆန္နံ, မယာ ပန ပဏ္ဍိတဝေဒနီယံ ကတွာ ကထိတံ, ဇာနာဟိ, မဟာရာဇာ’’တိ အာဟ။ ‘‘တာတ အဟံ ဧဝရူပံ ပဋိစ္ဆန္နကထံ န ဇာနာမိ, ဓောရေ မေ ဂဟေတွာ ဒေဟီ’’တိ။ အထဿ မဟာသတ္တော ‘‘တေန ဟိ, မဟာရာဇ, ဣဒံ သုတွာ ဇာနာဟီ’’တိ အပရမ္ပိ ကာရဏံ အာဟရိ။ ဒေဝ, ပုဗ္ဗေ ဣမိဿာဝ ဗာရာဏသိယာ ဒွာရဂါမေ ဧကော ကုမ္ဘကာရော ဘာဇနတ္ထာယ မတ္တိကံ အာဟရန္တော ဧကသ္မိံယေဝ ဌာနေ နိဗဒ္ဓံ ဂဏှိတွာ အန္တောပဗ္ဘာရံ မဟန္တံ အာတဋ္ဋံ ခဏိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ မတ္တိကံ ဂဏှန္တဿ အကာလမဟာမေဃော ဥဋ္ဌဟိတွာ မဟာဝုဋ္ဌိံ ဟတေသိ။ ဥဒကံ အဝတ္ထရမာနံ အာတဋ္ဋံ ဟတေသိ, တေနဿ မတ္ထကော ဘိဇ္ဇိ။ သော ပရိဒေဝန္တော ကထမာဟ –

၅၁. ‘‘ယတ္ထ ဗီဇာနိ ရူဟန္တိ၊ သတ္တာ ယတ္ထ ပတိဋ္ဌိတာ။
သာ မေ သီသံ နိပီဠေတိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ’’န္တိ။

တတ္ထ **နိပီဠေတီ**တိ နိပတိတွာ ပီဠေတိ ဘိန္ဒတိ။

ယထာ ဟိ ဒေဝ, မဟာဇနဿ ပဋိသရဏဘူတာ မဟာပထဝီ ကုမ္ဘကာရဿ သီသံ ဘိန္ဒိ, ဧဝမေဝ မဟာပထဝိသမေ သဗ္ဗလောကဿ ပဋိသရဏေ နရိန္ဒေ ဥဋ္ဌာယ စောရကမ္မံ ကရောန္တေ ကော ဗာဟိဿတိ, သက္ခိဿသိ, မဟာရာဇ, ဧဝံ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ ကထိတံ စောရံ ဇာနိတုန္တိ။ တာတ, မယှံ ပဋိစ္ဆန္နေန ကာရဏံ နတ္ထိ, အယံ စောရောတိ ဧဝံ မေ စောရံ ဂဟေတွာ ဒေဟီတိ။ သော ရာဇာနံ ရက္ခန္တော ‘‘တွံ စောရော’’တိ အဝတွာ အပရမ္ပိ ဥဒာဟရဏံ အာဟရိ။ မဟာရာဇ, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဧကဿ ပုရိသဿ ဂေဟံ အာဒိတ္တံ။ သော ‘‘အန္တော ပဝိသိတွာ ဘဏ္ဍကံ နီဟရာ’’တိ အညံ အာဏာပေသိ။ တသ္မိံ ပဝိသိတွာ နီဟရန္တေ ဂေဟဒွါရံ ပိဒဟိ။ သော ဓူမန္ဓော ဟုတွာ နိက္ခမနမဂ္ဂံ အလဘန္တော ဥပ္ပန္နဍာဟဒုက္ခော ဟုတွာ အန္တော ဌိတောဝ ပရိဒေဝန္တော ကထမာဟ –

၅၂. “ယေန ဘတ္တာနိ ပစန္တိ၊ သီတံ ယေန ဝိဟညတိ။
သော မံ ဍဟတိ ဂတ္တာနိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **သော မံ ဍဟတီ**တိ သော မေ ဍဟတိ, အယမေဝ ဝါ ပါဌော။

“မဟာရာဇ, အဂ္ဂိ ဝိယ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏဘူတော ဧကော မနုဿော ရတနဘဏ္ဍိကံ ဟရိ, မာ မံ စောရံ ပုစ္ဆာ”တိ။ “တာတ, မယှံ စောရံ ဒေဟိယေဝါ”တိ။ သော ရာဇာနံ “တုဝံ စောရော”တိ အဝတွာ အပရမ္ပိ ဥဒာဟရဏံ အာဟရိ။ ဒေဝ, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဧကော ပုရိသော အတိဗဟုံ ဘုဉ္ဇိတွာ ဇီရာပေတုံ အသက္ကောန္တော ဝေဒနာပ္ပတ္တော ဟုတွာ ပရိဒေဝန္တော ဂါထမာဟ –

၅၃. “ယေန ဘုတ္တေန ယာပေန္တိ၊ ပုထူ ဗြာဟ္မဏခတ္တိယာ။
သော မံ ဘုတ္တော ဗျာပါဒေတိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **သော မံ ဘုတ္တော ဗျာပါဒေတီ**တိ သော ဩဒနော ဘုတ္တော မံ ဗျာပါဒေတိ မာရေတိ။

“မဟာရာဇ, ဘတ္တံ ဝိယ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏဘူတော ဧကော ဘဏ္ဍံ ဟရိ, တသ္မိံ လဒ္ဓေ ကိံ စောရံ ပုစ္ဆသီ”တိ? “တာတ, သက္ကောန္တော စောရံ မေ ဒေဟီ”တိ။ သော တဿ သညာပနတ္ထံ အပရမ္ပိ ဥဒာဟရဏံ အာဟရိ။ မဟာရာဇ , ပုဗ္ဗေပိ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဧကဿ ဝါတော ဥဋ္ဌဟိတွာ ဂတ္တာနိ ဘဉ္ဇိ။ သော ပရိဒေဝန္တော ဂါထမာဟ –

၅၄. “ဂိမှာနံ ပစ္ဆိမေ မာသေ၊ ဝါတမိစ္ဆန္တိ ပဏ္ဍိတာ။
သော မံ ဘဉ္ဇတိ ဂတ္တာနိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

ဣတိ မဟာရာဇ, သရဏတော ဘယံ ဥပ္ပန္နံ, ဇာနာဟိ တံ ကာရဏန္တိ။ တာတ, စောရံ မေ ဒေဟီတိ။ သော တဿ သညာပနတ္ထံ အပရမ္ပိ ဥဒာဟရဏံ အာဟရိ။ ဒေဝ, အတီတေ ဟိမဝန္တပဒေသေ သာခါဝိဋပသမ္ပန္နော မဟာရုက္ခော အဟောသိ ပုပ္ဖဖလသမ္ပန္နော အနေကသဟဿာနံ သကုဏာနံ နိဝါသော။ တဿ ဒွေ သာခါ အညမညံ သင်္ဃဋ္ဋေသုံ, တတော ဓူမော ဥပ္ပဇ္ဇိ, အဂ္ဂိစုဏ္ဏာနိ ပတိံသု။ တံ ဒိသွာ သကုဏဇေဋ္ဌကော ဂါထမာဟ –

၅၅. “ယံ နိဿိတာ ဇဂတိရုဟံ၊ သွာယံ အဂ္ဂိံ ပမုဉ္စတိ။
ဒိသာ ဘဇထ ဝက္ကင်္ဂါ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **ဇဂတိရုဟ**န္တိ မဟီရုဟံ။

ယထာ ဟိ, ဒေဝ, ရုက္ခော ပက္ခီနံ ပဋိသရဏံ, ဧဝံ ရာဇာ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏံ, တသ္မိံ စောရိကံ ကရောန္တေ ကော ပဋိဗာဟိဿတိ, သလ္လက္ခေဟိ, ဒေဝါတိ။ တာတ, မယှံ စောရမေဝ ဒေဟီတိ။ အထဿ သော အပရမ္ပိ ဥဒာဟရဏံ အာဟရိ။ မဟာရာဇ, ဧကသ္မိံ ကာသိကဂါမေ အညတရဿ ကုလဃရဿ ပစ္ဆိမဘာဂေ ကက္ခဋ္ဌာ သုသုမာရနဒီ အတ္ထိ, တဿ စ ကုလဿ ဧကောဝ ပုတ္တော။ သော ပိတရိ ကာလကတေ မာတရံ ပဋိဇဂ္ဂိ။ တဿ မာတာ အနိစ္ဆမာနဿေဝ ဧကံ ကုလဓီတရံ အာနေသိ။ သာ ပုဗ္ဗဘာဂေ သဿုံ သမ္ပိယာယိတွာ ပစ္ဆာ ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎမာနာ တံ နီဟရိတုကာမာ အဟောသိ။ တဿာ ပန မာတာပိ တသ္မိံယေဝ ဃရေ ဝသတိ။ သာ သာမိကဿ သန္တိကေ သဿုယာ နာနပ္ပကာရံ ဒောသံ ဝတွာ ပရိဘိန္ဒိတွာ “အဟံ တေ မာတရံ ပောသေတုံ န သက္ကောမိ, မာရေဟိ န”န္တိ ဝတွာ “မနုဿမာရဏံ နာမ ဘာရိယံ, ကထံ နံ မာရေမီ”တိ ဝုတ္တေ “နိဒ္ဒောက္ကမနကာလေ နံ မဉ္စကေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂဟေတွာ သုသုမာရနဒိယံ ခိပိဿာမ, အထ နံ သုသုမာရာ ခါဒိဿန္တီ”တိ အာဟ။ “တုယှံ ပန မာတာ ကဟ”န္တိ? “တဿာယေဝ သန္တိကေ သုပတီ”တိ။ “တေန ဟိ ဂစ္ဆ, တဿာ နိပန္နမဉ္စကေ ရဇ္ဇုံ ဗန္ဓိတွာ သညံ ကရောဟီ”တိ။ သာ တထာ ကတွာ “ကတာ မေ သညာ”တိ အာဟ။ ဣတရော “ထောကံ အဓိဝါသေဟိ, မနုဿာ တာဝ နိဒ္ဒါယန္တူ”တိ နိဒ္ဒါယန္တော ဝိယ နိပဇ္ဇိတွာ ဂန္တွာ တံ ရဇ္ဇုကံ ဘရိယာယ မာတု မဉ္စကေ ဗန္ဓိတွာ ဘရိယံ ပဗောဓေတွာ ဥဘောပိ ဂန္တွာ တံ မဉ္စကေနေဝ သဒ္ဓိံ ဥက္ခိပိတွာ နဒိယံ ခိပိံသု။ တတ္ထ နံ နိဒ္ဒါယမာနံ သုသုမာရာ ဝိဒ္ဓံသေတွာ ခါဒိံသု။

သာ ပုနဒိဝသေ မာတု ပရိဝတ္တိတဘာဝံ ဉတွာ “သာမိ, မမ မာတာဝ မာရိတာ, ဣဒါနိ တဝ မာတရံ မာရေဟီ”တိ ဝတွာ “တေန ဟိ သာဓူ”တိ ဝုတ္တေ “သုသာနေ စိတကံ ကတွာ အဂ္ဂိမှိ နံ ပက္ခိပိတွာ မာရေဿာမာ”တိ အာဟ။ အထ နံ နိဒ္ဒါယမာနံ ဥဘောပိ သုသာနံ နေတွာ ဌပယိံသု။ တတ္ထ သာမိကော ဘရိယံ အာဟ “အဂ္ဂိ တေ အာဘတော”တိ? “ပမုဋ္ဌာသ္မိ, သာမီ”တိ။ “တေန ဟိ ဂန္တွာ အာနေဟီ”တိ။ “န သက္ကောမိ သာမိ, ဂန္တုံ, တယိ ဂတေပိ ဌာတုံ န သက္ခိဿာမိ, ဥဘောပိ မယံ ဂစ္ဆိဿာမာ”တိ။ တေသု ဂတေသု မဟလ္လိကာ သီတဝါတေန ပဗောဓိတာ သုသာနဘာဝံ ဉတွာ “ဣမေ မံ မာရေတုကာမာ အဂ္ဂိအတ္ထာယ ဂတာ”တိ စ ဥပဓာရေတွာ “န မေ ဗလံ ဇာနန္တီ”တိ ဧကံ မတကဠေဝရံ ဂဟေတွာ မဉ္စကေ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဥပရိ ပိလောတိကာယ ပဋိစ္ဆာဒေတွာ သယံ ပလာယိတွာ တတ္ထေဝ လေဏဂုဟံ ပါဝိသိ။ ဣတရေ အဂ္ဂိံ အာဟရိတွာ “မဟလ္လိကာ”တိ သညာယ ကဠေဝရံ ဈာပေတွာ ပက္ကမိံသု။ ဧကေန စောရေန တသ္မိံ ဂုဟာလေဏေ ပုဗ္ဗေ ဘဏ္ဍိကာ ဌပိတာ, သော “တံ ဂဏှိဿာမီ”တိ အာဂန္တွာ မဟလ္လိကံ ဒိသွာ “ဧကာ ယက္ခိနီ ဘဝိဿတိ, ဘဏ္ဍိကာ မေ အမနုဿပရိဂ္ဂဟိတာ”တိ ဧကံ ဘူတဝေဇ္ဇံ အာနေသိ။ ဝေဇ္ဇော မန္တံ ကရောန္တော ဂုဟံ ပါဝိသိ။

အထ နံ သာ အာဟ “နာဟံ ယက္ခိနီ, ဧဟိ ဥဘောပိ ဣမံ ဓနံ ဘာဇေဿာမာ”တိ။ “ကထံ သဒ္ဒဟိတဗ္ဗ”န္တိ? “တဝ ဇိဝှံ မမ ဇိဝှာယ ဌပေဟီ”တိ။ သော တထာ အကာသိ။ အထဿ သာ ဇိဝှံ ဍံသိတွာ ဆိန္ဒိတွာ ပါတေသိ။ ဘူတဝေဇ္ဇော “အဒ္ဓါ ဧသာ ယက္ခိနီ”တိ ဇိဝှာယ လောဟိတံ ပဂ္ဃရန္တိယာ ဝိရဝမာနော ပလာယိ။ မဟလ္လိကာ ပုနဒိဝသေ မဋ္ဌသာဋကံ နိဝါသေတွာ နာနာရတနဘဏ္ဍိကံ ဂဟေတွာ ဃရံ အဂမာသိ။ သုဏှိသာ တံ ဒိသွာ “ကဟံ တေ, အမ္မ, ဣဒံ လဒ္ဓ”န္တိ ပုစ္ဆိ။ “အမ္မ, တသ္မိံ သုသာနေ ဒါရုစိတကာယ ဈာပိတာ ဧဝရူပံ လဘန္တီ”တိ။ “အမ္မ, မယာပိ သက္ကာ လဒ္ဓု”န္တိ။ “မာဒိသီ ဟုတွာ လဘိဿသီ”တိ။ သာ လဒ္ဓဘဏ္ဍိကလောဘေန သာမိကဿ ကထေတွာ တတ္ထ အတ္တာနံ ဈာပေသိ။ အထ နံ ပုနဒိဝသေ သာမိကော အပဿန္တော “အမ္မ, ဣမာယပိ ဝေလာယ တွံ အာဂတာ, သုဏှိသာ တေ နာဂစ္ဆတီ”တိ အာဟ။ သာ တံ သုတွာ “အရေ ပါပပုရိသ, ကိံ မတာ နာမ အာဂစ္ဆန္တီ”တိ တံ တဇ္ဇေတွာ ဂါထမာဟ –

၄၆. “ယမာနယိံ သောမနဿံ၊ မာလိနိံ စန္ဒနုဿဒံ။
သာ မံ ဃရာ နိစ္ဆုဘတိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **သောမနဿ**န္တိ သောမနဿံ ဥပ္ပါဒေတွာ။ “သောမနဿာ”တိပိ ပါဌော, သောမနဿဝတီ ဟုတွာတိ အတ္ထော။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယမဟံ “ဣမံ မေ နိဿာယ ပုတ္တော ပုတ္တဓီတာဟိ ဝဍ္ဎိဿတိ, မဉ္စ မဟလ္လိကကာလေ ပေါသေဿတီ”တိ မာလိနိံ စန္ဒနုဿဒံ ကတွာ အလင်္ကရိတွာ သောမနဿဇာတာ အာနေသိံ။ သာ မံ အဇ္ဇ ဃရာ နီဟရတိ, သရဏတောယေဝ မေ ဘယံ ဥပ္ပန္နန္တိ။

“မဟာရာဇ, သုဏှိသာ ဝိယ သဿုယာ မဟာဇနဿ ရာဇာ ပဋိသရဏံ, တတော ဘယေ ဥပ္ပန္နေ ကိံ သက္ကာ ကာတုံ, သလ္လက္ခေဟိ, ဒေဝါ”တိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ “တာတ, နာဟံ တယာ အာနီတကာရဏာနိ ဇာနာမိ, စောရမေဝ မေ ဒေဟီ”တိ အာဟ။ သော “ရာဇာနံ ရက္ခိဿာမီ”တိ အပရမ္ပိ ဥဒါဟရဏံ အာဟရိ။ ဒေဝ, ပုဗ္ဗေ ဣမသ္မိံယေဝ နဂရေ ဧကော ပုရိသော ပတ္ထနံ ကတွာ ပုတ္တံ လဘိ။ သော ပုတ္တဇာတကာလေ “ပုတ္တော မေ လဒ္ဓေါ”တိ သောမနဿဇာတော တံ ပေါသေတွာ ဝယပ္ပတ္တကာလေ ဒါရေန သံယောဇေတွာ အပရဘာဂေ ဇရံ ပတွာ ကမ္မံ အဓိဋ္ဌာတုံ နာသက္ခိ။ အထ နံ ပုတ္တော “တွံ ကမ္မံ ကာတုံ န သက္ကောသိ, ဣတော နိက္ခမာ”တိ ဂေဟတော နီဟရိ ။ သော ကိစ္ဆေန ကသိရေန ဇီဝိကံ ကပ္ပေန္တော ပရိဒေဝမာနော ဂါထမာဟ –

၄၇. “ယေန ဇာတေန နန္ဒိဿံ၊ ယဿ စ ဘဝမိစ္ဆိသံ။
သော မံ ဃရာ နိစ္ဆုဘတိ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **သော မ**န္တိ သော ပုတ္တော မံ ဃရတော နိစ္ဆုဘတိ နီဟရတိ။ သွာဟံ ဘိက္ခံ စရိတွာ ဒုက္ခေန ဇီဝါမိ, သရဏတောယေဝ မေ ဘယံ ဥပ္ပန္နန္တိ။

“မဟာရာဇ, ယထာ ပိတာ နာမ မဟလ္လကော ပဋိဗလေန ပုတ္တေန ရက္ခိတဗ္ဗော, ဧဝံ သဗ္ဗောပိ ဇနပဒော ရညာ ရက္ခိတဗ္ဗော, ဣဒ္ဓ ဘယံ ဥပ္ပဇ္ဇမာနံ သဗ္ဗသတ္တေ ရက္ခန္တဿ ရညော သန္တိကာ ဥပ္ပန္နံ, ဣမိနာ ကာရဏေန ‘အသုကော နာမ စောရော’တိ ဇာနာဟိ, ဒေဝ”တိ။ “တာတ, နာဟံ ကာရဏံ တ အကာရဏံ တ ဇာနာမိ, စောရံ တ မေ ဒေဟိ, တွညေဝ တ စောရော ဟောဟီ”တိ ဧဝံ ရာဇာ ပုနပ္ပုနံ မာဏဝံ အနုယုဉ္ဇိ။ အထ နံ သော ဝေမာဟ “ကိံ ပန, မဟာရာဇ, ဧကံသေန စောရဂဟဏံ ရောစေထာ”တိ? “အာမ, တာတာ”တိ။ တေန ဟိ “အသုကော စ အသုကော စ စောရော”တိ ပရိသမဇ္ဈေ ပကာသေမီတိ။ “ဧဝံ ကရောဟိ, တာတာ”တိ။ သော တဿ ဝစနံ သုတွာ “အယံ ရာဇာ အတ္တာနံ ရက္ခိတုံ န ဒေတိ, ဂဏှာဟိဿာမိ ဒါနိ စောရ”န္တိ သန္နိပတိတေ မဟာဇနေ အာမန္တေတွာ ဣမာ ကထာ အာဟ –

၅၈. “သုဏန္တု မေ ဇာနပဒါ၊ နေဂမာ စ သမာဂတာ။
ယတောဒကံ တဒါဒိတ္တံ၊ ယတော ခေမံ တတော ဘယံ။

၅၉. “ရာဇာ ဝိလုမ္ပတေ ရဋ္ဌံ၊ ဗြာဟ္မဏော စ ပုရောဟိတော။
အတ္တဂုတ္တာ ဝိဟရထ၊ ဇာတံ သရဏတော ဘယ”န္တိ။

တတ္ထ **ယတောဒကံ တဒါဒိတ္တ**န္တိ ယံ ဥဒကံ တဒေဝ အာဒိတ္တံ။ **ယတော ခေမ**န္တိ ယတော ရာဇတော ခေမေန ဘဝိတဗ္ဗံ, တတောဝ ဘယံ ဥပ္ပန္နံ။ **အတ္တဂုတ္တာ ဝိဟရထာ**တိ တုမှေဟ ဣဒါနိ အနာထာ ဇာတာ, အတ္တာနံ မာ ဝိနာသေထ, အတ္တနာဝ ဂုတ္တာ ဟုတွာ အတ္တနော သန္တကံ ဓနဓညံ ရက္ခထ, ရာဇာ နာမ မဟာဇနဿ ပဋိသရဏံ, တတော တုမှာကံ ဘယံ ဥပ္ပန္နံ, ရာဇာ စ ပုရောဟိတော စ ဝိလောပခါဒကစောရာ, သစေ စောရေ ဂဏှိတုကာမတ္ထ, ဣမေ ဒွေ ဂဟေတွာ ကမ္မကရဏံ ကရောထာတိ။

တေ တဿ ကထံ သုတွာ စိန္တယိံသု “အယံ ရာဇာ ရက္ခဏာရဟောပိ သမာနော ဣဒါနိ အညဿ ဥပရိ ဒေါသံ အာရောပေတွာ အတ္တနော ဘဏ္ဍိကံ သယမေဝ ပေါက္ခရဏိယံ ဌပေတွာ စောရံ ပရိယေသာပေတိ, ဣတော ဒါနိ ပဋ္ဌာယ ပုန စောရကမ္မဿ အကရဏတ္ထာယ မာရေမ နံ ပါပရာဇာန”န္တိ။ တေ ဒဏ္ဍမုဂ္ဂရာဒိဟတ္ထာ ဥဋ္ဌာယ တတ္ထေဝ ရာဇာနဉ္စ ပုရောဟိတဉ္စ ပေါထေတွာ ဇီဝိတက္ခယံ ပါပေတွာ မဟာသတ္တံ အဘိသိဉ္စိတွာ ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာပေသုံ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ “အနစ္ဆရိယံ, ဥပါသက, ပထဝိယံ ပဒသဉ္စာရနံ, ပေါရာဏကပဏ္ဍိတာ ဧဝံ အာကာသေ ပဒံ သဉ္စာရိံသူ”တိ ဝတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥပါသကော စ ပုတ္တော စ သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌိတာ။ တဒါ ပိတာ ကဿပေါ အဟောသိ, ပဒကုသလမာဏဝေါ ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ပဒကုသလမာဏဝဇာတကဝဏ္ဏနာ ဆဋ္ဌာ။

[၄၃၃] ၇. လောမသကဿပဇာတကဝဏ္ဏနာ

အဿ ဣန္ဒသမော ရာဇာတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဉှိ ဘိက္ခုံ သတ္ထာ “သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတွာ “သစ္စ”န္တိ ဝုတ္တေ “ဘိက္ခု သိနေရုကမ္ပနဝါတော ကိံ ပုရာဏပဏ္ဏာနိ န ကမ္ပေဿတိ, ယသသမင်္ဂိနောပိ သပ္ပုရိသာ အာယသက္ယံ ပါပုဏန္တိ, ကိလေသာ နာမေတေ ပရိသုဒ္ဓသတ္တေပိ သံကိလိဋ္ဌေ ကရောန္တိ, ပဂေဝ တာဒိသ”န္တိ ဝတွာ တေန ယာစိတော အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗြဟ္မဒတ္တဿ ပုတ္တော ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော နာမ ပုရောဟိတပုတ္တော စ ကဿပေါ နာမ ဒွေ သဟာယကာ ဟုတွာ ဧကာစရိယကုလေ သဗ္ဗသိပ္ပာနိ ဥဂ္ဂဏှိံသု။ အပရဘာဂေ ဗြဟ္မဒတ္တကုမာရော ပိတု အစ္စယေန ရဇ္ဇေ ပတိဋ္ဌာသိ။ ကဿပေါ စိန္တေသိ “မယှံ သဟာယော ရာဇာ ဇာတော, ဣဒါနိ မေ မဟန္တံ ဣဿရိယံ ဒဿတိ, ကိံ မေ ဣဿရိယေန, အဟံ မာတာပိတရော စ ရာဇာနဉ္စ အာပုစ္ဆိတွာ ပဗ္ဗဇိဿာမီ”တိ။ သော ရာဇာနဉ္စ မာတာပိတရော စ အာပုစ္ဆိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ သတ္တမေ ဒိဝသေ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဥဉ္ဆာစရိယာယ ယာပေန္တော ဝိဟာ

သိ။ ပဗ္ဗဇိတံ ပန နံ ''လောမသကဿပေ''တိ သဥ္ဇာနိံသု။ သော ပရမဇိတိန္ဒြိယော ဃောရတပော တာပသော အဟောသိ။ တဿ တေဇေန သက္ကဿ ဘဝနံ ကမ္ပိ။ သက္ကော အာဝဇ္ဇေန္တော တံ ဒိသွာ စိန္တေသိ ''အယံ တာပသော အတိဝိယ ဥဂ္ဂတေဇော သက္ကဘာဝတောပိ မံ စာဝေယျ, ဗာရာဏသိရညာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ တပမဿ ဘိန္ဒိဿာမီ''တိ။ သော သက္ကာနုဘာဝေန အဍ္ဎရတ္တသမယေ ဗာရာဏသိရညော သိရိဂဗ္ဘံ ပဝိသိတွာ သကလဂဗ္ဘံ သရီရပ္ပဘာယ ဩဘာသေတွာ ရညော သန္တိကေ အာကာသေ ဌိတော ''ဥဋ္ဌေဟိ, မဟာရာဇာ''တိ ရာဇာနံ ပဗောဓေသိ။ ''ကောသိ တွံ''န္တိ ဝုတ္တေ ''သက္ကောဟမသ္မီ''တိ အာဟ။ ''ကိမတ္ထံ အာဂတောသီ''တိ? ''မဟာရာဇ, သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဧကရဇ္ဇံ ဣစ္ဆသိ, န ဣစ္ဆသီ''တိ? ''ကိဿ န ဣစ္ဆာမီ''တိ? အထ နံ သက္ကော ''တေန ဟိ လောမသကဿပံ အာနေတွာ ပသုဃာတယညံ ယဇာပေဟိ, သက္ကသမော အဇရာမရော ဟုတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ရဇ္ဇံ ကာရေဿသီ''တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၀. ''အဿ ဣန္ဒသမော ရာဇ, အစ္စန္တံ အဇရာမရော။
သစေ တွံ ယညံ ယာဇေယျ, ဣသိံ လောမသကဿပ''န္တိ။

တတ္ထ **အဿာ** တိ ဘဝိဿသိ။ **ယာဇေယျာ** တိ သစေ တွံ အရညာယတနတော ဣသိံ လောမသကဿပံ အာနေတွာ ယညံ ယဇေယျာသီတိ။

တဿ ဝစနံ သုတွာ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ သက္ကော ''တေန ဟိ မာ ပပဥ္စံ ကရီ''တိ ဝတွာ ပက္ကာမိ။ ရာဇာ ပုနဒိဝသေ သေယျံ နာမ အမစ္စံ ပက္កោသာပေတွာ ''သမ္မ, မယှံ ပိယသဟာယကဿ လောမသကဿပဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ မမ ဝစနေန ဧဝံ ဝဒေဟိ 'ရာဇာ ကိရ တုမှေဟိ ပသုဃာတယညံ ယဇာပေတွာ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဧကရာဇာ ဘဝိဿတိ, တုမှာကမ္ပိ ယတ္တကံ ပဒေသံ ဣစ္ဆထ, တတ္တကံ ဒဿတိ, မယာ သဒ္ဓိံ ယညံ ယဇိတုံ အာဂစ္ဆထာ'''တိ အာဟ။ သော ''သာဓု, ဒေဝါ''တိ တာပသဿ ဝသနောကာသဇာနနတ္ထံ နဂရေ ဘေရိံ စရာပေတွာ ဧကေန ဝနစရကေန ''အဟံ ဇာနာမီ''တိ ဝုတ္တေ တံ ပုရတော ကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန တတ္ထ ဂန္တွာ ဣသိံ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသိန္နော တံ သာသနံ အာရောစေသိ။ အထ နံ သော ''သေယျ ကိံ နာမေတံ ကထေသီ''တိ ဝတွာ ပဋိက္ခိပန္တော စတဿော ဂါထာ အဘာသိ –

၆၁. ''သသမုဒ္ဒပရိယာယံ, မဟိံ သာဂရကုဏ္ဍလံ။
န ဣစ္ဆေ သဟ နိန္ဒာယ, ဧဝံ သေယျ ဝိဇာနဟိ။

၆၂. ''ဓိရတ္ထု တံ ယသလာဘံ, ဓနလာဘဉ္စ ဗြာဟ္မဏ။
ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေန, အဓမ္မစရဏေန ဝါ။

၆၃. ''အပိ စေ ပတ္တမာဒာယ, အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
သာယေဝ ဇီဝိကာ သေယျော, ယာ စာဓမ္မေန ဧသနာ။

၆၄. ''အပိ စေ ပတ္တမာဒာယ, အနဂါရော ပရိဗ္ဗဇေ။
အညံ အဟိံသယံ လောကေ, အပိ ရဇ္ဇေန တံ ဝရ''န္တိ။

တတ္ထ **သသမုဒ္ဒပရိယာယ** န္တိ သသမုဒ္ဒပရိက္ခေပံ။ **သာဂရကုဏ္ဍလ** န္တိ စတ္တာရော ဒီပေ ပရိက္ခိပိတွာ ဌိတသာဂရေဟိ ကဏ္ဏဝလိယာ ဌပိတကုဏ္ဍလေဟိ ဝိယ သမန္နာဂတံ။ **သဟ နိန္ဒာယာ** တိ ''ဣမိနာ ပသုဃာတကမ္မံ ကတ''န္တိ ဣမာယ နိန္ဒာယ သဟ စက္ကဝတ္တိပရိယန္တံ မဟာပထဝိံ န ဣစ္ဆာမီတိ ဝဒတိ။ **ယာ ဝုတ္တိ ဝိနိပါတေနာ** တိ နရကေ ဝိနိပါတကမ္မေန ယာ စ ဇီဝိတဝုတ္တိ ဟောတိ, တံ ဓိရတ္ထု, ဂရဟာမိ တံ ဝုတ္တိန္တိ ဒီပေတိ။ **သာယေဝ ဇီဝိကာ** တိ ပဗ္ဗဇိတဿ မတ္တိကာပတ္တံ အာဒာယ ပရဃရာနိ ဥပသင်္ကမိတွာ အာဟာရပရိယေသနဇီဝိကာဝ ယသဓနလာဘတော သတဂုဏေန သဟဿဂုဏေန ဝရတရာတိ အတ္ထော **အပိ ရဇ္ဇေန တံ ဝရ** န္တိ တံ အနဂါရဿ သတော အညံ အဝိဟိံသန္တဿ ပရိဗ္ဗဇနံ သကလဇမ္ဗုဒီပရဇ္ဇေနပိ ဝရန္တိ အတ္ထော။

အမစ္စော တဿ ကထံ သုတွာ ဂန္တွာ ရညော အာရောစေသိ။ တံ သုတွာ ရာဇာ ''အနာဂစ္ဆန္တေ ကိံ သက္ကာ ကာတု''န္တိ တုဏှီ အဟောသိ။ ပုန သက္ကော အမုရတ္တသမယေ အာဂန္တွာ အာကာသေ ဌတွာ ''ကိံ, မဟာရာဇ, လောမသကဿပံ အာနေတွာ ယညံ န ယဇာပေသီ''တိ အာဟ။ ''မယာ ပေသိတောပိ နာဂစ္ဆတီ''တိ။ ''တေန ဟိ, မဟာရာဇ, အတ္တနော ဓီတရံ စန္ဒဝတိံ ကုမာရိံ အလင်္ကရိတွာ သေယျံ တထေဝ ပေသေတွာ 'သစေ ကိရ အာဂန္တွာ ယညံ ယဇိဿသိ, ရာဇာ တေ ဣမံ ကုမာရိံ ဒဿတီ'တိ ဝဒာပေဟိ, အဒ္ဓါ သော ကုမာရိကာယ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ အာဂစ္ဆိဿတီ''တိ။ ရာဇာ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ ပုနဒိဝသေ သေယျဿ ဟတ္ထေ ဓီတရံ အဒါသိ။ သော ရာဇဓီတရံ ဂဟေတွာ တတ္ထ ဂန္တွာ ဣသိံ ဝန္ဒိတွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဒေဝစ္ဆရပဋိဘာဂံ ရာဇဓီတရံ တဿ ဒဿေတွာ ဧကမန္တံ အဋ္ဌာသိ။ အထ ဣသိ ဣန္ဒြိယာနိ ဘိန္ဒိတွာ တံ ဩလောကေသိ, သဟ ဩလောကနေနေဝ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ ဈာနာ ပရိဟာယိ။ အမစ္စော တဿ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တဘာဝံ ဉတွာ ''ဘန္တေ, သစေ ကိရ ယညံ ယဇိဿထ, ရာဇာ တေ ဣမံ အဂ္ဂမဟေသိဘာဝေ ဒဿတီ''တိ အာဟ။ သော ကိလေသဝသေန ကမ္ပန္တော ''ဣမံ ကိရ မေ ဒဿတီ''တိ အာဟ။ ''အာမ, ယညံ ယဇန္တဿ တေ ဒဿတီ''တိ။ သော ''သာဓု ဣမံ လဘန္တော ယဇိဿာမီ''တိ ဝတွာ တံ ဂဟေတွာ သဟေဝ ဇဋ္ဌာဟိ အလင်္ကတရထံ အဘိရုယှ ဗာရာဏသိံ အဂမာသိ။ ရာဇာပိ ''အာဂစ္ဆတိ ကိရာ''တိ သုတွာ ယညာတဋ္ဌေ ကမ္မံ ပဋ္ဌပေသိ။ အထ နံ အာဂတံ ဒိသွာ ''သွေဝ ယညံ ယဇာဟိ, အဟံ ဣန္ဒသမော ဘဝိဿာမိ, ယညပရိယောသာနေ တေ ဓီတရံ ဒဿာမီ''တိ အာဟ။ ကဿပေ ''သာဓူ''တိ သမ္ပဋိစ္ဆိ။ အထ နံ ရာဇာ ပုနဒိဝသေ တံ အာဒာယ စန္ဒဝတိယာ သဒ္ဓိံယေဝ ယညာတဋ္ဌံ ဂတော။ တတ္ထ ဟတ္ထိအဿဥသဘာဒိသဗ္ဗစတုပ္ပဒာ ပဋိပာဋိယာ ဌပိတာဝ အဟေသုံ။ ကဿပေ တေ သဗ္ဗေ ဟနိတွာဝ ဃာတေတွာ ယညံ ယဇိတုံ အာရဘိ။ အထ နံ တတ္ထ သန္နိပတိတော မဟာဇနော ဒိသွာ ''ဣဒံ တေ လောမသကဿပ အယုတ္တံ အပ္ပတိရူပံ, ကိံ နာမေတံ ကရောသီ''တိ ဝတွာ ပရိဒေဝန္တော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၆၅. ''ဗလံ စန္ဒော ဗလံ သုရိယော၊ ဗလံ သမဏဗြာဟ္မဏာ။
ဗလံ ဝေလာ သမုဒ္ဒဿ၊ ဗလာတိဗလမိတ္ထိယော။

၆၆. ''ယထာ ဥဂ္ဂတပံ သန္တံ၊ ဣသိံ လောမသကဿပံ။
ပိတု အတ္ထာ စန္ဒဝတီ၊ ဝာဇပေယျံ အယာဇယီ''တိ။

တတ္ထ **ဗလံ စန္ဒော ဗလံ သုရိယော** တိ မဟန္ဓကာရဝိဓမနေ အညံ ဗလံ နာမ နတ္ထိ, စန္ဒိမသူရိယာဝေတ္ထ ဗလဝန္တောတိ အတ္ထော။ **သမဏဗြာဟ္မဏာ** တိ ဣဋ္ဌာနိဋ္ဌဝိသယဝေဂသဟနေ ခန္တိဗလဉာဏဗလေန သမန္နာဂတာ သမိတပာပဗာဟိတပာပါ သမဏဗြာဟ္မဏာ။ **ဗလံ ဝေလာ သမုဒ္ဒဿ** တိ မဟာသမုဒ္ဒဿ ဥတ္တရိတုံ အဒတွာ ဥဒကံ အာဝရိတွာ ဝိနာသေတုံ သမတ္ထတာယ ဝေလာ ဗလံ နာမ။ **ဗလာတိဗလမိတ္ထိယော** တိ ဣတ္ထိယော ပန ဝိသဒဉာဏေပိ အဝိတရာဂေ အတ္တနော ဝသံ အာနေတွာ ဝိနာသေတုံ သမတ္ထတာယ တေဟိ သဗ္ဗေဟိ ဗလေဟိပိ အတိဗလာ နာမ, သဗ္ဗဗလေဟိ ဣတ္ထိဗလမေဝ မဟန္တန္တိ အတ္ထော။ **ယထာ**တိ ယသ္မာ။ **ပိတု အတ္ထာ** တိ ပိတု ဝုဍ္ဎိအတ္ထာယ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ယသ္မာ ဣမံ ဥဂ္ဂတပံ သမာနံ သီလာဒိဂုဏာနံ ဧသိတတ္တာ ဣသိံ အယံ စန္ဒဝတီ နိဿိလံ ကတွာ ပိတု ဝုဍ္ဎိအတ္ထာယ ဝာဇပေယျံ ယညံ ယာဇေတိ, တသ္မာ ဇာနိတဗ္ဗမေတံ ''ဗလာတိဗလမိတ္ထိယော''တိ။

တသ္မိံ သမယေ ကဿပေ ယညံ ယဇနတ္ထာယ ''မင်္ဂလဟတ္ထိံ ဂီဝာယံ ပဟရိဿာမီ''တိ ခဂ္ဂရတနံ ဥက္ခိပိ။ ဟတ္ထီ တံ ဒိသွာ မရဏဘယတဇ္ဇိတော မဟာရဝံ ရဝိ။ တဿ ရဝံ သုတွာ သေသာပိ ဟတ္ထိအဿဥသဘာဒယော မရဏဘယတဇ္ဇိတာ ဘယေန ဝိရဝိံသု။ မဟာဇနောပိ ဝိရဝိ။ ကဿပေ တံ မဟာဝိရဝံ သုတွာ သံဝေဂပ္ပတ္တော ဟုတွာ အတ္တနော ဇဋ္ဌာဒီနိ ဩလောကေသိ။ အထဿ ဇဋ္ဌာမဿုကစ္ဆလောမာနိ ပာကဋာနိ အဟေသုံ။ သော ဝိပ္ပဋိသာရီ ဟုတွာ ''အနနုရူပံ ဝတ မေ ပာပကမ္မံ ကတ''န္တိ သံဝေဂံ ပကာသေန္တော အဋ္ဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၇. ''တံ လောဘပကတံ ကမ္မံ၊ ကဋုကံ ကာမဟေတုကံ။
တဿ မူလံ ဂဝေသိဿံ၊ ဆေစ္ဆံ ရာဂံ သဗန္ဓန''န္တိ။

တဿတ္ထော – မဟာရာဇ, ယံ ဇေတံ မယာ စန္ဒဝတိယာ လောဘံ ဥပ္ပာဒေတွာ တေန လောဘေန ပကတံ ကာမဟေတုကံ ပာပကံ, တံ ကဋုကံ တိခိဏဝိပာကံ။ တဿာဟံ အယောနိသောမနသိကာရသင်္ခာတံ မူလံ ဂဝေသိဿံ, အလံ

မေ ဣမိနာ ခဂ္ဂေန, ပညာခဂ္ဂံ နီဟရိတွာ သုဘနိမိတ္တဗန္ဓနေန သဒ္ဓိံ သဗန္ဓနံ ရာဂံ ဆိန္ဒိဿာမီတိ။

အထ နံ ရာဇာ "မာ ဘာယိ သမ္မ, ဣဒာနိ တေ စန္ဒဝတိံ ကုမာရိံ ဒေဝိံ ရဇ္ဇံ သတ္တရတနရာသိဉ္စ ဒဿာမိ, ယဇာဟိ ယည"န္တိ အာဟ။ တံ သုတွာ ကဿပေ "န မေ, မဟာရာဇ, ဣမိနာ ကိလေသေန အတ္ထော"တိ ဝတွာ ဩဝါဒံ ဒေန္တော ဝိယ ဂါထမာဟ –

၆၈. "မိရတ္တံ ကာမေ သုဗဟူပိ လောကေ၊ တပောဝ သေယျော ကာမဂုဏေဟိ ရာဇ။
တပော ကရိဿာမိ ပဟာယ ကာမေ၊ တဝေဝ ရဋ္ဌံ စန္ဒဝတီ စ ဟောတူ"တိ။

တတ္ထ **သုဗဟူပီ**တိ အတိဗဟုကေပိ။ **တပော ကရိဿာမီ**တိ သီလသံယမတပမေဝ ကရိဿာမိ။

သော ဇဝံ ဝတွာ ကသိဏံ သမန္နာဟရိတွာ နဋ္ဌံ ဝိသေသံ ဥပ္ပာဒေတွာ အာကာသေ ပလ္လင်္ကေန နိသီဒိတွာ ရညော ဓမ္မံ ဒေသေတွာ "အပ္ပမတ္တော ဟောဟီ"တိ ဩဝဒိတွာ ယညာဝါဋံ ဝိဒ္ဓံသာပေတွာ မဟာဇနဿ အဘယဒာနံ ဒာပေတွာ ရညော ယာစန္တဿေဝ ဥပ္ပတိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂန္တွာ ယာဝဇီဝံ ဌတွာ အာယုပရိယောသာနေ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ သေယျော မဟာအမစ္စော သာရိပုတ္တော အဟောသိ, လောမသကဿပော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

လောမသကဿပဇာတကဝဏ္ဏနာ သတ္တမာ။

[၄၃၄] ၈. စက္ကဝါကဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကာသာယဝတ္ထေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဧကံ လောလဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ သော ကိရ လောလော အဟောသိ ပစ္စယလုဒ္ဓေ, အာစရိယုပဇ္ဈာယဝတ္တာဒီနိ ဆဍ္ဍေတွာ ဟတ္ထောဝ သာဝတ္ထိံ ပဝိသိတွာ ဝိသာခာယ ဂေဟေ အနေကခါဒနီယပရိဝါရံ ယာဂုံ ပိဝိတွာ နာနဂ္ဂရသသာလိမံသောဒနံ ဘုဉ္ဇိတွာပိ တေန အတိတ္တော တတော စူဠအနာထပိဏ္ဍိကဿ မဟာအနာထပိဏ္ဍိကဿ ကောသလရညောတိ တေသံ တေသံ နိဝေသနာနိ သန္ဓာယ ဝိစရိ။ အထေကဒိဝသံ တဿ လောလဘာဝံ အာရဗ္ဘ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ "ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "ဣမာယ နာမာ"တိ ဝုတ္တေ တံ ဘိက္ခုံ ပက္ကောသာပေတွာ "သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု လောလော"တိ ပုစ္ဆိတွာ "သစ္စံ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "ဘိက္ခု ကသ္မာ လောလောသိ, ပုဗ္ဗေပိ တွံ လောလဘာဝေန ဗာရာဏသိယံ ဟတ္ထိကုဏပာဒီနိ ခါဒိတွာ ဝိစရန္တော တေဟိ အတိတ္တော တတော နိက္ခမိတွာ ဂင်္ဂါတီရေ ဝိစရန္တော ဟိမဝန္တံ ပဝိဋ္ဌော"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော လောလကာကော ဗာရာဏသိယံ ဟတ္ထိကုဏပာဒီနိ ခါဒိတွာ ဝိစရန္တော တေဟိ အတိတ္တော "ဂင်္ဂါကူလေ မစ္ဆမတံ ခါဒိဿာမီ"တိ ဂန္တွာ တတ္ထ မတမစ္ဆေ ခါဒန္တော ကတိပါဟံ ဝသိတွာ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ နာနာဖလာဖလာနိ ခါဒန္တော ဗဟုမစ္ဆကစ္ဆပံ မဟန္တံ ပဒုမသရံ ပတွာ တတ္ထ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏေ ဒွေ စက္ကဝါကေ သေဝါလံ ခါဒိတွာ ဝသန္တေ ဒိသွာ "ဣမေ အတိဝိယ ဝဏ္ဏသမ္ပန္နာ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာ, ဣမေသံ ဘောဇနံ မနာပံ ဘဝိဿတိ, ဣမေသံ ဘောဇနံ ပုစ္ဆိတွာ အဟမ္ပိ တဒေဝ ဘုဉ္ဇိတွာ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ဘဝိဿာမီ"တိ စိန္တေတွာ တေသံ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဋိသန္ထာရံ ကတွာ ဧကသ္မိံ သာခပရိယန္တေ နိသီဒိတွာ တေသံ ပသံသနပဋိသံယုတ္တံ ကထံ ကထေန္တော ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၆၉. "ကာသာယဝတ္ထေ သကုဏေ ဝဒါမိ၊ ဒုဝေ ဒုဝေ နန္ဒမနေ စရန္တေ။
ကံ အဏ္ဍဇံ အဏ္ဍဇာ မာနုသေသု၊ ဇာတိံ ပသံသန္တိ တဒိင်္ဃ ဗြူထ"တိ။

တတ္ထ **ကာသာယဝတ္ထေ**တိ သုဝဏ္ဏဝဏ္ဏော ကာသာယဝတ္ထေ ဝိယ။ **ဒုဝေ ဒုဝေ**တိ ဒွေဝ ဒွေဝ ဟုတွာ။ **နန္ဒမနေ**တိ တုဋ္ဌစိတ္တေ။ **ကံ အဏ္ဍဇံ အဏ္ဍဇာ မာနုသေသု ဇာတိံ ပသံသန္တီ**တိ အမ္ဘော အဏ္ဍဇာ တုမှေဟ မနုဿေသု ပ

သံသန္တာ ကံ အတ္တာဖံ ဇာတိံ ကတရံ နာမ အတ္တာဇန္တိ ဝတ္တတ ပသံသန္တိ, ကံ သကုဏံ နာမာတိ ဝတ္တတ တုမှေဟ မနုဿာနံ အန္တရေ ဝဏ္ဏေန္တီတိ အတ္ထော။ "ကံ အတ္တာဖံ အတ္တာဇမာနုသေသူ"တိပိ ပာဌော။ တဿတ္ထော – တုမှေဟ အတ္တာဇေသု စ မာနုသေသု စ ကတရံ အတ္တာဇန္တိ ဝတ္တတ ပသံသန္တီတိ။

တံ သုတွတ စက္ကတကော ဒုတိယံ ဂါထမာဟ –

၇၀. "အမှေဟ မနုဿေသု မနုဿဟိံသာ၊ အနုဗ္ဗတေ စက္ကတကေ ဝဒန္တိ။
ကလျာဏဘာဝမှေဟ ဒိဇေသု သမ္မတာ၊ အဘိရူပာ ဝိစရာမ အဏ္ဏဝေ"တိ။

တတ္ထ **မနုဿဟိံသာ** တိ ကာကော မနုဿေ ဟိံသတိ ဝိဟေဌေတိ, တေန နံ ဧဝံ အာလပတိ။ **အနုဗ္ဗတေ** တိ အညမညံ အနုဂတေ သမ္မောဒမာနေ ဝိယသံတသေ။ **စက္ကတကေ** တိ စက္ကတကာ နာမ သာ အတ္တာဇဇာတီတိ ပသံသန္တိ ဝဏ္ဏေန္တိ ကထေန္တိ။ **ဒိဇေသူ**တိ ယတ္တကာ ပက္ခိနော နာမ, တေသု မယံ "ကလျာဏဘာဝတ"တိပိ မနုဿေသု သမ္မတာ။ ဒုတိယေ အတ္ထဝိကပ္ပေ မနုဿေသု အမှေဟ "စက္ကတကာ"တိပိ ဝဒန္တိ, ဒိဇေသု ပန မယံ "ကလျာဏဘာဝတ"တိ သမ္မတာ, "ကလျာဏဘာဝတ"တိ နော ဒိဇာ ဝဒန္တီတိ အတ္ထော။ **အဏ္ဏဝေ** တိ ဣမသ္မိံ ဌာနေ သရော "အဏ္ဏတေ"တိ ဝုတ္တော, ဣမသ္မိံ ပဒုမသရေ မယမေဝ ဒွေ ဇနာ ပရေသံ အဟိံသနတော အဘိရူပာ ဝိစရာမာတိ အတ္ထော။ ဣမိဿာယ ပန ဂါထာယ စတုတ္ထပဒံ "န ဃာသဟေတူပိ ကရောမ ပာပ"န္တိ ပဌန္တိ။ တဿတ္ထော – ယသ္မာ မယံ ဃာသဟေတူပိ ပာပံ န ကရောမ, တသ္မာ "ကလျာဏဘာဝတ"တိ အမှေဟ မနုဿေသု စ ဒိဇေသု စ သမ္မတာ။

တံ သုတွတ ကာကော တတိယံ ဂါထမာဟ –

၇၁. "ကိံ အဏ္ဏဝေ ကာနိ ဖလာနိ ဘုဉ္ဇေ၊ မံသံ ကုတော ခါဒထ စက္ကတကာ။
ကိံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇထ ဝေ အနောမာ၊ ဗလဉ္စ ဝဏ္ဏော စ အနပ္ပရူပါ"တိ။

တတ္ထ **ကိ**န္တိ ပုစ္ဆာဝသေန အာလပနံ, ကိံ ဘော စက္ကတကာတိ ဝုတ္တံ ဟောတိ။ **အဏ္ဏဝေ** တိ ဣမသ္မိံ သရေ။ **ဘုဉ္ဇေ** တိ ဘုဉ္ဇထ, ကိံ ဘုဉ္ဇထာတိ အတ္ထော **မံသံ ကုတော ခါဒထာ**တိ ကတရပာဏာနံ သရီရတော မံသံ ခါဒထ။ **ဘုဉ္ဇထ ဝေတိ ဝေ**ကာရော နိပါတမတ္တံ, ပရပဒေန တဿ သမ္ဗန္ဓော "ဗလဉ္စ ဝ ဝဏ္ဏော စ အနပ္ပရူပါ"တိ။

တတော စက္ကတကော စတုတ္ထံ ဂါထမာဟ –

၇၂. "န အဏ္ဏဝေ သန္တိ ဖလာနိ ဓင်္က၊ မံသံ ကုတော ခါဒိတုံ စက္ကတကေ။
သေဝာလဘက္ခမှေဟ အပါဏဘောဇနာ၊ န ဃာသဟေတူပိ ကရောမ ပာပ"န္တိ။

တတ္ထ **စက္ကတကေ** တိ စက္ကတကဿ။ **အပါဏဘောဇနာ**တိ ပါဏကရဟိတဥဒကဘောဇနာ။ အမှာကဉ္ဟိ သေဝာလဉ္စေဝ ဥဒကဉ္စ ဘောဇနန္တိ ဒဿေတိ။ **န ဃာသဟေတူ**တိ တုမှာဒိသာ ဝိယ မယံ ဃာသဟေတု ပာပံ န ကရောမာတိ။

တတော ကာကော ဒွေ ဂါထာ အဘာသိ –

၇၃. "န မေ ဣဒံ ရုစ္စတိ စက္ကတက၊ အသ္မိံ ဘဝေ ဘောဇနသန္နိကာသော။
အဟောသိ ပုဗ္ဗေ တတော မေ အညထာ၊ ဣစ္စေဝ မေ ဝိမတိ ဧတ္ထ ဇာတာ။

၇၄. "အဟမ္ပိ မံသာနိ ဖလာနိ ဘုဉ္ဇေ၊ အန္နာနိ စ လောဏိယတေလိယာနိ။
ရသံ မနုဿေသု လဘာမိ ဘောတ္တုံ၊ သူရောဝ သင်္ဂါမမုခံ ဝိဇေတွတ။
န စ မေ တာဒိသော ဝဏ္ဏော၊ စက္ကတက ယထာ တတ"တိ။

တတ္ထ **ဣဒ**န္တိ ဣဒံ တုမှာကံ ဘုဉ္ဇနဘောဇနံ မယှံ န ရုစ္စတိ။ **အသ္မိံ ဘဝေ ဘောဇနသန္နိကာသော** တိ ဣမသ္မိံ ဘဝေ ဘောဇနသန္နိကာသော ယံ ဣမသ္မိံ စက္ကတကဘဝေ ဘောဇနံ, တဝံ တေန သန္နိကာသော တံသဒိသော တဒ

နုရူပေ အဟောသိ, အတိဝိယ ပသန္နသရီရောသီတိ အတ္ထော။ **တတော မေ အညထာ**တိ ယံ မယှံ ပုဗ္ဗေ တုမှေဟိ ဒိသွာ တဝ ဧတေ ဧတ္ထ နာနာဝိဓာနိ ဖလာနိ စေဝ မစ္ဆမံသဉ္စ ခါဒန္တိ, တေန ဧဝံ သောဘဂ္ဂပ္ပတ္တာတိ အဟောသိ, ဣဒါနိ မေ တတော အညထာ ဟောတီတိ အတ္ထော။ **ဣစ္စေဝ မေ** တိ ဧတေနေဝ မေ ကာရဏေန ဧတ္ထ တုမှာကံ သရီရဝဏ္ဏေ ဝိမတိ ဇာတာ “ကထံ နု ခေါ ဧတေ ဧဝရူပံ လူခဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တာ ဝဏ္ဏဝန္တော ဇာတာ”တိ။ **အဟမ္ပိ** တိ အဟဉှိ, အယမေဝ တ ဟဉ္ဇော ။ **ဘုဉ္ဇေ** တိ ဘုဉ္ဇာမိ။ **အန္နာနိ စာ** တိ ဘောဇနာနိ စ။ **လောဏိယတေလိယာနီ**တိ လောဏတေလယုတ္တာနိ။ **ရသန္တိ** မနုဿေသု ပရိဘောဂံ ပဏီတရသံ။ **ဝိဇေတွာ**တိ ယထာ သူရော ဝီရယောဓော သင်္ဂါမမုခံ ဝိဇေတွာ ဝိလုမ္ပိတွာ ပရိဘုဉ္ဇတိ, တထာ ဝိလုမ္ပိတွာ ပရိဘုဉ္ဇာမီတိ အတ္ထော။ **ယထာ တဝါ**တိ ဧဝံ ပဏီတံ ဘောဇနံ ဘုဉ္ဇန္တဿပိ မမ တာဒိသော ဝဏ္ဏော နတ္ထိ, ယာဒိသော တဝ ဝဏ္ဏော, တေန တဝ ဝစနံ န သဒ္ဒဟာမီတိ ဒီပေတိ။

အထဿ ဝဏ္ဏသမ္ပတ္တိယာ အဘာဝကာရဏံ အတ္တနော စ ဘာဝကာရဏံ ကထေန္တော စက္ကဝါကော သေသဂါထာ အဘာသိ –

၇၅. “အသုဒ္ဓဘက္ခောသိ ခဏာနုပါတီ, ကိစ္ဆေန တေ လဗ္ဘတိ အန္နပါနံ။
န တုဿသီ ရုက္ခဖလေဟိ ဓင်္က, မံသာနိ ဝါ ယာနိ သုသာနမဇ္ဈေ။

၇၆. “ယော သာဟသေန အဓိဂမ္မ ဘောဂေ, ပရိဘုဉ္ဇတိ ဓင်္က ခဏာနုပါတီ။
တတော ဥပက္ကောသတိ နံ သဘာဝေါ, ဥပက္ကုဋ္ဌော ဝဏ္ဏဗလံ ဇဟာတိ။

၇၇. “အပ္ပမ္ပိ စေ နိဗ္ဗုတိံ ဘုဉ္ဇတီ ယဒိ, အသာဟသေန အပရူပဃာတီ။
ဗလဉ္စ ဝဏ္ဏော စ တဒဿ ဟောတိ, န ဟိ သဗ္ဗော အာဟာရမယေန ဝဏ္ဏော”တိ။

တတ္ထ **အသုဒ္ဓဘက္ခောသီ** တိ တွံ ထေနေတွာ ဝဍ္ဎေတွာ ဘက္ခနတော အသုဒ္ဓဘက္ခော အသိ။ **ခဏာနုပါတီ**တိ ပမာဒက္ခဏေ အနုပတနသီလော။ **ကိစ္ဆေန တေ**တိ တယာ ဒုက္ခေန အန္နပါနံ လဗ္ဘတိ။ **မံသာနိ ဝါ ယာနီ**တိ ယာနိ ဝါ သုသာနမဇ္ဈေ မံသာနိ, တေဟိ န တုဿသိ။ **တတော**တိ ပစ္ဆာ။ **ဥပက္ကောသတိ နံ သဘာဝေါ** တိ အတ္တာဝ တံ ပုဂ္ဂလံ ဂရဟတိ။ **ဥပက္ကုဋ္ဌော** တိ အတ္တနာပိ ပရေဟိပိ ဥပက္ကုဋ္ဌော ဂရဟိတော ဝိပ္ပဋိသာရိတာယ ဝဏ္ဏဉ္စ ဗလဉ္စ ဇဟာသိ။ **နိဗ္ဗုတိံ ဘုဉ္ဇတီ ယဒီ** တိ ယဒိ ပန ပရံ အဝိဟေဌေတွာ အပ္ပကမ္ပိ ဓမ္မလဒ္ဓံ နိဗ္ဗုတိဘောဇနံ ဘုဉ္ဇတိ။ **တဒဿ ဟောတီ**တိ တဒါ အဿ ပဏ္ဍိတဿ သရီရေ ဗလဉ္စ ဝဏ္ဏော စ ဟောတိ။ **အာဟာရမယေနာ**တိ နာနပ္ပကာရေန အာဟာရေနေဝ။ ဣဒံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဘော ကာက, ဝဏ္ဏော နာမေသ စတုသမုဋ္ဌာနော, သော န အာဟာရမတ္တေနေဝ ဟောတိ, ဥတုစိတ္တကမ္မေဟိပိ ဟောတိယေဝါတိ။

ဧဝံ စက္ကဝါကော အနေကပရိယာယေန ကာကံ ဂရဟိ။ ကာကော ဟရာယိတွာ “န မယှံ တဝ ဝဏ္ဏေန အတ္ထော, ကာ ကာ”တိ ဝဿန္တော ပလာယိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ လောလဘိက္ခု အနာဂါမိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒါ ကာကော လောလဘိက္ခု အဟောသိ, စက္ကဝါကီ ရာဟုလမာတာ, စက္ကဝါကော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

စက္ကဝါကဇာတကဝဏ္ဏနာ အဋ္ဌမာ။

[၄၃၅] ၉. ဟလိဒ္ဒိရာဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

သုတိတိက္ခ န္တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ထုလ္လကုမာရိကာပလောဘနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ဝတ္ထု တေရသကနိပါတေ **စူဠနာရဒဇာတကေ** (ဇာ. ၁.၁၃.၄၀ အာဒယော) အာဝိ ဘဝိဿတိ။ အတီတဝတ္ထုမှိ ပန သာ ကုမာရိကာ တဿ တာပသကုမာရဿ သီလံ ဘိန္ဒိတွာ အတ္တနော ဝသေ ဋ္ဌိတဘာဝံ ဉတွာ “ဣမံ ဝဍ္ဎေတွာ မနုဿပထံ နေဿာမီ”တိ စိန္တေတွာ “ရူပါဒိကာမဂုဏဝိရဟိတေ အရညေ ရက္ခိတသီလံ နာမ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, မနုဿပထေ ရူပါဒီနံ ပစ္စုပဋ္ဌာနေ မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, ဧဟိ မယာ သဒ္ဓိံ တတ္ထ ဂန္တွာ သီလံ ရက္ခာဟိ, ကိံ တေ အရညေနာ”တိ ဝတွာ ပဌမံ ဂါထမာဟ –

၇၈. ‘‘သုတိတိက္ခံ အရညမ္ဟိ၊ ပန္တမ္ဟိ သယနာသနေ။
ယေ စ ကမေ တိတိက္ခန္တိ တေ ဥဋ္ဌာရတရာ တယာ’’တိ။

တတ္ထ **သုတိတိက္ခ** န္တိ သုဋ္ဌု အဓိတသနံ။ **တိတိက္ခန္တီ** တိ သီတာဒီနိ အဓိတသေန္တိ။

တံ သုတ္ဝာ တာပသကုမာရော ‘‘ပိတာ မေ အရညံ ဂတော, တသ္မိံ အာဂတေ တံ အာပုစ္ဆိတ္ဝာ ဂမိဿာမီ’’တိ အာဟ။ သာ စိန္တေသိ ‘‘ပိတာ ကိရဿ အတ္ထိ, သစေ မံ သော ပဿိဿတိ, ကာဇကောဋိယာ မံ ပောထေတ္ဝာ ဝိနာသံ ပာပေဿတိ, မယာ ပဌမမေဝ ဂန္တဗ္ဗ’’န္တိ။ အထ နံ သာ ‘‘တေန ဟိ အဟံ မဂ္ဂသညံ ကုရုမာနာ ပဌမတရံ ဂမိဿာမိ, တ္ဝံ ပစ္ဆာ အာဂစ္ဆာဟီ’’တိ ဝတ္ဝာ အဂမာသိ။ သော တဿာ ဂတကာလေ နေဝ အရူနိ အာဟရိ, န ဟနီယံ, န ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေသိ, ကေဝလံ ပဇ္ဈာယန္တော နိသီဒိ, ပိတု အာဂမနကာလေ ပစ္စုဂ္ဂမနံ နာကာသိ။ အထ နံ ပိတာ ‘‘ဣတ္ထိနံ ဝသံ ဂတော ဧသော’’တိ ဥတ္ဝာပိ ‘‘ကသ္မာ တာတ, နေဝ အရူနိ အာဟရိ, န ဟနီယံ, န ပရိဘောဇနီယံ ဥပဋ္ဌာပေသိ, ပဇ္ဈာယန္တောယေဝ ပန နိသိန္နောသီ’’တိ အာဟ။ အထ နံ တာပသကုမာရော ‘‘တာတ, အရညေ ကိရ ရက္ခိတသီလံ နာမ န မဟပ္ဖလံ ဟောတိ, မနုဿပထေ မဟပ္ဖလံ , အဟံ တတ္ထ ဂန္တ္ဝာ သီလံ ရက္ခိဿာမိ, သဟာယော မေ မံ ‘အာဂစ္ဆေယျာသီ’တိ ဝတ္ဝာ ပုရတော ဂတော, အဟံ တေနေဝ သဒ္ဓိံ ဂမိဿာမိ, တတ္ထ ပန ဝသန္တေန မယာ ကတရော ပုရိသော သေဝိတဗ္ဗော’’တိ ပုစ္ဆန္တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၇၉. ‘‘အရညာ ကမမာဂမ္မ၊ ကိံသီလံ ကိံဝတံ အဟံ။
ပုရိသံ တာတ သေဝေယျံ၊ တံ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတော’’တိ။

အထဿ ပိတာ ကထေန္တော သေသဂာထာ အဘာသိ –

၈၀. ‘‘ယော တံ ဝိဿာသယေ တာတ၊ ဝိဿာသဉ္စ ခမေယျ တေ။
သုဿူသီ စ တိတိက္ခီ စ၊ တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော။

၈၁. ‘‘ယဿ ကာယေန ဝါစာယ၊ မနသာ နတ္ထိ ဒုက္ကဋံ။
ဥရသီဝ ပတိဋ္ဌာယ၊ တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော။

၈၂. ‘‘ယော စ ဓမ္မေန စရတိ၊ စရန္တောပိ န မညတိ။
ဝိသုဒ္ဓကာရိံ သပ္ပညံ၊ တံ ဘဇေဟိ ဣတော ဂတော။

၈၃. ‘‘ဟလိဒ္ဒိရာဂံ ကပိစိတ္တံ၊ ပုရိသံ ရာဂဝိရာဂိနံ။
တာဒိသံ တာတ မာ သေဝိ၊ နိမ္မနုဿမ္ပိ စေ သိယာ။

၈၄. ‘‘အာသီဝိသံဝ ကုပိတံ၊ မီဠှလိတ္တံ မဟာပထံ။
အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေဟိ၊ ယာနီဝ ဝိသမံ ပထံ။

၈၅. ‘‘အနတ္ထာ တာတ ဝဍ္ဍန္တိ၊ ဗာလံ အစ္စုပသေဝတော။
မာဿု ဗာလေန သံဂစ္ဆိ၊ အမိတ္တေနေဝ သဗ္ဗဒါ။

၈၆. ‘‘တံ တာဟံ တာတ ယာစာမိ၊ ကရဿု ဝစနံ မမ။
မာဿု ဗာလေန သံဂစ္ဆိ၊ ဒုက္ခော ဗာလေဟိ သင်္ဂမော’’တိ။

တတ္ထ **ယော တေ ဝိဿာသယေ** တိ ယော တဝ ဝိဿာသေယျ။ **ခမေယျ တေ** တိ ယော စ တဝ အတ္တနိ တယာ ကတံ ဝိဿာသံ ခမေယျ။ **သုဿူသီ စ တိတိက္ခီ စာ** တိ တဝ ဝစနံ သုဿူသာယ စေဝ ဝစနာဓိတသနေန စ သမန္နာဂတော ဘဝေယျာတိ အတ္ထော။ **ဥရသီဝ ပတိဋ္ဌာယာ** တိ ယထာ မာတု ဥရသိ ပုတ္တော ပတိဋ္ဌာတိ, ဧဝံ ပတိဋ္ဌဟိတ္ဝာ အတ္တနော မာတရံ ဝိယ မညမာနော တံ ဘဇေယျာသီတိ ဝဒတိ။ **ယော စ ဓမ္မေန စရတီ** တိ ယော တိဝိဓေန သုစရိတေန ဓမ္မ

မေန ဣရိယတိ။ **န မညတီ**တိ တထာ စရန္တောပိ ''အဟံ ဓမ္မံ စရာမီ''တိ မာနံ န ကရောတိ။ **ဝိသုဒ္ဓကာရီ** တိ ဝိသုဒ္ဓကာရံ ဒသကုသလကမ္မပထာနံ ကာရကော။

ရာဂဝိရာဂိနန္တိ ရာဂိနဥ္စ ဝိရာဂိနဥ္စ ရတ္တိံ့တ တံခဏညေဝ ဝိရတ္တနသဘာဝံ။ **နိမ္မနုဿမ္ပိ စေ သိယာ** တိ သစေပိ သကလဇမ္ဗုဒီပတလံ နိမ္မနုဿံ ဟောတိ, သောဟေဝ ဧကော မနုဿော တိဋ္ဌတိ, တထာပိ တာဒိသံ မာ သေဝိ။ **မဟာပထ**န္တိ ဂူထမက္ခိတံ မဂ္ဂံ ဝိယ။ **ယာနီတ**တိ ယာနေန ဂစ္ဆန္တော ဝိယ။ **ဝိသမ**န္တိ နိန္နဥန္နတခာဏုပာသာဏာဒိဝိသမံ။ **ဗာလံ အစ္စုပသေဝတော** တိ ဗာလံ အပ္ပညံ အတိသေဝန္တဿ။ **သဗ္ဗအ** တိ တာတ, ဗာလေန သဟ သံဝသော နာမ အမိတ္တသံဝသော ဝိယ သဗ္ဗအ နိစ္စကာလမေဝ ဒုက္ခော။ **တံ တာဟ**န္တိ တေန ကာရဏေန တံ အဟံ။

သော ဧဝံ ပိတရာ သြဝဒိတော ''တာတ, အဟံ မနုဿပထံ ဂန္တွာ တုမှာဒိသေ ပဏ္ဍိတေ န လဘိဿာမိ, တတ္ထ ဂန္တုံ ဘာယာမိ, ဣဓေဝ တုမှာကံ သန္တိကေ ဝသိဿာမီ''တိ အာဟ။ အထဿ ဘိယျောပိ သြဝဒံ ဒတွာ တ သိက္ခာပရိကမ္မံ အာစိက္ခိ။ သော န စိရဿေဝ အဘိညာသမာပတ္တိယော နိဗ္ဗတ္တေတွာ သဒ္ဓိံ ပိတရာ ဗြဟ္မလောကပရာယဏော အဟောသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ သစ္စာနိ ပကာသေတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။

တဒာ တာပသကုမာရော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခု အဟောသိ, ကုမာရိကာ ထုလ္လကုမာရိကာဝ, ပိတာ တာပသော ပန အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

ဟလိဒ္ဒိရာဂဇာတကဝဏ္ဏနာ နဝမာ။

[၄၃၆] ၁၀. သမုဂ္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ

ကုတော နု အာဂစ္ဆထ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဥက္ကဏ္ဌိတဘိက္ခုံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တဥ္ဟိ သတ္ထာ ''သစ္စံ ကိရ တွံ ဘိက္ခု ဥက္ကဏ္ဌိတောသီ''တိ ပုစ္ဆိတွာ ''သစ္စံ, ဘန္တေ''တိ ဝုတ္တေ ''ကသ္မာ ဘိက္ခု မာတုဂါမံ ပတ္ထေသိ, မာတုဂါမော နာမေသ အသဒ္ဓော အကတညူ, ပုဗ္ဗေ အနေ၀ရက္ခသာ ဂိလိတွာ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရန္တာပိ မာတုဂါမံ ရက္ခိတုံ နေဝ ပရိသက္ခိံသုတံ ကာတုံ နာသက္ခိံသု, တွံ ကထံ သက္ခိဿသီ''တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဗောဓိသတ္တော ကာမေ ပဟာယ ဟိမဝန္တံ ပဝိသိတွာ ဣသိပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတွာ အဘိညာ စ သမာပတ္တိယော စ နိဗ္ဗတ္တေတွာ ဖလာဖလေန ယာပေန္တော ဝိဟာသိ။ တဿ ပဏ္ဏသာလာယ အဝိဒူရေ ဧကော အနေ၀ရက္ခသော ဝသတိ။ သော အန္တရန္တရာ မဟာသတ္တံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဓမ္မံ သုဏာတိ, အဋဝိယံ ပန မနုဿာနံ သဉ္စရဏမဂ္ဂေ ဌတွာ အာဂတာဂတေ မနုဿေ ဂဟေတွာ ခာဒတိ။ တသ္မိံ ကာလေ ဧကာ ကာသိရဋ္ဌေ ကုလဓီတာ ဥတ္တမရူပဓရာ အညတရသ္မိံ ပစ္စန္တဂါမေ နိဝုတ္ထာ ဟောတိ။ တဿာ ဧကဒိဝသံ မာတာပိတူနံ ဒဿနတ္ထာယ ဂန္တွာ ပစ္စာဂမနကာလေ ပရိတရမနုဿေ ဒိသွာ သော အနေ၀ ဘေရဝရူပေန ပက္ခန္ဒိ။ မနုဿာ ဂဟိတဂဟိတာဝုဓာနိ ဆဍ္ဍေတွာ ပလာယိံသု။ အနေ၀ ယာနေ နိသိန္နံ အဘိရူပံ မာတုဂါမံ ဒိသွာ ပဋိဗဒ္ဓစိတ္တော ဟုတွာ တံ အတ္တနော ဂုဟံ နေတွာ ဘရိယံ အကာသိ။ တတော ပဋ္ဌာယ သပ္ပိတေလတဏ္ဍုလမစ္ဆမံသာဒီနိ စေဝ မဓုရဖလာဖလာနိ စ အာဟရိတွာ တံ ပောသေသိ, ဝတ္ထာလင်္ကာရေဟိ စ နံ အလင်္ကရိတွာ ရက္ခဏတ္ထာယ ဧကသ္မိံ ကရဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတွာ ကရဏ္ဍကံ ဂိလိတွာ ကုစ္ဆိနာ ပရိဟရတိ။ သော ဧကဒိဝသံ နှာယိတုကာမော ဧကံ သရံ ဂန္တွာ ကရဏ္ဍကံ ဥဂ္ဂိလိတွာ တံ တတော နီဟရိတွာ နှာပေတွာ ဝိလိမ္ပေတွာ အလင်္ကရေတွာ ''ထောကံ တဝ သရီရံ ဥတုံ ဂဏှာပေဟီ''တိ တံ ကရဏ္ဍကသမီပေ ဌပေတွာ သယံ နှာနတိတ္ထံ သြတရိတွာ တံ အနာသင်္ကမာနော ထောကံ ဒူရံ ဂန္တွာ နှာယိ။

တသ္မိံ သမယေ ဝါယုဿပုတ္တော နာမ ဝိဇ္ဇာဓရော သန္နဒ္ဓခဂ္ဂေ အာကာသေန ဂစ္ဆတိ။ သာ တံ ဒိသွာ ''ဧဟီ''တိ ဟတ္ထမုဒ္ဒံ အကာသိ, ဝိဇ္ဇာဓရော ခိပ္ပံ သြတရိ။ အထ နံ သာ ကရဏ္ဍကေ ပက္ခိပိတွာ အနေ၀ဿ အာဂမနံ

ဩလောကေန္တိ ကရဏ္ဍကူပရိ နိသီဒိတွာ တံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ တဿ အတ္တာနံ ဒဿေတွာ တသ္မိံ ကရဏ္ဍ
ကာသမီပံ အသမ္ပတ္တေယေဝ ကရဏ္ဍကံ ဝိဝရိတွာ အန္တော ပဝိသိတွာ ဝိဇ္ဇာဓရဿ ဥပရိ နိပဇ္ဇိတွာ အတ္တနော သာ
ဋကံ ဟာရုပိ။ အနတော အာဂန္တွာ ကရဏ္ဍကံ အသောဓေတွာ "မာတုကမောယေဝ မေ"တိ သညာယ ကရဏ္ဍကံ ဂိလိတွာ
တ အတ္တနော ဂုဟံ ဂစ္ဆန္တော အန္တရာမဂ္ဂေ စိန္တေသိ "တာပသော မေ စိရံ ဒိဋ္ဌော, အဇ္ဇ တာဝ နံ ဂန္တွာ ဝန္ဒိဿ
သာမီ"တိ။ သော တဿ သန္တိကံ အဂမာသိ။ တာပသောပိ နံ ဒူရတောဝ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသွာ ဒွိန္နံ ဇနာနံ ကုစ္ဆိဂတဘာ
ဝံ ဉတွာ တသလ္လပန္တော ပဌမံ ကထမာဟ –

၈၇. "ကုတော နု အာဂစ္ဆထ ဘော တယော ဇနာ၊ သွာဂတာ ထေ နိသီဒထာသနေ။
ကစ္စိတ္ထ၊ ဘောန္တော ကုသလံ အနာမယံ၊ စိရဿမဗ္ဘာဂမနံ ဟိ တေ ဣဓာ"တိ။

တတ္ထ **ဘော**တိ အာလပနံ။ **ကစ္စိတ္ထ** တိ ကစ္စိ ဟောထ ဘဝထ ဝိဇ္ဇထ။ **ဘောန္တော** တိ ပုန အာလပန္တော
အာဟ။ **ကုသလံ အနာမယန္တိ** ကစ္စိ တုမှာကံ ကုသလံ အာရောဂျံ။ **စိရဿမဗ္ဘာဂမနံ ဟိ တေ ဣဓာ** တိ အဇ္ဇ တု
မှာကံ ဣဓ အဗ္ဘာဂမနံ စိရံ ဇာတံ။

တံ သုတွာ အနတော "အဟံ ဣမဿ တာပသဿ သန္တိကံ ဧကကောဝ အာဂတော, အယဉ္စ တာပသော
'တယော ဇနာ'တိ ဝဒတိ, ကိံ နာမေသ ကထေတိ, ကိံ နု ခော သဘာဝံ ဉတွာ ကထေတိ, ဥဒာဟု ဥမ္မတ္တကော ဟုတွာ ဝိလ
ပတီ"တိ စိန္တေတွာ တာပသံ ဥပသင်္ကမိတွာ ဝန္ဒိတွာ ဧကမန္တံ နိသီဒိတွာ တေန သဒ္ဓိံ သလ္လပန္တော ဒုတိယံ
ကထမာဟ –

၈၈. "အဟမေဝ ဧကော ဣဓ မဇ္ဇ ပတ္တော၊ န စာပိ မေ ဒုတိယော ကောစိ ဝိဇ္ဇတိ။
ကိမေဝ သန္ဓာယ တေ ဘာသိတံ ဣသေ၊ ကုတော နု အာဂစ္ဆထ ဘော တယော ဇနာ"တိ။

တတ္ထ **ဣဓ မဇ္ဇာ** တိ ဣဓ အဇ္ဇ။ **ကိမေဝ သန္ဓာယ တေ ဘာသိတံ ဣသေ** တိ ဘန္တေ, ဣသိ ကိံ နာမေတံ သန္ဓာ
ယ တယာ ဘာသိတံ, ဟာကဉ္စ တာဝ မေ ကတွာ ကထေဟီတိ။

တာပသော "ကေဲ့သေနေတဝုသော သောတုကာမောသီ"တိ ပုစ္ဆိတွာ "အာမ, ဘန္တေ"တိ ဝုတ္တေ "တေန ဟိ သု
ဏာဟီ"တိ ဝတွာ တတိယံ ကထမာဟ –

၈၉. "တုဝဉ္စ ဧကော ဘရိယာ စ တေ ပိယာ၊ သမုဂ္ဂပက္ခိတ္တနိကိဏ္ဏမန္တရေ။
သာ ရက္ခိတာ ကုစ္ဆိဂတာဝ တေ သဒာ၊ တယုသ္သပုတ္တေန သဟာ တဟိံ ရတာ"တိ။

တတ္ထ **တုဝဉ္စ ဧကော** တိ ပဌမံ တာဝ တွံ ဧကော ဇနော။ **ပက္ခိတ္တနိကိဏ္ဏမန္တရေ** တိ ပက္ခိတ္တာနိကိဏ္ဏ
အန္တရေ တံ တတ္ထ ဘရိယံ ရက္ခိတုကာမေန သဒာ တယာ သမုဂ္ဂေ ပက္ခိတ္တာ သဒ္ဓိံ သမုဂ္ဂေန နိကိဏ္ဏာ အန္တ
ရေ, အန္တောကုစ္ဆိယံ ဌပိတာတိ အတ္ထော။ **တယုသ္သပုတ္တေန သဟာ** တိ ဇေဝံနာမကေန ဝိဇ္ဇာဓရေန သဒ္ဓိံ။ **တဟိံ ရတာ**
တိ တတ္ထ တဝ အန္တောကုစ္ဆိယဉေ့ဝ ကိလေသရတိယာ ရတာ။ သော အနိ တွံ မာတုကမံ "ဧဲ ပုရိသနိဿိတံ ကရိဿ
သာမီ"တိ ကုစ္ဆိနာပိ ပရိဟရန္တော တဿာ ဇာရံ ဥက္ခိပိတွာ စရသီတိ။

တံ သုတွာ အနတော "ဝိဇ္ဇာဓရော နာမ ဗဟုမာယာ ဟောန္တိ, သစဿ ခဂ္ဂေ ဟတ္ထဂတော ဘဝိဿတိ, ကုစ္ဆိံ
မေ ဖာလေတွာပိ ပလာယိဿတီ"တိ ဘီတတသိတော ဟုတွာ ခိပ္ပံ ကရဏ္ဍကံ ဥဂ္ဂိလိတွာ ပုရတော ဌပေသိ။ သတ္
ထာ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓေ ဟုတွာ တံ ပဝတ္တိံ ပကာသေန္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၉၀. "သံဝိဂ္ဂရူပော ဣသိနာ ဝိယာကတော၊ သော အနတော တတ္ထ သမုဂ္ဂမုဂ္ဂိလိ။
အဒ္ဒက္ခိ ဘရိယံ သုစိမာလဓာရိနိံ၊ တယုသ္သပုတ္တေန သဟာ တဟိံ ရတ"န္တိ။

တတ္ထ **အဒ္ဒက္ခီ** တိ သော ကရဏ္ဍကံ ဝိဝရိတွာ အဒ္ဒသ။

ကရဏ္ဍကေ ပန ဝိဝဋ္ဋမတ္တေယေဝ ဝိဇ္ဇာဓရော ဝိဇ္ဇံ ဇပ္ပိတ္ဝာ ခဂ္ဂံ ဂဟေတ္ဝာ အာကာသံ ပက္ခန္ဒိ။ တံ ဒိသ္ဝာ အနတော မဟာသတ္တဿ တုဿိတ္ဝာ ထုတိပုဗ္ဗင်္ဂမာ သေသကထာ အဘာသိ –

၉၁. ''သုဒိဋ္ဌရူပမုဂ္ဂတဟနုဝတ္တိနာ၊ ဟိဠာ နရာ ယေ ပမဒာဝသံ ဂတာ။
ယထာ ဟဝေ ဟဏရိဝေတ္တ ရက္ခိတာ၊ ဒုဋ္ဌာ မယိ အညမဘိပ္ပမောဒယိ။

၉၂. ''ဒိဝါ စ ရတ္တော စ မယာ ဥပဋ္ဌိတာ၊ တပဿိနာ ဇောတိရိဝ ဝနေ ဝသံ။
သာ ဓမ္မမုက္ကမ္မ အဓမ္မမာစရိ၊ အကိရိယရူပေါ ပမဒာဟိ သန္ထဝေါ။

၉၃. ''သရီရမဇ္ဈမ္ဟိ ဌိတာတိ မညဟံ၊ မယှံ အယန္တိ အသတိံ အသညတံ။
သာ ဓမ္မမုက္ကမ္မ အဓမ္မမာစရိ၊ အကိရိယရူပေါ ပမဒာဟိ သန္ထဝေါ။

၉၄. ''သုရက္ခိတံ မေတိ ကထံ နု ဝိဿသေ၊ အနေကစိတ္တာသု န ဟတ္ထိ ရက္ခဏာ။
ဧတာ ဟိ ပာတာလပပာတသန္နိဘာ၊ ဧတ္ထပ္ပမတ္တော ဗျသနံ နိဂစ္ဆတိ။

၉၅. ''တသ္မာ ဟိ တေ သုခိနော ဝီတသောကာ၊ ယေ မာတုဂါမေဟိ စရန္တိ နိဿဋ္ဌာ။
ဧတံ သိဝံ ဥတ္တမမာဘိပတ္ထယံ၊ န မာတုဂါမေဟိ ကရေယျ သန္ထဝ''န္တိ။

တတ္ထ **သုဒိဋ္ဌရူပမုဂ္ဂတဟနုဝတ္တိနာ** တိ ဘန္တေ, ဣသိ ဥဂ္ဂတဟနုဝတ္တိနာ တယာ သုဒိဋ္ဌရူပံ ဣဒံ ကာရဏံ။ **ဟိဠ နာ**တိ နိစာ။ **ယထာ ဟဝေ ဟဏရိဝေတ္တ ရက္ခိတာ** တိ အယံ မယာ အတ္တနော ဟဏာ ဝိယ ဧတ္ထ အန္တောကုစ္ဆိယံ ပရိဟ ရန္တေန ရက္ခိတာ။ **ဒုဋ္ဌာ မယိ** တိ ဣဒါနိ မယိ မိတ္တဒုဗ္ဘိကမ္မံ ကတ္ဝာ ဒုဋ္ဌာ အညံ ပုရိသံ အဘိပ္ပမောဒတိ။ **ဇောတိရိဝ ဝနေ ဝသ**န္တိ ဝနေ ဝသန္တေန တပဿိနာ အဂ္ဂိ ဝိယ မယာ ဥပဋ္ဌိတာ ပရိစရိတာ။ **သာ ဓမ္မမုက္ကမ္မာ** တိ သာ ဧသာ ဓမ္မံ ဩက္ကမိတ္ဝာ အတိက္ကမိတ္ဝာ။ **အကိရိယရူပေါ**တိ အကတ္တဗ္ဗရူပေါ။ **သရီရမဇ္ဈမ္ဟိ ဌိတာတိ မညဟံ, မယှံ အယန္တိ အသတိံ အသညတ**န္တိ ဣမံ အသတိံ အသပ္ပုရိသဓမ္မသမန္နာဂတံ အသညတံ ဒုဿီလံ ''မယှံ သရီရမဇ္ဈမ္ဟိ ဌိတာ''တိ စ ''မယှံ အယ''န္တိ စ မညာမိ။

သုရက္ခိတံ မေတိ ကထံ နု ဝိဿသေ တိ အယံ မယာ သုရက္ခိတာတိ ကထံ ပဏ္ဍိတော ဝိဿာသေယျ, ယတ္ရ ဟိ နာမ မာဒိသောပိ အန္တောကုစ္ဆိယံ ရက္ခန္တော ရက္ခိတုံ နာသက္ခိ။ **ပာတာလပပာတသန္နိဘာ** တိ လောကဿာဒေန ဒုပ္ပူရဏိယတ္တာ မဟာသမုဒ္ဒေ ပာတာလသင်္ခာတေန ပပာတေန သဒိသာ။ **ဧတ္ထပ္ပမတ္တော** တိ ဧတာသု ဝေရူပာသု နိဂ္ဂုဏာသု ပမတ္တော ပုရိသော မဟာဗျသနံ ပာပုဏာတိ။ **တသ္မာ ဟိ** တိ ယသ္မာ မာတုဂါမဝသံ ဂတာ မဟာဝိနာသံ ပာပု ဏန္တိ, တသ္မာ ယေ မာတုဂါမေဟိ နိဿဋ္ဌာ ဟုတ္ဝာ စရန္တိ, တေ သုခိနော။ **ဧတံ သိဝ**န္တိ ယဒေတံ မာတုဂါမတော နိ ဿဋ္ဌာနံ ဝိသံသဋ္ဌာနံ စရဏံ, ဧတံ ဈာနသုခမေဝ သိဝံ ခေမံ ဥတ္တမံ အဘိပတ္ထေတဗ္ဗံ, ဧတံ ပတ္ထယမာနော မာတုက မေဟိ သဒ္ဓိံ သန္ထဝံ န ကရေယျာတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတ္ဝာ အနတော မဟာသတ္တဿ ပာဒေသု နိပတိတ္ဝာ ''ဘန္တေ, တုမ္ဟေ နိဿာယ မယာ ဇီဝိတံ လ ဒ္ဓံ, အဟံ ဣမာယ ပာပဓမ္မာယ ဝိဇ္ဇာဓရေန မာရာပိတော''တိ မဟာသတ္တံ အဘိတ္ထဝိ။ သောပိဿ ဓမ္မံ ဒေသေတ္ဝာ ''ဣမိဿာ မာ ကိဉ္စိ ပာပံ အကာသိ, သီလာနိ ဂဏှာဟီ''တိ တံ ပဉ္စသု သီလေသု ပတိဋ္ဌာပေသိ။ အနတော ''အဟံ ကုစ္ဆိ နာ ပရိဟရန္တောပိ တံ ရက္ခိတုံ န သက္ကောမိ, အညော ကော ရက္ခိဿတီ''တိ တံ ဥယျောဇေတ္ဝာ အတ္တနော အရည မေဝ အဂမာသိ။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတ္ဝာ သစ္စာနိ ပကာသေတ္ဝာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ, သစ္စပရိယောသာနေ ဥက္ က ဏ္ဌိတဘိက္ခု သောတာပတ္တိဖလေ ပတိဋ္ဌဟိ။ တဒာ ဒိဗ္ဗစက္ခုကတာပသော အဟမေဝ အဟောသိန္တိ။

သမုဂ္ဂဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒသမာ။

[၄၃၇] ၁၁. ပူတိမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ

န ခော မေ ရုစ္စတိ တိ ဣဒံ သတ္ထာ ဇေတဝနေ ဝိဟရန္တော ဣတ္ထိယုအသံဝရံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ ကေသုိဥပြိ သမယေ ဗဟူ ဘိက္ခူ ဣတ္ထိရူပေသု အဂုတ္တဒွါရာ အဟေသုံ။ သတ္ထာ "ဣမေ ဘိက္ခူ ဩဝဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ အာနန္ဒတ္ထေရဿ ဝတွာ အနိယမဝသေန ဘိက္ခူသင်္ဃံ သန္နိပါတာပေတွာ အလင်္ကတပလ္လင်္ကဝရမဇ္ဈဂတော ဘိက္ခူ အာမန္တေတွာ "န, ဘိက္ခဝေ, ဘိက္ခုနာ နာမ ရူပာဒီသု သုဘနိမိတ္တဝသေန နိမိတ္တံ ဂဟေတုံ ဝဋ္ဋတိ, သစေ ဟိ တသ္မိံ သမယေ ကာလံ ကရောတိ, နိရယာဒီသု နိဗ္ဗတ္တတိ, တသ္မာ ရူပာဒီသု သုဘနိမိတ္တံ မာ ဂဏှာထ။ ဘိက္ခုနာ နာမ ရူပာဒိကေ စရေန န ဘဝိတဗ္ဗံ, ရူပါဒိကေစရာ ဟိ ဒိဋ္ဌေဝ ဓမ္မေ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏန္တိ, တသ္မာ ဝရံ, ဘိက္ခဝေ, တတ္တာယ အယောသလာကာယ အာဒိတ္တာယ သမ္ပဇ္ဇလိတာယ သဇောတိဘူတာယ စက္ခုန္ဒြိယံ သမ္ပလိမဋ္ဌ"န္တိ ဝိတ္ထာရေတွာ "တုမှာကံ ရူပံ ဩလောကနကာလောပိ အတ္တိ အနောလောကနကာလောပိ။ ဩလောကနကာလေ သုဘဝသေန အနောလောကေတွာ အသုဘဝသေနေဝ ဩလောကေယ္ယာထ, ဧဝံ အတ္တနော ဂောစရာ န ပရိဟာယိဿထ။ ကော ပန တုမှာကံ ဂောစရောတိ? စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ, စတ္တာရော သမ္မပ္ပဓာနာ, စတ္တာရော ဣဒ္ဓိပါဒာ, အရိယော အဋ္ဌင်္ဂိကော မဂ္ဂေါ, နဝ လောကုတ္တရဓမ္မာ။ တေသုိဥပြိ တေ ဂောစရေ စရန္တာနံ န လစ္ဆတိ မာရော ဩတာရံ, သစေ ပန ကိလေသဝသိကာ ဟုတွာ သုဘနိမိတ္တဝသေန ဩလောကေဿထ, ပူတိမံသသိင်္ဂါလော ဝိယ အတ္တနော ဂောစရာ ပရိဟာယိဿထာ"တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဟိမဝန္တပဒေသေ အရညာယတနေ ပဗ္ဗတဂုဟာယံ အနေကသတာ ဧဠကာ ဝသန္တိ။ တေသံ ဝသနဋ္ဌာနတော အဝိဒူရေ ဧကိဿာ ဂုဟာယ ပူတိမံသော နာမ သိင်္ဂါလော ဝေဏိယာ နာမ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဝသတိ။ သော ဧကဒိဝသံ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ ဝိစရန္တော တေ ဧဠကေ ဒိသွာ "ဧကေန ဥပာယေန ဣမေသံ မံသံ ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတီ"တိ စိန္တေတွာ ဥပာယေန ဧကေကံ ဧဠကံ မာရေသိ။ တေ ဥဘောပိ ဧဠကမံသံ ခါဒန္တာ ထာမသမ္ပန္နာ ထူလသရီရာ အဟေသုံ။ အနုပုဗ္ဗေန ဧဠကာ ပရိက္ခယံ အဂမံသု။ တေသံ အန္တရေ မေဏ္ဍမာတာ နာမ ဧကာ ဧဠိကာ ဗျတ္တာ အဟောသိ ဥပာယကုသလာ။ သိင်္ဂါလော တံ မာရေတုံ အသက္ကောန္တော ဧကဒိဝသံ ဘရိယာယ သဒ္ဓိံ သမ္မန္တေန္တော "ဘဒ္ဒေ, ဧဠကာ ခီဏာ, ဣမံ ဧဠိကံ ဧကေန ဥပာယေန ခါဒိတုံ ဝဋ္ဋတိ, အယံ ပနေတ္ထ ဥပာယော, တွံ ဧကိကာဝ ဂန္တွာ တာယ သဒ္ဓိံ သခီ ဟောဟိ, အထ တေ တာယ သဒ္ဓိံ ဝိဿာသေ ဥပ္ပန္နေ အဟံ မတာလယံ ကရိတွာ နိပဇ္ဇိဿာမိ, တွံ ဧတံ ဥပသင်္ကမိတွာ 'ဧဠိကေ သာမိကော မေ မတော, အဟဉ္စ အနာထာ, ဌပေတွာ တံ အညော မေ ဉာတကော နတ္ထိ, ဧဟိ ရောဒိတွာ ကန္ဒိတွာ တဿ သရီရကိစ္စံ ကရိဿာမာ'တိ ဝတွာ တံ ဂဟေတွာ အာဂစ္ဆေယ္ယာသိ, အထ နံ အဟံ ဥပ္ပတိတွာ ဂီဝာယ ဍံသိတွာ မာရေဿာမီ"တိ အာဟ။

သာ "သာဓူ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ သခိဘာဝံ ကတွာ ဝိဿာသေ ဥပ္ပန္နေ ဧဠိကံ တထာ အဝောစ။ ဧဠိကာ "အာဝုသိ သိင်္ဂါလိ တဝ သာမိကေန သဗ္ဗေ မမ ဉာတကာ ခါဒိတာ, ဘာယာမိ န သက္ကောမိ ဂန္တု"န္တိ အာဟ။ "အာဝုသိ, မာ ဘာယိ, မတကော ကိံ ကရိဿတီ"တိ? "ခရမန္တော တေ သာမိကော, ဘာယာမေဝါဟ"န္တိ သာ ဧဝံ ဝတွာပိ တာယ ပုနပ္ပုနံ ယာစိယမာနာ "အဒ္ဓာ မတော ဘဝိဿတီ"တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတွာ တာယ သဒ္ဓိံ ပာယာသိ။ ဂစ္ဆန္တီ ပန "ကော ဇာနာတိ, ကိံ ဘဝိဿတီ"တိ တသ္မိံ အာသင်္ကာယ သိင်္ဂါလိံ ပုရတော ကတွာ သိင်္ဂါလံ ပရိဂ္ဂဏှန္တီ ယေဝ ဂစ္ဆတိ။ သိင်္ဂါလော တာသံ ပဒသဒ္ဒံ သုတွာ "အာဂတာ နု ခော ဧဠိကာ"တိ သီသံ ဥက္ခိပိတွာ အက္ခီနိ ပရိဝတ္တေတွာ ဩလောကေသိ။ ဧဠိကာ တံ တထာ ကရောန္တံ ဒိသွာ "အယံ ပာပဓမ္မော မံ ဝဉ္စေတွာ မာရေတုကာမော မတာလယံ ဒဿေတွာ နိပန္နော"တိ နိဝတ္တိတွာ ပလာယန္တီ သိင်္ဂါလိယာ "ကသ္မာ ပလာယသီ"တိ ဝုတ္တေ တံ ကာရဏံ ကထေန္တီ ပဌမံ ဂာထမာဟ –

၉၆. "န ခော မေ ရုစ္စတိ အာဠိ၊ ပူတိမံသဿ ပေက္ခနာ။
ဧတာဒိသာ သခါရသ္မာ၊ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇယေ"တိ။

တတ္ထ **အာဠီ**တိ အာလပနံ, သခိ သဟာယိကေတိ အတ္ထော။ **ဧတာဒိသာ သခါရသ္မာ** တိ ဧဝရူပါ သဟာယကာ အပက္ကမိတွာ တံ သဟာယကံ အာရကာ ပရိဝဇ္ဇေယျာတိ အတ္ထော။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ သာ နိဝတ္တိတွာ အတ္တနော ဝသနဋ္ဌာနမေဝ ဂတာ။ သိင်္ဂါလီ တံ နိဝတ္တေတုံ အသက္ကောန္တီ တဿာ ကုဇ္ဈိတွာ အတ္တနော သာမိကဿေဝ သန္တိကံ ဂန္တွာ ပဇ္ဈာယမာနာ နိသီဒိ။ အထ နံ သိင်္ဂါလော ဂရဟန္တော

တော ဒုတိယံ ကထမာဟ –

၉၇. ''ဥမ္မတ္တိကာ အယံ ဝေဏီ၊ ဝဏ္ဏေတိ ပတိနော သခိံ။
ပဇ္ဇာယိ ပဋိဂစ္ဆန္တိံ၊ အာဂတံ မေဏ္ဍမာတရ''န္တိ။

တတ္ထ **ဝေဏီ**တိ တဿာ နာမံ။ **ဝဏ္ဏေတိ ပတိနော သခိ** န္တိ ပဌမမေဝ အတ္တနော သခိံ ဧဠကံ ''မယိ သိနေဟာ ဝိဿာသိကာ အာဂမိဿတိ နော သန္တိကံ, မတာလယံ ကရောဟီ''တိ ပတိနော သန္တိကေ ဝဏ္ဏေတိ။ အထ နံ သာ ဣဒါနိ အာဂတံ မမ သန္တိကံ အနာဂန္တွာဝ ပဋိဂစ္ဆန္တိံ မေဏ္ဍမာတရံ ပဇ္ဇာယတိ အနုသောစတီတိ။

တံ သုတွာ သိင်္ဂါလီ တတိယံ ကထမာဟ –

၉၈. ''တွံ ခေါသိ သမ္မ ဥမ္မတ္တော၊ ဒုမ္မေဓော အဝိစက္ခဏော။
ယော တွံ မတာလယံ ကတွာ၊ အကာလေန ဝိပေက္ခသီ''တိ။

တတ္ထ **အဝိစက္ခဏော** တိ ဝိစာရဏပညာရဟိတော။ **အကာလေန ဝိပေက္ခသီ** တိ ဧဠကာယ အတ္တနော သန္တိကံ အနာဂတာယေဝ ဩလောကေသီတိ အတ္ထော။

၉၉. ''န အကာလေ ဝိပေက္ခဿ၊ ကာလေ ပေက္ခေယျ ပဏ္ဍိတော။
ပူတိမံသောဝ ပဇ္ဇာယိ၊ ယော အကာလေ ဝိပေက္ခတီ''တိ။ – အယံ အဘိသမ္ဗုဒ္ဓဂါထာ။

တတ္ထ **အကာလေ**တိ ကာမဂုဏေ အာရဗ္ဘ သုဘာဝသေန စိတ္တုပ္ပာဒကာလေ။ အယဉှိ ဘိက္ခုနော ရူပံ ဩလောကေတုံ အကာလော နာမ။ **ကာလေ**တိ အသုဘာဝသေန အနုဿတိဝသေန ကသိဏဝသေန တ ရူပဂ္ဂဟဏကာလေ။ အယဉှိ ဘိက္ခုနော ရူပံ ဩလောကေတုံ ကာလော နာမ။ တတ္ထ အကာလေ သာရတ္တကာလေ ရူပံ ဩလောကေန္တာ မဟာဝိနာသံ ပာပုဏန္တီတိ ဟရိတစဇာတကလောမသကဿပဇာတကာဒီဟိ ဒီပေတဗ္ဗံ။ ကာလေ အသုဘာဝသေန ဩလောကေန္တာ အရဟတ္တေ ပတိဋ္ဌဟန္တီတိ အသုဘကမ္မိကတိဿတ္ထေရဝတ္ထုနာ ကထေတဗ္ဗံ။ **ပူတိမံသောဝ ပဇ္ဇာယီ** တိ ဘိက္ခဝေ, ယထာ ပူတိမံသသိင်္ဂါလော အကာလေ ဧဠကံ ဩလောကေတွာ အတ္တနော ကေစရာ ပရိဟီနော ပဇ္ဇာယတိ, ဧဝံ ဘိက္ခု အကာလေ သုဘာဝသေန ရူပံ ဩလောကေတွာ သတိပဋ္ဌာနာဒိကေစရာ ပရိဟီနော ဒိဋ္ဌဓမ္မေ သမ္ပရာယေပိ သောစတိ ပဇ္ဇာယတိ ကိလမတီတိ။

ဝေဏီပိ ခေါ သိင်္ဂါလီ ပူတိမံသံ အဿာသေတွာ ''သာမိ, မာ စိန္တေသိ, အဟံ တံ ပုနပိ ဥပာယေန အာနေဿာမိ, တွံ အာဂတကာလေ အပ္ပမတ္တော ဂဏှေယျာသီ''တိ ဝတွာ တဿာ သန္တိကံ ဂန္တွာ ''အာဠိ, တဝ အာဂတကာလေယေဝ နော အတ္ထော ဇာတော, တဝ အာဂတကာလသ္မိံယေဝ ဟိ မေ သာမိကော သတိံ ပဋိလဘိ, ဣဒါနိ ဇီဝတိ, ဧဟိ တေန သဒ္ဓိံ ပဋိသန္ထာရံ ကရောဟီ''တိ ဝတွာ ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၀၀. ''ပိယံ ခေါ အာဠိ မေ ဟောတု၊ ပုဏ္ဏပတ္တံ ဒဒာဟိ မေ။
ပတိ သဉ္ဇီဝိတော မယှံ၊ ဧယျာသိ ပိယပုစ္ဆိကာ''တိ။

တတ္ထ **ပုဏ္ဏပတ္တံ ဒဒာဟိ မေ** တိ ပိယက္ခာနံ အက္ခာယိကာ မယှံ တုဋ္ဌိဒာနံ ဒေဟိ။ **ပတိ သဉ္ဇီဝိတော မယှ** န္တိ မမ သာမိကော သဉ္ဇီဝိတော ဥဋ္ဌိတော အရောဂေါတိ အတ္ထော။ **ဧယျာသီ** တိ မယာ သဒ္ဓိံ အာဂစ္ဆ။

ဧဠိကာ ''အယံ ပာပဓမ္မာ မံ ဝဉ္စေတုကာမာ, အယုတ္တံ ခေါ ပန ပဋိပက္ခကရဏံ, ဥပာယေနေဝ နံ ဝဉ္စေဿာမီ''တိ စိန္တေတွာ ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၀၁. ''ပိယံ ခေါ အာဠိ တေ ဟောတု၊ ပုဏ္ဏပတ္တံ ဒဒာမိ တေ။
မဟတာ ပရိဝါရေန၊ ဧဿံ ကယိရာဟိ ဘောဇနေ''န္တိ။

တတ္ထ **သွေ** တ္တိ အာဂမိဿာမိ။ အာဂစ္ဆမာနာ စ အတ္တနော အာရက္ခံ ကတွာ မဟန္တေန ပရိဝါရေန အာဂမိဿာမီတိ။

အထ နံ သိင်္ဂါလီ ပရိဝါရံ ပုစ္ဆန္တီ သတ္တမံ ကထမာဟ –

၁၀၂. ‘‘ကီဒိသော တုယှံ ပရိဝါရော၊ ယေသံ ကာဟာမိ ဘောဇနံ။
ကိံ နာမကာ စ တေ သဗ္ဗေ၊ တေ မေ အက္ခာဟိ ပုစ္ဆိတာ’’တိ။

သာ အာစိက္ခန္တီ အဋ္ဌမံ ကထမာဟ –

၁၀၃. ‘‘မာလိယော စတုရက္ခော စ၊ ပိင်္ဂိယော အထ ဇမ္ဗုကော။
ဧဒိသော မယှံ ပရိဝါရော၊ တေသံ ကယိရာဟိ ဘောဇန’’န္တိ။

တတ္ထ **တေ မေ**တိ တေ ပရိဝါရေ မယှံ အာစိက္ခ။ **မာလိယော**တိအာဒီနိ စတုန္နံ သုနခါနံ နာမာနိ။ ‘‘တတ္ထ ဧကေကဿ ပဉ္စ ပဉ္စ သုနခသတာနိ ပရိဝါရေန္တိ, ဧဝံ ဒွီဟိ သုနခသဟဿေဟိ ပရိဝါရိတာ အာဂမိဿာမီ’’တိ ဝတွာ ‘‘သစေ တေ ဘောဇနံ န လဘိဿန္တိ, တုမှေပိ ဒွေပိ ဇနေ မာရေတွာ ခါဒိဿန္တီ’’တိ အာဟ။

တံ သုတွာ သိင်္ဂါလီ ဘီတာ ‘‘အလံ ဣမိဿာ တတ္ထ ဂမနေန, ဥပါယေနဿာ အနာဂမနမေဝ ကရိဿာမီ’’တိ စိန္တေတွာ နဝမံ ကထမာဟ –

၁၀၄. ‘‘နိက္ခမန္တာယ အဂါရသ္မာ၊ ဘဏ္ဍကမ္ပိ ဝိနဿတိ။
အာရောဂျံ အာဝုဒ္ဓိနော ဝဇ္ဇံ၊ ဣဓေဝ ဝသ မာဂမာ’’တိ။

တဿတ္ထော – အာဝုဒ္ဓိ, တဝ ဂေဟေ ဗဟုဘဏ္ဍကံ အတ္ထိ, တံ တေ နိက္ခမန္တာယ အဂါရသ္မာ အနာရက္ခံ ဘဏ္ဍကံ ဝိနဿတိ, အဟမေဝ တေ အာဝုဒ္ဓိနော သဟာယကဿ အာရောဂျံ ဝဇ္ဇံ ဝဒိဿာမိ, တွံ ဣဓေဝ ဝသ မာဂမာတိ။

ဧဝဉ္စ ပန ဝတွာ မရဏဘယဘီတာ ဝေဂေန သာမိကဿ သန္တိကံ ဂန္တွာ တံ ဂဟေတွာ ပလာယိ။ တေ ပုန တံ ဌာနံ အာဂန္တုံ နာသက္ခိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ ‘‘တဒါ အဟံ တသ္မိံ ဌာနေ ဝနဇေဋ္ဌကရုက္ခေ နိဗ္ဗတ္တဒေဝတာ အဟောသိ’’န္တိ။

ပူတိမံသဇာတကဝဏ္ဏနာ ကောဒသမာ။

[၄၃၈] ၁၂. ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ

ယော တေ ပုတ္တကေတိ ဣဒံ သတ္ထာ ဂိဇ္ဈကူဋေ ဝိဟရန္တော ဒေဝဒတ္တဿ ဝဓာယ ပရိသက္ကနံ အာရဗ္ဘ ကထေသိ။ တသ္မိဉ္ဟိ သမယေ ဓမ္မသဘာယံ ကထံ သမုဋ္ဌာပေသုံ ‘‘အဟော အာဝုသော ဒေဝဒတ္တော နိလ္လဇ္ဇော အနရိယော ဧဝံ ဥတ္တမဂုဏရေဿ သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ အဇာတသတ္တုနာ သဒ္ဓိံ ဧကတော ဟုတွာ ဓနုဂ္ဂဟပယောဇနသိလာပဝိဇ္ဈနနာဠာဂိရိဝိဿဇ္ဇနေဟိ ဝဓာယ ဥပာယံ ကရောတီ’’တိ။ သတ္ထာ အာဂန္တွာ ‘‘ကာယ နုတ္ထ, ဘိက္ခဝေ, ဧတရဟိ ကထာယ သန္နိသိန္နာ’’တိ ပုစ္ဆိတွာ ‘‘ဣမာယ နာမာ’’တိ ဝုတ္တေ ‘‘န, ဘိက္ခဝေ, ဣဒါနေဝ, ပုဗ္ဗေပိ ဒေဝဒတ္တော မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကိ, ဣဒါနိ ပန မေ တာသမတ္တမ္ပိ ကာတုံ နာသက္ခိ’’တိ ဝတွာ အတီတံ အာဟရိ။

အတီတေ ဗာရာဏသိယံ ဗြဟ္မဒတ္တေ ရဇ္ဇံ ကာရေန္တေ ဧကော ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော ပဉ္စသတာနံ မာဏဝကာနံ သိပ္ပံ ဝါစေန္တော ဧကဒိဝသံ စိန္တေသိ ‘‘မယှံ ဣဓ ဝသန္တဿ ပလိဗောဓော ဟောတိ, မာဏဝကာနမ္ပိ သိပ္ပံ န နိဋ္ဌာတိ, ဟိမဝန္တပဒေသေ အရညာယတနံ ပဝိသိတွာ တတ္ထ ဝသန္တော ဝါစေဿာမီ’’တိ။ သော မာဏဝကာနံ ကထေတွာ တိလတဏ္ဍုလတေလဝတ္ထာဒီနိ ဂဟာပေတွာ အရညံ ပဝိသိတွာ မဂ္ဂတော အဝိဒူရေ ဌာနေ ပဏ္ဏသာလံ ကာရေတွာ နိဝါသံ ကပ္ပေသိ, မာဏဝါပိ အတ္တနော ပဏ္ဏသာလံ ကရိံသု။ မာဏဝကာနံ ဉာတကာ တေလတဏ္ဍု

လာဒီနိ ပေသေန္တိ။ ရဉ္ဉာတသိနောပိ "ဒိသာဟမောက္ခာ အာစရိယော ကိရ အရညေ အသုကဌာနေ နာမ ဝသန္တော သိပ္ပံ ဥဂ္ဂဏှာဟာပေတီ"တိ တသ္မ တဏ္ဍုလာဒီနိ အဘိဟရန္တိ, ကန္တာရပ္ပဋိပန္နာပိ ဒေန္တိ, အညတရောပိ ပုရိသော ခီရဟနတ္ထာယ သဝစ္ဆံ ဓေနုံ အဒာသိ။ အာစရိယသ္မ ပဏ္ဏသာလာယ သန္တိကေ ဒ္ဝီဟိ ဟေတကေဟိ သဒ္ဓိံ ကော ဂေဏ ဝသတိ, သီဟဗျဂ္ဃာပိသ္မ ဥပဌာနံ အာဂစ္ဆန္တိ။ ဧကော တိတ္တိရောပိ တတ္ထ နိဗဒ္ဓတသော အဟောသိ။ သော အာစရိယသ္မ မာဏဝတနံ မန္တေ တစေန္တသ္မ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ တယောပိ ဝေဒေ ဥဂ္ဂဏှိ။ မာဏဝ တေန သဒ္ဓိံ အတိဝိဿာသိကာ အဟေသုံ။

အပရဘာဂေ မာဏဝေသု နိပ္ဖတ္တိံ အပ္ပတ္တေသုယေဝ အာစရိယော ကာလမကာသိ။ မာဏဝ တသ္မ သရီရံ ဈာ ပေတ္ဝာ တလုကာယ ထူပံ ကတ္ဝာ နာနာပုပ္ဖေဟိ ပူဇေတ္ဝာ ရောဒန္တိ ပရိဒေဝန္တိ။ အထ နေ တိတ္တိရော "ကသ္မာ ရောဒထာ"တိ အာဟ။ "အာစရိယော နော သိပ္ပေ အနိဋ္ဌိတေယေဝ ကာလကတော, တသ္မာ ရောဒာမာ"တိ။ "ဧဝံ သန္တေ မာ သောစိတ္ထ, အဟံ တေ သိပ္ပံ တစေဿာမီ"တိ။ "တ္ဝံ ကထံ ဇာနာသီ"တိ? "အဟံ အာစရိယေ တုမှာကံ တစေ န္တေ သဒ္ဒံ သုတ္ဝာ တယော ဝေဒေ ပဂုဏေ အကာသိန္တိ။ တေန ဟိ အတ္တနော ပဂုဏဘာဝံ အမှေဟ ဇာနာပေဟီ"တိ။ တိ တ္တိရော "တေန ဟိ သုဏာထာ"တိ တေသံ ဂဏ္ဌိဋ္ဌာနမေဝ ပဗ္ဗတမတ္တကာ နဒိံ သြိတရန္တော ဝိယ သြိသာရေသိ။ မာ ဏဝ ဟဋ္ဌတုဋ္ဌာ ဟုတ္ဝာ တိတ္တိရပဏ္ဍိတသ္မ သန္တိကေ သိပ္ပံ ပဋ္ဌပေသုံ။ သောပိ ဒိသာပါမောက္ခာစရိယသ္မ ဌာနေ ဌတ္ဝာ တေသံ သိပ္ပံ တစေသိ။ မာဏဝ တသ္မ သုဝဏ္ဏပဉ္စရံ ကရိတ္ဝာ ဥပရိ ဝိတာနံ ဗန္ဓိတ္ဝာ သုဝဏ္ဏတဋ္ဋကေ မဓုလာဇာဒီနိ ဥပဟရန္တာ နာနာဝဏ္ဏေဟိ ပုပ္ဖေဟိ ပူဇေန္တာ မဟန္တံ သက္ကာရံ ကရိံသု။ "တိတ္တိရော ကိရ အရညာ ယတနေ ပဉ္စသတေ မာဏဝကေ မန္တံ တစေတီ"တိ သကလဇမ္ဗုဒီပေ ဟာကဋ္ဌော အဟောသိ။

တဒါ ဇမ္ဗုဒီပေ ဂိရဂ္ဂသမဇ္ဇသဒိသံ မဟန္တံ ဆဏံ ဃောသယိံသု။ မာဏဝတနံ မာတာပိတရော "ဆဏဒဿနတ္ထာ ယ အာဂစ္ဆန္တူ"တိ ပေသေသုံ။ မာဏဝ တိတ္တိရသ္မ အာရောစေတ္ဝာ တိတ္တိရပဏ္ဍိတံ သဗ္ဗဉ္စ အဿမပဒံ ကေဏံ ပဋိစ္စာပေတ္ဝာ အတ္တနော အတ္တနော နဂရမေဝ အဂမိံသု။ တဒါ ဧကော နိက္ကာရုဏိကော ဒုဋ္ဌတာပသော တတ္ထ တတ္ထ ဝိစရန္တော တံ ဌာနံ သမ္ပာပုဏိ။ ကေဏ တံ ဒိသ္ဝာ ပဋိသန္ထာရံ ကတ္ဝာ "အသုကဌာနေ တဏ္ဍုလာ, အသုက ဌာနေ တေလာဒီနိ အတ္ထိ, ဘတ္တံ ပစိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇာဟီ"တိ ဝတ္ဝာ ဂေစရတ္ထာယ ဂတာ။ တာပသော ဟာတောဝ ဘတ္ တံ ပစိတ္ဝာ ဒွေဝ ဂေဏပုတ္တကေ မာရေတ္ဝာ ခာဒိ, ဒိတ တိတ္တိရပဏ္ဍိတဉ္စ ဝစ္ဆကဉ္စ မာရေတ္ဝာ ခာဒိ, သာယံ ဓေ နုံ အာဂစ္ဆန္တံ ဒိသ္ဝာ တမ္ပိ မာရေတ္ဝာ မံသံ ခာဒိတ္ဝာ ရုက္ခမူလေ နိပဇ္ဇိတ္ဝာ ဃုရုဃုရာယန္တော နိဒ္ဒံ သြက္ကမိ။ ကေဏ သာယံ အာဂန္တွာ ပုတ္တကေ အပဿန္တီ ဥပဓာရယမာနာ ဝိစရိ။ ရုက္ခဒေဝတာ ကေဏံ ပုတ္တကေ အဒိသ္ဝာ က မ္ပမာနံ သြိလောကေတ္ဝာ ခန္ဓဝိဋပဗ္ဗန္တရေ ဒိဗ္ဗာနုဘာဝေန ဌတ္ဝာ "ကေဓေ မာ ကမ္ပိ, ဣမိနာ ဟာပပုရိသေန တဝ ပု တ္တကာ စ တိတ္တိရော စ ဝစ္ဆော စ ဓေနု စ မာရိတာ, ဂီဝါယ နံ ဍံသိတ္ဝာ ဇီဝိတက္ခယံ ဟာပေဟီ"တိ သလ္လပန္တီ ပဌ မံ ကထမာဟ –

၁၀၅. "ယော တေ ပုတ္တကေ အခါဒိ၊ ဒိန္နဘတ္တော အဒူသကေ။
တသ္မိံ အဌံ နိပါတေဟိ၊ မာ တေ မုစ္စိတ္ထ ဇီဝတော"တိ။

တတ္ထ **ဒိန္နဘတ္တော** တိ ဘတ္တံ ပစိတ္ဝာ ဘုဉ္ဇာဟီတိ တယာ ဒိန္နဘတ္တော။ **အဒူသကေ**တိ နိဒ္ဒောသေ နိရပ ရာဓေ။ **တသ္မိံ အဌံ နိပါတေဟီ** တိ တသ္မိံ ဟာပပုရိသေ စတဿောပိ အဌာ နိပါတေဟီတိ အဓိပ္ပာယော။ **မာ တေ မုစ္စိတ္ထ ဇီဝတော**တိ ဇီဝန္တော သဇီဝေ ဟုတ္ဝာ တဝ ဟတ္ထတော ဧသော ဟာပဓမ္မော မာ မုစ္စိတ္ထ, မောက္ခံ မာ လဘ တု, ဇီဝိတက္ခယံ ဟာပေဟီတိ အတ္ထော။

တတော ကေဏ ဒွေ ကထာ အဘာသိ –

၁၀၆. "အာကိဏ္ဏလုဒ္ဒော ပုရိသော၊ ဓာတိစေလံဝ မက္ခိတော။
ပဒေသံ တံ န ပဿာမိ၊ ယတ္ထ အဌံ နိပါတယေ။

၁၀၇. "အကတညုဿ ပေါသဿ၊ နိစ္စံ ဝိဝရဒဿိနော။
သဗ္ဗံ စေ ပထဝိံ ဒဇ္ဇာ၊ နေဝ နံ အဘိရာဓယေ"တိ။

တတ္ထ **အာကိဏ္ဏလုဒ္ဒော**တိ ကဌ္ဌဟလုဒ္ဒော။ **ဝိဝရဒဿိနော**တိ ဆိဒ္ဒံ ဩတာရံ ပရိယေသန္တဿ။ **နေဝ နံ အဘိရာဓယေ**တိ ဝေရူပံ ပုဂ္ဂလံ သကလပထဝိံ ဒေန္တောပိ တောသေတုံ န သက္ကုဏေယျ, ကိမင်္ဂ ပနာဟံ ဘတ္တမတ္တအာယိကာတိ ဒဿေတိ။

ကေဏာ ဇဝံ ဝတ္တတ “အယံ ပဗ္ဗဇိတ္တ မမ္ပိ ခာဒေယျာ”တိ အတ္တနော ဇီဝိတံ ရက္ခမာနာ ပလာယိ။ တေပိ ပန သီဟဗျဂ္ဃာ တိတ္တိရဿ သဟာယကာဝ, ကအာစိ တေ အာဂန္တွာ တိတ္တိရံ ပဿန္တိ, ကအာစိ သော ဂန္တွာ တေသံ ဓမ္မံ ဒေသေတ္တ အာဂစ္ဆတိ, တသ္မိံ ပန ဒိဝသေ သီဟော ဗျဂ္ဃံ အာဟ – “သမ္မ, စိရံ ဒိဋ္ဌော နော တိတ္တိရော, အဇ္ဇ သတ္တဋ္ဌဒိဝသာ ဟောန္တိ, ဂစ္ဆ, တာဝဿ ပဝတ္တိံ ဥတ္တတ ဧဟီ”တိ။ ဗျဂ္ဃော “သာဓူ”တိ သမ္ပဋိစ္ဆိတ္တတ ကေဏယ ပလာယနကာလေ တံ ဌာနံ ပတ္တတ တံ ဟပပုရိသံ နိဒ္ဒာယန္တံ ပဿိ။ တဿ ဇဋန္တရေ တိတ္တိရပတ္တာနိ တဿ လောမာနိ ပညာယန္တိ, ဓေနုယာ စ ဝစ္ဆကဿ စ အဋ္ဌီနိ ပညာယန္တိ။ ဗျဂ္ဃရာဇာ တံ သဗ္ဗံ ဒိသွတ သုဝဏ္ဏပဉ္စရေ စ တိတ္တိရပတ္တာနိတံ အဒိသွတ “ကူမိနာ ဟပပုရိသေန ဧတေ မာရိတာ ဘဝိဿန္တိ”တိ တံ ဟဒေန ပဟာရိတ္တတ ဥဋ္ဌာပေသိ။ သောပိ တံ ဒိသွတ ဘီတတသိတော အဟောသိ။ အထ နံ ဗျဂ္ဃော “တ္တဝံ ဧတေ မာရေတ္တတ ခါဒသီ”တိ ပုစ္ဆိ။ “နေဝ မာရေမိ, န ခါအာမိ”တိ။ “ဟပဓမ္မ တယိ အမာရေန္တေ အညော ကော မာရေဿတိ, ကထေဟိ တာဝ ကာရဏံ, အကထေန္တဿ ဇီဝိတံ တေ နတ္ထီ”တိ။ သော မရဏဘယဘီတော “အာမ, သာမိ, ဓေနုပုတ္တကေ စ ဝစ္ဆကဉ္စ ဓေနုဉ္စ မာရေတ္တတ ခါအာမိ, တိတ္တိရံ ပန န မာရေမီ”တိအာဟ။ သော တဿ ဗဟုံ ကထေန္တဿပိ အသဒ္ဒဟိတ္တတ “တ္တဝံ ကုတော အာဂတောသီ”တိ ပုစ္ဆိတ္တတ “သာမိ, ကလိင်္ဂရဋ္ဌတော တဏိဇကာနံ ဘဏ္ဍံ ဝဟန္တော ဇီဝိကဟေတု ကူဒဉ္စိဒဉ္စ ကမ္မံ ကတ္တတ ကူအနိမ္မဟိ ကူဓာဂတော”တိ တေန သဗ္ဗသ္မိံ အတ္တနာ ကတကမ္မေ ကထိတေ “ဟပဓမ္မ တယိ တိတ္တိရံ အမာရေန္တေ အညော ကော မာရေဿတိ, ဧဟိ သီဟဿ မိဂရညော သန္တိကံ တံ နေဿာမီ”တိ တံ ပုရတော ကတ္တတ တာသေန္တော အဂမာသိ။ သီဟရာဇာ တံ အာနေန္တံ ဗျဂ္ဃံ ပုစ္ဆန္တော စတုတ္ထံ ကထမာဟ –

၁၀၈. “ကိံ နု သုဗာဟု တရမာနရူပော၊ ပစ္စာဂတောသိ သဟ မာဏဝေန။
ကိံ ကိစ္စမတ္ထံ ကူဓမတ္ထိ တုယှံ၊ အက္ခာဟိ မေ ပုစ္ဆိတော ဧတမတ္ထ”န္တိ။

တတ္ထ **သုဗာဟူ**တိ ဗျဂ္ဃံ နာမေနာလပတိ။ ဗျဂ္ဃဿ ဟိ ပုရိမကာယော မနာပေ ဟောတိ, တေန တံ ဧဝမာဟ။ **ကိံ ကိစ္စမတ္ထံ ကူဓမတ္ထိ တုယှ**န္တိ ကိံ ကရဏီယံ အတ္ထသညိတံ ကူမိနာ မာဏဝေန ကူဓ အတ္ထိ။ “တုယှံ ကိံ ကိစ္စမတ္ထ”န္တိပိ ပာဌော, အယမေဝတ္ထော။

တံ သုတ္တတ ဗျဂ္ဃော ပဉ္စမံ ကထမာဟ –

၁၀၉. “ယော တေ သခါ ဒဒ္ဒရော သာဓုရူပော၊ တဿ ဝဓံ ပရိသင်္ကာမိ အဇ္ဇ။
ပုရိသဿ ကမ္မာယတနာနိ သုတ္တတ၊ နာဟံ သုခိံ ဒဒ္ဒရံ အဇ္ဇ မညေ”တိ။

တတ္ထ **ဒဒ္ဒရော**တိ တိတ္တိရော။ **တဿ ဝဓ**န္တိ တဿ တိတ္တိရပတ္တာနိတဿ ကူမမ္မဟာ ပုရိသမ္မဟာ အဇ္ဇ ဝဓံ ပရိသင်္ကာမိ။ **နာဟံ သုခိ**န္တိ အဟံ အဇ္ဇ ဒဒ္ဒရံ သုခိံ အရောဂံ န မညာမိ။

အထ နံ သီဟော ဆဋ္ဌံ ကထမာဟ –

၁၁၀. “ကာနိဿ ကမ္မာယတနာနိ အဿု၊ ပုရိသဿ ဝုတ္တိသမောဓာနတာယ။
ကံ တ ပဋိညံ ပုရိသဿ သုတ္တတ၊ ပရိသင်္ကသိ ဒဒ္ဒရံ မာဏဝေနာ”တိ။

တတ္ထ **အဿု**တိ အဿောသိ။ **ဝုတ္တိသမောဓာနတာယာ**တိ ဇီဝိတဝုတ္တိသမောဓာနတာယ, ကာနိ နာမ ကူမိနာ အတ္တနော ကမ္မာနိ တုယှံ ကထိတာနီတိ အတ္ထော။ **မာဏဝေနာ**တိ ကိံ သုတ္တတ ကူမိနာ မာဏဝေန မာရိတံ ပရိသင်္ကသိ။

အထဿ ကထေန္တော ဗျဂ္ဃရာဇာ သေသကထာ အဘာသိ –

၁၁၁. “စိဏ္ဏာ ကလိင်္ဂါ စရိတာ ဝဏိဇ္ဇာ၊ ဝေတ္တာစရော သင်္ကုပထောပိ စိဏ္ဏော။

နဋ္ဌေဟိ စိတ္တံ သဟ တကုရေဟိ၊ ဒဏ္ဍေန ယုဒ္ဓမ္ပိ သမဇ္ဇမဇ္ဈေ။

၁၁၂. ''ဗဒ္ဓာ ကုလီကာ မိတမာဠကေန၊ အက္ခာ ဇိတာ သံယမော အဗ္ဘတီတော။
အဗ္ဘာဟိတံ ပုဗ္ဗကံ အမုရတ္တံ၊ ဟတ္ထာ ဒဍ္ဍာ ပိဏ္ဍပဋိဂ္ဂဟေန။

၁၁၃. ''တာနိဿ ကမ္မာယတနာနိ အဿု၊ ပုရိသဿ ဝုတ္တိသမောဓာနတာယ။
ယထာ အယံ ဒိဿတိ လောမပိဏ္ဍော၊ ကတော ဟတာ ကိံ ပန ဒဒ္ဒရဿာ''တိ။

တတ္ထ **စိတ္တာ ကလိင္ဂါ** တိ တဏှိဇကာနံ ဘဏ္ဍံ ဝဟန္တေန ကိရ တေန ကလိင္ဂရဋ္ဌေ စိတ္တာ။ **စရိတာ ဝဏိဇ္ဇာ** တိ ဝဏိဇ္ဇာပိ တေန ကတာ။ **ဝေဘ္ဘာစရော** တိ ဝေတ္တာဟိ သဉ္စရိတဗ္ဗော။ **သင္ကုပထောပိ စိဏ္ဏော** တိ ခာဏုက မဂ္ဂောပိ ဝလဉ္ဇိတော။ **နဋ္ဌေဟိ**တိ ဇီဝိကဟေတုယေဝ နဋ္ဌေဟိပိ သဒ္ဓိံ။ **စိတ္တံ သဟ တကုရေဟိ** တိ တကုရံ ဝဟန္တေန တကုရေဟိ သဒ္ဓိံ စရိတံ။ **ဒဏ္ဍေန ယုဒ္ဓ** န္တိ ဒဏ္ဍေန ယုဒ္ဓမ္ပိ ကိရ တေန ယုဇ္ဈိတံ။

ဗဒ္ဓာ ကုလီကာ တိ သကုဏိကာပိ ကိရ တေန ဗဒ္ဓာ။ **မိတမာဠကေနာ**တိ ဓညမာပကကမ္မမ္ပိ ကိရ တေန ကတံ။ **အက္ခာ ဇိတာ**တိ အက္ခဓုတ္တာနံ ဝေယ္ယာဝစ္စံ ကရောန္တေန အက္ခာ ဟဋ္ဌာ။ **သံယမော အဗ္ဘတီတော** တိ ဇီဝိတဝုတ္တိံ နိဿာယ ပဗ္ဗဇန္တေနေဝ သီလသံယမော အတိက္ကန္တော။ **အဗ္ဘာဟိတ** န္တိ အပဋ္ဌရဏံ ကတံ။ **ပုဗ္ဗက**န္တိ လောဟိတံ။ ကြခံ ဝုတ္တံ ဟောတိ – ဤမိနာ ကိရ ဇီဝိကံ နိဿာယ ရာဇာပရာဓိကာနံ ဟတ္ထပာဒေ ဆိန္ဒိတွာ တေ အာနေတွာ သာလာယ နိပဇ္ဇာပေတွာ ဝဏမုခေဟိ ပဂ္ဃရန္တံ လောဟိတံ အမုရတ္တာသမယေ တတ္ထ ဂန္တွာ ကုဏ္ဍကစုမ်ံ ဒတွာ တ ဌပိတန္တိ။ **ဟတ္ထာ ဒဍ္ဍာ** တိ အာဇီဝိကပဗ္ဗဇ္ဇံ ပဗ္ဗဇိတကာလေ ဥဏှပိဏ္ဍပဋိဂ္ဂဟဏေ ဟတ္ထာပိ ကိရဿ ဒဍ္ဍာ။

တာနိဿ ကမ္မာယတနာနီ တိ တာနိ အဿ ကမ္မာနိ။ **အဿု** တိ အဟေသုံ။ **ယထာ အယ**န္တိ ယထာ ဧသ ဧ တဿ ဇဋ္ဋန္တရေ တိတ္တိရလောမပိဏ္ဍောပိ ဒိဿတိ၊ ဤမိနာ ကာရဏေန ဝေဒိတဗ္ဗမေတံ ''ဧတေနေဝ ဧသော မာရိ တော''တိ။ **ကတော ဟတာ ကိံ ပန ဒဒ္ဒရဿာ** တိ ကတောပိ ဧတေန ဟတာ, ဒဒ္ဒရဿ ပန ကိံ န ဟနိတဗ္ဗံ, ကဿ္မာ ဧသ တံ န မာရေဿတီတိ။

သီဟော တံ ပုရိသံ ပုစ္ဆိ ''မာရိတော တေ တိတ္တိရပဏ္ဍိတော''တိ? ''အာမ, သာမီ''တိ။ အထဿ သစ္စဝစနံ သု တွာ သီဟော တံ ဝိဿဇ္ဇေတုကာမော အဟောသိ။ ဗျဂ္ဃရာဇာ ပန ''မာရေတဗ္ဗယုတ္တကော ဧသော''တိ ဝတွာ တတ္ထေဝ နံ အဌာဟိ ပဟရိတွာ မာရေတွာ အာတဋ္ဋံ ခဏိတွာ ပက္ခိပိ။ မာဏဝ အာဂန္တွာ တိတ္တိရပဏ္ဍိကံ အဒိ သွာ ရောဒိတွာ ပရိဒေဝိတွာ နိဝတ္တိံသု။

သတ္ထာ ဣမံ ဓမ္မဒေသနံ အာဟရိတွာ ''ဧဝံ, ဘိက္ခဝေ, ဒေဝဒတ္တော ပုဗ္ဗေပိ မယှံ ဝဓာယ ပရိသက္ကီ''တိ ဝ တွာ ဇာတကံ သမောဓာနေသိ – ''တဒါ ကူဋဇဋိလော ဒေဝဒတ္တော အဟောသိ, ကေဓာ ဥပ္ပလဝဏ္ဏာ, ဗျဂ္ဃော မောဂ္ဂလ္လာနော, သီဟော သာရိပုတ္တော, ဒိသာပာမောက္ခော အာစရိယော မဟာကဿပော, တိတ္တိရပဏ္ဍိတော ပန အဟမေဝ အဟောသိ''န္တိ။

ဒဒ္ဒရဇာတကဝဏ္ဏနာ ဒုတိယာ။

ဇာတကုဒ္ဒာနံ –

ဂိဇ္ဈကောသမ္ဗိ သုဝဉ္စ၊ စူဠသုံ ဟရိတ္တစံ။
ကုသလံ လောမကဿပံ၊ စက္ကဝါကံ ဟလိဒ္ဒိ စ။

သမုဂ္ဂံ ပူတိမံသဉ္စ၊ ဒဒ္ဒရဉ္စေဝ ဒွါဒသ။
ဇာတကေ နဝနိပါတေ၊ ဂီယိံသု ဂီတိကာရကာ။

နဝကနိပါတဝဏ္ဏနာ နိဋ္ဌိတာ။

(တတိယော ဘာဂေါ နိဋ္ဌိတော။)